

မြန်မာ့ စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ-၅ (တူ - ခို)

ဟေ့ဒေါ့ပေါ့ဒေါ့ပေါ့

အပိုင်း-၀

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း

အတွဲ - ၅

ပဌမအကြိမ်
၁၉၆၀ ခုနှစ်

COMPOSE, PRINTED AND BOUND IN GREAT BRITAIN BY
STEPHEN AUSTIN & SONS LTD., HERTFORD, HERTFORDSHIRE
AND HAZELL WATSON & VINEY LTD., AYLESBURY, BUCKINGHAMSHIRE

မြန်မာ့အလင်းစာပေတိုက်၊ နေပြည်တော်၊ မြန်မာ့အလင်းစာပေတိုက်၊ မြန်မာ့အလင်းစာပေတိုက်

မြန်မာ့ရွယ်စုံကျမ်း

စာပေဗိမာန်
၏

ရုပ်ပြဗဟုသုတဘဏ်

အတွဲ - ၅

တူ - နို

ရန်ကင်းမြို့

မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း

ဖတ်ချင်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာ

ဤစာရံ ပျင်းပျင်းရှိ၍ စာအုပ်လှန်လိုသောအခါ အောက်ပါ လိုရာအကြောင်းရပ်တို့မှ ဆရာရွေးနှုတ်၍ လေ့လာပါက စာရွှေသည် အပျင်း
အည်းမြေ ဗဟုသုတလည်းပွားပေလိမ့်မည်။ ထိုင်ရာမထဘဲ ကမ္ဘာမြို့ကြီး၊ နယ်ကြီး၊ နိုင်ငံကြီးများသို့ရောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်များနှင့် ရင်း
နှီးကာ ကမ္ဘာ့သမိုင်းကိုလည်း သုံးသပ်ခွင့် ရနိုင်မည်ပြင် သိပ္ပံပညာ၏ အဖွယ်ရာအကြောင်းများကိုလည်း သိနားလည်လာပေလိမ့်မည်။
ထိုမျှမက အနုစာပေကမ္ဘာဝင်များ၏အရသာကိုပါ ထင်ရှားစွာခံစားရမည်ပြင် အားလပ်ရက် အပျင်းမြေရန်နည်းများလည်း ရရှိပေစေ့။

ထင်ပေါ်ကျော်ကြား ပုဂ္ဂိုလ်များ

စုစုစာပေသမိုင်းတွင် အတောက်ပဆုံးကြယ်တပွင့်	၂၂
မြန်မာ့ဂီတစာဆိုကျော်	၇၄
ကျော်လေးပါးဖြင့် ထင်ရှားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်	၉၇
ကမ္ဘာကျော် အမေရိကန်ဟာသစာရေးဆရာကြီး	၁၈၆
ဒေါင်းမြေပြေပွားပေမီ၊ ကောင်းပေမေသား	၂၄၂
ပြင်သစ်နိုင်ငံပြုသုခမိန့် စစ်သူရဲကောင်း	၂၄၅
အိုင်ယာလန်၏ နိုင်ငံပြုသုခမိန့်	၃၀၅
ကမ္ဘာကျော် စုစုစာရေးဆရာကြီး	၃၂၃

တိကျသိအပ် အရပ်ရပ်

နှူးနို့၏ အဆီခဲ	၂၁၃
လူသိများသော ပိုးသတ်ဆေး	၂၆၈
ရွေးမြန်မာတို့၏ စစ်လက်နက်ကိရိယာများ	၃၁၇

သုစုမဝင် ကြောင်းစုံလင်

အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ကျက်သရေဆောင် 'နန်းများ	
ထွတ်ခေါင်'	၆၂
ဆေးမင်ရည်စုတ်ထိုး	၂၁၆

တပြေရပ်ခြား စေသများ

အပြောင်းအလဲမြန်သည့် အာရှနိုင်ငံ	၁
ဩစတြေးလီးယား၏ ကြောရိုးဆက်ကလေး	၆၃
သဲကန္တာရ၏ ပုလဲ	၂၄၆
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ မျိုးစေ့သောပြည်နယ်	၂၉၆
ပဌမ အင်္ဂလိပ်မြန်မာစစ်ပွဲတွင် အထူးအရေးပါခဲ့	
သောမြို့	၃၅၀

သစ်ပင်ပန်းမာလ် တိရစ္ဆာန်

ဟော်လန်နိုင်ငံ၏ ကျက်သရေဆောင်ပန်း	၁၇၈
အုပ်ချောင်းသဖွယ် ရွက်သွယ်သည့်အပင်	၂၂၀
ဘွိုင်အပျိုးသား ဂုဏ်ပေးဆရာကြီး အား အစွဲ	
ပြု၍ခေါ်သောပန်း	၂၆၀

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးဆုံးစွန်မျိုး	၃၁၀
အရွက်ကိုအိမ်မိုးရသော ပင်လယ်ကမ်းစပ်မှအပင်	၃၄၉

သိပ္ပံအဖွယ် အသွယ်သွယ်

ရုပ်မြင်သံကြား၊ အံ့တပါး	၁၆
ရွှေရွေးနိုင်သည့် ခံတပ်များ	၇၁
မီးပူအခိုင်ဆုံးသတ္တု	၁၂၉
မိုးပျံလက်နက်	၁၆၇
ကမ္ဘာ့သယံဇာတ သဘာဝပစ္စည်း	၁၈၃
လော့ဂရစ်သမ်နည်း၏ အစ	၂၂၅
ကေးပြောသည့်စက်	၃၈၁
အချိန်ပြသည့်စက်များ	၄၇၀

လုပ်ငန်းဆောင်တာ အဖြာဖြာ

ရေယဉ်ဖြတ်လမ်း	၇
လုပ်ငန်းတင်ကျယ်စေသည့်လူ့ အထောက်အပံ့များ	၁၃၀
လျှိုမြှောင်ဖြတ်သန်း၊ ရေပေါ်လမ်း	၁၃၅
ပိုက်မျှူးငယ် တံငါ	၁၅၃
ဓာတ်ငွေ့မျိုးစုံ အသုံးဝင်ပုံ	၃၂၂
ဟစ်လာကံ အဖျိုး၊ လုပ်ငန်းစုံ	၃၇၉

အားလပ်ချိန်ဝယ် ပျော်ရွှင်ဖွယ်

တင်းနစ်ကစားနည်း	၈၀
တောင်ကြီး ဖဝါးအောက်	၉၁

လောကီထူပွတ် လူတို့ဇာတ်

ကမ္ဘာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲများ	၃၁
ထရိုကျန်စစ်ပွဲ	၁၉၈

ပြည်တော်သာရန် အခြေခံ

'ကုထိုးဘိုး' ပဲတော်	၁၅၁
ရွှမ်းပြည်နယ်၏ မြို့တော်	၈၆

www.burmesespace.com.mm

ဗဟုသုတစစ်တမ်း

ဤကျမ်းတွင် များစွာသောပြဿနာတို့ကို ပြေငြိမ်းထားပေးသည်။ စာရှုသူသည် မိမိမည်မျှပတ်မိ၍ အသိဉာဏ်အခြေ၊ ဗဟုသုတအခြေ မည်မျှကြွယ်ဝနေပြီကို မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ရန် အောက်ပါမေးခွန်းများဖြင့် စစ်တမ်းထုတ်သင့်ပေသည်။ အကယ်၍ အခြေမပေးနိုင်မှီအား ညွှန်းထားရာစာမျက်နှာတွင် ပြန်လည်ဖတ်ရှုလေ့လာရန် တိုက်တွန်းရပေသည်။

၁။	စုရှုနိုင်ငံ ကျေးကျွန်ုပ်နစ်တိုက်ပျက်ရေးကို ထောက်ခံအားပေးခဲ့သော စာရေးဆရာကား မည်သူနည်း။	၅
၂။	စွယ်ပုံကို လွှင့်နိုင်ပမ်းနိုင်သည့်စက်ကို စတင်တီထွင်ခဲ့သူကို သိလိုပါသလား။	၁၆
၃။	၁၉ ရာစုနှစ်သည် တော်လှန်ရေးရာစုနှစ်ဟု အဘယ်ကြောင့် ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသနည်း။	၃၁
၄။	မည်သည့်သတ္တဝါသည် အမြီးထဲ၌ အာဟာရဓာတ်များ သိုလှောင်ထားတတ်သနည်း။	၆၉
၅။	ဝေရက်တောင်ထိပ်သို့ ရွေးဦးစွာရောက်ခဲ့သူကား မည်သူနည်း။	၉၁
၆။	မ တလုံးကျေသည့် ပဌမဆရာတော်ကို သင်သိပါသလား။	၉၅
၇။	ခေးမကူးဆရာတော်ဟု အဘယ်ကြောင့်တွင်သနည်း။	၉၇
၈။	ကမ္ဘာပေါ်တွင် အဖိုးအတန်ဆုံးသောသတ္တုတွင်းများ အဘယ်အရပ်၌ ရှိသနည်း။	၁၀၈
၉။	ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရှည်ဆုံးတန်တားနှင့် အလှဆုံးတန်တားများကို သိပါသလား။	၁၃၅
၁၀။	‘ကူထိုးဘိုး’ ပဲ့တော်ဟူသည် မည်သည့်ပဲ့တော်မျိုးဖြစ်ပါသလဲ။	၁၅၁
၁၁။	တွားသွားသတ္တဝါနှင့် ကုန်းနေရေနေသတ္တဝါတို့ မည်ကဲ့သို့ ခြားနားပါသနည်း။	၁၈၁
၁၂။	ခေတ်သစ်ရှုထောင့်ကို လီနင်နှင့်အတူ တည်ထောင်ခဲ့သည့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ကို သိပါသလား။	၁၉၃
၁၃။	ပြန်မာမှုအနေဖြင့် ထီးသည် မည်ကဲ့သို့သောအထမ်းအပုတကို ဆောင်ပါသနည်း။	၂၀၅
၁၄။	ဆုံးဟောင်းပုံပြင်များသည် လူမျိုးအကြောင်းကိုလေ့လာရာ၌ မည်ကဲ့သို့ အထောက်အပံ့ပြုပါသလဲ။	၂၃၄
၁၅။	ဇာတ်ခုံပြင်ကပြခြင်းကို မည်သူ စတင်တီထွင်ခဲ့ပါသလဲ။	၂၃၆
၁၆။	ထွန်ခေါင်ဆရာတော်ဟု အဘယ်ကြောင့် ခေါ်တွင်ရသနည်း။	၂၄၀
၁၇။	ဖေ ပု ရှိန် ဟူသည်ကား အဘယ်နည်း။	၂၄၂
၁၈။	‘ဘိန်းစားတဦး၏ ဝန်ခံချက်’ စာအုပ်ကို မည်သူရေးခဲ့သလဲ။	၂၄၅
၁၉။	တသက်တကျွန်းအပိုခံရပြီးမှ သူရဲကောင်းဘွဲ့ ချီးမြှင့်ခြင်းခံရသောသူကို သိပါသလား။	၂၄၈
၂၀။	ဒီပိုကရေစီဟူသည်ကား အဘယ်နည်း။	၂၇၃
၂၁။	တိရစ္ဆာန်များသည် အဘယ်အကြောင်းများကြောင့် ဝေသကူးပြောင်းကြပါသနည်း။	၂၉၀
၂၂။	အနုပညာဆုကို ဦးစွာကြံဆခဲ့သောပညာရှင်ကို သိလိုပါသလား။	၂၉၉
၂၃။	ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင် ကျော်ကြားသော အင်္ဂလန်ပြည်ရှိ လမ်းတလမ်းကား အဘယ်နည်း။	၃၁၀
၂၄။	မိမိပွဲစည်းပေးသောခုံရုံးတွင်ပင် သေဝက်ပေးခြင်းခံရသူကား မည်သူနည်း။	၃၂၅
၂၅။	အက်တမ်အမှတ်ကို မည်သူ စတင်ကြံစည်ခဲ့သနည်း။	၃၅၁
၂၆။	ဓာတ်စက်ကို ဦးစွာ စတင်တီထွင်သူကို သိလိုပါသလား။	၃၈၁
၂၇။	‘ပဲရထား’ ကို သင်ကြားဘူးပါသလော။	၃၉၁
၂၈။	ပြည်၊ ခွေး၊ မြင်းတို့သည် အဘယ်ကြောင့် လူထက်ပို၍ အသံကိုကြားနိုင်သနည်း။	၄၇၅

ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရွာအနီးရှိအိုင်ငယ်များနှင့် ရေလှမ်း
သောလယ်ကွင်းများတွင်လည်းတွေ့ရသည်။ ဒေါင်းလန်း
ခြေထောက် ငှက်အုပ်ကြီးများကို မြန်မာနိုင်ငံအထက်ပိုင်း၊
ဝက်လက်မြို့နားရှိ ထုံးအိုင်များတွင် တွေ့ရလေ့ရှိသည်။

ပျံသန်းရာ၌ အတောင်ကို ခပ်မြန်မြန်ရိုက်ခတ်၍ တည့်
မတ်စွာပျံသန်းသည်။ ကောင်းကင်ထက်၌ဖြစ်စေ၊ မြေပေါ်
သို့ ဆင်းကာနီးဖြစ်စေ၊ လေဟုန်စီးကာ ပျံဝဲနေတတ်သည်။
မြေပေါ်၌သွားလာပုံမှာ ကြည့်၍ကောင်းသည်။ မြေလှမ်း
များကို မှန်မှန်ကျကျလှမ်း၍၊ တစ်ခါတစ်ရံ ပြေးသကဲ့
သို့မြန်မြန်သွားတတ်သည်။ ရေထဲ၌ လှမ်းသွားရာတွင်မူ
ကိုးရိုးကားရားနိုင်သည်။ ထပျံချိန်တွင် ခြေထောက်ကို
အတော်ကွေးပြီးမှ အပေါ်သို့ခုန် တက်ကာ ပျံသန်းသည်။
ဒေါင်းလန်း ခြေထောက်ငှက်သည် သစ်စေ့ကလေးများ၊
ပိုးကောင်များ၊ ခရုများနှင့် တီကောင်များကို စားသောက်
လေ့ရှိသည်။

အသိုက်များကို အများအားဖြင့် ရေပေါ်၌ဖြစ်စေ၊
ရေစပ်ရှိရွှံ့ညွှန်ပေါ်၌ဖြစ်စေလုပ်လေ့ရှိသည်။ တဖြည်းဖြည်း
၃၂မှ၃၃အထိရှိသည်။ အရောင်မှာဘက်ဖူးရင့်ရောင်သော်
လည်းကောင်း၊ အစိမ်းရောင်ညစ်ညစ်သော်လည်းကောင်း၊
နံ့သာရင့်ရောင်သော်လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။ ဥခွံပေါ်တွင်
အမည်းရောင် သို့မဟုတ် အညိုရောင် အကွက်အစင်းများ
လည်းရှိသည်။

ဒေါင်းလန်း ခြေထောက်ငှက်ကို ဒေသအနှံ့အပြားတွင်
တွေ့နိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူအများအားဖြင့် ဆောင်း
ဥတုသာ လာရောက်သောဧည့်သည် ငှက်ဖြစ်သည်။ အချို့
တို့မှမြန်မာနိုင်ငံ၌ပင် အမြဲနေ ကြသည်။ ဆောင်းဥတုတွင်
နေရာအနှံ့အပြား၌ ဒေါင်းလန်းခြေထောက်ငှက်ကို
တွေ့ရသော်လည်း သွေ့ခြောက်သည့်ဒေသတွင် ပို၍
အတွေ့ရများသည်။

ဒေါင်းလံ ။ ။အလံ-ရှူ။

ဒိုင်နမို ။ ။ဒိုင်နမိုသည်စက်စွမ်းအင်မှလျှပ် စစ်စွမ်းအင်
အဖြစ်သို့ပြောင်းပေးသောကရိယာဖြစ်သည်။ အရှင်းဆုံးဒိုင်
နမိုမှာ သံလိုက်ဝင်ရိုးစွန်းများအကြားရှိ သံလိုက်အားလမ်း
ကိုဖြတ်သန်းကာရစ်ခွေထားသော နန်းကြိုးခွေပင်ဖြစ်သည်။
ဒိုင်နမိုကို လျှပ်စစ်ဓာတ်ထုတ်လုပ်သောဌာနများ၌ တွေ့ရ
လေ့ရှိသည်။ ယခုအခါဒိုင်နမိုကို အီလက်ထရောနစ်ဂျင်န
ရိတ်တားဟူ၍ခေါ်ကြသည်။ အဓိပ္ပါယ်မှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်
ထုတ်လုပ်ပေးသော ကရိယာဖြစ်၏။ ဒိုင်နမိုဟူသော
ဝေါဟာရမှာ ပါဝါ(စွမ်းအား)ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောဂရိစကား
'ဒိုင်းနမစ်'မှဆင်းသက်လာသည်။ (လျှပ်စစ်ဓာတ်-ရှူ။)

ဒိုင်နိုဆောကောင် ။ ။ဘူမိဗေဒသဘောအရ ကျွန်ုပ်တို့
နေထိုင်ရာ ကမ္ဘာ၏ နှစ်ပရိစ္ဆေဒကိုကပ်ဖြင့်ပိုင်းခြားရာဝယ်၊
လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၆ ကုဋေမှ ၁၉ ကုဋေအထိရှိသော
ကာလကို မက်ဆိုဇိုအစ် (ဝါ) ဒုတိယကပ်ဟု ခေါ်လေ
သည်။ တွားသွားသတ္တဝါများ ကြီးစိုးသဖြင့်ထိုကပ်ကို
တွားသွားသတ္တဝါခေတ်ဟုလည်းခေါ်သည်။ ထိုကပ်
အတွင်း ကမ္ဘာပေါ်၌ပေါ်ပေါက်သည် သတ္တဝါတို့တွင်
အချင်းချင်းအပေါ်ဝယ်အလွမ်းမိုးနိုင်ဆုံးသော သတ္တဝါ မှာ
ဒိုင်နိုဆောခေါ် တွားသွားကောင် ဖြစ်လေသည်။ ဒိုင်နိုဆော
ဟူသောဂရိစကားမှာ 'ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောဖွတ်'
ဟုအဓိပ္ပါယ်ရလေသည်။ ဒိုင်နိုဆောအကောင်မျိုးတွင်
သာမညဖြစ်သော ဘေးမပြုတတ်သည့် အကောင်ငယ်များ
ပါဝင်သော်လည်း၊ များသောအားဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်တွင်
ပေါ်ပေါက်ခဲ့သမျှ သတ္တဝါတို့တွင် ဒိုင်နိုဆောအကောင်မျိုး
မှာ အကြီးဆုံးဖြစ်လေသည်။ ထိုအကောင်မျိုးကိုယခုအခါ
အသက်ထင်ရှားဖြင့်တစ်ကောင်မျှပင် မတွေ့ရသော်လည်း၊
ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကွင်းအဖြစ်ဖြင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သောဒိုင်နိုဆော
ကောင်အရိုးစုတို့ကို တူးဖော်၍ စူးစမ်းလေ့လာကြခြင်း
ကြောင့် ထိုအကောင်မျိုး၏ အနေအထားပုံသဏ္ဍာန်ကို
အနာတမီပညာရှင်တို့သည် ကောင်းစွာဖော်ထုတ်နိုင်ကြ
လေသည်။

ဒိုင်နိုဆောအကောင်မျိုးကို မျိုးစဉ်အားဖြင့် ဖွတ်နှင့်
စပ်သောမျိုးနှင့် ငှက်နှင့်စပ်သော အမျိုးဟူ၍ခွဲခြားနိုင်၏။
သို့သော် ဤသို့ ခွဲခြားထားခြင်းမှာ မျိုးရိုးဆက်အားဖြင့်
အတူတူဖြစ်သောကြောင့် ခွဲခြားထားခြင်းသာဖြစ်၏။
စင်စစ်ဖွတ်သည် ငှက်နှင့် များစွာခြားနားဘိသကဲ့သို့၊ ဒိုင်နို
ဆောသည်လည်း ဖွတ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ငှက်နှင့် လည်း
ကောင်း များစွာခြားနားသည်။ ဖွတ်မျိုးနှင့် ငှက်မျိုးဟု
အမျိုးအမည် ခွဲခြားပေးခြင်းမှာ အခြားကြောင့်မဟုတ်။
ဒိုင်နိုဆောကောင်တစ်မျိုး၌ ဖွတ်၏တင်ပါးရိုးမျိုးရှိ၍ အခြား
တစ်မျိုး၌ ငှက်၏တင်ပါးရိုးမျိုး ရှိသောကြောင့်တည်း။

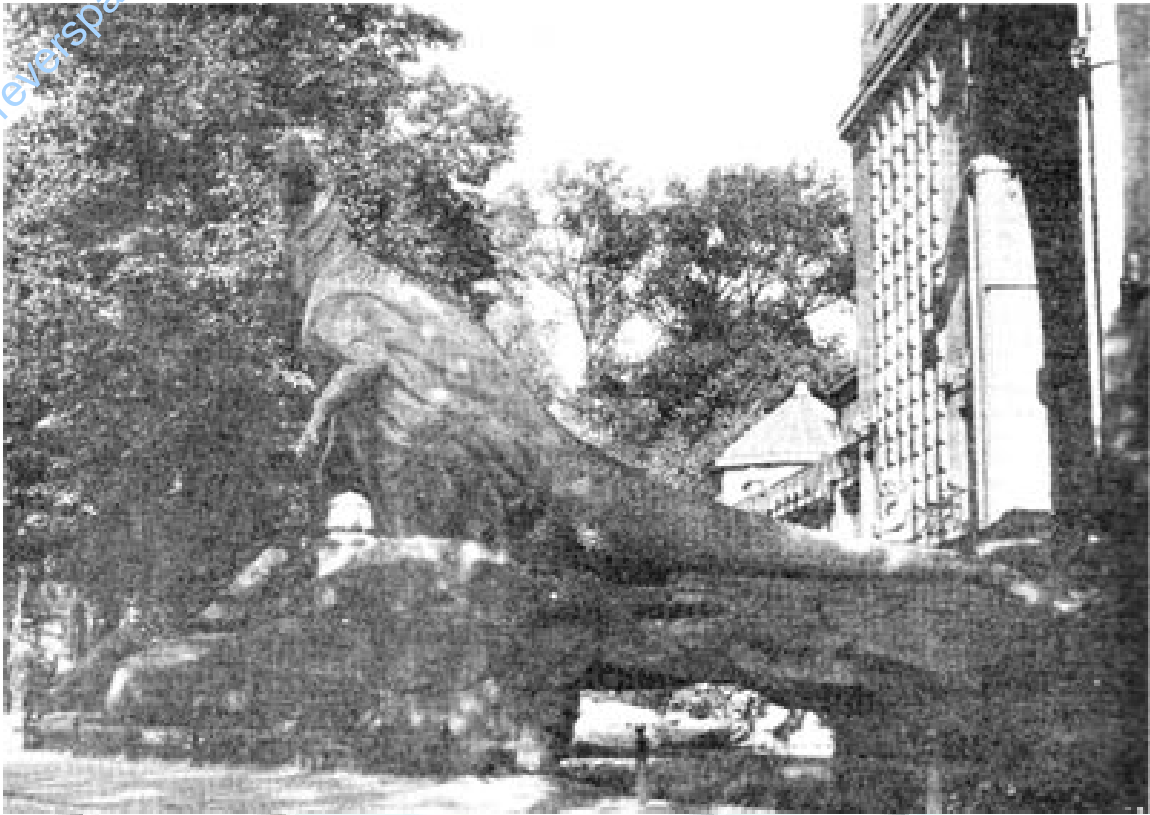
ဒိုင်နိုဆော မျိုးစဉ်နှစ်မျိုး

ဖွတ်တင်ပါးရိုးမျိုးရှိသောဒိုင်နိုဆောကောင်၏ မျိုးစဉ်မှာ
'ဆောရစ္စခီအာ'ဖြစ်၍၊ ငှက်တင်ပါးရိုးမျိုးရှိသော
ဒိုင်နိုဆောမျိုးစဉ်မှာ 'သနစ်သစ္စခီအာ'ဖြစ်သည်။

ဆောရစ္စခီအာ

ဆောရစ္စခီအာ မျိုးစဉ်တွင်ပါဝင်သော ဒိုင်နိုဆောတို့
သည် သားစားသတ္တဝါများဖြစ်ကြ၏။ ယင်းတို့သည်
နောက်ခြေနှစ်ချောင်းအားပြု၍ လှုပ်ရှားသွားလာကြ
သည်။ အသားစားသော ဒိုင်နိုဆောကောင်များအနက်

www.forever-space.com.mm

ဗာလင်မြို့ တိရစ္ဆာန်ရုံအတွင်းရှိ ဒိုင်နိုဆော့ကောင် ရုပ်တု

အကြီးဆုံးအကောင်မျိုးမှာ တိရနိုဆော့ရုပ်ဖြစ်သည်။ ၄၇ ပေရှည်၍၊ အရွယ်မှာဆင်၏ နှစ်ဆမျှရှိသည်။ ဦးခေါင်းသည် ၄ပေခန့်ရှည်၍၊ သွားများမှာ ၃ လက်မမှ ၆လက်မအထိရှိသည်။ မြေပေါ်တွင် သဘာဝအလျောက် မတ်မတ်ရပ်နေလျှင်၊ ပေ ၂၀ခန့်မြင့်သည်ဟု မှန်းဆရသည်။ လက်မှာ သေးငယ်သော်လည်း ခြေထောက်မှာသန်မာသောခြေသည်များဖြင့် အလွန်ကြီးမားပေသည်။ ဤမျိုးစဉ်တွင်အပါအဝင်ဖြစ်သော အခြားသတ္တဝါမှာ ဗရွန်တိုဆော့ရုပ်ဖြစ်သည်။ မြောက်အမေရိကတိုက် ကော်လိုရာဒိုနှင့် ဝိုင်အိုမင်ဒေသ၌တွေ့ရှိသော ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများမှ ခန့်မှန်းကြည့်ရသော ဗရွန်တိုဆော့ရုပ်မှာ ၆၇ပေမျှရှည်သည်။ ပေပေါင်း ၈၀အထိရှည်သောဗရွန်တိုဆော့ရုပ်များလည်း ရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းကြသည်။ ယင်းတို့၏ကိုယ်အလေးချိန်မှာ ၃၅ တန်မျှလေးလိမ့်မည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ဦးခေါင်းသေး၍၊ လည်ပင်းကြီးပြီးလျှင်၊ ခြေလက်အင်္ဂါတို့မှာ တုတ်ခိုင်ထွားကျိုင်းသည်။ ယင်းတိရစ္ဆာန်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်အလေးချိန်ကြီးမားလှသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ပညာရှင်တို့က ယင်းတို့သည် ရေနေတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု ယူဆကြသည်။ ဦးခေါင်းရိုးအစိတ်

အပိုင်းကိုကြည့်၍လည်း၊ သစ်သီးသစ်ဥစားသော ရွက်စားသတ္တဝါဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။

ဩနစ်သစ္စဒီအာ

ဩနစ်သစ္စဒီအာ မျိုးစဉ်တွင်ပါဝင်သော ဒိုင်နိုဆော့တို့ကား ရွက်စားသတ္တဝါများဖြစ်ကြသည်။ ယင်းတို့၌ သွားငယ်များယောင်ယောင်ရှိတတ်၏။ သို့သော် အချို့ဒိုင်နိုဆော့ကောင်တို့၌ ရှေ့သွားဟူ၍ အလျင်းမပါရှိချေ။ အချို့သောအကောင်တို့မှာနောက်ခြေနှစ်ချောင်းကိုသာ အားပြု၍ သွားတတ်ကြသော်လည်း၊ အများအားဖြင့်မူ ခြေလေးချောင်းဖြင့်သွားတတ်ကြသည်။ ယင်းမျိုးစဉ်တွင် တရက်ခိုဒန်ဟုခေါ်သောအကောင်မှာနောက်ခြေနှစ်ချောင်းကို အားပြု၍ သွားတတ်သော အကောင်ဖြစ်သည်။ ယင်း၏ နှုတ်သီးမှာ ဘဲ၏နှုတ်သီးနှင့်တူသည်။ နှုတ်သီး၏သွားငယ်ကလေးများပါရှိရာ၊ အထက်သွား ၁၀၀၀၊ အောက်သွား ၁၀၀၀ မျှရှိလေသည်။ ကိုယ်ထည်မှာ ၂၉ ပေရှည်သည်။ ထိုပြင် ကြံ့နှင့်ဆင်ဆင်တူသော ထရိုင်ဆာရတော့ခေါ် ဒိုင်နိုဆော့ ကောင်မျိုးရှိသေးသည်။ ယင်း၌နှာရိုးပေါ်တွင် ချိုတစ်ချောင်း၊ မျက်စိနှစ်လုံးနောက်နားတွင် ချိုတစ်ချောင်း

စီပေါင်းဦးချည်းချောင်းရှိသည်။ ဦးခေါင်းမှ နောက်သို့လန် လျက်ရှိသော အရိုးနုအကြေးခွံတစ်ခုရှိသည်။ ထိုအကြေး ခွံမှာကြီးမား၍ လည်ပင်းကိုကာကွယ်ပေး သောဒိုင်းပမာ တမျှဖြစ်သည်။ စတီဂိုဆောရပ်ခေါ် ဒိုင်နိုဆောကောင်ဦးကား အလွန်သေးငယ်သော ဦးခေါင်းနောက်ရှိ လည်ကုပ်မှသည် အမြီးဖျားအထိကြီးမားသော အကြေးခွံများနှစ်တန်းပါ ရှိသည်။ ယင်းအကြေးခွံတို့မှာ အသားစားဒိုင်နိုဆောကောင် တို့၏ ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ပေးသော အင်္ဂါများဖြစ်သည်ဟု ယူဆရသည်။ အိဂ္ဂါနီဒန်ခေါ် ဒိုင်နိုဆောကောင်၏ လက်နှစ်ဘက်တွင် လက်မနေရာ၌ ချွန်ထက်သောအတက် သဖွယ် လက်ချောင်းတစ်ခုစီပါရှိ၍ ထိုလက်ချောင်းဖြင့် ရန်သူကို ခုခံကာကွယ်သည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ဒိုင်နိုဆောခေတ်

ရှေးနှစ်ပေါင်း ကုဋေကုဋေက ဒိုင်နိုဆောကောင် များသည်ကမ္ဘာပေါ်ရှိ တိုက်အသီးသီးတို့တွင် အနှံ့အပြား နေထိုင်ခဲ့ကြဟန်တူလေသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အနောက်ပိုင်းရှိကျောက်ထုထပ်ရာ တောင်တန်းဒေသတို့ တွင် ထိုဒိုင်နိုဆောကောင်များ၏ ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်း များကိုတူးဖော်ရရှိသည်။ မွန်ဂိုးလီးယားနိုင်ငံတွင် ၁၉၂၅ ခုက ဒိုင်နိုဆောကောင်တို့၏ ဥများကိုကျောက်ဖြစ်ရုပ် ကြွင်းအနေဖြင့် တူးဖော်ရရှိဘူးသည်။ ဤအချက်ကို ထောက်၍ ဒိုင်နိုဆောကောင်မျိုးအချို့သည် အဥ အုသောအမျိုးဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြသည်။

ဒိုင်နိုဆောကောင်တို့သည် ဒုတိယကပ်အတွင်းတွင် မျိုးဆက်ပြန့်ပွား၍ နေထိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း နို့တိုက်သတ္တဝါ ခေတ်ဖြစ်သော တတိယကပ်သို့ရောက်သောအခါ၊ ရွက် စားမျိုးသည် ဦးစွာအညွန့်တုံးပြီးလျှင် ရွက်စားကောင်များကို ဖမ်းယူစားသောက်တတ်သော သားစားမျိုးသည်လည်း နောက်ဆုံး၌ တဖြည်းဖြည်းအညွန့်တုံးသွားလေသည်။ (ကမ္ဘာဦးတိရစ္ဆာန်များ-၅။)

ဒိုင်ယာဖရမ် ။ ။ဒိုင်ယာဖရမ်သည် အသက်ရှူရာ၌ အရေးကြီး၍ အသုံးဝင်သော ကြွက်သားကြီးဖြစ်သည်။ လူအပါအဝင် နို့တိုက်သတ္တဝါတို့၌သာလျှင် ဒိုင်ယာဖရမ် အပြည့်အစုံပါရှိသည်။ ဒိုင်ယာဖရမ်သည် ရင်ပိုင်းနှင့် ဝမ်း ပိုက်ကိုပိုင်းခြား၍ အထက်သို့ခုံးလျက်ရှိသည်။ အသက်ရှူ သောအခါ အောက်သို့ရွေ့လာ၍စန့်သွားသည်။ နံရိုးများ ၌တွယ်လျက်ရှိသော ကြွက်သားတို့သည်လည်း နံရိုးများ ကို ဘေးသို့ကားထွက်စေသည်။ ထိုအခါ ရင်ခေါင်း ကျယ်လာ၍၊ ပြင်ပလေသည် အဆုတ်တွင်းသို့ဝင်ရောက် သည်။ အသက်ရှူထုတ်သောအခါ၊ ဒိုင်ယာဖရမ်သည်

အပေါ်သို့ခုံးတက်သွားသည်။ နံရိုးများသည်လည်း အတွင်းသို့ ကျုံ့ဝင်လာကြသည်။ ထိုအခါ လေသည် အဆုတ်အတွင်းမှ ပြင်ပသို့ ထွက်သွားသည်။

ဒိုင်ယာဖရမ်သည် အသက်ရှူသည့်ကိစ္စအပြင် အခြား ကိစ္စအတွက်လည်း အသုံးဝင်သေးသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် လေးလံသောဝန်ကို မ ယူသောအခါ၊ အသက်ပြင်းပြင်း ရှူသွင်းပြီးလျှင် အသက်ကို အောင့်ထားတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဒိုင်ယာဖရမ်ကို တင်းမာခိုင် မြဲလာသည့်တိုင်အောင် ဆန့်သွားစေရန်ဖြစ်သည်။ ဒိုင်ယာ ဖရမ်သည် နံရိုးများ၌ တွယ်လျက်ရှိသဖြင့် နံရိုးများသည် ကြုံကြုံခံနိုင်သည်။ လေးလံသောဝန်ကို မ ယူစဉ်ထိုအခြေ၌ နံရိုးများရှိစေရန်မှာ အလွန်ပင်အရေးကြီး၏။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ကျောက်ကုန်းနှင့် ဝမ်းပိုက်တို့မှ ကြွက် သားကြီးအများပင် နံရိုးများတွင် တွယ်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ နံရိုးများ ကြုံကြုံခံသမျှကာလပတ်လုံး ကြွက် သားတို့သည် နံရိုးများကိုကန်၍ လေးလံသောဝန်အားကို ဆွဲဆောင်နိုင်ကြသည်။ ဒိုင်ယာဖရမ်ဆိုသောစကားသည် ကာရံသည်ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရှိသော ဂရိစကားမှလာသည်။

ဒိုင်ယောဂျီနီ(ဘီစီ ၄၁၂-၃၂၃ ခန့်) ။ ။ ရှေးဟောင်း ဂရိနိုင်ငံ အေသင်းမြို့ကို ယထာဘူတဆိုင်ရာ ဆင်းနစ်ခေါ် ဂိုဏ်းတစ်ဂိုဏ်း ထွန်းကားဘူးသည်။ ထိုဂိုဏ်းသားတို့၏ အယူအဆသည် ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့၏ အလိုကိုမလိုက်မူ ၍၊ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း

ဆင်းနစ်ဂိုဏ်းတည်ထောင်သူ ဒိုင်ယောဂျီနီ

ဖြင့်၊ မိမိစိတ်ကို ထိန်းသိမ်းရာသည်ဟူသော အယူအဆ ဖြစ်၏။ ထိုဆင်းနစ်ဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒကိုထွန်းကားပြန်ပွား အောင် ဆောင်ရွက်သူကား ဒိုင်ယောဂျီ နီဖြစ်သည်။

ဒိုင်ယောဂျီနီသည် ငယ်စဉ်ကပင်အေသင်းမြို့သို့ လာရောက်၍ ဆင်းနစ်ဂိုဏ်းသို့ဝင်ကာ ထိုဂိုဏ်းကို တည် ထောင်သော ဆရာကြီး၏ထံပါးတွင် အနှော့ဝါသိကအဖြစ် ဖြင့် နေထိုင်သည်။ ဤသို့ ဆင်းနစ်ဂိုဏ်းဝင်အဖြစ်ဖြင့် ကျင့်ရာတွင် မိမိပိုင်ပစ္စည်းဟူသမျှတို့ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်။ ဂရိထုံးဟောင်းပုံပြင်များအရပြောရလျှင် ၊ သူသည် ကလေး သူငယ်တစ်ယောက် ရေသောက်ရာ၌ မိမိ၏ လက်ခတ်ဖြင့် ရေကိုခံ၍သောက်သည်ကို မြင်သည်တွင် မိမိနေ့စဉ် အသုံးအဆောင်ဖြစ်သော ရေခွက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်၍၊ တရား ကျင့်သည်ဟု ဆိုလေသည်။ အိုးအိမ်ဟူ၍ အတည်တကျ မရှိဘဲ ဂရိနတ်ကျောင်းများရှေ့တွင် ထားလေ့ရှိသော စည်း အိုးကို အိမ်အမှတ်ပြု၍ နေထိုင်သည်ဟုလည်း အဆိုရှိ သည်။ မိမိခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကြံ့ခိုင်စေရန်အလိုငှာ၊ နေ့ဥတုတွင်ပူလောင်သောသံပြင်၌ကိုယ်ကိုလိုမ့်၍ကျင့်၏။ အေးမြသောဥတုတွင် ဆီးနှင်းဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသော ရုပ်တု တို့ကိုဘက်၍ အအေးခံနိုင်အောင်ကျင့်၏။ ဒိုင်ယောဂျီနီ ၏လူမှုဆက်ဆံရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ကား၊ သူသည် တဘက် သား စိတ်နာကျည်းဖွယ်ရာ ပြက်ရယ်ပြုတတ်သည့် သဘောကြောင့် ထင်ရှားသည်။ ဥဒါဟရုဏ်အားဖြင့် အခါတပါး၌ ဒိုင်ယောဂျီနီသည် ပင်လယ်ဓားပြတို့ အဖမ်း ခံရသောအခါ ဓားပြတို့ကသူ့အားကျွန်အဖြစ်ဖြင့် ရောင်းရန် စီမံသည်ရှိသော် 'ငါသည် လူတို့အား စိုးမိုးအုပ်ချုပ်စေ ခိုင်းတတ်သည်။ ကျွန်ကား မလုပ်တတ်။ ထိုကြောင့် ငါ့ကိုဆရာသခင်အဖြစ်အလိုရှိသူထံ ရောင်းလေ'ဟု ဆိုလေ ၏။ ထိုကြောင့် ဓားပြတို့လည်း သူ့အား ကောရင့်မြို့နေ လူကုထံတစ်ဦးထံ ရောင်းချရာ၊ ထိုလူကုထံပုဂ္ဂိုလ်က သူ့အား သူ၏သားသမီးတို့ကို ပညာသင်စေရန် ဆရာ အမှတ်ဖြင့် ခန့်အပ်၏။ ဤသည်တွင် ဒိုင်ယောဂျီနီလည်း နာမည်ကျော်ကြားလာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ အယ်လက် ဇန္ဒာဘုရင်နှင့်ပင်လျှင် အကျွမ်းဝင်လာခဲ့ လေသည်။ ဒိုင်ယောဂျီနီသည် ကောရင့်မြို့၌ပင် ကွယ်လွန်လေရာ၊ သူ၏တပည့်တို့လည်း သူ၏အမည်ကို ဥဒါန်းတွင်ရအောင် အထိမ်းအမှတ်ကျောက်တိုင်တစ်ခု စိုက်ထူခဲ့လေသည်။

ဒိုင်အိုနိုင်းဆပ် ။ ။(ဂရိနတ်များ-၅။)

ဒိုင်းနမိုက်။ ။ယခုခေတ်၌ အင်ဂျင်နီယာ ကြီးများသည် ကျောက်ဆောင်မြေထုကို ဒိုင်းနမိုက်ဖြင့် ဖြိုခွဲ၍ တူးမြောင်း များ၊ လိုဏ်ခေါင်းများ ဖောက်လုပ်ကြသည်။ ဒိုင်းနမိုက်

သည် သေးငယ်သော်လည်း၊ ပေါက်ကွဲရာ၌ အလွန်ပြင်း ထန်သည်။ ဒိုင်းနမိုက် အားလုံးလိုလိုတွင် အဓိကအားဖြင့် နိုင်ထရိုဂလစ်ဆရင်းပါဝင်သည်။

နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်းကို ၁၈၄၆ ခုနှစ်တွင် အီတာလျံ အမျိုးသား အားစကားညှိဆိုပရိုရိုဆိုသူက ဖော်စပ်ခဲ့ လေသည်။ နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်းမှာ ဂလစ်ဆရင်းကို နိုက် တရစ်အက်ဆစ်၊ ဆာလဖျူရစ်အက်ဆစ်တို့နှင့် ရောစပ် ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်းဖြစ်သည်။ နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်းမှ ဒိုင်းနမိုက်ဖြစ်အောင် ၁၈၆၆ ခုနှစ်တွင် ဆွီဒင်အမျိုးသား ဓာတုဗေဒပညာရှင် အဲလဖရက် နိုဗဲဆိုသူက ကြံစည်ပြု လုပ်ခဲ့လေသည်။ နိုဗဲမှာ နိုဗဲငြိမ်းချမ်းရေးဆုကို တီထွင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ (နိုဗဲ အဲလဖရက်ဘီ-၅။)

ဒိုင်းနမိုက်ပြုလုပ်ရာ၌ နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်းကို လွယ်ကူ စွာမပေါက်ကွဲစေရန် ဓာတ်ပြုမှုကင်းသော နိုက်ထရို ဂလစ် ဆရင်းစုတ်ပစ္စည်းများတွင် စုတ်ဝင်နေစေသည်။ နိုဗဲအသုံး ပြုခဲ့သည့် နိုက်ထရို ဂလစ်ဆရင်း စုတ်ပစ္စည်းမှာ ကီဇယ်ဂူး ခေါ် မြေစေးတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ နောင်အခါတွင်ထို မြေစေး မျိုးအစား သစ်သားပျောဖတ် မြေဖြူ၊ မီးသွေး စသည်တို့ကို အသုံးပြုကြသည်။ ဒိုင်းနမိုက်တွင် နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်း ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ ကီဇယ်ဂူး ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ပါဝင်လေ့ရှိ သည်။ ၁၈၇၅ ခုနှစ်၌ နိုဗဲသည် ယခင်ကထက် ပိုမိုပြင်း ထန်သော ဒိုင်းနမိုက် ဂျယ်လတင်ကို တီထွင်ပြန်သည်။ ထိုဒိုင်းနမိုက်တွင် နိုက်ထရိုဂလစ်ဆရင်း ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ နိုက်ထရိုဆဲလျူလို့ ၆ရာခိုင်နှုန်း၊ ပိုတက်ဆီယမ်နိုက်ထရိုတ် ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်သစ်သားပျောဖတ်၊ မြေဖြူတို့ကို အနည်း ငယ်စီ ပါဝင်လေသည်။

ရိုးရိုးဒိုင်းနမိုက်သည် များသော အားဖြင့် တုတ်ချောင်း ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ အရှည် ၈ လက်မခန့်ရှိ၍၊ အချင်း ၂ လက်မခန့်ရှိ၏။ ရေငွေ့ မဝင်နိုင်အောင် ဒိုင်းနမိုက်ကို ဖယောင်းသုတ်ထားသော စက္ကူအညိုရောင် ဖြင့်ရစ်ပတ် ထားသည်။ ဒိုင်းနမိုက်ကို ဖောက်ခွဲလိုသည့်အခါ မီးရှို့ ပေးရသည်။ မီးစွဲလောင်နေစဉ် ဒိုင်းနမိုက်ကို အနည်း ငယ်ရိုက်ခပ်လိုက်လျှင်ထိပ်ဖုံးက ယမ်းအိမ်ပွင့်၍ ပြင်းထန် စွာပေါက်ကွဲသွားလေသည်။(ပေါက်ကွဲစရာများ ။ ဂရစ်ဆရင်း-၅။)

ဒိုင်းနက်လူမျိုး ။ ။ ဒိုင်းနက်လူမျိုးတို့သည် တိဗက် မြန်မာအစုဝင် သက်အုပ်စုတွင် ပါဝင်၏။ သို့သော် စစ် တကောင်းသွေး အနည်းငယ်နေ၍ ဗင်္ဂါလီစကားကို ပြော ဆိုကြသည်။ စစ်တွေခရိုင်တွင် နေထိုင်ကြ၏။ လူဦးရေ ၆၀၀၀ ခန့်ရှိလေသည်။ (ဒိုင်းနက်လူမျိုး ၂ဦးပုံကို ယာဖက်မျက်နှာတွင် ဖော်ပြထားသည်။)

ဒိုင်းမြား။ ။အဆောက်အအုံတစ်ခုခု၏ အပေါ်ဆုံးတွင် မိုးရေ နေပူရှိန်နှင့် လေပူလေအေးတို့ကို ကာကွယ်ရန် ပြုလုပ်ထားသော အစိတ်အပိုင်းကို ခေါ်မိုးဟုခေါ်သည်။ ခေါ်မိုးဆိုသောစကားတွင် အုတ်ကြွပ်၊ သွပ်၊ ဝါးကပ်၊ သက်ငယ်၊ ဓနီ အစရှိသော ဖုံးအုပ်ထားသည့်ဝတ္ထု ပစ္စည်းသာ မဟုတ်ဘဲထိုဝတ္ထု ပစ္စည်းများကို ထမ်းပိုး၍ထားရသော ဒိုင်း၊ ဒိုင်းခွေ၊ မြား အစရှိ သည့် အမာခံ ပြုလုပ်ထားသော ဝတ္ထုပစ္စည်းများလည်း ပါဝင်လေသည်။

အမိုး၏အစောင်းနှင့် တပြေးတည်းနေသော သစ်သားများကို ဒိုင်းဟုခေါ်ကြ၍၊ ထိုဒိုင်းနှင့် ထောင့်မှန်ကျအောင် ဖြတ်တန်းနေသော သစ်သားများကို မြားဟုခေါ်သည်။ သို့သော် ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ကာဒိုင်းကို 'အခြင် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်သောမြားကို 'ဆီပူးဆွဲ' ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ခေါ်ဝေါ်လေသည်။ အိမ်မကြီးမှ အဆောင်ထုတ်သောအခါ ခေါင်မိုး၏မျက်နှာပြင်အစောင်းနှစ်ခု နံဘေးချင်းတွေ့ဆုံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ခေါက်ရိုးကို ရေလိမ်ဟုခေါ်သည်။ ရေလိမ်၏အပြေးတလျှောက် အသုံးပြုထားသောသစ်သားကို ရေလိမ်ဒိုင်းဟုခေါ်သည်။ အမိုး၏အစောင်းနှင့် တပြေးတည်းတန်း၍အုန်းလက်နှင့် တန်စက်

ဒိုင်းနက်အမျိုးသားနှစ်ဦး

မြိတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ခေါင်ရိုးနှင့် ရေလိမ်ဒိုင်းကိုဖြစ်စေ၊ ဆက်စပ်ထားသောဒိုင်းတိုကလေးများကို နို့စို့ဒိုင်းဟုခေါ်လေသည်။

ဇာတ်ရုံ၊ စပါးကျီ အစရှိသော အဆောက်အအုံ များတွင် အလယ်တိုင်ဖျောက်လိုသောအခါ၊ သစ်သားများကို ပေါင်းစပ်ကာ ဒိုင်းခွေ၍အသုံးပြုကြသည်။ ခန်းဖွင့်ကျယ်သော သစ်သားဒိုင်းခွေများ၌ ဒိုင်းနှင့်ထုပ်ကိုနှစ်ထပ်ပြုလုပ်လျက်၊ ညာတိုင်ထောက် ကျားများကို အလယ်၌ညှပ်ထည့်ပြီးလျှင် မူလီစုပ်ပေးရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ သစ်သားပေါသောကြောင့် ဒိုင်းခွေများကို သစ်သားဖြင့်သာများသော အားဖြင့် ပြုလုပ်တတ်ကြလေသည်။

ဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာ ။

||ဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာတို့သည် ရှေးမြန်မာတို့၏စစ်လက်နက်ကရိယာများ ဖြစ်လေသည်။ ဒိုင်းအကြောင်းကို မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း၊ စတုတ္ထပိုင်းတွင် ဤသို့ဖော်ပြထား၏။

'ဒိုင်းမျိုးဆိုသည်ကား ဒိုင်းလက်နက်ကို အမှုထမ်းအစုသားတို့ အကြီးအကဲကိုဆိုလိုသည်။ ဒိုင်းသည် ကားအလျား တစ်တောင်ထွာခန့်၊ အနံတစ်တောင်ခန့်၊ သားရေကို စိန်ကတုံးကဲ့သို့ ခုံးခုံးလုပ်၍၊ သစ္စေးသားရိုးကိုပြီးလျှင် ဟင်္သာပြဒါးအနီ ၂ စု၊ ရွှေတစ်စုခြယ်လှယ်ထားသော လက်နက်ကိုဆိုလိုသည်။

ဒိုင်းကို အသုံးပြုပုံမှာ စစ်တိုက်သည့်အခါ စစ်ထဲမှာပါသော ဆင်မြင်းများကို ချောက်လှန့်ခြင်း၊ ကာများကဲ့သို့ မြားခဲလုံးကို ကွယ်ကာ ခြင်းများတွင်အသုံးပြုသည်။ ဆင်မြင်းများကို ချောက် လှန့်ပုံမှာ ဒိုင်းကို တုတ်တိုကလေးနှင့် တစ်တပ်လုံး တပြိုင်နက်တီးရိုက်ရသည်။ ထိုကဲ့သို့ တီးရိုက်သည့်အသံမှာ နားမခံသာအောင် အားကြီးခြင်းရှိသောကြောင့် သတ္တိနည်းပါးသော ဆင်များမြင်းများသည် တနည်းအားဖြင့် တိုက်ပွဲတွင် မပါမဝင်ဘူးသော ဆင်မြင်းများသည် ဒိုင်းချောက်သံကို ကြားသည်နှင့်တပြိုင်နက် ထွက်ပြေးတတ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုလက်နက်မျိုးမှာ ရှေးအခါကသာ အသုံးဝင်သည်။ သေနတ်၊ အမြောက်မိုး စသောဘေးရန်ကို ကာကွယ်နိုင်သည်မဟုတ်။'

သို့သော် ဘကြီးတော်လက်ထက်ကို မှီလိုက်သော ဆရာယုဒသန်က ဒိုင်း၏ပုံသဏ္ဍာန်ကို အပိုင်းဟုဆို၏။ ကွယ်လွန်သူ ဝန်ထောက်မင်း ဦးမောင်မောင်တင်၏ မှတ်စုမှ ရုပ်ပုံသည်လည်း ဝိုင်းဝိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရား ကျောက်တော်ကြီးထွက်တော်မူခန်း ပုရပိုက်တွင် ပါသည့် ဒိုင်းပုံမှာလည်း အပိုင်းပင်ဖြစ်သည်။

လွှားကို ဆရာကြီးဦးဖွားက ဦးကုလားရာဇဝင်၊ ဒုတိယတွဲ ၃၅ တွင်စင်းကောကဲ့သို့ ဝိုင်းဝိုင်းဖြစ်ကြောင်း အောက်ပါအတိုင်းဆို၏။

ကာစွဲမိုးနဲရွှေလုံကိုင်နှင့် ဒိုင်းစွဲမိုးနဲရွှေလုံကိုင်
(ရွှေနန်းလက်သုံးပုရပိုက်မှ)

‘လွှားမှာကား စစ်တွင်း၌ လေးမြားကျည်ဆံ လှံကန်တို့လာ လျှင်စင်းကောကဲ့သို့ ဝိုင်းဝိုင်းပြုလုပ်ထားသောအရာ ဖြင့်ဖယ်ရသည်။ ခေါင်းမှာလည်း ဆောင်းရသည်။ ၎င်း ကို လွှားခေါ်သည်။’ သို့သော် ဆရာယုဒသန်နှင့် ဒေါက် တာ ဦးလင်းတို့က လွှားကို ဝမ်းဘဲဥပုံဟု ဆိုလေသည်။

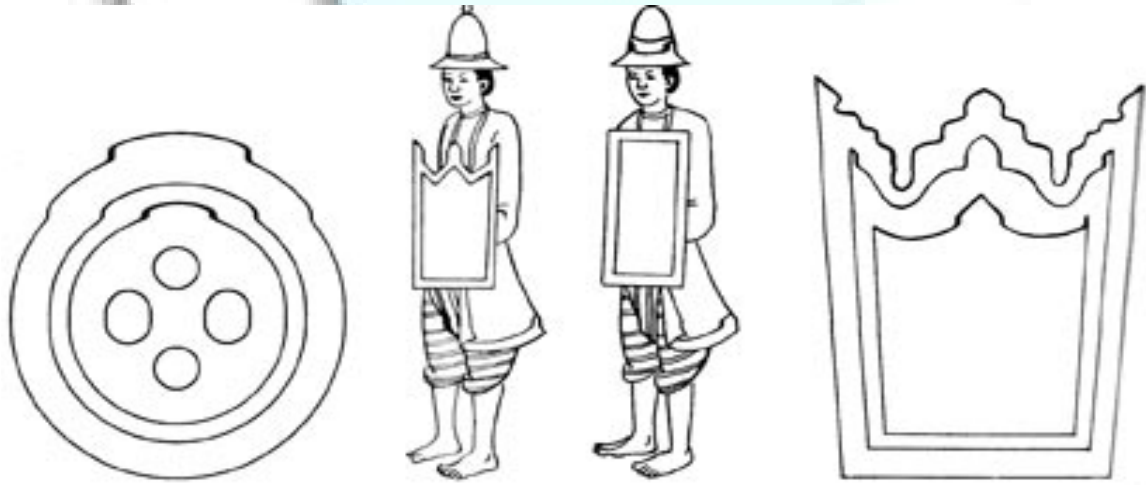
ကာကို မြန်မာမင်းအုပ်ချုပ်ပုံစာတမ်း စတုတ္ထပိုင်း၊ ၇၉ တွင်အောက်ပါအတိုင်း ရေးထားသည်။

‘ကာမျိုး ဟူသည်ကား ကာလက်နက်ကိုကိုင်ရသော အမှု ထမ်းအစုသားတို့၏ အကြီးအကဲကိုဆိုလိုသည်။ ကာလက် နက်ဆိုသည်ကား သားရေကို အချင်းနှစ်မိုက်ရှိအောင် ဝိုင်းဝိုင်းခုံးခုံးလုပ်၍ သစ္စေးသားရိုး ကိုင်ပြီးလျှင် အနီနှစ်စု၊ ရွှေတစ်စုခြယ်ထားသော လက်နက်ကိုဆိုလိုသည်။ ထိုလက် နက်မှာလည်း မြားနှင့်ခဲလုံး လှံလျှင်များကို ကာကွယ်ရန် အသုံးပြုသည်။ ကာကိုသိုင်းကသကဲ့သို့ က၍ခုခံသော အတတ်တစ်မျိုးရှိသည်။ ထိုအတတ်မျိုးကို ရှေးအခါက ရှင်ဘုရင်များသည်ကိုယ်တိုင်တတ်သည်။ ကာချင်းဟူ၍ သီးခြားရှိသည်။ (ကာချင်း - ရှု။)

သို့ရာတွင် ဆရာယုဒသန်နှင့် ဒေါက်တာဦးလင်းတို့ကမူ ကာဆိုသည်မှာ ဒိုင်း လွှား စသည်တို့ကိုခြုံ၍ ခေါ်သော အမည်၊ ပုံသဏ္ဍာန် အသီးအခြားမရှိဟုဆိုလေသည်။ ထိုပြင် ကျောက်တော်ကြီး ထွက်တော်မူခန်း ပုရပိုက်တွင် လေးထောင့်ပုံနှင့် သက္ကဒါန်ပုံနှစ်မျိုးကို ရွှေလွှား၊ ရွှေကာဟုကမ္မည်းထိုးထားလျက်ရှိ၏။

ကာဟူသည်မှာ လုံဖြင့်ထိုးလျှင်လည်းကာဖြင့်ခံရသည်။ လှံတွင်မျှမက မြားဖြင့် ပစ်လျှင်လည်း ကာဖြင့်ခံရသည်။ ခဲလုံးဖြင့် ပေါက်လျှင်လည်း ကာဖြင့်ခံရသည်။ ဓားဖြင့် ခုတ်လျှင်လည်း ကာဖြင့်ခံရသည်။ ဤသို့ထိုးပစ်ခုတ်ထစ် သော လက်နက်တို့ဘေးမှ ကာကွယ်ရသဖြင့်လည်း ထို ပစ္စည်းကို ကာဟူ၍ခေါ်ခဲ့ကြဟန်တူလေသည်။

ကာအတတ်ကား ယောက်ျားကောင်းတို့၏ အတတ် ဖြစ်သည်။ မင်းညီမင်းသားဟူက ကာအတတ်ကို သင် ကြားတတ်မြောက်ကြသည်။ တောင်သူလယ်သမား ဆင်းရဲ သားတို့သည်လည်း လွှား၊ ကာအတတ်ကို ကျွမ်းကျင်လိမ့်

ရွှေဒိုင်း
(ဦးမောင်မောင်တင်မူ)

ရွှေလွှားရွှေကာစွဲရသူနှစ်ဦး
(ပုရပိုက်မူ)

ရွှေလွှား
(ဦးမောင်မောင်တင်မူ)

မာစတာ၏ မြောက်ပါမူ၊ တော်ကောက်ခံရပေသည်။ ကြီးပွားသွန်းကား နိုင်ပေသည်။ ပထမ မင်းခေါင်ကြီးသည် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သောအခါ လွှား ကာတတ်သူတို့ကို ရွေးကောက်၍၊ သားတော် ပြည်စားသီဟသူကို ပေးတော်မူ လေ့ရှိကြောင်းနှင့် မဏိရတနာပုံကျမ်းတွင် တွေ့ရလေ သည်။ (မင်းခေါင်ကြီး-ရှု။)

ဒုတိယမင်းခေါင်လက်တက်သို့ရောက်သောအခါ၊ သျှင် မဟာရဋ္ဌသာရသည်လည်း မင်းညီမင်းသားယောက်ျား ပီသ သူများ လွှား၊ ကာ အတတ်တတ်ကြရပုံကို ကိုးခန်းပျို့တွင် လည်းကောင်း၊ သံဝရပျို့တွင်လည်းကောင်း၊ တံတားဦး တည် မော်ကွန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ဖွဲ့ဆိုတော်မူခဲ့ပေသည်။

လွှား၊ ကာ အတတ်ကို ရှေးအခါက များစွာ အရေးပေး ခဲ့လေသည်။ လွှား၊ ကာ အတတ်ကို ကောင်း စွာတတ် ကျွမ်း၍၊ လွှားရေး၊ ကာရေးအပြကောင်းသူတို့ကို လူအများ က ဝိုင်းဝန်းအားကျကြသည်။ မြီးမွမ်းမြောက် စားကြသည်။ ရိုသေကြောက်ရွံ့ကသည်။ သရက်မင်း ဆက်တွင်ဆင်ဖြူ ရှင်သီဟသူသည် ကာကအလွန်ကောင်းသည်ဟုကျော် စော လေသည်။

ဒိုင်း၊လွှား၊ကာတို့မှာ တဘက်ရန်သူ၏ ဓားချက်လုံ ချက်မြားချက်တို့ကို ကာကွယ်ရုံအတွက်သာမက စစ်ပွဲ၌ စစ်ဆင်များကို ခြောက်လှန့်ရန်အတွက်လည်း အသုံးပြု သေးသည်။ ယင်းကြောင့်လည်းဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာစွဲသူရဲတို့ သည် ဆင်တော်၏ဝဲယာရှေ့နောက်မှ ခြံရံ၍လိုက်ပါကြရ ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာတို့ကိုလည်း ဝင်း တော်လေးမျက်နှာသားတို့သာ အမြဲတမ်းကိုင်ဆောင်ကြ သည်ကို ရာဇဝင်များ၌တွေ့ရပြီးလျှင်၊ တပင်ရွှေထီးနှင့် ဘုရင့်နောင်တို့လက်ထက်စစ်ပွဲကြီးများတွင် များစွာထည့် သွင်းအသုံးပြုခဲ့သည်ကိုတွေ့ရှိရပေသည်။ ကုန်းဘောင် ခေတ်တွင်ကား ဘုရင့်နောင်တို့ခေတ်မှာလောက် စစ်ဘက် အသုံးတွင်များများစားစား မတွေ့ရတော့ဘဲ မင်းခမ်းမင်း နားများတွင်သာ ဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာကိုင့်တို့ကို စီစဉ်နေရာချ ထားပေတော့သည်။

ဒိုင်း၊ လွှား၊ ကာတို့ကို သားရေဖြင့်ပြုလုပ်သော ကြောင့်၊အစာငတ်မွတ်သောအခါ၊ ချက်ပြုတ်စားကြ ရသည်ကိုလည်း မဏိရတနာပုံကျမ်းတွင် 'ဘုရင်မင်းခေါင် သားတော်မင်းရဲကျော်စွာ မြို့ကို ဝန်းရံသောကြောင့် ငတ် မွတ်လှသဖြင့် ကာ၊ လွှား၊ မောက်တို့တို့ကို ချက်ပြုတ် ၍စားရချေသည်။'ဟူ၍ တွေ့ရလေသည်။

ဒစ်ကင်းချား (ခရစ် ၁၈၁၂-၁၈၇၀) ။ ။ ချားဒစ်ကင်း သည် ကမ္ဘာတွင်ထင်ရှားသောအင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဒစ်ကင်းသည် ကလေးဘဝတွင် ပင်ပန်း

ကမ္ဘာကျော်အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး ချားဒစ်ကင်း

ဆင်းရဲစွာ နေထိုင်ခဲ့ရ၍၊ ထိုအခါက သူ၏ကိုယ်တွေ့အဖြစ် အပျက်များကို သူရေးသောဝတ္ထုများတွင် သရုပ်ဖော်ရာ၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားတို့၏ ဘဝအခြေအနေကိုကောင်း စွာ ဖွဲ့နွဲ့နိုင်သဖြင့် သူ၏ဝတ္ထုတို့သည် အနံ့အပြားကျော် ကြားလာခဲ့လေသည်။

ချားဒစ်ကင်းသည် ၁၈၁၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၇ ရက်နေ့တွင် ပို့စမတ်မြို့အနီး လန်းပို့ရွာတွင် ဖွားမြင်သည်။ သူ၏မိခင်သည် ရေတပ်ဗိုလ်တစ်ဦး၏သမီးဖြစ်၍၊ဖခင် မှာမူ ရေတပ်လစာပေးရုံးတွင် စာရေးတစ်ယောက်ဖြစ် သည်။ သူ၏ဖခင်ဖြစ်သူ ဂျွန်ဒစ်ကင်းသည် ရရစား စားနေထိုင်တတ်သူဖြစ်ရာ၊ ကြွေးလည်ပင်း ခိုက်နေသဖြင့်၊ နောက်ဆုံး၌ထောင်ကျခဲ့လေသည်။

ဒစ်ကင်းသည် မိဖုရား မချောင်လည်သဖြင့် အရွယ်နှင့် မလိုက်အောင် အလုပ်ကြမ်းများကို လုပ်ကိုင်ရရှာသည်။ သူသည်ပုလင်းများလုပ်သောစက်ရုံတစ်ရုံတွင် တံဆိပ်ကပ်ရ သော အလုပ်ကို တစ်နှစ်ခန့် လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ မိမိအလုပ်လုပ်စဉ်က လူများနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ၌ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာအဖြစ်အပျက်တို့ ကို ကောင်းစွာမှတ်မိနေခဲ့ရာ၊ နောင်ကြီးပြင်းလာသော အခါ ထိုကိုယ်တွေ့များသည်ဝတ္ထုရေးရာ၌သူ့အား များစွာ အထောက်အပံ့ပြုခဲ့လေသည်။

www.foreverspace.com.mm

ချား ဒစ်ကင်းသည် သေအရက်ကြောင့် အောက်တန်းစားဘဝသို့ရောက်ရပုံကို 'မြို့တော်နှစ်မြို့အကြောင်း' ဝတ္ထုတွင် ထင်ရှားပေါ်လွင်စွာ ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။

၄ နှစ်သားအရွယ်လောက်တွင် ဒစ်ကင်း၏မိဖုရားသည် ချက်တမ်မြို့သို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြသဖြင့်၊ ဒစ်ကင်းလည်း ထိုမြို့ရှိ စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြား ရသည်။ သို့သော် ဒစ်ကင်းအားအင်္ဂလိပ်စာနှင့် လက်တင် စာကို ရှေးဦးစွာသင်ပေးခဲ့သူမှာ သူ၏မိခင်ပင်ဖြစ်သည်။ ဒစ်ကင်းသည်ကျောင်းမှထွက်သောအခါ ရှေ့နေတစ်ဦးထံ တွင် အလုပ်ဝင်လုပ်သည်။ ယင်းသို့အလုပ်လုပ်ယင်းနှင့်ပင် အားလပ်ချိန်များတွင် လက်ရေးတိုရေးခြင်းကို လေ့ကျင့် ခဲ့သည်။ ထိုနောက် အသက် ၁၉နှစ်တွင် အောက်လွှတ် တော်၌ သတင်းထောက် အလုပ်ကိုရရှိသည်။ ထိုအချိန်မှ စ၍ ဒစ်ကင်းသည် ဝါသနာအလျောက် ဆောင်းပါးအတို အထွာကလေးများကိုရေးသားပြီးလျှင်၊ မဂ္ဂဇင်းတိုက်၊ သ တင်းစာတိုက်များသို့ပေးပို့လေသည်။ ဒစ်ကင်းသည် ဆောင်းပါးများတွင် ထိုခေတ်က လန်ဒန်မြို့၌နေစဉ်တွေ့မြင် ရသော အဖြစ်အပျက် ကလေးများကို သရုပ်ဖော်ထားရာ ထိုဆောင်းပါးတို့ကို လွန်စွာလူကြိုက်များသဖြင့် ပုံနှိပ်ထုတ် ဝေသူများက ဒစ်ကင်းအား အလားတူ ဆောင်းပါးဝတ္ထု

များကို ဆက်လက်၍ရေးသားပေးပို့ရန်တောင်းပန်ကြ သည်။ ဒစ်ကင်းလည်း ၁၈၃၆ ခုနှစ်တွင် 'ပစ်ဝစ်စာစဉ်' ဟု သောအမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတိုကိုလစဉ် အရစ်ကျထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ယင်းဝတ္ထုမှာ အလွန်လူကြိုက်များ လှသဖြင့်၊ ဝတ္ထု၏ဇာတ်လိုက်ဖြစ်သော ဆမ်ဝဲလား၏ အမည်သည် ကမ္ဘာကျော်အောင် ထင်ပေါ်လာခဲ့လေသည်။ ဒစ်ကင်း၏နာမည်သည်လည်း တစ်စတစ်စကျော်စောလာခဲ့ ရာ ယနေ့အထိပင် ဖြစ်တော့သည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ဒစ်ကင်း သည် ကက်သရင်းဟိုးဂတ်အမည်ရှိ အမျိုးသမီး တစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်လိုက်လေသည်။ ဒစ်ကင်းသည် သူ၏ခေတ်က အင်္ဂလန်ပြည်လူမှုစနစ်၏ ချွတ်ယွင်းချက်များကို ထုတ်ဖော်ကာ၊ ပြင်းထန်စွာ ဝေဖန် ရေးသားခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဒစ်ကင်းသည် ကလေး သူငယ်များ၏ ခိုကိုးရာမဲ့ဘဝကို စာဖတ်သူ၏စိတ်တွင် ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်မြင်လာအောင် ရေးသားဖော်ပြခဲ့ ၏။ သူသည် အများအားဖြင့် အောက်တန်းစားဆင်းရဲသား အလုပ်သမားများအကြောင်းကို ဇာတ်ဆောင်ကာ ရေးလေ

ရှိသည်။ သို့သော် သူ၏စာပေများကို လူတန်းစားမရွေး ဖတ်ရှု နှစ်ခြိုက်ကြပေသည်။

‘အော်လီဗာတွစ်’ ဝတ္ထု (၁၃၈၃ ခုနှစ်)တွင် ဒစ်ကင်းသည် အလုပ်ရုံများ၌ အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာလုပ်ကိုင်ကြရသောကလေး သူငယ်များ၏ သနားဖွယ်ဘဝဆိုးကို ရေးသားထားသည်။ ‘ဒေးဗစ်ကော့ ပါးဖီး’ ဝတ္ထု (၁၈၄၉ ခုနှစ်)တွင် ကားဒစ်ကင်းသည် မိမိငယ်ရွယ်စဉ်က တွေ့ကြုံခဲ့ရသော အဖြစ်အပျက်များကို မူတည်ကာ ရေးသားထားသည်။ ထိုဝတ္ထုတွင် ကြွေးထူ၍ ထောင်ကျခံရသောသူဖခင်၏ အဖြစ်သနစ်ကို ဇာတ်လမ်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ‘နစ်ကလတ် နစ်ကလတ်’ ဝတ္ထု (၁၈၃၉ ခုနှစ်)တွင် မူထိုခေတ်က စာသင်ကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားကြရသော ကလေးသူငယ်များ၏ အခြေအနေကို ရေးသားထားသည်။ ယင်းသို့အားဖြင့် ဒစ်ကင်း၏ ဝတ္ထုများသည် ကလေးသူငယ်များအား ဆိုးရွားလှသော အခြေအနေမှ သက်သာချောင်ချိအောင် လူတို့ လုပ်ဆောင်ပေးကြစေရန် လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့သည်။ ထိုခေတ်ထိုခေတ်က မိမိဆရာသမားများသည် ကလေးသူငယ်များကို ရိုက်နှက်ပေးပါမှ ဆုံးမရာရောက်မည်ဟု သဘောထားကြသည်။ ဒစ်ကင်းသည် ထိုသို့ခေတ်မမှီသော အယူအဆများကို သူ၏ ဝတ္ထုများဖြင့် တစ်စတစ်စ ပျောက်အောင် ဖန်တီးသည်။ သူ၏ အယူအဆများသည် ခေတ်ရှေ့ကပြေး လျက်ရှိသည်။ သို့ဖြစ်ရကား ဒစ်ကင်းသည် ကလေးတို့၏ ဘဝအခြေအနေကို ပြုပြင်စေရန် လှုံ့ဆော်ပေးသော သူဖြစ်သည်။

ဒစ်ကင်းရေးသားသော ဝတ္ထုများအနက်၊ အင်္ဂလန်နှင့် ပြင်သစ်သမိုင်းကို နောက်ခံပြု၍ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော ‘မြို့တော်နှစ်မြို့အကြောင်း’ ခေါ် ဝတ္ထုသည် သေရည်သေရက်ကြောင့် အောက်တန်းစားဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်ပင် မှန်သော်လည်း၊ သူငယ်ချင်းအပေါ်တွင် သစ္စာတည်ကြည်၍ စေတနာ မေတ္တာ အဟုန်ကြီးမားသောသူ တစ်ဦးက ထိုသူငယ်ချင်းအတွက် အသက်စွန့်လွှတ်ခဲ့သည်ကို ကြေကွဲလွမ်းဆွတ်ဖွယ်ရာ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းသည် ဒစ်ကင်း၏ ဝတ္ထုတပုဒ်ကို ‘မြှောင်တလင်းလင်း’ ဟူသော အမည်ဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုထားသည်။

၁၈၄၂ ခုတွင် ဒစ်ကင်းသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံသို့ ပထမဆုံးအကြိမ် အလည်အပတ်သွားရောက်ခဲ့သည်။ သူ၏ အမေရိကန်သွား မှတ်တမ်းကို အမေရိကန်ပြည်သားတို့က များစွာမနှစ်သက်လှသော်လည်း၊ ၁၈၆၇ ခုတွင် နောက်ထပ်တကြိမ် သွားရောက်သောအခါ သူ့အားသောင်းသောင်း ဖြဖြကြိုဆိုကြသည်။

ဒစ်ကင်းသည် စာရေးရာ၌ များစွာ သဘာဝကျအောင်

ရေးသားနိုင်ပေသည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများ၌ ဖော်ပြထားသော ဇာတ်ဆောင်သူများသည် နိုင်ငံ သမိုင်းတွင် တကယ်ရှိခဲ့သောသူများထက် ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေပေသည်။ သူ၏ စာအုပ်များသည် အင်္ဂလိပ်လူမှုစနစ်ကို အကြီးအကျယ် ပြောင်းလဲစေခဲ့သည်။ ယင်းကဲ့သို့ လူများစု၏ အကျိုးဆောင် စာရေးဆရာကြီးသည် ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်၌ ကွယ်လွန်လေသည်။

ဒစ်ဇေနီဝေါလတာအိ(ခရစ် ၁၉၀၁ဖွား) ။ ။ ကာတွန်းရုပ် ပြောင်များကို လူနှင့်မခြား လှုပ်ရှားလာအောင် ရုပ်ရှင်တွင် တင်ပြအသုံးခံသည့် အရာတွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ အလွန်ထင်ရှားကျော်စောသူသည် ဝေါဒစ်ဇေနီဖြစ်သည်။ သူ၏ အမည်အပြည့်အစုံမှာ ဝေါလတာအိလီယာဒစ်ဇေနီဖြစ်သည်။ ဒစ်ဇေနီသည် မစ်ကီမောက်ကာတွန်းရုပ်ရှင်များကို ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာ ထိုကားများကို ကလေးလူကြီးမဟု နှစ်သက်ကြသည်။ အထူးသဖြင့် တတိယမြောက် မစ်ကီမောက် ကာတွန်းရုပ်ရှင်ကို ပြသသည့်အခါ၊ ကမ္ဘာကျော်ကြားလာလေသည်။ ထိုနောက် သူ၏ ကာတွန်းရုပ်ရှင်တို့တွင် တိရစ္ဆာန်တို့နှင့်စပ်လျဉ်းသော ခေတ်ဟောင်းခေတ်သစ် ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တို့ကို ထည့်သွင်း၍ ရုပ်ရှင်ပြသရာ၊ အထူးကျော်ကြားလာပြန်သည်။ နိုင်ငံခြားကလေးသူငယ်တို့နည်းတူ မြန်မာကလေးသူငယ်တို့ အလွန်နှစ်သက်သော ကာတွန်းရုပ်ရှင်ကားများ

ကမ္ဘာကျော် ကာတွန်းရုပ်ရှင်ဝိဇ္ဇာ ဝေါ ဒစ်ဇေနီနှင့် လူကြိုက်များလှသည့် ကာတွန်းဇာတ်လိုက် မစ်ကီ မောက်

မှာ ၁၉၃၇ ခုတွင် ရိုက်ကူသော 'စန်းဂိုက်နှင့် လူပုခုနစ် ဖော်' ရုပ်ရှင်ကားအပြင် 'ပီနောကီယို' နှင့် 'စင်ဒရဲလား' ရုပ်ရှင်ကားများဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ ဒစ်ဇင်ဘာသည် ပညာရေးဆိုင်ရာ ကာတွန်းရုပ်ရှင်တို့ကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရအတွက် ထုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ စစ်ကြီးပြီးသောအခါ ဒစ်ဇင်ဘာသည် ကာတွန်းရုပ်ရှင် လုပ်ငန်းမျှသာမက ရောင်စုံရုပ်ရှင်လုပ်ငန်းကိုပါ ဦးစီးခေါင်းဆောင်ပြု၍ ထုတ်လုပ်ခဲ့ရာ စတီဗင်ဆန်ရေးသားသော 'ရတနာဒီပ' ဝတ္ထုကိုကာတွန်းသဘောမဟုတ်ဘဲ၊ လူရုပ်ရှင်ဇာတ်လိုက်တို့ဖြင့် ရိုးရိုးရိုက်ကူးခဲ့ရာ အလွန်လူကြိုက်များသည်။ ကလေးသူငယ်တို့၏ ပညာရေးတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေနိုင်သော ရုပ်ရှင်ကားတကားမှာ သဲကန္တာရတွင်မီတင်းနေထိုင်သော တီရစ္ဆာန်တို့၏ သဘာဝကိုဖော်ပြသည့် 'သလစ်ဗင်းဒဲဆော့' ခေါ် ဇာတ်ကားဖြစ်သည်။

ဒစ်ဇင်ဘာသည် ၁၉၀၁ ခုနှစ်တွင် ရိုက်ကူးမြို့၌ ဖွားမြင်၍ ငယ်စဉ်ကအနုပညာကျောင်းတွင် ပညာသင်ယူခဲ့သည်။

ဒစ်ဇင်ဘာလီဗီ (ခရစ် ၁၈၀၄-၈၁)။ ။ ဗင်ဂျမင်ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီးလက်ထက်တွင် အထူးထင်ရှားလှသော နန်းရင်းဝန်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ခရစ်ယန် တစ်ဦး

ဗြိတိသျှနိုင်ငံပြုသုခမိန် နန်းရင်းဝန် ဒစ်ဇင်ဘာလီ

ဖြစ်သော်လည်း၊ ယဟူဒီမိဘတို့မှ မွေးဖွားလာသူဖြစ်၍၊ ရှေးဦးပထမတွင် ထင်ပေါ်ခြင်းမရှိခဲ့ချေ။ ဦးစွာ၌ သူသည် ပိုးထည်၊ ဖဲထည်၊ ဇာချည်၊ ရေမွှေးနှင့်တကွ လှပကောင်းမွန်သော ရုပ်ကြယ်သီး၊ လက်စွပ်ကြီးများအစရှိသည့် အဖိုးတန်ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ဖိတ်ဖိတ်တောက်အောင် ဝတ်စားဆင်ယင်လေ့ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ စကားပြောရာ၌ ဟန်အမူအရာများခြင်းကြောင့်၎င်း၊ လူအများ အထင်သေးခြင်းကို ခံခဲ့ရကာ၊ ဗြိတိသျှပါလီမန်တွင်ပွဲဦးထွက် စကားပြောရာ၌ လှောင်ပြောင်ခြင်းပင် ခံခဲ့ရလေသည်။ သို့သော်သူသည် ထူးခြားသော ဇွဲလုံ့လနှင့် မနားမနေကြီးစားပြီးလျှင်၊ ပြောဆိုဆင်ပြင်ဟန်များကိုအတုခိုးနည်းယူခြင်းကြောင့်၊ စကားသစ်ထွင်နိုင်ခြင်း၊ ဟန်အမူအရာကောင်းခြင်းစသည့် အရည်အခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံလာလေသည်။

ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် ဝတ္ထုရေးခြင်းဖြင့်သာ မိမိဝမ်းကို ကျောင်းရသူဖြစ်၍အစတွင် ဆင်းရဲရာ၏။ သို့ရာတွင် ၁၈၃၉ ခုနှစ်၌ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် မိမိထက်အသက် ၁၂ နှစ်ခန့်ကြီး၍ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝသူ မုဆိုးမတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်လိုက်သည် တွင်ပင်ကိုယ်အားဖြင့် ပညာအရည်အချင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ သတ္တိဗျတ္တိရှိခြင်း၊ မဖြစ်မနေကြီးစားခြင်းတို့ကြောင့် သူ၏အခြေအနေသည် တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လာလေသည်။ သူရေးသောဝတ္ထုများက သူသည်အမှန်စင်စစ် အင်္ဂလန်ပြည်၏ မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာသက်သေခံလျက်ရှိသည်။

ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် ၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ကွန်ဆာပေးတစ်ပါတီဝင်အဖြစ် ပါလီမန်သို့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်းခံရ၏။ ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာ၍၊ ထိုရာထူးတွင် နောက်ထပ်သုံးကြိမ်မျှ အမှုထမ်း ခဲ့ရလေသည်။ ၁၈၆၈ ခုနှစ်တွင် ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် သူ့စွဲလမ်းတောင့်တခဲ့သော နန်းရင်းဝန်ရာထူးကို ရရှိခဲ့၏။ သို့ရာတွင် သူအကြီးအမှူးပြုသည့် အစိုးရအဖွဲ့သည် တစ်နှစ်အတွင်း လျော့ကျပြန်သည်။ ၁၈၇၄ ခုနှစ်၌ သူသည် ဒုတိယအကြိမ်နန်းရင်းဝန်ဖြစ်လာပြီးလျှင် ၆ နှစ်တိုင်တိုင် တာဝန်ဝတ္တရားကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် နန်းရင်းဝန်အဖြစ် သူ၏နိုင်ငံရေးပြိုင်ဘက် ဂလက်စတုန်းထက်ပို၍ ဘုရင်မနှင့်အကျွမ်းဝင်သည်။ (ဂလက်စတုန်းဝီလျံ၊ အီ-ရှူ။) ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် စွမ်းရည် သတ္တိများနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၏။ သူသည် စက်ရုံပဒေများ တွင်၎င်း၊ သူဆင်းရဲများအတွက် သက်သာချောင်ချိရေးအစီအမံများတွင်၎င်း၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့၏။ ခေတ်သစ်ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာကြီးကို သူပင်ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့သည်ဟုဆိုနိုင်ပေသည်။ ဒစ်ဇင်ဘာလီသည် ဝိတိုရိယဘုရင်မအား အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်၏ ဧကရီဘုရင်မ

အဖြစ်ခံယူခံခြင်းဖြင့်၊ အိန္ဒိယတိုင်းသားတို့ ယုံကြည်အားထားမှု တိုးတက်လာစေရန် ဖန်တီးပေး၏။ ဆူးအက်တူးမြောင်းအစုရှယ်ယာများကို ဗြိတိန်အတွက် ဝယ်ယူလိုက်သောကြောင့်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့်ဆက်ဆံရေးကို လွယ်ကူစေ၏။ ၁၈၇၈ ခုတွင် ဘာလင်ညီလာခံကြီး၌ ဖော်လကန်နိုင်ငံများတွင် ရုရှားတို့၏အကြံအစည်များကို လိမ်မာ ပါးနပ်စွာကာကွယ်၍၊ တူရကီနိုင်ငံကိုကယ်တင်လိုက်၏။ ဘာလင်တွင် အရေးကိစ္စများ ချောမောအောင်မြင်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်မီ ၂ နှစ်ခန့်ကပင်ဘုရင်မကြီးသည် ဒစ်ဇေရလီအား သူကောင်းပြု၍၊ ဆာဘွဲ့ဖြင့်မြှင့်မြှင့်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် သူ၏ပါတီအရေးရှုံးနိမ့်သောအခါ၊ ဒစ်ဇေရလီသည် တောနယ်ရှိသူပိုင်ခြံမြေ အတွင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းကာ၊ အေးချမ်းစွာနေခဲ့ပြီးနောက် နောက်တနှစ် ၁၈၈၁ ခု ဧပြီ ၉ရက်နေ့တွင် အနိစ္စရောက်လေသည်။ ဒစ်ဇေရလီ၏ ဂုဏ်တို့ကို ခြီးကျူး၍၊ သူ့ကိုမမေ့သောသဘောဖြင့်၊ ကွန်ဆာဗေးတစ် ပါတီဝင်များသည် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း၊ ဗင်ဂျမင်ဒစ်ဇေရလီကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သည့် နှစ်ပတ်လည်နေ့တွင် သူနှစ်သက်သော ပရင်းမရိုပန်းကို ရင်၌ထိုးကာ အထိမ်းအမှတ်ပြုကြလေသည်။

လူသဘာဝကိုထင်ရှားဖော်ပြနိုင်သည့် ရုရှ ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး ဒတ်စတုယေးဖစကီ

ဒတ်စတုယေးဖစကီအက်(ဖ)၊ အမ် (ခရစ် ၁၈၁၂-၈၁)။

ဒတ်စတုယေးဖစကီသည် ရုရှစာပေနယ်တွင် တောစတိုင်းနှင့်တတန်းစားတည်းထား၍ လေးစားခြင်းကို ခံယူရသော ရုရှဝတ္ထုရေးဆရာကြီးဖြစ်သည်။ (တော်စတိုင်းအယ်-ဂျူ) ယင်း၏ နာမည်အပြည့်အစုံမှာ ဖျောဒါ မျစ်ခိုင်လပ်မျစ် ဒတ်စတုယေးဖစကီဖြစ်သည်။

ဒတ်စတုယေးဖစကီသည် လောကဓံတရား၏ ဖိစိခြင်းကိုခံရသည့်အကြားမှပင် ကမ္ဘာစာပေလောကတွင် ကျော်ကြားအောင် စာရေးသားနိုင်ခဲ့သောထူးခြားသည့် ပါရမီရှင်ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါး၍ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်း၌ အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျသော သူများအပေါ်တွင် သနားကရုဏာစိတ်ထားတတ်သည်။ သူ၏ စူးရှထက်မြက်သောဉာဏ်သည် လူတို့၏အတွင်းသဘောကို ထိုးထွင်းသိတတ်လှသည်။ ထိုကြောင့်လည်းသူရေးလိုက်သော ဝတ္ထုတို့သည် လူ့စိတ်ကိုသရုပ်ခွဲ၍ပြရာ၌ သဘာဝအမှန်ကို ထုတ်ဖော်ပြသသည်နှင့်တူသောကြောင့် အလွန်ကျော်ကြားသည်။ ထိုကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာကြီးသည် သူ၏တစ်သက်တာ၌ အလွန်လျှင်ဆင်းရဲနွမ်းပါးလှ၏။ မစားရတချက်စားရတချက်နှင့် အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ် ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ မကျန်းမမာနှင့် နေထိုင်ခဲ့ရသည်ကများပေသည်။ ဤသို့ သူ၏ဘဝသည် ဒုက္ခဆင်းရဲအပေါင်းနှင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိခြင်းကြောင့်သူ၏ဝတ္ထုများသည် ဆင်းရဲသားလူထု၏ အ

ဖြစ်မှန်တို့ကို ဖော်ပြသောစာများဖြစ်ခဲ့သည်။ လူသဘာဝနှင့် စိတ်ဓာတ်ကို ပြတ်ပြတ်သားသားဖွဲ့နွဲ့ရေးသားရာတွင်ပါရဂူဟုသမုတ်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။ ဆရာကြီး၏အကောင်းဆုံးလက်ရာတစ်ခုဖြစ်သော 'ပြစ်မှုနှင့်အပြစ်ဒဏ်' ဟူသောဝတ္ထုသည် ပြစ်မှုနှင့်ဥပဒေတို့၏သဘောကို သုံးသပ်ဝေဖန်ရေးသားထားသောဝတ္ထုဖြစ်၍၊ ရုရှစာပေတွင် သာမက ကမ္ဘာစာပေတွင် ကျော်ကြားခဲ့သည်။

ဒတ်စတုယေးဖစကီသည် ၁၈၂၁ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာ ၁၁ ရက်နေ့တွင် မော်စကိုမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ စစ်ဆရာဝန်သည် စေးနဲ၍ခက်ထန်သူဖြစ်ရကား၊ ဒတ်စတုယေးဖစကီသည် ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာဖြင့်ပင် စာပေကို သင်ကြားခဲ့ရ၏။ ကျောင်းမှထွက်၍ မကြာမီစစ်တပ်၌ ဝင်ရောက်အမှုထမ်းသည်။ သို့ရာတွင် မကြာမီပင်စစ်တပ်မှထွက်၍ စိန်ပီတာဗတ်မြို့သို့ သွားရောက်နေထိုင်ကာ စာပေဘက်၌ လိုက်စားယင်း ၁၈၄၆ ခုတွင် 'သူဆင်းရဲ'၏ ဝတ္ထုကိုရေးသားထုတ်ဝေလေသည်။ သို့ရာတွင်သုံးနှစ်ခန့် ကြာသောအခါ၊ ဒတ်စတုယေးဖစကီသည် ရုရှတော်လှန်ရေးသမားတစ်စု၏တရားပွဲသို့ တက်ရောက်နားထောင်မိသဖြင့်အဖမ်းခံရ၏။ သူနှင့်တကွသောတော်လှန်ရေးသမားတို့ကို သေဒဏ်ချမှတ်၍ သတ်မည်ပြုသည်။ သို့သော်

၁၈၄၉ ခုဒီဇင်ဘာ ၂၂ ရက်နေ့၌ သေဒဏ်ကို ရုတ်သိမ်း၍ ပြည်နှင့်ဒဏ်အမိန့် ချမှတ်ခြင်းခံရသောကြောင့် သူသည် ယခင်မင်းလက်မှ လွတ်ခွဲရလေသည်။ သို့ရာတွင် ရာသီဥတု ကြမ်းတမ်းလှသော ဆိုက်ဗီးရီးယားတွင် လေးနှစ် မျှအ ကျဉ်းခံရသည်။ ထိုနောက်ဆိုက်ဆီးရီးယား၌ပင် ခုနစ် နှစ်လုံးလုံး စိတ်၌နှစ်မြို့ခြင်းမရှိဘဲ စစ်မှုထမ်းခဲ့ရ၏။ ဤသို့ ပြစ်ဒဏ်ခံယူရသော ကာလအတွင်း၌ သူသည်ရုရှနိုင်ငံကို အုပ်စိုးသောလူတန်းစားတို့ကို မုန်းတီးစိတ် ပြင်းထန် လာခဲ့သည်။ ဆင်းရဲသားလူထုနှင့်အတူဒုက္ခခံရသူပီပီ ထိုလူထု၏ဘဝကို ကိုယ်ချင်းစာနာသောစိတ်ဖြင့် ပိုင်း ခြားဝေဖန် ကြည့်တတ်လာလေသည်။ သူ၏ဝတ္ထုများတွင် ထိုခေတ်ကထောင်စနစ်၏ ကြမ်းကြုတ်ဆိုးရွားပုံကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း သရုပ်ဖော်ထားသည်။ ထိုကြောင့်ပင် သူ၏ဝတ္ထုများသည် လူကြိုက်များ၍ ကျော်ကြားခဲ့၏။ ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံရသော ဗဟုသုတကို အရင်းခံ၍၊ မိမိနှင့် ဘဝတူ လူတန်းစားတို့၏အဖြစ်ကို ဝတ္ထုပေါင်းများစွာဖြင့် ရေးသားခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်သူသည် အလောင်းအစားအ ကစား ဝါသနာလွန်မှုကြောင့် ကြွေးများပတ်လည်ပိုင်း လာသဖြင့် ဂျာမနီနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရ၏။ ဂျာမနီနိုင်ငံ၌လေးနှစ်မျှပိုက်ဆံစုဆောင်းရှာဖွေ၍၊ ကြွေး ဆပ်နိုင်သည့် အခြေသို့ရောက်မှရရှားနိုင်ငံသို့ ပြန်ခဲ့လေ သည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများသည် ကမ္ဘာစာပေတွင် ရုရှဝတ္ထု ဟု စံချိန်ထိုးလောက်သည့် အဆင့်အတန်းသို့ရောက် ခဲ့သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာမရှိချေ။ သို့ရာတွင် သူ၏ဝတ္ထုများ ကို အပျင်းပြေရုံမျှဖတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။ သူ့စာကိုဖတ်မိ လျှင် စာဖတ်သူကိုယ်တိုင်ဒုက္ခအပေါင်းကို တွေ့ရှိခံစားရဘိ သကဲ့သို့ ပြင်းပြင်းထန်ထန် စိတ်၌ထိခိုက်လာတတ်သည်။ လူ့စိတ်ဓာတ်၌ ခံစားရသောဒေသနာတို့ကို အမှန်အတိုင်း ဖွဲ့နွဲ့ရာ၌ 'ပြစ်မှုနှင့်ပြစ်ဒဏ်'ဟု သောဝတ္ထုနှင့် အလား တူကျော်ကြားသော အခြားဝတ္ထုတစ်အုပ်ကား 'ကာရာ မာဇော့ဇီနောင်' ဖြစ်လေသည်။

ဒန်တီအလီဂျာရီ(ခရစ် ၁၂၆၅-၁၃၂၁)။ ။ဒန်တီ သည် ဣတာလျံလူမျိုးတို့၏စာပေတွင် တစ်နိုင်ငံလုံးက အမြတ်တနိုး လေးစားသော ကဗျာစာဆိုတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ၏ ကဗျာတို့သည် ဥရောပတိုက်အဝန်း ပျံ့နှံ့သွားပြီးလျှင် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်တွင် ထင်ရှားကျော်စောခဲ့လေသည်။ ဒန်တီ ၏အမည်ရင်းမှာ အလီဂျာရီဒန်တီဖြစ်သည်။ မူရင်း အီတာလျံဘာသာနှင့်မူ ဒန်တေဟုခေါ်သည်။

ဒန်တီသည် ခရစ် ၁၂၆၅ခုတွင် မထင်ရှားသောမိဖုနှစ် ပါးတို့မှမွေးဖွားသော ဖလော်ရင့်မြို့သားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကိုးနှစ်အရွယ်ခန့်ကပင် ဗေဒအထူးကျမ်း(အင်္ဂလိပ်လို ဗီအာ

ထရစ်)ဟုတွင်သော သူငယ်မနှင့်တွေ့ဆုံကြရာ၊ ကလေး ဘာဝကစားဖော် သူငယ်ချင်းဖြစ်ခဲ့ရာမှ၊ နောင်အခါသော် ဒန်တီသည် ဗေဒအထူးကျမ်းကို တပ်မက်စွဲလမ်းခဲ့လေ သည်။ သို့သော် ဗေဒအထူးကျမ်းသည် အခြားအမျိုးသား တစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ပြု၍ ၁၂၉၂ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန် လေသည်။ ထိုနောက်မှ ဒန်တီသည် အိမ်ထောင်ပြုခဲ့ရာ၊ သားနှစ်ယောက် သမီးနှစ်ယောက် ထွန်းကားသည့်တိုင် အောင် မူလကအချစ်ဦးဖြစ်သော ဗေဒအထူးကျမ်းကို မမေ့နိုင်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သူ၏ ကဗျာတို့မှာများသော အားဖြင့် ဗေဒအထူးကျမ်းကို စွဲလမ်းသောစိတ်ဖြင့်ရေးသော ကဗျာများဖြစ်သည်။ အိမ်ထောင်ပြုပြီးသည့် နောက်တွင် သူနေထိုင်သော ဖလော်ရင့်မြို့၌ ပေါ်ပေါက်နေသော နိုင်ငံရေးထဲတွင် ဒန်တီသည် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် သူပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ပါတီသည် နိုင်ငံရေး အယူအဆအားဖြင့် နှစ်ခြမ်းကွဲသွားသောအခါ၊ ဒန်တီသည် ကွဲသွားသောဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းအနက် တစ်ဂိုဏ်းဘက်သို့လိုက် ပါသွားလေသည်။ ထိုအခါဒန်တီပါဝင်သောနိုင်ငံရေးဂိုဏ်း က လွှမ်းမိုးလာသဖြင့်၊ ၁၃၀၂ ခုတွင် ဒန်တီသည် ပြည်နှင့် ဒဏ်သင့်၍ ဖလော်ရင့်မြို့မှ ထွက်ခွာသွားရလေသည်။

ဒန်တီသည် ၁၈ နှစ်ခန့်မျှ ပြည်နှင့်ဒဏ်ကြောင့် ထိုမှတစ်ပါး အတည်တကျမရှိဘဲ သွားလာနေထိုင်ခဲ့ယင်း၊ 'ဒီဇိုင်းကော်မဒီ' အမည်ရှိသော အက်ပစ်ကဗျာကြီးကို စီကုံးခဲ့သည်။ ထိုနောက်ဒန်တီသည် ရစ်နာမြို့တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။ ဒန်တီကွယ်လွန်ပြီးသည့်နောက်မှ ဖလော်ရင့်မြို့သူမြို့သားတို့သည် ဒန်တီကိုကဗျာဆရာ ကြီးအနေဖြင့်ဦးကျူးကြသည်။ ဒန်တီသည် ဒီဇိုင်းကော်မဒီ လင်္ကာအပြင် 'ဘဝသစ်'နှင့် 'စားတော်ပွဲ'အမည်ရှိသော လင်္ကာတို့ကိုလည်းရေးသားခဲ့သည်။ ထိုကဗျာလင်္ကာကြီး သုံးခုသည် ဒန်တီ၏ဘဝဖြစ်စဉ်ကို မှတ်တမ်းတင်သော ကဗျာလင်္ကာများဖြစ်လေသည်။ ဦးစွာ၌ ဒန်တီသည် ဗေဒအထူးကျမ်း၏ မေတ္တာဓာတ်ကိုခိုလှုံနိုင်ရန်အလို့ငှာ ကဗျာဖွဲ့ခြင်းကို ကောင်းစွာလေ့လာ၍ ချစ်ခြင်းမေတ္တာ ဟူသော ရတီဘာဝကို ဖော်ပြသည့် ကဗျာလင်္ကာများကို ရေးခဲ့သည်။ ဒုတိယအဆင့်၌မူ ဒန်တီသည် သိပ္ပံပညာ၌ စိတ်ဝင်စားပြီးလျှင်၊ လူတို့၏ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင် တုံတရားကို အမှီပြုသောသဘောသက်ဝင်သည့် ကဗျာ လင်္ကာတို့ကိုစီကုံးရေးသားလေသည်။ တတိယပိုင်း၌မူကား လူ့ဘဝ၌ ဒုက္ခအမျိုးမျိုးတို့က နှိပ်စက်ခြင်းခံရသည် အလျောက်၊ ထာဝရဘုရားသခင်အား ဆည်းကပ်လာ သည့်သဘောကိုပြသော သံဝေဂကဗျာလင်္ကာများကို ရေးသားစီကုံးလေသည်။

ဒီဇိုင်းကော်မဒီလင်္ကာတွင် ဒန်တီသည် ငရဲကြီး

www.foreverspace.com.mm

ဒီဗိုင်း ကော်မဒီ အေပစ် ကဗျာကြီးကို စီကုံးခဲ့သူ အီတလီကဗျာစာဆို ဒန်တီအား ပြည်နှင့်ဒဏ်သင့်၍ ဖလော်ရင့်မြို့မှ မထွက်ခွာမီ ဤသို့ ကြေကွဲဖွယ်တွေ့ရသည်။

ငရဲငယ်နှင့် ကောင်းကင်ဘုံသို့ ဆယ်ရက်ခရီးဖြင့် ရောက်ခဲ့လေဟန်အကြောင်းအရာကို လင်္ကာဖြင့်ရေးသားစပ်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုသို့စပ်ဆိုရာ၌ ထိုခေတ်ကကဗျာလင်္ကာကိုလက်တင်ဘာသာဖြင့် စပ်ဆိုမြဲဖြစ်သည့်အစဉ်ကိုဖျက်၍၊ ဖလော်ရင့်တွင် အများသုံးဖြစ်သော တပ်စကန်ဘာသာဖြင့် ရေးသားစီကုံးခဲ့သည်။ ထိုခေတ်သည် ရှေးဟောင်းစံပြစာပေတို့ကို တိုင်းရင်းသားဘာသာဖြင့် ပြန်လည်ထုတ်ဖော်သောခေတ်ဖြစ်လေရာ၊ ဒန်တီကို ဉာဏ်သစ်အရေးပုံ တီထွင်ခဲ့သူတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် နှောင်းလူတို့ကအသိအမှတ်ပြုကြသည်။(ဉာဏ်သစ်အရေးပုံ-ရှူ။) ဒီဗိုင်းကော်မဒီ၌ ငရဲကြီးကို ပြဆိုရာ အခန်း၊ ငရဲငယ်ကို ပြဆိုရာ အခန်း၊ ကောင်းကင်ဘုံကို ပြဆိုရာအခန်းဟူ၍သုံးခန်းခွဲခြားနိုင်သည်။ ငရဲကြီးခန်းတွင် ဒန်တီသည် ရောမကဗျာစာဆို ဗာဂျီ၏အာဘော်ကိုအမှီပြု၍၊ ဒန်တီအား ဗာဂျီက လမ်းညွှန်ပြသ၍ ငရဲကြီးသို့ ရောက်ခဲ့လေဟန် စပ်ဆိုရေးသားသည်။ (ဗာဂျီ-ရှူ။) ငရဲငယ်ခန်း၌မူ၊ ဒန်တီသည် ဗေအာထရီးချေကို စွဲလမ်းတပ်မက်သောအာရုံကို အရင်းခံ၍ ရေးသားသည်။ ကောင်းကင်ဘုံကို ဖွဲ့နွဲ့သော အခန်း၌မူကား ဗြဟ္မစိုရ်တရားကို အခြေတည်၍ ကမ္ဘာလောကငြိမ်းချမ်းသာယာပုံကိုဖွဲ့နွဲ့သည်။ ဒန်တီ၏ ငရဲခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံခန်းတို့ကို မြန်မာစာပေ၌ရှိသော ရှင်အဂ္ဂသမာဓိရေးသည့် နေမိငရဲခန်းပျို့နှင့် နေမိ

ဘုံခန်းပျို့များ၏သဘောသွားကွဲသို့ နှိုင်းရှည့်နိုင်သည်။ သို့သော် မြန်မာစာပေတွင်ထင်ရှားသော ထိုငရဲခန်းနှင့် ဘုံခန်းပျို့တို့သည် လောကုတ္တရာသက်သက်ကို ရည်စူးသော ပျို့များဖြစ်သည်။ ဒန်တီ၏ ငရဲခန်းနှင့် ကောင်းကင်ဘုံခန်းတို့မှာမူကား ဒန်တီ၏ မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံရေးသဘောတရားတို့ကို ဖော်ပြသဖြင့် လောကီကြောင်းနှင့်မကင်းချေ။ ဒန်တီ၏ငရဲခန်း၌ သူ့ခေတ်တွင် ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ကို ငရဲတွင် မည်သို့ခံစားနေကြရသည်ကို စောင်းမြောင်းရေးသားထားသည်။

ဒန်တွန် ဇော့ဇော် (ခရစ် ၁၇၅၉-၁၇၉၄)။ ။ ဇော့ဇော် ဒန်တွန်သည် ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ (ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး-ရှူ ။)တော်လှန်ရေးအစပြုသောခေတ်၌ ဒန်တွန်သည် ပါရီမြို့တွင် ရှေ့နေအဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်အသက်မွေးသည်။ ထိုစဉ်က ဘုရင့်စံနစ်ကိုတော်လှန်သော ဂျက်ကိုဗင်အသင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၇၉၂ ခုနှစ်ဩဂုတ်လ ၁၀ ရက်နေ့တွင် ၁၆ ဆက်မြောက် လူဝီဘုရင်ကို ထိုတော်လှန်ရေး ဂိုဏ်းသားတို့သည် ဖမ်းဆီး၍၊ အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့ကြသောအခါ၊ ဒန်တွန်သည် တရားရေးဌာနကို တာဝန်ယူခဲ့ရလေသည်။ ဒန်တွန်သည် အခြားတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များ

www.foreverspace.com.mm

ပြင်သစ်အရေးတော်ပုံ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဒန်တွန်

ဖြစ်သော ရောဗက်စပျဲနှင့် မာရတ်တို့နှင့်အတူတကွ တော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်များ၏အဖွဲ့နှင့် တော်လှန်ရေးခုံရုံးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ (ရောဗက်စပျဲအမ်၊ မာရတ်ဂျိုး၊ ပီ-ရှ) ထိုအဖွဲ့ခုံရုံးတို့သည် တော်လှန်ရေးကာလအတွင်း ၃ နှစ်ကြာမျှ ပြင်သစ်နိုင်ငံအဝန်းကို စိုးမိုးခဲ့လေသည်။ မူလက ဒန်တွန်သည်တော်လှန်ရေးတွင်ပြင်သစ်နိုင်ငံ တည်တန့်မှုကို ရည်စူး၍၊ တော်လှန်ရေး၏ ရန်သူဆိုသောသူတို့ကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်သည့်အရာ၌ အလိုတူ အလိုပါ ပင်ဖြစ်သော်လည်း တော်လှန်ရေး၏ ရန်များ စဲသွားသော အခါ ထိုကဲ့သို့သော အကြမ်းဘက်သည့်စံနစ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် လိုလားတောင့်တလာလေသည်။ ဒန်တွန်၏ သဘောအရမှာမူ ပြင်သစ်နိုင်ငံကို အဖျက်သဘောဖြင့် မတည်ထောင်ဘဲ၊ အပြုသဘောဖြင့် တည်ထောင်ရန် ရည်ရွယ်လေသည်။ သို့ရာတွင် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် အချင်းချင်းတို့သည် ဒန်တွန်ယူဆသော အကြမ်းနည်းမှ အနုနည်းသို့ ကူးပြောင်းခြင်း စံနစ်ကို လက်မခံနိုင်ကြ၍ သဘောကွဲလွဲလာလေသည်။ ထိုအခါ ရောဗက်စပျဲသည် ဒန်တွန်ကိုဖမ်းဆီး၍၊ မူလဒန်တွန်တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းပေးသော ခုံရုံးတွင် တင်ကာ စစ်ဆေး၍ သေဒဏ်ပေးလေသည်။

ဒန်ဒီလီယန်ပင်။ ။ဒန်ဒီလီယန် ပန်းပင်သည် ‘ကွန်ပေါဇီတီ’ မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍၊ ယင်း၏ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ ‘တရက်ဆကမ် အော့ဖစ်ဆီနာလီ’ ဖြစ်သည်။

ထိုပန်းပင်သည် အာရှတိုက်နှင့်ဥရောပတိုက်တို့တွင် မူလပေါက်ရောက်သည်။ ယခုအခါမည်သည့် သမပိုင်းဒေသ၌မဆိုစိုက်ပျိုး၍ဖြစ်ထွန်းသည်။ အရွက်တို့သည် ရှည်၍ပုံသဏ္ဍာန်မညီမညာရှိပြီးလျှင် ပင်စည်၏ဘေးတွင် အပေါ်သို့ထောင်လျက်ရှိကြသည်။ မိုးရွာသောအခါ မိုးရေပေါက်သည် ထိုအရွက်များကိုလျှောက်၍ ရေသောက်မြစ်ရှိရာသို့ လျှောက်ကျသွားသည်။ ရေသောက်မြစ်သည် ရှည်၍ ဖြောင့်တန်းသည်။

ဒန်ဒီလီယန်ပန်း၌ ဝတ်ရည်နှင့် ဝတ်မှုန်ပေါများသဖြင့် ပျား၊ နကျယ်ကောင်၊ လိပ်ပြာ၊ ပိတုန်း၊ ယင်ကောင် စသည့်ပိုးကောင်အများအပြားသည် ထိုပန်းပွင့်များရှိရာသို့ သွားရောက်လေ့ရှိကြသည်။ အပွင့်တို့သည် တနေ့လုံးပွင့်၍၊ နေရာသီကုန်လောက်တွင် အမွှေးစုတ်ဖွားဖွားဖြစ်သွားကြသည်။ လေတိုက်သောအခါ အစေ့ကလေးများသည် ထိုစုတ်ဖွားဖွား အမွှေးများကြောင့် လေသယ်ဆောင်ရာသို့ ပါသွားကြလေသည်။

ဒန်ဒီလီယန်ပန်းပင်ကို ဖြတ်တောက်ပစ်စေကာမူ၊ မြေကြီးထဲတွင် အမြစ်အနည်းငယ်ကျန်နေသေးလျှင် မကြာမီထိုအမြစ်မှ အပင်ငယ်ကလေး ပေါက်လာနိုင်ပေသည်။

ဒန်ဒီလီယန်ပန်းပင်

ဒန်းကတ်မြို့

ဒန်သတ္တု ။ (အလျူမိနီယမ်-ရှူ ။)

ဒန်းကတ်မြို့ ။ ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံ နယ်စပ်အနီး၊ ဒိုလာရေလက်ကြားရှိ ကမ်းခြေပေါ်တွင်တည်ရှိသော ဒန်းကတ်မြို့သည်ပြင်သစ်နိုင်ငံပိုင်အရေးကြီးသောဆိပ်ကမ်းမြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည်။ အေးချမ်းသောကာလများတွင် ဒန်းကတ်ဆိပ်ကမ်းသည် ဗဲလဂျီယမ်နိုင်ငံမှကျောက်မီးသွေးကို မှာယူတင်သွင်း၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံအရှေ့မြောက်ပိုင်းဒေသတို့သို့ တင်ပို့ပေးသည်။ မြို့၏ဆိပ်ကမ်းတွင်သင်္ဘောတည်ဆောက် သောသင်္ဘောကျင်းအလုပ်ရုံများ တည်ရှိသည်။ အခြားလုပ်ငန်း

တို့ကား စက်မှုလက်မှုကရိယာများ ထုတ်လုပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဆီစက်၊ ဆပ်ပြာစက်၊ သစ်စက်၊ ဂျုံစက်စသော အလုပ်ရုံပေါင်းများစွာရှိသည်။ ဒန်းကတ်မြို့မှ အင်္ဂလန်ပြည် ဒိုလာမြို့သို့ မီးရထားဖြင့်အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ သို့သော် ဒိုလာကမ်းခြေနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်အရပ်မှ ကူးတို့ဖြင့်ဒိုလာရေလက်ကြားကို ဖြတ်ကူးရသည်။ ဒန်းကတ်မြို့မှအိုက်စလန်ကျွန်းသို့ သွားရောက်၍ ငါးဖမ်းသော တံငါလုပ်ငန်းလည်း ထွန်းကားသည်။ ဒန်းကတ်မြို့၏ လူဦးရေသည် ၂၁၁၃၆ ယောက်ဖြစ်သည်။

ထိုမြို့သည်ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်ရုံမျှ

ခရစ် ၁၇၁၁ ခုနှစ် ဒန်းကတ်မြို့ကိုသိမ်းယူရန် အင်္ဂလန်ပြည်ရှင် အန်ဘုရင်မ၏ အင်္ဂလိပ်ရေတပ်စု ဆိုက်ကပ်နေစဉ်

မက၊ရေတပ်စခန်းမြို့လည်း ဖြစ်ချေရကား၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ စစ်သမိုင်းအဆက်ဆက်တွင် အလွန်ထင်ရှားသောမြို့ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့ကို ၇ ရာစုနှစ်လောက်ကမြို့တည်ခဲ့သည်။ သို့သော် မြို့၏တည်နေရာသည် အရေးကြီးသောကြောင့် စပိန်လူမျိုးနှင့် ပြင်သစ်လူမျိုးတို့သည် ထိုမြို့ကို သူတပြန် ကိုယ်တပြန်ချင်းနင်း ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက်၌ကား ပြင်သစ်နိုင်ငံကပိုင်လေသည်။ ၁၉၁၄-၁၈ ခုနှစ် ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် ဂျာမန်တို့၏ဖုံးဒဏ်ကြောင့် ထိုမြို့သည် များစွာပျက်စီးခဲ့ရလေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်၌ကား ဒန်းကတ်မြို့သည် ဂျာမန်တို့၏လက်တွင်းကျဆင်းခဲ့လေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဂျာမန်လက်တွင်းသို့ ကျဆင်းခါနီးတွင် ဗြိတိသျှ၊ ပြင်သစ်နှင့် မဟာမိတ်စစ်တပ်တို့သည် ဒန်းကတ်မြို့မှ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ အောင်မြင်စွာဆုတ်ခွာလာခဲ့ကြသည်မှာ စစ်သမိုင်းတွင် ဥဒါန်းတွင်လေသည်။

ဒန်းကတ်မှ ဆုတ်ခွာပုံ

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့တွင်၊ ဂျာမန်တို့သည် ဗဲလဂျီယမ်နှင့်နယ်သာလန်နိုင်ငံတို့ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် မြောက်ဘက်မှ ဂျာမန်သံချပ်ကာ ကားတပ်ကြီးသည် မက်ဇီးနီး ခံတပ်ကြီးကို ဖောက်ဖျက်၍ ဖလန်းဒါးစစ်မျက်နှာရှိ မဟာမိတ်တပ်နှင့်ပြင်သစ်ရှိမဟာမိတ်တပ်တို့၏ အလယ်စစ်ကြောင်းသို့ ဖိဝင်လာလေသည်။ ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်စစ်သေနာပတိကြီးများသည် အခြားမဟာမိတ်တပ်များနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းဆုံမိစေရန် အစွမ်းကုန်အားထုတ်ကြသော်လည်း၊ အချည်းနှီးဖြစ်ခဲ့၏။ အင်အားကြီးမားလှသော ဂျာမန်မော်တော်ဆိုင်ကယ်တပ်များသည်လည်း ဗိုလုံးမြို့နှင့် ကဲလေးမြို့ဆီသို့ ဆင်းလာကြပြီဖြစ်၏။ ရန်သူတို့ အလွန်လျင်မြန်စွာ အင်အားဖြင့် ဖိ၍ဝင်လာသည်ကို ခုခံရန်အချိန်မရနိုင်ဘဲ ရှိသောအခါ၊ မဟာမိတ်တို့သည် ဥရောပကုန်းမြေမှ အမြန်ဆုံး ဆုတ်ခွာရုံမှတပါး၊ အခြားဘာမျှမတတ်နိုင်တော့ချေ။ စင်စစ်အားဖြင့် မဟာမိတ်တို့၌ များပြားလှသော စစ်တပ်များနှင့် အောင်မြင်စွာဆုတ်ခွာရေးကိုပင်စီစဉ်ရန် အချိန်မရနိုင်အောင် ရှိနေလေပြီ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အင်္ဂလန်ကမ်းခြေနှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သော ဗိုလုံး၊ ကဲလေးနှင့် ဒန်းကတ်ဆိပ်ကမ်းသုံးခုအနက် ဗိုလုံးနှင့် ကဲလေးတို့တွင် ဂျာမန်တပ်များ ရောက်နေပြီဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဗိုလုံးနှင့်ကဲလေးတွင်လည်းကောင်း၊ ဗဲလဂျီယမ်စစ်မျက်နှာတွင်လည်းကောင်း၊ မဟာမိတ်တပ်များသည် ရွပ်ရွပ်ချွံချွံတိုက်ခိုက်လျက်ပင်ရှိသေးရကား၊ ဒိုဗာကမ်းခြေရှိ စစ်ဦးစီးဌာနသည် ဥရောပကုန်းမြေပေါ်ရှိ

မဟာမိတ်တပ်များအတွက် အပြေးအလွှားအစီအစဉ်များကို ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ သို့ရာတွင်အင်္ဂလိပ်ရေလက်ကြားကြီးအတွင်းရှိ ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လှေယာဉ်များမှာ လူပေါင်း သုံးသိန်းကျော်ပါဝင်သော မဟာမိတ်စစ်တပ်များအားလုံးကို သယ်ယူရန် မလုံလောက်ချေ။ မေလ ၁၄ ရက်နေ့မှစ၍ အင်္ဂလိပ်ရေလက်ကြားကြီးရှိ လှေသင်္ဘောများ၏စာရင်းကို ရေကြောင်းဌာနမှကောက်ယူခဲ့ရာ ပေ ၃၀ ခန့်သာရှိသော မိုတိုဘုတ်များနှင့် လှေကြီးများအပါအဝင်ရေ ယာဉ်အစုစု ၉၀၀ ခန့်သာရှိခဲ့သည်။ ယင်းတို့တွင် ကမ္ဘာစစ်အတွင်းကသုံးခဲ့သော ဖျက်သင်္ဘောနှစ်စင်း၊ ရေမြှုပ်ပုံးရှင်း သင်္ဘောအချို့၊ လက်နက်တပ်ဆင်ထားသော လှေအချို့နှင့် ကူးတို့သင်္ဘော ၃၀ ကျော်ခန့်ပါဝင်ကြသည်။ ရေတပ်မတော်၏အကူအညီနှင့်လေတပ်မတော်၏ အစောင့်အရှောက်တို့ကိုပေးရန် အစီအစဉ်ရှိခဲ့သော်လည်း၊ ရုတ်တရက်ဖြစ်၍ ထိရောက်စွာ အကူအညီ မပေးနိုင်ခဲ့ချေ။ ဗိုလုံးမှခုခံသော မဟာမိတ်တပ်များသည် အားမတန်သဖြင့် လျှော့လိုက်ရသည်။ မေလ ၂၆ ရက်တွင် ဥရောပရှိ မဟာမိတ်တပ်များသည် အင်္ဂလန်ကမ်းခြေဘက်သို့ ဖြစ်သလိုဆုတ်ခွာရန် နောက်ဆုံးအမိန့်ကို ဗြိတိသျှကာကွယ်ရေးဌာနဝန်ကြီးအန်တိုနီအီဒင်သည် ထုတ်ပြန်လိုက်ရသည်။ ထိုနေ့တွင် ကဲလေးမြို့သည်လက်နက်ချလိုက်ရသည်။ ဗဲလဂျီယမ်စစ်တပ်များသည်လည်း ထိုနည်းတူပင် လက်နက်ချရသည်။ ထိုအခါဗြိတိသျှစစ်သေ နာပတီချုပ် ဂျေကိုယ်တိုင် ပြင်သစ်စစ်ဗိုလ်မှူး ဝေးဂန်းနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ဗြိတိသျှနှင့်အတူ ပြင်သစ်တို့ပါ ဒန်းကတ်မှ ဆုတ်ခွာရန်စီစဉ်လေသည်။ ထိုအတောအတွင်း၌ကမ်းခြေရှိ ဗိုလုံး၊ ကဲလေး၊ အော့စတင်း၊ ဇေးဗရွက်ဂီစသောမြို့များကို ဂျာမန်တပ်တို့က သိမ်းပိုက်ပြီး ဖြစ်သည်။ မေလ ၂၇ ရက်နေ့ညသန်းခေါင် အချိန်တွင် ဒန်းကတ်သို့ ရောက်နေသော မဟာမိတ်တပ်တို့ သည် ဆုတ်ခွာရန်ပြင်ဆင်ကြလေသည်။ ဒန်းကတ်သည် ရန်သူလက်တွင်းသို့ မကျရောက်သေးဟုဆိုရသော်လည်း၊ ဂျာမန်လေယာဉ်ပျံများ၏ အထပ်ထပ်အခါခါ ဖုံးကြံချခြင်းကိုခံရရာ၊ ဆိပ်ကမ်းတစ်ခုလုံး ရစရာမရှိအောင် ပျက်စီး၍၊ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်လျက်ရှိသည်။ စစ်မြေပြင်မှ ဆုတ်ခွာ၍ဝင်လာသောတပ်များသည် ကုန်းပိုင်း၌ နေစရာမရှိတော့ဘဲ၊ ဒန်းကတ်ကမ်းခြေသို့လိုမ့်၍ ဆင်းလာကြရလေသည်။ ဆုတ်ခွာရာလမ်းတလျှောက်၏ ဘေးတဘက်တချက်တွင်ကား အမျိုးမျိုးသောဗြိတိသျှယာဉ်အပျက်အစီးများမှအစ အမျိုးမျိုးသောစစ်သုံးပစ္စည်း အကျိုးအပွဲများအထိ အစုလိုက်အပုံလိုက် တွေ့မြင်ကြရလေသည်။

သင်္ဘောများဆိုက်ကပ်နိုင်သော ဆိပ်ခံကုန်းဘောင်များ

ဒန်းကတ်မြို့

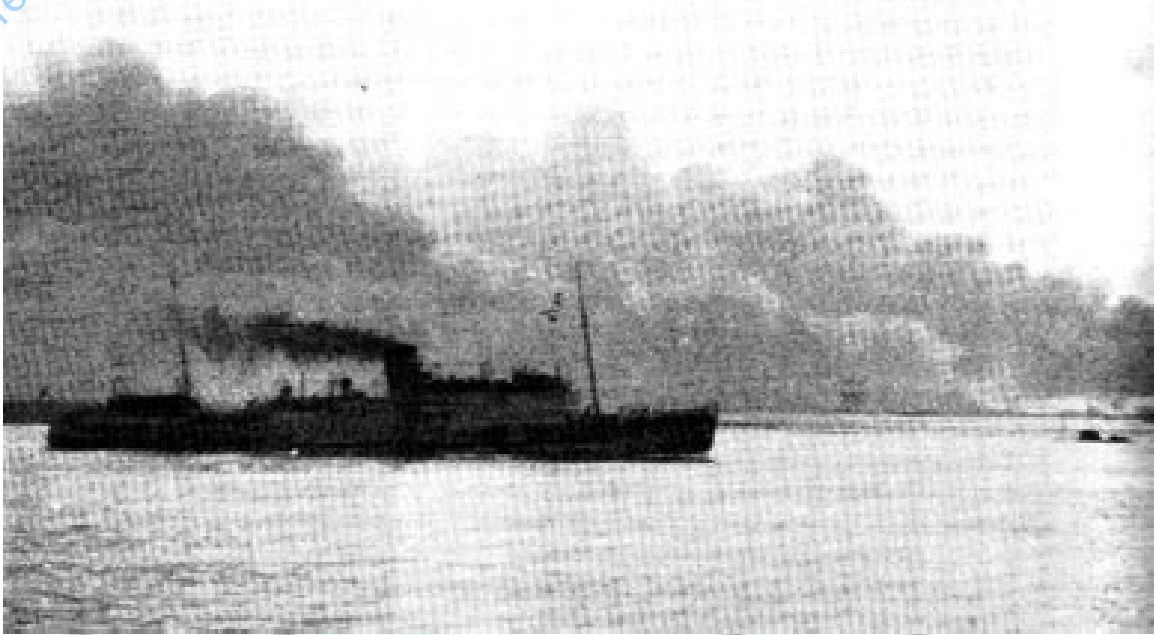

ဒန်းကတ်ကမ်းခြေမှ ဆုတ်ခွာရန် မဟာမိတ်တပ်များ စုရုံးနေကြစဉ်

ဒန်းကတ်ကမ်းခြေမှ ခွာလာစတွင်

ဒန်းကတ်မြို့

မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေသော ဒန်းကတ်မြို့ဆိပ်ကမ်းမှ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ဦးလှည့်ဆုတ်ခွာလာစဉ်

သည် ဒန်းကတ်ဆိပ်ကမ်းနှင့်တည့်တည့်တွင်သာရှိ၍၊ နေရာလည်းကျယ်ဝန်းလှသည်မဟုတ်ရာ၊ များပြားလှစွာသော မဟာမိတ်တပ်များသည် ကမ်းခြေသဲသောင်ပြင်များသို့ ဖြန့်၍ဆင်းကြရလေတော့သည်။ သဲသောင်ကမ်းခြေမှာလည်း ရေတိမ်သည်ဖြစ်ရာ၊ သင်္ဘောများဆိုက်ကပ်ရန် မဖြစ်နိုင်ချေ။

ထိုအချိန်အထိ ရေတပ်ဆိုင်ရာမှ အစီအမံများသည် တစ်စုံတစ်ရာ အကောင်အထည်မပေါ်သေးသဖြင့်၊ အခက်အခဲများစွာတွေ့ကြရ၏။ အတွင်းဘက်ဆိပ်ကမ်းသို့လည်း သင်္ဘောများမဝင်နိုင်အောင် ပိတ်ဆို့လျက်ရှိသောကြောင့် ဆိပ်ခံကုန်းဘောင် ထိပ်မှသာလျှင် ဆိုက်ကပ်သယ်ယူရလေရာထိုကုန်းဘောင်ပေါ်တွင် စစ်တပ်များဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိ၏။ ဂျာမန်လေတပ်ကလည်း ထိုကုန်းဘောင်ကို သာ သဲသဲမဲမဲ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်လျက် ရှိသော်လည်း၊ ကံအားလျော်စွာအထိအခိုက်မရှိခဲ့ချေ။ ဂျာမန်မြေပြင်အမြောက်များ၊ လေတပ်မှချသော ဗုံးများ၏အသံသည် အဆက်မပြတ်မြည်ဟည်းလျက်၊ စက်သေနတ်ကလည်း မရပ်မနားပြစ်ခတ်လျက်ရှိသည်တွင်၊ ဒန်းကတ်မြို့မှ မီးတောက်သည် ကြောက်ဖွယ်လီလီ ဖြစ်တော့သည်။ ထိုအချိန်အခါ၌ကမ်းခြေသို့ရောက်နေသော တပ်များတွင် သောက်ရေရရန်ပင်ခက်ခဲလျက်ရှိသည်ကို ကြုံရပြန်သည်။

ရေတပ်မှအကူအညီမရမီတွင် အင်္ဂလန်ကမ်းခြေနှင့် ဒန်းကတ်ကမ်းခြေရှိ ကူးတို့သင်္ဘောများမှအစ လှေငယ်တစ်စင်းမကျန်စုကာ၊ ဖြစ်ကတတ်ဆန်းအစီအမံဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခဲ့ကြရသည်။ မေလ ၂၈ ရက်တွင် မဟာမိတ်တပ်များသည် ဒန်းကတ်ကမ်းခြေသို့အားလုံးရောက်ကြပြီဖြစ်၏။ သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် မိုးသီးမိုးပေါက်တမျှ ကြုံချပစ်ခတ်လျက်ရှိသော ဂျာမန်ဗုံးနှင့် စက်သေနတ်များအကြားမှ ကံတရားကို အားကိုး၍စွန့်သွားကြရသည်။ ရေလက်ကြား၌လည်း ဂျာမန်တို့၏အီဘုတ်ခေါ်ဖျက် သင်္ဘောကလေးများသည် အနှောင့်အယှက်ပေးလျက်ရှိ၏။ အခြေအနေမည်မျှပင်ဆိုးရွား၍ နေစေကာမူ၊ မဟာမိတ်တပ်များကို သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးဆိုင်ရာတို့သည် မဆုတ်မနစ်သော ဇွဲလုံ့လဖြင့်အလုပ်လုပ်ကြသည်။ လေတပ်မတော်ကလည်း တတ်နိုင်သမျှ အကာအကွယ်ကိုပေး၏။ ကယ်ဆယ်ရေးအတွက် အင်္ဂလိပ်ရေလက်ကြားကြီးတွင် လှေယာဉ်အစုစုစာရင်းအရ ၉၀၀ ခန့်သာ ရှိသော်လည်း၊ စာရင်းမပေါက်သော လှေရှင်များသည် စစ်အမိန့်တစ်ခု တရားနှင့်မဟုတ်ဘဲ ပါဝင်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြလေရာ၊ အစုစုလှေယာဉ်သင်္ဘောပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်တို့သည် အင်္ဂလိပ် ရေလက်ကြားကြီးကို ကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဆုတ်ခွာနေစဉ်အတွင်း ကဲလေးဆိပ်ကမ်းမှ ဂျာမန်

အမြောက်များသည် ရေလက်ကြားအတွင်း၌ရှိသော သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ယာဉ်များဆီသို့ အပြင်းအထန် ပစ်ခတ်လှက်ရှိရာ၊ အချို့ သင်္ဘောများ နစ်မြုပ်ပျက်စီးရ၏။ ဤမျှများပြား ရှုပ်ထွေးလှသော ရေပြင်တွင် သင်္ဘောတစ်စင်းနှင့်တစ်စင်း တိုက်မိ၍ ပျက်စီးရသည်လည်းရှိ၏။ ရေကြောင်းတွင် မကျွမ်းကျင်သော စစ်သည်အချို့ကြောင့်လည်းအပျက်အစီးရှိလေသည်။ ကူးတို့အဖြစ် အသုံးချသော သင်္ဘောကလေးများမှာလည်း အထိအခိုက်များလှသည်။ ဤမျှ စိတ်ဓာတ်ပျက်ပြားဖွယ် အခြေအနေမျိုးကို မဟာမိတ်တို့၏ သမိုင်းစဉ်တလျှောက်တွင် မကြုံဘူးခဲ့ကြချေ။ သို့ရာတွင်ရန်သူလက်တွင်းသို့ အညံ့ခံ၍ ကျဆင်းရမည်ကို မလိုလားနိုင်သော ယင်းတို့၏စိတ်ဓာတ်သည် အလွန်မြှောင်လင့်ချက် နည်းပါးသောအချိန်၌ပင်လျှင်ကြံ့ခိုင်လျက်ရှိသည်။ ဤသို့ ဇွဲကြီးစွာဖြင့် စည်းကမ်းတကျဆုတ်ခွာခဲ့ကြရာ၊ ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ဒန်းကတ်ကမ်းခြေ၌ ဒဏ်ရာအကြီးအကျယ်ရသူများနှင့် ဆုတ်ခွာရာတွင် အလွန်နောက်ကျနေသော လူအချို့သာ ကျန်တော့သည်။ အလွန်နည်းလှသောအချိန်ကလေးအတွင်း၌ပင် မဟာမိတ်တို့ ကယ်တင်ရန်ခန့်မှန်းသော လူဦးရေမှာငါးသောင်းပင် မပြည့်ခဲ့သော်လည်း၊ နောက်ဆုံးစာရင်း ပိတ်သောအခါ၊ ဗြိတိသျှစစ်တပ်မှ အရာရှိများနှင့်စစ်သား ၂၁၅၃၂ယောက် မဟာမိတ် ပြင်သစ်တပ်သား ၁၁၂၅၄၆ ယောက်၊ ဒဏ်ရာရသူ ၁၃၀၅၃ယောက် အင်္ဂလန်ကမ်းခြေသို့ ချောမောစွာရောက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရလေသည်။ လေ့ယာဉ်ငယ်နှင့် သင်္ဘောငယ်များသည် နောက်ဆုံးအကြိမ်အထိ လူးလာခေါက်ပြန်သယ်ယူလျက်ရှိသဖြင့်၊ ဇွန်လ ၄ရက်တွင် ရေတပ်မတော်က 'ဒန်းကတ်မှ ဆုတ်ခွာခြင်း' သည် အောင်မြင်ကြောင်းကျေညာလိုက်သောအချိန်တွင် လူပေါင်း ၃၃၇၀၀၀ ကျော်ကိုကယ်တင်ပြီး ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသောအခါ၊ ၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှနှင့်ပြင်သစ်တို့သည် ဒန်းကတ်မြို့တွင် ဂျာမန်ကျူးကျော်မှုကို ပူးပေါင်းခုခံရန် နှစ် ၅၀ စာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုလေသည်။

ဒန်းဇော်မြို့။ ။ဒန်းဇော်မြို့သည် ပိုလန်နိုင်ငံ ဗစ်စကျူလာမြစ်ဝ၌တည်ရှိ၍၊ ဥရောပတိုက်မြောက်ပိုင်းနှင့် ဗောလတစ်ပင်လယ်တွင် ထင်ရှားသောကုန်ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာဌာနှင့်ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်၏။ ပိုလန်နိုင်ငံတောင် ပိုင်းမှ ဂျီအမြောက်အမြားကို ဗစ်စကျူလာမြစ်တလျှောက် သယ်ဆောင်၍၊ ဒန်းဇော်မြို့မှတဆင့် နိုင်ငံခြားသို့တင်ပို့ရသည်။ မြို့ကိုဖြတ်၍ တူးမြောင်းများဖောက်လုပ်ထားသည်။ ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံများပေါ်၍၊ အချို့အဆောက်အအုံ

ရှေးဟောင်းအဆောက်အအုံပေါများသည့် ဒန်းဇော်မြို့ လမ်းမကြီး

များသည် အလွန်လှပသော ပန်းပုလက်ရာများ၊ ပန်းချီကားများဖြင့် တန်ဆာဆင် လျက်ရှိလေသည်။

ဒန်းဇော်မြို့သည် စက်မှုလက်မှု ထွန်းကားသောမြို့ဖြစ်၍၊ သင်္ဘောတည်ဆောက်ခြင်း၊ သကြားချက်ခြင်း၊ ဂျုံကြိတ်ခြင်းများကို တွင်ကျယ်စွာလုပ်ကိုင်ကြပြီးလျှင် ကောက်ပဲသီးနှံများတင်ပို့ရာ ဆိပ်ကမ်းကြီး တစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ဒန်းဇော်မြို့သည် ၁၃၀၉ ခုနှစ်မှ ၁၄၅၄ ခုနှစ်အထိ တျူတန်သူရဲကောင်းတို့၏ လက်အောက်၌ရှိခဲ့ပြီးလျှင် အလယ်ခေတ်တွင် ကုန်အရောင်း အဝယ် စည်ကားသော မြို့တစ်မြို့ဖြစ်သည်။ ၁၄၅၃ ခုနှစ်မှစ၍ ၁၇၉၄ ခုနှစ်အထိ ပိုလန်ပြည်ပိုင် မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လာပြီးလျှင် ပိုလန်ပြည်ကို ရှာ၊ ဩစတြီးယားနှင့် ပရပ်ရှားတို့က ၁၇၉၅-၉၆ ခုနှစ်တွင် ခွဲဝေယူကြသောအခါ ပရပ်ရှားပိုင်မြို့တစ်မြို့ ဖြစ်သွားပြန်သည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ပြီးသောအခါ၊ နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းကြီးကကာကွယ်စောင့်ရှောက်ထား၏။ သို့ရာတွင် ဂျာမန်လူမျိုး ဦးရေတဖြည်းဖြည်းများလာရာ၊ ၁၉၃၉ခုတွင် ဂျာမန်နှင့်ပူးပေါင်းလိုက်၏။ ၁၉၄၅ခုတွင် ပိုစဒမ် ကွန်ဖရင့်မှ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဒန်းဇော်မြို့ကို ပိုလန်နိုင်ငံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်လိုက်သည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၁၀၀၀ ခန့်ရှိ၏။

ဒန်းညမြစ် ။ ။ဒန်းညမြစ်သည် ဥရောပတိုက်တွင်ရှိသော မြစ်တို့အနက်ဗော်လဂါမြစ်မှလွဲ၍ အရှည်ဆုံးသောမြစ်

ဖြစ်သည်။ ဒန်းညမြစ်ဝှမ်းကြောင့် ရေရသော မြေအကျယ် အဝန်းသည် စတုရန်း မိုင်ပေါင်း ၃၁၅၀၀၀ မိုင် ဖြစ်သည်။ ထိုအကျယ်အဝန်းသည် ဥရောပတိုက် တစ်တိုက်လုံး၏ ၁၀ ပုံ ၁ ပုံဖြစ်သည်။ ဒန်းညမြစ် စီးဆင်းရာနိုင်ငံတို့ကား၊ ဂျာမနီ၊ ဩစတြီးယား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ယူဂိုဆလားဗီးယား၊ ဗုလဂေးရီးယား၊ ရုမေးနီးယား၊ ချက်ကိုဆလိုဗားကီးယားတို့ ဖြစ်သည်။ ဒန်းညမြစ်၏ မြစ်ဖျားခံရာဒေသသည် ဂျာမနီနိုင်ငံရှိ ဗလက်ဖောရက်ဒေသဖြစ်သည်။ ထိုဒေသမှ အရှေ့ဘက်သို့ ကောက်ကွေ့၍ စီးဆင်းရာ၊ ပင်လယ်နက် အထိ မိုင်ပေါင်း ၁၇၂၅ မိုင်ရှည်သည်။ ဥရောပတိုက် အလယ်ပိုင်း ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး အလို့ငှာ၊ အရပ်ရပ်တို့တွင် ဒန်းညမြစ်ကို တူးမြောင်းများဖြင့် ဖောက် လုပ်ထား၍၊ အခြားမြစ်များနှင့် ဆက်သွယ်ပေးထားသည်။ ဒန်းညမြစ်သည် အလွန်လှပ၍ ပြာလှသော ရေအလျဉ် ရှိသည့် မြစ်အဖြစ်ဖြင့်ထင်ရှားကျော်စောသည်။ ဒန်းညမြစ် ဝှမ်းတလျှောက်တွင် ရောမလူမျိုးတို့သည် ကိုလိုနီနယ်များ ထူထောင်ခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းတွင်ထိုမြစ်ဝှမ်း၌ ဟန်းလူမျိုး၊ မဂ္ဂိုယာလူမျိုး၊ တူရကီလူမျိုးတို့သည် သူ့ခေတ်နှင့်သူ စစ် အောင်နိုင်၍ နယ်ပယ်များကို သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးခဲ့ကြသည်။ ထိုမြစ်ဝှမ်း၌ ဥရောပတိုက် လူမျိုးစုံတို့ ရောရှက်နေထိုင် ကြသည်။

ဒန်းညမြစ်ကို ဂျာမနီလူမျိုးတို့က ဒိုးနောင်၊ ဟန်ဂေရီလူ မျိုးတို့ကဒူးနောဟူ၍ အသီးသီးခေါ်ကြ၏။ ဥရောပ

တိုက် အရှေ့ပိုင်းနှင့်အလယ်ပိုင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ် ရေးတွင် အလွန်အရေးပါသော မြစ်ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ ၁၉ ရာစုနှစ်အတွင်းမီးသင်္ဘောပေါ်လာသောအခါ၊ ဒန်း ညမြစ်သည် ရှေးကထက်ပင် ပို၍အသုံး ဝင်လာလေ သည်။ ထိုကြောင့် ၁၈၅၆ ခုနှစ် ပါရစ်ကျေညာချက်ခေါ် စာချုပ် အရ၊ ဒန်းညမြစ်ကို ဥရောပတိုက်နိုင်ငံ အားလုံးသည် ကူးသန်းသွားလာနိုင်ခွင့်ရရှိလေသည်။ ၁၈၇၈ ခုနှစ်၌မူ စစ်သင်္ဘောများ ဝင်ထွက်သွားလာခြင်း မပြုရဟု ပိတ်ပင်ထားသည်။ ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဗာဆေး စာချုပ်အရ ဒန်းညမြစ်ကို အနိုင်နိုင်ငံနှင့်ဆိုင် သည် ဟုကျေညာသည်။ သို့သော် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ် ပွားသော ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင်မူကား၊ ဂျာမနီသည် ထိုမြစ် ၏ ကူးသန်းသွားလာရေးကို ကြီးကြပ်ချုပ်ကိုင် ခဲ့ဘူး သည်။

ဒန်းနယဲ ။ ။ ဒန်းနယဲ (ဒံယေလ)၏အကြောင်း အရာအတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ခရစ်ယန်ဓမ္မဟောင်းကျမ်းတွင် ပါရှိသော ဒယေလအနာဂတ္တိကျမ်း၌ ဖော်ပြပါရှိ၏။

ဘီစီ ၅၈၆ ခုနှစ်တွင် ဗက်ဗီလုံး (ဗာဗုလုန်) နိုင်ငံဘုရင် နက်ဗျူခတ်နက်ဇာ(နေဗုခဒ်နေဇာ)သည် ဂျေရူးဆလမ်း (ယေရုရှလင်) မြို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီးနောက် လူကုတန် ယဟူဒီ (ယုဒ) အမျိုးကောင်းသား ဒန်းနယဲနှင့် အခြားသော လူရွယ်သုံးဦးတို့အားဖမ်းဆီး၍၊ ဗက်ဗီလုံး

ခြင်္သေ့စာကျွေးခံရသော်လည်း အစားမခံရဘဲ ခြင်္သေ့များ၏ ရိုကျိုးခြင်းကိုခံရသော ဒန်းနယဲ

နိုင်ငံသို့ ခေါ်ဆောင်သွား၏။ ဒန်းနယဲသည် အဆင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသည့်ပြင် ထိုးထွင်းဉာဏ် အထူး ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်လေသည်။

နတ်ဗျူခေတ်နက်ဇာဘုရင်ကြီးသည်လည်း ထိုယဟူဒီ အမျိုးသားတို့အား ပွဲတော်ကျနှင့် သောက်တော်မူသောစပျစ် ရည်တို့ကိုနေ့တိုင်းပေး၍သုံးနှစ်ကျွေးမွေးပြီးမှ အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်စေမည်ဟု မိန့်မှာထား၏။ သို့သော်လည်း ဒန်းနယဲသည် ပွဲတော်ကျနှင့် စပျစ်ရည်တို့ကို မသောက် မစားဘဲ၊ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်နှင့်ရေကို သုံးဆောင်သဖြင့်၊ ထူးခြားသော အဆင်းကို ဆောင်သည် ဟုဆို၏။

ဒန်းနယဲသည် ပညာရှိသောသူဖြစ်၍၊ ဘုရင်၏အိပ်မက် များကို နိမိတ်ဖတ်နိုင်၏။ သားတော်ဗယ်ရှေဇာ (ဗေလ ရှာဇာ) မင်းသားကြီးလက်ထက် နန်းတော်အုတ်နံရံတွင် ရေးသားထားသော ဘုရားသခင်၏ ကျိန်စာကိုပင် ဖတ်၍၊ ဘုရင်၏ ကျဆုံးချိန်ကိုကြိုတင်ဟောပြောနိုင်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒန်းနယဲသည် တန်ခိုးကြီးမားလာသည်။ ဒန်းနယဲသည် ဗယ်ရှေဇာဘုရင်နတ်ရွာစံပြီးနောက်၊ ဂျူ ဒါပြည်(ယုဒပြည်ကို) သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးသောဒရိုင်းယပ် (ဒါရီ) မင်းတရား လက်ထက်တွင်လည်း ဆက်လက် အမှုထမ်းရလေသည်။ ဒန်းနယဲ တန်ခိုးကြီးမားလာသည်ကို မနာလိုမရှုစိမ့်နိုင်သော မင်းညီမင်းသားတို့သည် အကောက် ကြို၍ ဘုရင်အားကုန်းချောကြ၏။ ဘုရင်လည်း ကုန်းချော စကားကိုယုံလျက်၊ ဒန်းနယဲအား သူ၏အယူဝါဒများကို စွန့်ရမည်ဟု အမိန့်ပေးလေသည်။ သို့သော်လည်း ဒန်းနယဲ သည် မိမိ၏ အယူဝါဒများကိုပင် စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်ခဲ့ သောကြောင့်၊ ဒရိုင်းယပ် ဘုရင်သည် ဒန်းနယဲအား အပြစ် ဒဏ်ပေးသည့်အနေဖြင့် ခြင်္သေ့လှောင်ထားရာ သားရဲတွင်း သို့ ချစေ၏။ သို့ရာတွင် ဒန်းနယဲသည် မိမိ၏ဘုရားသခင် ကိုသာ တိုင်တည်လျက် ဝတ်ပြုနေသဖြင့်၊ ခြင်္သေ့များက ဘေးတစ်စုံတစ်ရာ မပြုသောကြောင့်၊ ဒရိုင်းယပ်ဘုရင်သည် အထူးအံ့ဩလျက် ဒန်းနယဲအားကုန်းချောသူတို့ကို ဖမ်းဆီး ၍၊ ထိုသားရဲတွင်းသို့ ချစေခဲ့ရာ အားလုံးသေ ကြေပျက် စီးကုန်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ ဒရိုင်းယပ်ဘုရင်လည်း ဒန်းနယဲ၏ အယူဝါဒကို သက်ဝင်ယုံကြည် လေသည်။

ဒိန်ခဲကို အဝတ်ဖြင့်ထုပ်၍ ပုံစံခွက်ထဲသို့ ထည့်နေပုံ

အမြွေးကိုထည့်လိုက်လျှင် နို့ချဉ်လာ၍၊ ယင်းနို့ချဉ်မှ ဒိန်ကိုထုတ်ယူ၍ ရနိုင်ကြောင်း သိရှိလာကြသည်။

ဒိန်ခဲကို ရှေးအီဂျစ်နှင့် ဂရိလူမျိုးများ ပြုလုပ်စား သုံးတတ်ကြောင်း အထောက်အထားများရှိသည်။ ဒိန်ခဲကို စတင်ပြုလုပ်လာသည့် ခေတ်မှစ၍ ၁၉ ရာစုနှစ် အလယ် ခေတ်တိုင်အောင် အိမ်ရှင်မတို့သည် အိမ်တွင်းလုပ်ငန်း တစ်ရပ်အနေနှင့် မိမိတို့ဘာသာ မိမိတို့ ပြုလုပ် စားသုံးခဲ့ ကြသည်။ ယနေ့တိုင်အောင်ပင်လျှင် ဒိန်ခဲအကောင်းစား ကိုအမျိုးသမီးများကိုယ်တိုင် အိမ်တွင်း၌ လက်ဖြင့်ပြုလုပ် ကြသည်။ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဟော်လန်၊ ဂျာမနီနိုင်ငံများမှ နာမည်ကျော် ဒိန်ခဲအမျိုးအစား အချို့တို့မှာ လက်လုပ်ဒိန်ခဲ များသာ ဖြစ်ကြသည်။

၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်ခန့်လောက်တွင်မှ ဒိန်ခဲကိုစက်ဖြင့်ပြု လုပ်လာရာ၊ ဒိန်ခဲစက်ရုံများ၊ အနံ့အပြား ပေါ်ပေါက် လာသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းအနည်း ငယ်ခန့်က ဒိန်ခဲပြုလုပ်ရာ၌ မည်သည့်ဒိန်ခဲသည် အမျိုးအစား ကောင်း မည်ညံ့မည်၊ စား၍အရသာရှိမည် မရှိမည်ကို ကြိုတင် ခန့်မှန်း၍ မရနိုင်ချေ။ များမကြာမီကမှ ဒိန်ခဲကောင်း မကောင်းဟူသည်မှာ ဒိန်ခဲပြုလုပ်ရာ၌ ထည့်သည့် လက် တစ်အက်ဆစ် ဗက်တီးရီးယားအမျိုးအစား ပေါ်၌ တည် ကြောင်းကို တွေ့ရှိလာကြလေသည်။

ဒိန်ခဲ။ ။လူတို့သည် ဒိန်ခဲကို ထောပတ်မပေါ်မီကပင် ပြုလုပ်သုံးဆောင်နေကြသည်ဟု ဆိုလေ့ရှိသည်။ ရှေးအ ခါက နွားနို့စသည်တို့ကို ကြာရှည်ခံနိုင်အောင် ပြုလုပ်နည်း ကို လူတို့မသိကြချေ။ နို့ကို ကြာရှည်ထားလျှင် ချဉ်၍ခဲ သည်ကိုသာ သိကြသည်။ နို့ချဉ်ကိုလည်း ကြာရှည်ထား၍ မသုံးစွဲနိုင်ကြချေ။ နောင်သောအခါ နို့ထဲသို့ နွားအစာအိမ် မှရသော ရင်းနက်ခေါ် အချဉ်ဓာတ်ရှိသည့် အစာအိမ်

www.foreverspace.com.mm

ဒိန်ခဲများအသားတက်လာစေရန် ကြာမြင့်စွာ တိုက်သွင်းသိုလှောင်ထားရသည်။

စက်ဖြင့် ဒိန်ခဲပြုလုပ်ပုံမှာ အဆီများများပါမည့် နွားနို့ကောင်းကောင်းကို စည်ပက်လက်ကြီးများထဲတွင် ထည့်၍၊ ထိုစည်တို့ကို ရေပူကန်ထဲသို့ ချလိုက်သည်။ ရေကန်ထဲမှ ရေပူများ၏အရှိန်ဖြင့် နွားနို့မှ ဖာရင်ဟိုက်ပြဒါးချိန် အပူရှိန် ၈၆ ဒီဂရီမျှ ပူနွေးလာသောအခါ၊ လက်တစ်အက်ဆစ် ဗက်တီးရီးယားကို ထည့်ပေးရလေသည်။ ဗက်တီးရီးယားကို ထည့်ပေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့် နွားနို့သည် ဓာတ်ပျက်သွားကာ၊ အချဉ်ပေါက်လာသည်။ ထိုနောက်မှ ရင်းနက်ခေါ် အချဉ်ဓာတ်ရည်ကိုထည့်လိုက်ပြန်ရာ မိနစ် ၃၀၊ ၄၀ ခန့်ကြာလျှင်၊ နွားနို့မှာ ပျစ်ခဲသွားလေသည်။ ထိုရင်းနက်အချဉ်ဓာတ်ကို နွားနို့ပေါင်ချိန် ၁၀၀၀ လျှင်၊ ၃ အောင်စမျှ ထည့်ပေးရသည်။ ထိုနောက် နွားနို့ ခဲကိုအပိုင်းပိုင်းခွဲစိတ်၍၊ ဒိန်ရည်များထွက်အောင် ပြုလုပ်ပေးရလေသည်။ ထိုအစိုင်အဖတ်များကို ၉၅ ဒီဂရီ အပူရှိန်ပေးကာ နာရီဝက်သာသာခန့်ချက်ရပြန်သည်။ ချက်ပြီးသားနို့ခဲများမှဒိန်ရည်ကုန်အောင် အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန်ချေခွဲစစ်ထုတ်ပစ်ပြီးသောအခါ ထိုအရည်ကုန် သွားသောအခဲများကို စက်ထဲသို့ထည့်၍ ညက်ညက်ကြေအောင်ကြိတ်ရလေသည်။

ယင်းသို့ကြိတ်နေစဉ် နွားနို့ခဲ ပေါင် ၁၀၀လျှင် ဆားချိန် ၂ ပေါင်၊ ၃ ပေါင်ခန့်မျှ ထည့်၍ ရောစပ်ရလေသည်။ ဆားနှင့်နို့ခဲများသမသွားသောအခါတွင် အပူရှိန်ဒီဂရီ ၈၀ မျှသာရှိအောင် အအေးခံပေးရပြန်သည်။ ထိုနောက်တွင်မှ အဝတ်နှင့်ထုပ်၍ ပုံစံခွက်ထဲသို့ထည့်ကာ၊ အပေါ်မှ ဖိချ၍ ပုံသွင်းလေသည်။

ပုံစံခွက်တွင်ထည့်၍ ၁၈ နာရီမျှကြာအောင် ဖိထားသည့်အတွက် ဒိန်ခဲ၏ပုံမှာ အသားသေပြီးလျှင်၊ ဒိန်ခဲအတွင်းရှိ ရေအငွေ့အသက်ရှိသမျှတို့မှာ လည်းစစ်ပြီးသားဖြစ်လေသည်။ ထိုနောက်ဒိန်ခဲကို ပုံစံ ခွက်ထဲမှထုတ်ယူ၍ သန့်ရှင်းစေရန် အဝတ်ဖြင့်ပတ်ပြီးလျှင် သေးသောအခန်းတစ်ခုထဲတွင် ရက်ကြာရည်စွာ ထားရသည်။ အစအဦးတွင် ဒိန်ခဲတုံးကို နေ့တိုင်း အထက်အောက်လှန်ပေး၍ နောက်ရက်များတွင်မူတစ်ပတ်လျှင် တစ်ခါမျှသာလှန်၍ ပေးရလေသည်။ ထိုသို့တိုက်သွင်းထား ရခြင်းမှာ ဒိန်ခဲပြုလုပ်ရာ၌ အရေးကြီးဆုံးအဆင့်ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ပေးခြင်းကိုအသားတက်အောင် ပြုခြင်းဟုခေါ်သည်။ ဒိန်ခဲတွင် အသားတက်လာ၍ အရသာကောင်းလာလောက်အောင် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဤသို့ထားရလေသည်။ အင်္ဂလန်ပြည်မှ နာမည်ကျော် စတီတန်ဒိန်ခဲမှာ ၂ နှစ်ကျော်မျှတိုက်သွင်းထားရလေသည်။ ဒိန်ခဲကောင်းလျှင် အရသာခပ်ပြင်းပြင်းရှိ၍၊ အချိန်လိုသေးသော ဒိန်ခဲမျိုးမှာ ပေါ့ပျက်ပျက်နှင့် အရသာမရှိပေ။

ဒိန်ခဲကို ဆွစ်ဇာလန်၊ ဟော်လန်၊ ဂျာမနီ၊ ဗဲလဂျီယမ်၊ အီတလီ၊ ပြင်သစ်၊ ဒိန်းမတ်၊ အင်္ဂလန်၊ ဩစတြေးလီးယား၊ နယူးဇီလန်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါစသည့် တိုင်းနိုင်ငံ အမြောက်အမြား၌ပြုလုပ်ကြ၍၊ ပုံအမျိုးမျိုး အရောင်အမျိုးမျိုး အရသာအမျိုးမျိုး အပျော့စား အမာစားဟူ၍ အမျိုးမျိုးအစားပေါင်း ၄၀၀ ကျော်မျှရှိလေသည်။ ဒိန်ခဲတွင်အရောင်ထည့်လိုလျှင် နွားနို့ကို ချဉ်အောင်ပြုပြီးနောက်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဖြင့် အရောင်ရအောင်ပြုလုပ်ရသည်။ ဒိန်ခဲကို အများဆုံးလုပ်ကိုင်၍ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ တင်ပို့သောတိုင်း ပြည်များတွင်နယူးဇီလန်ကျွန်းမှာ ပထမဖြစ်၍ဟော်လန်နှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့မှာ ဒုတိယနှင့် တတိယဖြစ်ကြလေသည်။

အချို့ဒိန်ခဲများကို ဆိတ်နို့၊ သိုးနို့ဖြင့်ပြုလုပ်ကြသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံလုပ် ရောဖော့ခေါ် ဒိန်ခဲကို သိုး၏နို့ ဖြင့်ပြုလုပ်လေသည်။ ဒိန်ခဲအမျိုးမျိုး အစားစားရှိသည်တွင် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှ ပြုလုပ်သော ဒိန်ခဲများမှာ အမျိုးအစားကောင်းမွန်၍ နာမည်ကျော်ကြားလေသည်။

လူတို့၏ အစာအဟာရများထဲတွင် အလေးချိန်ခြင်း အတူတူဖြစ်လျှင်၊ ဒိန်ခဲသည် အမဲသားထက်ပင် နှစ်ဆမျှ ပို၍အာဟာရဖြစ်သော အစာမျိုးဖြစ်ပေသည်။ အနည်းငယ်မျှစားသုံးရုံဖြင့် အာဟာရဖြစ်သောအစာမျိုးဖြစ်သည်။ ဒိန်ခဲတွင် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ် ကြီးထွားကြံ့ခိုင်မှုအတွက် လိုအပ်သော အဆီဓာတ်နှင့် ပရိုတင်းတို့အပြင်၊ ဗီတာမင်ဓာတ် ကယ်လဆီယမ်ဓာတ် အများအပြားပါဝင်၍ အစာလည်း ကြေလွယ်သည်။

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် လူတစ်ယောက်သည် ပျမ်းမျှခြင်းအားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် ဒိန်ခဲ ၂၄ ပေါင်စား၍၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ၁၄ ပေါင်မျှစားသုံးသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌မူ ထိုတိုင်းပြည်များထက်အသုံးနည်းလေသည်။ သို့ရာတွင် ယခုအခါ ဒိန်ခဲ၏အဖိုးတန်အရာရောက်ပုံကို သိလာကြသဖြင့် အသုံးများလာကြလေပြီ။ ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ ဆန်စားသောတိုင်းပြည်များ၌ ဒိန်ခဲကို အသုံးနည်းသည်။ ဒိန်ခဲ၏အဖိုးတန်ပုံကို မြန်မာတိုင်းရင်းသား လူထုတို့ အသိနည်းသေး၍၊ နို့ဆီ၊ ထောပတ် စသည်တို့လောက် အသုံးမများချေ။ မြန်မာနိုင်ငံ အချို့အရပ်ဒေသမှ လယ်သမားများသည် ကျွန်ုပ်တို့ ဒိန်ခဲချဉ်ကို ပြုလုပ်စားသုံးကြသော်လည်း အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဒိန်ညင်းငှက် ။ ။ (တိမ်ညင်းငှက်မျိုး-၅။)

ဒိန်နက်သဲ။ ။ဒိန်နက်သဲသည် နှစ် လ ရက် တွက်ချက်သောဗေဒင်ပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ရေတွက်သောတိထိကာလအပိုင်းအခြားထက်တစ်လုံးပို၍ တက်ခြင်းကို ဒိန်နက်သဲ ဆင်းသည်ဟုဆိုသည်။

တစ်နေ့ဝင်မှ တစ်နေ့ဝင် သို့မဟုတ် တစ်နေ့ထွက်မှ တစ်နေ့ထွက်တစ်နေ့တာ ၂၄ နာရီကာလကို သုဒ္ဒဒိန်တလုံးဟု ရေတွက်သည်။ တိထိရက်မှာ ထိုသုဒ္ဒဒိန်ရက်၏ ၆၉/၇၀၃ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။

တနည်းသုဒ္ဒဒိန်တစ်လုံး (၀၁) တစ်ရက်ကို ၇၀၃ စိတ်စိတ်လျှင် ၆၉၂ စိတ်မှာတိထိ တစ်လုံးဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် တိထိတလုံးက သုဒ္ဒဒိန် တစ်လုံးထက် ၁၁/၇၀၃ စိတ်ငယ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ သုဒ္ဒဒိန်ရက် ၆၃ရက် သို့မဟုတ် ၆၄ရက် ကြာသောအခါ တိထိရက်သည် တစ်ရက်သို့မဟုတ် တိထိတစ်လုံးစာမျှ နောက် ကျန်၍နေသည်ဖြစ်သဖြင့်၊ ထိုခြားနားချက် (အဝမာန်)ကို ထေမိစေရန် တက်မြဲတိထိတစ်လုံးအစား နှစ်လုံးတက်ပေးရသည်။ ထိုသို့တက်ပေးသဖြင့် ခြားနားချက်ပျောက်၍ တိထိနှင့်သုဒ္ဒဒိန်အညီ စတင်ရေတွက်ပြန်သည်။ ထိုသို့ ခြားနားချက်ပျောက်သည်ကို အဝမာန်ပြီသည်ဟုဆိုသည်။

ဆက်လက်ရေတွက်ပြန်ရာ သုဒ္ဒဒိန် ၆၃ ရက်သို့မဟုတ် ၆၄ ရက်တိုင်း အစိတ်ငယ်သော တိထိရက်က တစ်ရက်နည်းနေပြန်၍ တိထိတစ်လုံး အစားနှစ်လုံး တဖန် တက်ရပြန်သည်။ ဤသို့ တက်မြဲတလုံးအစား ၂ လုံးတက်သည်ကို ဒိန်နက်သဲဆင်းသည်ဟု ဆိုသည်။

ရေစကြိုခုံတော်ဖြတ်ထုံးတွင် လင်တစ်ယောက်ပြီး

တစ်ယောက်ဆက်၍ အလျင်အမြန်သင့်နေသော မိန်းမတစ်ဦးကို တိထိ ၂ လုံးပို၍ တက်သည့်ဥပမာဖြင့် ဒိန်နက်သဲဆင်းမဟု ဆဲရေး နှုတ်လွန်မှုတစ်ရပ်ကို စီရင်သည့် ဖြတ်ထုံးတစ်ခု ပါရှိသည်။ ထိုပြင်မြန်မာရာဇဝင်များ၌ ဘုရင်များ နတ်ရွာစံသောအခါ တွေ့ရသောနိမိတ်များကို ဖော်ပြရာ၌ 'ဒိန်နက်သဲသုံး သင်္ကြန်တပြိုင်နက်သင့်၏' ဟူသော နိမိတ်ကို တွေ့ရလေသည်။

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ။ ။ပမာဏအားဖြင့် ငယ်ပင်ငယ်သော်လည်း၊

သမဝါယမနည်းစံနစ်အရ ကြီးပွားထွန်းကားလျက်ရှိသောနိုင်ငံကား ဥရောပတိုက်၏ အနောက်မြောက်ပိုင်း ဂျတ်တလန်ကျွန်းဆွယ် တစ်ခုလုံးပါဝင်သည့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံပင်ဖြစ်သည်။ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတွင် ဂျတ်တလန်ကျွန်းဆွယ်နှင့်တကွ အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိဖူနင်၊ ဇီလန်စသော ကျွန်းငယ်ကလေးများပါဝင်၍ နိုင်ငံ၏အစုစုဧရိယာမှာ ၁၆၅၅၅ စတုရန်းမိုင် ကျယ်ဝန်းသည်။ ထိုကျွန်းစုများသည် ဆွီဒင်နှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံအကြားတွင်တည်ရှိ၍၊ အနောက်ဘက်တွင် မြောက်ပင်လယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင် ဗော့လတစ်ပင်လယ်တို့ ကာစီးဝိုင်းရံလျက်ရှိ၏။ အထူးအားဖြင့် ဂျတ်တလန်ကျွန်းဆွယ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းခြေသည် မြေဩဇာကောင်းသောလယ်မြေနှင့် သာယာစိုပြည်သောသစ်တောများနှင့်ပြည့်စုံ၍၊ ညီမျှသောရာသီဥတုရှိ၏။ အနောက်ဘက်ကမ်း ခြေ၌မူ သဲသောင်ကုန်းများ၊ နွံအိုင်များ၊ မြက်တောများနှင့် သစ်ပင်မပေါက်သောမြေကွက်များ ရှိလေသည်။ သတ္တုဟူ၍ မထွက်သလောက် ဖြစ်သော်လည်း၊ အိုးခွက်ဖုတ်ရန် ရွှံ့စေးပေါများသည်။ ကျွန်းဆွယ်တစ်ခုဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ နံဘေးပတ်လည်တွင် ပင်လယ်များ ဝိုင်းရံလျက်ရှိရှိမျှမက ဖိအော့ခေါ်ရေမြောင်ကြားများ ကလည်း ကုန်းအတွင်းသို့ အတော်ပင်ရောက်အောင် ထိုးဝင်လျက်ရှိရကား၊ ငါးဖမ်းရန်အတွက် အလွန် အကွက်ကောင်းသဖြင့် လူတို့သည် ငါးဖမ်းခြင်းလုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ် လုပ်ကိုင်ကြလေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်လုံးတွင် တံငါအိမ်ကလေးများနှင့် သူတို့၏ ပိုက်ကွန်များကို နေရာအနှံ့အပြားတွေ့နိုင်သည်။ တိုင်းပြည်၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမျှသောမြေကို ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်၍ အစိုးရကမြေပိုင်ရှင်စံနစ်ကို အားမပေးသဖြင့် လယ်မြေအားလုံးမှာ လယ်ပိုင်ရှင်ကလေးများလက်ထဲတွင် တည်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် တိုင်းပြည် အတွင်း ဆင်းရဲလွန်းသူ၊ ချမ်းသာလွန်းသူဟူ၍မရှိဘဲ ညီညီမျှမျှရှိလေသည်။ ဒိန်းမတ် နိုင်ငံတွင် ငါးလုပ်ငန်းနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ငန်းများအပြင်အခြားအရေးကြီးသော လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ နွား၊ ကြက်၊ ဝက်၊ မွေးမြူ သောလုပ်ငန်းဖြစ်ရာ နွားနို့၊ မလိုင်၊ ဒိန်ခဲ၊

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ

ဝက်သား နှင့် ကြက်ဥအမြောက်အမြားကို ဂရိတ်ဗြိတိန်နှင့် ဂျာမနီနိုင်ငံများသို့ အမြဲမပြတ် တင်ပို့ရသည်။ တိုင်းပြည်၏ အသက်သွေးခဲလုပ်ငန်းများတွင် လောကဓာတ် နည်းစံနစ် များအသုံးပြုရန် အစိုးရက အားပေးလေသည်။

ဤလုပ်ငန်းများကို သမဝါယမစံနစ်ဖြင့် လုပ်ကိုင် ကြရာ၊ သမဝါယမအသင်းများကို အနံ့အပြား ဖွဲ့စည်း ထား၍၊ တောင်သူ လယ်သမားတိုင်း အသင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ သားသတ်ရုံကို သမဝါယမစံနစ်ဖြင့်အုပ်ချုပ် ၏။ လယ်လုပ်ရာတွင် လိုသောပစ္စည်းများ၊ကရိယာတန် ဆာပလာများကိုဝယ်ရန် သမဝါယမအသင်းများရှိ၏။ သမဝါယမဘဏ်လည်းရှိ၏။ လယ်သမားများကို လေဘေး ရေဘေးမှကာကွယ်ရန်အလို့ငှာ သမဝါယမအာမခံအသင်း များဖွဲ့စည်းထား၏။ ဗဟိုဓာတ်အားပေးရုံများအပြင် သမဝါ ယမလျှပ်စစ်ဓာတ်မီးရုံများလည်းရှိသည်။ သမဝါယမ လုပ် ငန်းများ၌ မည်သည့်နေရာကမျှ လိုလေသေးသည် ဟူ၍မရှိသောကြောင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံသည် သမဝါယမစံနစ်၌ ကမ္ဘာကျော်ဖြစ်လေသည်။ ဤကဲ့သို့ များလှစွာသော သမဝါယမအသင်းများကို ဒိန်းမတ်နိုင်ငံဗဟို သမဝါယမ ကော်မတီက ကြီးပျားအုပ်ချုပ်ထားလေသည်။

ဤသို့သမဝါယမနည်းဖြင့် စံနစ်တကျလုပ်ကိုင်သဖြင့် ဒိန်းမတ်တောင်သူလယ်သမားတို့၏ နေမှုထိုင်မှုမှာ အတော် အဆင့်အတန်းမြင့်၍ လာခဲ့လေသည်။ အဆင့်အတန်း

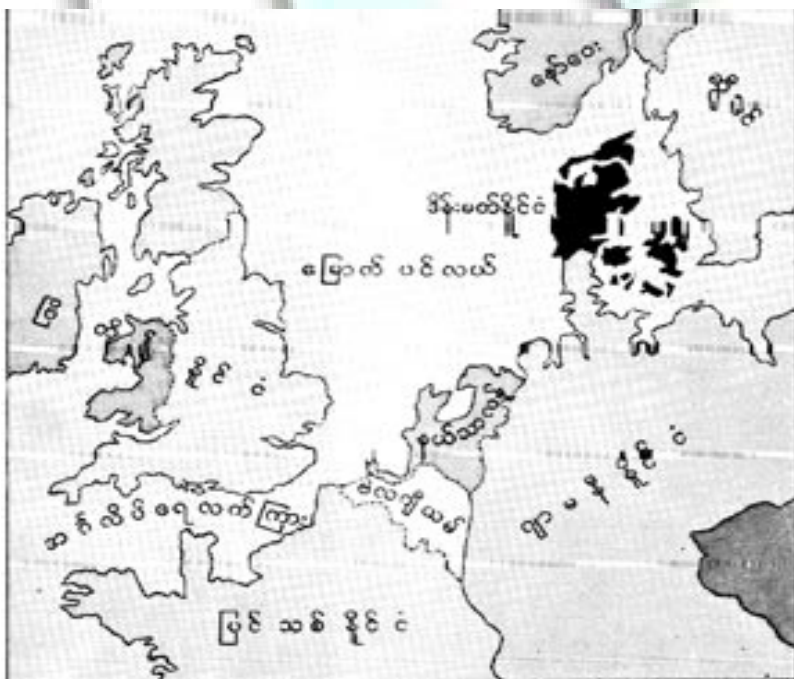

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ၏ ထင်ရှားသောထွက်ကုန်မှာဒိန်းခဲလုပ်ငန်းဖြစ်သည်

အလွန်ကွာသော လူအတန်းအစားမရှိ။ အခြားနိုင်ငံ များ ရင်ဆိုင်ရသော သီးစားပြဿနာဟူ၍မရှိဘဲ၊ လယ်လုပ် ခများကို ကောင်းစွာရကြ လေ သည်။

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံသားများကို ဒိန်း လူမျိုးဟုခေါ်ကြရာ ဒိန်းတို့ မှာ သန်မာတောင့် တင်းသော လူမျိုးဖြစ်၍ ကစားခုန်စား ဝါ သနာပါပြီးလျှင်၊ ကမ္ဘာကျော် ရေကူးသမားများလည်းဖြစ်ကြ လေသည်။ လုံ့လဝီရိယရှိ၍ အလုပ် ကို ကြိုးပမ်းလုပ်သူများဖြစ် သည့်အတိုင်း အစားအသောက် ကောင်းကောင်းကို နှစ်သက်ကြ ၏။ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရာ၌ လူအတန်းအစားမရွေးဘဲ၊ ယဉ် ကျေးဖော်ရွေစွာ ဆက်ဆံတတ် ကြ၏။

ဒိန်းမတ် နိုင်ငံတွင် ပညာကို အလွန်မြတ်နိုး၍ ပညာသင်ကြား ရေးကို အထူးအားပေးကြ၏။ ၁၈၁၄ ခုမှစ၍ မူလတန်းပညာ

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံတည်နေရာပြမြေပုံ

ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ

ကိုပင်ဟားဂင်းမြို့တော်၏ အကောက်လွတ်ဆိပ်ကမ်း

ကိုပင်ဟားဂင်းမြို့တော်ကျက်သရေဆောင်ဂရုန်ဗစ်ကာကင်အဆောက်အအုံ

ကို မသင်မနေရပြုလုပ်ထား၏။ အထက်တန်းကျောင်းများအပြင် စက်မှုပညာသင်ကျောင်းများအပြင် စက်မှုပညာသင်ကျောင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ပညာသင်ကျောင်း၊ ဆရာဖြစ်သင်ကျောင်း၊ လူကြီးများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးကျောင်း စသည်ဖြင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်များကို သင်ကြားသည့်ကျောင်း မြောက်မြားစွာရှိသည်။ ကိုပင်ဟားဂင်းမြို့တော်နှင့် အာဟပ်မြို့တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းများရှိ၏။ မိန်းမများသည် မဲဆန္ဒပေးခွင့်နှင့် လွှတ်တော်အမတ်အဖြစ် အရွေးခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မိန်းမတို့သည် ကိုယ့်ဝမ်းကိုယ်ကျောင်းနိုင်သော အရည်အချင်းလည်းရှိ၍ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်များ ကိုယ်စီရှိကြလေရာ အလုပ်ချိန်တွင် ယင်းတို့၏ကလေးများကို စောင့်ထိန်းရန် အလိုငှာ ကလေးများဂေဟာတို့ကို နိုင်ငံနှင့်အဝန်း တည်ထောင်ထားကြသည်။

ဒိန်းလူမျိုးတို့ကား တခါက ဥရောပမြောက်ပိုင်း၌ အတော်ပင်တန်ခိုးအာဏာကြီးခဲ့သော လူမျိုးတစ်မျိုးဖြစ်ပြီးလျှင် ထိုအခါကသူတို့သည် မြောက်ဥရောပကမ်းခြေနှင့် အင်္ဂလန်ကျွန်းရှိ ဆိပ်ကမ်းမြို့ရွာများကို တိုက်ခိုက်လုယက်လေ့ရှိကြ၏။ ဒိန်းဘုရင်များတွင် တန်ခိုးအကြီးဆုံးမှာ ကနွတ်ဘုရင်ဖြစ်၍ တခါက အင်္ဂလန်၊ ဒိန်းမတ်နှင့် နော်ဝေးပြည်များကို အုပ်စိုးခဲ့ဘူးလေသည်။(ကနွတ်ဘုရင်-ရှု။) ကနွတ်ဘုရင်သည် နှစ်အနည်းငယ်သာ နန်းစံရသော်လည်း၊ ဒိန်းတို့သည် ၁၃ရာစုအထိ ဥရောပမြောက်ပိုင်းတွင် အတော်တန်ခိုးကြီးခဲ့ကြ၏။ ဗောလတစ်ပင်လယ် တပိုက်တွင် ဟန်ဆီအက်တစ်အဖွဲ့၏ အာဏာပျံ့နှံ့လာသောအခါ

မှ အနည်းငယ် တန်ခိုးမှေးမှိန်သွားလေသည်။ ၁၃၉၇ ခုနှစ်တွင် ဒိန်းမတ်ဘုရင်မ၊ မာဂရက်လက်ထက်၌ ဒိန်းမတ်၊ ဆွီဒင်နှင့် နော်ဝေး နိုင်ငံပူးပေါင်း၍၊ ခုခံတိုက်ခိုက်သောအခါမှာမှဟန်ဆီအက်တစ်အဖွဲ့၏ရန် အေးသွားလေသည်။ ၁၈၁၅ ခုနှစ်တွင် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံက နပိုလီယန်ကို ကူညီသည်ဆိုကာ၊ ဗီယင်းနားအစည်းအဝေးကြီးက နော်ဝေးကို ဆွီဒင်နှင့်ပူးပေါင်းလိုက်ရာ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံမှာ ထီးတည်းကျန်ရစ်တော့၏။ ၁၈၆၄ ခုနှစ်တွင် ပရပ်ရှားနှင့်ဩစတြီးယားတို့က တိုက်ခိုက်သဖြင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံမှာ ရှလစ် - ဟိုင်စတိုင်နယ်များ ဆုံးရှုံးသွားရ၏။ သို့သော် ပထမကမ္ဘာစစ်ပြီးသောအခါ ရှလစ်နယ်မြောက်ပိုင်းကိုပြန်ရခဲ့၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်း၌ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံကို ဂျာမန်တို့သိမ်းပိုက်ထား၍၊ ၁၉၄၅ ခုမေလ ၅ ရက်နေ့ကျမှ လွတ်မြောက်သွားလေသည်။ ယခုအုပ်စိုးလျက်ရှိသော ဘုရင်မှာ ၁၉၄၇ခုတွင် နတ်ရွာစံခဲ့သည့် ဒဗ္ဗမရစ်စတီယန်ဘုရင်၏ အရိပ်အရာကိုဆက်ခံခဲ့သည့် နဝမဗရက်ဒရစ်ဘုရင်ဖြစ်သည်။ ဒိန်းမတ်နိုင်ငံ၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၃ခု သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၄၃၄၇၄၀၀ဟု ခန့်မှန်းရလေသည်။

ဒဗ္ဗလင်မြို့။ ။ဒဗ္ဗလင်မြို့သည် အိုင်ယာလန်ကျွန်း အရှေ့ဘက်ကမ်း၊ ဒဗ္ဗလင်ပင်လယ်ကွေ့ လစ်ဖေးမြစ်ဝ၌တည်ရှိ၍ အိုင်ရစ်သမ္မတနိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကျော်ထရင်နီတီကောလိပ်ခေါ် ကျောင်းတော်ကြီးရှိ၍ အိုင်ယာလန်၏ ဘဏ်တိုက်အဆောက်အအုံ၊ ပါလီမန်လွှတ်တော် ရုံး

အိုင်ရစ် အမတ်နိုင်ငံမြို့တော်ဖြစ်သော ဒဗ္ဗလင်မြို့၏ စည်ကားသော အိုကောနဲလမ်းမကြီး

များ၊ အကောက်ရုံး၊ တရားရုံးစသော အဆောက်အအုံများသည် ထင်ရှားလေသည်။ ၁၉၁၆ ခုနှင့် ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ပုန်ကန်ထကြွခဲ့စဉ်က လွတ်လပ်သောအိုင်ယာလန်နိုင်ငံအစိုးရ စစ်တပ်များနှင့်သမ္မတဂိုဏ်းသမားတို့ တိုက်ခိုက်ကြရာ၊ အစိုးရစာတိုက်၊ အကောက်ရုံးနှင့် တရားရုံးတော် ၄ ခုတို့မှာ ပျက်စီးခဲ့လေသည်။ လစ်ဖေးမြစ်ကို တံတားကြီး ၁၂ခုတို့ဖြင့် ဖြတ်သန်းနိုင်သည်။ မြို့တော်၏ ဆိပ်ကမ်းသည် တိုးချဲ့ပြုပြင်ထားသည့်အတွက် အလွန်ကောင်းမွန်၍အတွင်းဘက်ရှိ မြို့ကြီးများနှင့် တူးမြောင်းများ၊ မီးရထားလမ်းများဖြင့် ဆက်သွယ်နိုင်၏။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၅၂၁၃၂၂ယောက်ရှိသည်။ ဤမြို့တွင် စက်မှုလုပ်ငန်းများ ကောင်းစွာထွန်းကားဘဲ၊ အရက်ချက်ခြင်း၊ ဘီစကွက်မို့လုပ်ခြင်း၊ ပိတ်ချောရက်ခြင်းစသောလုပ်ငန်းများသာရှိသည်။ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးဖြစ်၍ လူသွားလမ်း၊ မီးရထားလမ်း၊ တူးမြောင်းများ အနှံ့အပြားရှိ၏။ ဒိန်းလူမျိုးတို့က ရှေးဦးစွာတည်ဆောက်၍ အမည်ပေးခဲ့သောမြို့ဖြစ်သည်။ ဒဗျူလင်မြို့သည် ၁၇နှင့် ၁၈ရာစုနှစ်များ အတွင်း၌ အထူးထင်ရှား ခဲ့ လေသည်။

ဝီလျံဒမ်းပီယာ

ဒမ်းပီယာဒဗျူ(ခရစ် ၁၆၅၂-၁၇၁၅) ။ ။ဝီလျံဒမ်းပီယာသည် ပင်လယ်ဓားပြဗိုလ်ဘဝမှ ကမ္ဘာလှည့် ရီးသည်စာရေးဆရာအဖြစ်ဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့သူဖြစ်၏။ ဒမ်းပီယာသည် အင်္ဂလန်ပြည် ဆမ္မာဆက်နယ်တွင် မွေးဖွား၍၊ ငယ်စဉ်ကပင် သင်္ဘောသားအဖြစ်ဖြင့် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ဤသို့ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ လှည့်ပတ်၍ ၁ နှစ်ခန့်အကြာ ခရစ် ၁၆၉၁ခုတွင် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ပြန်ရောက်ပြီးလျှင်၊ ‘ကမ္ဘာတစ်ပတ်ခရီး စဉ်သစ်’ ဟူသော စာအုပ်ကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။ ၁၇၀၃ ခုနှစ်တွင် ဒမ်းပီယာသည် နယ်သစ်ရှာဖွေရန် အလိုငှာ ခရီးထွက်ခဲ့ရာ၊ သူစီးလာသောရွက်သင်္ဘောနှင့် အခြားအဖော် ရွက်သင်္ဘောတစ်စင်းပေါ်၌ ပုန်ကန်ထကြွ မှုများဖြစ်ပွားခဲ့သဖြင့် ခရီးထွက်ခြင်းသည်မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ထိုခရီးတွင် အယ်လက်ဇန္ဒာဆဲလကတ်ခေါ် သင်္ဘောသားတစ်ဦးကို ကျွန်းတကျွန်းပေါ်တွင် တစ်ယောက်တည်း စွန့်ပစ်ထားခဲ့ရသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို ရည်ညွှန်း၍ ဒီဖိုးသည် ရော်ဗင်ဆန် ကရူးဆိုးစာအုပ်ကို ရေးခဲ့သည်။ (ဒီဖိုး ဒီ-ရှူ) နောက်တကြိမ်တွင် ဒမ်းပီယာသည်ရေ ကြောင်းပြုအဖြစ်ဖြင့် သင်္ဘောတစ်စင်းတွင်လိုက်၍၊ ပင်လယ်ဓားပြအလုပ်ကို လုပ်ရာ၊ ပေါင် ၂သိန်းတန်ဖိုးရှိသောပစ္စည်းများကို စပိန်သင်္ဘောများမှ ရလိုက်လေသည်။ ထိုနောက် အပြန်ခရီးတွင် အယ်လက်ဇန္ဒာဆဲလကတ်ကိုကယ်ဆယ်၍ပြန်ခဲ့ရာ၊ ဓားပြတိုက်ရာပါ ဝေစုကိုမဝေခဲ့ရမီ လမ်းခရီး

တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။ သူကျက်စားခဲ့သော ဩစတြေးလီးယားတိုက် အနောက်ဘက်ကမ်းခြေ တလျှောက်ရှိ ကျွန်းများ၊ ကျွန်းစုများနှင့် ရေလက်ကြားများသည် ဒမ်းပီယာအမည်ကိုစွဲ၍ အမည်တွင်ကြလေသည်။

ဒုံးမြီးကွက် ။ ။ဒုံးမြီးကွက်သည် ‘စီကိုနိုင်အိဒီး’ မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်သော ဒုံးစပ်အငယ်စားဖြစ်သည်။ ဇီဝဗေဒ အလိုအားဖြင့် ယင်းကို ‘လက်ပတော့တီလော့ဂျာဗာနီကပ်’ ဟုခေါ်သည်။

အလျား ၄၅ လက်မရှိသည်။ ဒုံးစပ်မားကဲ့သို့ပင် စလုတ်မရှိချေ။ ကွင်းထဲတွင် ထိုငှက်ကိုတွေ့ရလျှင်၊ ငှက်၏ကိုယ်အထက်ပိုင်းသည် မွဲပြာညိုရောင်ပေါက် နေသည်ကို မြင်ရလိမ့်မည်။ မော်လမြိုင်မြို့အရှေ့ တောင်ဘက် ၂၅ မိုင်ခန့်အကွာတွင်ရှိသော တောက်စောက်များပေါ်၌ အသိုက်လုပ်သည်ကို တွေ့ရသည်။ မြိတ်မြို့၏ တောင်ဘက် မိုင်၆၀ ခန့်အကွာရှိ အင်းတော်ရွာ၌လည်း ထိုငှက်များ အုပ်ဖွဲ့၍ အသိုက်လုပ်ကြသည်ဟုဆိုသည်။ အသိုက်များကို အလွန်မြင့်မားသည့် ကညင်ပင်များပေါ်တွင် လုပ်လေ့ရှိကြသည်။ အကြီးဆုံးငှက်အုပ်တွင် အသိုက်ပေါင်း ၄၀ ခန့်ရှိသည်။

တဖြည်းဖြည်း အများဆုံး၊ ၃၊ ၄ ဥရိတတ်သော်လည်း၊ အများအားဖြင့် ၃ ဥသာရှိသော အသိုက်ကိုတွေ့ရတတ်သည်။ နိုင်ငံဘာလတွင် ငှက်ကလေးများ ပေါက်လေ့ရှိသည်။ ဒုံးမြီးကွက်၏ ဥသည် ဒုံးစပ်၏ဥထက် ငယ်ယောင်ယောင် ရှိသည်။ ဒုံးမြီးကွက်ကို အရှေ့ပိုင်းဒေသများတွင် အနံ့အပြားတွေ့ရသည်။ ထိုငှက်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနည်းငယ်သာတွေ့ရသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ပင်အမြဲနေဟန် တူသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လွင်ပြင်များတွင် တွေ့ရသည်။ ဆောင်းဥတု၌ ရခိုင်တိုင်းတွင်၊ ဒုံးမြီးကွက်ကို တွေ့ရတတ်သည်ဟုလည်း အဆိုရှိသည်။

ဒုတိယအပိုင်း။ ။ဒုတိယအပိုင်းသည် ဟိုင်ဒရိုဂျင်၏ အိုင်ဆိုတုပ်ဖြစ်၏။(အိုင်ဆိုတုပ်။) အိုင်ဆိုတုပ်ဆိုသည်မှာ ဓာတ်ဂုဏ်ချင်း တူညီသော်လည်း၊ အက်တမ် အလေးဆချင်းခြားနားသော ခြစ်စင်မှုကွဲများကို ဆိုလိုသည်။ ဒုတိယအပိုင်းကိုအချိန်စီးသော ဟိုင်ဒရိုဂျင်ဟူ၍ အမှတ်သညာပြုကြသည်။ ဟိုင်ဒရိုဂျင်အဆ ၅၀၀၀ တွင် ဒုတိယအပိုင်း ၁ဆသာလျှင် ပါရှိသည်။ ရေထဲ၌ အောက်ဆီဂျင်နှင့် ပေါင်းစပ်သော ဒုတိယအပိုင်းခြစ်ပေါင်းကို အချိန်စီးသောရေဟု ခေါ်ဆိုသည်။ အယ်လကာလိုင်းရည်ကို တာရှည်စွာ လျှပ်စစ်ဖြင့် ဓာတ်ခွဲယူလျှင် အချိန်စီးသောရေကိုရသည်။ ဒုတိယအပိုင်းကို စတင်ဖော်ထုတ်သူမှာ ယူရေးဆိုသူဖြစ်သည်။

ဒုတိယအပိုင်းသည် ဓာတ်ငွေ့ဖြစ်၏။ ဓာတ်ဂုဏ်အားဖြင့် ဟိုင်ဒရိုဂျင်နှင့်တူ၏။ သို့သော် ရုပ်ဂုဏ်အားဖြင့် ဟိုင်ဒရိုဂျင်နှင့်ကွဲသည်။ ဒုတိယအပိုင်း၏အရည်ဆူမှတ်မှာ စင်တီဂရိတ် ၂၄၉.၅ ဒီဂရီဖြစ်၍၊ အရည်ပျော်မှတ်မှာ စင်တီဂရိတ် ၂၅၄.၃၅ ဒီဂရီဖြစ်သည်။ ဒုတိယအပိုင်းကို ရေရိုးရိုး ပေါ်၌ လောင်း၍ ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်ခန့်ထားလျှင် ထုထယ်မပြောင်းဘဲ၊ ထိုဓာတ်ငွေ့၌ ဒုတိယအပိုင်း ၅% ခန့်သာလျှင်ကျန်ရှိသည်။ ရေထဲမှ ဟိုင်ဒရိုဂျင်နှင့် ဖလှယ်မှုရှိသောကြောင့် ဒုတိယအပိုင်းအတိုင်းအဆ နည်းသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယအပိုင်း၏ နူးကလီးယပ်မှာ ဒုတိယအပိုင်းဖြစ်သည်။ (ဓာတုဗေဒ-၅။)

ဒုတိယအပိုင်း(ခရစ်၁၄၇၁-၁၅၂၈) ။ ။ကမ္ဘာကျော်ပန်းချီဆရာကြီး အားလဗရက်ဒုတိယအပိုင်းသည် ၁၄၇၁ခု မေ ၂၁ရက်နေ့တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံ နူးရမ်းဗင်မြို့၌ ဖွားမြင်လေသည်။ သူ၏ ဖခင်မှာ ရွှေပန်းတိမ် ဆရာတစ်ဦးဖြစ်၍ သားသမီး ၁၈ ယောက်ရှိရာ၊ ဒုတိယအပိုင်းမှာ ဒုတိယသားဖြစ်၏။ စာရေးစာဖတ်တတ်လျှင် ဒုတိယအပိုင်း ကျောင်းထွက်စေပြီးနောက်၊ ပန်းထိမ်အလုပ်ကို ကူညီလုပ်ကိုင်စေသည်။ ဒုတိယအပိုင်းသည် ငယ်စဉ်ကပင် ပန်းထိမ်အလုပ်ထက်

နာမည်ကျော် ပန်းချီဆရာကြီး ဒုတိယအပိုင်း၏ မိမိ၏ပုံတူကို ရေးဆွဲထားသည့် ပန်းချီကား

ကောင်းမွန်သည့် အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်မည်ဟူသော ရည်မှန်းချက်ထားခဲ့ပြီးလျှင် ပန်းချီပညာ၌များစွာ စိတ်ဝင်စားခဲ့၏။ ၁၃ နှစ်သားအရွယ်သူ၏ပုံတူကို အကြမ်းရေးဆွဲခဲ့ရာ၊ နာမည်ကျော်ပန်းချီဆရာကြီးတစ်ယောက် ရေးဆွဲသည့်ပုံဟု ထင်မှတ်ရလောက်အောင်ပင် ကောင်းမွန်လေသည်။ စာအုပ်များကို ပုံနှိပ်သောခေတ်သို့ ရောက်လာသောအခါ၊ ရုပ်ပုံထွင်းအတတ်သည် ခေတ်စားလာခဲ့သောကြောင့်၊ ဒုတိယအပိုင်းရုပ်ပုံထွင်းဆရာတစ်ဦးထံတွင် အလုပ်သင်လေသည်။ အဖြူနှင့်အမဲ ရုပ်ပုံကိုသစ်သားပေါ်တွင် ထွင်းထုခဲ့ရာ၊ သူ၏လက်ရာများသည် အလွန်ကောင်းမွန်လှပေသည်။ သို့ရာတွင် သူသည် ဆေးရောင်စုံခြယ်ခြင်း၌ စိတ်အားထက်သန်လာသဖြင့် ကမ္ဘာကျော်ပန်းချီဆရာကြီးများရှိရာ ဂျာမနီ၊ ဣတလီစသောနိုင်ငံများသို့ ခရီးထွက်ကာ ပန်းချီပညာကို လေ့လာဆည်းပူးလေသည်။ ၁၄၉၄ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအပိုင်း ဇာတိဖြစ်သော နူးရမ်း

ဗင်သိုပြန်လာကာ ကုန်သည်တစ်ဦး၏သမီး အဂ္ဂနက်ဖရေး ဆိုသူနှင့် လက်ထပ်သည်။ အိမ်ထောင်ပြုပြီးနောက် ဒုတိယအခန်းသည် ဒုတိယအခန်းဗင်သိုပြန် ပန်းချီကားများကို ရေးဆွဲလည်းကောင်း၊ ရုပ်ပုံထွင်း၍လည်းကောင်း အသက်မွေးမြူလေသည်။ ၁၀နှစ်မျှကြာသောအခါ၊ ဣတာလျံလူမျိုးတစ်ယောက်သည် သူ၏ပုံများကိုပုံထွင်းကူးယူ၍ ကိုယ်ပိုင်ရေးဆွဲသောပုံအဖြစ်ရောင်းချနေကြောင်း ကြားရသဖြင့်၊ ဒုတိယအခန်းသည် ဣတာလျံပြည်သို့သွားရပြန်လေသည်။ ထိုအခါက ဣတာလျံပြည်တွင် ၂နှစ်မျှနေထိုင်ခဲ့ရ၍ အီတာလီပန်းချီပညာရပ်များကို လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ရ၏။

ဒုတိယအခန်းသည် ဣတာလီပန်းချီပညာကို အထူးနှစ်သက်လေသည်။ ဣတာလီမှ ပြန်လာခဲ့ပြီးနောက်တွင် ပန်းချီကားများကို အဆက်မပြတ်ရေးဆွဲရလေရာ၊ မကြာမီပင် ၁၇၆၃ နှင့် ၆၄ နှစ်အကြား မှူးမတ်များ၏အသုံးတော်ခံပန်းချီဆရာကြီးဖြစ်လာလေသည်။ ဒုတိယအခန်း၏ခေတ်တွင် ဂျာမန်အနုပညာရပ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခဲ့၏။ စင်စစ်သော်ကား ဒုတိယအခန်းသည် ဂျာမန်နိုင်ငံ၌ဉာဏ်သစ်အရေးပုံကို တည်ထောင်ခဲ့သူများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။ (ဉာဏ်သစ်အရေးပုံ-ရှု။)

ဒုတိယအခန်းသည်ပန်းချီပညာအပြင် လောကဓာတ်ပညာကိုလည်းလွန်စွာစိတ်ပါခဲ့ရာ၊ နောက်ပိုင်းတွင်လောကဓာတ်ပညာဘက်ကိုလိုက်စားခဲ့လေသည်။ ဒုတိယအခန်းသည် အလွန်အလုပ်လုပ်သူတစ်ဦးဖြစ်၍ သူမသေမီပန်းချီကားပေါင်းတစ်ထောင်ကျော်ထိ ရေးဆွဲ ပြီးစီးခဲ့လေသည်။ ဒုတိယအခန်းသည် အသုံးတော်ခံပန်းချီဆရာကြီးဖြစ်၍ နာမည်ကျော်ကြားသလောက် လက်ရာလည်းပြောင် မြောက်သူဖြစ်သည်။ (ဂျာမန်အနုပညာ။) 'စိန်ဂျရမ်းစာကြည့်နေပုံနှင့် 'တမန်တော် ၄ဦး' ပုံများသည် အထူးနာမည်ကျော်ကြား၏။ ဒုတိယအခန်းသည် ၁၅၂၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၆ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

ဒုတိယအခန်းအယ်လက်ဇန္ဒာ(ခရစ်၁၈၀၂-၁၈၇၀)။ 'မွန်တီကရစ္စတိုမြို့စားကြီး' ဟုခေါ်သော ကမ္ဘာကျော်ဝတ္ထုကို ရေးသားသူ ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာကြီးကား အယ်လက်ဇန္ဒာဒုတိယအခန်းဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုသည် ကျွန်ုပ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် 'မောင်ရင်မောင် မမယ်မ' ဟူသောအမည်ဖြင့် ဂျမ်းလှကျော် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုအဖြစ် ၂၀ ရာစုနှစ်ဦးက ထင်ရှားကျော်စောခဲ့သည်။ (မောင်ရင်မောင်၊ မမယ်မဝတ္ထု-ရှု။) ယခုခေတ်၌ထိုဝတ္ထုကိုပင် စာရေးဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက 'ရတနာသိုက်' ဟူသောအမည်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ မြန်မာတို့အကြိုက်တွေ့သော ဒုတိယအခန်း၏ အခြားဝတ္ထုတစ်ပုဒ်မှာ စာရေးဆရာကြီး ပီမိုးနင်း

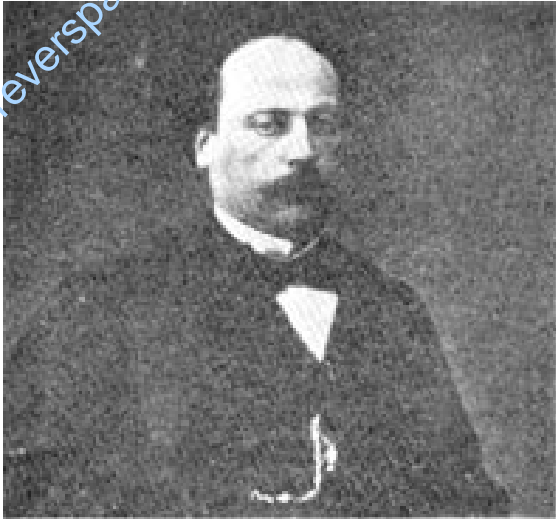

ကမ္ဘာကျော် ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး အယ်လက်ဇန္ဒာ ဒုတိယအခန်း

ဘာသာပြန်သော 'သူရဲကောင်းသုံးယောက်' ဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယအခန်းသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ နပိုလီယန်၏ စစ်တပ်တွင်စစ်မှုထမ်းသော ဗိုလ်ချုပ်တစ်ဦး၏သားဖြစ်သည်။ သူ၏ဖွားအေသည် ဟေးတီးကျွန်းသူ ကပ္ပလီ အမျိုးသမီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၄ နှစ်သားအရွယ်ကပင်လျှင် ဖခင်ကွယ်လွန်ခဲ့သောကြောင့်၊ ဒုတိယအခန်းသည် ငယ်စဉ်ကကောင်းစွာ စာပေမသင်ကြားခဲ့ရချေ။ ထိုကြောင့် အချိန်တန်အရွယ်ရောက်လာသောခါ၊ လခအနည်းငယ်မျှဖြင့် ရှေ့နေစာရေးလုပ်ခဲ့ရသည်။ ခရစ် ၁၈၂၃ခုတွင် ဒုတိယအခန်းသည် ပါရစ်မြို့တွင်နေထိုင်ရန်အလို့ငှာ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ဝမ်းရေးကိုင့်၍၊ ဒုတိယအခန်းသည် ၁၈၂၅ ခုမှ ၁၈၃၀ပြည့်နှစ်တိုင် အောင်ပြဇာတ်များနှင့် အခြားရယ်ဖွယ်ရာ စာပေတို့ကို ရေးသားရသည်။ ထိုအတွင်း ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် တော်လှန်ရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြေအနေ ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိလာသည်။ ထိုအချိန်ကဒုတိယအခန်းသည်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးနှင့် မသင့်မတင့်ဖြစ်သောကြောင့်၊ သူ၏အပေါ် အမှုပတ်လာမည်ကိုစိုးရိမ်၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှခေတ္တရှောင်တိမ်းကာ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင်နေထိုင်လေသည်။ ထိုနောက် တိုင်းရေးပြည်ရေးအေးချမ်းသွားသည့်အခါ ပါရစ်မြို့သို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ၁၂ နှစ်တိုင်တိုင်ပြဇာတ်တို့ကို ရေးသားခဲ့ရာ၊ များစွာထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာလေသည်။

၁၈၄၃ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအခန်းသည် ဝတ္ထုကို စတင်ရေးသားလေသည်။ နောက်တနှစ်တွင် 'သူရဲကောင်းသုံးယောက်' ဝတ္ထုကို ၁၇ရာစုနှစ် ၁၃ ဆက်မြောက်လူပီလက်ထက် အဖြစ်အပျက်ကို နောက်ခံထား၍ရေးသားခဲ့လေသည်။ ထိုဝတ္ထုသည် ၁၉ ရာစုနှစ်ထုတ် 'စွန့်စားခြင်းနှင့် စိတ်ကူးယဉ်

ဖခင်ကဲ့သို့ပင် ဝတ္ထုနှင့်ပြဇာတ်ရေးဆရာအဖြစ် နာမည်ကျော်ကြားသည့် အယ်လက်ဇန္ဒာ ဒုတိယ (အယ်)

ခြင်း'တို့ကို အထူးပြုသောဝတ္ထုတို့တွင် နာမည်ကျော်ကြားဆုံးဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။ ထိုဝတ္ထုသည် များစွာကျော်ကြားလေရာ၊ ၁၈၄၅ ခုနှစ်၌ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာအဆက်ဖြစ်သော 'နှစ်ပေါင်း ၂၀ လွန်ခဲ့ပြီးနောက်' ဟူသော ဝတ္ထုကို ရေးသားထုတ်ဝေလေသည်။ ၁၈၄၄-၄၅ အတွင်း၌ 'မွန်တီကရစ္စတိုမြို့စားကြီး' ဝတ္ထုကိုလည်းရေးခဲ့သည်။ ထိုနောက် ကွယ်လွန်သည်အထိ နှစ်ပေါင်း ၂၀ တိုင်တိုင် ဝတ္ထုပေါင်း ၃၀၀ကျော်တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။ နောက်ကာလ၌ ရေးသားသောဝတ္ထုတို့ကို ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ စာရေးဆရာများကို ငှားရမ်း၍ရေးစီစဉ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ ဝတ္ထုကြောင်းကိုရှာပေး၍၊ အခြားစာရေးဆရာတို့က ဝတ္ထုကြောင်းဆိုင်ရာအချက်အလက်တို့ကို သုတေသနပြုကာစာပြုပေးရသည်။ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ ဆုံးအချောကိုင်၍ရေးသည်။ သို့သော် ၁၈၄၃-၅၀ အတွင်း ရေးသားသော ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာဝတ္ထုတို့သည်သာလျှင် အကောင်းဆုံးလက်ရာဖြစ်သည်။ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ ဝတ္ထုရေးခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေအလွန်ကောင်းသည်။ သို့သော် အလွန်အသုံးအစွဲကြီးသူဖြစ်ရကား၊ အရွယ်အိုလာလတ်သော် များစွာဆင်းရဲပင်ပန်းလေသည်။ ၁၈၅၄ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ ပါရစ်မြို့သို့ရောက်စက ပါရစ်မြို့၌မွေးဖွားသော သူ၏သားသည် သူ့ကို ဝတ္ထုရေးဆရာအဖြစ်ဖြင့်ပင် ကောင်းစွာလုပ်ကျွေးမွေးမြူ လေသည်။ ထိုသားကား သူနှင့် အမည်တူမည့်ခေါ်ထားသော အယ်လက်ဇန္ဒာ ဒုတိယ (အယ်) (၁၈၅၄-၉၅) ဖြစ်သည်။ သားဖြစ်သူ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ၏ အသုံးအဖြုန်းကြီးပုံကို တွေ့မြင်လာသောအခါ ၁၈၄၇ခုနှစ်အစပြု၍ ဝတ္ထုရေးကာ အသက်

မွေးလေသည်။ သူရေးသော ပထမဆုံးနာမည် ထွက်သည့် ဝတ္ထုသည် 'ကမ္ဘာလီယာပန်းပန်ဆင်သူ' ခေါ် ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ထိုဝတ္ထုကို ၁၈၄၈ခုနှစ်တွင်ထုတ်ဝေရာ၊ ၁၈၅၂ခုနှစ်သို့ ရောက်သော် ထိုဝတ္ထုကိုမှီး၍ ပြဇာတ်ကပြသည်။ ထိုဝတ္ထုသည် ထိုခေတ်ရှိ လူမှုရေးပြဿနာတို့ကို ဖော်ပြသောဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ နောင်အခါ ဒုတိယအယ်လက်ဇန္ဒာ သူရေးသမျှ သောဝတ္ထုတို့တွင် ထိုခေတ်၌ကြုံတွေ့ရသောစီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ အိမ်တွင်းရေးပြဿနာတို့ကိုအခြေခံ၍ရေးလေသည်။

ဒြပ်စင်သစ်များ။

။ယခုအခါသိပ္ပံပညာရှင်များသည် သဘာဝတွင် မတွေ့ရှိနိုင်သောပစ္စည်းသစ်(ဒြပ်ပေါင်းသစ်)များကို ဖန်တီးလုပ်ယူနိုင်ကြသည်သာမက၊ အက်တမ်များကို ဖြိုခွင်းပြီးနောက် သဘာဝတွင် မတွေ့ရှိနိုင်သော ဒြပ်စင်သစ်များကိုလည်း ဖန်တီးလုပ်ယူနိုင်ကြလေပြီ။ ယင်းသို့ လုပ်ယူနိုင်ခဲ့ကြသည်မှာ ရေဒီယမ်နှင့် ယူရေနီယမ်ကဲ့သို့သော မခိုင်မြဲသည့် ဒြပ်စင်အနည်းငယ်တို့၏ အကြောင်းကို အချိန်ကြာမြင့်စွာ လေ့လာပြီးသော အခါမှသာ လုပ်ယူနိုင်ကြခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ခဲထက်ပို၍ အက်တမ်အလေး ချိန်များသော ဒြပ်စင်အပေါင်းတို့သည် အစဉ်သဖြင့် ခိုင်မြဲတည်တံ့စွာ မရှိနိုင်ကြချေ။ ထိုအက်တမ်တို့၏ နျူကလီးယပ်များကို စုစည်းသော အားသည် အက်တမ်တို့ ခိုင်မြဲတည်တံ့၍ နေနိုင်လောက်အောင် မကောင်းချေ။ ထိုကြောင့် အက်တမ်တိုင်းသည် မိမိ၏ နျူကလီးယပ်မှ အဖိုမြူမှုန်နှင့် အမမြူမှုန် နှစ်မျိုးလုံးကို တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုးမျှတအောင်ထုတ်လွှတ်သည်။ ထုတ်လွှတ်သောနှုန်းမှာ အက်တမ်အမျိုးအစားကိုလိုက်၍ အမျိုးမျိုးရှိသည်။

မခိုင်မြဲသောဒြပ်စင်တို့သည် မိမိတို့၏အက်တမ်မှ အဖိုမြူမှုန်နှင့် အမမြူမှုန်တို့ထုတ်လွှတ်၍ ဒြပ်စင်ဘဝအမျိုးမျိုးသို့ ပြောင်းလဲကြသည်။ ခဲဒြပ်စင် ဘဝသို့ကျရောက်သောအခါ မြူမှုန်ထုတ်လွှတ်ခြင်း ရပ်စဲသွားသည်။ အချို့ဒြပ်စင်သည် ခဲဘဝသို့ကျရောက်ရန်စက္ကန့်ပိုင်းမျှသာကြာ၍၊ အချို့မှာမူ နှစ်ပေါင်း အသိန်းအသန်းကျော်အောင်ပင် ကြာလေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မခိုင်မြဲသောဒြပ်စင်ကို ရေဒီယမ် သတ္တိရှိဒြပ်စင်ဟုခေါ်သည်။ သိပ္ပံပညာရှင်များသည် ဆိုခဲ့သောဒြပ်စင်များကို ရေဒီယမ် သတ္တိရှိပုံကို လေ့လာပြီးလျှင်၊ ယင်းကဲ့သို့ ရေဒီယမ်သတ္တိ ရှိပုံမျိုးကို လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ကြလေသည်။ ယင်းသို့ အက်တမ်ကိုဖြိုခွင်းရန်အတွက် အားကောင်းသော ဆိုင်ကလိုထရွန်ခေါ် အက်တမ်ဖြိုခွင်းစက်ကြီးများကို ဆောက်လုပ်ကြသည်။ ဆိုင်ကလိုထရွန်တွင် ဒြပ်စင်များကို ရေဒီယမ် သတ္တိရှိအောင်လုပ်ယူကြသည်။ ဒြပ်စင်ကိုမခိုင်မြဲစေဘဲ၊ ရေဒီယမ်သတ္တိရှိလာ

အောင်ပြုလုပ်ရာ၌ များသောအားဖြင့် နျူထရွန်၊ ပရိုတွန်၊ ဒျူတာရွန်၊ အာလဖာမြှူမှုန်တို့ကို အသုံးပြုကြသည်။ ထိုမြှူမှုန်တို့သည် အက်တမ်၏နျူးကလီးယပ်ထဲသို့ ဖောက်ထွင်း၍ ဒြပ်စင်ကို မခိုင်မြဲအောင် ပြုလုပ်ကြလေသည်။

ယခုအခါ သဘာဝတွင် ယခင်ကမတွေ့ခဲ့သေးသော ဒြပ်စင်သစ်ခြောက်မျိုးကို လက်တွေ့လုပ်ယူ၍ ရရှိပြီးဖြစ်သည်။ ထိုဒြပ်စင်အနက်ငါးမျိုးကို အမည်ပေးပြီးကြလေပြီ။ ထိုဒြပ်စင်ငါးမျိုးမှာ ပလူတိုနီယမ်၊ နက်ပကျွန်နီယမ်၊ ကျူးရီယမ်၊ အမေရိဆီယမ်၊ တက်နီတီယမ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဆဋ္ဌမဒြပ်စင်သစ် (နံပါတ် ၆၁)ကို ပရိုမီသီယမ်ဟု ယာယီအမည်ပေးထားကြသည်။ ထိုဒြပ်စင်သစ်ခြောက်မျိုးအပြင် အခြားမတွေ့ရသေးသော ဒြပ်စင်သစ်များကိုပြုလုပ်နိုင်ရန် နည်းလမ်းများရှိနေကြောင်းကို သိရှိရလေသည်။ (အက်တမ်။ ရေဒီယမ်နှင့် ရေဒီယမ်သတ္တိကြွခြင်း။ ဓာတုဗေဒ၊ ရူပဗေဒ-လည်းရှု။)

ဒွါရဂိုဏ်း ။ ။ (ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်၊ မြန်မာနိုင်ငံ-ရှု။)

ဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထု။ ။ဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထု၏ အရင်းခံသည် ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသကျမ်း၌ပါသော မဟာသုဓန ဇာတ်ဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်နှင့်သဘောချင်းတူသော မဟာသုဓနကုမာရဇာတ်ကို သက္ကဋ္ဌဖြင့်စီကုံး ရေးသားထားသော ဒိဗျာဝဒါနခေါ်မဟာယာနကျမ်းတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ထိုဇာတ်တို့တွင် မနော်ဟရီမင်းသမီး၏အကြောင်းကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ မနော်ဟရီမင်းသမီးကား ဒုမရာဇ်မင်းကြီး၏ သမီးတော်ခုနစ်ဖော်အနက် အထွေးဆုံးသောသမီးတော်ဖြစ်သည်။ သမီးထွေးမနော်ဟရီဟု သောစကားကိုယူ၍၊ မြန်မာဘာသာဖြင့် ဒွေးမယ်နော်ဟု အတိုချုံး၍ခေါ်ရာမှ ကာလကြာလတ်သော် ဒွေးမယ်နော်တွင်သည်ဟု ယူဆရန်ရှိပေသည်။

ထိုဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထုကို မြန်မာစာပေ၌သာတွေ့ရသည်မဟုတ်၊ တိဗက်၊ သီဟိုဠ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ယိုးဒယား စသောနိုင်ငံတို့၏ စာပေများတွင်လည်းတွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကယား (ယခင်ကကရင်နီ) ပြည်နယ်၏ဇာစ်မြစ်သမိုင်းကို ဒွေးမယ်နော်အကြောင်း၌အခြေခံ၍ထားသည်ကိုလည်းတွေ့ရသည်။ ကယားပြည်နယ်ရှိ တိုင်းရင်းသားတို့သည် ယင်းတို့၏ ဒေသ၌ရှိသောငွေတောင်နယ်ကို ဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထုတွင်လာရှိသော ငွေတောင်ဟူ၍ပင်ယူဆကြသည်။ ကယားပြည်နယ်၏ အမျိုးသားအလံတွင် ဒွေးမယ်နော်မင်းသမီးကို အစွဲပြု၍ ကိန္နရာရုပ်ကိုဆောင်ကြသည်။ ထိုပြင် ကယားအမျိုးသားတို့သာမက ကရင်အမျိုးသားတို့၏အစဉ်အလာ၌လည်း ဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထုကိုအခြေခံထားကြောင်းတွေ့ရသေးသည်။ သုဓနမင်သားနှင့် ဒွေးမယ်နော်

တို့ကို မြန်မာကရင်ဘာသာဖြင့် မော်သုဂနနှင့် နော်နုခါရီဟူ၍လည်းကောင်း၊ တလိုင်းကရင်ဘာသာဖြင့် မန်းသူခနပ်နှင့်နန့်နောင်းခါရီဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ဆိုကြသည်။

မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် နဝဒေးကြီးသည် ဒွေးမယ်နော်ဇာတ်ကိုအခြေခံ၍၊ မနော်ဟရီပျို့ကို စပ်ဆိုသည်။ (နဝဒေး-ရှု။) ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာသည်လည်း ယင်းဇာတ်ကိုပင် အခြေခံ၍သူဇာပျို့ကို စပ်ဆိုသည်။ (ပဒေသရာဇာ-ရှု။) ရွှေတောင်နန္ဒသူကား ထိုစာဆိုများကဲ့သို့ပင် ဒွေးမယ်နော်ဇာတ်ကိုယူ၍၊ ငွေတောင်ရကန်ရေးသားသည်။ ရှေးမြန်မာမင်းတို့၏ခေတ်တွင် ဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထုကိုမှီငြမ်းပြုသောငွေတောင်ဇာတ်သည် နန်းတွင်း၌ကပြသောဇာတ်များတွင် များစွာထင်ရှားခဲ့ဟန် လက္ခဏာရှိသည်။ ဤအချက်ကို လက်ဖတင်နင်ဂျင်နရယ်ဖိုက် ရေးသားသော မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းစာအုပ်ကို ထောက်ရှု၍သိရသည်။ ထိုစာအုပ်တွင်ခရစ် ၁၈၅၆ ခုနှစ်၌ လက်ဖတင်နင်ဆလေဒင်နှင့်ကာနယ်စပတ်တို့သည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုရေးသားထားသော ငွေတောင်ဇာတ်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ယခုခေတ် ၂၀ရာစုနှစ်ရှေ့ပိုင်းတွင် ဒွေးမယ်နော်ဇာတ်ကိုမှီး၍ မန္တလာဦးကောလာသဆရာတော်က ဒွေးမယ်နော်ခေါ်သုဓနဇာတ်တော်ကြီးကိုလည်းကောင်း၊ ဦးမောင်မောင်ကနန့်နောင်းခါရီဒွေးမယ်နော်ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း အသီးအသီးရေးသားခဲ့ကြသည်။ ငွေတောင်ဇာတ်သည် ယခုခေတ်ရောက်သည့်တိုင်အောင် မတိမ်ကောသေးချေ။ သင်္ကြန်အခါတွင် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာအဖြစ်ဖြင့် မယ်ရဋ္ဌ ငွေတောင်ပြည်ပြန်ခန်း ဇာတ်ကွက်ကို လူတစ်ယောက်တည်းနှင့် သရုပ်ဖော်၍ ကပြလေ့ရှိသည်။ ကပြပုံမှာ ကပြသူသည် သူ၏ နောက်ကျောတွင် ဝါးလုံးတိုင်တစ်ခုကို ရစ်ပိုးစည်းနှောင်၍၊ ထိုဝါးလုံး၏ အဖျားတွင်ကိန္နရီရုပ်သည် ငွေတောင်ပြည်သို့ပြန်သော မယ်ရဋ္ဌ(ဝါ)ဒွေးမယ်နော်ဖြစ်သည်။ ကပြသူသည် အရပ်ကိုပြေး၍လိုက်ကာ ကပြရသည်ဖြစ်ရာ၊ လူကနောက်မှ ပြေး၍လိုက်လေလေ အရပ်က ရှေ့မှ ပြေးလေလေ ဖြစ်သည်။

ငွေတောင်ပြည်

ကယားပြည်နယ်ရှိ ငွေတောင်ပြည်၏သမိုင်းကို ကယားအမျိုးသားတို့ ယခုတိုင်အောင်သိဆိုလေ့ရှိသော ရှေးဟောင်းသီချင်းများအရ သိရှိရပေသည်။ ထိုရှေးသီချင်းများအရ ငွေတောင်ပြည်သည် ရှေးအခါက ကိုယ့်ထီးကိုယ့်နန်းကိုယ့်ကြငှန်းနှင့် တည်ထောင်ခဲ့သော တိုင်းပြည် ဖြစ်၍၊ ကြက်ပျံမကျ စည်ကားသာယာသည်ဟုသိရသည်။ ကယားအမျိုးသားတို့၏အမှတ်အသားတစ်ခု အဆိုမှာ ခရစ် ၁၉၁၈

ခုနှစ်တွင် ရှေးအိမ်စံဝင်းခြံစည်းရိုးဟောင်းတစ်ခုတွင် ယွန်းအက္ခရာဖြင့်ရေးသားထားသော ကျောက်နီတုံးများကို ဟူးဖော် ရရှိခဲ့ဘူးသည်။ ထိုယွန်းစာအရ ငွေတောင်ပြည်၏ နယ်နိမိတ်သည် အရှေ့သို့လားသော် ဒွေးမယ်နော်သစ္စာ ကန်အနီးတောင်တန်း၊ အနောက်သို့လားသော် လွယ်နန် ဖခေးသခင်မတောင်၊ တောင်သို့လားသော် ရေဖြူရွာ၊ မြောက်သို့လားသော် လွယ်ကော်မြို့၏ မြောက်ဘက် လေး မိုင်ကွာစခန်းဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုယွန်းစာများပါရှိ သည့်ကျောက်နီတုံး အမှတ်အသားတို့သည် ယခုအခါ ပျောက်ပျက်ကုန်ပြီဖြစ်သော်လည်း၊ ကယားအမျိုးသားတို့ သည် ထိုယွန်းစာပါ နယ်နိမိတ်ကိုပင် ငွေတောင်ပြည် ၏ နယ်နိမိတ်ဟု ယခုတိုင်ယူဆလျက်ရှိပေသည်။

ယခုအခါ ထိုငွေတောင်ပြည်တည်ရာဌာနသည် ပျက်စီး တိမ်ကောသွားပြီဖြစ်၍၊ ရွာအဖြစ်ဖြင့်သာကျန်ရစ်လေ သည်။ ရှေးအခါကမူ လူနေအိမ်ခြေများပြားသည့်ပြင်၊ အိမ်ဝင်းတို့လည်း ကျယ်ဝန်းသည်။ ရှေးငွေတောင် ပြည် သူပြည်သားတို့သည် အိမ်ဝင်းပတ်လည်တွင် ကျောက်နီ ထရံကို ကာရံလေ့ရှိသည်။ ထိုရှေးဟောင်းတို့၏ ဓလေ့၌ ဖားစည်ကို အမွေပေးသော ဓလေ့ရှိသည်။ ထိုပြင် မိမိတို့ပိုင် ဆိုင်သောသစ်တောများကို သားသမီးတို့က ထင်းအဖြစ် သုံးရန်လည်းကောင်း၊ ကွယ်လွန်သည့်အခါ ခေါင်းပြုလုပ် ရန်လည်းကောင်း အမွေပေးလေ့ရှိကြသည်။ ငွေတောင် တွင်နောက်ဆုံးစိုးစံခဲ့သောဘုရင်သည် ထီးမွန်နန်းမွေ မကျန် ရစ်ခဲ့သဖြင့်၊ ငွေတောင်ပြည်ကြီး တိမ်ကောသွားသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ သို့သော် နောက်ဆုံးမင်းဆက်၏ နန်းစဉ်ရ တနာများ၊ ယာဉ်ရထားနန်းတွင်းအသုံးအဆောင်များသည် ဥမင်လိုက်ခေါင်းတစ်ခုတွင် လျှိုဝှက်စွာမြှုပ်နှံလျက် ကျန် ရစ်သည်ဟု ကယားအမျိုးသားတို့၌ ဆိုရိုးစကားရှိသည်။

ကယားအမျိုးသားတို့အထွတ်အမြတ်ပြုသော ငွေတောင် သည် လွယ်ကော်မြို့၏ တောင်ဘက် ၁၂မိုင်ကွာ မော်ချီး သွားကားလမ်း၏ ဝဲဘက်တွင် ယခုတိုင်ထင်ရှားတည်ရှိ သည်။ ကယားအမျိုးသားတို့၏အယူ၌ ငွေတောင်ပြည် သည် နက္ခတ်တာရာအပေါင်းတို့ လှည့်လည်သွားလာရာ ဗဟိုလမ်းကြောင်းဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ကယားအမျိုး သားတို့ စတင်ပေါက်ဖွားရာ ကိန္နရာကိန္နရီတို့ ပျော်စရာ ဒေသဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ယူဆကြ၏။ ငွေတောင် ၏အနီးအရှေ့ဘက်တွင် ဒွေးမယ်နော်သစ္စာပြုရာ ရေကန်နှင့် ဒွေးမယ်နော်ကိန္နရီ ညီအစ်မခုနစ်ဖော်တို့ ရေကစားရာ ဟုဆိုသော ရေကန် ၁၄ ကန်တို့သည် သဘာဝအလျောက် ထက်အောက် နိမ့်မြင့် အဆင့်ဆင့်တည်ရှိသည်။

ကယားအမျိုးသားတို့သည် ငွေတောင်ပြည်ကို အထွတ်

အမြတ်ပြုသည့် အလျောက်၊ မိမိတို့ကွယ်လွန်သော် ငွေတောင်ပြည်သို့ရောက်ပါစေသားဟု ဆုတောင်းပတ္တ နာပြုလေ့ရှိသည်။ လူကို မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်သောအခါ၊ ဦး ခေါင်းကို ငွေတောင်ပြည်ဘက်သို့ထား၍ မြှုပ်နှံရသော ဓလေ့ရှိသည်။ ငွေတောင်ပြည်၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ဖော်ပြ သောလက်မှုပညာလုပ်ငန်းတို့တွင် ဖားစည်လုပ်ငန်း၊ ငွေထည်လုပ်ငန်း၊ လွယ်အိပ်ရက်လုပ်ငန်းစသည်တို့ ပါဝင်လေသည်။(ဖားစည်ပွဲ၊ ကယားပြည်နယ်-ရှု။)

ထိုငွေတောင်ပြည်နယ်ကို ကျောထောက် နောက်ခံပြု၍ ပေါ်ပေါက်သော ဒွေးမယ်နော်ဇာတ်၏ အရင်းခံဖြစ်သော ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသကျမ်းလာ သုဓနဇာတ်ကား အကျဉ်း အားဖြင့် ဤသို့ဖြစ်၏။

သုဓနဇာတ် အကျဉ်းချုပ်

ရှေးသရောအခါ ဥတ္တရပဉ္စလပြည်တွင် အာဒိစ္စဝံသ မင်းကြီးသည် စိုးစံ၏။ ထိုမင်းကြီး၌ သားတော်တစ်ပါး ထွန်းကားလေရာ ထိုမင်းသားဖွားမြင်ချိန်၌ နန်းတော် လေးဘက်တွင် ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးပေါ်သည်ကို အ ကြောင်းပြု၍ သုဓနဟုအမည်မှည့်လေ၏။ (ထိုသုဓနဟု သောအမည်ကို မြန်မာစာပေကျမ်းဂန်တို့၌ သုဓနဟု ရေး ကြ၏။) ဥတ္တရပဉ္စလ တိုင်းသူပြည်သားတို့၌ အလေ့ အထတစ်ခုရှိ၏။ ထိုအလေ့အထကား ဥတ္တရပဉ္စလ မြို့အရှေ့အရပ်၌တည်သော ရေအိုင်တစ်ခု၌နေသည့် ဇေမ္မု စိတ္တမည်သော နဂါးမင်းကို တိုင်းပြည် စည်ပင်ပြောခြင်း အလိုငှာပူဇော်သော အလေ့အထဖြစ်သည်။ ထိုသို့ နဂါးမင်း ကို ပူဇော်သဖြင့် တိုင်းကားပြည်ရွာ စည်ပင်ပြောလျက် ရှိစဉ်၊ ဥတ္တရပဉ္စလ မြို့တော်၏ အရှေ့မျက်နှာတွင် မဟာ ပဉ္စလဟူသော မြို့တစ်မြို့လည်း ရှိလေသည်။ ထိုမြို့ ၌ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ငတ်မွတ်ခြင်း နှိပ်စက် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တရပဉ္စလမြို့သို့ ပြောင်း ရွှေ့နေထိုင်လေ့ ရှိကြသည်။ ဤအကြောင်းကို စုံစမ်းရာတွင် ဥတ္တရပဉ္စလပြည်ကို နဂါးမင်းစောင့်ရှောက်၍ စည် ပင်ပြောကြောင်းကို သိရှိရကား၊ မဟာပဉ္စလ ဘုရင်သည် သည်းမခံနိုင်ဖြစ်၍၊ ထိုနဂါးမင်းကို သတ်အံ့ ဟု ပုဏ္ဏားတစ်ဦးကို စေလွှတ်ဖမ်းဆီးစေသည်။ ပုဏ္ဏား လည်း နဂါးမင်းကို ဖမ်းဆီးရန်အလိုငှာ၊ အလမ္မာယန မန္တန်ကိုရွတ်ဖတ်သော် နဂါးမင်းသည်မခံနိုင်၍၊ ရေကန် မှအနီးအလျှံ ထလေ၏။ ထိုနောက် ပုဏ္ဏားသည် မန္တန်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ဆေးပင်ကိုရှာဖွေရန် ဟိမဝန္တာ သို့ဝင်လေ၏။ ဤသို့ ပုဏ္ဏား ဟိမဝန္တာသို့ ဝင်နေခိုက်တွင် နဂါးမင်းသည် ဥတ္တရပဉ္စလမြို့နေ ပုဏ္ဏရိကမည်သော တောမုဆိုး၏ အကူအညီကိုတောင်း၏။ ထိုမုဆိုး လည်း

ဟိမဝန္တာမှထွက်လာသောပုဏ္ဏားကို လေးနှင့်ခွင်း၍၊ မန္တန်ကိုပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခိုင်းပြီးမှ၊ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်လေ၏။ နဂါးမင်းသည် မုဆိုးကို ကျေးဇူးဆပ်သော အားဖြင့် နဂါးပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်ကာ ခုနစ်ရက်ပတ် လုံးပူဇော်၍ အဖိုးတန် ရတနာများကို ပေးပြီးသော်၊ အရေးရှိက တံခါးစောင့်ကိုပြော၍ နဂါးပြည်သို့ ဝင်ထွက် သွားလာရန် မှာကြားပြီးလျှင် မုဆိုးနေရင်းဌာနသို့ ပြန်၍လွှတ်လိုက်၏။ အခါတပါးသော် မုဆိုးသည်တော တွင်း၌ပျော်မွေ့ပွယ်ရာကောင်းသော ဥယျာဉ်တစ်ခုတွင် ကြာမျိုးငါးပါးပွင့်နေသောလေးထောင့်ကန်(ပုန်းစလုတ်) တစ်ခုကိုတွေ့၍၊ ထိုကန်တွင် ဒုမရာဇ်မင်း၏သမီးတော် ကိန္နရီမယ်ခုနစ်ဖော်တို့ အခြံအရံတစ်ထောင်စီဖြင့် ကောင်း ကင်မှဆင်းဆက်ရေကစားသည်ကိုမြင်မိ၏။ မုဆိုးသည် ထိုကိန္နရီတို့၌စွဲလမ်း၍ သူ၏အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်သော ရသေ့ ထံ ကိန္နရီတို့ကို ရနိုင်မည့်နည်းကိုမေး၏။ ရသေ့လည်း ထိုကိန္နရီတို့ကို နဂါးပါသ်(နဂါးပတ်)ကျော့ကွင်းဖြင့် ဖမ်း မှရနိုင်သည်ဟုပြောပြ၏။ ထိုကြောင့်မုဆိုးလည်း နဂါးမင်း မှာခဲ့ဘူးသည့်အတိုင်း တံခါးစောင့်၏အကူအညီဖြင့် နဂါး မင်းထံသွားရောက်၍၊ နဂါးပါသ်ကျော့ကွင်းကို တောင်းယူ လာပြီးလျှင်၊ ပုန်းစလုတ်ရေကန်မှာစောင့်၍ ကိန္နရီများကို ပစ်ဖမ်းရာ၊ အကြီးဆုံးမနောဟရာကို ဖမ်းမိ၏။ ထိုဖမ်းမိ သောကိန္နရီကို သုဓနမင်းသားအား ဆက်သလေ၏။

သုဓနမင်းသားအထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော အခါ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား အသစ်တစ်ဦးခန့်ရန် ကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လက်ရှိပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးက မလိုမုန်းထားဖြစ်သဖြင့်၊ မင်းတရားကြီးအား သုဓနမင်းသားသည် ခြားနားပုန်ကန် ရန်ကြံစည်ပါသည်ဟု ကုန်းချော၏။ သို့သော်ဘုရင် မင်းမြတ်သည် အယုံအကြည်မရှိလေ။ တစ်နေ့သော် တိုင်း စွန်ပြည်ဖျား၌ မငြိမ်မသက်ဖြစ်လေရာ၊ ယခင်က ကုန်း ချောဘူးသော ပုဏ္ဏားကြီးက အကြိမ်ကြိမ်တိုက်တွန်းသဖြင့်၊ မင်းကြီးသည် သုဓနမင်းသားကို စေလွှတ်ရလေ၏။ သို့ သော် သုဓနမင်းသား၏ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် သူပုန်ရန် လည်းပြေလေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း အကြံမအောင်ချေ။ တစ်နေ့သော် မင်းကြီးသည် မိမိ၏အူသည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကိုပတ် ၍ ဝမ်းတွင်းသို့ပြန်ဝင်သည်ဟု အိပ်မက်၏။ ထိုအခါ အကောက်ကြံသော ပုဏ္ဏားသည် ထိုအိပ်မက် အရ မင်း၊ မိဖုရား၊ တိုင်းပြည် တစ်ခုခုပျက်စီးလေမည်ဟု နိမိတ် ဖတ်၍၊ သက်သတ်ယဇ်ပူဇော်၍ ယတြာချေရန် အကြံပေး လေ၏။ အထူးသဖြင့် ဝိဇ္ဇာမိုရ်ကညာယဇ်ကို ပူဇော်ရန်လို သည်ဟုတင်လျှောက်၍၊ ချွေးမတော်မနောဟရာကို ယဇ်ပူ ဇော်ရန် အရအမိတောင်းလေ၏။ ထိုကြောင့် မနောဟရာ သည် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဟိမဝန္တာသို့ပြန်လေ၏။

မနောဟရာသည်လမ်းတွင် ရသေ့၏ ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ သက်ဆင်း၍ မောင်တော်သုဓနမင်းသား လိုက်လာခဲ့ချေ သော် ကမ္မလာနီနှင့်လက်စွပ်ကိုပေးရန်မှာထားခဲ့၏။ ထို ကြောင့် သုဓနမင်းသားသည် လက်စွပ်တော် မုဆိုးပုဏ္ဏရိက နှင့်အတူ အမြန်လိုက်လာရာ ရသေ့နှင့်တွေ့၍ ရသေ့ထံမှ ကမ္မလာနှင့်လက်စွပ်ကိုရပြီးသော်၊ ရသေ့ပေးသောမန္တန် နှင့် သတ္တကုလိကဆေးလုံးကိုယူပြီးလျှင်၊ ရသေ့ညွှန်ကြား ချက်အတိုင်း မနောဟရာ၏ဒေသသို့ခရီးထွက်ခဲ့ရာ၊ ခုနစ်နှစ်၊ ခုနစ်လ၊ ခုနစ်ရက်ကြာမှ တောကြီးဆယ်ထပ် ကိုလွန်လေ၍၊ ထိုနောက်ဆက်လက်ခရီးထွက်ရာ၊ လမ်းတွင်ဆင်ပြောင်ကြီး၊ တောင်ကြီးနှစ်လုံး၊ ဘီလူးကြီး၊ မြွေကြီး၊ ကြိမ်တော်ကြီးဟူသော အတားအဆီးတို့ကို မန္တန်၏တန်ခိုးဖြင့် ကျော်လွန်ခဲ့လေ၏။ ကြိမ်တောကြီး တွင် သစ်ပင်တပင်ထက်၌ အိပ်နေစဉ်၊ ငှက်ဆင်အုပ်နှင့် တွေ့ရာ၊ ထိုငှက်ဆင်များ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့ဝယ် ငွေတောင်ပြည် မနောဟရာမင်းသမီးသည် လူနဲ့ဆေးပွဲသို့ စားသောက်ရန် သွားမည့်အကြောင်းကိုပြောဆိုသံကြားရ၍၊ သုဓနမင်းသားနှင့် မုဆိုးတို့သည် ငှက်ဆင်တကောင်၏ အတောင်ကြားတွင်ဝင်ရောက်ပုန်းအောင်းကာ လိုက်ပါသွား ကြလေ၏။

လမ်းခရီးတွင် ငှက်ဆင်တို့သည် ရွှေတောင်ပြည်အနီး ရေကန်ကြီးတွင် သက်ဆင်းလေသော်၊ မင်းသားနှင့် မုဆိုး လည်း ထိုရေကန်ဘေးတွင် ဝင်ရောက်ပုန်းအောင်းနေလေ ၏။ ထိုအချိန်တွင် ကိန္နရီဖော်တစ်ဆယ့်ခြောက်ယောက် တို့သည် ရေကန်သို့ ရေခပ်လာကြလေရာ၊ သုဓနမင်းသား သည် 'မနောဟရာနှင့်မချွတ်ပေါင်းဖော်ရမည်ဖြစ်အံ့၊ တစ်ယောက်သောကိန္နရီသည်ရေအိုးကို မပင့်နိုင်ပါစေသ တည်း'ဟုအမိဋ္ဌာန်ပြု၏။ တစ်ဦးသောကိန္နရီမယ်သည် ရေ အိုးကို မပင့်နိုင်ရှိသည်တွင်အနီး၌ သုဓနမင်းသားကိုမြင်၍ ရေအိုးကိုအပင့်ခိုင်းလေ၏။ သုဓနမင်းသားသည် ရေအိုးကို ပင့်ပေးယင်း လက်စွပ်ကိုအိုး၌ထည့်လိုက်လေ၏။ ကိန္နရီတို့ သည် ငွေတောင်ပြည်သို့ရောက်သောအခါ မနောဟရာအား လက်စွပ်ပါလာသောရေအိုးဖြင့် ရေလောင်းချိုးပေးရာတွင် လက်စွပ်သည် မနောဟရာ၏လက်သန်းတွင် စွပ်မိလေ သည်။ မနောဟရာလည်း သုဓနရောက်ပြီကိုသိ၍၊ ထိုကိန္န ရီမကို တိုက်ခန်းတွင်းခေါ်၍၊ တိတ်တဆိတ် မေးမြန်းပြီး လျှင်၊ ပန်းနံ့သာနတ်ဝတ်တန်ဆာများကို သုဓနမင်းသားထံ သို့ပို့စေ၏။ ထိုအတွင်းမနောဟရာသည် ခမည်းတော်ထံဝင် ၍၊ သုဓနမင်းသား၏ဂုဏ်ပုဒ်များကိုဦးကျူးကာ၊ သုဓနမင်း သားပြန်လာခြင်း၏အတ္ထုပ္ပတ်ကို သံတော်ဦး တင်လေ သည်။ ဒုမရာဇ်မင်းကြီးလည်း သို့စင်တန်ခိုးကြီးလျက်၊ အဘယ်ကြောင့် မလာနိုင်သနည်းဟုမေးရာ သူလာလျှင်

ခမည်းတော်တို့ အသို့ပြုမည်နည်းဟု သမီးတော်က ပြန်လည်မေး၏။ ခမည်းတော်လည်း သုခနမင်းသား ပြန်လာလျှင် သမီးတော်ကိုသူ့အားပေးမည်ဟုဆို၏။ ဤအဖြေကို ရသည့်နှင့်တပြိုင်နက်၊ သမီးတော်သည် သုခနမင်းသား မြို့ပြင်၌ရောက်နေကြောင်းကို လျှောက်တင်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း သုခနမင်းသားကို ရှေ့တော်သို့ခေါ်စေ၍၊ မနောဟရာမင်းသမီးနှင့် ထိုက်တန်ကြောင်းပြရန်အလို့ငှာ လေးအတတ်ကို ပြစေ၏။ သုခနမင်းသားလည်း ထန်းလုံး ခုနစ်လုံးထပ်၊ ရေသဖန်းပင်ပျဉ်ချပ်ခုနစ်ချမ်းတစ်ထပ်၊ သံပြားခုနစ်ချပ်တစ်ထပ်၊ ကျောက်တိုင်ခုနစ်လုံးတစ်ထပ်၊ ကြေးပြား ခုနစ်ချပ်တစ်ထပ်၊ သံပြည့်လှည်းခုနစ်စီးတစ်ထပ်၊ ယန္တရားစက်ခုနစ်ခုတစ်ထပ်၊ ဤသို့ ခုနစ်ထပ်ရှိသောထုကို တချက်တည်းနှင့် ဖောက်ထွင်း၍၊ စကြာဝဠာတောင်ကို ထိမှန်ပြီးမှ မြှားသည် မိမိလက်ထဲသို့ပြန်လည် ရောက်ရှိလာစေရန်၊ လေးကိုပစ်ပြလေ၏။ ထိုနောက် ဒုမရာဇ်မင်းကြီးသည် သမီးတော်ခုနစ်ဖော်ကို ဆင်တူ အဝတ်ဝတ်စေ၍၊ မနောဟရာကို သုဒနမင်းသားအားပြခိုင်းရာ၊ သုခနမင်းသားသည် မည်သူ မနောဟရာဟုမခွဲခြားနိုင်ရှိနေသည်နှင့်၊ 'သစ္စာဟံတောမိ' စသည်ဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၏။ ထိုအခါ သိကြားမင်းမနေသာ၍၊ ယင်ကောင်အယောင်ဆောင်ကာ သုခန၏ နားအနီးသို့ ပျံသန်းလျက်၊ 'အကျွန်ုပ် သိကြားမင်းဖြစ်သည်၊ အကျွန်ုပ်နားသည့်လက်ကို ဆွဲပြပါ' ဟု သညာပေးလေ၏။ သုခနမင်းသားလည်း ယင်ကောင်နားသော မနောဟရာလက်ကို ဆွဲပြသည်တွင် 'မရာဇ်မင်းကြီးသည် အံ့ဖွယ်သရဲကိုမြင်ရ၍၊ သုခနမင်းသားအားသမီးတော် မနောဟရာကိုအပ်နှင်း၍၊ မင်းအရာကိုပေး၏။ ထိုနောက်သုခနမင်း၏ အလိုကိုလိုက်၍ ဒုမရာဇ်မင်းကြီးသည် မနောဟရာနှင့် သုခနကို ဥတ္တရပဉ္စာလမြို့သို့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်ခေါ်ဆောင်၍၊ မြို့ပြင်၌တပ်ချ၍နေလေ၏။ ဤသည်တွင်မှ သုခနမင်းသား၏ ခမည်းတော်နှင့် မယ်တော်တို့သည်လည်း သားတော်ကို မြို့တွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်၍၊ ထီးနန်း လွှဲအပ်ပေးလေ၏။

ကမ္ဘာကျော်စုံထောက်ဝတ္ထုရေးဆရာကြီး အာ အာသာ ကိုနင်ဒွိုင်း

ဒွိုင်းဆာအာသာ ကိုနင် (ခရစ် ၁၈၅၉-၁၉၃၀) ။ ။ ဆာအာသာကိုနင်ဒွိုင်းသည် ထင်ရှားသော ဗြိတိသျှလူမျိုးစုံထောက်ဝတ္ထုရေး ဆရာကြီးတစ်ဦး ဖြစ်၍၊ ၁၈၅၉ ခု မေ ၂၂ ရက်နေ့တွင် စကော့တလန်ပြည်၊ အက်ဒင်ဗာရာမြို့၌ ဖွားမြင်သည်။ သူ၏ဖခင်သည် အနုပညာသည်ချားဒွိုင်းဆိုသူဖြစ်၍၊ သူ၏ဦးလေးတော် တစ်ယောက်မှာမူ၊ ကမ္ဘာကျော် 'ပန်ချ် ဂျာနယ် မျက်နှာဖုံးရေးဆွဲသူပန်းချီကျော် ရစ်ချတ်ဒွိုင်း ဆိုသူဖြစ်သည်။ ဒွိုင်းသည် အင်္ဂလန်ပြည်၊ လန်ကရိုင်ယာခရိုင်ရှိ စတုန်းနီးဟတ်ကောလိပ်တွင်

ပညာသင်ကြားခဲ့ပြီးနောက် အက်ဒင်ဗာရာတက္ကသိုလ်၌ ဆေးပညာကို ဆက်လက်သင်ကြားခဲ့ရာ၊ ၁၈၈၁ ခုနှစ်တွင် အမ်၊ ဘီဘွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၈၈၅ ခုတွင် အမ်၊ ဒီဘွဲ့ကိုလည်းကောင်းရရှိခဲ့၏။ ၁၈၈၂ ခုမှ ၁၈၉၀ပြည့်နှစ်အထိ ဆောက်ဆီးမြို့တွင် ဆရာဝန်အလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးမြူခဲ့လေသည်။ သို့သော် သူသည်စာရေးခြင်းကို အထူးဝါသနာထုံသည့်အလျောက် ၁၈၈၈ ခုတွင် နောင်အခါ၌ နာမည်ကျော်ကြားလာသော စုံထောက်ရှားလော့ဟုမ်းနှင့် အဖော်ဒေါက်တာဝပ်ဆင်တို့ကို ဇာတ်ကောင်များအဖြစ်ဖြင့်ထား၍၊ စုံထောက်ဝတ္ထုကို စတင်ရေးသားသားခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်ဒွိုင်းသည် ဝတ္ထုများကိုဆက်လက် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ရာ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လာသည်။ ထိုအခါ ဒွိုင်းသည် ဆရာဝန်အလုပ်ကိုစွန့်၍၊ စာရေးဆရာဘဝသို့ ကူးပြောင်းခဲ့လေသည်။ ၁၈၉၉ ခုနှစ်မှ ၁၉၀၂ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ပွားသော တောင်အာဖရိက ဗိုးဝါးစစ်ပွဲအတွင်းက ဒွိုင်းသည် စစ်မြေပြင်ဆရာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ အမှုထမ်းရာ၌ရခဲ့သော အတွေ့အကြုံကိုမှီး၍၊ ဗိုးဝါးစစ်ပွဲအကြောင်း စစ်သမိုင်းစာအုပ်ကို ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ထိုပြင်လည်း နာမည် ကျော်ကြားလာပြီဖြစ်သော စုံထောက်ကြီး ရှားလော့ဟုမ်း၏စုံထောက်ဝတ္ထုတို့ကို ဆက်လက် ရေးသားလေသည်။ အထူးသဖြင့် ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် 'စထရင်း မဂ္ဂဇင်း'၌ 'ရှားလော့ဟုမ်း၏ စွန့်စားခန်း' ဝတ္ထုများ ထွက်ပေါ်လာသောအခါ၊ ဒွိုင်း၏အမည်သည် အင်္ဂလိပ် စာပေလောကတွင် ထင်ရှားလာလေသည်။ ဒွိုင်းရေးသားသော စုံထောက်ဝတ္ထုများတွင်၊ အလွန်ရှုပ်ထွေးသည့် အမှုအခင်းများကို စုံထောက်ရှားလော့ဟုမ်းက

ယုတ္တိရှိစွာဖြင့် ဖြေရှင်းပုံအခန်းများ ပါဝင်လေသည်။ ယုတ္တိရှိအောင် တွေးတောကြံဆပုံသည်အလွန် သဘာဝ လှလှသောကြောင့် စာဖတ်သူများက စုံထောက်ကြီးရှား လော့ဟုမ်းဆိုသူသည် အကယ်ပင် အသက်ရှင်လျက်ရှိ နေသည်ဟုထင်ယောင်ထင်မှား ဖြစ်လာကြလေသည်။

၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သည့် 'ဗရိဂေဒီယာ ဂျရတ် ၏စွန့်စားခန်းများ' ဝတ္ထုမှာ နပိုလီယန်၏စစ်ပွဲများမှ ကောက်နုတ်၍ စစ်နှင့်ဆိုင်သည့် စွန့်စားခန်းဝတ္ထုတိုများကို ရေးသားဆက်စပ်ထားသောဝတ္ထုဖြစ်လေသည်။ စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုတိုကိုရေးရာ၌လည်း ဒွိုင်းသည် လူတို့၌ရှိသော ကျိုး ကြောင်းဆင်ခြင်ခြင်းသဘောကို လက်ကိုင်ပြုကာ၊ ယုတ္တိ တန်အောင်ရေးတတ်၍၊ သူ၏ဝတ္ထုကို လူကြီးလူငယ်မဟူ အလွန်နှစ်သက်ကြသည်။ ဥဒါဟရုဏ်အားဖြင့် သိပ္ပံ ပညာနှင့်နှိုင်းယှဉ်၍ကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်သုံးသပ်သော သဘောဖြင့် ကျောက်ခေတ် လောက်ကပေါ်ပေါက်ခဲ့သော သတ္တဝါကြီး၏အလေ့အထကို သရုပ်ဖော်သော 'ပျောက်ဆုံး နေသောကမ္ဘာကြီး' ဝတ္ထုကိုကြည့်လျှင်၊ ဒွိုင်း၏ယုတ္တိတန် အောင်ရေးတတ်ပုံကို အကဲခတ်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ သာမန် အားဖြင့် ဒွိုင်းကို စုံထောက်ဝတ္ထုရေးသူဟုသိကြသည်မှာ များသည်။ စင်စစ် ဒွိုင်းသည် ပြဇာတ်တို့ကိုလည်း ရေးသားစင်တင်ခဲ့ဘူးသည်။ ထိုပြင် အထက်ကဖော်ပြခဲ့ သော မိုးဝါးစစ်ပွဲကြီးအကြောင်းအပြင်၊ တောင်အာ ဖရိက တွင် ဖြစ်ပွားသော စစ်ပွဲများအကြောင်းကိုလည်း ရေးသား ခဲ့သေး၏။ အထူးသဖြင့် တောင်အာဖရိကနှင့်စပ်လျဉ်း၍ 'စစ်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်းရင်း' ခေါ်စာအုပ်တွင် ဗြိတိသျှတို့ ၏ ပေါ်လစီဝါဒကို ထောက်ခံရေး သားခဲ့သည်။ ၁၉၀၂ ခုနှစ်တွင် ဒွိုင်းသည် ဆာဘွဲဖြင့် သူကောင်းပြုခြင်းကို ခံရလေသည်။

အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသောအခါ၊ ဒွိုင်းသည် မှော်အတတ်ပညာရပ်တို့ကိုလေ့လာလိုက်စား၍၊ လိပ်ပြာ ခေါ်အတတ်တွင် သုတေသနပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအတတ် နှင့်ဆိုင်သော စာအုပ်များကိုလည်း ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။ ဒွိုင်းသည် ၁၉၃၀ပြည့်နှစ် ဇူလိုင် ၇ ရက်နေ့တွင် အသက် ၇၁နှစ်အရွယ်၌ ကွယ်လွန်လေသည်။

ကိုနင်ဒွိုင်းရေးသားသော ရှားလော့ဟုမ်း စုံထောက် ဝတ္ထုကိုမှီး၍၊ စာရေးဆရာ ရှော့ဒေါင်းသည် 'စုံထောက် မောင်စံရှား' ဝတ္ထုကိုအင်္ဂလိပ်မှ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန် ဆိုခံရာ ရှားလော့ဟုမ်း၏ နာမည်သည် အင်္ဂလိပ် ဝတ္ထုလောကတွင် ထင်ရှားသကဲ့သို့၊ ဦးစံရှား၏ နာမည် လည်း မြန်မာ ဝတ္ထုလောကတွင် ထင်ရှားလာလေသည်။ 'ဗရိဂေဒီယာဂျရတ်' ဝတ္ထုနှင့် အခြား ဝတ္ထုတို့ကိုလည်း မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုချက်များရှိလေသည်။

ဒွမ်းစဒေးစစ်တမ်း။ ။ခရစ်၁၀၆၆ခုတွင် အင်္ဂလန် ပြည်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ခဲ့သော ဝီလျံ- သ-ကွန် ကားရားခေါ် နော်မန်လူမျိုးအင်္ဂလန်ဘုရင်သည် သူ၏ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေယာအားလုံးကို တိုင်းထွာစစ်ဆေး၍၊ လက်တင်ဘာသာဖြင့် မှတ်တမ်းတင်စေခဲ့ရာ၊ ၁၀၈၆ ခုတွင် ပြီးမြောက်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့မှတ်တမ်းတင်ထားသော စာအုပ်မှာ နှစ်တွဲရှိသည်။ ပထမတွဲမှာ စာအုပ်အရှည် ပိုလီယိုအရွယ်ကြီးဖြစ်၍၊ စာမျက်နှာ ၃၈၂ မျက်နှာ ပါရှိသည်။ ယင်းစာအုပ်သည် နော်သမ်းဗာလန်၊ ဒါရမ်၊ ကမ်ဗာလန်နှင့်ဝက်စမိုလန် မြောက်ပိုင်းတို့ကို ချန်လှပ်၍၊ ကျန်အင်္ဂလန်ပြည်ဒေသများဆိုင်ရာ စစ်တမ်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယတွဲမှာ စာအုပ်လေးထောင့် အရွယ်ဖြစ်၍၊ စာမျက်နှာ ၄၂၀ပါရှိသည်။ ယင်းတွင် အက်ဆက်၊ ဆပ်ဖပ်နှင့် နောဖို့ခရိုင်နယ်များဆိုင်ရာ စစ်တမ်းများပါရှိသည်။ ထိုနှစ်အုပ်တွဲ စစ်တမ်းသည် ဒွမ်းစဒေးစာတမ်းဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။ ဒွမ်းစဒေးမှာ ထာဝရဘုရားသခင် နောက်ဆုံးတရားစီရင်ရာနေ့ဖြစ်သည်။ ဝီလျံဘုရင်၏ စစ်တမ်းများမှာ အယူခံဝင်ခွင့်မရှိဘဲ နောက်ဆုံး အတည် ဖြစ်သော စစ်တမ်းများဖြစ်ရကား၊ ယင်းတို့ကို ဒွမ်းစဒေး စစ်တမ်းဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ဒွမ်းစဒေးစစ်တမ်း၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘုရင်ပိုင်မြေယာ မည်မျှရှိ၍၊ ထိုမြေယာတို့မှ အကျိုးခံစားခွင့်မည်မျှရှိသည် ကို သိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်း၌ဘုရင်၏ အရာတော် မြေများ၊ သာသနာမြေ၊ ခရစ်ယန်ရဟန်းမြေ၊ အခြား ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေ စသည့်အစီအစဉ်ဖြင့်၊ ၁၀၆၆ ခုနှစ်မတိုင်မီ အက်ဒွပ်ဘုရင်လက်ထက်က တန်ဖိုးမည်မျှစာရင်းကောက် ချိန်ကာလတန်ဖိုးမည်မျှ၊ ရှင်ဘုရင်ထံမှ မူလပေးသနား ခံရစဉ်က တန်ဖိုးမည်မျှဟူသည်တို့ကို စာရင်းသွင်းရသည်။ ထိုနောက် လယ်လုပ်သား၊ ထွန်၊ နွားစသည့်စာရင်းကို လည်းကောင်း၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ ဂျုံကြိတ်စက်၊ အင်း အိုင်စသည့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသအလိုက် ဒလှထုံးစံ တို့ကိုလည်းကောင်း ရေးမှတ်ရသည်။ ထိုကြောင့် ဒွမ်းစဒေး စစ်တမ်းမှာ ဝီလျံဘုရင်၏ စီရင်အုပ်ချုပ်မှု၌ အခွန်တော် ခန့်ခွဲရာတွင်သာ အသုံးကျသည်မက ထိုခေတ်က အင်္ဂလန် ပြည်၏ လူမှုနှင့်စီးပွားရေးရာသမိုင်းအထောက် အထားအလို့ ငှာလည်းတန်ဖိုး မဖြတ်လောက်အောင် အသုံးဝင်သည်။

ထိုဒွမ်းစဒေးစစ်တမ်းကို ဗြိတိသျှအစိုးရက ၁၇၈၃ခု တွင် ပုံနှိပ်ခဲ့သည်။ ဝီတိုရိယဘုရင်မလက်ထက်တွင် ထိုစစ် တမ်းကို လန်ဒန်မြို့ပြည်သူ့မော်ကွန်းထိန်းရုံး၌ မှန်သေတ္တာ နှင့်ခင်းကျင်းပြသထားသည်။ ဤဒွမ်းစဒေးစစ်တမ်းကြီးမှ အပ၊ ဒေသအလိုက်၊ ဌာနအလိုက်၊ စစ်တမ်းထုတ်ထား သော ဒွမ်းစဒေးစစ်တမ်းကလေးများလည်း ရှိခဲ့သေးသည်။

မြန်မာဗျည်း ၃၃ လုံးတွင် ၁ သည် ၁၉ ခုမြောက် အက္ခရာဖြစ်သည်။ ထ၊ ထ၊ ဝ၊ ဝ၊ နှ ဟူ
 သော တစ်တွင်ပါဝင်၍ ၁ အသံ၏ မြစ်ရာဌာနမှာ ဝန္တဌာန် သွားအရပ် ဖြစ်သည်။ အက္ခရာ
 ပုံသဏ္ဍာန်ကိုလိုက်၍ '၁ အောက်ချိုင့်' ဟု အမည်တွင်သည်။ ၁ အရေးအသား၏မူလမှာ
 မြာဟိုအက္ခရာ **D** ဖြစ်သည်။ မြာဟို **D** မှ ကုသန **D** ဂုတ္တ **ဝ** **ဝ** ကဝံဗ
ဝ **ဝ** သို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာပြီးနောက်၊ ကျောက်စာများတွင် **ဝ** **ဝ**
 နှင့် ပေမာများတွင် **ဝ** ဟု ရေးသားသည်ကို တွေ့ရသည်။ လခြမ်းပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော
 မြာဟိုအရေးအသား **D** ကို လက်ဝဲလက်ျာ လှည့်ရေးရာ တဖြည်းဖြည်း အောက်ခြေတွင် အတွင်းသို့ ချိုင့်ဝင်လာသည်။ ထို့နောက်
 အက္ခရာ၏ အထက်ပိုင်းသည် ဝိုင်း၍လာရာမှ မြန်မာအက္ခရာ ၁ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ၁ အက္ခရာ၏ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲပုံကို အောက်
 တွင် အစဉ်အတိုင်း ယှဉ်တွဲ၍ပြထားသည်။

D **D** **ဝ** **ဝ** **ဝ** **ဝ**

ဓညဝတီမြို့ ။ ။(မြို့ဟောင်းမြို့။)

ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ ။ ။ဓညဝတီ၊ ဟံသာဝတီ၊
 ရတနာပူရ၊ ရတနာသီခ၊ နရသေဌ်နင်း၊ မင်းဆက်မင်းတို့၊
 နှိမ်နင်းတိုက်ဖျက်၊ လက်နက်နိုင်ငံ စီမံချဲ့ထွင်ကြပုံများကို
 မှတ်တမ်းသဖွယ် တင်ထားအပ်သောအရေးတော်ပုံ ကျမ်း
 ငါးစောင်အနက် ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ ကျမ်းသည်လည်း
 တစ်စောင်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ထိုကျမ်းကို သက္ကရာဇ်
 ၁၁၄၉ ခုတွင် ဒွါရဝတီမြို့ သာသနာပြုဆရာတော် ကဝိသာ
 ရာဘိသီရိပဝရ အဂ္ဂမဟာဓမ္မရာဇာ ဓိရာဇဂုရု စီရင်ပြုစုခဲ့
 လေသည်။ ထိုကျမ်းတွင် ဓညဝတီဒုတိယမြို့တည်
 ကံရာဇာကြီးမင်းမှ ၂၈ ဆက်မြောက်မင်းသီရိရာဇာ လက်
 ထက်မှစ၍၊ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် (၁၁၄၆ ခုနှစ်)
 အထိ၊ ရခိုင်မင်းများ လက်ထက်တွင် ဖြစ်ပျက်ပုံများကို
 မှတ်တမ်းတင်ထားလေသည်။

ရခိုင်ပြည်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် တစ်စပ်တည်း တည်နေ
 သော်လည်း၊ ပထဝီဝင် အနေအထားအရ၊ ခရီးအထောက်
 အလှမ်း မသင့်ခြင်းကြောင့်၊ မြန်မာတို့က ရခိုင်ကိုအတိုက်
 အခိုက်နည်းပါးခဲ့သည်။ တိုက်ခိုက်ပြန်လျှင်လည်း၊ အရှည်
 အကြာ သိမ်းပိုက် မထားနိုင်ချေ။ ပုံစံအားဖြင့် ဆိုရလျှင်၊
 အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်၏ သားတော်မင်းရဲကျော်စွာသည်
 ရခိုင်ကိုတိုက်၍၊ ဘုရင်မင်းခေါင်၏ သားမက်တော်နော
 ရထာကို လောင်းကြက်မြို့တွင် နန်းတင်သည်။ သို့သော်
 သံတွဲစားသည် ပဲခူးမင်းရာဇာဓိရာဇ်၏ အကူအညီဖြင့်ဘင်္ဂါ

လီကုလား တဆယ့်နှစ်မြို့ (ဗင်္ဂလား) သို့ပြေး
 လေသူနေောင်တော် နရမိတ်လှမင်းအား ပြန်၍နန်းတင်
 လေသည်။ (ရာဇာဓိရာဇ် အရေးတော်ပုံ-ရှု။)

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ခရီးအထောက်အလှမ်းမသင့်သော်လည်း
 ဗင်္ဂလားပြည်နယ်မင်းများနှင့် အဆက်အဆံရှိကြောင်း၊
 ရခိုင်တို့က သွား၍ တိုက်ခိုက်သည့်အခါလည်းရှိ၍၊ ကုလား
 တို့က ထိပါးလာသည့်အခါလည်းရှိကြောင်းများ မှတ်တမ်း
 တင်ထားသည်။ သက်လူမျိုးတို့ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်လာ
 ခြင်း၊ ယင်းတို့အား တိုက်ထုတ်ခြင်း အကြောင်းများလည်း
 ယင်းအရေးတော်ပုံကျမ်း၌ တွေ့ရသည်။

ထိုကျမ်းကြီးတွင်ရခိုင်မင်းတို့၏စစ်မက်ရေးများ၊
 တပ်ဆင်တပ်ခွဲပုံများ၊ စစ်ဆင်စစ်တက်ပုံများပါဝင်
 သော်လည်း ပညာရှိအမတ်ကြီးဝိမလ၊ အမတ်ကြီး
 မဟာပညာကျော်တို့၏ လျှောက်ထားချက်များက ပိုမိုများ
 ပြားစွာပါဝင်သည်။ ယင်းသည့်လျှောက်ထားချက်များ
 သည် ပြည်ရေးပြည်ရာ မင်းရေးမင်းရာ နန်းတွင်းရေး
 နန်းတွင်းရာများအတွက် အရေးသင့်ရာကို အမတ်ကြီးက
 မင်းတို့ ချင့်ချိန်ဝေဖန်ရန်လျှောက်တင်ချက်များဖြစ်သည်။

လျှောက်ထားချက်များတွင် ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ်ရာ မြန်
 မာ့ထုံးတမ်းစေလေ့များ၊ အတိတ်နိမိတ်ဖတ်ပုံများ၊ မြန်မာ့ထုံး
 ဟောင်းပုံပြင်များ၊ စာကားပုံများလည်း အများအပြားပါ
 ဝင်သည်။ ပုံစံဆိုရလျှင် 'သရာဇာမင်း၏ ဘိသိက်ခံအခန်း
 တွင် ဘိသိက်ပွဲကျင်းပပုံကို အဆောင်အယောင်အခမ်း
 အနားများနှင့်တကွ အသေးစိတ်ဖော် ပြထားလေသည်။

ရခိုင်ဘုရား မဟာသမ္မတမင်း လက်ထက်တွင် ရခိုင် တို့သည်အစည်းအလုံးမရှိ။ မင်းငယ်များကလည်း ထောင် ငှားခြားနားကြသဖြင့်၊ ပြည်သူတို့ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက် ကြသည်။ ထိုကြောင့် ၁၁၄၆ ခုနှစ်တွင် အမရပူရပြည်ရှင် ဘိုးတော်ဘုရားမင်းသည် သားတော်ကြီးအိမ်ရှေ့ ဥပရာဇာအား ရခိုင်သို့ချီတက် သိမ်းပိုက်စေသည်တွင်၊ ဓညဝတီ၌ ရခိုင်မင်းဆက်ပြတ်၍၊ ဓညဝတီအရေး တော်ပုံကျမ်းသည် ထိုအကြောင်းဖြင့်အပြီးသတ်လေသည်။

ယင်းသည့် အရေးတော်ပုံကျမ်းသည် ပျို့လင်္ကာ သမိုင်းတို့နှင့် အထွတ်ညီသော ရာဇဝင်ကြီးက ကောက် နုတ်၍ စကားပြေအရေး အသားဖြင့်၊ ခန့်ညား ခမ်းနားစွာ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသော ကျမ်းဖြစ်သည်။

ခနသိဒ္ဓိနက္ခတ် ။ ။ (နက္ခတ် ၂၇ လုံး-၅။)

ခနိပင် ။ ။ ခနိပင်သည် ‘ပါမီ’မျိုးစဉ်၊ ‘နီပါ’မျိုးစုတွင် ပါဝင်သည်။ ဤမျိုးစုတွင် ခနိပင်တစ်မျိုးတည်းသာရှိ သည်။ ခနိပင်ကို သိပ္ပံအမည်အားဖြင့် ‘နီပါဖရတီကန်’ဟု ခေါ်သည်။ ခနိပင်သည် ထန်းမျိုးကဲ့သို့ အစုလိုက်ပေါက် သောအပင်ဖြစ်သည်။ အပင်ပုမျိုးလည်းဖြစ်သည်။ အပင် တွင်အရွက်များစွာပါရှိသည်။ အရွက်မှာကြီး၍ကြက်တောင် ကဲ့သို့ရှိသည်။ အလျား ၁၅ပေမှ ၃၀ ထိရှိသည်။ တုတ် ခိုင်သော ရိုင်းစမ်အတက်များမှ အရွက်များသည် ပန်းဖွား

ခနိလုပ်ငန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဝင်ငွေကောင်းသောလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

ကဲ့သို့စုရုံး၍ ထွက်ပေါ်ကြသည်။ ပွင့်ကာဖတ်အုပ်သည် အလျား ၄ပေမှ ၇ပေအထိရှည်တတ်သည်။ ယင်းမှ ပန်း ခိုင်ဖုံးခံထားသော ပွင့်ခိုင်ပွင့်သည်။ တစ်ပင်တည်းတွင် ပွင့်ဖိုနှင့်ပွင့်မ နှစ်မျိုးစလုံးပွင့်တတ်သည်။ ခနိသီးမှာ

ဒီရေအတက်အကျရှိသော ကမ်းခြေဒေသတွင် ပေါက်ရောက်သည့် ခနိတော

အတွင်း၌ မာသီးမျိုးဖြစ်၍၊ အရွယ်ကြီးသည်။ အပြတ် လိုလ်သီး၏။ ခနိသီးတွင် ကြက်ဥခန့်အစေ့တစ်စေ့ ပါရှိသည်။

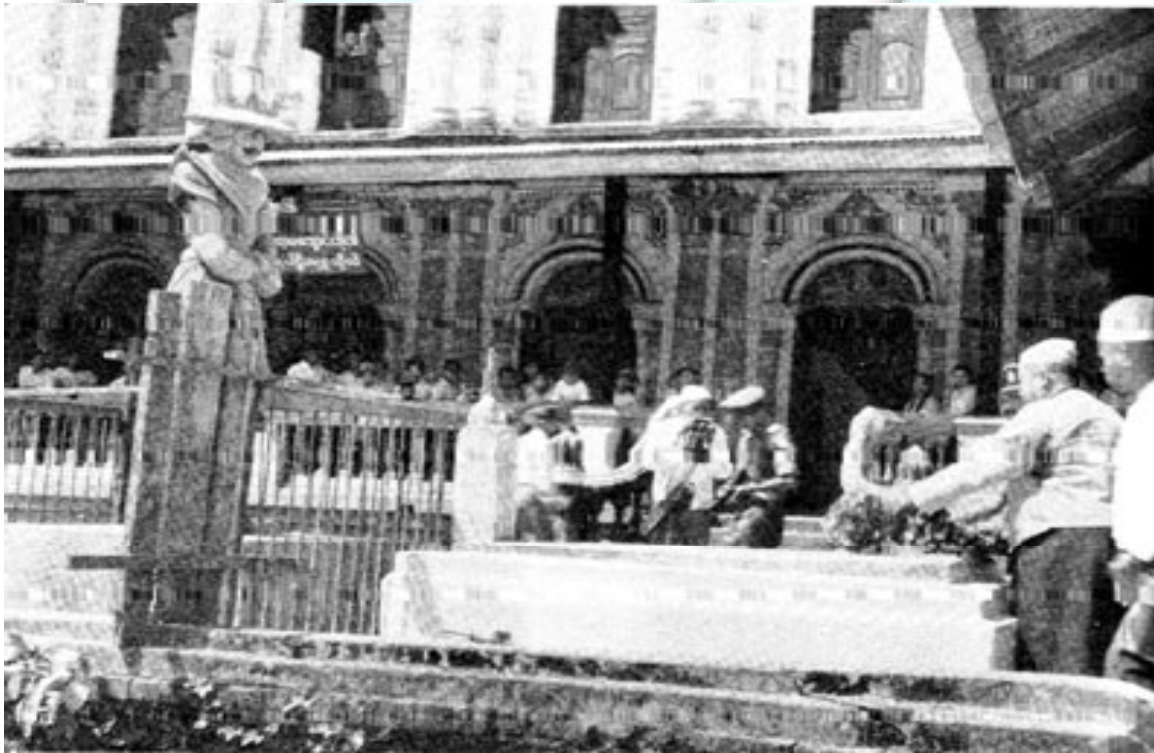
မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင်နှင့်အရှေ့အိန္ဒိယကျွန်းစုတွင် ခနိ ရွက်များကိုအိမ်ခေါင်မိုး မိုးရန်အတွက်အသုံးပြုကြသည်။ ခနိသီးကိုစားရသည်။ ပန်းခိုင်ဖုံးများမှ ခနိရည်ခံ ယူနိုင်သည်။ ခနိရည်ကိုသကြားချက်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ခနိရည် အရက်ချက်ရာ၌လည်းကောင်း အသုံးပြုသည်။

ခနိပင်ကို ဒီရေအတက်အကျရှိသော မြစ်ဝကျယ် နှင့်ချောင်းကမ်းပါးများတွင် အနံ့အပြားတွေ့ရသည်။ စစ်တကောင်းနယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ကပ္ပလီကျွန်း၊ ပသျှူး ကျွန်းစု၊ ကွင်းစလန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်ကမ်းခြေများတွင် တွေ့ရသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်းတွင် အနည်းငယ်မျှသာ ပေါက် သည်။ လမုတောများနှင့် ခြောက်သွေ့သော ဒီရေတော များတွင် ချောင်းကမ်းပါးများ၌ ခနိပင် အမြောက်အမြား ပေါက်ရောက်နေသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။

ခနုဖြူမြို့။ ။မအူပင်ခရိုင်ခနုဖြူမြို့နယ်၏ရုံးစိုက်ရာ ခနုဖြူမြို့ သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်အရပ်ရှိ ဧရာဝတီမြစ်အနောက် ဘက်ကမ်းပေါ်တွင်တည်ရှိသည်။ ခနုဖြူမြို့အနီးပတ်ဝန်း

ကျင်တွင် မြေဩဇာကောင်းသောလယ်မြေများရှိခြင်း ကြောင့်၊ ဆန်စပါးကို အမြောက်အမြားစိုက်ပျိုးကြ၏။ ထိုအပြင် ဆေးလည်းထွက်သဖြင့် ဆေးလိပ်လုပ်ငန်းကို အကြီးအကျယ်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လှည်းလုပ်ငန်း၊ သင်ဖြူး လုပ်ငန်းများသည်လည်း ခနုဖြူမြို့နယ်တွင်အရေးပါသော လုပ်ငန်းများဖြစ်လေသည်။ ခနုဖြူမြို့သည် ပထမအင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်ပွဲတွင် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းချီ စစ်ပွဲ၌အထူးအရေး ပါအရာရောက်ခဲ့၏။ ၁၈၂၅ ခုနှစ် စစ်ပွဲတွင် မြန်မာစစ်သူ ကြီး မဟာဗန္ဓုလသည် ဗုံးဆန်ထိမှန်သဖြင့် ခနုဖြူမြို့တွင် ကျဆုံးသွားလေသည်။ ယခုထက်တိုင် မဟာဗန္ဓုလ ၏သင်းချိုင်းကို ခနုဖြူမြို့၌တွေ့ရှိနိုင်သည်။ (အင်္ဂလိပ် မြန်မာစစ်ပွဲများ၊ ဗန္ဓုလ-ရှု။)

ခနုဖြူမြို့နယ်မှာ မအူပင်ခရိုင် အနောက်မြောက် ဘက်တွင်ရှိသည်။ မြို့နယ်တစ်လျှောက်ကို ဧရာဝတီမြစ်က စီးဆင်းဖြတ်သန်းသည်။ မြေနိမ့်ပိုင်းဖြစ်၍၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း ကိုကာကွယ်ရန် ရေ ကာ တာများပြုလုပ်ပေးထားရသည်။ မိုင်၃၀ခန့်ရှည်သော မော်တော်ကားလမ်းသည် ခနုဖြူမြို့နှင့် ကျုံ့ပျော်မြို့တို့ကို ဆက်သွယ်ပေးသည်။ မြို့၏လူဦးရေ မှာ ၁၉၅၃ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၉၈၃၃ယောက် ဖြစ်လေသည်။

ခနုဖြူမြို့ရှိ စစ်သူကြီးမဟာဗန္ဓုလ၏သင်္ချိုင်းဂူ

ခနုလူမျိုး ။ ခနုလူမျိုးတို့သည် တိဗက် - မြန်မာအစုဝင် မြန်မာအုပ်စုတွင်ပါဝင်သောလူမျိုး တစ် မျိုးဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့်မြန်မာပြည်မကြီးအကြား ဌှိုနေထိုင်ကြ၏။ မန္တလေးခရိုင်၊ မေမြို့ခရိုင်ခွဲတွင်လည်းကောင်း၊ ကျောက် နီတွင်းဒေသတွင်လည်းကောင်း၊ ရှမ်းပြည်နယ်မိုင်းလံ၊ လောက်ဆောက်အနောက်ပိုင်းတို့၌ လည်းကောင်း အများ ဆုံးတွေ့ရသည်။ မြေလတ်ဒေသ၌ လည်း ခနုလူမျိုးများ အနံ့အပြားနေထိုင်ကြသည်။ အထူးသဖြင့်ပင်းတယ၊ ပွေး လှ၊ ရင်(ရွှင်)၊မောတို့တွင် အများဆုံးဖြစ်သည်။ လူဦးရေ မှာ ၆၀၀၀ကျော်ဖြစ်၏။ ခနုလူမျိုးများကို ယင်းတို့ပြော ဆိုသော စကားအလိုက်၊ ရှမ်းစကားကို ပြောသူများအား ရှမ်းခနုဟူ၍လည်းကောင်း၊ မြန်မာစကားကို ပြောသူများ အား မြန်မာခနုဟူ၍လည်း ကောင်းခွဲခြားခေါ်ဝေါ်၏။ ယင်းတို့ပြောသော မြန်မာစကားမှာမူ အသံဝဲ၏။ အဝတ် အစားဝတ်ရာတွင်လည်း ရှမ်းတို့နှင့်နီးစပ်သူများက ရှမ်းအဝတ်အစားကိုဝတ်ဆင်၍၊ မြန်မာတို့နှင့်နီးစပ် သူများမှာ မြန်မာကဲ့သို့ပင် ဝတ်ဆင်သည်။ များသောအား ဖြင့်ရှမ်းတို့ကဲ့သို့ ခေါင်းတွင် အဝတ်ပတ်လေ့ရှိ၏။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒကို ကိုးကွယ်ကြသည်။

ခနုအမျိုးသားတစ်ဦး

ခနုလူမျိုးတို့၏ ဇာစ်မြစ်မှာ ဝိဝါဒကွဲပြားလျက်ရှိ၏။ မစ္စတာအက်(ဖ)၊ အိပ်ချ၊ ဂျိုင်းဆိုသူက ခနုတို့သည် ဟံသာဝတီတောင်ဘက်မှလာရောက်နေထိုင်ကြသော မြန် မာအုပ်စုတစ်ခုမှ ပေါက်ဖွားလာကြသူများဟုယူဆ၏။ မစ္စတာစီ၊အီး၊ဗရောင်းကမူ ခနုတို့သည် ကရင်တောင်သူ လူမျိုးများမှဆင်း သက်လာသည်ဟု ယူဆလေသည်။ အချို့နေရာများ၌ ရှမ်းမျိုး ၃၀ တွင်ခနုလူမျိုးသည်လည်း

အပါအဝင်ဖြစ်၏ဟု ဆိုကြ၏။ သို့သော်ခနုလူများသည် ရှမ်းစကားကိုမပြောကြသဖြင့် ယင်းယူဆချက်မှာ မမှန် နိုင်ဟု မစ္စတာ ဂျေ၊ဂျီစကော့ဆို၏။ ခနုလူမျိုးအများ ဆုံး နေထိုင်ရာဒေသများသည် ရှေးအခါက ရှမ်းနှင့်မြန်မာ တို့တွေ့ဆုံ၍ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်ပြုကြရာ နေရာများဖြစ် ၏။ ထိုကြောင့် ခနုတို့သည် ရှမ်းနှင့်မြန်မာနှစ်ဦးတို့မှ နွယ်၍ ဆင်းသက်လာသောသူများ ဖြစ်သည်ဟုယူဆရ၏။

အဂ္ဂိရတ်မှ ဓာတုဗေဒသို့

ခေတ်မှီ အံ့ ဖွယ် သိပ္ပံ ပညာရပ်၊ ဓာတုဗေဒအစအဂ္ဂိရတ်က။ ခြစ်စင်များ၊ ခြစ်ရောများ၊ ခြစ်ပေါင်းများမှအစပြု၍၊ ဓာတုဗေဒပညာရပ်အမျိုးမျိုးတို့အကြောင်းကိုဖော်ပြပြီးလျှင် ဓာတုဗေဒပညာရပ်များ မည်သို့တိုးတက်လာသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာကြီးအား မည်သို့မည်ပုံ အကျိုးပြုနေသည်ကိုလည်းကောင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

ဓာတုဗေဒ။ ။ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းတွေ့နေကျဖြစ် သောအရာဝတ္ထု (ဝါ)ခြစ်အမျိုးမျိုးတို့သည် မည်သည့်ခြစ် စင်တို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထား၍ မည်သို့ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်ကို နည်းစနစ်ကျကျလေ့လာခြင်းသည် ဓာတုဗေဒပင်ဖြစ်၏။ ပုံပမာ အရာဝတ္ထုတစ်ခုသည်မည် သို့ပေါ်လာသည်၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ် လာသည်၊ မည်သည့်ဓာတ်များပါဝင်သည်၊ မည်သို့ပြောင်း လဲသွားသည်စသည်တို့ကိုစမ်းသပ်ကာ၊ ပြဿနာအရပ်ရပ် တို့ကိုဖြေရှင်းသွားခြင်းကို ဓာတုဗေဒဟုခေါ်ရသည်။ ဓာတု ဗေဒသည် လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ရှုသောသိပ္ပံပညာရပ်

များတွင် အထူးအရေးပါသော ပညာရပ်တစ်ရပ်ဖြစ် ၏။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နေ့စဉ်နေ့တိုင်းနေထိုင်စားသောက် ရေးနှင့်ပတ်သက်သောလုပ်ငန်းအရပ်ရပ်တို့သည် ဓာတုဗေ ဒနှင့်ကင်း၍မဖြစ်နိုင်ချေ။ ကမ္ဘာနှင့်တကွ စကြဝဠာ အတွင်းရှိရှိသမျှသောအရာဝတ္ထု (ဝါ)ခြစ်တို့သည် ခြစ်စင် တို့ဖြင့်ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟုယူဆလာ ကြသည့်အတိုင်း၊ ခြစ်စင်ဆိုသော စကား၏အဓိပ္ပါယ် ကိုရှင်းလင်းရန် လိုအပ်ပေသည်။ ခြစ်စင်ဆိုသည်မှာ ခြစ်တစ်မျိုးတည်းသာပါဝင်သည့် မူလဓာတ်ပစ္စည်း ဖြစ်ပြီးလျှင် ထိုပစ္စည်းကို အခြားပစ္စည်းတစ်ခု

ဖြစ်သွားစေရန်၊ သာမန်ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ထပ်မံခွဲစိတ်
၍မရနိုင်သောဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ပမာအားဖြင့် ရွှေ၊ သံ၊ ကန့်၊
အောက်ဆီဂျင်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အစရှိသောပစ္စည်းတို့မှာ
ဒြပ်စင်များဖြစ်ကြသည်။ ထိုဒြပ်စင်များကိုမူမူလဓာတ်
ပစ္စည်းပျက်မသွားစေဘဲ၊ ဓာတ်သဘောအရအက်တမ် တိုင်
အောင်ခွဲစိတ်နိုင်သော်လည်း၊ ထိုထက်လွန်၍ ခွဲစိတ်ခြင်းငှာ၊
မဖြစ်နိုင်တော့ချေ။ (အက်တမ်-ရှု) သံတွင် သံအက်တမ်
များသာရှိကြ၍၊ အခြားမည်သည့်ဒြပ်စင်၏ အက်တမ်မျှ
ရောနှော ဖက်စက်ပါဝင်ခြင်းမရှိချေ။ ထိုနည်းတူ ရွှေ၌
လည်း ရွှေအက်တမ်၊ ကန့်၌လည်း ကန့်အက်တမ် အောက်
ဆီဂျင်၌လည်း အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၌
လည်း ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်ဟူ၍ သက်ဆိုင်ရာအက်တမ်
များသာ သန့်သန့်ရှိကြသည်။ အခြားမည်သည့် ဒြပ်စင်
၏အက်တမ်မျှ ရောနှောဘက်စပ်ပါဝင်ခြင်းမရှိချေ။ ဤ
ကမ္ဘာကြီးတွင် သဘာဝအလျောက်တည်ရှိသော ဒြပ်စင်
များ၏အရေအတွက်မှာ ၉၂ခုဖြစ်၍၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး
အတွင်းနှင့် စစ်ကြီးအပြီးတွင်နောက်ထပ်ဒြပ်စင်သစ်များ
ကို အက်တမ်ဗုံးလုပ်နေစဉ် လက်တွေ့စမ်းခန်း၌ထပ်မံတွေ့
ရှိကြသေးသည်။ (ဒြပ်စင်သစ်များ-ရှု။) ကမ္ဘာလောက
ကြီးကို တည်ဆောက်ပေးသည်ကား အဆိုပါဒြပ်စင်များ
ပင်ဖြစ်သည်။

ရှေးဂရိလူမျိုးနှင့် ရောမလူမျိုးတို့တွင် လောကတွင်
ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီး ဟူ၍ ဓာတ်ကြီးလေးမျိုးသာရှိပြီးလျှင်၊
မြင်မြင်သမျှ အရာဝတ္ထုအားလုံးတို့ကို ဓာတ်ကြီးလေး
မျိုးဖြင့်သာ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသည်ဟု ယူဆခဲ့ကြလေ
သည်။ ကျောက်ခဲနှစ်လုံးတွင် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူ ခြင်းအ
ကြောင်းမှာ တစ်ခုသောကျောက်ခဲ၌ မြေပို၍ပါ ဝင်နေပြီး
လျှင်၊ အခြားတစ်ခုမှာရေပို၍ ပါဝင်နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်
ဟုယူဆခဲ့ကြ၏။ ထိုအယူအဆသည် လွန်ခဲ့သောရာစုနှစ်
ပေါင်းအနည်းငယ်အတွင်းတွင်မှ ပပျောက် သွားလေသည်။
အရေးကြီး၍အသုံးများသော ဒြပ်စင်များမှာ အလျှူမီနီယမ်၊
အန်တီမိုနီ (ခနောက်စိမ်း)၊ အာစနစ်(စိန်သတ္တု)၊ ဗေရီယမ်၊
ဗစ်စမတ် (ကြွပ်)၊ ဗရိုမင်း၊ ကယ်လဆီယမ်၊ ကာဗွန်၊
ကလိုရင်း၊ ကရိုမီယမ်၊ ကြေးနီ၊ ဖလူအိုရင်း၊ ရွှေ၊ ဟိုက်
ဒရိုဂျင်၊ အိုင်အိုဒင်း၊ သံ၊ ခဲ၊ လစ်သီယမ်၊ မန်ဂနီ၊ မက်
ဂနီဇီယမ်၊ ပြဒါး၊ နစ်ကယ်၊ နိုက်ထရိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်၊
ဖော့စဖော့ ရပ်၊ ပိုတက်ဆီယမ်၊ ဆစ်လီကွန်၊ ငွေ၊
ဆိုဒီယမ်၊ ကန့်၊ သံဖြူ၊ သွပ်အစရှိသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ဒြပ်စင်တစ်မျိုးတည်းမဟုတ်မူ၍၊ နှစ်မျိုးသို့မဟုတ်
အများ၊ သာမန်အားဖြင့် ရောနှောနေခဲ့သော်၊ ထိုဒြပ်စင်
အရောကို ဒြပ်ရောဟုခေါ်သည်။ ထိုဒြပ်ရောများတွင်
ပါဝင်သော ဒြပ်စင်များ၌၊ ရှိရင်းစွဲဂုဏ်များ မပျောက်

မပျက်ဘဲ၊ တည်မြဲလျက်ရှိကြ၏။ ပမာပြရသော် ဒြပ်
စင်များဖြစ်ကြသော သံမှုန့်နှင့်ကန့်မှုန့်နှစ်မျိုးကို ဆုံ
တွင်ထည့်ပြီးလျှင်၊ ရောထောင်းလိုက်သောအခါ၊ ရရှိသော
အမှုန့်သည် ဓာတ်ချင်းပေါင်း၍ရရှိသောပစ္စည်းမဟုတ်
သဖြင့်၊ ဒြပ်ပေါင်းမဟုတ်နိုင်ချေ။ သာမန်ရောထောင်းထား
သောကြောင့်၊ ဒြပ်ရောမျှသာဖြစ်လေသည်။ ဤဒြပ်ရောကို
အနီးကြည့်မှန်ဘီလူးဖြင့်ကြည့်လျှင်၊ သံမှုန့်ကန့်မှုန့်တို့ကို
ပြတ်ပြတ်သားသား ခွဲခြား၍မြင်နိုင်လေသည်။ ထိုဒြပ်
ရောထဲသို့ သံလိုက်တစ်ခုကိုထည့်လိုက်သော အခါတွင်
လည်း၊ သံမှုန့်တို့သည် သံလိုက်သို့တွယ်ကပ် ပါလာပြီး
လျှင်၊ ကန့်မှုန့်သန့်သန့်သာကျန်ရစ်လေသည်။ သံမှုန့်နှင့်
ကန့်မှုန့်တို့၏ သီးခြားဂုဏ်တို့သည် မပျောက်မပျက်
မူလအတိုင်းပင် တည်မြဲလျက်ရှိနေကြပေသည်။ ထိုဒြပ်
ရောကိုပင် ခွက်တွင်ထည့်၍မီးတိုက်ပေးလိုက်သော အခါ
၌ကား၊ သံမှုန့်နှင့်ကန့်မှုန့်တို့၏ဂုဏ်များသည် မူလအ
တိုင်းတည်၍မနေတော့ဘဲ ဓာတ်ချင်းပေါင်းသွားပြီးလျှင်
အိုင်းယန်းဆာလဖိုက်(ဒ) ခေါ်ဒြပ်ပေါင်းသစ်တစ်ခု
ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ဤဒြပ်ပေါင်းသစ်တွင်ရှိသော
ဂုဏ်များသည်သံမှုန့်နှင့် ကန့်မှုန့်တို့တွင်ရှိသော မူလ
ဂုဏ်များနှင့်မတူပေ။ ဓာတ်ပြောင်းသွားသောကြောင့်၊ အနီး
ကြည့်မှန်ဘီလူးနှင့် ကြည့်သော်လည်း၊ သံမှုန့်နှင့် ကန့်မှုန့်
တို့ကိုသီးခြားမတွေ့ရတော့ချေ။ သံလိုက်နှင့် ဆွဲကြည့်
ပါသော်လည်း၊ သံမှုန့်သည်ကွဲ၍ထွက် မလာတော့ချေ။
ယင်းကဲ့သို့ဓာတ်ပြောင်းသွား၍ မူလရှိရင်းဂုဏ်များ ကွယ်
ပျောက်သွားသောပစ္စည်းကို ဒြပ်ပေါင်းဟုခေါ်လေသည်။

တဖန်အောက်ဆီဂျင်နှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ့နှစ်မျိုးကို
ဖန်ဖူးတွင်ထည့်၍ ရောစပ်လိုက်သောအခါ၊ ယင်းသို့
ရောစပ်ထားသော ဓာတ်ငွေ့တို့၌ဂုဏ်သတ္တိ ပြောင်း
လဲသွားခြင်းမရှိ။ မူလဂုဏ်များ ရှိမြဲတိုင်းရှိနေကြပေသည်။
သို့သော် ဒြပ်ရောပစ္စည်းကို မီးရှို့ပေးလိုက်ပါမူကား၊
ထိုပစ္စည်းသည် ပေါက်ကွဲသံဖြင့် ဓာတ်ပြောင်းသွားပြီးလျှင်
ရေမော်လီကျူးများ ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ရေမော်လီ
ကျူးတို့၏ဂုဏ်သတ္တိသည် မူလကာကပ်စပ်ပါဝင်သော
အောက်ဆီဂျင်နှင့်ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်တို့၏ ဂုဏ်နှင့်မတူ
တော့ချေ။ ရေမော်လီကျူးမှာ ဒြပ်ပေါင်းဖြစ်လေသည်။

ယခုအချိန်ထိ သဘာဝအလျောက်တွေ့ရှိရသောဒြပ်စင်
တို့၏အရေအတွက်မှာ ၉၂ခုဖြစ်ရာ၊ အက်တမ်အမျိုးပေါင်း
မှာလည်း ၉၂မျိုးရှိသည်ဟုဆိုရပေလိမ့်မည်။ ထိုဒြပ်စင်များမှ
မရေမတွက်နိုင်သောဒြပ်ပေါင်းတို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။
ဒြပ်ပေါင်းတစ်ခုဖြစ်သောအိမ်သုံးဆားတပွင့်ကို သေးနိုင်
သမျှအသေးဆုံးဖြစ်အောင် အဖန်ဖန်ခွဲစိတ်လိုက်သည်
ရှိသော် နောက်ဆုံးတွင် ဆားအဖြစ်ဖြင့်တည်နေနိုင်

သောအသေးဆုံးဆားမှုန့်ကိုရရှိလိမ့်မည်။ ထိုအသေးဆုံးဆားမှုန့်ကို မော်လီကျူးဟုခေါ်၍၊ ဤဆားမော်လီကျူး၏ဂုဏ်သည် မူလဆားပွင့်တွင်ရှိသော ဂုဏ်အတိုင်းပင်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ တည်မြဲတည်လျက်ရှိပေသည်။ ထိုကြောင့် မော်လီကျူးဆိုသည်မှာမူလဂုဏ်အတိုင်း ထိန်းသိမ်းထားသောခြစ်ပေါင်း၏ အသေးဆုံးအမှုန့်ကိုဆိုလိုသည်။ ထိုနည်းအတူပင် ရေကို မီးနှင့် ကျိုလိုက်သောအခါတွင်လည်း၊ အလွန်သေးငယ်၍ မမြင်နိုင်သော အမှုန့်ကလေးများသည် ရေမှပျံ့ထွက်သွားကြ၏။ ထိုအမှုန့်ကလေးများသည် ရေမော်လီကျူးများ ဖြစ်ကြလေသည်။ ခြစ်စင်တစ်ခု၏ မော်လီကျူးတွင် အက်တမ်ပေါင်း ၂ခု သို့မဟုတ်အများပါရှိတတ်လေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းတွေ့နေကြပြီဖြစ်သော အောက်ဆီဂျင်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ နိုက်ထရိုဂျင်အစရှိသည့် ဓာတ်ငွေ့တို့၏ မော်လီကျူးတလုံးတွင် အက်တမ် ၂ လုံးစီပါရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ခြစ်ပေါင်းတို့၏မော်လီကျူးတွင်မူ အချို့တွင်အက်တမ် ၂ခု၊ အချို့တွင်အများပါရှိကြောင်းတွေ့ရလေသည်။ ပုံမစာအိမ်သုံးဆားဖြစ်သောဆိုဒီယမ်ကလိုရိုက် (NaCl) တွင်ဆိုဒီယမ်အက်တမ်တစ်ခုနှင့် ကလိုရင်းအက်တမ်တစ်ခုပေါင်း ၂ခုပါရှိ၏။ ရေမော်လီကျူးတစ်ခုတွင် ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်တစ်ခုနှင့် အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်တစ်ခုပေါင်း ၂ခုပါရှိ၏။ ထိုကြောင့် ထိုရေမော်လီကျူးတစ်ခုကို (H₂O) အမှတ်လက္ခဏာဖြင့်ရေးသားရသည်။ သကြားမော်လီကျူးတစ်ခုတွင်ကား ကာဗွန်အက်တမ် ၂ခု၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ် ၂၂ခု၊ အောက်ဆီဂျင်အက်တမ် ၁၁ခု စုစုပေါင်းအက်တမ် ၄၅ခုပါဝင်၏။ ထိုကြောင့်သကြားမော်လီကျူးကို (C₁₂H₂₂O₁₁) ဟု ရေးသားရလေသည်။

အစိုင်အခဲဖြစ်သောရေခဲတုံးတွင် မော်လီကျူးတို့သည် လှုပ်ရှားသွားလာလျက်ရှိကြသော်လည်း၊ ရေခဲ၏ ပုံသဏ္ဍာန် ပြောင်းလဲသွားလောက်အောင် မလှုပ်ရှားသွားလာနိုင်ကြချေ။ သို့သော် ရေခဲကို အပူတိုက်ပေးလိုက်သောအခါ၊ မော်လီကျူးတို့၏ လှုပ်ရှားသွားလာခြင်းသည် ပိုမိုသွက် လက်လာသည်။ ထိုအခါ မော်လီကျူးတို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တွန်းဖိကြသောကြောင့်၊ ရေခဲ၏ပုံမှာ ပျက်ပြီးလျှင်၊ အရည်ဖြစ်သွားလေသည်။ ယင်းသို့ အရည်ပျော်သွားသောအခါတွင်၊ မော်လီကျူးတို့သည် အလွန်လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားသွား လာနိုင်ကြသည်။ ရေမော်လီကျူးများသည် အလွန် သေးငယ်၍ပေါ့ပါးသောကြောင့် လေထဲတွင် လွင့်လျက် နေနိုင်ကြလေသည်။

အရည်တွင်ပါရှိသော မော်လီကျူးတို့၏ လှုပ်ရှားရွေ့သွားပုံမှာအငွေ့တွင်ပါရှိသော မော်လီကျူးတို့၏ လှုပ်ရှား

ရွေ့သွားပုံထက်သာ၍နေသည်။ အရည်တွင် မော်လီကျူးတို့သည် လွတ်လပ်စွာလှုပ်ရှားရွေ့သွားနိုင်ကြသော်လည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဝေးဝေးခွာ၍၊ မသွားနိုင်တတ်ကြချေ။ အငွေ့မှာလောက် လွတ်လပ်ခြင်းမရှိချေ။ ထိုကြောင့် အရည်သည်ထည့်ထားသောခွက်၏ ပုံသဏ္ဍာန် အတိုင်းသာလျှင် တည်ရ၍၊ ထုထည်သည် အလွယ်တကူနှင့် ပြောင်းလဲခြင်းမပြုချေ။ အရည်တွင်ရှိနေသော မော်လီကျူးတို့သည် လှုပ်ရှားသွားလာရာ၌ လျင်မြန်သဖြင့်၊ တစ်ခါတစ်ရံ အရည်အတွင်းမှလွတ်ထွက်သွားတတ်ကြသည်။ ယင်းသို့ လွတ်ထွက်သွား တတ်ခြင်းသည် အရည်တို့ တဖြည်းဖြည်း ခန်းခြောက်သွားရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းပင် ဖြစ်သည်ဟုယူဆကြရသည်။ အရည်များကို ခပ်ကြာကြာကျိုလိုက်လျှင် ဆူပွက်လာသည်။ ထိုသို့ ဆူပွက်လာသောအခါ၊ မော်လီကျူးများသည် ပိုမို၍လှုပ်ရှားလာ၏။ ထိုကြောင့် ရေဆူနေသောအခါတွင် မော်လီကျူးတို့ သည်လေထဲသို့ အလွန်လျင်မြန်စွာလွတ်ထွက်သွားပြီးလျှင်၊ ပျောက်ကွယ်သွားကြလေသည်။ အခဲတွင် မော်လီကျူးတို့သည် ခြေချင်းခတ်ထားဘိသကဲ့သို့၊ မရွေ့နိုင်မရှားနိုင်ရှိကြသည်။ အရည်မှာကဲ့သို့ လွတ်လပ်စွာမလှုပ်ရှား နိုင်ကချေ။ ယင်းသို့ မရွေ့နိုင်မရှားနိုင်လောက်အောင် ရှိနေကြသော်လည်း၊ မော်လီကျူးတို့သည် အချင်းချင်းထိကပ်၍ တသားတည်းဖြစ်နေကြပေ။ မော်လီကျူးတစ်ခု နှင့်တစ်ခုအကြားတွင် လွတ်နေသောအကွက်များ ရှိနေပေသေး၏။ ယင်းသို့ကြားကွက်များရှိနေခြင်းကြောင့် မော်လီကျူးတို့သည် တည်ငြိမ်၍မနေဘဲ၊ အလွန်ကျဉ်းမြောင်းသောနေရာအတွင်းမှာပင် ဖြည်းဖြည်းစွာရွေ့သွားနေကြလေသည်။ အငွေ့တွင်မော်လီကျူး၏ လှုပ်ရှားရွေ့သွားပုံမှာ အရည်မှာထက်အဆပေါင်းများစွာ ပို၍လျင်မြန်ခြင်းကြောင့် မော်လီကျူးတို့အချင်းချင်း ပူးကပ်ပေါင်းစည်းမိသွားအောင် ထိန်းဖို့ရန် အချိန်ပင်ရမည်မဟုတ်ချေ။ ယင်းသို့ဖြစ်ရကား အငွေ့အဖြစ်၌ မော်လီကျူးများသည် လွတ်လပ်ခွင့်အရဆုံးဖြစ်၍၊ အရပ်ရပ်သို့အဆီးအတားမရှိ ပျံ့နှံ့သွားနိုင်ပေသည်။ အငွေ့အဖြစ်တွင် မော်လီကျူးတို့သည် တည်ငြိမ်၍မနေဘဲ၊ အမြဲလှုပ်ရှားရွေ့သွားလျက်ရှိကြ၏။ ဗူးတလုံးတွင်ဖြစ်စေ၊ အခန်းတခန်းထဲ၌ဖြစ်စေ၊ ဓာတ်ငွေ့ အနည်းငယ်ကို ထည့်လိုက်လျှင်၊ တခဏအတွင်းမှာပင် တစ်ဗူးလုံး၊ တစ်ခန်းလုံး ဓာတ်ငွေ့ဖြင့်ပြည့်သွား၏။ ယင်းသို့လှုပ်ရှားရွေ့ သွားစဉ်တွင်လည်း၊ မော်လီကျူးတို့သည် ဗူး၏နံရံကိုလည်းကောင်း၊ အခန်း၏နံရံကိုလည်းကောင်း တိုက်မိကြပြီးလျှင် တဖန်ပြန်၍ လှုပ်ရှားသွားလာမြဲသွားလာနေကြသည်။ အချင်းချင်းလည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တိုက်ခိုက်မိကြ၍၊ ပြန်လည်ခန့်ထွက်

သွားကြ၏။ သို့သော်မည်သည့်အခါမှ လှုပ်ရှားရွေ့သွား
သောအားသည်လျော့၍မသွားချေ။

ရေသည် ဟိုက်ဒရိုဂျင်နှင့် အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့နှစ်မျိုး
ဓာတ်ပေါင်းစပ်၍ရသောခြစ်ပေါင်းဖြစ်သည်။ အလားတူ
ခြစ်ပေါင်းများလည်း အများအပြားပင်ရှိ၏။ သို့သော်
ခြစ်တို့တွင် ဤသို့ဓာတ်ပေါင်းစပ်ရာ၌လိုက်နာရသောဓာတ်
စည်းများရှိပေသည်။ ထိုစည်းများအနက် အရေးကြီး၍
ထင်ရှားသောပစ္စည်းများမှာ (၁) ဓာတ်ချိုးမှန်နီယမ်နှင့်
(၂)ဓာတ်ချိုးဆတိုး နီယမ်တို့ ဖြစ်ကြလေသည်။

(၁) ဓာတ်ချိုးမှန်နီယမ်အရ မည်သည့်ခြစ်ပေါင်းတွင်
မဆို ပါဝင်ဖက်စပ်သော ခြစ်စင်များ၏ အလေးချိန်အချိုး
သည် အမြဲတမ်းတူညီရမည်ဟုဆိုလေသည်။ ပုံပမာ
ဟိုက်ဒရို ဂျင်နှင့်အောက်ဆီဂျင်တို့ ပေါင်းစပ်ရသောရေကို
ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ မြစ်ချောင်းအသီးသီးမှရနိုင်သည့်ပြင်
ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့်လည်းရရှိနိုင်ပေသည်။ သို့သော်မည်
သည့်နည်းနှင့်ရသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုရေမှာ ဟိုက်ဒရိုဂျင်
အလေးချိန် တစ်ဆနှင့်အောက်ဆီဂျင် အလေးချိန်ရှစ်ဆ
ဓာတ်ခြင်း ပေါင်းစပ်နေခြင်းသာဖြစ်ရာ၊ ထိုအတိုင်းအဆ
မှာ မည်သည့်အခါမှ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိချေ။ ထိုနည်းတူ
ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက်(CO)တွင်လည်း ကာဗွန်အလေး
ချိန် ၃ဆတွင် အောက်ဆီဂျင်အလေးချိန် ၄ဆပါဝင်ဆက်
စပ်ထားသည် ကို တွေ့ရ၍၊ ဤအချိုးမှာ မည်သည့်အခါမှ
ပြောင်းလဲခြင်း မရှိချေ။

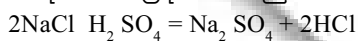
(၂) ဒုတိယစည်းဖြစ်သော ဓာတ်ချိုးဆတိုးနီယမ်ကို
ဂျွန်ဒေါ်လတန်ဆိုသူ သိပ္ပံကဝိကြီးက စတင်ကြံဆ
သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်။ ခြစ်စင် ၂မျိုးပေါင်းသည့်အခါ၊
ခြစ်ပေါင်းတစ်မျိုးတည်းသာ ပုံသေဖြစ်ထွန်းနိုင်သည်
မဟုတ်၊ တစ်မျိုးထက်မကသော ခြစ်ပေါင်းများဖြစ်ထွန်း
လာနိုင်သည်။ ဥဒဟါရုဏ်ကား၊ ကာဗွန်နှင့် အောက်ဆီဂျင်
ဟူသော ခြစ်စင် ၂ မျိုးပေါင်းသည့်အခါ ကာဗွန်ဒိုက်
အောက်ဆိုက် ခြစ်ပေါင်းတစ်မျိုးဟူ၍ ခြစ်ပေါင်း ၂မျိုး
စားဖြစ် ပေါ်လာသည်။ ဤသို့ ခြစ်စင် ၂မျိုးပူးပေါင်း၍
ခြစ်ပေါင်း တစ်ခုသာမက ဖြစ်ထွန်းလာသည့်အခါ၊ ဒုတိယ
ခြစ်ပေါင်းတွင် ခြစ်စင် ၂ ခုတို့ပေါင်းစပ်သောအချိုးအ
စားသည် ပထမခြစ်ပေါင်းတွင် ဓာတ်စင်နှစ်ခုတို့ ပေါင်းစပ်
သော အချိုးအစားထက် ကိန်းပြည့်အဆတိုးသော အချိုး
အစားဖြစ်လေသည်။ ဆိုလိုရင်းကား တဆသော်လည်း
ကောင်း၊ ၂ဆသော်လည်းကောင်း၊ ၃ဆသော်လည်းကောင်း
အဆများသည် ကိန်းပြည့်တိုးသည်သာ ဖြစ်၏။ တစ်ဆ
ခွဲ၊ တစ်ဆနှင့် ၃ပုံ ၂ပုံ စသောကိန်းမပြည့်သည့် အ
စိတ်အပိုင်းဂဏန်းဖြင့် တိုးသည်မဟုတ်ချေ။ ဥဒဟါ
ရုဏ်ကား၊ ကာဗွန်နှင့် အောက်ဆီဂျင်တို့ပေါင်းစပ်၍

‘ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက်(CO) နှင့် ‘ကာဗွန်ဒိုက်
အောက် ဆိုက်’(CO₂)ဟု ခြစ်ပေါင်း ၂မျိုးဖြစ်
လာရာ၊ ကာဗွန်မွန် အောက်ဆိုက်ခြစ်ပေါင်းတွင် ကာဗွန်
အလေးချိန် ၃ဆနှင့် အောက်ဆီဂျင်အလေးချိန်
၄ဆပါဝင်ပေါင်းစပ်၏။ ကာဗွန်ဒိုက်အောက်ဆိုက်
ခြစ်ပေါင်းတွင်ကား၊ ကာဗွန်အလေး ချိန် ၃ဆနှင့်
အောက် ဆီဂျင်အလေးချိန် ၈ဆပါဝင်ပေါင်းစပ်၏။ ထို
ခြစ်ပေါင်း ၂ ခုတွင် ကာဗွန်အလေးချိန်၃ဆ တစ်မျိုးတည်း
နှင့်ပေါင်းစပ်လျက်ရှိသော အောက်ဆီဂျင်၏အလေးချိန်
အသီးအသီးမှာ၄ဆနှင့် ၈ဆဖြစ်သည် ကိုတွေ့ရ၏။ ထို့
ကြောင့် အောက်ဆီဂျင်၏ ပေါင်းစပ်သော အလေးချိန်
သည် ဆတိုးအချိုးကျဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားလေသည်။
နိုက်ထရိုဂျင်နှင့်အောက်ဆီဂျင် ပေါင်းစပ်ရာ၌ အောက်
ဆီဂျင်၏အချိုးသည် (၁) နိုက်ထရပ်အောက်ဆိုက်
(N₂O)တွင် နိုက်ထရိုဂျင်အလေးချိန် ၇ဆနှင့် အောက်
ဆီဂျင်အလေးချိန် ၄ဆပါဝင်၏။ (၂) နိုက်ထရစ်
အောက်ဆိုက် (NOသို့မဟုတ်N₂O₂)တွင် နိုက်ထရိုဂျင်
၇ဆနှင့် အောက်ဆီဂျင် ၈ဆ၊ (၃)နိုက်ထရိုဂျင်
ထရိုင်အောက်ဆိုက်(N₂O₃)တွင် နိုက်ထရိုဂျင် ၇ဆနှင့်
အောက်ဆီဂျင် ၁၂ဆ၊ (၄)နိုက်ထရိုဂျင်ပါရောက်
ဆိုက် (NO₂သို့မဟုတ် N₂O₄)တွင် နိုက်ထရိုဂျင်
၇ဆနှင့်အောက်ဆီဂျင် ၁၆ ဆ၊ (၅) နိုက်ထရိုဂျင်ပင်
တောက်ဆိုက်တွင် နိုက်ထရိုဂျင်၇ဆ၊ အောက်ဆီဂျင်
အဆ၂၀တို့ အသီးသီးပါဝင်ရာ အောက်ဆီဂျင်၏ အလေး
ချိန်အချိုးမှာ ၄ဆစီ၊ ကိန်းပြည့်တက်သွားသော အဆ
များသာဖြစ်လေသည်။

အမျိုးမျိုးသောခြစ်စင်တို့၏ အက်တမ်တို့သည် တစ်ခု
သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုသော ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက် တမ်များ
နှင့် ဓာတ်ပေါင်းစပ်ရာတွင်မိမိတို့၏ ပေါင်းစပ်နိုင်သော
အားရှိသမျှအတိုင်းပေါင်းစပ်ကြ၏။ ထိုပေါင်းစပ်နိုင်သော
ဓာတ်ပေါင်းအားကို ‘ဗေလင်စီ’ဟု ခေါ်၍၊ ခြစ်စင်အသီး
သီး၏ ဗေလင်စီများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူကြချေ။
ပုံပမာ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကလေး ရစ်ကလိုရင်းအက်တမ်တစ်ခုနှင့်
ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ် တစ်ခုပေါင်းစပ်၏။ ရေ(H₂O)တွင်
အောက်ဆီဂျင် အက်တမ်တစ်ခုနှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်
တမ်နှစ်ခု ပေါင်းစပ်၏။ အမ်မိုးနီးယား (NH₃) ခြစ်ပေါင်း
တွင် နိုက်ထရိုဂျင်အက်တမ်တစ်ခုနှင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်
တမ်သုံးခု ပေါင်းစပ်ကာဗွန်အက်တမ်တစ်ခုနှင့် ဟိုက်ဒရို
ဂျင်အက်တမ် ၄ခုပေါင်းစပ်ကြ၏။ ထိုဥဒဟါရုဏ်များကို
ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊ ခြစ်စင်တို့၏ဗေလင်စီသည် တစ်ခုနှင့်
တစ်ခုမတူဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ခြစ်စင်တို့ပေါင်းစပ်ရာတွင် ဟိုက်ဒ
ရိုဂျင်နှင့် အစဉ်နှိုင်းယှဉ်ထားကြောင်းကိုပါ သိရလေသည်။

အဘယ်ကြောင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို စံအဖြစ်ရွေးချယ်ရ သနည်းဟူမူ၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်သည် ခြိမ်အပေါင်းတို့ ။ အက်တမ်များအနက် အပေါ့ဆုံးဖြစ်သည်သာမက အခြားခြိမ်စင်တို့၏အက်တမ်များနှင့် ဓာတ်ပေါင်းစပ်ခြင်း မပြုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့်ခြိမ်စင်အမျိုးမျိုး တို့၏ ဗေလင်စီကိုကြည့်လျှင် ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်ကို မူတည်ထားကြောင်းတွေ့ရပေသည်။ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၏ ဗေလင်စီကို ၁ ဟုယူထားသောကြောင့် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ခြိမ်ပေါင်းများအရ ကလိုရင်း၏ ဗေလင်စီသည် ၁ ဖြစ်ပြီးလျှင်အောက်ဆီဂျင်ဗေလင်စီမှာ ၂၊ နိုက်ထရိုဂျင်ဗေလင်စီမှာ ၃၊ ကာဗွန်ဗေလင်စီမှာ ၄၊ ဟူ၍အသီးသီးဖြစ်ကြလေသည်။ အချို့သော ခြိမ်စင်တို့၌မူ ဗေလင်စီ ၅ အထိပင်ရှိသေးသည်။

ဓာတုဗေဒတွင် လွယ်ကူစေရန်အတွက် ခြိမ်စင်တို့၏ အမည်များကို အမှတ်အသားများဖြင့် အတိုကောက်ဖော် ပြလေ့ရှိကြသည်။ ထိုဓာတုသင်္ကေတများကို ကမ္ဘာ တဝှမ်းလုံးရှိ ဓာတုဗေဒအဖွဲ့များကသတ်မှတ်၍၊ တစ်ညီ တစ်ညွတ်တည်း အသုံးပြုကြအမှတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို 'H' အမှတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အောက် ဆီဂျင်ကို 'O' အမှတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆာလဖာကို 'S' အမှတ်ဖြင့်လည်းကောင်း အသီးအသီးအသုံးပြုကြ သည်။ ၂ခုသို့မဟုတ် ၂ခုထက်ပိုသောခြိမ်စင်များ ဓာတ် ပေါင်းစပ်သောအခါ ထိုပေါင်းစပ်ပုံကို အမှတ်လက္ခဏာဖြင့် ညီမျှကိန်းဆင်၍ ဖော်ပြကြလေသည်။ ပုံပမာ $2H_2 + O_2 = 2H_2O$ ညီမျှကိန်းသည် ဟိုက်ဒရိုဂျင်မော်လီ ကျူး ၂ ခုနှင့်အောက်ဆီဂျင်မော်လီကျူး ၁ခု ဓာတ် ပေါင်းစပ်သဖြင့် ရေမော်လီကျူးနှစ်ခုဖြစ်လာပုံကို ဖော်ပြထား ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဖန်ခြိမ်စင်သာမက ခြိမ်ပေါင်း ၂ ခုပေါင်းစပ်၍ ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလည်း ညီမျှကိန်း အားဖြင့်အောက်ပါ အတိုင်း ဖော်ပြနိုင်လေသည်။

ဤဓာတ်ဖောက်ပြန်မှုတွင် အိမ်သုံးဆားဖြစ်သော ဆိုဒီယမ်ကလိုရိုက်မော်လီကျူး၂ခုနှင့် ဆာလဖျူရစ် အက်ဆစ်မော်လီကျူးတစ်ခုတို့ ပေါင်းစပ်ကြရာ၌ ဆိုဒီယမ်ဆာလဖိတ်မော်လီကျူးတစ်ခုနှင့် ဟိုက်ဒရို ကလောရစ်မော်လီကျူးနှစ်ခု ဖြစ်လာကြောင်းကို တွေ့ရသည်။ ဤကဲ့သို့ ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှုများတွင် အရေး ကြီးသောအချက်တချက်မှာ လက်ဝဲဖက်တွင်ရှိသော အက်တမ်စုစုပေါင်းနှင့် ညီမျှရမည်ဖြစ်လေသည်။

ဓာတုဗေဒနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သိပ္ပံပညာရပ်ကို ဓာတ် ပေါင်းခြင်းပညာနှင့် ဓာတ်ခွဲခြင်းပညာဟူ၍ တစ်ခါတစ်ရံ

ခွဲခြားထားသည်။ ပထမပညာရပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နည်းသစ်များဖြင့်အက်တမ်များကို ဓာတ်ပေါင်းစပ်စေ ပြီးလျှင် ဓာတ်ပစ္စည်းအသစ်များဖြစ်စေရန် လုပ်ကိုင် ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပုံပမာဆက်ကရင်း(C, H, CO, SO, NH) ခေါ် ဆေးသကြားကို ကြိပ်နှင့်အခြား အသီးအဥ များမှချက်မယူဘဲ၊ ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ခြိမ်စင် အမျိုး မျိုးတို့မှ ဖော်စပ်ယူနိုင်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ ဆေးသကြား သည် ကြိသကြားထက်အဆပေါင်း ၃၀၀လောက် ပိုချို၍၊ အများအားဖြင့်ကတ္တရာဆီတွင်ပါရှိသော တော်လျူအင်းမှ ချက်ယူ ကြသည်။ ဒုတိယပညာရပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာမူ ဓာတ်ပစ္စည်းများတွင် မည်သည့် ခြိမ်များပါဝင်ပေါင်းစပ် ထားသည်ကို စစ်ဆေးရှာဖွေရန် ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ဓာတ် ခွဲကြည့်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မသိရှိသေးသော ပစ္စည်းများကို သိရှိအောင်စုံစမ်းခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းများ၏ အမျိုးအစား ကောင်းမကောင်းကိုစိစစ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ်အလားတူအ ကြောင်းအရာအချက်အလက်များကို သိရှိအောင်လုပ်ကိုင် ခြင်းတို့အတွက် ဓာတ်ခွဲနည်းကို အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ ဓာတ်ခွဲခြင်းပညာတွင်လည်း အမျိုးအစားဓာတ်ခွဲခြင်းနှင့် အချိန်အဆဓာတ်ခွဲခြင်းဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ အမျိုး အစားဓာတ်ခွဲခြင်းမှာ ပစ္စည်းတစ်ခုခုတွင်ရှိသော ခြိမ်စင် သို့မဟုတ် ခြိမ်ပေါင်းတို့၏ အမျိုးအစားကိုစိစစ်ရန်ဖြစ်၍၊ အချိန်အဆဓာတ်ခွဲခြင်းမှာ ထိုခြိမ်စင်သို့မဟုတ်ခြိမ်ပေါင်း အသီးသီးတို့ ပါဝင်ပေါင်းစပ်သောအတိုင်းအဆကို ရှာဖွေ ရန်ဖြစ်လေသည်။ တစ်ဖန် အချိန်အဆဓာတ်ခွဲနည်းတွင် အလေးချိန်ဓာတ်ခွဲနည်းနှင့် ထုထည်လိုက် ဓာတ်ခွဲနည်း ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပြန်သည်။ အလေးချိန်ဓာတ် ခွဲနည်းတွင် ပါဝင်သော ခြိမ်စင်သို့မဟုတ် ခြိမ်ပေါင်းတို့၏ အလေးချိန် တို့ကို တိုင်းတာရ၍ ထုထည်လိုက်ဓာတ်ခွဲနည်းတွင်မူ ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှု၌ ပါဝင်အသုံးပြုသော ပျော်ဝင်ရည်တို့ ၏ ထုထည်ကိုတိုင်းတာခြင်းတို့ ပါဝင်လေသည်။

ဓာတ်ပစ္စည်းနှစ်မျိုးကို ရေတွင်ဖော်စပ်၍ရရှိသော ပျော်ဝင်ရည် နှစ်မျိုးကိုရောစပ်လိုက်သောအခါ တစ်ခါ တစ်ရံ ထိုပျော်ဝင် ရည်တို့ဓာတ်ဖောက်ပြန်လာရာမှ ပစ္စည်းသစ် တစ်ခုဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။ ပုံပမာ ဆီးလဗားနိုက်ထရိတ် (AgNO₃)ပျော်ဝင်ရည်ကို ဆိုဒီ ယမ်ကလိုရိုက်(NaCl) ပျော်ဝင်ရည်ထဲသို့ ရောထည့်လိုက် သောအခါ ဆီးလဗားကလိုရိုက် (AgNO₃) ခေါ်ပစ္စည်း သစ်တစ်ခု ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ $AgNO_3 + NaCl = AgCl + NaNO_3$ ဤနေရာ၌ ပစ္စည်းသစ်(AgCl)သည် အနည်ထိုင်ကျလာသဖြင့်၊ ဤလုပ်နည်းကို အနည်ထိုင် နည်းဟုခေါ်ရ၏။ (AgCl)သည်ပျော်ဝင်ရည်မှ အနည် ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်းမှာ ရေတွင်မပျော်ဝင်နိုင်

သောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ထိုအနည်ကို ရယူလို
သောအခါ၊ ရေစစ်စက္ကူ(ဝါ) အရည်စစ်စက္ကူနှင့် စစ်ယူ၍၊
ထိုသို့ စစ်ယူသောအခါအရည်စစ်ကျသွားပြီးလျှင်၊
အနည်မှာ စက္ကူပေါ်တွင်ကျန်ရစ်လေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ဓာတ်ပစ္စည်းများကိုပေါင်းခံခြင်းဖြင့်
ပျော်ဝင်ရည်မှခွဲထုတ်ယူနိုင်၍၊ အရက်ပျံကို ရေမှခွဲထုတ်ရာ
တွင် ဤနည်းကိုပင်အသုံးပြုကြသည်။(ပေါင်းခံခြင်း-၅။)
ကော်ရည်ကဲ့သို့သောအရည်မျိုးမှ ကြည်လင်သောပျော်
ဝင်ရည်ကိုရအောင်၊ ပစ္စည်းတစ်ခုခုဖြင့် စစ်ယူသည့်နည်းကို
'ဒိုင်ယာလစ်စစ်' ဟုခေါ်၏။ အချို့သောတိရစ္ဆာန်တို့၏
အမြွေးများသည် ကော်ရည်ကဲ့သို့သော အရည်ကို စစ်ယူ
ရာ၌၊ ကြည်လင်သော ပျော်ဝင်ရည်ကို စစ်ကျသွားစေ၍၊
ကော်ကို အမြွေးတွင်ကျန်ရစ်စေသည်။ အငွေ့ပျံစေခြင်း၊
အခြောက်ခံခြင်း၊ ချိန်တွယ်ခြင်းစသည်တို့မှာ ဓာတုဗေဒ
လုပ်ငန်းရပ်အသီးသီး၌ အရေးကြီးသောအစိတ် အပိုင်းများ
ဖြစ်၍၊ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ၌ အသုံးပြုသွားကြရသည်။

ဓာတုဗေဒကို အကြမ်းအားဖြင့် အင်ဩဂဲနစ်ဓာတုဗေဒ
နှင့် ဩဂဲနစ်ဓာတုဗေဒဟူ၍နှစ်မျိုးခွဲထား၏။ အင်ဩ
ဂဲနစ်ဓာတုဗေဒဆိုသည်မှာ ခြစ်စင်တို့ဓာတ်ပေါင်းစပ်ခြင်းနှင့်
ပတ် သက်သောစည်းမျဉ်းများ၊ အက်တမ်သီအိုရီ (အက်
တမ်အဆို)၊ ခြစ်စင်များကို အက်တမ်အလေးချိန်အလိုက်
ခွဲခြားထားသောဇယားကွက်၊ ခြစ်စင်နှင့်ခြစ်ပေါင်းတို့၏
ဂုဏ်များစသည်တို့ကို လေ့လာသောသိပ္ပံပညာရပ် ဖြစ်
သည်။ ဩဂဲနစ်ဓာတုဗေဒမှာမူ ကာဗွန်ခြစ်ပေါင်းများကို
အဓိကလေ့လာသောသိပ္ပံပညာရပ်ဖြစ်လေသည်။ ကာဗွန်
ခြစ်ပေါင်းများမှာအလွန်များပြား၍ အသွင်မတူကွဲပြားကြ
သဖြင့်၊ သီးခြားလေ့လာဖော်ပြရပေသည်။ ဤကာဗွန်ခြစ်
ပေါင်းများသည် ကာဗွန်နှင့်ဟိုဒိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်၊
နိုက်ထရိုဂျင်တို့ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသည် သာများပေ
သည်။ ကာဗွန်နှင့်ဟိုဒိုဂျင်တို့သာ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်း
ထားသောကာဗွန်ခြစ်ပေါင်းများကို 'ဟိုက်ဒရိုကာဗွန်' ဟု
ခေါ်သည်။ ကာဗွန်နှင့်ဟိုက်ဒရိုဂျင်အပြင်၊ အောက်
ဆီဂျင်ပါ ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းထားသော ခြစ်ပေါင်းများ ကို
ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်ဟုခေါ်သည်။ ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်
ခြစ်ပေါင်းများတွင် ဟိုက်ဒရိုဂျင်နှင့် အောက်ဆီဂျင်တို့
သည် ရေမော်လီကျူး (H₂O) ဖြစ်အောင် ပေါင်းစပ်
အချိုးမျိုးဖြင့်၊ ကာဗွန်နှင့် ပေါင်းစပ်ကြ၏။ ပုံမမာ
(C₁₂H₂₂O₁₁) သကြားမျိုးတွင်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင် နှင့်
အောက်ဆီဂျင်၊ ကာဗွန်ကို ပေါင်းစပ်ထားသကဲ့သို့
ဖြစ်လေသည်။ ကာဗွန်ခြစ်ပေါင်းများကို အပင်နှင့်
သက်ရှိသတ္တဝါများမှသာ ရရှိနိုင်သည်ဟုအစပထမက
ယူဆခဲ့ကြသည်။ သို့သော်ယခုအခါ မြောက်မြားစွာသော

ဩဂဲနစ်ခြစ်ပေါင်းများကို ကျွန်ုပ်တို့ဘာသာ ဖော်စပ်
ယူနိုင်လာပြီ ဖြစ်လေသည်။

အင်ဩဂဲနစ်ဓာတုဗေဒတွင်ရှိသောအရေးကြီးသည့် အ
ချက်အလက်များကိုအလွယ်တကူနှင့် သိရှိနားလည်စေရန်၊
ခြစ်စင်များကိုအက်တမ်အမှတ်အစဉ်အတိုင်း ဆင်ခြင်သုံး
သပ်သွားရပေမည်။ အက်တမ်အမှတ်သည်ခြစ်စင်၏ 'နျူး
ကလီးယပ်'ခေါ် ဗဟိုဝတ်ဆံတွင်ရှိသော ပရိုတွန်း၏အရေ
အတွက်နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ အက်တမ်ခန္ဓာအိမ်တွင်
'နျူးကလီးယပ်'ခေါ်ဗဟိုဝတ်ဆံပါရှိ၍၊ ထိုဝတ်ဆံထဲတွင်
ပရိုတွန်းနှင့် နျူထရွန်တို့ရှိကြ၏။ တဖန်ကောင်းကင်တွင်
ဂြိုဟ်များသည် နေကိုလှည့်ပတ်သွားနေသကဲ့သို့ ထိုဝတ်
ဆံကို အီလက်ထရွန်တို့ကလှည့်ပတ်သွားနေပြန်သည်။
ဝတ်ဆံတွင်ရှိသောပရိုတွန်း၏အရေအတွက်ကိုလိုက်၍၊
အက် တမ်အမှတ်ကိုသတ်မှတ်ရသည်။ ပမာအားဖြင့်
ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်ခန္ဓာအိမ်၏ ဗဟိုဝတ်ဆံတွင် ပရို
တွန်းတစ်ခုရှိသည်။ ထိုကြောင့်ဟိုက်ဒရိုဂျင်၏ အက်တမ်
အမှတ်သည် ၁ ဖြစ်လေသည်။ ဟီလီယမ်အက်တမ်၏
ခန္ဓာအိမ်ဝတ်ဆံတွင် ပရိုတွန်းဗွဲ့ရရှိ၏။ ထို့ကြောင့်
ဟီလီယမ်၏ အက်တမ်အမှတ်သည် ၂ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ
အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်၏ခန္ဓာအိမ်ဝတ်ဆံတွင် ပရိုတွန်း၈
ခုရှိ သောကြောင့်အောက်ဆီဂျင်၏ အက်တမ်အမှတ်သည်
၈ဖြစ်၏။ အက်တမ်အမှတ်ကို သိရှိနားလည်ရန်မှာ
ပထမဦးစွာ အက်တမ်သီအိုရီကို လေ့လာရန်လိုအပ်
ပေသည်။ အက်တမ်သီအိုရီကို ဒေါ်လတန်ဆိုသူ သိပ္ပံကဝိ
ကြီးက စတင်ကြံစည်ခဲ့၍၊ ဤသီအိုရီသည် ဓာတုဗေဒ၏
အုတ်မြစ်သဖွယ်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆနိုင်လေသည်။ အက်
တမ်သီအိုရီတွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသောအကြောင်း
အရာများအနက်၊ အက်တမ်အလေးချိန်အကြောင်းကိုလည်း
ဖော်ပြထားသည်။ အက်တမ်အလေးချိန် ဆိုသည်မှာ အက်
တမ်ခန္ဓာအိမ်၏ ဗဟိုဝတ်ဆံတွင်ရှိသောပရိုတွန်းနှင့် နျူထ
ရွန်နှစ်ခုပေါင်းမှရရှိသော အလေးချိန်ဖြစ်၏။ သို့သော်
အက်တမ်မှာ အလွန်သေးငယ်လွန်းသောကြောင့်၊ အလေး
ချိန်အမှန်ကိုဖော်ပြရန်မှာ အလွန်ပင်ခဲယဉ်းသည်။ ထို
ကြောင့် အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်ကို စံပြုရန်ပြည် ထောင်အ
သီးသီးကရွေးချယ်၍၊ အောက်ဆီဂျင်၏အလေးချိန်ကို
၁၆ဟုသတ်မှတ်ပြီးလျှင်၊ ကျန်ခြစ်စင်အသီးသီး၏ အက်
တမ်အလေးချိန်များကို အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်အလေး
ချိန်နှင့်နှိုင်းစာယူကြလေသည်။ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်၏
အလေးချိန်သည် အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်အလေးချိန် နှင့်
နှိုင်းစာသော်၊ ၁.၀၀၈ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်
တမ်အလေးချိန်ကို ၁.၀၀၈ဟုသတ်မှတ်ကြလေသည်။
မော်လီကျူးအလေးချိန်ဆိုသည်မှာ မော်လီကျူးတစ်ခု

www.foreverspace.com.mm

မြန်မာနိုင်ငံ လက်တွေ့သုတေသနဌာနတွင် ရေဒီယိုအိုက်ဆိုတုပ်ဓာတ်အကြောင်း ဤသို့လေ့လာလျက်ရှိသည်။

တွင် ပါဝင်ပေါင်းစပ်လျက်ရှိသောအက်တမ်တို့၏ စုစုပေါင်းအလေးချိန်ကိုဆိုလိုသည်။ ပမာဆောင်ရသော် ရေမော်လီကျူး၏အလေးချိန်ကိုသိလိုလျှင်၊ ထိုရေမော်လီကျူးတွင် မည်သည့်အက်တမ်များ အရေအတွက်မည်မျှပါရှိကြောင်းကို သိရန်လိုပေသည်။ ရေမော်လီကျူး (H_2O) တွင်ဟိုက်ဒရိုဂျင် အက်တမ် ၂ခုနှင့် အောက်ဆီဂျင်အက်တမ် ၁ခုပါရှိရာ၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်အက်တမ်၏ အလေးချိန်သည် ၁ဖြစ်၍၊ အောက်ဆီဂျင်အက်တမ်အလေးချိန်မှာ ၁၆ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ရေမော်လီကျူးအလေးချိန်မှာ $(၂+၁၆=၁၈)$ ဖြစ်လေသည်။ အောက်ဆီဂျင် မော်လီကျူးတွင် အောက်ဆီဂျင်အက်တမ် ၂လုံးရှိရာအက်တမ် အလေးချိန်မှာ ၁၆ဖြစ်သဖြင့်၊ မော်လီကျူး အလေးချိန်မှာ ၃၂ဖြစ်လေသည်။

ရုရုလူမျိုး ဓာတုဗေဒပညာကျော် မင်ဒီလေးယက်သည် ၁၈၆၉ခုနှစ်က (ပီရီယောဒစ်ကလပ်စီမီကေးယုင်း) ခေါ် အလှည့်မှန်အစုခွဲခြင်း ကျမ်းတကျမ်းကို စီရင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏နည်းမှာ ဓာတုဒြပ်စင်တို့ကိုထိုဒြပ်စင်

တို့၏ အက်တမ်အလေးချိန်ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်အတိုင်းစီစဉ်ရေးသားရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့စာရင်းပြုလုပ်ပြီးနောက်၊ အကွက်အလိုက်စစ်ဆေးကြည့်သောအခါ၊ တကွက်တည်းတွင် ကျရောက်ကြသော ဒြပ်စင်တို့၌အချင်းချင်း ဂုဏ်သတ္တိချင်းတူပုံကိုတွေ့ရှိရလေသည်။ မင်ဒီလေးယက်၏နည်းဖြင့် စီစဉ်ထားသောစာရင်းတွင် ကွက်လပ်နေရာလွတ်များရှိနေရာ၊ ထိုနေရာလွတ်များကို နောင်အခါကာလများတွင် တဖြည်းဖြည်း တွေ့ရှိမည်ဖြစ်သော ဒြပ်စင်များအတွက် ချန်လှပ်ထားလေသည်။

ယခုအခါ သဘာဝအလျောက်တည်ရှိကြသောဓာတုဒြပ်စင်တို့၏အရေအတွက်မှာ ၉၂ဖြစ်ရာ၊ လောကကြီးအတွင်း၌ ရှိရှိသမျှသောအရာဝတ္ထုပစ္စည်းအမျိုးမျိုးတို့သည် ထိုဓာတုဒြပ်စင်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာဖြစ်လေသည်။ ဓာတုဗေဒပညာရပ်တွင် ဓာတုဒြပ်စင်များသည် အလွန်အရေးကြီးသည့်အတိုင်း၊ ထိုဒြပ်စင်တို့ကိုအမည်၊ အက်တမ်အမှတ်စဉ်၊ အက်တမ်အလေးချိန်တို့နှင့်တကွ စာရင်းပြုလုပ်၍၊ သီးခြားဖော်ပြထားသည်။

ဓာတုဗေဒ

သဘာဝအလျောက်တွေ့ရသော ခြပ်စင်များ

အက်တမ် အမှတ်	အမည်		ဓာတု သင်္ကေတ	အက်တမ် အလေးချိန်
	မြန်မာ	အင်္ဂလိပ်		
၁	ဟိုက်ဒရိုဂျင်	Hydrogen	H	၁.၀၀၈
၂	ဟီလီယမ်	Helium	He	၄.၀၀၃
၃	လစ်သီယမ်	Lithium	Li	၆.၉၄၀
၄	ဗယ်ရီလီယမ်	Beryllium	Be	၉.၀၂
၅	ဗိုရွန်	Boron	B	၁၀.၈၂
၆	ကာဗွန်	Carbon	C	၁၂.၀၁
၇	နိုက်ထရိုဂျင်	Nitrogen	N	၁၄.၀၀၈
၈	အောက်ဆီဂျင်	Oxygen	O	၁၆.၀၀၀
၉	ဖလူအိုရင်း	Fluorine	F	၁၉.၀၀
၁၀	နီယွန်	Neon	Ne	၂၀.၁၈၃
၁၁	ဆိုဒီယမ်	Sodium	Na	၂၂.၉၉၇
၁၂	မက်ဂနီစီယမ်	Magnesium	Mg	၂၄.၃၂
၁၃	အလူမီနီယမ်(ဒန်)	Aluminium	Al	၂၆.၉၈၇
၁၄	ဆစ်လီကွန်	Silicon	Si	၂၈.၀၆
၁၅	ဖော့စဖရပ်(မီးစုန်း)	Phosphorus	P	၃၀.၉၈
၁၆	ဆာလဖာ(ကန့်)	Sulphur	S	၃၂.၀၆
၁၇	ကလိုရင်း	Chlorine	Cl	၃၅.၄၅၇
၁၈	အားဂွန်	Argon	A	၃၉.၉၄၄
၁၉	ပိုတက်ဆီယမ်	Potassium	K	၃၉.၀၉၆
၂၀	ကယ်လဆီယမ်	Calcium	Ca	၄၀.၀၈
၂၁	စကန်ဒီယမ်	Scandium	Sc	၄၅.၁၀
၂၂	တိုင်တေးနီယမ်	Titanium	Ti	၄၇.၉၀
၂၃	ဗာနေးဒီယမ်	Vanadium	V	၅၀.၉၅
၂၄	ကရိုမီယမ်	Chromium	Cr	၅၂.၀၁
၂၅	မန်ဂန်	Manganese	Mn	၅၄.၉၃
၂၆	အိုင်ယန်း(သံ)	Iron	Fe	၅၅.၈၅
၂၇	ကိုဗော့	Cobalt	Co	၅၈.၉၄
၂၈	နစ်ကယ်	Nickel	Ni	၅၈.၆၉
၂၉	ကောပါး(ကြေးနီ)	Copper	Cu	၆၃.၅၇
၃၀	ဇင့်(သွပ်)	Zinc	Zn	၆၅.၃၈
၃၁	ဂဲလီယမ်	Gallium	Ga	၆၉.၇၂
၃၂	ဂျာမေးနီယမ်	Germanium	Ge	၇၂.၆၀
၃၃	အာစနစ်(စိန်သတ္တု)	Arsenic	As	၇၄.၉၁
၃၄	ဆီလီနီယမ်	Selenium	Se	၇၈.၉၆
၃၅	ဗရိုမင်း	Bromine	Br	၇၉.၉၁၆
၃၆	ကရစ်ပတွန်	Krygpton	Kr	၈၃.၈၇
၃၇	ရူဗီဒီယမ်	Rubidium	Rb	၈၅.၄၈

ဓာတုဗေဒ

သဘာဝအလျောက်တွေ့ရသော ဒြပ်စင်များ

အက်တမ် နံပါတ်	အမည်		ဓာတု သင်္ကေတ	အက်တမ် အလေးချိန်
	မြန်မာ	အင်္ဂလိပ်		
၃၈	စထရွန်ရှီယမ်	Strontium	Sr	၈၇.၆၃
၃၉	အစ်ထရီယမ်	Yttrium	Y	၈၈.၉၂
၄၀	ဇာကိုးနီယမ်	Zirconium	Zr	၉၁.၂၂
၄၁	ကိုလမ်ဗီယမ်	Columbium	Cb	၉၂.၉၁
၄၂	မိုလစ်ဒီနမ်	Molybdenum	Mo	၉၅.၉၅
၄၃	မာရှရီယမ်	Masurium	Ma	၉၉.၀၀
၄၄	ရူသီနီယမ်	Ruthenium	Ru	၁၀၁.၈၀
၄၅	ရိုဒီယမ်	Rhodium	Rh	၁၀၂.၉၁
၄၆	ပလေဒီယမ်	Palladium	Pd	၁၀၆.၈၀
၄၇	ဆီးလဗား(ငွေ)	Silver	Ag	၁၀၇.၈၆၈
၄၈	ကက်ဒမီယမ်နွဲ့	Cadmium	Cd	၁၁၂.၄၁
၄၉	အင်ဒီယမ်	Indium	In	၁၁၄.၈၆
၅၀	တင်း(သံဖြူ)	Tin	Sn	၁၁၈.၈၇
၅၁	အန်တီမိုနီ(ခနောက်စိမ်း)	Antimony	Sb	၁၂၁.၇၆
၅၂	တယ်လူရီယမ်	Tellurium	Te	၁၂၇.၆၁
၅၃	အိုင်အိုဒင်း	Iodine	I	၁၂၆.၉၂
၅၄	ဇီနွန်	Xenon	Xe	၁၃၁.၃၀
၅၅	ဆီဇီယမ်	Caesium	Cs	၁၃၂.၉၁
၅၆	ဗေရီယမ်	Barium	Ba	၁၃၇.၃၆
၅၇	လန်သန်	Lanthanum	La	၁၃၈.၉၂
၅၈	ဆီရီယမ်	Cerium	Ce	၁၄၀.၁၃
၅၉	ပရေဆီယိုဒင်မီယမ်	Praseodymium	Pr	၁၄၀.၉၂
၆၀	နီယိုဒင်မီယမ်	Neodymium	Nd	၁၄၄.၂၇
၆၁	အီလင်နီယမ်	Illinium	Il	၁၄၇.၀၀
၆၂	ဆမေရီယမ်	Samarium	Sm	၁၅၀.၄၃
၆၃	ယူရိုပီယမ်	Europium	Eu	၁၅၂.၀၀
၆၄	ဂက်ဒိုလင်နီယမ်	Gadolinium	Gd	၁၅၆.၉၀
၆၅	တာဗီယမ်	Terbium	Tb	၁၅၉.၂၀
၆၆	ဒစ်စပရိုဆီယမ်	Dysprosium	Dy	၁၆၂.၄၆
၆၇	ဟိုလမ်ဗီယမ်	Holmium	Ho	၁၆၄.၉၄
၆၈	အာဗီယမ်	Erbium	Er	၁၆၇.၂၀
၆၉	ထူလီယမ်	Thulium	Tm	၁၆၉.၀၀
၇၀	အစ်တာဗီယမ်	Ytterbium	Yb	၁၇၃.၀၄
၇၁	လူတီဆီယမ်	Lutecium	Lu	၁၇၄.၉၉
၇၂	ဟက်ဖနီယမ်	Hafnium	Hf	၁၇၈.၆၀
၇၃	တန်းတလမ်	Tantalum	Ta	၁၈၀.၈၈
၇၄	တန်စတင်(အဖြိုက်နက်စစ်)	Tungsten	W	၁၈၃.၉၂

ဓာတုဗေဒ

သဘာဝအလျောက်တွေ့ရသော ဒြပ်စင်များ

အက်တမ်အမှတ်	အမည်		ဓာတုသင်္ကေတ	အက်တမ်အလေးဆ
	မြန်မာ	အင်္ဂလိပ်		
၇၅	ရီနီယမ်	Rhenium	Re	၁၈၆.၃၁
၇၆	အော့စမီယမ်	Osmium	Os	၁၉၀.၂၀
၇၇	အိုင်ရစ်ဒီယမ်	Iridium	Ir	၁၉၃.၁၀
၇၈	ပလက်တီနီယမ်(ရွှေဖြူ)	Platinum	Pt	၁၉၅.၂၃
၇၉	ဂိုး(ရွှေ)	Gold	Au	၁၉၇.၂၀
၈၀	မာကျူရီ(ပြဒါး)	Mercury	Hg	၂၀၀.၆၁
၈၁	သယ်လီယမ်	Thallium	Tl	၂၀၄.၃၉
၈၂	လက်(ခဲ)	Lead	Pb	၂၀၇.၂၁
၈၃	ဗစ်စမတ်(ကြွပ်)	Bismuth	Bi	၂၀၉.၀၀
၈၄	ပိုလိုနီယမ်	Polonium	Po	၂၁၀.၀၀
၈၅	အယ်လဗမ်မင်း	Alabamine	Ab	
၈၆	ရေဒွန်	Radon	Rn	၂၂၂.၀၀
၈၇	ဗာဂျင်နီယမ်	Virginium	Vi	
၈၈	ရေဒီယမ်	Radium	Ra	၂၂၆.၀၅
၈၉	အက်တင်နီယမ်	Actinium	Ac	၂၂၉.၀၀
၉၀	သိုရီယမ်	Thorium	Th	၂၃၂.၀၃
၉၁	ပရိုတိုအက်တင်နီယမ်	Protoactinium	Pa	၂၃၁.၀၀
၉၂	ယူရေနီယမ်	Uranium	U	၂၃၈.၀၃

(ဟိုက်ဒရိုဂျင်။ ဟီလီယမ်။ ဗယ်ရီယမ်။ ကာဗွန်။ နိုက်ထရိုဂျင်။ အောက်ဆီဂျင်။ နီယွန်။ ဆိုဒီယမ်။ မက်ဂနီဇီယမ်။ အလျူမီနီယမ်။ ဆစ်လီကွန်။ ဖော့စဖော့ရပ်။ ဆာလဖာ။ ကလိုရင်း။ ပိုတက်ဆီယမ်။ ကယ်လဆီယမ်။ တိုင်တေးနီယမ်။ ကရိုမီယမ်။ မန်ဂနီ။ သံနှင့် သံမဏိ။ နစ်ကယ်သတ္တု။ သွပ်။ စိန်သတ္တု။ ဆီလီနီယမ်။ ဇာကိုးနီယမ်။ ငွေသတ္တု။ သံဖြူ။ တယ်လျူရီယမ်။ အိုင်အိုင်။ ဇီနွန်။ တာဗီယမ်။ တန်းတလမ်။ တန်စတင်။ ပလက်တီနီယမ်။ ရွှေ။ ပြဒါး။ သယ်လီယမ်။ ခဲ။ ကြွပ်။ ရေဒီယမ်နှင့်ရေဒီယမ်သတ္တိကြွခြင်း။ ယူရေနီယမ်(ယမ်း-ရှူ))

ဓာတုဗေဒပညာရပ်ခွဲများ ဓာတုဗေဒပညာရပ်များကို အမျိုးမျိုးခွဲခြားထားသည်။ မိုက်ကရိုဓာတု ဗေဒသည် မိုက်ကရိုစကုပ်ခေါ် အနီးကြည့်မှန်ပြောင်းကို အသုံးပြု၍ ဓာတ်ခွဲခြင်းနှင့် အခြားဓာတ်စပ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်သော ပညာရပ်ဖြစ်၏။ စပက်ထရိုစကုပ် ဓာတုဗေဒသည် စပက်ထရိုစကုပ် မှန်ပြောင်းကို အသုံးပြု၍ ဓာတ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာများကို လေ့လာရသော ပညာရပ်ဖြစ်၏။ ရုပ်ပိုင်းဓာတုဗေဒသည် ဓာတ်

ပစ္စည်းများ၊ ပျော်ဝင်ရည်များ၊ ဒြပ်ရောများ၏ ရုပ်ဂုဏ်အကြောင်းနှင့် လက်တွေ့စမ်းသပ်နည်းတို့ကို လေ့လာသော ပညာရပ်ဖြစ်၏။ ကော်လို့က်ဓာတုဗေဒသည် ကော်ရည်ကဲ့သို့ ပျစ်ခဲသောဓာတ်ပစ္စည်းတို့၏ ဂုဏ်များနှင့် ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှုများကို လေ့လာသောပညာရပ်ဖြစ်၏။ ကော်လို့က်ခေါ် ကော်ရည် ကဲ့သို့သော ဓာတ်ပစ္စည်းများမှာကော်၊ ဥအကာ၊ ရာဗာ(ကြက်ပေါက်စေး)၊ ကျွဲကော် အစရှိသည်တို့ဖြစ်၏။(ကော်လို့က်-ရှူ)

သတ္တုဓာတုဗေဒသည် ဓာတ်ပစ္စည်းရိုင်းများကို မီးတွင်ကျို၍၊ သတ္တုထုတ်ယူခြင်း၊ သတ္တုမှ အညစ်အကြေးများ ထုတ်၍ သန့်စင်အောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ သတ္တုများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောစပ်ခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ ပညာရပ်ဖြစ်သည်။(သတ္တုစပ်-ရှူ) လောင်စာဓာတုဗေဒသည် ကျောက်မီးသွေး၊ ဆီ၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် အခြားလောင်စာတို့၏ အကြောင်းနှင့်ပတ်သက်သော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။

ကျန်းမာရေးဓာတုဗေဒသည် မိလ္လာနှင့် အခြားအညစ်အကြေးများကို စွန့်ပစ်ခြင်း၊ သန့်ရှင်းသောရေ သို့ လှောင်ခြင်း၊ ကျန်းမာမှုကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း

အစရှိသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သောပညာရပ်ဖြစ်သည်။ အာဟာရဓာတုဗေဒမှာ အစားအစာများ ချက်ပြုတ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ညှိသောပစ္စည်းများဖြင့်ရောနှောထားခြင်းရှိမရှိကို စစ်ဆေးခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သောပညာရပ် ဖြစ်သည်။

ဗိုင်အိုကင်မစ္စတြီ (ပါဏဓာတုဗေဒ)သည် သက်ရှိပစ္စည်းများနှင့်သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ ဓာတ်သဘောတရားသက်ဝင်ပုံနှင့် ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှုအကြောင်းများကို လေ့လာသောပညာရပ်ဖြစ်၏။ (ဗိုင်အိုကင်မစ္စတီ-ရှူ။) ဆေးဘက်ဓာတုဗေဒနှင့် ဆေးစပ်ဓာတုဗေဒတို့သည် ဆေးကုသရာ၌ ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့်စမ်းသပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် ဖော်စပ်ခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်ရသောပညာရပ်ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးဓာတုဗေဒသည် ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် အပင်များကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးလာအောင် စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြေဩဇာအသုံးပြုခြင်း၊ မြေဆီလွှာကို မြေဩဇာ ကောင်းမကောင်း ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် စစ်ဆေးခြင်း၊ အပင်တွင်ကျရောက်သော ရောဂါများကို စစ်ဆေးကာကွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ (မြေဩဇာ-ရှူ။)

ကုန်ထုတ်ရေး ဓာတုဗေဒ ဟူသည်မှာ ဓာတုဗေဒနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်နှင့် နည်းနာများကို ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း အသီးသီး၌အသုံးပြုသော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ ကော့စတစ်ဆိုဒါ၊ ဆာလဖျူရစ်အက်ဆစ် စသော ဓာတ်ပစ္စည်းများကို ယခုအခါ ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် အကြီးအကျယ်လုပ်ကိုင် ရောင်းချလျက်ရှိကြ၏။ ကုန်ထုတ်ရေး ဓာတုဗေဒတွင် တစ်ဖန်၊ လုပ်ငန်းကိုလိုက်၍၊ သီးခြားပညာရပ်များခွဲထားပြန်သည်။ ပမာအားဖြင့် ဆိုးဆေး ဓာတုဗေဒသည် အထည်အလိပ်နှင့်အခြားပစ္စည်းများကို အရောင်အမျိုးမျိုးဆိုးရန်အတွက်၊ ဆိုးဆေးပစ္စည်းများ ပြုလုပ်သောပညာရပ်ဖြစ်သည်။(ဆိုးဆေးများ-ရှူ။) ထိုပြင် စက္ကူလုပ်ငန်းဓာတုဗေဒ၊ မြေဩဇာလုပ်ငန်းဓာတုဗေဒ၊ စည်သွတ်လုပ်ငန်းဓာတုဗေဒ၊ ဓာတ်ပုံလုပ်ငန်းဓာတုဗေဒ၊ ဖန်ချက်လုပ်ငန်းဓာတုဗေဒ အစရှိသည်တို့လည်း ရှိသေး၏။

ဓာတုဗေဒကို အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ် အဖြစ်ဖြင့် လိုက်စားသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ဓာတုဗေဒဆရာ သို့မဟုတ် ဓာတုဗေဒပညာရှင်ဟု ခေါ်လေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် ဓာတုဗေဒဆရာတွင်လည်း အလုပ်သဘောအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။ တစ်မျိုးမှာ ဆေးဝါး ဖော်စပ်ခြင်းအတတ်နှင့်သက်ဆိုင်၍၊ ကျန်တစ်မျိုးမှာ ဓာတ်ခွဲခြင်း၊ သုတေသနအလုပ်ဖြစ်သော ကြံစည်ရာဖွေခြင်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်လေသည်။ ပုံမာဆေးဆိုင် ဖွင့်၍ ဆေးများဖော်စပ်ရောင်းသော ဓာတုဗေဒဆရာမှာ ပထမအမျိုးအစားဖြစ်၍၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ဓာတုဗေဒမှာ ဒုတိယအမျိုးအစားတွင် ပါဝင်လေသည်။

ဓာတုဗေဒကို ရုပ်လုံးဖော်ခဲ့သူ ကဝိကြီးများ

ယခုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သိရှိနားလည်နေကြသော ဓာတုဗေဒသည် ရှေးအဂ္ဂိရတ်ပညာကို အခြေပြု၍ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ အဂ္ဂိရတ်ပညာကို ဆည်းပူးလေ့လာခဲ့ကြသူတို့၏ဆန္ဒမှာ သံ၊ ခဲစသောသတ္တုအပေါစားများကို ရွှေဖြစ်အောင်ကြိဆောင်လိုခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုမှတဆင့် ရွှေဖြစ်၊ ငွေဖြစ်တို့ထက် ထူးကဲမွန်မြတ်၍၊ လိုတိုင်းရသော ကုဏ္ဍာသယဓာတ်လုံးကို ကြံစည်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုကုဏ္ဍာသယ ဓာတ်လုံးသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူကို ကျန်းမာနုပျိုစေသည်။ အနာရောဂါစွဲ ကပ်သူဟူသမျှကို လူကောင်းပကတိဖြစ်စေသည်။ အသက်ရှည်စေနိုင်သည်ဟူ၍ အယူရှိကြ၏။ အဂ္ဂိရတ်ပညာကို တရုတ်နိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတို့တွင်လည်း ရှေးကလိုက်စား ခဲ့ကြသည်ဟု ယူဆရသည်။ သို့သော် ထိုပညာသည် အီဂျစ်နိုင်ငံ အယ်လက်ဇန္ဒြီးယားမြို့နေ ဂရိလူမျိုးမှစတင်၍၊ ထိုထိုရောက်ရောက်ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယူဆနိုင်သောသာမကများရှိသည်။ အဂ္ဂိရတ်ကျမ်းများကို အေဒီ ၃ရာစု၊ ၄ရာစုနှစ်လောက်မှစ၍ ပြုစုရေးသားခဲ့ဟန်တူသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ အချို့ကျမ်းများမှာ ဂရိစာဖြင့် သတ္တုအညွှန်းများကိုရွှေတုလုပ်နည်းများ၊ ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာ မှတ်သားဖွယ်များကို ဖော်ပြထားသောကျမ်းများဖြစ်သည်။ အချို့ကျမ်းများတွင် သဘာဝတ္ထဗေဒနည်းဖြင့် ရွှေဖြစ်ငွေဖြစ်အဂ္ဂိရတ်နည်းများကိုကြံစည်ထား၏။ ထိုကျမ်းများအရ၊ ဝတ္ထုတိုင်းတွင် တူသောအခြေခံဒြပ်ရှိသည်ဟုဆို၏။ ထိုအခြေခံဒြပ်နှင့် အယ်ရစ္စတိုတယ်၏ ဒြပ်စင်ကြီးလေးပါးဖြစ်သော ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးတို့ကိုတွဲဘက်လိုက်သောအခါ၊ ဝတ္ထု၏နဂိုသတ္တိပေါ်လာသည်ဟုဆို၏။ အယ်ရစ္စတိုတယ်သည် သိပ္ပံပညာရပ်များတွင် ပါရဂူတစ်ဆူဟုအသိအမှတ် ပြုခြင်းကိုခံရသော ဂရိလူမျိုးပညာကျော်ပင်ဖြစ်သည်။ (အယ်ရစ္စတိုတယ်-ရှူ။) ထိုဂရိအဂ္ဂိရတ်ကျမ်းများမှတဆင့် အာရပ်လူမျိုးတို့သည် အဂ္ဂိရတ်ပညာကိုလေ့လာဆည်းပူးကြောင်း၊ အေဒီ ၁၀ ရာစုနှစ်ကုန်လောက်တွင် အာရပ်စာရေးဆရာကြီးများ ပြုစုထားသောကျမ်းများ၌ တွေ့ရလေသည်။ အဂ္ဂိရတ်ကျမ်းများကို ကနဦးလေ့လာဆည်းပူးသူများမှာ အာရပ်တို့ မဟုတ်ကြသေးပေ။ ဆီးရီးယန်းလူမျိုးတို့သည် အရှေ့နိုင်ငံများတွင် စာပေကို ဦးစွာလိုက်စားသူများဖြစ်၍၊ ဂရိအဂ္ဂိရတ်ကျမ်းများကို ဘာသာပြန်ဆိုကြ၏။ ထိုဆီးရီးယန်းဘာသာပြန်ကျမ်းများမှ အာရပ်တို့သည် အဂ္ဂိရတ်ပညာကိုဆည်းပူးယူကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အေဒီ ၁၃ရာစုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ၊ အဂ္ဂိရတ်ပညာအကြောင်းကို အဲလဗတ်တပ်မက်ဂနပ်၊ ရော်ဂျာဗေကင်နှင့် အာနီဒပ် ဗီလာနိုဗန်းနပ်စသောသမိုင်းရေးဆရာကြီး

များကရေးသားကြလေသည်။ အင်္ဂါရတ်ပညာသည် အနောက်နိုင်ငံများတွင် အရှေ့နိုင်ငံများမှာထက်သာ၍ တိုး ဟက်ထွန်းကားသည်ဟုဆိုသည်။ သတ္တုအညွှန်မှ သတ္တု အဖိုးတန်သို့ပြောင်းယူမှုကို ဂရိအင်္ဂါရတ်ဆရာများက စတင် ပြုလုပ်ကြသည်။ အေဒီ ၁၃ ရာစုနှစ်တွင် အင်္ဂါရတ်ဆရာ များ ကြံစည်ကြည့်ကြသော သတ္တုသဘာဝပြောင်းမှုများမှာ သဘာဝအလျောက်သာ ဖြစ်နိုင်သောကိစ္စများ ဖြစ်သည်။ အကယ်လက်တွေ့ပြုလုပ်နိုင်သော အမှုများမဟုတ်ဟု ထင်မြင်လာကြသည်။ သတ္တုများကိုသိပ္ပံနည်းအားဖြင့် သဘာဝပြောင်းပေး၍ မဖြစ်နိုင်။ သတ္တုတစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုး ဆင်ဆင်တူရုံလောက်သာအတူလုပ်နိုင်သည်ဟု ပြောကြ ၏။ သတ္တုကို ဖြူအောင်လုပ်၍ ငွေတုဖြစ်စေနိုင်သည်။ နီအောင်လုပ်၍ ရွှေတုဖြစ်စေနိုင်သည်။ ရွှေအစစ်ကို မရနိုင်။ ရသည့်အင်္ဂါရတ်ရွှေသည် မီးပြင်းပြင်းခြောက်ခါ ခုနစ်ခါ အထိ အထိုးမခံနိုင်ဟု အဲလဗတ်တပ် မက်ဂနပ်ကဆို၏။

အေဒီ ၁၆ရာစုနှစ်ဆန်းစတင် ပယ်ရဆဲဆပ် အမည်ရှိ သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် အင်္ဂါရတ်ပညာကို တစ်နည်း တစ်ဖုံ ဆင်ခြင်ကြည့်လေသည်။ အင်္ဂါရတ်ပညာ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရွှေဖြစ်လုပ်ရန်မဟုတ်။ ဆေးများကို ဖော်စပ်ရန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၏။ ပယ်ရဆဲဆပ်ကား အင်္ဂါ ရတ်ပညာအကျိုးဝင်သော ဓာတုဗေဒကို ဆေးပညာနှင့် ပေါင်း၍ လက်ဦးပထမလေ့လာ ဆည်းပူးသူတစ် ယောက်ပင်ဖြစ်လေသည်။ သူ၏ယူဆချက်မှာ လူ့ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဆား၊ ကန့်၊ ပြဒါးဟူသော ခြစ်စင်သုံးပါး ရော၍နေရာ၊ ထိုခြစ်စင်သုံးပါးအနက် တစ်ပါးပါး ချို့ယွင်း ပျက်ပြားခဲ့လျှင်၊ လူမကျန်းမမာဖြစ်တတ်သည်။ ယင်းသို့ ချို့ယွင်းပျက်ပြားခြင်း၏အကြောင်းမှာ အစာအိမ်၌ကောင်း သောပစ္စည်းနှင့် အဆိပ်ပစ္စည်းများကို ခွဲခြားပေးမှု ပျက်ပြား သွားသောကြောင့်ဖြစ်သည်ဟုယူဆ၏။ ဤသို့ အခြေခံ အားဖြင့် ဆေးပညာကို လိုက်စားလာ ခဲ့ရာမှ၊ ပယ်ရဆဲဆပ် သည် အင်္ဂါရတ်ပညာကို လိုက်စားနေ ကြသော အခြားသူ များကို မိမိနောက်သို့ ဆွဲဆောင်လာနိုင်ခဲ့လေသည်။

အင်္ဂါရတ်ပညာမှ ဓာတုဗေဒထွန်းကားလာအောင် ဦးဆုံး ဆောင်ရွက်သောသိပ္ပံကဝများအနက်၊ ရောဗတ်ဗွိုင်းမှာ တစ်ယောက် အပါအဝင်ဖြစ်၏။ (ဗွိုင်းရောဗတ်-ရှူ။) ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ၁၆၅၇ခုတွင် မန်းစတားနယ်၊ လစ်ဇေးမြို့ ၌မွေးဖွား၍၊ ၁၆၉၁ခုတွင် လန်ဒန်မြို့၌ကွယ်လွန်၏။ ဗွိုင်း ကို ဓာတုဗေဒဖခင်ဟု ခေါ်ဆိုကြသော်လည်း၊ စင်စစ်မှာ သူ့ကို ရူပဗေဒ ဆရာကြီးဟူ၍ အသိဆုံးဖြစ်ကြသည်။ ၁၆၆၀ပြည့်နှစ်တွင် ဗွိုင်းသည် လေ၏ဖိအားအကြောင်း နှင့် လေစုတ်ဘုံပိုင်များ အကြောင်းကိုပြုစုရေးသား သည်။ ထိုသို့ရေးသားရာတွင် ဓာတ်ငွေ့များ၏ဖိနှိပ်ပုံ

စည်းကိုအခြေပြု၍၊ ရေးသားထားလေသည်။ သူ၏အမည် ကို အစွဲပြု၍၊ ထိုစည်းကို 'ဗွိုင်းစည်း' ဟုခေါ်လာခဲ့ကြ သည်။ ထိုစည်းအရ၊သတ်မှတ်ထားသောအပူချိန်၌ဓာ တ်ငွေ့တစ်ခု၏ အရွယ်ထုကိုထို ဓာတ်ငွေ့၏ ဖိအားနှင့် မြောက်လျှင်မြောက်ရက်ိန်းသည် ကိန်းမြဲဖြစ်၏။ တနည်း၊ ဓာတ်ငွေ့၏ အရွယ်ထုသည် ဓာတ်ငွေ့၏ဖိအားနှင့် ပြောင်း ပြန် အကြောင်းပြုသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ရောဗတ်ဗွိုင်း ကွယ်လွန်ရပြီးနောက်၊ ဓာတုဗေဒနယ် တွင်း၌ သိပ္ပံကဝများဆက်ကာ ဆက်ကာ ထွန်းကားလာ ကြ ပြန်လေသည်။ ၁၇၃၁ ခုနှစ်တွင်မွေးဖွားသော ဟင်နရီ ကဗင်းဒစ်နှင့် ၁၇၃၃ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသော ဂျိုးဇက်ပရီး ဆလီတို့သည် တခေတ်တည်းတွင် ကျော်ကြားသော ဓာတုဗေဒပညာရှင်ကြီးများဖြစ်ကြသည်သာမက၊ ဓာတု ဗေဒတိုးတက်ထွန်းကားအောင် အထူးဆောင်ရွက်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ဖြစ်ကြပေသည်။ ၁၇၆၆ခုတွင် ကဗင်းဒစ် သည် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ့ကို စတင်တွေ့ရှိ၍၊ ၁၇၇၄ ခုနှစ်တွင် ပရီးဆလီက အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ကို စတင် တွေ့ရှိသည်။ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ကို ပရီးဆလီသည် မာကျူရစ်အောက်ဆိုက်ခေါ် ပြဒါးအောက်ဆိုက်ကို လှော်ရာမှ ရရှိခဲ့လေသည်။(ကဗင်းဒစ်အိပ်၊ ပရီးဆလီ ဂျိုးဇက်-ရှူ။)

အေဒီ၁၈ရာစုနှစ်နောက်ပိုင်းလောက်တွင် ဓာတုဗေဒ ပညာရှင်ကြီးများသည် ဖလောဂျစ်စတန်သီအိုရီ (မီးဓာတ် အယူ) ကို အစွဲအလမ်းကြီးကြီးနှင့်ယုံကြည်လာခဲ့လေသည်။ ထိုမီးဓာတ်အယူ၏ သဘောမှာတောက်လောင်တတ်သော ပစ္စည်းဟူသရွေ့တွင် ပြာနှင့်ဖလော်ဂျစ်စတန်ခေါ် မီးဓာတ် ပါရှိရလေသည်။ ထိုပစ္စည်းမျိုးလောင်ကျွမ်းသောအခါ၊ အတွင်းမှ မီးဓာတ်ထွက်သွား၍၊ ပြာသာကျန်ရစ်လေ သည်။ ကာဗွန် (ကျောက်မီးသွေး)၊ ကန့်တို့ကဲ့သို့ အလွန် လောင်ကျွမ်းလွယ်သော ပစ္စည်းမျိုးတွင် မီးဓာတ် မြောက် မြားစွာပါရှိတတ်သည်ဟု ယူဆကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမီးဓာတ်အယူကို ယုံကြည်မှုသည် အန်တွန်း လောရန်း လဗွာစီယေ အမည်ရှိသော သိပ္ပံကဝတစ်ဦး ပေါ်ထွန်း လာသောအခါ၊ ပျောက်ကွယ်သွားလေတော့သည်။

လဗွာစီယေသည် ၁၇၄၃ ခုတွင် ပါရစ်မြို့၌ မွေးဖွား၍၊ အလွန်ထင်ရှားကျော်စောသောပြင်သစ်လူမျိုး ဓာတုဗေဒ ပညာကျော်တစ်ဦးဖြစ် သည်။ (လဗွာစီယေအေ၊ အယ်-ရှူသူသည် အောက်ဆီဂျင် ဓာတ်ငွေ့နှင့် ဖလော်ဂျစ် စတန်မီးဓာတ်ဆက်သွယ်ပုံကို တွေးဆမိခဲ့လေသည်။ လဗွာ စီယေသည် အရာဝတ္ထုတို့ လောင်ကျွမ်းသောအခါ၊ ထို လောင်ကျွမ်းသောအရာသည် ပတ်ဝန်းကျင်လေထဲမှ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့နှင့် ပေါင်းမိပုံကို လက်တွေ့ပြနည်း

အမျိုးမျိုးဖြင့် ပြသခဲ့၏။ ထိုပြင်အကယ်၍ အောက်ဆီဂျင် ဓာတ်ငွေ့မပါသော လေထဲ၌မီးရှိပါမူ လောင်ကျွမ်းမှု မဖြစ် နိုင်ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့၏။ ဓာတ်အမျိုးမျိုးတို့ ရောနှောပေါင်းစပ်၍ ဓာတ်ဖောက်ပြန်မှုဖြစ်သောအခါ ရော နှောပေါင်းစပ်စဉ်က ပါဝင်ကြသော ဓာတ်အမျိုးမျိုးတို့၏ အလေးချိန်နှင့် ဓာတ်ဖောက်ပြန်ပြီးမှ ဖြစ်လာရသော ပစ္စည်းသစ်တို့၏ အလေးချိန်သည် တိတိကျကျ ညီနေ ကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးမှာ ၁၇၉၄ ခုနှစ်တွင် သူပုန်တို့လက်ချက်ဖြင့် အသက်ဆုံးရှုံး ရရှာလေသည်။

နောက်နှစ်များတွင် ဓာတုဗေဒပညာကျော်များ ဆက်ကာဆက်ကာ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ဂျိုးဇက်ပရ က ယခုအခါ သိရှိနားလည်နေကြသော 'ဓာတ်ချိုးမှန်နိ ယာမ' ကိုဖော်ပြခဲ့၏။ ဂျိုးဇက်ဂေးလူးဆက်နှင့် အား မားသေအို အာဖိုဂါးဒရီးတို့က ဓာတ်ငွေ့ပစ္စည်းများကို လည်းကောင်း၊ ဂျွန်ဒေါ်လတန်က 'အက်တမ်သီအိုရီ' ကိုလည်းကောင်း ပြဆိုခဲ့ကြ၏။

၁၈၀၆ခု လောက်တွင် ဆာဟမ်ဖရီဒေဗီက ဓာတုဒြပ်စင် အမြောက်အမြားကိုတွေ့ရှိခဲ့၏။ (ဒေဗီဆာ ဟမ်ဖရီ-ရှူး။) ၁၈၂၆ခုတွင် ဆွီဒင်လူမျိုး ယာကွတ်ဗာ ဇီးလီးယပ်သည် မြောက်မြားစွာသောဒြပ်ပေါင်းတို့ကို ဓာတ် ခွဲကြည့်ရှုရာမှ အက်တမ်အလေးချိန်များကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့ပြီးလျှင် အက်တမ်အလေးချိန်ဇယားကွက်ကို ပို၍ မှန်ကန်အောင် ပြုပြင်ရေးသား နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၈၂၈ ခုတွင် ဂျာမန် ဓာတု ဗေဒကဝိ ဖရက်ဒရစ်ဗူးလာသည် သြဂဲနစ် ဒြပ်ပေါင်း ပစ္စည်းများကို ယူရီးယားမှရယူနိုင်ကြောင်း စမ်းသပ်ပြု လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၈၂၅ခုတွင် မိုက်ကယ်ဖားရဒေး သည် ဗင်ဇင်းခေါ် အရေးကြီးသော သြဂဲနစ်ဒြပ်ပေါင်းကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက် ၁၈၃၄ ခုနှစ်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတုဗေဒ စည်းများကို ထုတ်ဖော်ရေးသားနိုင်ခဲ့လေသည်။

ဒြပ်စင်များ ထပ်မံတွေ့ရှိခြင်း

၁၉ရာစုနှစ်သို့ ရောက်လာသောအခါ သိပ္ပံကဝတို့သည် ဓာတုဗေဒနှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်းအရာများကို အ တော်ပင် ပြုစုရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြလေပြီ။ ၁၉ ရာစုနှစ် အလယ်လောက်တွင် ဒြပ်စင် ၉၂မျိုးအနက်၊ ၆၀ မျှလောက် ကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီးဖြစ်လေသည်။ ဒြပ်စင်များနှင့် ပတ်သက်၍ လက်တွေ့စမ်းသပ်မှုများလည်း တိုးတက်လျက်ရှိလေသည်။ အချို့သိပ္ပံကဝများက ဒြပ်စင်တို့၏ ဆင်တူရိုးမှားရှိကြပုံကို လည်းတွေ့ရှိလာကြ၏။ ဒီမိုထရီ မင်ဒီလေးယက်သည် ၁၈၆၉ ခုနှစ်တွင် 'ပီရီယောဒစ်ကလပ်စီဖီကေးယုင်း' ဟု ခေါ်သော ဒြပ်စင်တို့ကိုအကွက်ချ၍ မျိုးတူစုနည်းကျမ်းကို

စီရင်ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့လေသည်။ ထိုကျမ်းတွင် ဒြပ်စင် တို့၏ အက်တမ်အလေးချိန်ကိုကြီးစဉ်ငယ်လိုက်အတိုင်း စီစဉ် ရေးသားထား၍၊ တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လျက်ရှိသော ဓာတုဗေဒကို များစွာအထောက်အပံ့ဖြစ်စေလေသည်။ စပက်ထရိုစကုပ်၊ ဗွန်ဆင်မီးတိုင်နှင့်အခြားသိပ္ပံပညာနှင့် ဆိုင်သည့်ကရိယာများကို အသစ်ရှာဖွေတီထွင်ခဲ့သော ဂျာမန်သိပ္ပံကဝိ ရောဗတ်ဗွန်ဆင်သည်လည်း ဤအချိန် တွင်ပင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ပြင်သစ်လူမျိုး ဓာတုဗေဒပညာ ကျော်လူဝီပါးစတားသည် ခွေးရူးပြန်ရောဂါကုထုံးကျမ်း ကို စီရင်ရေးသားခဲ့သည့်အတွက်၊ ကမ္ဘာတွင် ကျော်ကြား လာခဲ့လေသည်။ ပါရစ်မြို့တွင် ၁၈၈၆ ခုနှစ်က တည်ထောင်သော 'ပါးစတား အင်စတီကျူး' ခေါ်ခွေးရူး ပြန်ရောဂါကု ဆေးရုံကြီးသည် သူ၏သုတေသနလုပ် ငန်းများအတွက် များစွာအထောက်အပံ့ဖြစ်၏။ (ပါးစ တားလူဝီ-ရှူး။) ၁၈၈၇ ခုနှစ်တွင် ဆွီဒင်လူမျိုး စပန်တီ ဩဂတ်အာရေးနီးယပ်ဆိုသူ ဓာတုဗေဒပညာကျော်သည် အက်တမ်တို့ ဖွဲ့စည်းထားသောအခါ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းကွဲပြားသွားရပုံကို ပြသသောနည်းများကို ထပ်မံဖော်ပြပြန်လေသည်။ သူ၏ 'လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြောင့် အဖွဲ့အစည်းကွဲပြားသွားခြင်း' သဘောအယူမှာ၊ ယခုအခါ အားလုံးသိနားလည်ကြသော ရုပ်ပိုင်းဓာတုဗေဒ၏ အခြေ ခံအုတ်မြစ်ကြီးပင် ဖြစ်လေသည်။ ၁၉၀၃ ခုနှစ်၌ သူသည် ကမ္ဘာတွင် အလွန်ကျော်ကြား၍ ရခဲသောနိဗ္ဗာန်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည်။

ဒြပ်တို့၏ အငွေ့အရည် အခဲအပျစ်များတွင်၊ တစ်ခုနှင့် တစ်ခုဆက်စပ်ပုံကို သင်္ချာနည်းဖြင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြသော အမေရိကန်လူမျိုး သိပ္ပံကဝိ ဝီးလတ်ဂစ်သည် အမေရိကန် ဓာတုဗေဒနှင့် ရူပဗေဒပညာကျော်များတွင် အထူးကျော် ကြား၍၊ ထိပ်တန်းသို့ရောက်ခဲ့လေသည်။ ဟားဗတ် တက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ခဖြစ်ခဲ့ဘူးသော အမေရိကန်သိပ္ပ ကဝိသီအိုရီရစ်ချတ်သည် ဒြပ်စင်တို့၏ အက်တမ်အလေး ချိန်ကို မှန်ကန်သည်ထက် မှန်ကန်အောင်ထပ်မံစမ်းသပ် ရေးသားခဲ့ခြင်းများကြောင့်၊ ၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် နိုဗဲဆုဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်းခံခဲ့ရလေသည်။ သူသည် အက်တမ်ခန္ဓာအိမ် အကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော ပြဿနာရပ်များကိုလည်း ဖြေရှင်းခဲ့လေသည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်နှင့် ၁၈၉၈ ခုနှစ်များတွင် ဟီလီယမ်နှင့် အခြားအလားတူ (ဓာတ်ငွေ့ထိုင်း) များကို အင်္ဂလန်ပြည်မှ လော့ရော်လီနှင့် ဆာဝီလီလျံရမ္မဆေတို့ ရှာဖွေတွေ့ရှိကြလေသည်။

ရေဒီယမ်သတ္တိ တွေ့ရှိခြင်း

၁၈၉၅ ခု၌ ဂျာမန်လူမျိုး သိပ္ပံပညာကျော် ပါမောက္ခ

ဝီလဟမ်ကွန်းနရက်ရန်ဂင်းသည် 'အိပ်စရေး'ခေါ် ရောဂါခြည်သစ်တစ်မျိုးကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ ၁၈၉၆ ခုနှစ်တွင် အန်တွန်းအန်းရီဗက္ကရယ်သည် ယူရေးနီးယမ်းဒြပ်စင်တွင် ရေဒီယမ်သတ္တိများကို တွေ့ရှိပြန်လေသည်။ ထိုနောက် ၁၈၉၆ခုမှာပင် ဆာဂျေ၊ ဂျေ၊ တွန်မဆင်က အီလက်ထရွန်များကို တွေ့ရှိပြန်၏။ ထိုသို့ပုံပညာကျော်တို့၏ ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများကြောင့်၊ ရုပ် ပိုင်းဓာတုဗေဒသည် ၁၉ ရာစု ကုန်ခါနီးတွင် များစွာတိုးတက် လာလေသည်။

ဤမျှမကသေး၊ အီလက်ထရွန်တို့၏ လှုပ်ရှားပုံများနှင့် အက်တမ်ခန္ဓာအိမ် အကြောင်းများကို၊ အိပ်၊ ဂျီ၊ ဂျေ၊ မိုစလီ၊ မက်စဖွန်လောင်း အား၊ ဖရန်းစစ်ဝီလျံ အက်စတန်၊ ဆာဝီလျံဗရက်နှင့်သူ၏သား ဆာဝီလျံလောရင့်ဗရက် စသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလည်း ပိုမိုထင်ရှားအောင် ထပ်မံရှုရှင်းပြပြန်၍။ ၁၈၉၈ခုတွင် ယူရေးနီးယမ်းထက် အဆပေါင်းများစွာ ရေဒီယမ်သတ္တိရှိသည့် ရေဒီယမ်ဒြပ်စင်ကို ကျူးရီဇီးမောင်န့်တို့ စတင်တွေ့ရှိကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ လော့ရားသားဖို့အမည်ရှိ နာမည်ကျော် ရူပဗေဒကဝိကြီးကလည်း ရေဒီယမ်သတ္တိများနှင့် အက်တမ်ခန္ဓာအိမ် အကြောင်းများကိုထုတ်ဖော် ရေးသားခဲ့မှုများကြောင့်၊ လည်းကောင်း သိပ္ပံပညာသည် အလွန်တိုးတက်ကြီးလာပြီးလျှင်၊ ဓာတုဗေဒနှင့် ရူပဗေဒပညာရပ်နှစ်မျိုးမှာ တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုးအလွန်နီးစပ်၍ လာတော့၏။

ဓာတုဗေဒနှင့် ကမ္ဘာလူထုအကျိုး

အမျိုးမျိုးသော ဓာတုဗေဒပညာရပ်များအနက်၊ ကုန်ထုတ်ရေး ဓာတုဗေဒသည် ယခုခေတ်တွင် အလွန်တိုးတက်ကြီးပွားလာသည့်အတိုင်း၊ ယခုအခါ ဓာတုဗေဒနှင့်စပ်လျဉ်းသောသုတေသနလုပ်ငန်းများကို စက်မှုလက်မှုရုံကြီးတိုင်းလိုမှာပင် စူးစမ်းရှာဖွေ လုပ်ကိုင်နေကြပေပြီ။ ရှေးအခါကမူ ဤကဲ့သို့သောသုတေသနလုပ်ငန်းများကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်ကြီးများနှင့် ထူးချွန်သောပုဂ္ဂိုလ်များကသာရှာဖွေလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြ၏။ သို့သော် စက်မှုလက်မှုရုံကြီးများတွင် ယခုအခါ ကုန်ထုတ်ရေးဓာတုဗေဒဆရာများ ဟူ၍ထားရှိကြပြီ။ ထိုကုန်ထုတ်ရေးဓာတုဗေဒ ဆရာများ၏လုပ်ငန်းမှာ ဓာတုဗေဒသုတေသနများနှင့် ဓာတ်ခွဲမှုများ၌ ကျွမ်းကျင်စွာလုပ်ကိုင်ရခြင်း၊ စက်မှုလက်မှု ရုံကြီးများကို ဆောက်လုပ်ရခြင်း၊ တည်ဆောက်မည့်စက်မှုလက်မှုရုံကြီးများ မည်မျှကြာအောင်တည်တံ့မည်ကို ခန့်မှန်းရခြင်းစသော လုပ်ငန်းဖြစ်လေသည်။ ထိုဓာတုဗေဒဆရာများကြောင့် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများသည် အလွန်တိုးတက်လျက်ရှိပြီးလျှင်၊ အစားထိုးရန်ပစ္စည်းသစ်များနှင့် အသစ်တီထွင်မှုများလည်း မကြာခဏပင်ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိပေသည်။

သတ္တုရိုင်းများကို ကျိုချက်ယူခြင်း၊ ရရှိပြီးသော သတ္တုများကို ချွတ်ခြင်းနှင့်သတ္တုရောအသစ်များကို ပြုလုပ်ယူခြင်းတို့သည် အသုံးချမှုဓာတုဗေဒပညာရပ်များ ပင်ဖြစ်၏။ ဖန်အမျိုးမျိုး၊ ဓာတ်မီး 'ပလပ်'လုပ်ရန် အသုံးပြုသောကြော့၊ ရိုးရိုးကြော့၊ အုတ်ကြွပ်၊ ကြမ်းခင်းအုတ်အစရှိသောပစ္စည်းများသည် ဓာတုဗေဒဆိုင်ရာသုတေသနလုပ်ငန်းများမှ ထွက်ပေါ်လာသောအရာများ ဖြစ်ကြပေသည်။ အိမ်မိုးနီးယား(ဇဝက်သာ)ကို အခြားဒြပ်စင်များမှ ပြုပြင်စီရင်ယူနိုင်၏။ ထိုပြုပြင်စီရင်ယူ၍ရရှိသော ဇဝက်သာများကို မြေဩဇာနှင့်ခဲယမ်းမီးကျောက်လုပ်ငန်းများတွင် များစွာအသုံးပြုကြရလေသည်။ ယခင်က အိမ်မိုးနီးယားအတွက် တွင်းထွက်နိုက်ထရိုတ်များကိုသာ အားထားနေရသော်လည်း ယခုအခါတွင်မူ အိမ်မိုးနီးယားကိုဓာတ်စမ်းခန်းတွင် ပြုပြင်စီရင်ယူနိုင်ပြီဖြစ်၏။ (သတ္တုစပ်၊ အိမ်မိုးနီးယား၊ ပေါက်ကွဲ စရာများ၊မြေဩဇာများ-ရှု။)

ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် အိမ်မိုးနီးယား၊ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်နှင့် ဆာလဖာဒိုင်အောက်ဆိုက်စသော ဓာတ်ငွေ့များကို အအေးဓာတ် ရရှိရန်အတွက် အသုံးပြုကြ၏။ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့သန့်သန့်ကို ဆေးဝါးအတွက်အသုံးပြုနိုင်သည့်ပြင် အဆက်တီလင်ကဲ့သို့ အခြားဓာတ်ငွေ့နှင့်ရောပြီးလျှင်၊ ဂဟေဆော်သည့် လုပ်ငန်းများ၌ အသုံးပြု နိုင်သေး၏။ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို တွင်းထွက်ဆီနှင့် အပင်မှရသော ဆီများကို ပြုပြင်ရာ၌ အသုံးပြု၏။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အနောက်ပိုင်းရှိ ရေနံတွင်းများမှရသောဟီလီယမ်ဓာတ်ငွေ့သည် အလွန်ပေါ့၍၊ မီးမလောင်နိုင်သောသိရှိခြင်းကြောင့် ဓာတ်အိမ်ပျံနှင့် လေသင်္ဘောများတွင် အသုံးပြုကြ၏။ နီယွန်ဓာတ်ငွေ့ကို လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့်ထွန်းရသော နီယွန်မီးလုံးများ ပြုလုပ်ရာ၌ အသုံးပြု၏။ အားဂွန်ဓာတ်ငွေ့ကို လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးလုံးတစ်မျိုးပြုလုပ် ရာ၌ အသုံးပြု၏။ ကလိုရင်းဓာတ်ငွေ့ကိုမူ အရောင်ချွတ်ရာ၌ လည်းကောင်း၊ ရေကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စရာ၌လည်းကောင်း၊ အသုံးပြုကြ၏။

ဓာတုဗေဒသည် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် သာမက စားကုန်သောက်ကုန်များကို မပုပ်မသိုးဘဲ တာရှည်ခံအောင် ပြုလုပ်ရာ၌၊ အနံ့အရသာနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်စေခြင်း၊ ရပ်ဝေးတိုင်းပြည်များသို့ အလွယ်တကူ ပို့ဆောင်နိုင်စေရန် စည်သွတ်ခြင်းစသည်တို့တွင် အထူးပင်အသုံးဝင်၏။ ထောပတ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ သကြားချွတ်ခြင်း၊ နို့ဆီချက်ခြင်း၊ အသားများမပုပ်မသိုးဘဲတာရှည်ခံအောင်ပြုလုပ်ခြင်း၊ သစ်သီးများကို အခြောက်ခံခြင်းနှင့် တာရှည်ခံအောင်စီမံနိုင်ခြင်း အစရှိသော လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ဓာတုဗေဒမပါလျှင် မဖြစ်နိုင်ချေ။

အပင်ကိုယ်သည်မှရသောပစ္စည်းများကို ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် သုတ်ဆေး၊ ယွန်းဆေး၊ အရောင်တင်ဆေး၊ အထည်အလိပ်၊ လျှော်ကော်နှင့် အဆောက်အအုံ ပစ္စည်းများအတွက် တိုးတက်ပြုလုပ် နိုင်သေး၏။ ချည်ထည်များကို တောက်ပြောင်ချောမွေ့အောင် လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ပိုထည်များကို ပိုမိုခိုင်ခံ့အောင်စီမံခြင်းတို့သည်လည်း ဓာတုဗေဒနည်းပင်ဖြစ်၏။ ‘ရေယွန်း’ခေါ်ပိုးတုပြုလုပ်ခြင်းနှင့် အီတလီနိုင်ငံတွင် နို့ရည်မှ သိုးမွေးအတုပြုလုပ်ခြင်းတို့သည် ဓာတုဗေဒပညာတွင် အကြီးအကျယ်တိုးတက်မှုများပင်ဖြစ်ကြ၏။ (ရေယွန်း-ရှူ) ပလပ်စတစ်ပစ္စည်းဖြစ်သော နိုင်လွန်ကိုပြီးခဲ့သော ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းတွင်လေထီးကြီးများ၊ ဂလိုက်ဒါကြီးများလုပ်ရန်အတွက်၊ အသုံးအလွန်များခဲ့လေသည်။ မီးအပူချိန် ၅၀၀၀ ဟိုက် ဒီဂရီ ၁၀၀၀ ထက်ပို၍ခံနိုင်သော အုတ်ဖိုကြီးများကို ဆစ်လီကွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်၊ အလျူမီနီယမ်အောက်ဆိုက်၊ မက်ဂနီဇီယမ်စသော ဓာတ်ပစ္စည်းများဖြင့် ပြုလုပ်၍မီးခံအုတ်၊ မီးခံအခင်းနှင့် ဖိုများကို ဆစ်လီကွန်ကာဖိုက်ခေါ် ပစ္စည်းဖြင့် ပြုလုပ်ရလေသည်။

အသုံးချမှု ဓာတုဗေဒ၏ တိုးတက်မှုများ

အသုံးချမှု ဓာတုဗေဒသည် တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လာသည့်အလျောက်၊ ယခုအခါရာဘာ (ကော်ဖတ်) တုများကိုလုပ်ကိုင်လျက်ရှိနေရုံမက၊ ရာဘာအစစ်များကိုပင် ချဲ့ထွင်သုံးစွဲလျက်ရှိနေကြပြီ။ (ကော်ဖတ်-ရှူ) ရာဘာအစစ်များဖြင့် ခေါင်းဖိးဖိးဘီး၊ ကြယ်သီး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်မလိုက်သောပစ္စည်း အစရှိသည်တို့ကို လုပ်ကိုင်ကြ၍ ရာဘာအပျော့စားကိုမူ ရေမြှုပ်များပြုလုပ်ရာ၌လည်း ကောင်း၊ ကျွဲကော်ရာဘာမျိုးကို ဓာတ်ဆေးများထည့်သည့် အိုးခွက်များပြုလုပ်ရာ၌လည်းကောင်း အသုံးပြုကြလေသည်။ တဖန်ကျောက်ဂွမ်း၊ ထုံးကျောက်နှင့် သဲများကို ရောစပ်၍ဖြစ်စေ၊ ဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် ပြုပြင်စီမံထားသော သစ်သား၊ အပင်မှရသော အမျိုးမျိုးသော အမျှင်များဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အပူမလိုက်သည့်ပစ္စည်းများ၊ အသံလုံသည့် ပစ္စည်းများကိုလည်း ပြုလုပ်ကြ၏။

ဗွိုင်လာရေဓနူးအိုးများအတွက်နှင့် အခြားလုပ်ငန်းများအတွက်အသုံးပြုသောရေကို အသုံးချမှုဓာတုဗေဒနည်းဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၍ သွက်လာအောင် ပြုပြင် စီမံပေးရ၏။ စက္ကူလုပ်ငန်းတွင်လည်း ဓာတုဗေဒနှင့်သက်ဆိုင်သော သုတေသနလုပ်ငန်းများကြောင့်၊ ကော်နှင့်လုပ်သည့် မိုးကာအဝတ်(ဆဲလီဖိန်း)များကဲ့သို့ အလင်းပေါက်၍ ရေမဝင်နိုင်သည့် ဆီစီမံရောင်စုံစက္ကူမျိုးကိုပင် တိုးတက်လုပ်ကိုင်နိုင်လာကြ၏။ ဖယောင်းအမျိုးမျိုးကို ရေနံမှထုတ်လုပ်နိုင်သည့်ပြင်၊ အပင်မှရသောဆီနှင့် တိရစ္ဆာန်မှရသော အဆီ

များကဲ့သို့ အခြားပစ္စည်းများမှလည်း ရယူလုပ်ကိုင်နိုင်၏။ ထိုဖယောင်းများကိုမိုးကာ၊ ဖယောင်းတိုင်ခေါင်းလိမ်းဆီနှင့်အခြားအသုံး အဆောင်များအတွက် အသုံးပြုကြ၏။ အသုံးချမှု ဓာတုဗေဒတွင် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ရာကောင်းသော အချက်တစ်ခုမှာ သစ်သား၊ ကျောက်မီးသွေးနှင့် ရေနံတို့ကိုပေါင်းတင်၍၊ ဓာတ်ခွဲယူနည်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဓာတ်ခွဲယူသောအခါ၊ ဆိုးဆေး၊ အနံ့အရသာ၊ ရေမွှေး၊ ခဲယမ်းမီးကျောက်၊ အနံ့အသက်ပျောက်ဆေးနှင့် ကျွဲကော်အစရှိသော ပစ္စည်းမျိုးအမြောက်အမြားကို ရရှိလေသည်။ အပင်မှရသော ‘ဗေကလိုက်’ကဲ့သို့သော အဆီအစေးတို့ကို တုပြီးလုပ်ထားသည့် ပစ္စည်းများကိုလည်း၊ ပေါင်းတင်ဓာတ်ခွဲနည်းဖြင့်ပင်ရရှိ၍၊ ထိုပစ္စည်းမျိုးဖြင့် ဓာတ်ပြား၊ ဆေးတံအရိုး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ် မလိုက်သည့်ပစ္စည်းနှင့် အခြားပုံသွင်းပြုလုပ်ရသောပစ္စည်း ပေါင်းမြောက်မြားစွာကို လုပ်ကိုင်ကြ၏။ ကျောက်မီးသွေးမှ ဓာတုဗေဒနည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်၊ ဓာတ်ဆီကို ထုတ်ယူနိုင်ပြီးလျှင်၊ သကြားကိုလည်း ချက်ယူနိုင်လေပြီ။

မင်၊ သုတ်ဆေး၊ ဆိုးဆေးနှင့်အရောင်တင်ဆေးများကို စမ်းသပ်ကြည့်ရာ၌၊ ‘အာလထရာဗွိုင်အိုလက်’ (ခရမ်းဘေးရောင်ခြည်)ခေါ် ထက်မြက်၍မမြင်နိုင်သော ရောင်ခြည်တစ်မျိုးကို အသုံးပြုရ၏။ ဝိုင်အရက်ကို (ပြဒါး)မီးစွယ်မှ ထွက်သောရောင်ခြည်ဖြင့် နှစ်ချို့အရက်ဖြစ်အောင် ဖောက်ယူနိုင်သည်။ စိန်ကို အာလထရာဗွိုင်အိုလက်ရောင်ခြည်ဖြင့်ပြုပြီးနောက်၊ စုန်းတောက် သကဲ့သို့ အလင်းရောင်ထွက်ခြင်း ရှိမရှိကို ကြည့်ခြင်းဖြင့်၊ စိန်စစ်သည် မစစ်သည်ကို သိရှိနိုင်လေသည်။

ဓာတ်ဆေးများနှင့် ဓာတ်စမ်းသပ်မှုများ

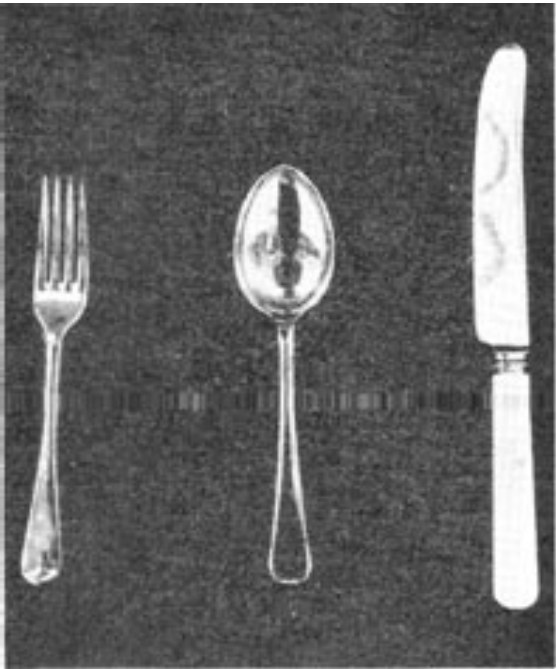
ဓာတုဗေဒသည် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် မည်မျှအထောက်အပံ့ရ၍၊ မည်မျှတိုးတက်စေခဲ့သည်ကို အထက်တွင်တွေ့ခဲ့ရလေပြီ။ ထိုပညာသည်စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းတွင် သာမက၊ အခြားဘက်တွင်လည်း များစွာတိုးတက်လျက်ရှိရကား၊ အဆိပ်ဓာတ်ငွေ့များပင်ပေါ်ပေါက်လာ၍၊ စစ်ပွဲများတွင် အသုံးပြုသောကြောင့် ပိုမိုကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းလာလေသည်။ သို့သော် ထိုပညာကြောင့်၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်လုပ်ငန်းများအပြင် နေရေးထိုင်ရေး စားသောက်ရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဘက်တွင်လည်း၊ လူ့သတ္တဝါတို့အားများစွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည်မှာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌပင်ဖြစ်၏။ မေ့ဆေး၊ ထုံဆေးနှင့် အခြားဆေးများသည် ဆေးကုသရာ၌လည်းကောင်း၊ ခွဲစိတ်ကုသရာ၌လည်းကောင်း မနာမကျင်စေရဘဲ၊ အလွယ်တကူနှင့် ရောဂါပျောက်ကင်းအောင် ကုသနိုင်လေသည်။ ထိုဆေးကောင်းများသည် ဓာတုဗေဒ၏ လက်စွမ်း

များဖြစ်ရာ၊ ဆက်လက်၍လည်း ထိုကဲ့သို့သောဆေးစွမ်းကောင်းများ၊ ပေါ်ထွက်လျက်ရှိ၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးသည့်နောက်မှထွက်ပေါ်လာကြသော ဆေးစွမ်းကောင်းများအနက် ‘ပင်နီဆလင်’ ထိုးဆေးသည် ရောဂါအမျိုးမျိုးကိုပင် ကုသနိုင်သဖြင့်၊ ဓာတုဗေဒသည် မည်မျှတိုးတက်ထွန်းကားလာကြောင်းကို သိသာနိုင်ပေသည်။ (မေ့ဆေး၊ ထုံဆေး၊ ဆေးဘက်ဝင်ပစ္စည်း၊ ဆေးပေး ပညာနှင့်ခွဲစိတ်ပညာ၊ ပင်နီဆလင်-လည်းရှု။)

ရာဇဝတ်မှုများ စုံစမ်းထောက်လှမ်းရာ၌လည်း ဓာတုဗေဒပညာသည် များစွာပင် အကူအညီအထောက်အပံ့ရပေ၏။ လူတို့၏အစားအသောက်များတွင် အဆိပ်ပါမပါကိုလည်းကောင်း၊ အစွန်းအကွက်များသည် မည်သည့်အစွန်းအကွက်များဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ မင်၊စက္ကူစသောပစ္စည်းများသည် မည်သည့်အမျိုးအစားဖြစ်သည်ကိုလည်းကောင်း ဓာတ်ခွဲကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၊ စစ်ဆေးသိရှိနိုင်လေသည်။ လူတို့၏ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်းအသီးအသီးတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ ကျန်းမာမှုနှင့် ရောဂါတို့၏ဇစ်မြစ်ကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုနိုင်ခြင်းသည် ဓာတုဗေဒ၏ အစွမ်းပင်ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ ကျွန်ုပ်တို့သည် စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများတွင်သာမဟုတ်၊ နေ့စဉ် သာမန်ကိစ္စ ကလေးများတွင်ပင် ရှေးအခါကမမြင်ဘူး မကြားဘူးခဲ့သော ပစ္စည်းအမြောက်အမြားကို ဓာတုဗေဒပညာကျော်များ၏ကျေးဇူးကြောင့် အသုံးပြုနိုင်နေကြပေပြီ။ ထိုအချက်မှန်ကန်ကြောင်းကို ခေတ်မှီသော အိမ်တစ်ဆောင်ရှိ အိမ်သုံးကိရိယာတို့ကိုကြည့်လျှင် သိနိုင်ပေသည်။ အလှူမိနီယမ်၊ ကြော့ထည်ပစ္စည်း၊ ပလပ်စတစ်၊ ရေယွန်၊ နိုင်လွန်၊ အက်စပစ် ရင်၊ ဒီ၊ ဒီ၊ တီ၊ အမ်အင်အီ၊ ပယ်လူဒရင်၊ ဗာလကာနိုက်ရာဗာစသည်တို့မှာ ၁၈၀၀ပြည့်နှစ်လောက်က မပေါ်ပေါက်ခဲ့သေးသော်လည်း၊ ယခုအခါ၌မူ နေ့စဉ်တွေ့မြင်နေရသော သာမန်ပစ္စည်းတို့အနက် အချို့အဝက်မျှသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဓား၊ ဇွန်းနှင့်ခက်ရင်း ။ ။ရှေးကျောက်ခေတ်မှစတင်၍ ဓားများကိုတီထွင်အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။ ထိုခေတ်ဓားများသည် ယခုခေတ်ဓားများကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ၊ မီးခတ်ကျောက်မှပြုလုပ်ထားသော ဓားရွက်များသာဖြစ်ကြသည်။ ထိုခေတ်မှစ၍ ဓားများကို တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြရာ၊ ယခုခေတ်တွင် အလွန်သပ်ရပ်စွာ လုပ်ကိုင်ထားသော ဓားကောင်းဓားလှများကို သုံးစွဲနေကြရပေပြီ။ ဓားများသည် အလွန်ရှေးကျသောခေတ်မှ စတင်ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာကား၊ စားပွဲလှီးဓားများ ပေါ်ပေါက်လာသည်မှာကား၊ များစွာမကြာလှသေးချေ။ ဇွန်းများကိုလည်း ဓားများနည်းတူ ရှေးခေတ်မှစ၍ အသုံးပြု

အနောက်နိုင်ငံများတွင် စားသောက်ရာ၌မရှိမဖြစ်သော ဓား၊ ဇွန်းနှင့်ခက်ရင်း

လာခဲ့ကြလေသည်။ ရှေးအီဂျစ် သင်းချိုင်းဂူများမှရရှိသောသစ်သား၊ ကျောက်၊ ဆင်စွယ်တို့ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည့် ဇွန်းများကို ပြတိုက်ကြီးများတွင် တွေ့မြင်ရတတ်ပေသည်။

ရှေးခေတ်ကလူများသည် ဓားကိုခါးပတ်နှင့် ခြေအိတ်ရှည် ကြီးများတွင်ထည့်ကာ ယူဆောင်သွားလေ့ရှိကြသည်။ ခုတ်စရာဖြစ်စရာရှိသောအခါမှ ထိုဓားကို အသုံးပြုကြလေသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း သုံးရာခန့်ကအင်္ဂလန်ပြည်နှင့် အခြားတိုင်းပြည်များရှိ လူတို့သည် ခက်ရင်းနှင့်စားပွဲ လှီးဓားများကို အစားအစာစားသောက်ရာ၌ အသုံးမပြုခဲ့သေးချေ။ အထူးအဆန်း ပစ္စည်းများကဲ့သို့သာ ယူဆခဲ့ကြသည်။ ခေါမလူမျိုးနှင့် ရောမ လူမျိုးတို့သည်ဇွန်းများကို ကြေးနီနှင့် သံဖြူရောထားသော သတ္တုစပ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ငွေဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြလေသည်။ အလယ်ခေတ်လောက်တွင် အရိုးဖြင့်လုပ်ထားသည့် ဇွန်းများ၊ သစ်သားဖြင့်လုပ်ထားသည့် ဇွန်းများ သံဖြူဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည့် ဇွန်းများ ပေါ်လာကြသည်။ ကြေးငွေကြွယ်ဝသူများသည်ကား ငွေဇွန်းများပြုလုပ်၍ သုံးစွဲကြလေသည်။

ဓားနှင့်ဇွန်းကိုအသုံးပြုပြီးသောအခါမှသာလျှင် ခက်ရင်းကိုအသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ပထမဆုံးခက်ရင်းများကို သံဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အရိုးဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မာသည့်သစ်သားဖြင့်ဖြစ်စေ၊

ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုခက်ရင်းများ၌ ခွနစ်ခွသာရှိတတ်သည်။ ခက်ရင်းကို အရှေ့တိုင်းပြည်များ တွင်စတင်၍ အသုံးပြုခဲ့သည်ဟု အဆိုရှိလေသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဗင်းနစ်မြို့သို့ရောက်ရှိသွားရာ၊ ဗင်းနစ်မြို့မှ ဥရောပတိုက်သို့ ပျံ့နှံ့သွားဟန်တူသည်။ ၁၁ ရာစုနှစ် ဗင်းနစ်မြို့ပုံပြင်တစ်ခုတွင် စားဖွယ်တို့ကို အတုံးလိုက် လှီးဖြတ်၍၊ အသွားနှစ်ခုရှိသောခက်ရင်းဖြင့် စားသောက်သော ဗင်းနစ်မြို့ဝန်ကတော် အားစည်းစိမ်ယူသူက စွပ်စွဲပြောဆိုသည်ကို ဖတ်ရှုရသည်။

ယခုအခါ ဓားနှင့်ခက်ရင်းကို ဥရောပတိုက်၏ ဓလေ့ထုံးစံတို့ကို လက်ခံသောနိုင်ငံအများတွင် သုံးစွဲလျက်ရှိကြသည်။ သို့သော် အရှေ့တိုင်းနိုင်ငံတို့ကား ထိုဓလေ့ကို လက်မခံကြချေ။

ဓားလွယ်။ ။သေနတ်မပေါ်သေးမီက လူတို့သည် ရန်သူကိုတိုက်ခိုက်ရာ၌၊ ဓားလွယ်စသောဓားလက်နက်တို့ကို သုံးကြသည်။ ဓားလွယ်ပေါ်လာပုံ ဇာစ်မြစ်မှာ၊ နှောင်းကျောက်ခေတ်အခါကဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က လူတို့သည် သမင်တစ်မျိုး၏ ဦးချိုပုံသဏ္ဍာန်ကို အတုယူကာ၊ ကျောက်ဖြင့် ဓားမြှောင်ကဲ့သို့သော လက်နက်ကိုပြုလုပ်သုံးစွဲကြသည်ဟု ယူဆဖွယ်ရာ အထောက်အထားများ ရှိလေသည်။ ကျောက်ခေတ်မှ ကြေးနီ၊ ကြေးဝါ ခေတ်များသို့ ကူးပြောင်းလာသော် ယင်းဓားလက်နက်များကို ထိုသတ္တုများဖြင့် ပြုလုပ်လာကြသည်။ ခရစ်မပေါ်မီ အနှစ် ၁၀၀၀ မှ ၇၀၀ အတွင်းတွင်၊ ယင်းတို့အစား သံကို အသုံးပြုလာကြသောအခါ ဓားလက်နက်များကို သံဖြင့်ပြုလုပ်သုံးစွဲလာကြကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက ဓားလက်နက်များကိုသစ်ရွက်ပုံသော် လည်းကောင်း၊ အသွားဖြောင့်သော ရိုးရိုးပုံသော်လည်းကောင်း၊ ပြုလုပ်ကြ၏။ သစ်ရွက်ပုံ ဓားလက်နက်မှ ဓားမြှောင်အမျိုးအစား ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

ဓားလွယ်ကဲ့သို့သော လက်နက်မျိုးကို ဓားအရင်းမှ ဆုပ်ကိုင်၍ တိုက်ခိုက်အသုံးပြုခြင်းကြောင့်၊ ဓားရင်းတွင်ရှိသော ဓားရိုးကိုမြဲမြံစွာနှင့် ကြာရှည်စွာ ဆုပ်ကိုင်နိုင်လေအောင် စီမံထားကြရ၏။ လူ့သမိုင်း စတင်သည့် ခေတ်၌အသွားဖြောင့်နှင့် အသွားကောက် ဓားလွယ်မျိုး သုံးစွဲသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ထို ဓားမျိုးမှာအနှောင့်ရှိသည်။ ၁၇ ရာစုနှစ်များတွင် ဥရောပတိုက်၌ အသုံးများသော ဓားလွယ်မျိုးကား အသွားနှစ်ဘက်ရှိသော ဓားမျိုးဖြစ်၏။ အာရှတိုက်တွင်ဖြောင့်တန်းသောဓားမျိုးကိုမသုံးကြမူ၍၊ ဓားကော့၊ ဓားကောက်စသည်ဖြင့် ငှက်တောင် သဏ္ဍာန်နှင့် တူသောဓားမျိုးကို သုံးစွဲကြသည်။ ဓားပုံသဏ္ဍာန် အမျိုးမျိုးတွင် အရှေ့တိုင်းဓားပုံသဏ္ဍာန်များမှာ ထူးခြားသည်။

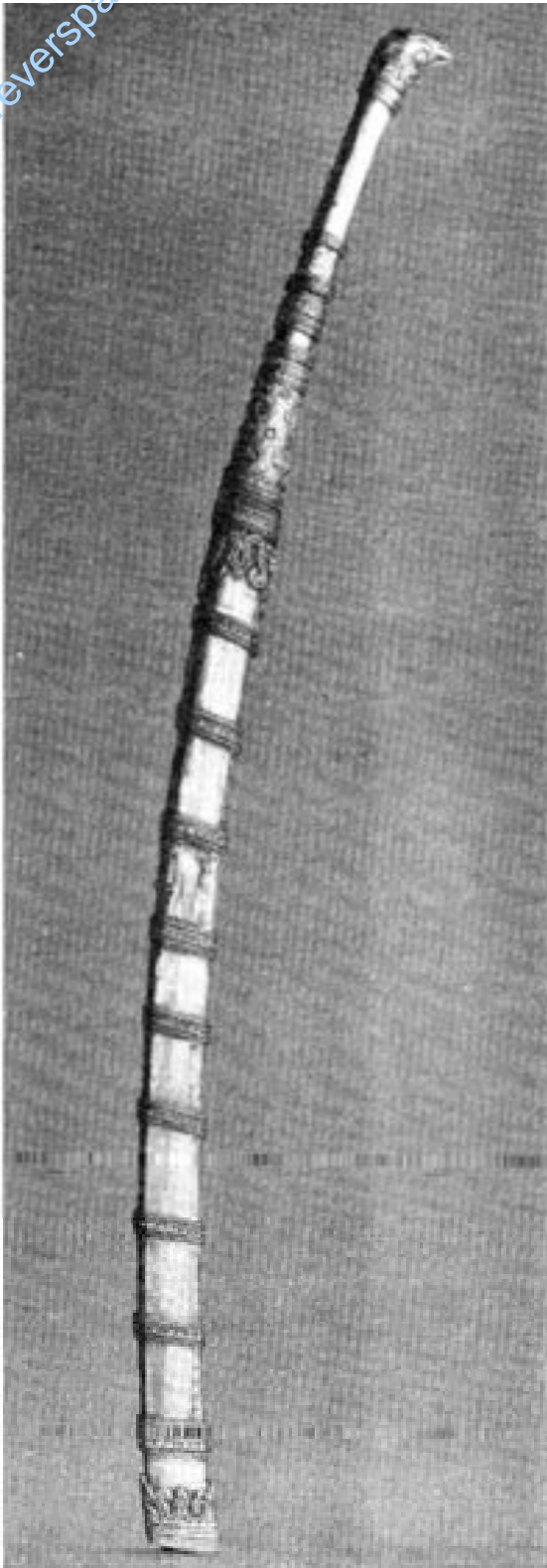
မာရတ္ထပြည်နယ်မှ ဓား၊ ဂေါရခါးလူမျိုးများ ကိုင်ဆောင်သောဓားကောက်၊ ပဿူးလူမျိုးတို့၏ အသွားတွန့်သောဓားဟူသည်တို့သည် ထူးခြားလှ၏။ မြန်မာတို့တွင် ငှက်ကြီးတောင်ဟုခေါ်သော ဓားလွယ်ပုံသဏ္ဍာန်မှာ ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့၏။ ဓားသွားများ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ပြောင်းလဲသည့်နည်းတူ ဓားရိုးများပြုလုပ်ပုံလည်း ပြောင်းလဲလာလေသည်။ နောင်အခါတွင် ဓားရိုးများကို လှပစေရန် အမျိုးမျိုးခြယ်လှယ်လာကြ၏။

မူလကဓားပုံသဏ္ဍာန်မှာ သစ်ဝါးများခုတ်ဖြတ်ရန် ဖြစ်၍၊ တုံးဝိုင်းသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်၏။ စစ်တိုက်ရာ၌ အသုံးပြုရန်အလို့ငှာ တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်ကောင်းမွန်လာအောင် ပြုပြင်လာကြရာ၊ နှောင်းခေတ်များတွင် ပါးလွှာချွန်မြဲသော ဓားလွယ်များပေါ်ပေါက်လာလေသည်။

လူ့သမိုင်းကို ပြန်ကြည့်သောအခါ၊ ထိုခေတ်များက တိုးတက်ကောင်းမွန်သော ဓားလွယ်များကို ကိုင်ဆောင်သူများက ထိုစဉ်ကခေတ်မမှီသောဓားများ ကိုင်ဆောင်သူတို့အား နှိမ်နင်းစိုးမိုးနိုင်သည်ကိုတွေ့ရလေသည်။ ပမာဆိုသော်ပေါ့ပါးထက်မြဲသောဓားများကို ကိုင်ဆောင်သူ ရောမများသည် လေးလံတိုင်းသော ဓားများကိုကိုင်ဆောင်သူ ဥရောပမြောက်ပိုင်းမှ လူရိုင်းများကို နှိမ်နင်းလိုက်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

သိုးဆောင်းတို့၏အလယ်သမိုင်းခေတ်အခါက၊ ဥရောပတိုက်တွင် အရပ်သားတိုင်း ဓားရှည်များကို ကိုင်ဆောင်တတ်ကြသည်။ ခိုက်ရန် ဖြစ်ပွားသည့်အခါ၊ နှစ်ယောက်ချင်း ဓားချင်းယှဉ်၍ တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့၏ကိစ္စကို ဖြေရှင်းလေ့ရှိကြသည်။ ထိုခေတ်အခါများက အရှေ့တိုင်းများ တွင်လည်း ဓားရေးလှံရေးအတတ်သည် ယောက်ျားကောင်းတို့၏ တတ်အပ်သောပညာတစ်ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကြောင့် သူရသတ္တိကိုပြနိုင်သော ဓားလက်နက်ကို ကိုယ်၌စွဲကိုင်ဆင်ယင်ခြင်းသည် ဂုဏ်ကျက်သရေတစ်မျိုး ဖြစ်သည်ဟုတန်ဖိုးထားကြလေသည်။ သူရသတ္တိကိုလေးစားသောသူရဲကောင်းခေတ်က၊ ဓားရှည်ကိုင်ဆောင်ခြင်းသည် များစွာအရေးပါအရာရောက်လေသည်။ သိုးဆောင်းတို့တွင် သူရဲကောင်းတစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် သူကောင်းပြုသော အခမ်းအနားများတွင် သူကောင်းပြုလိုသူသည် သူကောင်းပြုခြင်းခံရသူ၏ ပခုံးနှစ်ဘက်နှင့်လက်ပေါ်သို့ ဓားပြားဖြင့် တချက်စီတို့ပေးရလေသည်။ သိုးဆောင်းတို့တွင် ဓားနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ထုံးတမ်းဓလေ့များကားဤသို့တည်း။ ဘုရင်၏ သစ္စာတော်ခံတို့သည် မိမိတို့၏ဓားကိုနှမ်း၍၊ သစ္စာတော်ခံကြောင်း ပြရလေသည်။ စစ်ဘက်တွင်စစ်သားများသည် ဓားကိုလက်နှစ်ဘက်ဖြင့် ကိုင်မ၍ကျမ်းသစ္စာကျိန်ဆိုရ၏။ မိမိ၏ဓားရှည်ကို ပေးအပ်ရသောဗိုလ်ချုပ်သည်

ဓားလွယ်

မန္တလေးဓား

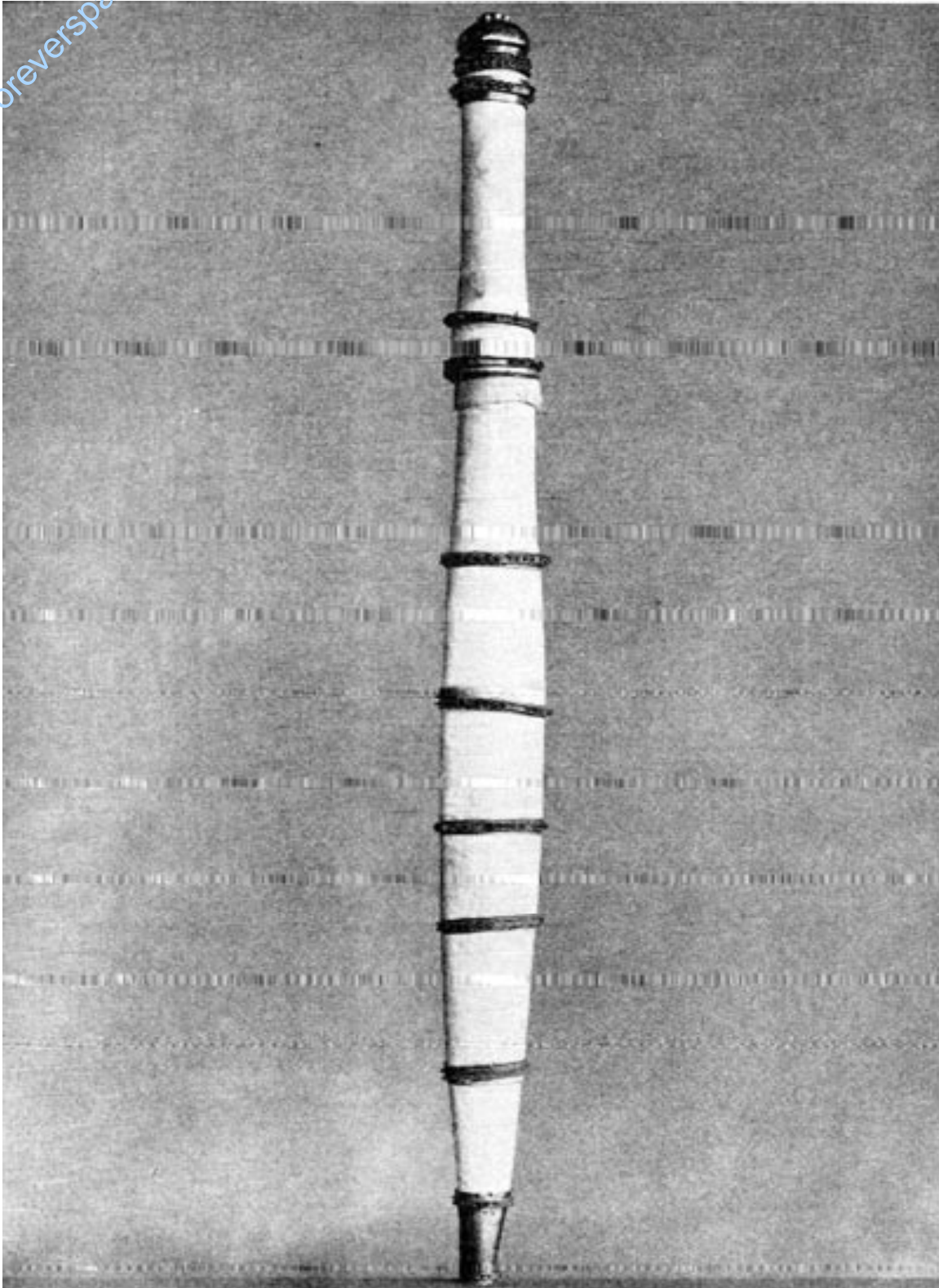
တိုက်ပွဲတွင် အညံ့ခံရသူဖြစ်လေသည်။ သစ္စာဖောက်ခြင်း၊ သူရဲဘောက်နည်းခြင်းဟူသည့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာကြီးလေးသောပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်သူများအားအပြစ်ပေးရာတွင် ထိုသူတို့၏ ဓားရှည်များကို ဆိုင်ရာအထက်အရာရှိကြီးများက ချိုးပစ်ခြင်းမှာ ရှုတ်ချသည့်အပြုအမူ ဖြစ်လေသည်။

သူရဲသတ္တိကို လေးစားသောခေတ်က၊ ဓားလှုပ်ငန်းသည် အလွန်တရာဂုဏ်ရှိလေသည်။ ထိုခေတ်က စစ်တိုက်သူတို့၏ အားထားရာလက်နက်ဖြစ်သော ဓားသည် သူရဲသတ္တိနှင့်ဆိုင်ရာများတွင် မည်ကဲ့သို့ အရေးအရာရောက်စွာပါဝင်ခဲ့ကြောင်းများကို ဖော်ပြသည်။ အကြောင်းအရာအဖြစ်အပျက် ရှေးဟောင်းပုံပြင်ပေါင်း မြောက်မြားစွာရှိခဲ့သည်။ ယခုခေတ်တွင်ကား ဓားလွယ်ကို တိုက်ပွဲတွင် အသုံးပြုခြင်းမရှိချေ။ လှံစွပ်ခေါ် သေနတ် ထိပ်ဖျားတွင် ဓားမြှောင်ကဲ့သို့ ချွန်ထက်သော ဓားသွားများကိုသာ အသုံးပြုကြ၏။ ယခုခေတ် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာအထက်တန်းအရာရှိကြီးများမူကား မိမိတို့၏ ရာထူးအလိုက် ဝတ်စုံများကိုဝတ်ဆင်သည့်အခါတွင်သူရဲသတ္တိကိုပြသော ဓားလွယ်ကြီးများကို ကျက်သရေအဆောင်အလို့ငှာ ဆင်ယင်ကြသေးသည်။

မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ကျော်ကြားသောဓားများရှိကြသည်။ ယင်းတို့အနက် 'ယိမ်းနွဲ့ပါး' ဟူသော နန်းစဉ်ဓားကား မြန်မာ့သမိုင်း၌ အကျော်ကြားဆုံးဖြစ်သည်။ အင်းဝတွင် သို့ဟန်ဘွားကို မင်းကြီးရန်နောင် သုတ်သင်စဉ်က၊ ဤ 'ယိမ်းနွဲ့ပါး' နန်းစဉ်ဓားကို အသုံးပြုသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ထိုပြင် မြန်မာဝင်းမှူးများသည် အထိမ်းအမှတ်ရှိသော ဓားများကိုကိုင်ဆောင်ရ၏။ အရှေ့ဝင်းမှူးကိုင်ဆောင်ရသောဓားသည် 'မှန်ကူ' ဟုအမည်ရှိ၏။ 'ခိုနန်း' ဟူသော ဓားကား လက်ျာဝင်းမှူး ကိုင်ဆောင်ရသောဓားဖြစ်၏။ အနောက်ဝင်းမှူး၏ ဓားကား 'စက်ဝန်း' ဟူသော ဘွဲ့အမည်ရှိ၏။ လက်ဝဲဝင်းမှူး ကိုင်ဆောင်ရသော ဓားကား 'ပုံနန်း' မည်၏။

သက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၇ ရက်နေ့၌ သီပေါဘုရင်နှင့်မိဖုရားခေါင်ကြီးတို့သည် ဗိုလ်ချုပ်ပရင်ဒါဂတ်စသောအင်္ဂလိပ်အရာရှိတို့ကို တွေ့ဆုံသောအခါ၊ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည် 'နန်းသူ့ဆံမြိတ်' နန်းစဉ်ဓားကိုကိုင်ဆောင်လျက် အတွေ့ခံကြောင်းစကားစဉ်ရှိသည်။ မြန်မာတို့သည်ဓားကောင်းများကို သူရဲကောင်းများနည်းတူ အမည်ပေးကာ အစဉ်အလာအကြောင်းအရာများဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားလေ့ရှိသည်။ မြန်မာမင်းများသည် မှူးမတ်သေနာပတိ၊ အရာရှိအရာခံတို့အား မိမိတို့ကိုယ်စား အုပ်ချုပ်ရန် အာဏာလွှဲပြောင်းပေးသောအခါ ၌၊ ဓားကို အာဏာ၏ အထိမ်းအမှတ် ကိုယ်စားသဘောမျိုးဖြင့်

ဓားလွယ်

မန္တလေးနန်းတော်မှ မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါးဝင် ဓားသန်လျက်

လွှဲပြောင်းပေးအပ်၏။ သို့ဖြင့် ရုံးတစ်လုံး ဓားတစ်စင်းဟူသော ဆိုရုံစကား ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

မြန်မာဓားများကို ပုံသဏ္ဍာန်လိုက်၍ အမျိုးအစား ခွဲခြား ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ငှက်ကြီးတောင်ဓား၊ လေးကင်းဓား၊ စလူဖူးဓားစသည်တို့ဖြစ်သည်။ ပခုံးတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ခါးတွင်သော်လည်းကောင်း၊ သိုင်းလွယ်ရသော ဓားများကို ဓားလွယ်ဟုခေါ်၏။ ဓားအိမ်ထဲတွင်မရှိဘဲ ဓားအိမ်နှင့်လွတ်နေသောဓားကို ဓားလွတ်ဟုခေါ်သည်။ ခါးပုံတွင်လည်းကောင်း၊ လက်ထဲတွင်လည်းကောင်း၊ ကပ်မြှောင်ထားနိုင်သောဓားကို ဓားမြှောင်ဟုခေါ်ကြပြန်သည်။ ဓားရှည်ကား ဓားမြှောင်နှင့် ခြားနားရန် အလျားရှည်သောဓားကို ခေါ်ဝေါ်ခြင်းမျှ သာဖြစ်သည်။

ရုပ်ကြယ် ။ ။နက္ခတ္တဗေဒ-ရှု။

ဓာတ်ကူ ။ ။(ကက်တလစ်-ရှု။)

ဓာတ်ကြီးလေးပါး ။ ။ဓာတ်ဟူသည်ကား မိမိတို့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာသဘောကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဓာတ်ဟုခေါ်သည်။ ဤ၌ မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာသဘောတည်ရှိနေ သည်ကိုပင် ဆောင်တတ် သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောဟူ၍ ဓာတ်ကြီးလေးပါးရှိသည်။ ထိုဓာတ်ကြီးလေးပါးကိုမြန်မာလို မြေဓာတ်၊ ရေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်ဟူ၍ခေါ်၏။ ထို့ပြင် ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို ပါဠိဝေါဟာရဖြင့် မဟာဘူတဟူ၍လည်းခေါ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကြီးမားထင်ရှားစွာ ဖြစ်တတ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သက်ရှိသက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏ အရွယ်အစားစားအားဖြင့် ကြီးမားထင်ရှားစွာ ဖြစ်တည်နေမှုတို့သည် ဓာတ်ကြီး လေးပါးခေါ် မဟာဘူတတို့၏ စွမ်းရည်သတ္တိများ ဖြစ်ကြသည်။

ဓာတ်ကြီးလေးပါးတွင် မြေဓာတ်သည် ပညတ်ပရမတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်။ ပရမာဏုမြူမာစ၍ မြင့်မိုရ်တောင်စသည်တိုင်အောင် အစိုင်အခဲရှိနေသော ဝတ္ထုမျိုးသည် ပညတ်ဖြစ်သောမြေဓာတ်မည်၏။ ခက်မာခြင်း အမူအရာသက်သက်မျှသည်လည်းကောင်း၊ နူးညံ့ပျော့ပြောင်းခြင်း အမူအရာသက်သက်မျှသည်လည်းကောင်း၊ ပရမတ်ဖြစ်သောမြေဓာတ်မည်၏။ ရေဓာတ်သည်လည်း ပညတ်ပရမတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်။ ရေဟူ၍ သမုတ်အပ်သော၊ ရေတွင်းရေကန်တို့၌ တည်ရှိသောအရည်(ဒြဝ)ဝတ္ထုသည် ပညတ်ဖြစ်သော ရေဓာတ်မည်၏။ အတူ တကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုတဖျင့်တစ်ပါး မလွင့်ပါးရအောင် ဖွဲ့စည်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဘော သက်သက်သည်လည်းကောင်း၊ ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဘောသက်သက်သည်လည်းကောင်း ပရမတ်ဖြစ်သော ရေဓာတ်မည်၏။

မီးဓာတ်သည်လည်း ပညတ်ပရမတ်အားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်။ မီးဟူ၍သမုတ်အပ်သော မီးတောက်မီးလျှံ မီးခဲသည် ပညတ်ဖြစ်သောမီးဓာတ်မည်၏။ ပူခြင်းသဘောသည် လည်းကောင်း၊ အေးခြင်းသဘောသည်လည်းကောင်း၊ ပရမတ်ဖြစ်သော မီးဓာတ်မည်၏။

လေဓာတ်သည်လည်း ပညတ်ပရမတ်အားဖြင့်နှစ်ပါးရှိသည်။ လေဟူ၍ သမုတ်အပ်သော လေပြေ၊ လေညှင်း၊ လေမုန်တိုင်း စသည်တို့သည် ပညတ်ဖြစ်သော လေဓာတ်မည်၏။ အတူတကွဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုမပြုမကျရအောင် ထောက်ကန်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော သဘော သက်သက်သည်လည်းကောင်း၊ ဖောင်းကြွ၊ လှုပ်ရှား၊ တွန်းစွေ၊ လွင့်ပါးခြင်းလက္ခဏာရှိသော သဘောတရားသက်သက်သည်လည်းကောင်း၊ ပရမတ်ဖြစ်သော လေဓာတ်မည်၏။

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသောဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ခက်မာခြင်း၊ ယိုစီးခြင်း၊ ပူနွေးခြင်း၊ ထောက်ပုံခြင်း လက္ခဏာရှိကုန်၏။ တည်ရာဖြစ်ခြင်း၊ ပွားစေခြင်း၊ ရင့်ကျက်စေခြင်း၊ ရွှေ့စေခြင်းကိစ္စ ရှိကုန်၏။ ခံထားခြင်း၊ ပေါင်းစုခြင်း၊ နူးညံ့သည်ကိုပေးခြင်း၊ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းလျှင် ထင်သောအခြင်းအရာ ရှိကုန်၏။ ဓာတ်ကြီးတစ်ပါးကို ယူခိုက် ကျန်သုံးပါးလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိကုန်၏။

ဓာတ်ငွေ့ ။ ။ကျွန်ုပ်တို့ ပတ်ဝန်းကျင်တွင်ရှိကြသော ခြစ်အသီးသီးသည် အမျိုးမျိုးကွဲပြားခြားနားလျက်ရှိကြသော်လည်း၊ စင်စစ်အားဖြင့် အငွေ့၊ အရည်၊ အခဲဟူသော အခြေအနေသုံးမျိုးသုံးစားဖြင့်သာ တည်ရှိနိုင်ကြလေသည်။ ခြစ်တစ်ခုခုသည် ဓာတ်ငွေ့အဖြစ်၌ ဖြစ်စေ၊ အရည်အဖြစ်၌ဖြစ်စေ၊ အခဲအဖြစ်၌ဖြစ်စေ၊ မိမိ၏မော်လီကျူးအချင်းချင်း ဆွဲယူထိန်းသိမ်းထားသောအားနှင့် လှုပ်ရှားရွေ့သွားသောအားတို့ပေါ်တွင် အကြောင်းပြု၍တည်နေခြင်းသာ ဖြစ်လေသည်။

ဓာတ်ငွေ့တွင် မော်လီကျူးတို့၏ လှုပ်ရှား ရွေ့သွားသော အားသည် ယင်းတို့ အချင်းချင်းဆွဲငင်ထားသော အားထက်သာ၍ကြီးမားသောကြောင့် ထိုမော်လီကျူးတို့သည် လွတ်လပ်စွာအရပ်ရပ်သို့ အဆီးအတားမရှိပျံ့နှံ့သွားလာနိုင်ကြသည်။ ဓာတ်ငွေ့ကို ကျုံ့စေလိုသလောက်ချုံ့နိုင်၍၊ နေရာရှိသလောက်လည်းပျံ့နှံ့စေနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ဓာတ်ငွေ့သည် အရည်နှင့်အခဲတို့မှာကဲ့သို့ အရွယ်ပမာဏလည်းမရှိ၊ ပုံသဏ္ဍာန်အတိအကျလည်းမရှိ၊ နေရာအနှံ့အပြား ပျံ့လွင့်လျက်သာတည်ရှိလေသည်။ ဗူးတစ်ခုခုတွင် ဓာတ်ငွေ့အနည်းငယ်မျှကိုသာထည့်ထားသော်လည်း၊ တစ်ခဏချင်းပင် တစ်ဗူးလုံး ဓာတ်ငွေ့ဖြင့်ပြည့်သွားတော့၏။ ဓာတ်ငွေ့တွင် မော်လီကျူးတို့၏ လှုပ်ရှားရွေ့သွားပုံမှာ တဖြောင့်

တည်းသွားနေကြပြီးလျှင်၊ အချင်းချင်းလည်း တိုက်မိခိုက်မိ နေကြပေသည်။ ထိုအပြင် ထည့်ထားသောဗူး၏ နံရံ၊ အဝန်းနံရံတို့နှင့်တိုက်မိပြီးနောက်တွင်လည်း တဖန် လှုပ်ရှား ရွေ့သွားမြဲ ရွေ့သွားနေကြပြန်လေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ ရှူရှိုက်လျက်ရှိသောလေသည် လူသိအများဆုံး ဖြစ်သည့် ဓာတ်ငွေပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် လေသည်တစ် မျိုးတည်းသန့်သန့်ဖြစ်သော ဓာတ်ငွေမဟုတ်ချေ။ လေထဲ၌ အရွယ်ထုအားဖြင့် နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ ၇၈ ရာ ခိုင်နှုန်း၊ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ ၂၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ အားဂွန်နှင့် ယင်း အစုတွင် ပါဝင်သော ဓာတ်ငွေ ၁ရာခိုင်နှုန်း၊ ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ ၀.၀၃ မှ ၀.၀၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိ၍၊ ယင်းတို့အပြင် အညစ်အကြေးများလည်း ပါဝင်လျက်ရှိ သည်။ များစွာသော ဓာတ်ငွေတို့သည် အနံ့အရသာကင်း၍ မျက်စိဖြင့်မမြင်နိုင်ချေ။ ယင်းတို့၏ အကျိုးသတ္တိကြောင့် သာ ဓာတ်ငွေများရှိကြောင်း သိရလေသည်။

ဓာတ်ငွေသည် တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုးအလွန်ရောစပ်လွယ်၏။ ဓာတ်ငွေများအကြားတွင် အမြေးပါးကလေးကိုဖြစ်စေ၊ အ ရောင်မတင်ရသေးသောကြော့ထည်ပြားကိုဖြစ်စေကြားခံ ထားသည့်တိုင်အောင် တစ်ဘက်တစ်ချက်တွင်ရှိသောဓာတ် ငွေတို့သည် အမြေးပါးသို့မဟုတ်ကြော့ထည်ပြားမှ စိမ့်ထွက် ပြီးလျှင် တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုးရော စပ်နိုင်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့ဆွဲ အားမှရုန်းထွက်လွန်မြောက်၍လည်း တစ်မျိုးနှင့်တစ်မျိုးရော စပ်နိုင်ကြသည်။ ဓာတ် ငွေ အများပင် ရေတွင် ပျော် ဝင် လွယ်ကြသည်။ ပမာအားဖြင့် အမိနိုးနီးယားနှင့် ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက် ဓာတ်ငွေတို့သည် ရေတွင်လွယ်ကူစွာပျော်

ဝင်ကြ၏။ လေလည်း ရေတွင် အသင့်အတင့်ပျော်ဝင်နိုင် ပေရာ၊ ထိုသို့ ပျော်ဝင်သည့်အတွက်ကြောင့်ပင် ရေသတ္တဝါ ဖြစ်သော ငါးတို့သည် ရေမှလိုအပ်သော အောက်ဆီဂျင်ကို ရကြလေသည်။

သာမန်အားဖြင့် အရည်အဖြစ်နှင့်ရှိကြသော ရေ၊ အယ် လကိုဟော၊ ဓာတ်ဆီ၊ စသည်တို့၏ ဓာတ်ငွေအဖြစ်ကို အခိုးအငွေဟု အများအားဖြင့်ခေါ်ကြ၏။ စင်စစ်ကား အောက်ဆီဂျင်ကဲ့သို့သော ဓာတ်ငွေနှင့် ရေခိုးရေငွေတို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုရုပ်အားဖြင့် ခြားနားခြင်းမရှိချေ။

အရွယ်ထုချင်းတူညီလျှင် ဓာတ်ငွေတို့သည် အရည်နှင့် အခဲတို့ထက် များစွာပေါ့သည်။ ရေနင့်လေတူညီသော အရွယ်ထု ပမာဏချင်းယှဉ်လိုက်လျှင်၊ ရေသည် လေထက် အဆပေါင်း ၈၀၀ မျှလေးသည်။ ဤသဘောအတိုင်း၊ ပမာဏချင်းတူခဲ့လျှင်လေသည် ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေထက် ၁၄ ဆကျော်ကျော်မျှ လေးသည်။

ဓာတ်ငွေစစ်ပွဲ။ ။ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ပွားမီကပင် ကြိုတင်၍ တစ်နေ့နေ့တွင်ကမ္ဘာစစ်ကြီး အမှန်ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု ပညာရှိအများက ယုံကြည်ခဲ့ကြလေသည်။ ယုံကြည် လာခဲ့သည့်အလျောက်၊ အကယ်၍ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွား ခဲ့သော်၊ စစ်သားနှင့်တကွ မြို့သူမြို့သား အများအပြားကို သေစေနိုင်သည့် အဆိပ်ဓာတ်ငွေကို စစ်ပွဲတွင် မည်သည့် တိုင်းပြည်ကမှ အသုံးမပြုကြရန်ဟု၊ ၁၉၀၇ခု၌ ကျင်း ပသည့်ဟိတ်မြို့အစည်းအရုံးကြီးကဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့လေ သည်။ ယင်းဆုံးဖြတ်ချက် ရှိသော်လည်း၊ ၁၉၁၄ ခုနှစ်

အဆိပ်ဒဏ်ဆေးမှကာကွယ်ရန် ဤသို့ဓာတ်ငွေကာမျက်နှာဖုံးများ တပ်ဆင်ထားရသည်

ကမ္ဘာစစ် ပွဲ ဖြစ်ပွားလာသော အခါ၊ ဂျာမန်လူမျိုးတို့သည် ထို ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်၍၊ ၁၉၁၅ ခုနှစ်ယေပါခေါ်အီးပရား မြို့၌ ကလိုရင်းဓာတ်ငွေကို စတင် အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။ အဆိပ် ဓာတ်ငွေသည် အလွန်ကြောက် မက်ဖွယ်ကောင်း၍၊ ခေတ်သစ် စစ်မက်ရေးရာတွင် အလွန်အရေး ပါသော လက်နက်တစ်ခုဖြစ်သည်။

အဆိပ်ဓာတ်ငွေတွင်ပါသော ဓာတ်ငွေများမှာ ပြင်းထန်သော ကလိုရင်းဓာတ်ငွေ၊ ဒိုင်ဖီနိုင်းက လိုရိုအာဆင်းဓာတ်ငွေ၊ ဒိုဖေ့ စကျင်းခေါ် ထရိုင်ကလိုရိုမက်သဲ ကလိုရိုဖော်မိတ် ဓာတ်ငွေ၊ ဖေ့ စကျင်းခေါ် ကာဗွန်ဒိုင်ကလိုရိုက်

ဓာတ်ငွေကို ဖြစ်ကြသည်။ ဖော့စဂျင်းဓာတ်ငွေသည် မည်မျှ ပြင်းလန်၍၊ မည်မျှကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်း သနည်းဟူမူ ဗီလအပုံပေါင်း ၁၀၀၀၀ တွင်ထိုဓာတ်ငွေ တစ်ပုံမျှသာပါဝင် လျှင် လူသေနိုင်လောက်သည်။ အချို့သောခါတ်ငွေသည် အဆုတ်ကိုဥပဒ်ပေး၍၊ လူကိုမြောမေ့သွားစေနိုင်သည်။အချို့ ဓာတ်ငွေသည်အကြောများကိုသေစေ၍၊ အချို့ဓာတ်ငွေများ သည်ကား လူကို အော့အန်စေနိုင်သည်။ အခြားဓာတ်ငွေ တစ်မျိုးမှာ အသားကိုလောင်ကျွမ်း စေနိုင်သည်။

အဆိပ် ဓာတ်ငွေများဖြင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင် စေရန် ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာရှိ ကျင်းများတွင် နေကြရသည့် စစ်သားများနှင့် မြို့ကြီးပြကြီးများရှိ လူများကိုဓာတ်ငွေကာ မျက်နှာဖုံးများ တပ်ဆင်ပေးထားရလေသည်။ ဓာတ်ငွေ ကာ မျက်နှာဖုံး နှစ်မျိုး နှစ်စားရှိသည်။ တစ်မျိုးမှာခေါင်း ပေါ်၌ အိတ်တလုံးရှိ၍၊ ကျန်တစ်မျိုးမှာ ရင်ပတ်ပေါ်တွင် သေတ္တာတစ်လုံးကို လွယ်ထားရသည်။ အသက်ရှူရန် ထို သေတ္တာတွင် ဆင်နာမောင်းငယ်ကဲ့သို့ ပြွန်တစ်ခုတပ်ထား

သည်။ ထိုကရိယာများတွင် ဓာတ်ငွေများကိုပြယ်စေသည့် ဓာတ်ပစ္စည်းသော်လည်းကောင်း၊မီးသွေးသော်လည်းကောင်း ထည့်ထားသည်။

ဗာဆေးမြို့ စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ်ချုပ်ရာတွင် အဆိပ် ဓာတ်ငွေများကိုအသုံးပြုခြင်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပ ဒေနှင့်များစွာဆန့်ကျင်သည်ဟုယူဆကြောင်း မှတ်တမ်းတင် ခဲ့ကြ၏။ ထိုမှတ်တမ်းကို ၁၉၂၂ခု၌ ဝါရှင်တန်ညီလာခံတွင် အတည်ပြုခဲ့ကြလေသည်။ သို့ရာတွင်အကယ် စစ်ဖြစ်လာ သောအခါများတွင် ထိုဆုံးဖြတ်ချက်များကို မရိုသေမလေး စားသည့် တိုင်းပြည်များရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုကြောင့် စစ်ဖြစ်လျှင် အတိုင်းတိုင်းအပြည်ပြည်တို့သည် ဓာတ်ငွေ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကိုကာကွယ်နိုင်ရန်ကြိုတင်၍ဓာတ်ငွေကာ မျက်နှာဖုံးများကိုအရေးတကြီးပြုလုပ်ကြရသည်။ လေယာဉ် ပျံများကိုလည်းအမြောက်အမြားပြုလုပ်နိုင်ကြပြီဖြစ်၍၊မြို့ ပြများပေါ်၌ ဓာတ်ငွေဖုံးများကြိုချမည်ကိုကာကွယ်နိုင်ရန် လည်းစီမံကြရသည်။

ဓာတ်ငွေမျိုးစုံ၊ အသုံးဝင်ပုံ

ယခုခေတ်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးများပေါ်ပေါက်လာသဖြင့်၊ဓာတ်ငွေကို မီးထွန်းရန်အတွက် အသုံးနည်းပါးလာခဲ့သော် လည်း၊ မြို့ကြီးပြကြီးများရှိ အိမ်များတွင် အစားအသောက်ချက်ပြုတ်ရာ၌ ဓာတ်ငွေမီးဖိုများကိုအသုံးပြုကြလေသည်။ ဤဆောင်းပါး တွင်ဓာတ်ငွေဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းအရင်းနှင့် ဓာတ်ငွေအသုံးပြုပုံများကို ဖော်ပြထားသည်။

ဓာတ်ငွေလုပ်ငန်း ။ ။သံပေါင်းအိုးထဲတွင် ကျောက်မီး သွေးကိုလေအလုံပိတ်၍ မီးပြင်းပြင်းတိုက်လိုက်လျှင်၊ ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေနှင့် ကုတ်မီးသွေးတို့ကို ကတ္တရာ နှင့်တကွ ရရှိနိုင်သည်။ ကျောက်မီးသွေး ဓာတ်ငွေသည် မီးထွန်းရန်အတွက် အသုံးပြုနိုင်၍၊ ယင်းကို မီးထွန်း ဓာတ်ငွေဟု တစ်ခါတစ်ရံခေါ်ကြသည်။ ကုတ်မီးသွေးမှာ မူကား ရေဓာတ်ငွေကို တဖန် ထုတ်ယူနိုင်လေသည်။ (ကျောက်မီးသွေး၊ ကုတ်မီးသွေး-ရှု။)

ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေကို လေနှင့် ရောစပ်ခြင်းမရှိဘဲ ထွန်းကြည့်ရာတွင် ဝါသောအရောင်ဖြင့်လင်းသည်ကို တွေ့ ရသည်။ ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေကိုလက်တွေ့၌ အများ လူထု အသုံးချနိုင်အောင် အမြောက်အမြား ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သူ မှာ စကော့လူမျိုးအင်ဂျင်နီယာ ဝီလျံမားဒေါ့ ဆိုသူပင် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ခရစ် ၁၇၉၅ခုတွင် အစမ်း သဘောဖြင့်ဓာတ်ငွေချက်ရုံတစ်ခုဆောက်လုပ်ခဲ့ရာ၊ အောင် မြင်သဖြင့် နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ဆိုဟိုးစက်ရုံကို ဓာတ် ငွေဖြင့် မီးထွန်းနိုင်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၀၈ ခုတွင် မား ဒေါ့သည် ရမ်းဖိုဆုတ်ဆိပ်ဖြင့် ချီးမြှင့်ခြင်းခံရလေသည်။

၁၈၀၂ခုနှစ်တွင် မားဒေါ့သည် သတ္တုသွန်း အလုပ်ရုံတွင် မီးထွန်းရန် ဓာတ်ငွေအမြောက်အမြားကို ချက်ယူနိုင်ခဲ့ရာ၊

နောက်ငါးနှစ်အကြာတွင် လန်ဒန်တစ်မြို့လုံးကိုဓာတ်ငွေဖြင့် မီးထွန်းနိုင်ခဲ့လေသည်။ ကျောက်မီးသွေး ဓာတ်ငွေသည် နေရာတကာ၌ အလွန်အသုံးဝင်ခဲ့သည်။ အနောက်နိုင်ငံ

ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် ဓာတ်ငွေကို လမ်းမီးထွန်းရန် များစွာအသုံးပြုသည်

ဓာတ်ငွေ့လုပ်ငန်း

များရှိ အိမ်များ၊ လမ်းများတွင်မီးထွန်းရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ အစားအစာချက်ပြုတ်ရာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဇော်မှုလုပ်ငန်းများတွင် သံရည်ကျိုရာ၌သော်လည်းကောင်း ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေ့ကိုများစွာအသုံးပြုလျက်ရှိလေသည်။

ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေ့ကို ပထမဆုံး လက်တွေ့စမ်းသပ်နည်းဖြင့်ပြုလုပ်ခဲ့စဉ်က ဝီလျံမားဒေါ့သည်ကရားတစ်ခုတွင် ကျောက်မီးသွေးများကိုထည့်၍ မီးပြင်းတိုက်ပေးလေသည်။ ယင်းသို့ မီးပြင်းတိုက်ပေးလိုက်သောအခါ အဝါရောင်ရှိသောဓာတ်ငွေ့သည် သံပြွန်ချောင်းတစ်ခုမှ သတ္တုအိုးသို့ ထွက်လာ၏။ လိုသလောက်ဓာတ်ငွေ့များ စုဆောင်းမိသောအခါ၊ အပေါက်ငယ် တစ်ခုကိုဖောက်၍၊ ဓာတ်ငွေ့များကိုထွက်လာစေသည်။ ထွက်လာသောဓာတ်ငွေ့ကို မီးရှို့ကြည့်သောအခါ အလင်းရောင်ကောင်းကောင်းရသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုအလင်းသည် ကြည်လင်ပြတ်သားသော အလင်းကားမဟုတ်သေးချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုဓာတ်ငွေ့တွင် အညစ်အကြေးများ ပါဝင်လျက်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ဓာတ်ငွေ့ကို အကြီးအကျယ်ပြုလုပ်ယူရာတွင် ရီတော့ခေါ် အုတ်ဖိုများပြုလုပ်၍၊ ထိုရီတော့များထဲတွင် ကျောက်မီးသွေးကိုထည့်ပြီးလျှင်၊ လေလုံအောင်ပိတ်ထား၏။ ထိုနောက် ရီတော့များကို မီးတိုက်လိုက်သောအခါ၊ ကုတ်မီးသွေးနှင့်

ဓာတ်ငွေ့ထွက်လာသည်။ ထိုထွက်လာသော ဓာတ်ငွေ့တွင် ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက်၊ မက်သိန်းနှင့်အခြား ဟိုက်ဒရိုကာဗွန်များရောစပ်လျက်ရှိသည့်ပြင်၊ နိုက်ထရိုဂျင်၊ ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်နှင့် အခြားအညစ်အကြေးများလည်း များစွာပါဝင်လျက်ရှိလေသည်။ နိုက်ထရိုဂျင်နှင့် ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်တို့သည် မီးမလောင်နိုင်သော ပစ္စည်းများဖြစ်သည်။ အညစ်အကြေးများထဲတွင် အမ်မိုးနီးယား၊ ကန့်၊ ကတ္တရာ စသောပစ္စည်းများပါဝင်လေသည်။

ထိုအညစ်အကြေးများ ကင်းစင်စေရန် ထွက်လာသော ဓာတ်ငွေ့ကို ရေတွင်ဖြတ် သွားစေသည်။ ထိုအခါ ရေတွင် အချို့သောကတ္တရာနှင့် အမ်မိုးနီးယားတို့ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ တစ်ဖန်ဓာတ်ငွေ့ကိုစုခဲစေပြီးလင်၊ မကုန်သေးသောကတ္တရာနှင့်အမ်မိုးနီးယားတို့ထွက်သွားစေရန် ဆေးကြောပေးသော ကရိယာတွင် ဖြတ်သွားစေပြန်သည်။ ထိုအခါ ဓာတ်ငွေ့သည် ပို၍စင်ကြယ်လာ၏။ ထိုနောက်တစ်ဖန် ဓာတ်ငွေ့ကို အထပ်ထပ်ပြုလုပ်ထားသော ထုံးသို့မဟုတ် အိုင်ယန်းအောက်ဆိုက်များအတွင်းသို့ ဖြတ်သွားစေသောအခါ၊ အညစ်အကြေးတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော ကန့်များ ကျန်ရစ်ခဲ့ပြန်လေသည်။ ဤသို့အဆင့်ဆင့် ဖြတ်သွားစေပြီးနောက်၊ သိုလှောင်ရန်ပြုလုပ်ထားသော သံစည်ကြီးများအတွင်းသို့ ထည့်သွင်းထားလေသည်။ ထိုစည်ကြီး

ဓာတ်ငွေ့ချက်ပြီးနောက် ဤသို့လှောင်ကန်ကြီးများတွင် ထားရှိရသည်

ဓာတ်ငွေ့ကို အိမ်တွင်း အပူဓာတ်ပေးရန် အသုံးပြုနိုင်သည်။

များသည် ထိပ်ပိတ်၍အောက်ပွင့်နေသော ဆလင်ဒါပုံ စည်ကြီးများဖြစ်ကြသည်။ ထိုစည်ကြီးများကို ဂက်ဆီတီတာ (ဓာတ်ငွေ့လှောင်စည်ကြီးများ)ဟုခေါ်သည်။

ဓာတ်ငွေ့ကို မီးထွန်းရန် အသုံးပြုစဉ်အခါက၊ အပေါက်ငယ်ကလေးမှ ပန်းထွက်သောဓာတ်ငွေ့ကို မီးရှို့ပေးခဲ့ကြလေသည်။ ထိုနောက် ဓာတ်ငွေ့ပန်းထွက်သောအပေါက်ကို အမျိုးမျိုးပြုပြင်လာခဲ့၍၊ ယပ်တောင်ကဲ့သို့ မီးတောက်ပြားကလေးများကိုဖြစ်စေသော အလျားလိုက်အပေါက်ကလေးများကို ဖောက်လာခဲ့ကြလေသည်။ ထိုနောက်ဓာတ်ငွေ့ကိုနည်းစေ၍၊ အလင်းကိုပိုရသောနည်းများကို ရှာဖွေတွေ့ရှိကြပြန်လေသည်။ တွေ့ရှိခဲ့သောနည်း တစ်နည်းတွင်အသုံးပြုသောကရိယာမှာ ဗွန်ဆင်မီးတိုင်ဖြစ်၏။ ထိုမီးတိုင်တွင် ကျောက်မီးသွေးဓာတ်ငွေ့ကိုလေနှင့်ရော၍ထွန်းရာ၊ အရောင်ကင်းသောမီးလျှံဖြင့် အလွန်ပူသည့် မီးကိုရရှိလေသည်။ အခြားတစ်နည်းမှာကား ဗွန်ဆင်မီးတိုင်မှာကဲ့သို့ ဓာတ်ငွေ့နှင့်လေကိုရောပြီးနောက်၊ မီးစာနှင့် ထွန်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနည်း၌ မီးစာသည် ဖြူလာ၍ ထိန်ထိန်လင်းလင်းသောမီးရောင် ပေးလေသည်။ အပူပြင်း၍ အလင်းရောင်အားကြီးစေရန် ထွန်းညှိသောအဆိုပါ မီးစာမှာ အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားများ စိုက်ပျိုးလေ့ရှိသော 'တရုတ်မြက်'ခေါ်သည့် မြက်ပင်တစ်မျိုးမှ ရရှိသော လျှော်များပင်ဖြစ်သည်။ ထိုလျှော်များကို မီးစာအဖြစ်ရက်ပြီးလျှင်၊ သိုရိယမ်နှင့် ဆီးရီး

ယမ်းခြစ်စင်တို့ပါဝင်သည့် ရှားပါးသော မြေသတ္တုများနှင့် ပြည့်ဝအောင် ပြုလုပ်ထားလေသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ထားသောမီးစာကို မီးရှို့လိုက်သောအခါ၊ မြက်ပင်၏ မူလလျှော်များသည် မီးလောင်သွားပြီးလျှင်၊ ရှားပါးသောမြေသတ္တုနှင့် ပြည့်ဝနေသည့် လျှော်အရိုးတံများသည် မီးစာပုံအတိုင်း မပျက်ဘဲ ကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ မီးစာမှာအလွန်ပူ၍ ဖြူအောင်လင်းသည့် မီးရောင်ကိုရခြင်းမှာ လျှော်အရိုးတံတွင် ရောစပ်ကျန် ရစ်ခဲ့သော သိုရိယမ်နှင့် ဆီးရီးယမ်းခြစ်စင်တို့ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

ယခုခေတ်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးများ ပေါ်ပေါက်လာသဖြင့်၊ ဓာတ်ငွေ့ကို မီးထွန်းရန်အတွက် အနောက်နိုင်ငံများ၌ပင် အသုံးပြုခြင်းနည်းပါးလာခဲ့လေသည်။ သို့အသုံးပြုခြင်း နည်းပါးလာသော်လည်း၊ မြို့ကြီးများရှိ အိမ်များတွင် အစားအသောက်များကို ချက်ပြုတ်ရာ၌ ဓာတ်ငွေ့မီးဖိုများကို အသုံးပြုကြလေသည်။ ဓာတ်ငွေ့မီးဖိုကို အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ခံစားရသော အကျိုးများကား လွယ်ကူခြင်း၊ အပူကို လိုသလိုအသုံးပြုနိုင်ခြင်းနှင့် အစစ သန့်ရှင်းခြင်းတို့ဖြစ်လေသည်။

ဓာတ်ငွေ့ပြုလုပ်သည့် စက်ရုံကြီးမှ ဓာတ်ငွေ့ကို ပြွန်လုံးကြီးများဖြင့်လိုသည့်နေရာကို ယူဆောင်လာပြီးလျှင်၊ ထိုပြွန်လုံးကြီးများမှတစ်ဆင့် သုံးစွဲသူများ၏ လိုရာဌာနများသို့ ပြွန်လုံးကလေးများဖြင့် ပို့လေသည်။ သုံးစွဲသူများ၏ နေရာအသီးသီးတွင် ဓာတ်ငွေ့၏အတိုင်းအဆကို သိနိုင်ပေသည်။ ဓာတ်ငွေ့ပို့သောပြွန်လုံးကြီးများရှိဖိအားမှာတစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ မတူကြချေ။ ဖိအားများသောဓာတ်ငွေ့ကို လူနေကြိုသောအရပ်များတွင်သာ အသုံးပြုခွင့်ရှိခဲ့လေသည်။

ရေဓာတ်ငွေ့တွင် များသောအားဖြင့် ဟိုက်ဒရိုဂျင်နှင့် ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့များ ပါဝင်သည်။ နီရဲအောင် မီးပြင်းတိုက်ထားသောကုတ်မီးသွေးပေါ်သို့ ရေနွေးငွေ့ကို လွှတ်ပေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ထိုရေဓာတ်ငွေ့ကို ရရှိနိုင်သည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့သည် အပြာရောင်မီးလျှံဖြင့်လောင်၍၊ မီးရှိန် အလွန်ပူသော် လည်း၊ ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက် ရာခိုင်နှုန်း အများအပြားပါဝင်နေသောကြောင့်၊ အဆိပ်အလွန်ပြင်းထန်သည်။ အဆိပ်မဖြစ်စေဘဲ မီးထွန်းနိုင်ရန် ထိုဓာတ်ငွေ့ကို အက်သလင်းနှင့် အဆက်တလင်ဓာတ်ငွေ့များဖြင့် ရောစပ်ရသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် အလွန်အသုံးဝင်သော အခြားဓာတ်ငွေ့တစ်မျိုးမှာ ပရိုဂျူဆာဓာတ်ငွေ့ဟုခေါ်သော ဓာတ်ငွေ့ဖြစ်သည်။ နီရဲအောင် မီးပြင်း တိုက်ထားသော ကုတ်မီးသွေး၊ သို့မဟုတ် ကျောက်မီးသွေးပေါ်သို့ သာမန်လေကို လွှတ်ပေးလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ထိုဓာတ်ငွေ့ကို ရရှိနိုင်လေသည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့တွင် ကာဗွန်မွန်အောက်ဆိုက် ရာခိုင်နှုန်း ၄၀နှင့် နိုက်ထရိုဂျင်ရာခိုင်နှုန်း

၆၀ပါဝင်၍ အင်ဂျင်စက်များမောင်းရာတွင် အလွန်အသုံးဝင်သည်။

အများအားဖြင့် ကျောက်ဆောင် ထူထပ်သောနေရာများတွင် သဘာဝဓာတ်ငွေ့များကို အချိန်အတော်ကြာကပင် တွေ့ရှိခဲ့သော်လည်း၊ အထူးအဆန်းတစ်ခုအဖြစ်သာလျှင် မှတ်ယူခဲ့ကြလေသည်။ တရုတ်နိုင်ငံနှင့်ပါးရှားနိုင်ငံစသော တိုင်းနိုင်ငံများတွင် ထိုသဘာဝဓာတ်ငွေ့ကို ကျောက်များ၏ အကြားမှထွက်လာသည်ကိုတွေ့ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့ကိုမီးရှို့လိုက်သောအခါမီးတောက်သည်ကိုပင် အံ့ဩဖွယ်ကိစ္စတစ်ခုဟု မှတ်ယူကြပြီးလျှင် အချို့သောတိုင်းရင်းသားများက မီးနတ်အဖြစ်ဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်ကြလေသည်။

ကက်စပျန်ပင်လယ်ကမ်းခြေအနီးတွင် ဗာကူးဟုခေါ်သည့် မြို့တစ်မြို့ရှိ၏။ ထိုမြို့အနီး သဘာဝဓာတ်ငွေ့များ ပန်းထွက်နေသည့်နေရာပေါ်တွင် ပျက်စီးယိုယွင်းနေသော ဘုရားရှိခိုးကျောင်းအကြီးတစ်ကျောင်းတည်ရှိသည်။ ဗာကူးမြို့သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရေနံအများဆုံးထွက်သော နေရာတစ်နေရာဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌လည်း သဘာဝဓာတ်ငွေ့ အမြောက်အမြားထွက်သည်။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကို ရေနံအများဆုံးထွက်သည့်နေရာများမှ ရကြသည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့ကို သတ္တုကျိုလုပ်ငန်းများ၌ လည်းကောင်း၊ အပူအလွန်များများလိုသော လုပ်ငန်းများ၌လည်းကောင်း အသုံးပြုကြလေသည်။

သဘာဝဓာတ်ငွေ့သည် ခြစ်ပေါင်းမဟုတ်၊ မီးလောင်တတ်သည့် အမျိုးမျိုးသော ဓာတ်ငွေ့မျှသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့သည် နှစ်ပေါင်းများစွာက ကမ္ဘာမြေကြီးအတွင်း ပုပ်သိုးဆွေးမြေ့နေသော သစ်ပင်ကြီးများ မှဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယုံကြည်ကြလေသည်။ သဘာဝဓာတ်ငွေ့ကို တွင်းများတူး၍လည်း ရှာဖွေယူခဲ့ကြလေသည်။

ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင် ။ ။ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်ဆိုသည်မှာ ဓာတ်ဆီငွေ့လောင်ကျွမ်းပေါက်ကွဲမှုကြောင့် စက်လည်သော အတွင်းမီးအား အင်ဂျင်ကိုဆိုလိုသည်။ (အတွင်းမီးအား အင်ဂျင်စက်-ရှု။) ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်တွင် ကာဗျူရက်တာခေါ် ကရိယာပါရှိသည်။ ယင်းသည် ဓာတ်ဆီကို လေနှင့် ရောနှောစေပြီးလျှင်၊ ဓာတ်ငွေ့ သို့မဟုတ်မြို့အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲစေသည်။ ထိုဓာတ်ငွေ့သည် မီးဖွားနှင့် ထိသော အခါလျင်မြန်စွာနှင့် တညီတညာတည်း လောင်ကျွမ်းပေါက်ကွဲသွားသည်။ ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်များကို ဝန်တင်ယာဉ်၊ မော်တော်ယာဉ်နှင့်လေယာဉ်များတွင် အသုံးပြုသည်။ စက်လည်ရန်အတွက် လိုအပ်သောစွမ်းအား ထုတ်လုပ်ရန်လည်း၊ ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်ကို အသုံးပြုတတ်ကြသေးသည်။ ပထမဦးဆုံး ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်ကို ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ်၌

ပြင်သစ်လူမျိုးဂျော့၊ ဂျော့၊ အီ၊ လီနွားဆိုသူက တီထွင်ရာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ၁၈၆၆ခုနှစ်တွင် ဂျာမန်အင်ဂျင်နီယာများဖြစ်သည့်အီ၊ လန်ဂင်ဆိုသူနှင့် အင်၊အေ၊အော့တိုးဆိုသူတို့က လီနွားထွင်သည့်စက်မျိုးနှင့်မတူသော ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်မျိုးကိုတီထွင်နိုင်ကြပြန်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌မူ ၁၈၇၈ခုနှစ်တိုင်အောင် ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်တစ်လုံးမျှမရှိခဲ့သေးချေ။ ထိုနောက်မှ အင်ဂျင်များတဖြည်းဖြည်းပေါ်ပေါက်လာကြသည်။ သို့သော်ထိုစက်မျိုးကိုအနှစ် ၂၀ခန့်ထိသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အသုံးမပြုခဲ့ကြချေ။ နောင်ကာလများတွင်မှ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် တစ်နှစ်လျှင်မော်တော်ယာဉ်ပေါင်း ၃သန်း၊ ဝန်တင်ယာဉ်ပေါင်း၅သိန်းကျော်နှင့် လေယာဉ်ပျံထောင်ပေါင်းများစွာ ကိုထုတ်လုပ်လာနိုင်လေသည်။

ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်တွင်အခြေခံအားဖြင့် အစိတ်အပိုင်း ၄ခုပါရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ(၁)ကာဗျူရက်တာ(၂) မီးဖွားဖြစ်စေသည့် ကရိယာ(မီးပွင့်ဆို့) (၃)ဆလင်ဒါခေါ်အခန်းကလေးနှင့်(၄)ပစ်စတန်တို့ဖြစ်သည်။ ကာဗျူရက်တာတွင် ဓာတ်ဆီနှင့်လေသည် ရောနှော၍မြို့များဖြစ်လာသည်။ မီးပွင့်ဆို့သည် ဓာတ်ဆီ နှင့်လေရောနှောနေသောမြို့ကို ပေါက်ကွဲသွားအောင်ပြုလုပ်ပေးသည်။ ဆလင်ဒါခေါ်အခန်းငယ်ကလေးမှာ ဓာတ်ဆီ ငွေ့လောင်ကျွမ်းရာ သို့မဟုတ် ပေါက်ကွဲရာအခန်းဖြစ်သည်။ လေနှင့်ဓာတ်ဆီကို ဆလင်ဒါအတွင်းသို့ အဆိုရှင်များက သွင်းပေးသည်။ ဆလင်ဒါ၏ တဘက်တွင်ရှိသော အပေါက်ဝတွင် ပစ်စတန်တစ်ခုသည် အံ့ကျစွပ်ဝင်လျက်ရှိသည်။ ဓာတ်ဆီငွေ့ပေါက်ကွဲသောအခါ၊ ပစ်စတန်သည် တွန်းကန်ရွေ့ရှားလာပြီးလျှင် စက်ကိုလည်စေသည်။

ဓာတ်ဆီမြို့ခိုး ဖြစ်လာပုံမှာဤသို့တည်း။ ဦးစွာ၌ စက်၏ပြင်ပရှိလေသည် ကာဗျူရက်တာထဲရှိ ပလာနယ်ထဲသို့ တိုးဝင်လာ၏။ လေသည်ဆလင်ဒါအတွင်းမှ တိုးဝင်လာစဉ်၊ ဓာတ်ဆီတိုင်ကီမှ ဓာတ်ဆီပန်းထွက်ရာ လမ်းကြောင်းတစ်ခုတွင် ပလာနယ်ဖြစ်သွားစေသည်။ ထိုသို့ပလာနယ်ဖြစ်နေခြင်း၊ သို့မဟုတ် လေမဲ့နေခြင်းကြောင့်၊ ဓာတ်ဆီသည် တိုင်ကီမှစီးဆင်းလာပြီးလျှင်၊ လေနှင့်ရောနှောသွားကာ မြို့ဖြစ်လာသည်။ ထိုမြို့များအစွမ်းကုန် လောင်ကျွမ်းစေရန်၊ ဓာတ်ဆီနှင့် လေကိုအချိုးမှန်မှန်နှင့် ရောစေသည်။ ထိုနောက် လောင်ကျွမ်းရန် ထိုမြို့များသည် ဆလင်ဒါအတွင်းသို့ ဝင်သွားကြသည်။

လေယာဉ်နှင့်မော်တော်ယာဉ်သုံး ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်ရှိဆလင်ဒါများတွင် ဓာတ်ခေါင်း ၂ ခုပါရှိသည်။ ထိုဓာတ်ခေါင်း ၂ ခုကြားတွင်လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကြောင်းကို လွှတ်ပေးခြင်းဖြင့်မီးဖွားဖြစ်စေသည်။ မီးဖွားကြောင့် ဓာတ်ဆီ

ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်

နှင့်လေ ရောနှောသောမြူသည် ပေါက်ကွဲသွား၏။ ဓာတ်ခေါင်းများ၏ အဖျာပိုင်းမှအပကျန် ရှိသောအပိုင်းကို မီးပွင့်ဆိုခေါ် ဓာတ်အားပစ္စည်းတို့ဖြင့် ကာရံထားသည်။ လေယာဉ်စက်များတွင် မက်ဂနီတို့ဖြင့်လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကြောင်းကို ဖန်တီးယူသည်။ မက်ဂနီတို့တွင်သံလိုက်ငယ် တစ်ခုနှင့် အားမေချာ(နန်းကြီးရစ်လုံး) တစ်ခုရှိသဖြင့်၊ လျှပ်စစ်သံလိုက်ဓာတ်ဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကြောင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ မော်တော်ယာဉ်အများအပြားတို့တွင်မူ ဘက်ထရီကိုအသုံးပြုသဖြင့်၊ ဓာတ်ပြောင်းလဲမှုကြောင့် မီးဖွားကိုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။ အချို့မော်တော်ယာဉ်များတွင် တပ်ဆင်ထားသည့်ဂျင်နရေတာသည် မော်တော်ယာဉ်သွားနေစဉ်ဘက်ထရီကိုလျှပ်စစ်အားပြည့်စေသည်။ လောင်ကျွမ်းရာတွင် ဓာတ်ဆီအားလုံးလောင်ကျွမ်းပေါက်ကွဲခြင်း မရှိခဲ့ပါလျှင်၊ ဆလင်ဒါတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ကာဗွန်အမြွှေးများ စွဲနေခြင်းကြောင့်၊ စက်၏စွမ်းရည် လျော့သွားတတ်သည်။

ပေါက်ကွဲမှုကြောင့် အောက်ဘက်သို့ ရွေ့ရှားလာသော ပစ်စတန်သည် ဝင်ရိုးတံကိုလည်စေ၏။ မော်တော်ယာဉ်များတွင် ပစ်စတန်ကိုဝင်ရိုးလက်တံနှင့် ဆက်သွယ်ထား၏။ ဆလင်ဒါမှ ပစ်စတန်သည် အပြင်ဘက်သို့ တွန်းကန်ထွက်လာသောအခါ၊ ဝင်ရိုးလက်တံကို လည်စေသည်။ ဝင်ရိုးလက်တံလည်သွားသည်နှင့် ဝင်ရိုးလက်တံအစွန်းတွင်တပ်ထားသောမောင်းတံသည်လည်း လည်သွားသည်။ မောင်းတံလည်နေခိုက်မောင်းတံသည် ဂီယာကိုလည်းကောင်း၊ ဂီယာက နောက်ဘီး ၂လုံးကြားရှိ ဝင်ရိုးကိုလည်းကောင်းလည်စေသည်။ အကယ်၍ မော်တော်ယာဉ်၌ရွှေဘီးမောင်းတံရှိလျှင်၊ ထိုမောင်းတံကို ရှေ့ဝင်ရိုးနှင့်ဆက်သွယ်ထားတတ်သည်။

ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်အားလုံးသည် နှစ်ချက်ခုတ်(ဝါ) လေးချက်ခုတ်စက်မျိုးဖြစ်ကြသည်။ ဆလင်ဒါပြင်ဘက်သို့ ပစ်စတန်တွန်းကန်၍ ထွက်လာသော ပါဝါပတ်ခေါ် အပတ်တစ်ပတ်၊ ဆလင်ဒါ၏အတွင်းဘက်သို့ ပစ်စတန်ဝင်လာ၍လောင်ကျွမ်းပြီးသော ဓာတ်ငွေ့ကို ထုတ်ပစ်သော အပတ်တစ်ပတ်၊ဆလင်ဒါပြင်ဘက်သို့ ပစ်စတန်ထွက်လာ၍၊ ပြင်ပလေကို ဆလင်ဒါအတွင်းသို့ သွတ်သွင်းပေးသည့် အပတ်တစ်ပတ်၊ သွတ်သွင်းပြီးသော လေကိုသိပ်ပေးပြီးနောက် ပေါက်ကွဲစေသောအပတ်တစ်ပတ်၊ ယင်းအပတ်များကို လေးချက်ခုတ်ဟု ခေါ်သည်။

နှစ်ချက်ခုတ်အင်ဂျင်သည် ပါဝါပတ်တစ်ပတ်လည်၍ ပြီးဆုံးသောအခါ၊ လေကို ဆလင်ဒါထဲသို့သွတ်သွင်းပေး၍၊ နောက်လည်သောအပတ်တွင် လောင်ကျွမ်းပြီးသော အငွေ့ကိုထုတ်ပစ်သည်။ မော်တော်ယာဉ်နှင့်လေယာဉ် အားလုံးလိုလိုတွင်လေးချက်ခုတ် အင်ဂျင်မျိုးကို အသုံးပြုသည်။

မော်တော်ဘုတ်နှင့်သင်္ဘောငယ်တို့တွင်သာ ပေါ့ပါးစေရန် အတွက် နှစ်ချက်ခုတ်အင်ဂျင်စက်မျိုးကို အသုံးပြုသည်။

ဓာတ်ငွေ့များကို သွင်းပေးခြင်း၊ထုတ်ပစ်ခြင်း၊ လောင်ကျွမ်းစေခြင်းတို့သည် ပစ်စတန်၏ ရွေ့ရှားမှုနှင့်ပြိုင်တူဖြစ်အောင် အချိန်အလွန်တိကျဖို့ လိုပေသည်။ ဆလင်ဒါတွင် ပါရှိသောအဆိုရှင်များသည် ဓာတ်ဆီကိုအတွင်းသို့ ရောက်အောင်ပေးပို့သည့်ပြင်၊ လောင်ကျွမ်းပြီးသော ဓာတ်ငွေ့ကိုလည်း ပြင်ပသို့ထုတ်ပစ်သည်။ လက်တံဝင်ရိုးလည်သောအခါ၊ အဆိုရှင်ကိုဆက်သွယ်ထားသောအတံသည် နိမ့်ချည်မြင့်ချည်ဖြင့် အဆိုရှင်ကို ဖွင့်ခြင်း၊ ပိတ်ခြင်းကို ပြုလုပ်ပေးသည်။ အတံ၏အဖျားတွင် ဒလိမ့်ငယ်ကလေးများ၊ ပါရှိသည်။ ယင်းကို လက်တံဝင်ရိုးတွင်ရှိသောရွေ့ပြောင်းဖုတို့နှင့် ထိနေအောင်တပ်ဆင်ထားသည်။ ပစ်စတန်သည် ဆလင်ဒါ၏အထက်ပိုင်းသို့လည်းကောင်း၊ အောက်ပိုင်းသို့လည်းကောင်းရွေ့ရှားသောအခါ၊ လက်တံဝင်ရိုးကိုလည်စေ၍၊အဆိုရှင်များကို ဖွင့်တုံပိတ်တုံပြုလုပ်ပေးသည်။

ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်ကို အသုံးပြုရာတွင် ချို့ယွင်းချက်အမျိုးမျိုးကိုတွေ့ရ၏။ အများဆုံးတွေ့ရသောချို့ယွင်းချက်မှာ ကာဗျူရက်တာထဲသို့ ဓာတ်ဆီပြည့်လျှံသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ကာဗျူရက်တာထဲတွင် ဓာတ်ဆီပြည့်လျှံနေလျှင်၊ သို့မဟုတ်ဓာတ်ဆီနှင့်လေတို့၏ပေါင်းစပ်မှုသည် လိုသည်ထက်ပို၍များနေလျှင်၊ စက်ကိုအနိုးရခက်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကာဗျူရက်တာမှ ဓာတ်ဆီကုန်သွားသည်အထိစက်မနိုးဘဲ ခေတ္တဆိုင်းထားရသည်။ အခြားချို့ယွင်းချက်မှာ ဓာတ်ငွေ့သွားလမ်းကြောင်း ပိတ်ဆိုနေပြီးလျှင်၊ လေနှင့်ဓာတ်ငွေ့တို့သည် ပေါက်ကွဲသွားနိုင်လောက်အောင် မသိပ်သည်းခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဓာတ်ငွေ့အင်ဂျင်အများအပြားတွင် ဘုံပိုင်ကလေးများကိုတပ်ဆင်ရသည်။ ယင်းတို့သည်ပိတ်ဆိုမှု အသေးအဖွဲ့ကို ရှင်းပေးကာ၊ ကာဗျူရက်တာသို့ ဓာတ်ဆီကိုလွှတ်ပေးသည်။ ဗက်ထရီခေါင်းတွင်ပိုင်ယာကြီးကို လျော့လျော့ရစ်ပတ်ထားမှုကြောင့် ဓာတ်စီးဖြတ်လမ်းဖြစ်ပေါ်၍ စက်ကိုရပ်သွားစေနိုင်သည်။ ဓာတ်ဆီ များလွန်းမှုကြောင့်လည်း မီးပွင့်ဆိုတွင် ကျပ်ခိုးထူလာ တတ်သည်။ ကာလကြာ လာလျှင်လည်း၊ မီးပွင့်ဆိုလောင်ကျွမ်း သွားတတ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မီးပွင့်ဆိုကို စင်ကြယ်အောင်ဆေးကောပေးရသည်။ ဆေးကြော၍ မရလျှင်အသစ်လဲပေးရသည်။

ဆလင်ဒါအတွင်းတွင် ဓာတ်ဆီနှင့်လေတို့သည် သတ်မှတ်ထားသည့်အချိုးအစားအတိုင်းမရှိကြလျှင်၊ အိတ်ဇောပို သို့မဟုတ်အခိုးထုတ်ပြန်မှု မီးခိုးအမြောက်အမြား ထွက်လာတတ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်လျှင်၊ လေသွင်းမှု သို့မဟုတ် ဓာတ်ဆီစီးဆင်းမှုကို အချိုးကျအောင်ပြုပြင်ပေးရသည်။

အခြားချို့ယွင်းချက်မှာ ဆလင်ဒါထဲသို့ လေဝင်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဆလင်ဒါ၏ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အသိုက်ရှင်များသည် ချောင်သွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် စက်အလည် မမှန်ဘဲရိတတ်သည်။ ပစ်စတန်ကွင်းများသည်လည်း ချောင်လာတတ်ပြီးလျှင် စက်၏အစွမ်းရည်ကိုယုတ်လျော့သွားစေတတ်သည်။

ဓာတ်စာ။ ။ကျန်းမာသန်စွမ်းရေးအတွက် လူတို့နေ့စဉ် စားသောက်နေကျ အစားအစာကို ဓာတ်စာဟုခေါ်သည်။ ဓာတ်စာကိုလူ၏ အလေးချိန်၊ အသက်၊ ကျန်းမာမှု အခြေအနေ နေထိုင်ပုံ အလေ့အထ တို့ကိုလိုက်၍ အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲကာ မှီဝဲသုံးဆောင်ကြရသည်။

ဓာတ်စာသည် ကိုယ်ခန္ဓာထဲသို့ ရောက်သွားသည့် အခါ၊ အားအင်ကို ဖြစ်စေသည်။ သက်ရှိဟူသရွေ့သည် ကိုယ်ခန္ဓာ ဖွံ့ဖြိုးစေမည့် ဓာတ်စာကို စားသောက်ရန်လို သည်။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူတို့၌ ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ် အပိုင်းတို့သည် ထုန်ထိုင်း၍ယိုယွင်းတတ်ကြသည်။ ထို အစိတ်အပိုင်းများ မှုမှန်သို့ပြန်လည်ရောက်ရှိအောင်၊ သင့်လျော်သောဓာတ်စာကို စားသောက်ပေးကြရသည်။

ကိုယ်ခန္ဓာထဲ၌တွေ့ရသော ခြစ်ပေါင်းဟူသရွေ့သည် အစာတွင်ပါရှိရန်မလိုချေ။ သို့သော် ကိုယ်ခန္ဓာရှိ ချွတ်ယွင်း ချက်များကို ပြုပြင်ပေးနိုင်မည့် ခြစ်စင်နှင့် ခြစ်ပေါင်းအချို့ ကို ကိုယ်ခန္ဓာထဲသို့ သွင်းပေးရန်ကား လိုအပ်ပေသည်။ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်းသို့ရောက်ပြီးသော အစာအနည်းအကျဉ်း လောက်သာလျှင်၊ ကိုယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်း ကြီးထွားရေး၊ သို့မဟုတ် ဖြည့်စွက်ရေး အတွက် အရာရောက်ပေသည်။ ထိုအစာတို့သည် ကြွက်သားနှင့် ဂလင်းတို့ကို စွမ်းအင် ထုတ်ပေးသည်။ အချို့သောအစာမှာမူ အပူအဖြစ်သို့ ပြောင်းသွားသည်။

အစာ၌ပါရှိသည့် စွမ်းအင်ကို ကယ်လိုရီဖြင့်တိုင်းတာရ သည်။ အလေးချိန် ၁ကီလိုဂရမ်ရှိ ရေကို ၁ဒီဂရီ စင်တီဂရိတ်အပူချိန် မြင့်လာအောင်ပြုလုပ်သော အပူစွမ်း အင်ကို ကယ်လိုရီဟုခေါ်သည်။ အလေးချိန်တိုင်းပြီးသော အစာကို အောက်ဆီဂျင်ထဲတွင် လောင်ကျွမ်းစေပြီးနောက်၊ ထိုလောင်ကျွမ်းမှုမှထွက်လာသော အပူကို တိုင်းယူခြင်းဖြင့်၊ အစာမှရနိုင်မည့် စွမ်းအင်အားလုံးကို သိနိုင်ပေသည်။

ဓာတ်စာတွင် အဓိကပါဝင်သည့်ပစ္စည်းတို့မှာ ပရိုတင်း၊ အဆီ၊ ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်၊ ဗီတာမင်၊ ရေနှင့်ဓာတ်ဆားများ ဖြစ်ကြသည်။ ပရိုတင်းသည် ကာဗွန်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်၊ နိုက်ထရိုဂျင်တို့ဖြင့်ရှုပ်ထွေးစွာဖွဲ့စည်း ထားသောပစ္စည်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပရိုတင်းတွင် ဖော့စဖောရပ်၊ ဆာလဖာနှင့်သံတို့လည်းပါရှိတတ်သည်။

ဓာတ်စာများအနက် နိုက်ထရိုဂျင်ပါဝင်သောပစ္စည်းများ မှာ ပရိုတင်းဖြစ်၏။ ပရိုတင်းသည် ကိုယ်ခန္ဓာကို ဖွံ့ဖြိုး စေ၍၊ ကိုယ်ခန္ဓာတွင်း ပျက်စီးမှုကိုပြုပြင်ပေးနိုင်သည်။ ဥအကာတွင်ပါဝင်သည့် အယ်လဗျူမင်၊ ဥအနုတ်တွင် ပါဝင်သည့် ဗီတယ်လင်၊ အသားတွင်ပါဝင်သည့် မိုင်အို ဆင်၊ နို့တွင်ပါဝင်သည့်ကေဆီဆင်၊ ဂျုံမှုန့်တွင်ပါဝင်သည့် ဂလူတင်တို့သည် ပရိုတင်းများဖြစ်သည်။

အဆီသည် ကာဗွန်၊ဟိုက်ဒရိုဂျင်နှင့်အောက်ဆီဂျင်အက် တစ်များစွာပါဝင်သည့် အက်ဆစ်နှင့်ဂလစ်ဆာရင်းဒြပ် ပေါင်းများဖြစ်သည်။ ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌လောင်ကျွမ်းမှု ဖြင့်၊ အဆီသည်စွမ်းအင်ကိုဖြစ်စေ၏။ ထောပတ်၊ သံလွင် ဆီ၊ အမဲဆီ၊ ဝက်ဆီတို့သည် အသင့်စင်ကြယ်သောအဆီ များဖြစ်သည်။ သဘာဝအလျောက်ရရှိသောအစာများတွင် လည်း အဆီအနည်းနှင့် အများတွေ့ရတတ် ပေသည်။

ကာဗွန်၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်၊ အောက်ဆီဂျင်တို့ပါရှိသော ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ်ကို အသွင်အမျိုးမျိုးဖြင့် တွေ့ရသည်။ စပါးမျိုး၊ ကောက်မျိုး၊ အာလူးနှင့်ဂျုံတို့တွင် ကစီအ ဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြံနှင့်မုန်လာဥတို့တွင် သကြား အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နို့တွင် လက်တို့အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သစ်သီး နှင့် ပျားရည်တို့တွင် ဂလူးတို့သ ကြားနှင့် ဖရပ်တို့အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်းပါဝင်သည်။ ဤအစာသုံးမျိုးစလုံးသည် ကိုယ်ခန္ဓာအတွင်း၌ လောင် ကျွမ်းသောအခါ၊ စွမ်းအင်ကိုဖြစ်စေနိုင်သည်။ ဓာတ်စာတွင် ဤသုံးမျိုးအနက် တစ်မျိုးမျိုးကိုအစားထိုးယူနိုင်၏။ ကြီး ထွားဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ကျန်းမာမှုကို ထိန်းသိမ်းလိုလျှင် အနည်းဆုံး ဤအစာတစ်မျိုးစီကို မှီဝဲသုံးဆောင်ရန် အရေးကြီးပေသည်။ အလေးချိန်အားဖြင့် ၁ဂရမ်ရှိသောအစာမှ ကိုယ်ခန္ဓာ အတွင်း၌ လောင်ကျွမ်းမှုကြောင့် စွန့်ထုတ်သော စွမ်းအင်တို့ ၏အတိုင်းအဆမှာ ပရိုတင်း၄၁ကယ်လိုရီ၊ ကာဗိုဟိုက် ဒရိတ် ၄၁ကယ်လိုရီ၊ အဆီ၉.၃ ကယ်လိုရီဖြစ်သည်။

ဓာတ်စာပညာနှင့် စပ်လျဉ်းသော အယူအဆများသည် တစ်ခေတ်နှင့်တစ်ခေတ် ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။ ပမာအား ဖြင့်ရေးအခါက ရောဂါရှိသူ၏ဓာတ်စာတွင် ရေကို မထည့် သွင်းချေ။ ယခုအခါတွင်မူ လူနာ၏ဓာတ်စာတွင် ရေကို ထည့်သွင်းမထားခြင်းသည် မှားယွင်းသည်ဟုယူဆကြ လေသည်။ ရှေးက အမဲပြုတ်ရည်နှင့်ဂျယ်လတင်းကို အာ ဟာရဖြစ်သောဓာတ်စာဟုအထင်ကြီးခဲ့ကြသည်။ ယခုမှာမူ အမဲပြုတ်ရည်သည် အားကြွဆေးသဘောမျှသာသက် ရောက်၍၊ ဂျယ်လတင်းမှာ ပရိုတင်း၏အာနိသင်ကို ပေးနိုင်စွမ်းရှိသည်ဟူ၍သာ တွေ့ရှိလာကြသည်။ ကလေးသူ ငယ်များ သကြားလုံးကို နှစ်သက်တတ်သည့်သဘာဝကို ယခင်ကတားဆီး ပိတ်ပင်ခဲ့သော်လည်း ယခုအခါတွင်

သကြားကို သင့်လျော်သည့်အခါများတွင် သုံးဆောင်စေခြင်းသည် အကျိုးကျေးဇူးရှိသည်ဟု သိလာကြလေသည်။

ရောဂါဖြစ်ပေါ်လာရေး၊ သို့မဟုတ်ရောဂါ ပျောက်ကင်းရေးသည် ဓာတ်စာနှင့် ဆက်သွယ် လျက်ရှိ၏။ အာဟာရဓာတ်ချို့ တဲ့မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ရောဂါတို့မှ အပ၊ အခြားရောဂါပျောက်ကင်းရေးတွင် ဓာတ်စာကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံပြောင်းလဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဓာတ်စာတွင် ပါဝင်သည့် ပစ္စည်းအချို့သို့မဟုတ် အားလုံးတို့၏ အတိုင်းအဆကိုပြောင်းလဲ၍သော်လည်းကောင်း၊ မှီဝဲသုံးဆောင်ရန်လိုပေသည်။ ကိုယ်ခန္ဓာအလေးချိန်လျှော့ခြင်းနှင့် ပိန်ချိုးခြင်းတို့သည် အများအားဖြင့် ညံ့ဖျင်းသော အာဟာရကို မှီဝဲခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော်လည်း၊ ယင်းတို့သည် ရောဂါများ၏ လက္ခဏာလည်းဖြစ်နိုင်ပေသည်။ ကူးစက်တတ်သည့်နာတာရှည်ရောဂါ အထူးသဖြင့် အဆုတ်ကျူဗာကယ်ပိုးစွဲနာ၊ ဝမ်းပိုက်ကင်ဆာရောဂါ၊ အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် ကူးစက် တတ်သော နာတည်ရှည်ရောဂါ၊ အရေပြားအလွန်အကျူးလောင်ကျွမ်းရာ၊ အသည်းနှင့် ပတ်သက်သည့် နာတာရှည်ရောဂါများတို့တွင် လူနာသည် အလွန်လျင်မြန်စွာ ပိန်ချိုးသွားတတ်သည်။ သိုရွိုက်လင်း၏ ဆောင်ရွက်မှုလွန်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာတွင်း၌ ကယ်လိုရီအကုန်များသွားခြင်းသည် ဂရေရောဂါ၏ အထင်ရှားဆုံးလက္ခဏာဖြစ်သည်။ ဤရောဂါအားလုံးတို့တွင် ကယ်လိုရီများစွာပါရှိသည့် ဓာတ်စာကို ကျွေးရန်လိုပေသည်။ တစ်နေ့လျှင်ကယ်လိုရီ ၄၀၀၀ မှ ၄၅၀၀ ထိကျွေးရန်လို၏။ အရေပြား လောင်ကျွမ်းခြင်းနှင့် အသည်းရောင်ခြင်း စသောရောဂါအချို့တွင်ပရိုတင်းဓာတ်စာအပိုကျွေးခြင်းသည် အရေးကြီးပေသည်။

လူတစ်ယောက်သည် အစာမစားဘဲနေသောအခါနှင့်အိပ်ရာတွင်လဲလျောင်းကာ အနားယူစဉ်တွင်၊ နှလုံးခုန်ခြင်း၊ အသက်ရှူခြင်းစသောအရေးကြီးသောလှုပ်ရှားမှုများကိုပြုလုပ်ရာ၌၊ ကိုယ်ခန္ဓာသည် စွမ်းအင်အချို့ကို အသုံးပြုလျက်ရှိပေသည်။ ထို ကုန်ခန်းသွားသော စွမ်းအင်၏ အတိုင်းအဆသည် ကိုယ်ခန္ဓာအသီးအသီး၏ အရွယ်အလိုက်ဖြစ်၍၊ ထိုအတိုင်းအဆကို 'အရင်းခံဇီဝရုပ်အဖြစ်အပျက်' ဟုခေါ်သည်။ အဖျားရှိသောအချိန်တွင် ထိုအရင်းခံဇီဝရုပ်အဖြစ်အပျက်သည် တိုးတက်လာ၏။ အပူချိန်သည် မှန်ထက်၀.၅ ဘက်လာတိုင်း ထိုအတိုင်းအဆသည် ၇.၂ ခိုင်နှုန်း တိုးလာသည်။ အပူချိန် ၁၀၄.၅ ဖာရင်ဟိုက်ရှိသော လူနာတစ် ယောက်သည် အဖျားမရှိသူထက် ကယ်လိုရီရာခိုင်နှုန်း ၄၀ ပို၍လိုသည်ဟုဆိုသည်။

နာတာရှည်အဖျားများအတွက် အထူးသဖြင့် ကယ်လိုရီများစွာပါရှိသော ဓာတ်စာသည် အလွန်အရေးကြီး၏။

တိုက်ဖွိုက်ဖျားသည် နာတာရှည်ဖျား၏ သာဓကတစ်ခုဖြစ်၍၊ လိုအပ်သော အာဟာရကိုရရှိအောင်၊ ဓာတ်စာကို ပြောင်းလဲကျွေးမွေးခြင်းဖြင့်၊ အသေအပျောက်ကို အလွန်နည်းသွားစေနိုင်ပေသည်။ ထိုရောဂါမျိုးတွင် လူနာသည် ကယ်လိုရီ ၃၀၀၀-၃၅၀၀ ရရှိရန်လို၏။ ရောဂါပြင်းထန်ချိန်တွင် လိုအပ်သောအာဟာရကို ရနိုင်စေရန်၊ လူနာအား နေ့အချိန်တွင် နှစ်နာရီလျှင် တစ်ခါကျနှင့် ညဘက်တွင် လေးနာရီလျှင်တစ်ခါကျ ဆယ်ကြိမ်ကျွေးနည်းမျိုးဖြင့်၊ အရည်အာဟာရကို ကျွေးရန်လိုပေသည်။ ကော်ဖီနဲ့၊ သို့မဟုတ်ချောကလက်နဲ့ထည့်ထားသော နို့နှင့်သကြား၊ ဥ၊ နို့ သို့မဟုတ် အိုက်စကရင်တို့ကို တစ်ကြိမ်လျှင် အရည်ခုနစ်အောင်စခန့်ဝင်အောင် တလှည့်စီတိုက်ကျွေးရပေမည်။ မလိုင်ကို ထည့်ကျွေးခြင်း၊ ဂလူးကိုအစားအချိန်နည်းသော လက်ကတို့ခေါ် နို့သကြားကိုပို၍ ထည့်ကျွေးခြင်းဖြင့်၊ အာဟာရကယ် လိုရီကို ပို၍ရစေနိုင်၏။ ဗီတာမင်ဆေးလုံးများကို တိုက်ကျွေး ခြင်းဖြင့်လည်း၊ လိုအပ်သော ဗီတာမင်ကို ပြည့်စုံစေနိုင်ပေသည်။

အစာချေမှုအဖွဲ့နှင့်ဆိုင်သည့် ရောဂါများတွင် ဓာတ်စာသည် အလွန်အရေးကြီးလာပေသည်။ အစာအိမ်ယဉ်းနာနှင့် အူသိမ်ဦးယဉ်းနာများအတွက် ဓာတ်စာဆိုင်ရာကုထုံးတွင် နှစ်နာရီ သို့မဟုတ် သုံးနာရီခြားကာ အာဟာရကို နည်းနည်းစီ အချိန်မှန် တိုက်ကျွေးခြင်းသည် အရေးကြီး၏။ ကျွေးသောအစာတွင် ဂဲစတြစ်အက်ဆစ်ကို ဓာတ်ပြယ်စေရန်အတွက် နို့နှင့် ထိုအက်ဆစ်ဖြစ်ပေါ်ရေးကို တားဆီးရန်အတွက် အဆီကိုထည့်ပေးရသည်။ ဓာတ်စာတွင် အစာအိမ်ဂလင်းများ၏ယိုစိမ့်မှုကို အနည်းငယ်အားပေးသည့် နူးညံ့သောအစား အစာများ ပါဝင်စေအပ်သည်။(အစာအိမ်-လည်းရှု။)

အူမရောင်ယဉ်းနာအတွက်ဓာတ်စာကို ဂရုစိုက်၍ကျွေးမွေးအပ်၏။ အစားအစာအားလုံးတွင် ကိုယ်ခန္ဓာက စုတ်ယူအသုံးမပြုနိုင်၍ကွင်းကျန်နေပြီးလျှင် နောက်ဆုံးကျင်ကြီးဖြစ်သွားသည့် အရာဝတ္ထုများပါရှိသည်။ ဤရောဂါမျိုးဖြစ်သောအခါ၊ အူမသည် ရောင်နေပြီးလျှင်၊ ပြည်တည်သော အနာများဖြစ်နေသဖြင့်၊ အကြွင်းအကျန် များစွာပါရှိသောအစာမျိုးကို ရှောင်ကြဉ်ရန် အရေးကြီးသည်။ ထိုအစာများမှာ ပေါင်မုံညို၊ သစ်သီး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိမ်း၊ ခွံမာသီး၊ မြင်းစားကျုံ့ညက်၊ ပဲစေ့နှင့်ပဲတောင့်များဖြစ်သည်။ ဝမ်းသက်ခြင်းသည် အူမရောင်ယဉ်းနာ၏ လက္ခဏာရပ်ဖြစ်၍၊ ထိုရောဂါဖြစ်ချိန်တွင် အာဟာရစုတ်ယူနိုင်မှုသည် ညံ့ဖျင်းသဖြင့်၊ ကယ်လိုရီများစွာပါရှိသည့် ဓာတ်စာကိုပေးရန်အရေးကြီးပေသည်။ ဗီတာမင်အပိုကိုလည်း တိုက်ကျွေးရန်သင့်သည်။ (ဗီတာမင်-လည်းရှု။)

ဝမ်းပျက်လျှာနာနှင့် သူငယ်နာဝမ်းပျက်ရောဂါများတွင် အူမမှအဆီကို ကောင်းစွာစုတ်ယူနိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့်၊ အဆီ မဲ့သောဓာတ်စာကို ပေးရန်လိုအပ်၏။ မကြာခဏပင် ထိုရောဂါ မျိုးကို လုံးဝအီကင်းသော ဓာတ်စာမျိုးဖြင့် ကုသ၍၊ ရောဂါသက်သာမှု အဆီကို တစ်စတစ်စ တိုးပေးရန်လိုပေ သည်။ လူနာကို ပရိုတင်းများကျွေး၍၊ ကာဗိုဟိုက် ဒရိတ်ကိုရရှိစေရန် ဂလူးကို့ကိုကျွေးထိုက်၏။ အထူးသဖြင့် ဗီတာမင်အေနှင့်ဒီ အပါအဝင်ဖြစ်သော ဓာတ်စာကိုလူနာ အားကျွေးသင့်လေသည်။ ပြင်းထန်လှသော အသည်းရောင် ရောဂါတွင် အသားအရေအလွန်ကြုံလို့လာတတ်၍၊ ပရိုတင်း နှင့် ကာဗိုဟိုက်ဒရိတ် ကြွယ်ဝသောဓာတ်စာဖြင့် အာဟာရ ဖြစ်မှုအခြေအနေကို တိုးတက်စေနိုင်ပေသည်။

ကျောက်ကပ်ရောင်ရောဂါ သို့မဟုတ်ဗရိုက်ရောဂါဖြစ် သောအခါ၊ ရောဂါ၏အဆင့်ဆင့်တွင် ဓာတ်စာဖြင့်ပြုစုရန် အရေးကြီးသည်။ ရောဂါဖြစ်စတွင် ရက်သတ္တတစ်ပတ်ခန့် အစာမကျွေးဘဲထားလျက် အလွန်အမင်း ရောင်လျက်ရှိ သောကျောက်ကပ်ကို အားပြန်ရှိလာသည့်အချိန်ထိ၊ အနား ပေးထားသင့်သည်။ ရောဂါအလွန် မဆိုးသေးသည့်အ

ခြေ၌၊ ဆီးတွင် အယ်လဗျူမင်များစွာ ပါသွားတတ်သဖြင့်၊ ပရိုတင်းကြွယ်ဝသော ဓာတ်စာဖြင့် ယင်းကို အစားဖြည့်ရန် လိုပေသည်။

ရောဂါနောက်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်သောအခါ၊ ပရိုတင်း ဓာတ်စာမှဖြစ်လာသော အဆိပ်ဓာတ်များကို အားလျော့ နေသော ကျောက်ကပ်က စစ်ထုတ်မပစ်နိုင်သဖြင့်၊ သွေး တွင် အဆိပ်စုနေတတ်၍၊ ပရိုတင်းနည်းသော ဓာတ်စာကို ပေးရပေမည်။

အစာများစွာကိုမှီဝဲသုံးဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ လူ၏ကိုယ် ခန္ဓာအလေးချိန်သည် သာမန်အားဖြင့် တိုးတက်လာလေ သည်။ ထိုအတူအစာကို အနည်းငယ် မှီဝဲသုံးဆောင်ခြင်း ကြောင့်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ၏အလေးချိန်သည် လျော့ကျသွားတတ် သည်။ အလေးချိန်တိုးတက်လာခြင်း၊ လျော့ကျသွားခြင်း တို့သည် လူတို့၏အရပ်အမောင်း၊ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် အခြားအချက် အလက်များပေါ်တွင်တည်၏။ ကိုယ် အလေးချိန်ကို ပြောင်းလဲသွားစေရန် မှီဝဲသင့်သောဓာတ်စာ အတွက်မူ ဆရာဝန်၏ ညွှန်ကြားချက်ကိုရယူသင့်၏။ (အစာ အာဟာ-လည်းရှု။)

ဘလောက်အဖုံဖုံ၊ လုပ်ငန်းစုံ

စာအုပ်တွင် ရုပ်ပုံများကား စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံးသောအပိုင်းဖြစ်ကြောင်းကို လူတိုင်းဝန်ခံရကြမည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ရုပ်ပုံ၊ ရုပ်ပုံများကို ယခုစာအုပ်အတွင်းဝယ်မည်ကဲ့သို့ ထည့်သွင်းရ ပုံနည်းမျိုးစုံကိုသိထိုက်လှ၏။

ဓာတ်စားဘလောက်လုပ်နည်း။ ။ကျွန်ုပ်တို့အမြဲဖတ် ရှုလျက်ရှိသော စာအုပ်၊ နေ့စဉ်သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တို့တွင် ဓာတ်ပုံပေါင်းများစွာ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ မြင်နေကျဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုပုံများ မည်သို့ရိုက်နှိပ်ကူးယူ ကြောင်းကိုမူ သိသူအလွန်နည်းပေလိမ့်မည်။ ဓာတ်ပုံ ကားတစ်ခုကိုဖြစ်စေ၊ ပန်းချီကားတစ်ခုကိုဖြစ်စေကြည့် လျှင်၊ ထိုပုံ၌ အရောင်အနုအရင့်အလင်းအမှောင် အမျိုးမျိုး ပါဝင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။

ဓာတ်ပုံကားများကိုကူးယူရာတွင် နက်ဂတစ်ကော် ပြားနှင့်ဓာတ်ပုံစက္ကူကိုထပ်၍ အလင်းရောင်ဖြင့်ကူး ရလေရာ၊ တကြိမ်ကူးလျှင်တစ်ပုံကျသာ ရနိုင်သည်။ စာ အုပ်၊ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တို့တွင်ပါဝင်သည့် ပုံများမှာမူ အဆက်မပြတ် လိုသလောက် ရိုက်နှိပ်ကူးယူနိုင် သောပုံများဖြစ်၍၊ ထိုသို့ရိုက်နှိပ်နိုင်ရန်အတွက် ဓာတ် စားဘလောက်များကို အသုံးပြုရလေသည်။

ဓာတ်စားဘလောက်များတွင် ဟပ်ဖတုန်းခေါ် သာမန် ဓာတ်ပုံဘလောက်ရိုးရိုး၊ ဖိုတိုဂရေဖြူအာဘလောက်၊ ဖိုတို လစ်သိုဘလောက်၊ ရောင်စုံဘလောက်စသည်တို့ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ယင်းတို့အနက် ဓာတ်ပုံနှင့်ပန်းချီကား

များကို ပုံနှိပ်ကူးယူရန်အတွက် ယခုခေတ်၌ အသုံး အများဆုံးမှာ ဟပ်ဖတုန်း ဘလောက်များပင် ဖြစ်သည်။ **ဟပ်ဖတုန်းဘလောက်လုပ်နည်း။** ပုံနှိပ်ဘလောက်ပြုလုပ် နည်းတွင် အချို့ထွင်းနည်း၊ အကြွထွင်းနည်းနှင့် မျက်နှာ ပြင်ညီ ပုံဖော်နည်းဟူ၍သုံးမျိုးရှိရာ၊ ဟပ်ဖတုန်းနည်းမှာ အကြွထွင်းနည်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဓာတ်ပုံဘလောက်ဟု ခေါ် လေ့ရှိကြသောဟပ်ဖတုန်းများသည် အမှန်အားဖြင့် အကြွထွင်း ဓာတ်စားဘလောက်မျိုးဖြစ်သည်။ ဤနည်း တွင် ရှေးဦးစွာဘလောက်လုပ်လိုသည့်ပုံကို ဓာတ်ပုံ ရိုက်ယူ ရသည်။ သို့သော် သာမန်ဓာတ်ပုံ ရိုက်သကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ၊ အလွန် သေးငယ်သော ကန့်လန့်ဖြတ်မျဉ်းကြောင်း ကလေး များဖော်ထားသည့် ‘စကရင်း’ခေါ် မှန်တစ်ချပ်ကိုကြားခံ ထားရသည်။ ထိုမှန်မျိုးအချို့တွင် စတုရန်းတစ်လက်မ အ တွင်းမျဉ်းကြောင်းပေါင်း ၁၅၀ မှ ၂၀၀ အထိပင်ရှိတတ်၏။ ဤမှန်မျိုးခံ၍ ရိုက်ယူရရှိသော နက်ဂတစ်မှာ ရိုးရိုးနက် ဂတစ်များနှင့် မတူချေ။ ရုပ်ပုံသည် စကရင်းပေါ်ရှိ မျဉ်းများ ကြောင့် နက်ဂတစ်ပေါ်၌သေးငယ်သောအစက် ပြောက်က လေးများအနေနှင့်ထင်လာသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအပြောက် ကလေးများသည် ပုံ၏အလင်းအမှောင်အလိုက် အကြီး

ဓာတ်စား ဘလောက် လုပ်နည်း

အငယ်ကွဲပြား၍ထင်သောကြောင့်၊ ကူးလိုသောပုံသည် ပျက်ပြား၍မသွားပေ။ စကရင်းခံ၍ ရိုက်ထားသော နက်ဂတစ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဘလောက်ပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုဘလောက်နှင့် ရိပ်နှိပ်ထားသော ပုံကိုဖြစ်စေ မှန်ဘီလူးဖြင့် ကြည့်လျှင်၊ အလင်း အမှောင်အတိုင်းဖြစ်ပေါ်နေသည့် အဆိုပါအစက်ကလေးများကို တွေ့ရပေမည်။ ထိုနက်ဂတစ်ကော်ပြားကို ပြောင်လက်ချောမွေ့သောကြေးနီပြား၊ သို့မဟုတ် သွပ်ပြားပေါ်တွင် ပုံစွဲထင်စေသောဆေးရည်ကို ဦးစွာပထမ သုတ်လိမ်း၍၊ အလင်းရောင်ဖြင့် ကူးယူပြန်သည်။ ပုံစွဲထင်စေသောဆေးရည်သည် အလင်းရောင်နှင့်ထိလျှင်မာသွား၍၊ အလင်းရောင် မကျရောက်သည့်နေရာများတွင် ပျော့မြေပျော့နေ၏။ ထိုကြောင့် နက်ဂတစ်ကော်ပြားကို ပုံစွဲဆေးသုတ်ထားသော ကြေးပြားနှင့်ကပ်၍ အလင်းရောင်ပြပြီးနောက်၊ ကြေးပြားကို သင့်တော်သောအက်တစ် သို့မဟုတ် အခြားဓာတ်ဆေးရည်ဖြင့် ဆေးကြော ပစ်သောအခါ၊ အလင်းအမှောင်အားအလိုက် ပျော့သည့်နေရာများကို စားသွားပြီး၊ မာသောနေရာများမှာ အစားမခံရဘဲကျန်ရစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ပုံနှိပ်သောအခါ၊ သတ္တု ပြားပေါ်၌ မင်စွဲ၍ ပုံထင်စေလိုသည့် အပိုင်းများသာလျှင် ကြွ၍ကျန်ရစ်ခဲ့တော့၏။ ဤသို့ ဓာတ်ဆေးဖြင့် စားပြီးနောက်၊ အောက်ခံသစ်သားခုံ တပ်ပေးလိုက်သောအခါ၊ ပုံနှိပ်ရန် အဆင်သင့်ဖြစ်သော ဘလောက်ပုံဖြစ်လာလေသည်။

ဟပ်ဖတုန်းဘလောက်လုပ်ရာတွင်ပုံနှိပ်မည့် စက္ကူအမျိုးအစားကိုလိုက်၍ စကရင်းတွင် မျဉ်းကွက်ကလေးများ အစိပ်အကျအမျိုးမျိုးရှိသည်။ သတင်းစာများတွင် ပါဝင်သော ခပ်ကြမ်းကြမ်းပုံမျိုး၌ တစ်လက်မလျှင် မျဉ်းကြောင်းရေ ၇၀ မှ ၈၀ ခန့် အထိရှိတတ်၍၊ အဖိုးတန်စာအုပ်များတွင် တွေ့ရတတ်သော ဓာတ်ပုံတမျှ ကောင်းမွန်သည့် ပုံများ၌မူ၊ ထိုထက်အနုစိတ်ရန် လိုသည့်အတိုင်း၊ တစ်လက်မလျှင် မျဉ်းကြောင်းပေါင်း ၁၈၀ မှ ၂၀၀ အထိပင်ရှိတတ်လေသည်။

ဓာတ်စားသွပ်ဘလောက်လုပ်နည်း။ တစ်ကြောင်းဆွဲရုပ်ပုံများကို ဓာတ်ပုံဘလောက်ပြုလုပ်သောအခါ၊ အရောင်အနုအရင့်နှင့် အလင်းအမှောင်ကို အဆင့်ဆင့်ခွဲခြားရန်မလိုသည့်အတိုင်း၊ စကရင်းခံ၍ရိုက်ကူးရန်မလိုချေ။ ရိုးရိုးနက်ဂတစ်နှင့် ပုံစွဲဆေးတင်ထားသောသွပ်ပြားပေါ်တွင် ကူးယူနိုင်သည်။ မူလပုံစံ၏ မျဉ်းများအတိုင်း အလင်းအမှောင်ပြတ်သားစွာထင်သဖြင့်၊ နက်ဂတစ်နှင့်ထပ်၍ကူးယူပြီးနောက်စားဆေးဖြင့်စိမ်လိုက်လျှင်၊ လိုသောပုံသည်ဘလောက်လုပ်မည့်သွပ်ပြားပေါ်၌ ပြတ်သားစွာပေါ်၍လာသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အဆိုပါသွပ်ဘလောက်များ၌ ဟပ်ဖတုန်းနည်းကိုပါ တွဲဘက်၍ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

ဖိုတိုဂရေဗြူအာဘလောက်လုပ်နည်း။ ဤဘလောက်မှာ ဟပ်ဖတုန်းဘလောက်မျိုးနှင့် လုံးဝခြားနားသည်။ ဖိုတိုဂရေဗြူအာဘလောက်လုပ်နည်းတွင် ရှေးဦးစွာ ဘလောက်ပြုလုပ်လိုသည့်ပုံကို ဓာတ်ပုံရိုက်ယူရသည်။ သို့သော် ဟပ်ဖတုန်းနည်းမှာကဲ့သို့ စကရင်းမခံရပေ။ ထိုနောက် ပေါတစ်ပုံတူရအောင် ထပ်၍ကူးရပြန်သည်။ ပြီးမှ ဤပေါတစ်အောက်၌ ကာဗွန်တစ်ရှူးပေပါခေါ် ပုံစွဲထင်သည့် စက္ကူခံ၍ အလင်းရောင်ဖြင့်ပုံကူးပြီးလျှင်၊ ပုံဆွဲဆေးသုတ်ထားသည့် ကြေးနီပြားပေါ်သို့လွှဲပြောင်းပေးရပြန်သည်။ ထိုနောက် ကြေးပြားကို ဟပ်ဖတုန်းနည်းမှာကဲ့သို့ပင် စားဆေးဖြင့်စားပစ်ရသည်။ ထိုအခါစက္ကူပေါ်၌ ထင်စေလိုသည့် အပိုင်းတို့သည်စားဆေး ကြောင့်ချိုင့်ဆင်းသွားသည်။ ထိုကြောင့် ဖိုတိုဂရေဗြူအာဘလောက်သည် အချိုင့်ထွင်းဓာတ်စားဘလောက်မျိုးဖြစ်လေသည်။ ထူးခြားချက် တစ်ခုမှာ၊ ဟပ်ဖတုန်းနည်းမှာကဲ့သို့ စကရင်းကိုမသုံးသော်လည်း၊ စကရင်းအစား ထင်းရှူးဆီအမှုန့်များကို သုံးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အသုံးပြုပုံမှာ ကြေးနီပြားပေါ်တွင် ပုံမကူးမီ အလွန်နုသော ထင်းရှူးဆီအမှုန့်များကိုဖြူးပေးသည်။ ထိုနောက် မီးကင်ပေးသောအခါ၊ ထင်းရှူးဆီအမှုန့်ကလေးများသည် အရည်ပျော်၍ ကြေးနီပြားပေါ်၌ ကပ်နေလေသည်။ ထင်းရှူးဆီကပ်နေသောနေရာကို စားဆေးမစားချေ။ ထိုကြောင့် အစားခံရသည့် နေရာများသည် မျဉ်းများအစက်များကဲ့သို့ သိသာထင်ရှားခြင်း မရှိသည့်အတိုင်း၊ ဤဘလောက်မျိုးဖြင့် ပုံနှိပ်ရရှိ သောပုံများသည် ဟပ်ဖတုန်းပုံများထက် ပို၍ညက်ညောသည်။

ဤဓာတ်ပုံဘလောက်မျိုးဖြင့် ပုံနှိပ်သောအခါ၊ ဘလောက်ကိုမင်သုတ်ပြီးနောက်၊ စက်တွင်ရှိသော မင်ခြစ်ဓားက ဘလောက် မျက်နှာပေါ်ရှိမင်ကို ခြစ်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ ချိုင့်နေသောနေရာများ၌ ဝင်နေသည့် မင်များသာကျန်၍၊ ထိုမင်များကတဖန် စက္ကူပေါ်၌စွဲ၍ပုံကိုထင်စေလေသည်။

ဖိုတိုလစ်သိုဘလောက်လုပ်နည်း။ ဤနည်းမှာ ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ်မှ ဓာတ်စားနည်းဖြင့် ပေါက်ဖွားလာသော နည်းသစ်ဖြစ်၍၊ မကြာမီကမှလူတို့အသုံး ပြုလာကြသည်။ ဤနည်းတွင် သွပ်သို့မဟုတ် ဒန်ပြားပေါ်၌ ဓာတ်ပုံ ဘလောက်နည်းတူပင် ပုံဆွဲဆေးသုတ်ပေး၍၊ အလိုရှိသောပုံကို ပထမဦးစွာကူးယူရသည်။ ပြီးမှပုံထင်စေလိုသည့်နေရာတွင် မင်စွဲစေ၍၊ မထင်စေလိုသည့်နေရာတွင် မင်မစွဲအောင် ပြုလုပ်ပြီးလျှင်၊ လစ်သိုဘလောက်အတိုင်း ရိုက်နှိပ်ရလေသည်။ ဖိုတိုလစ်သိုဘလောက်မှာ လစ်သိုဘလောက်ကဲ့သို့ မျက်နှာပြင်ညီပုံဖော်ထားသော ဘလောက်မျိုးပင်ဖြစ်၏။ ဤဘလောက်မျိုးကို 'အော့ဖဆက်'ခေါ် တဆင့်ခံပုံနှိပ်

နည်းတွင်လည်း ယခုအခါ အသုံးပြုလျက်ရှိကြပေသည်။ (ကျောက်ပုံနှိပ်အတတ်၊ ပုံထုထွင်းအတတ်-ရှု။)

ရောင်စုံဘလောက်လုပ်နည်း ယခုခေတ် ဘလောက် လုပ်ငန်းတွင် ရောင်စုံဘလောက်များသည်လည်း အထူးတိုး တက်လျက်ရှိပေသည်။ ရှေးကဆေးရောင်စုံဘလောက်များ ကိုပြုလုပ်ရာတွင်၊ ဆေးရောင်တစ်မျိုးအတွက် ဘလောက် တစ်ခုစီ သီးခြားပြုလုပ်ရ၍၊ ရောင်စုံပုံကိုရရန် အကြိမ် ကြိမ်ရိုက်နိုင်ရလေသည်။ ယခုအခါတွင်မူ လစ်သိုဘ လောက်မျိုး ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ ဟပ်ဖတန်းဘလောက်မျိုး ပြုလုပ်သည်ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်အရောင်နှင့်မည်သည့် အရောင်ကိုရောစပ်ပေးက မည်သည့်အရောင်မျိုးရသည်ဟူ သောအရောင်တို့၏ ရောစပ်မှုသာဘာဝကို အခြေပြု၍ ယခင် ကနှင့် လုံးဝမတူသည့်နည်းကို တီထွင်အသုံးပြုကြလေ သည်။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ အရောင်ရှိသမျှအတိုင်းဘ လောက်များပြုလုပ်ရန်မလိုတော့ဘဲ၊ ဘလောက်သုံးခု၊ သို့ မဟုတ် လေးခုဖြင့်သာ လိုရာအရောင် အမျိုးမျိုးကိုရအောင် ပုံနှိပ်နိုင်ကြလေပြီ။ အရောင်အလိုက် သီးခြား ဘလောက် တုံးများ ပြုလုပ်ရန်အတွက်၊ ပုံများကို ရှေးဦးစွာဓာတ်ပုံရိုက် ရာ၌ 'ဖစ်လတာ'ခေါ် ဆေးရောင်စစ်သည့်မှန်ခံ၍ရိုက် ကူးရသည်။ အရောင်စစ်မှန်များတွင် 'ပြာ-စိမ်း'ရောင်၊ 'ဝါ-စိမ်း' ရောင်နှင့် 'နီ-လိမ်မော်' ရောင် သုံးမျိုးရှိသည်။ အဝါရောင်မင်ဖြင့် ရိုက်နိုင်ရမည့် ဘလောက် ပြုလုပ်ရန် အတွက် 'ပြာစိမ်း' ရောင်ဖစ်လတာကိုလည်းကောင်း၊ အနီရောင်ဘလောက်အတွက် 'ဝါစိမ်း'ရောင် ဖီလတာ ကိုလည်းကောင်း၊ ပြာစိမ်းရောင်ဘလောက်အတွက် 'နီလိမ် မော်' ရောင်ဖစ်လတာကိုလည်းကောင်း၊ အသီးအသီးအ သုံးပြုကြရ၏။ အမဲရောင်နှင့် ရိုက်နိုင်ရမည့်ဘလောက်ဖြစ် မှု၊ မည်သည့်ဖစ်လတာမျှမခံဘဲ ကြည်လင်သောမှန်ဘီလူး ဖြင့်သာဓာတ်ပုံရိုက်ယူရသည်။ ဤနည်းမှာ အလင်းရောင် တို့၏ပြုမှုတတ်ပုံသဘောနှင့် ဆေးရောင်၊ မင်ရောင်တို့၏ ပြုမှုတတ်ပုံသဘောကို အခြေပြုကာ၊ သိပ္ပံနည်းတကျ စမ်း သပ်တီထွင်ထားခြင်းဖြစ်၍၊ အကျယ်သိလိုက 'အရောင်' အကြောင်းတွင်ကြည့်နိုင်သည်။ (အရောင်-ရှု။) အနီရောင် ရှိသည့် ဖစ်လတာနှင့်ဓာတ်ပုံရိုက်သောအခါ၊ မူရင်းပုံမှအနီ ရောင်နှင့်နီးစပ်ရာအရောင်ရှိသော အပိုင်းတို့သာထင်သည်။ ထိုအတူအဝါရောင်ပါရှိသည့်ဖစ်လတာခံ၍ရိုက်လျှင်လည်း၊ အဝါပိုင်းသာထင်သည်။ ဆေးရောင်မင်ရောင်များတွင် အ ခြေခံအားဖြင့် အနီ၊ အပြာ၊ အဝါဟူ၍သုံးမျိုးသာရှိ၍၊ ဤသုံး မျိုးမှ အနုအရင့်အလိုက်သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ရောင် နှင့်တစ်ရောင် ရာ၍နှိပ်ခြင်းဖြင့် အခြားအရောင်များသော် လည်းကောင်းအမျိုးမျိုးပြား၍ ထွက်နိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ရောင်စုံဘလောက်များပြုလုပ်ရာတွင် အခြေခံဆေးရောင်

များဖြစ်သော အနီ၊ အပြာနှင့် အဝါအပြင် အမည်းရောင် ပါလိုပါက ဘလောက် လေးခုသာ ပြုလုပ်ရန်လိုပေသည်။ ပုံနှိပ်သောအခါ၊ အဝါရောင်ကို ပထမ၊ ထိုနောက် အမဲ၊ အနီနှင့်ပြာစိမ်းရောင်အစရှိသဖြင့်၊ အစီအစဉ်ထား၍ ရိုက် နှိပ်ရသည်။ ဆေးရောင်တစ်ခု နှင့်တစ်ခုထပ်၍ ရိုက်ရာတွင် ဖောက်ထွင်း မြင်နိုင်သော မင်အကြည့်ကို သုံးရ၏။ ရောင်စုံဘလောက်ပြုလုပ်သူသည် ဆေးရောင်တို့၏ သဘောကို ကောင်းစွာနားလည် ကျွမ်းကျင်ရမည် ဖြစ်၍၊ ပန်းချီဆရာတမျှလည်း အမြင်စူးရှရန် လိုပေသည်။

ဓာတ်စက်။ ။ သိပ္ပံပညာအရဆိုလျှင်၊ အသံဟူ၍ ဖြစ် ပေါ်လာသည်မှာ ရုပ်ဝတ္ထုတို့၏ တုန်ခါမှုကြောင့်ဖြစ်၏။ (အသံ-ရှု။) ထိုတုန်ခါမှုတို့ကို ဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုခုပေါ်၌ အရာထင်အောင်ပြုလုပ်၍ရနိုင်သည်။ ယင်းသို့ အရာထင် နေသော အမှတ်အသားသည် အခြားဝတ္ထုပစ္စည်းတစ်ခုကို တုန်ခါသွားအောင်ဖန်တီးနိုင်သည်။ သို့နှင့်ပင် မူလကဖြစ် ပေါ်ခဲ့သောအသံသည် အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန်ထပ်မံ ဖြစ်ပေါ် အောင်ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည်။ ဤသဘောအရ အသံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောတုန်ခါမှုတို့ကို ဓာတ်လုံးခေါ် ဆလင် ဒါ(ပြောင်းလုံး)အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ဓာတ်ပြားပေါ်၌ လည်းကောင်း အရာထင်အောင် ပြုလုပ်၍ရနိုင်သည်။ ယင်း ကဲ့သို့တုန်ခါခြင်းကို အမှတ်အသားထင်အောင် ပြုလုပ်သည် ကို အရပ်သုံးစကားဖြင့် အသံသွင်းသည်ဟုခေါ်သည်။ အသံသွင်းဓာတ်ပြားရှိ အပ်ကြောင်းများသည် တုန်ခါခြင်း ကို မှတ်သားသော လမ်းကြောင်းများ ဖြစ်သည်။ ထိုလမ်း ကြောင်းများပေါ်တွင် အသံအိမ်နှင့်ဆက်သွယ်ထားသော အပ်ကိုရွှေ့ရှားစေသော်၊ အပ်၏တုန်ခါမှုကြောင့် မူလအသံ သည် တစ်ဖန်ဖြစ်ပေါ်လာပြန်သည်။ ထိုသို့အသံသွင်း ထားသောဓာတ်ပြားမှ အသံတဖန်ပြန်ထွက်အောင်လုပ်ပေး သောစက်ကို အရပ်စကားဖြင့် ဓာတ်စက်ဟုခေါ်ကြသည်။

ဓာတ်စက်ကို ဦးစွာစတင်တီထွင်သူကား အမေရိကန် လူမျိုးထောမတ် အယ်လဗာအက်ဒီဆင်ဖြစ်သည်။(အက် ဒီဆင် တီ၊ အေ-ရှု။) ၁၈၇၆ ခုနှစ်တွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ကြံဆတီထွင်ခဲ့သောဓာတ်စက်ကို ယခုအခါ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ဝါရှင်တန်မြို့ရှိ စမစ်ဆိုနီယန် အင်စတီကျူး ရှင်းခေါ် ပညာပြန့်ပွားရေးအဖွဲ့က အမြတ်တနိုးသိမ်းဆည်း ထားရှိသည်။ သို့ရာတွင်အက်ဒီဆင် တီထွင်ခဲ့သော ဓာတ် စက်မှာယခုခေတ်သုံး ဓာတ်စက်များနှင့်မတူချေ။ ထိုစက်ကို လက်လှည့်လက်ကိုင်ဖြင့်လှည့်ပေးရ၍၊ ဓာတ်ပြားပိုင်းနေရာ တွင် ပြောင်းလုံးပုံဆလင်ဒါဓာတ်လုံးမျိုးကို အသုံးပြုသည်။ ဓာတ်စက်၌ ထိုကဲ့သို့ ဆလင်ဒါဓာတ်လုံးနှင့် ဖွင့်ရသော ဓာတ်စက်မျိုးကို ဖိုနိုဂရပ်ဟုခေါ်သဖြင့်၊ အက်ဒီဆင်တီထွင်

သောစက်မှာ ဖိုနိုဂရပ်ပင်ဖြစ်၏။ ဓာတ်ပြားဝိုင်းနှင့် ဖွင့်ရသောစက်မျိုးကိုမူ ဂရမ်မိုဖုန်းဟုခေါ်၍၊ ထိုစက်မျိုးကို ဗနာန်မှ အေမီးဗာလင်နာဆိုသူ ဂျာမန်လူမျိုးတစ်ဦးက တီထွင်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

အခြေခံသဘောအားဖြင့် အက်ဒီဆင်၏ တီထွင်ချက်မှာ တယ်လီဖုန်းရှိ နားထောင်ခွက်နှင့် စကားပြောခွက်များ အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ (စကားပြောကြေးနန်း - ၅။) အသံသည် လေထဲ၌အသံလှိုင်းများကိုဖြစ်ပေါ်စေ၍၊ ထိုအသံလှိုင်းများကဒိုင်ယာဖရမ်ခေါ် ပါးလွှားသောချပ်ပြားကို ရိုက်ခတ်သောအခါ၊ ချပ်ပြားသည် အသံလှိုင်းများ၏ အနေးအမြန် အပြင်းအပျော့နှင့်ကိုက်ညီအောင် တုန်ခါသည်။ ထိုသို့သော တုန်ခါမှုများကြောင့် လေထဲ၌ လှိုင်းများ ဖြစ်ကာထိုလှိုင်းများမှတစ်ဆင့် အသံကိုကြားနိုင်သည်။ အက်ဒီဆင်သည် ဤသဘောကို အခြေပြု၍ သူ၏ဓာတ်စက်ကို ကြံစည်တီထွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

ဓာတ်ပြားတွင် အသွင်းရန်အတွက် အက်ဒီဆင်သည် ဒိုင်ယာ ဖရမ်ချပ်ပြားတစ်ချပ်၏ အလယ်ချက်၌ အပ်တချောင်းကို တပ်ထားပြီးနောက်၊ ထိုအပ်ဖျားကို ပြောင်းလုံးပေါ်၌ပတ်ထားသောသံဖြူပြားနှင့် ထိထားစေသည်။ ဆလင်ဒါကို လျင်မြန်စွာ လည်အောင်လှည့်ပေးထား၍၊ တဖြည်းဖြည်း အလျားလိုက် ရွေ့သွားအောင်လည်း ပြုလုပ်ထားသည်။ ဆလင်ဒါ လည်သောအခါ၊ ဆလင်ဒါပေါ်ရှိ သံဖြူတွင် အပ်ကြောင်းများ ထင်၍ကျန်ရစ်၏။ အက်ဒီဆင်သည် ဤနည်းအတိုင်း ဆလင်ဒါကိုလည်နေစေပြီး သော်၊ ဒိုင်ယာဖရမ်မှတစ်ဆင့် အသံသွင်းလေသည်။ အသံသွင်းပုံမှာ အသံလှိုင်းကို ဒိုင်ယာဖရမ်ပေါ်သို့ တိုက်ရိုက် ကျရောက်စေခြင်းဖြင့် ဒိုင်ယာဖရမ်ကိုတုန်ခါစေသည်။ ဒိုင်ယာဖရမ် တုန်ခါသော အခါ၊ အပ်ကလည်း တုန်ခါသည့်အတွက် သံဖြူပြားပေါ်တွင်တုန်ခါမှုအလိုက်၊ တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ အတိမ်အနက်ချင်းမညီညွတ်သောအပ်ကြောင်းများကိုထင်စေသည်။ ဆလင်ဒါမှာလည်ရုံမက အလျားလိုက်လည်းနေရာရွေ့လျက်ရှိသဖြင့်၊ အသံသွင်းပြီးသောအခါ ဆလင်ဒါရှိသံဖြူပေါ်၌ ဝက်အူရစ်ကဲ့သို့ တစ်ပတ်ပြီးတစ်ပတ်ရစ်သွားသော အပ်ကြောင်းများထင်ကျန်ရစ်လေသည်။ အပ်ကြောင်းထင်နေသောဆလင်ဒါမှ အသံကိုပြန်ဖော်ရန်မှာ မူလအသံသွင်းသည့်နည်းကို ပြောင်းပြန်ပြုလုပ်ရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအတွက် ဆလင်ဒါကို လည်နေစေပြီးလျှင်၊ အပ်ကြောင်းပေါ်၌ အပ်တစ်ချောင်းကို တပ်ပေးရ၏။ ထိုအခါဆလင်ဒါလည်လျက်ရှိစဉ် အပ်ကြောင်းများတွင် အတိမ်အနက်ဖြစ်နေသည့်မညီညွတ်မှုများအတိုင်းအပ်သည်တုန်ခါ၍နေသည်။ ဤကဲ့သို့ တုန်ခါလျက်ရှိသောအပ်ကို ဒိုင်ယာဖရမ်၌တပ်ထားပေးခြင်းဖြင့်၊ ဒိုင်ယာ

ဖရမ်တွင် အလားတူ တုန်ခါခြင်းများဖြစ်ပေါ်လာရာမှ မူလသွင်းထားသည့် အသံအတိုင်း ပြန်၍ကြားရလေသည်။

အက်ဒီဆင် စတင်အသုံးပြုခဲ့သော သံဖြူပြား၌ ချို့ယွင်းချက်တစ်ခုရှိ၏။ ယင်းမှာ သံဖြူသည်နူးညံ့လွန်းသဖြင့် ရှစ်ကြိမ်ကိုးကြိမ်မျှ ဖွင့်ပြီးသောအခါ၊ အပ်ကြောင်းများစားသွားသည့် အတွက် အသံမထွက်တော့ပေ။ ထိုကြောင့် အေမီးဗာလင်နာသည် သံဖြူအစားချိပ်၊ ကြေးနီ စသည်တို့ကိုအထပ်ထပ်စမ်းသပ်ခဲ့ရာမှ၊ နောက်ဆုံးတွင် ယခုခေတ်သုံး ဓာတ်ပြားဝိုင်းမျိုးကိုပြုလုပ်ရာ၌ အောင်မြင်လာလေသည်။ အက်ဒီဆင်ကိုယ်တိုင်လည်း သံဖြူထက် ခိုင်ခံ့အသုံးခံသောပစ္စည်းဖြင့် အခြားဆလင်ဒါဓာတ်လုံးများကို တီထွင်ခဲ့သေး၏။ သို့ရာတွင် အသုံးပြုရာ၌ ဆလင်ဒါဓာတ်လုံးမျိုးထက် ဓာတ်ပြားဝိုင်းကပို၍ အကျိုးများသည့်အတွက် ဆလင်ဒါဓာတ်လုံးသည် တဖြည်းဖြည်းတိမ်ကောသွားပေသည်။ ဆလင်ဒါဓာတ်လုံးများကို ယခုအခါ နိုင်ငံကြီးများရှိ အချို့အလုပ်တိုက်များ၊ ရုံးများ၌ လက်နှိပ်စက်စာရေးများအား အသံကိုနားထောင်၍ ရေးကူးရန်အတွက် ဒစ်တာဖုန်းခေါ် နှုတ်တိုက်ချပေးသည့်စက်များတွင် အသုံးပြုလေသည်။ ဓာတ်ပြားဝိုင်းကိုသုံးခြင်းဖြင့် အကျိုးများပုံမှာဓာတ်ပြားဝိုင်းတွင် မျက်နှာနှစ်ဘက်စလုံး၌ အသံသွင်းနိုင်၍၊ နေရာ ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် ဓာတ်ပြားများကို သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။ ဓာတ်ပြားဝိုင်းများက ဆလင်ဒါဓာတ်လုံးထက် ကြာရှည်အသုံးခံသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာဆလင်ဒါလုံးနှင့်ဖွင့်ရသောဓာတ်စက်တွင် ဆလင်ဒါကိုလည်စေရုံမက အလျားလိုက်လည်း တစ်ဖြည်းဖြည်းရွေ့အောင် ပြုလုပ်ပေးရန်လို၍၊ ဓာတ်ပြားဝိုင်းသုံး ဓာတ်စက်တွင်မူ ဓာတ်ပြားကို လှည့်ပေးရုံပေးမည့်စက်ကိုသာလိုပေသည်။ ထိုအပြင် ဖန်သို့မဟုတ် လချေးဒိုင်ယာဖရမ်များအစား ချူရာလူမင်ခေါ် သတ္တုရောတစ်မျိုးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ဒိုင်ယာဖရမ်ကို သုံးထားသည့်အတွက် ပို၍ကောင်းမွန်လေသည်။ သီဆိုတီးမူတ်သံ၊ စကားပြောသံများကိုဓာတ်ပြားသွင်းရာတွင် ရှေးဦးစွာဓာတ်ပြားတစ်ချပ်တည်းနှင့်သာ မူလအသံများကို တိုက်ရိုက်သွင်းယူသည်။ ထိုနောက်မှ အီလက်ထရိုတိုက်ပင်းခေါ်လျှပ်စစ်ပုံသွန်းနည်းဖြင့် ထိုမူလ ဓာတ်ပြားမှ ဓာတ်ပြားအရေအတွက် လိုသမျှကို အမြောက်အမြား ရိုက်နှိပ်ကူးယူသည်။ ဤသို့ ပုံသွန်းကူးယူရာ၌ ပလပ်စတစ်အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုကြလေသည်။ နောက်ဆုံးပေါ် ဓာတ်ပြားတစ်မျိုးမှာ မကွဲနိုင်သောဓာတ်ပြားမျိုးဖြစ်၍၊ ထိုဓာတ်ပြားမျိုးကို ဆဲလျူလို့က်သို့မဟုတ် ဆဲလျူလို့ဒြပ်ပေါင်းတစ်မျိုးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည်။ အခြားတနည်း တီထွင်ပြုလုပ်ထားသောအလားတူဓာတ်ပြားမျိုးတွင်မူ စက္ကူပြားကို အောက်ခံထား၍၊ အပေါ်မှ သီးသန့်စီမံထားသောချိပ်ရည်ဖြင့် သုတ်

လိမ်းပေးထားလေသည်။ ဤဒုတိယ ဓာတ်ပြားမျိုးသည် ပေါ့၍ပျော့ပျောင်းသည့်အပြင် အကိုင်အတွယ်ကိုလည်း ဝေဖန်ခွဲစိတ်နိုင်လေသည်။ ဓာတ်စက်အပ်များကိုလည်း ယခင်ကထက် ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်တီထွင်ပြုလုပ်နိုင် လာခဲ့ကြ၏။ ကြာရှည်ခံသော အပ်အချို့မှာ အထူးမာ အောင် စီမံထားသော သံမဏိဖြင့်ပြုလုပ်ထား၍၊ ဓာတ်ပြား အချပ်ပေါင်း ငါးဆယ်တရာမျှအထိ တစ်ချောင်းတည်းဖြင့် ဖွင့်နိုင်သည်။ ထိုပြင်တစ်ဖက်ကြီးကို အပ်ကဲ့သို့ အ သုံးပြုနိုင်သည်။ သို့သော် ယင်းကိုတစ်ခါသုံးပြီးလျှင်၊ အဖျားချွန်အောင်သွေးပေးရသည်။ ဓာတ်ပြား အသံသွင်း ရာ၌ အဓိကလိုအပ်သောအချက်များမှာ အသံများ ကြည် လင်ပြတ်သားစေရန်နှင့်ဓာတ်ပြားအရွယ်ကို မကြီးလွန်း စေရန် ယခုခေတ်တွင် မိုက္ကရိုဖုန်းခေါ် စကားပြောခွက် များနှင့် အခြားလျှပ်စစ်နည်းများကို အသုံးပြုလျက်ရှိပေပြီ။ (မိုက္ကရိုဖုန်း-ရှု။)ဓာတ်ပြား အရွယ်ငယ်စေရန် အတွက်မူ အပ်ကြောင်းသေးသေးနှင့် စိပ်စိပ်ထင်စေသောနည်းကို အသုံးပြုသဖြင့် ယခုအခါ အသံကိုယခင်ကထက် နှစ်ဆ မျှပို၍သွင်းပေးနိုင်သည်။ ဓာတ်စက်ဖွင့်သောအခါ အပ်ခြစ် သံနှင့်တကွ အခြားမလိုအပ်သောအသံများ ရောနှောထွက် ပေါ်လာခြင်းမရှိစေရန်အတွက်လည်း ဓာတ်စက်အိမ်များကို အမျိုးမျိုးပြုပြင် စီမံပေးခဲ့ကြရသည်။ ထိုအတွက် ဓာတ် စက်အိမ်ရှိ အသံထွက်ရာပြွန်ထဲ၌ စူးရှသောအသံများကို စုတ်ယူနိုင်သည့် အသံစစ်ပစ္စည်းများကို ထည့်ထားပေး ရလေသည်။ ဓာတ်ပြားကို မှန်မှန်လည်စေရန် အရေး ကြီးသောကြောင့်၊ ထိုအတွက်အနေအမြန် လိုသလို ပြုပြင်နိုင်သည့်ခလုတ်ပါရှိသော သံပတ်စက်များကို တပ်ဆင်ပေး ထားလေသည်။ ယခုအခါ သံပတ်စက် အစား လျှပ်စစ်ဓာတ်နှင့်လည်သော မိုတာစက်များ လည်းပေါ်ပေါက်နေလေပြီ။ နောက်ဆုံးပေါ် ဓာတ်စက် တစ်မျိုးမှာ အော်တိုမစ်တစ်ခေါ် သူ့အလိုအလျောက် ဖွင့်သည့်ဓာတ်စက်မျိုးဖြစ်၍၊ ထိုဓာတ်စက်မျိုးတွင် ဓာတ်ပြားများကို အလိုအလျောက် တစ်ပြားပြီး တစ်ပြားလဲ၍ဖွင့်နိုင်အောင် စီမံထားသည်။ ထိုကဲ့သို့ စီမံထားသဖြင့် တေးသီချင်းများကို အဆက်မပြတ် နားထောင်နိုင်သည်။ ရေဒီယိုကိုဖြစ်စေ၊ ဓာတ်စက် ကိုဖြစ်စေ၊ အလိုရှိသလို ဖွင့်နိုင်ရန်၊ ရေဒီယိုနှင့် ဓာတ်စက် နှစ်မျိုးလုံး ပူးတွဲထားသော စက်မျိုးကိုလည်းယခု ခေတ်တွင်တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ရေဒီယိုများပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၊ ဓာတ်စက်သည် အနည်းငယ် ခေတ်မှန် သွားသော်လည်း၊ ဓာတ်စက် ခေတ် ကုန်ပြီဟူ၍ကား မဆို နိုင်ချေ။ ရေဒီယိုတွင် လွှင့်လိုက်သည့် အသံကိုလွှင့်နေသည့်အချိန်တွင်သာ ဖမ်းယူနားထောင်နိုင်

သည်။ ဓာတ်စက်၌ကား ဓာတ်ပြားများ အဆင်သင့်ရှိက ကြားလိုသည့်အသံကို အချိန်မရွေး ဖွင့်နိုင်ပေသည်။ ရေဒီယို အသံလွှင့်ရုံများမှာပင် အချိန်အခါအလိုက် တဆင့်အသံ လွှင့်နိုင်ရန်အတွက် ဓာတ်စက်နှင့် ဓာတ်ပြားမျိုးစုံကို အဆင် သင့်ထားရှိရ၏။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဓာတ်စက်သည်ဖြေ ဖျော်မှုသက်သက်အတွက်သာ အသုံးဝင်သည်မဟုတ်၊ သင့် တော်ရာအကြောင်းရပ်များနှင့် သင်ခန်းစာများကို အသံ သွင်းထားသောဓာတ်ပြားများဖြင့်လည်း၊ ကလေးသူငယ် များ၊ စာသင်သားများ၊ မျက်မမြင်နှင့် စာမတတ်သူများ အား ပညာဗဟုသုတအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားပို့ချနိုင်ပေ သည်။ အထူးသဖြင့် ဓာတ်ပြားသည် အသံဖြင့် မှတ်တမ်း တင်သောကရိယာဖြစ်လေရာ၊ တေးသီချင်းများကိုသာ မှတ်တမ်းတင်နိုင်သည်မဟုတ်၊ နောင်လာနောက်သားတို့ လေ့လာမှတ်သား ထိုက်သောပညာရှင်ကြီးများ၊ ခေါင်း ဆောင်ကြီးများ၏ မိန့်ကြားချက်တို့ကိုလည်း မှတ်တမ်း တင်နိုင်သဖြင့် လူ့လောက၏ တိုးတက်ရေး၌ များစွာ အရေးပါ အရာရောက်ပေသည်။

ဓာတ်ဆား ။ ။ဓာတုဗေဒတွင် ဓာတ်ဆားသည်အရေး ကြီးသောပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အရပ်ခေါ် ဆားသည် ဟင်းခတ်ဆားကိုသာဆိုလိုသည်။ ဓာတုဗေဒပညာရှင် များသည် ရေ၌ပျော်ဝင်ပုံ၊ အရသာရှိပုံ၊ ပုံဆောင်ခဲသဏ္ဍာန် ရှိပုံစသော ဂုဏ်သတ္တိများတွင် ဟင်းခတ်ဆားနှင့်တူသော ပစ္စည်းများကို ဓာတ်ဆားဟု ခေါ်ကြသည်။ ဓာတုဗေဒ အလိုအားဖြင့် ဓာတ်ဆားသည် သတ္တုကသော်လည်း ကောင်း၊ သတ္တုနေရာသို့စင်လာသော မူလစုကသော်လည်း ကောင်း၊ အက်ဆစ်ထဲမှဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို ထုတ်ဖယ် လိုက်ရာတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒြပ်ပေါင်းကိုဆိုလိုသည်။ ပမာအားဖြင့် ဆိုဒီယမ်နိုက်ထရိတ်ဓာတ်ဆားသည် နိုက် ထရစ်အက်ဆစ်ထဲမှ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို ဆိုဒီယမ် သတ္တုက ဖယ်၍ နေရာယူလိုက်ရာတွင် ပေါ်ပေါက်လာသော ဓာတ် ဆားဖြစ်သည်။ အမ်မိုးနီးယမ် ကလိုရိုက်ဓာတ်ဆားသည် ဟိုက်ဒရိုကလောရစ်အက်ဆစ်ထဲမှ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို မူလစုကဖယ်၍ နေရာယူလိုက်ရာတွင် ပေါ်ပေါက်လာ သောဓာတ်ဆားဖြစ်သည်။

ဓာတ်ဆားများကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ချက်ယူကြသည်။ အသုံးများသောနည်းတစ်ခုမှာ ဗေဒနှင့်အက်ဆစ်တို့ပေါင်းစပ် ရာမှ ဆားနှင့်ရေရရှိသောနည်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ရရှိသော ဓာတ်ဆားသည် အက်ဆစ်နှင့်ရော၊ ဗေဒနှင့်ပါ၊ ဂုဏ်သတ္တိ ချင်းလုံးဝမတူပေ။ ပုံစံအားဖြင့် ဟိုက်ဒရိုကလောရစ်အက် ဆစ်နှင့် ပိုတက်ဆီယမ် ဟိုက်ဒရောဆိုက်တို့ ပေါင်းစပ် သောအခါ၊ ပိုတက်ဆီယမ်ကလိုရိုက်နှင့် ရေကိုရရှိသည်။

သတ္တုနှင့်အက်ဆစ် ပေါင်းစပ်ရာမှလည်း ဓာတ်ဆားရရှိနိုင်
ပေသည်။ ပုံစံအားဖြင့် သွပ်နှင့် ဆာလဖျူရစ် အက်ဆစ်တို့
ပေါင်းစပ် သောအခါ၊ ဇင့်ဆာလဖိတ် ဓာတ်ဆားနှင့်
ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကို ရရှိသည်။

ဓာတ်ဆားချက်ရာ၌ အသုံးများဆုံးသော နည်းတစ်နည်း
မှာ နှစ်ထပ်ခွဲနည်း ဖြစ်သည်။ ထိုနည်းအရဆား ၂မျိုး၏
ပျော်ဝင်ရည်တို့ကို ပေါင်းစပ်သောအခါ၊ ဓာတ်ဆားသစ်
၂မျိုးကိုရရှိသည်။ ပုံစံအားဖြင့်ဗေရီယမ်ကလိုရိုက် ဓာတ်
ဆားရည်ကို ဆိုဒီယမ်ဆာလဖိတ်ဓာတ်ဆားရည်ထဲသို့
ထည့်လျှင်၊ ဗေရီယမ်ဆာလဖိတ်ဓာတ်ဆားသည် အဖြူဖတ်
များအဖြစ်ကျလာသည်။ ထိုပြင်ပျော်ဝင်ရည်ထဲ၌ ဆိုဒီယမ်
ကလိုရိုက် (ဟင်းခတ်ဆား)လည်း ကျန်ရစ်ခဲ့ လေသည်။

ဓာတ်ဆားများကို သာမန်ဓာတ်ဆား၊ အက်ဆစ်ဓာတ်
ဆား၊ ဗေဓာတ်ဆားဟူ၍ ခွဲခြားပြလေ့ရှိသည်။ ဟိုက်ဒရို
ဂျင်အက်တမ် တစ်လုံးထက် ပို၍ပါသော အက်ဆစ်သည်
ဗေနှင့် ဓာတ်ပေါင်းသောအခါ၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်လုံးဝမပါသော
ဓာတ်ဆားကိုလည်းကောင်း၊ ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကျန်နေသော
ဓာတ်ဆားကိုလည်းကောင်း ရရှိတတ်သည်။ ဟိုက်ဒရိုဂျင်
လုံးဝမပါသော ဓာတ်ဆားသည် သာမန်ဓာတ်ဆားဖြစ်၍၊
ဟိုက်ဒရိုဂျင်ကျန်နေသောဓာတ်ဆားသည် အက်ဆစ်ဓာတ်
ဆားဖြစ်သည်။ အက်ဆစ်ဓာတ်ဆား၌ အက်ဆစ်သတ္တိရှိ
သေး၏။ ဆာလဖျူရစ်အက်ဆစ်သည် အက်ဆစ်ဓာတ်
ဆား ဖြစ်နိုင်သည့်ပြင်၊ သာမန်ဓာတ်ဆားလည်းဖြစ်နိုင်
သည်။

မူလစုတစ်စုထက်ပိုပါသောဗေသည် အက်ဆစ်နှင့်ဓာတ်
ပေါင်းသောအခါ၊ မူလစုကျန်နေသော ဓာတ်ဆားဖြစ်လာ
သည်။ ထိုဓာတ်ဆားမျိုးကို ဗေဓာတ်ဆားဟူ၍ခေါ်သည်။
ဗစ်စမတ်နိုက်ထရိုက်သည် ဗစ်စမတ်ဟိုက်ဒရောဆိုက်မှ
မူလစုတစ်စုတည်းကို အက်ဆစ်မူလတစ်စုက ဖယ်ထုတ်
ရာမှရရှိသော ဗေဓာတ်ဆားဖြစ်သည်။

အက်ဆစ်ဓာတ်ဆားသည် ယင်း၌ အက်ဆစ်ဟိုက်ဒ
ရိုဂျင်ကျန်နေသေး၍၊ ဗေနှင့်ထပ်မံပေါင်းဘက်လိုက်ပါမူ၊
သာမန်ဓာတ်ဆားဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဗေဓာတ်ဆားသည်
ယင်း၌ ဗေမူလစုကျန်နေသေး၍၊ အက်ဆစ်နှင့်ထပ်မံပေါင်း
ဘက်လိုက်ပါမူ၊ သာမန်ဓာတ်ဆားဖြစ်လာနိုင်သည်။
သာမန်ဓာတ်ဆား၌ အက်ဆစ်ဟိုက်ဒရိုနှင့် ဗေမူလစုတို့
လုံးဝမပါရှိချေ။

ဓာတုဗေဒတွင် အင်ဩဂဲနစ်ဒြပ်ပေါင်း အမျိုး ၁၀၀၀၀
ခန့်ရှိရာ၊ ယင်းတို့အနက် အများဆုံးတွေ့ရ သည်မှာ ဓာတ်
ဆားများပင်ဖြစ်သည်။ လူသိအများဆုံးသော ဓာတ်
ဆားမှာ ဆိုဒီယမ်ကလိုရိုက် (ဟင်းခတ်ဆား)ပင်ဖြစ်
သည်။ အခြားအသုံးဝင်သော ဓာတ်ဆားများမှာ ကယ်လ

ဆီယမ်ကာဗွန်နိုက်၊ ပိုတက်ဆီယမ်နိုက်ထရိုက်၊ အမ်မိုး
နီးယမ်၊ ကလိုရိုက်စသောဓာတ်ဆားများဖြစ်သည်။

ဓာတ်ဆားများ၌ ဂုဏ်သတ္တိအမျိုးမျိုးရှိသည်။ ယေဘုယျ
အားဖြင့် ဓာတ်ဆားများသည် အဖြူရောင်ပုံဆောင်ခဲ
များဖြစ်၍၊ ငန်သောအရသာရှိသည်။ အများအားဖြင့် ဓာတ်
ဆားများသည် ရေ၌ပျော်ဝင်နိုင်ကြသည်။ သို့သော် ထူးခြား
သော ဂုဏ်သတ္တိရှိသည့် ဓာတ်ဆားများလည်း ရှိသေး
သည်။ ပုံစံအားဖြင့် ကော့ပါး ဆာလဖိတ်(ဒုတ္တ)၌
အပြာရောင်ရှိသည်။ ကယ်လဆီယမ် ကာဗွန်နိုက်သည်
ရေ၌မပျော်ဝင်ပေ။ (ဓာတုဗေဒ-ရှု။)

ဓာတ်ဆီ။ ။မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဘုတ်နှင့်တကွ၊
အတွင်းမီးအား အင်ဂျင်စက်ဖြင့်ခုတ်မောင်းသော ယာဉ်များ
တိုးတက်လာသည့်အလျောက်၊ ဓာတ်ဆီ၏အသုံးမှာလည်း
တစ်နေ့တခြားတိုးတက်၍လာသည်။ ဓာတ်ဆီကို မီး
ထွန်းရန်နှင့် စက်ကရိယာများမောင်းနှင်ရန် အသုံးပြုရုံမျှ
မကသေး၊ ယာဉ်၊ ရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်ပျံ
စသည်တို့ကို မောင်းနှင်ရန်လည်းအသုံးပြုသည်။ လေယာဉ်
ပျံမောင်းနှင်ရန်အတွက်မူ အကောင်းဆုံး ဓာတ်ဆီမျိုး
ကိုအသုံးပြုရလေသည်။

ဤမျှလောက် အသုံးဝင်သော ဓာတ်ဆီကို ရရှိရန်
အတွက် အဆင့်ဆင့် စီမံပြုလုပ်ရ၏။ ရေနံတွင်းမှ ရေနံကို
ခေတ်မှီစက်ကရိယာများဖြင့် တူးပြီးလျှင်၊ ပထမဦးစွာ
စုတ်ယူရ၏။ ဤသို့ ရေနံကို ရပြီးနောက်၊ ရေနံချက်စက်ရုံ
ကြီးများရှိရာသို့ သယ်ဆောင်ရ ပြန်လေသည်။ တစ်ခါ
တစ်ရံ မြေအောက်ပိုက်လုံးများဖြင့် သွယ်ယူကြလေသည်။

ရေနံချက်စက်ရုံကြီးများသို့ ရောက်ပြန်သော၊ ဓာတုဗေဒ
ဆိုင်ရာ ဓာတ်အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ခွဲစိတ် ပြုပြင်စီမံကာ ချက်
လုပ်ခြင်းဖြင့်၊ ရေနံဆီ ရိုးရိုး၊ ဓာတ်ဆီရိုးရိုး၊ လေယာဉ်ပျံ
ဓာတ်ဆီစသည်တို့ကိုရရှိ၏။ ယခုအခါ ဓာတ်ဆီများသည်
လောကဓာတ်ဆရာကြီးများ၏အဆင့်ဆင့်တိုးတက်ကြံစည်
မှုများကြောင့် ရှေးကထက် ပိုမိုကောင်းမွန်လာလေသည်။
ဓာတ်ဆီရိုးရိုးဆိုရာ၌လည်း အမျိုးအစား၊ ခြားနားခြင်း
ရှိသေးသည်တွင် မော်တော်ကားအတွက်ဖြစ်မှု၊ မိုင်များ
စွာပို၍ ခုတ်မောင်းနိုင်သော ဓာတ်ဆီကို နှစ်သက်သူများ
ကြပေလိမ့်မည်။ ဓာတ်ဆီ၏သတ္တိကြောင့်သာလျှင် မဟုတ်
သေးချေ။ စက်ဆရာကြီးများကလည်း ဓာတ်ဆီအစား
နည်း၍၊ ခရီးတွင်ရန် မော်တော်ကားစက်ကရိယာများကို
အမျိုးမျိုးကြံဖန်တီထွင်ကြရသေး၏။ အေးသောနံနက်အ
ခါတွင် လွယ်ကူစွာစက်နှိုး၍ရသော ဓာတ်ဆီမျိုးကို အမျိုး
ကောင်းအစားဟုအမှတ်ပြုကြလေသည်။ ထိုကြောင့် အချို့
သူတို့သည် နွေဥတုတွင် ဓာတ်ဆီတစ်မျိုးကိုအသုံးပြု၍၊

www.foreverspace.com.mm

ဓာတ်ဆီအမျိုးမျိုးရအောင် ရေနံကို ပြုပြင်စီမံကာချက်လုပ်သည့်ချောက်မြို့ရှိ ရေနံချက်စက်ရုံကြီး

ဆောင်းဥတုတွင် အခြားတစ်မျိုးကို ပြောင်းလဲ အသုံးပြုလေသည်။ ဆောင်းဥတုသုံး ဓာတ်ဆီကို နွေဥတုတွင်အသုံးပြုပြန်ပါက ခန်းလွယ်သောကြောင့်၊ အကုန်များမည်ဖြစ်လေသည်။ အချို့ဓာတ်ဆီများသည် ယာဉ်များကို မောင်းနှင်ရာတွင် အလွန်အကုန်များသောကြောင့်၊ ခရီးတာရှည်ပြေး၍ တွက်ခြေကိုက်စေရန်၊ လောကဓာတ်ပညာနည်းအားဖြင့် သင့်လျော်သော ဓာတ်ဆေးများကို ရောစပ်ထည့်ထားလေသည်။

ဓာတ်ဆီကုမ္ပဏီများမှ၊ ဓာတ်ဆီရောင်းသောဆိုင်များကို မြို့ကြီးများ၏ စည်ကားရာရပ်ကွက်တိုင်းလိုလို၌ပင်တွေ့နိုင်သည်။ ဓာတ်ဆီဝယ်လိုသူတစ်ဦးသည် မိမိ၏ယာဉ်ရထားကို ထိုဓာတ်ဆီတိုင်နားတွင်ရပ်၍ လိုအပ်သောအဖိုးကို ပေးလိုက်ပါက မိမိ၏မော်တော်ကားအတွက် တခဏချင်းဖြင့်ဓာတ်ဆီကိုရနိုင်သည်။ ဤသို့အားဖြင့် မိမိ၏မော်တော်

ကားအတွင်း၌ ဓာတ်ဆီအမြောက်အမြားကို အပိုသယ်ဆောင်သွားရန် မလိုတော့ချေ။(ရေနံ-ရှု။)

ဓာတ်ပုံပညာ။ ။ဓာတ်ပုံပညာသည် နက်နဲကျယ်ဝန်းသည့် ပညာတစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ယခုအခါ၌မည်သည့် လုပ်ငန်း၌မဆို ဓာတ်ပုံပညာကို ကျောခိုင်း၍မရပေ။ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်မှအစ စာအုပ်များ ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းများ၌ ဓာတ်ပုံများဖြင့် ဝေဝေဆာဆာ အမွန်းတင်ကြ၏။ ကြော်ငြာ လုပ်ငန်းများ၌ဓာတ်ပုံများ သုံးကြခြင်းဖြင့် ခရီးရောက်လှ၏။ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ၊ ဓာတ်သတ္တုပင်ရင်းများ ရှာဖွေရေးလုပ်ငန်းများ၌ အရေးပါလှသည့် ကောင်းကင်မြေတိုင်းပညာမှာလည်း ဓာတ်ပုံပညာတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်၏။ သိပ္ပံသုတေသန လုပ်ငန်းများ၌ ဓာတ်ပုံပညာသည် မပါလျှင် မဖြစ်သလောက် အကူအညီရရှိ၏။

အာကာသနှင့် အာကာသကောင်းကင်တန်ဆာများကို လေ့လာရာ၌ ဓာတ်ပုံပညာသည် များစွာ အထောက်အပံ့ပြု၏။ မပျောက်ပျက်စေလိုသည့် စာအုပ်နှင့် စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်း ဓာတ်ပုံရိုက်ကူး၍ မှတ်တမ်းတင်ထားကြ၏။ စုံထောက် ပုလိပ်လုပ်ငန်းများ၌လည်း အမှုအခင်းများကို မှတ်တမ်းတင်ရာ၌ ဓာတ်ပုံများကိုပင် သုံးကြ၏။ ဆေးသိပ္ပံပညာ၌ အသုံးပြုကြသည့် အိတ်စရေးခေါ် ဓာတ်မှန်မှာလည်း ဓာတ်ပုံပညာ တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်၏။ သာမန်မျက်စေ့ဖြင့် မမြင်စွမ်းနိုင်သည့် ရောဂါပိုးများကို မိုက်ကရိုစကုပ်များ၏ အကူအညီဖြင့် ပုံကြီးချဲ့၍ ဓာတ်ပုံများရိုက်ကူးယူကြပြီး လေ့လာကြ၏။

အင်္ဂလိပ် ဝေါဟာရအားဖြင့် ဓာတ်ပုံပညာကို ဖိုတိုဂရပ်ဖီဟုခေါ်၏။ အဓိပ္ပါယ်မှာ အလင်းရောင်ကိုအသုံးပြု၍ ရေးခြင်း၊ ဆွဲခြင်း၊ ကူးခြင်းဟူ၍ဖြစ်၏။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် အလင်းရောင်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အရိပ်၊ အလင်း၊ အမှောင်တို့ကို ကင်မရာခေါ် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာဖြင့်အရုပ်ထင်စေခြင်းပင်ဖြစ်၏။ (ကင်မရာ- ရှု။)

ဓာတ်ပုံပညာသည် ရူပဗေဒနှင့်ဓာတုဗေဒဟူသော သိပ္ပံပညာရပ် ၂ရပ်အပေါ်၌ အမှီပြုရ၏။ ၁၇ ရာစုခေတ်ခန့်ကစ၍ ဓာတ်ပုံပညာဆိုင်ရာ သုတေသနများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပေသည်။ ၁၇၂၇ ခုတွင်ဂျီဟာန်၊ အိတ်ရွတ်ဆို သူဂျာမန်ဆရာဝန်တစ်ဦးသည် မြေဖြူနှင့် စီလဗားကို ဘိုနိတ်တို့ကိုရောစပ်၍ ကော်တစ်မျိုး ဖော်စပ်ကြည့်၏။ ထိုကော်ကို ဖလ်ပြန်တွင်ထည့်၍ အလင်းပြကြည့်ရာ ကော်၏ အရောင်မှာ မည်းသွားကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့၏။ ဤ သဘောကိုမူတည်၍ ရုပ်ပုံများကို ကူးကြည့်ခဲ့၏။ ထိုမှ တဖန် ၁၈၀၂ ခုနှစ်တွင် သောမတ်ဝက်ချာနှင့် ဟန်ဖရီဒေဗီဆိုသူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး သိပ္ပံပညာရှင် ၂ ဦးသည် ဂျီဟာန်၏တွေ့ရှိမှုပေါ်၌ မူတည်၍ ဆက်လက်ကြိုးစားကြည့်၏။ ရုပ်ပုံထင်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ကြသော်လည်း၊ ရုပ်ပုံကို မပျက်စီးစေဘဲ၊ တည်မြဲနေအောင် မပြုလုပ်နိုင်ကြသေးပေ။

ထိုမှတဖန် ၁၈၃၉ ခုနှစ်တွင် ဒီဂါရီယိုတိုက်ခေါ် ရုပ်ပုံကူးနည်းတစ်မျိုး အသုံးပြုလာကြ၏။ ထိုနည်းကို လူဝီး၊ ဂျေ၊ အမ် ဒီဂါးဆိုသူ ပြင်သစ်ပန်းချီဆရာတစ်ဦးက စတင်တီထွင်ခဲ့၏။ ဒီဂါးသည် ဂျိုးဆက်၊ အင်၊ နီးအက်ဆိုသူ ပြင်သစ်ပညာရှင်တစ်ဦးနှင့်ပူးပေါင်း၍ စမ်းသပ်ကြည့်ခဲ့၏။ နီးအက်၏အကြံမှာ လီသိုဂရပ်နည်းဖြင့်ပုံကူးရာ၌၊ ကျောက်တုံးပေါ်၌ရုပ်ပုံများ ဆွဲမည့်အစား၊ အလင်းရောင်ကို အသုံးပြုရန်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုနည်းကို ဟယ်လီယိုဂရပ်ဖီ ဟုခေါ်၏။ ဤနည်းမှာ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းအတွက် အကျိုးရှိ သော်လည်း၊ ဓာတ်ပုံပညာ၌အသုံးမပြုနိုင်ပေ။ ၁၈၂၉ ခုတွင် ဒီဂါးနှင့် နီးအက်တို့သည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဖက်စပ်လုပ်၍ ဓာတ်ပုံ

ကူးနည်းကိုတီထွင်ကြ၏။ နီးအက်ကွယ်လွန်သွားပြီး ဒီဂါးတစ်ယောက်တည်းပင် ဆက်လက်ကြိုးစားခဲ့၏။

၁၈၃၁ခုမှစ၍၊ ဒီဂါးသည် ငွေပြားများပေါ်၌ ရုပ်ပုံကူးခြင်းကိုစမ်းသပ်ခဲ့၏။ ပထမ ငွေပြားများကို အိုင်အိုဒင်းအငွေများ မှတ်ပေး၏။ ထိုအခါငွေပြားပေါ်၌ ဆီလဗားအိုင်အိုဒိုက်ခေါ် ဓာတ်ပစ္စည်းများစွဲလာ၏။ ထိုနောက် ယင်းငွေပြားများကို ကင်မရာအော့စကျူးခေါ် ဓာတ်ပုံရိုက်ကရိယာတွင် ထည့်၍၊ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာ အမျိုးမျိုး စမ်းသပ်ကြည့်ကြ၏။ ရုပ်ပုံထင်သော်လည်း အလင်းပေးရသည့် အချိန်မှာ ကြန့်ကြာ၏။ ၁၈၃၇ ခုတွင် အလင်းပေးချိန် အနည်းငယ်အတွင်း ရုပ်ပုံထင်စေမည့်နည်းကို တွေ့၏။ ဤနည်း၌ တစ်ဖန်အလင်းပေးပြီးသည့် ငွေပြားများကို ပြဒါးငွေများ မှတ်ပေး၏။ ပြဒါးများသည် အလင်းမိပြီးသည့်ငွေပြားများပေါ်၌ စွဲသွားပီး၊ ရုပ်ပုံထင်လာ၏။ ရုပ်ပုံကိုမြဲစေရန်အတွက် အလင်းမမိသည့် ဆီးလဗားအိုင်အိုဒိုက်များကို ရိုးရိုးဆားရည်ဖြင့်ဆေးပစ်၏။ ၁၈၃၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်အစိုးရသည် ဒီဂါး၏နည်းကို အပြီးအပိုင်ဝယ်ယူ၍၊ ဒီဂါးအားလည်း အငြိမ်းစားလစာများ ထောက်ပံ့ခဲ့၏။ ဤနည်းကို လူသုံးများလာခဲ့ပေသည်။

ဒီဂါးနှင့်တချိန်တည်း၌ပင်၊ ဝီလျံ၊ အိတ်၊ အက်၊ တယ်လဗော့ဆိုသူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတစ်ဦးက ၁၈၃၅ခုတွင် ပို၍ အလင်းရောင်ထိတွေ့မှုကြောင့် ဓာတ်ပြောင်းလွယ်သည့် ပုံကူးစာရွက်ကိုတီထွင်ခဲ့၏။ တယ်လဗော့သည် ပုံကူးစာရွက်ကို ပို၍ ဓာတ်ပြောင်းလွယ်စေရန် ထပ်တလဲလဲဆေးပေး၏။ ပထမရိုးရိုးဆားရည်ဖြင့်ဆေး၏။ ထိုနောက် ဆီလဗားကလိုရိုက်များဖြစ်လာစေရန် ဆီလဗားနိုက်တြိုတ်ဖြင့် ဆေးပေး၏။ ထိုနောက်ပုံကူးစက္ကူကို အခြောက်မခံဘဲ၊ အစိုအတိုင်းပင် ကင်မရာ၌ထည့်၍၊ တနင်္ဂနွေအလင်းပေးရာ၊ ရုပ်ပုံထင်လာ၏။ ရုပ်ပုံကိုမြဲစေရန် စီမံရာ၌၊ အလင်းမမိသည့် စီးလဗားကလိုရိုက်များကို ဆားရည်ကျကျဖြင့် ဆေးပစ်၏။ ၁၈၃၉ခုတွင် ဟိုင်ပိုခေါ်ဆိုဒီယမ်သိုင်အိုဆာလဖိတ်ကို ချုပ်ဆေးအဖြစ်အသုံးပြု၏။ တယ်လဗော့သည် ဆက်လက်ကြိုးစားရာ၊ ၁၈၄၀ ခုတွင် ဓာတ်ပုံကူးနည်းတစ်မျိုးကို တွေ့ရှိပြန်သည်။ ထိုနည်းကို ပထမကလိုတိုက်ဟုခေါ်ခဲ့ရာမှ နောင်အခါ တယ်လဗော့အား ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် တယ်လဖိုတိုက်ဟုခေါ်လာကြ၏။ ဤနည်း၌ ဆီးလဗားကလိုရိုက်ကိုသုံးသည့်အစား ဆီလဗားအိုင်အိုဒိုက်ကိုသုံး၍ ပုံကူးစက္ကူကို အလင်းမပေးမီ ဆီလဗားနိုက်တြိုတ်၊ အက်စက်တိတ်အက်စစ်နှင့် ဂဲလစ်အက်စစ် ဖျော်ရည်ထဲ၌ နှစ်ပေး၏။ ထိုစက္ကူကို တစ်မိနစ်ခန့် အလင်းပေးပြီးနောက်၊ ဆီးလဗားနိုက်တြိုတ်နှင့် ဂဲလစ်အက်စစ်ဖျော်ရည်ထဲ၌ နှစ်ပေးခြင်းဖြင့် ရုပ်ပုံ

ဓာတ်ပုံပညာ

များ မေးပေးပေါ်လာ၏။ တဖန် ထိုရုပ်ပုံကို ဓာတ်ပြောင်းလွယ်သည့် စက္ကူပေါ်၌ အထက်ပါနည်းအတိုင်းကူးယူရာ၊ နောက်ဆုံး၌ ဓာတ်ပုံကို ရရှိပေသည်။ ဤမျှအထိ ဓာတ်ပုံပညာကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ တယ်လဗောအား ဓာတ်ပုံပညာပါရဂူတစ်ဦးအဖြစ် ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြ၏။

သို့သော် ပုံကူးစက္ကူများညွှန်းမူကြောင့်၊ ဓာတ်ပုံများမှာ ကြည်လင်ပြတ်သားခြင်းမရှိလှသေးပေ။ ၁၈၄၇ ခုနှစ်တွင် နီးအက်-ဒါ-စိန်ဗစ်တာဆိုသူ ပြင်သစ်ပညာရှင်တစ်ဦးသည် ပို၍ကောင်းမွန်သည့် ပုံကူးမှန်ချပ်ကို တည်ထွင် အောင်မြင်ပြန်၏။ ပထမမှန်ချပ်ပေါ်၌ ဆီလားအိုင်အိုင်ဒိုက် များများစွာစေ့ရန် ကြက်ဥအကာများကို သုတ်လိမ်းပေး၏။ ဓာတ်ပုံဆေးရာ၌ဂဲလစ်အက်စစ်ကိုပင် အသုံးပြု၏။ ရရှိသည့်ဓာတ်ပုံမှာ အထူးပင်ကြည်လင်ပြတ်သားသည်ဟုဆို၏။

ထိုမှ ဆက်လက်၍ ၁၈၅၁ ခုနှစ်တွင် လန်ဒန်မြို့သား ဖရက်ဒါးရစ် အက်-အာချာဆိုသူသည် ကော်လိုဒီအုံးခေါ် ပလာစတစ်တစ်မျိုးကို စတင် အသုံး ပြု၏။ ဤနည်း၌ ကြက်ဥအကာအစား ကော်လိုဒီအုံးကို အသုံးပြု၍၊ ပုံကူးမှန်ချပ်ကိုစီရင်၏။ ဤမှန်ချပ်ဖြင့် ရိုက်ကူးသည့် ဓာတ်ပုံများမှာအထူးပင်ကောင်းမွန်လှသဖြင့် ၁၉၄၇ ခုနှစ်အထိပင်၊ ဓာတ်ပုံဘလောက်ဆရာများ အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ ဆက်လက်၍ ပို၍ကောင်းမွန်သည့် ပုံကူး စက္ကူနှင့် မှန်ချပ်များကို တီထွင်လာကြ၏။

ယနေ့အခြေအနေအထိ တိုးတက်လာသည့်ဓာတ်ပုံပညာကိုမြေတောင်မြောက်ပေးလိုက်သူမှာ ဂျော့အီ စမင်းဆိုသူ အမေရိကန်ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်၏။ ၁၈၈၃-၈၄ခုတွင် အီစမင်းသည် ယခုအခါ၌ အသုံးပြုနေကြသည့် ဖလင်လိပ်အတိုင်း အသုံးပြုသည့်နည်းကို စတင်တီထွင်ခဲ့ပေသည်။ ဤနည်း၌ စက္ကူစတစ်ပေါ်၌ အလင်းမိရာ၌ ဓာတ်ပြောင်းလွယ်သည့် ဓာတ်ဆေးကို သုတ်လိမ်း၍၊ ရစ်လုံးပေါ်၌ လိပ်၍ပတ်ထား၏။ ထိုရစ်လုံးကို ကင်မရာတွင်ထည့်၍ တစ်ပုံပြီးတစ်ပုံ ရိုက်ကူးနိုင်ပေသည်။ ထိုနောက် ဖလင်လိပ်ကို ထုတ်ယူ၍ တဆင့်ပြန်လည် ကူးယူရပေသည်။ သို့သော် ကူးယူရာ၌ အခက်အခဲများရှိ၏။ ထိုမှ ဆက်လက်၍တီထွင်လာကြရာ ကော်ပြားဖလင်များကို အသုံးပြုလာနိုင်ကြ၏။ ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရာ၌ အလင်းရောင်မှာ အထူးပင်အရေးကြီး၏။ ရိုက်ကူးမည့်ဝတ္ထုပေါ်သို့ ကျရောက်၍ ပြန်လာသည့် အလင်းရောင်ကို ကင်မရာရှိ မှန်ဘီလူးက ဖမ်းယူ၍၊ ကင်မရာထဲတွင် ထည့်ထားသည့်ဖလင်ပေါ်၌ အရိပ်ကိုထင်ရှားစွာကျ ရောက်စေ၏။ ဖလင်မှာ အလင်းတွေ့ထိမူကြောင့် ဓာတ်ပြောင်းလွယ်၏။

မှန်ဘီလူးတိုင်း၌ အလင်းဆုံးတိုင်းရှိ၏။ အလင်းဆုံးတိုင်းဆိုသည်မှာ အဝေးရှိ အရာဝတ္ထုတစ်ခုသည် ဖလင်ပေါ်၌ ပြတ်သားစွာ အရိပ်ထင်နေချိန်၌ မှန်ဘီလူးနှင့် ဖလင်အကွာအဝေးပင် ဖြစ်၏။

ဤအကွာအဝေးမှာ ရုပ်ပုံပြတ်သားစွာထင်စေရန် ဖလင်နှင့် မှန်ဘီလူးကြား အနည်းဆုံး အကွာအဝေးဖြစ်၏။ မှန်ဘီလူး၏ အချင်းနှင့် ယင်း၏အလင်းဆုံတိုင်းအလိုက် အမြန်နှုန်းရှိ၏။ အချင်းကျယ်သည့် မှန်ဘီလူးများသည် အလင်းရောင်များကို လျင်မြန်စွာဝင်စေ၏။ အချင်းကျဉ်းလျှင်၊ အလင်းကို ဖမ်းယူရာ၌ နှေးကွေး၏။ အချိုးအလိုက် မှန်ဘီလူး၏ အချင်းကို အကျဉ်းအကျယ်ပြုလုပ်ပေးနိုင်၏။ မှန်ဘီလူးမှ ဝင်လာသည့် အလင်းရောင်ကို အုပ်ထိမ်း ပေးရန်အတွက် ကရိယာ ၂ မျိုးရှိ၏။ ပထမကရိယာမှာဒိုင်ယာဖရမ်ဖြစ်၍၊ ယင်းသည် မှန်ဘီလူး၏အချင်းကို အကျဉ်းအကျယ်ပြု လုပ်ပေးနိုင်သည့် ကရိယာပိုင်းဖြစ်၏။ ဒုတိယကရိယာမှာ ရှပ်တာဖြစ်၍၊ ယင်းသည် အလင်းရောင်ဝင်စေရန် သူ့အချိန်အလိုက် အဖွင့်အပိတ်ပြုလုပ်ပေးသည့်ကရိယာပိုင်းဖြစ်၏။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် အလင်းဝင်ရာတံခါးနှင့်တူ၏။ ရိုးရိုးသေတ္တာကင်မရာများ၌ ဒိုင်ရာဖရမ်နှင့်ရှပ်တာကို အသေချိန်ထားပေးပြီး၊ မှန်ဘီလူးအချင်းကိုမူ ခပ်ကျဉ်းကျဉ်းပြုလုပ်ပေးထား၏။ ရှပ်တာနှင့် မှန်ဘီလူးအကျဉ်းအကျယ်အချိုးကို တိကျမှန်ကန်စွာချိန်ပေးနိုင်လျှင် ဓာတ်ပုံကောင်းများ ရရှိနိုင်ပေသည်။ ယင်းအချိုးကို စိတ်မှန်းဖြင့်လည်း တွက်ယူနိုင်သည်။ ပို၍သေချာစေရန် အိတ်စပိုရှာ မီတာခေါ်ကရိယာတစ်မျိုးကို အသုံးပြုကြ၏။ ယင်းကရိယာသည် မှန်ဘီလူးအကျဉ်းအကျယ်၊ ရှပ်တာအနှေးအမြန်ကိုတွက်ပေးနိုင်၏။ သာမန်အားဖြင့် ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရာ၌ နေရောင်၏အလင်းအားကိုသာ အားထားကြရ၏။ သို့သော် ယခုအခါ၌ နေရောင်ကိုအားမကိုးကြတော့ဘဲ၊ ရုတ်ခြည်းလက်သည့် ဓာတ်မီးလုံးကရိယာများကို အသုံးပြုကြ၏။

ဓာတ်ပုံရိုက်ပြီးသော ဖလင်များကို တဖန်ပြန်၍ ကူးယူရ၏။ ဓာတ်ပုံကူးရာ၌ ပထမဖလင်က ဒဲဗဲလော့ပါခေါ်ဆေးရည်ထဲ တွင်နှစ်ပေးရ၏။ ယင်းနောက် ဟိုင်ပိုခေါ်ချုပ်ဆေးဖြင့်ဆေးပေးပြန်၏။ ဓာတ်ပုံကူးခြင်းကိစ္စများကို အမှောင်ခန်းထဲ၌သာပြုလုပ်ရ၏။ အလင်းမိလျှင် ပျက်စီးသွားပေမည်။ သို့သော်အချို့ဖလင်များမှာ အနီသို့မဟုတ် အဝါအလင်းရောင်များပြနိုင်၏။ အကောင်းဆုံးမှာ လုံးဝအလင်းရောင်မပေးခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ချုပ်ဆေးနှင့် စီရင်ပြီးနောက်၊ ဖလင်ကိုအလင်းပြနိုင်ပေပြီ။ ဤဖလင်၌ အရုပ်များကို ထင်ရှားစွာမတွေ့ရသေးပေ။ ယင်းကို နက်ဂတစ်ဖလင်ဟု ခေါ်၏။

ဓာတ်ပုံပညာ

နက်ဂဗၤဖလင်များမှ ရုပ်ပုံများကို ပုံကူးစက္ကူပေါ်၌ တလန်ကူးယူကြရ၏။ ယင်းပုံကူးစက္ကူမှာ ဖလင်ကဲ့သို့ပင် အလင်းရောင်တွေ့ထိမှုကြောင့် ဓာတ်ပြောင်းလွယ်၏။ ဖလင်ကိုဖောက်၍ ထိုးပေးသည့် အလင်းရောင်ကို ပုံကူးစက္ကူပေါ်သို့ ကျရောက်စေခြင်းဖြင့် ရုပ်ပုံများကို ကူးယူ၏။ နက်ဂတစ်ဖလင်ပေါ်၌ မဲနေသည့် အကွက်အပြောက်များသည် အလင်းရောင်ကို ပိတ်စေ၍၊ အဖြူကွက်များက အလင်းကို ဖြတ်သွား စေ၏။ ထိုကြောင့် နက်ဂတစ်ပေါ်၌ မည်းနေသည့်နေရာသည် ဓာတ်ပုံပေါ်၌ ဖြူနေ၍၊ ဖြူနေသည့်နေရာသည် မည်းနေ၏။ ပုံကူးစက္ကူပေါ်၌ ဓာတ်ပုံကူးခြင်းကို နက်ဂတစ်ပုံဆေးသကဲ့သို့ပင် အမှောင်ခန်းထဲ၌သာ ပြုလုပ်ကြရပေသည်။

ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရာ၌ အလင်းပေးမှုအပြင်၊ အခြားအရေးကြီးသည့် အချက်အလက်များ ရှိပေးသေးသည်။ ဓာတ်ပုံများရိုက်ကူးရာ၌ အသုံးပြုမည့် ဖလင်အမျိုးအစားမှာလည်း အရေးကြီး၏။ ရိုးရိုးအဖြူနှင့် အမဲရောင်သာပါရှိသည့် ဓာတ်ပုံများ ရိုက်ကူးရန် အတွက် အော်သိုကရို မက်တစ်နှင့် ပင်ကရိုမက်တစ်ဟူ၍ ဖလင် ၂မျိုး ၂စားရှိပေသည်။ အထူးအားဖြင့် အော်သိုကရိုမက်တစ်ဖလင်သည် အပြာနှင့် အစိမ်းရောင်များကြောင့် ပို၍ဓာတ်ပြောင်းလွယ်၏။ သို့သော် အနီရောင်၏ တွေ့ထိမှုကြောင့် လုံးဝ ဓာတ်ပြောင်းခြင်း မရှိပေ။ ပင်ကရိုမက်တစ်ဖလင်များမှာမူ အနီရောင်မှအစအခြားအရောင်အားလုံးတို့၏ တွေ့ထိမှုကြောင့် ဓာတ်ပြောင်းလွယ်၏။ ထိုကြောင့် အနီရောင်ရှိသည့် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို အောက်သိုကရိုမက်တစ်ဖလင်နှင့် ရိုက်ကူးလျှင်၊ ဓာတ်ပုံ၌ အမည်းရိပ်များသာထင်ရှိ၏။ သို့သော် ပင်ကရိုမက်တစ်ဖလင်နှင့်ရိုက်ကူးလျှင် အနီရောင်ဝတ္ထုသည် အခြားအရောင်များကဲ့သို့ပင် ဓာတ်ပုံ၌ အလင်းအမှောင်အလိုက် အဖြူအမဲရောင် အလင်းအမှိန်ရှိ၏။

မိုးကောင်းကင်ရှိ အပြာရောင်တိမ်တိုက်များကို အော်သိုကရိုမက်တစ်ဖလင်ဖြင့်ရိုက်ကူးလျှင်၊ ဓာတ်ပုံသည် အဖြူအမည်းမပေါ်ဘဲ၊ ပကတိအဖြူရောင်သာ ထင်ပေမည်။

ယင်းကဲ့သို့မဖြစ်စေဘဲ၊ အဖြူရောင်တိမ်တိုက်တို့နှင့် အပြာရောင်ကောင်းကင်တို့ကို ပြတ်ပြတ်သားသားထင်ရှားစေရန်နည်း ၂နည်းရှိ၏။ ပထမနည်းမှာချင့်ချိန်၍အလင်းကိုလျှော့ပေးရမည်။ ဒုတိယနည်းမှာ မှန်ဘီလူးနှင့်တွဲသုံးရသည့်ဖီလတာကိုသုံးကြရမည်။ ဖီလတာဆိုသည်မှာအရောင်ရှိသည့် မှန်သို့မဟုတ် ပလာစတစ်ကော်ပြားပင်ဖြစ်၍၊ ယင်းတို့ကိုကင်မရာမှန်ဘီလူးပေါ်၌ တပ်ဆင်၍သုံးကြရ၏။ အဝါရောင်ဖီလတာသည် အပြာရောင်များကို သင့်တော်ရုံဖယ်ရှားပစ်၍၊ မိုးကောင်းကင်ပြာနှင့် တိမ်တိုက်ဖြူများကို ဓာတ်ပုံ၌ပြတ်သားစွာ ထင်ပေါ်စေ၏။ အောက်သိုကရိုမက်

တစ်ဖလင်များနှင့်တွဲသုံးရန် ဖီလတာအမျိုးအစား အနည်းငယ်သာရှိ၍၊ ပင်ကရိုမက်တစ်ဖလင်များ နှင့်တွဲသုံးရန်၊ လိမ္မော်၊ အနီ၊ အစိမ်း၊ အပြာရောင်ဖီလတာ များရှိပေသည်။ ဖီလတာများသုံးခြင်းဖြင့်ဓာတ်ပုံသည် ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိ၏။

ပင်ကရိုမက်တစ်ဖလင်နှင့် အနီရောင်ဖီလတာခံ၍ ကောင်းကင်ကိုဓာတ်ပုံရိုက်လျှင်၊ ကောင်းကင်သည် အမဲရောင်ပေါ်လာပြီး၊ တိမ်တိုက်များတောက်ပလာ၏။ သဘာဝအရောင်အတိုင်း ဓာတ်ပုံ၌ဆေးရောင်စုံပေါ်သည့် ဖလင်များလည်းရှိပေးသေးသည်။ ယင်းဖလင်များနှင့် ရိုက်ကူးသည့် ဓာတ်ပုံများ၌ အရောင်ထည့်ပြီးသားဖြစ်၏။ ယင်းရောင်စုံဖလင်များကို ရိုးရိုးကင်မရာများတွင်ထည့်၍ ရိုက်ကူးနိုင်ပေသည်။ သို့သော် ရောင်စုံဖလင်များဖြင့် ဓာတ်ပုံရိုက်ကူးရာ၌ အလင်းပေးမှုမှာ အထူးပင်တိကျဖို့လိုအပ်၏။ အလင်းပေးများလျှင်လည်းကောင်း၊ နည်းလျှင်လည်းကောင်း၊ ယင်း ဓာတ်ပုံများမှာ သဘာဝကျမည်မဟုတ်ပေ။ အလင်းကိုလည်း အညီအမျှပေးရန်လိုအပ်၏။ အရောင်များသည် မိမိတို့သဘာဝအလျောက် အရောင်အလင်းအမှိန်ကိုဖြစ်ပေါ်စေ၏။ ရောင်စုံဖလင်များမှာလည်း ၂မျိုး ၂စားရှိပေသည်။ တစ်မျိုးမှာ နေ့အလင်းရောင်နှင့် ရိုက်ကူးရန်ဖြစ်၍၊ နောက်တစ်မျိုးမှာလျှပ်စစ်ဓာတ်မီးရောင်များနှင့် ရိုက်ကူးရန်ဖြစ်၏။ ဓာတ်ပုံပညာသည် တစစတိုးတက်လာသည့်အလျောက်၊ ယခုအခါ၌ ရုပ်လုံးကြွဓာတ်ပုံများကိုပင် ရိုက်ကူးပေးနိုင်သည့် ကင်မရာများ ပင်ရှိ၏။ ယင်းကင်မရာများမှာ ရိုးရိုးကင်မရာများကဲ့သို့ မှန်ဘီလူး ၂ ခုစီ ပါရှိ၏။ ယင်းမှန်ဘီလူး ၂ ခုဖြင့်ရုပ်ပုံ ၂ ပုံကို တပြိုင်နက် ရိုက်ကူး၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်လုံး ၂ ခုကြား အကွာအဝေးနှင့်အညီ မှန်ဘီလူးများမှာတစ်ခုနှင့် တစ်ခု ၂လက်မကွာဝေး၏။ ရိုက်ကူးပြီးသည့် ဓာတ်ပုံများကို အထူးပြုလုပ်ထားသည့် ကရိုယာတွင်ထည့်ကြည့်လျှင် ညာဘက်မျက်လုံးသည် ညာဘက်ရုပ်ပုံကိုမြင်၍၊ ဘယ်ဘက်မျက်လုံးသည် ဘယ်ဘက်ရုပ်ပုံကိုမြင်၏။ ထိုအခါ စက္ကူအာရုံအသိ၌ ရုပ်ပုံ ၂ ပုံကို ရော၍မြင်ရခြင်းဖြင့် ရုပ်ပုံများမှာ ရုပ်လုံးကြွလာပြီး၊ အပြင်၌ရုပ်ပုံများကို မြင်ရသည့်အတိုင်း မြင်ကြရ၏။

ရုပ်ရှင်ကားများကိုလည်း ဤကဲ့သို့သော ကင်မရာများဖြင့်ရိုက်ကူးကြ၏။ ပိတ်ကားပေါ်သို့ ထိုးပြသည့်ရုပ်ပုံများကိုအထူးစီမံထားသည့် မျက်မှန်တစ်မျိုးဖြင့်ကြည့်ကြရ၏။ ဤကဲ့သို့ ရုပ်ရှင်ကားများကို ပိတ်ကားပေါ်၌ အရိပ်ထိုးပြရာ၌ ရုပ်ရှင်ပြစက် ၂ လုံးဖြင့် ထိုးပေးကြရ၏။ ယခုအခါ၌ ဓာတ်ပုံပညာကို အနုပညာအနေနှင့် လိုက်စားနေသူများလည်း မနည်းလှပေ။

ဓာတ်မီးထွန်းခြင်း

www.foreverspace.com.mm

အိမ်နှင့်လမ်းမီးတို့အပြင် ခရီးသွား သတိပေးနှင့် ကြော်ငြာမီးများအဖြစ် ဓာတ်မီးကို အမျိုးမျိုးသုံးလျက်ရှိသည်။

ဓာတ်မီးထွန်းခြင်း။ ။ယခုအခါတွင် တိုင်းပြည်ကြီးတိုင်း ရှိမြို့ကြီးများ၌ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးများကို ထွန်းလေ့ရှိကြပြီ ဖြစ်သဖြင့်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် မီးထွန်းခြင်းသည် ရိုးနေပြီဟုပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။ သို့သော် လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး မပေါ်မီက၊ ဆီ၊ရေနံချေး၊ ရေနံဆီ၊ ဓာတ်ငွေ့တို့ဖြင့်သာ မီးထွန်းလေ့ရှိခဲ့ကြလေသည်။

သိပ္ပံကဝိကြီး ဆာဟမ် ဖရီဒေဗီသည် ပထမဆုံးလျှပ်စစ် ဓာတ်မီးအိမ်(ဝါ)ကာဗွန် မီးအိမ်ကို ၁၈၀၁ ခုနှစ်၌ တီထွင် နိုင်ခဲ့သည်။ (ဒေဗီ ဆာ ဟမ်ဖရီ-ရှူ။) သို့သော်ဒိုင်နမိုကို ကောင်းမွန်စွာပြုလုပ်နိုင်ကြသောအခါမှာမှ၊ ထိုမီးအိမ်ကို အများအပြားအသုံးပြုနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုမီးအိမ်များ တွင် ကာဗွန်ချောင်းငယ် နှစ်ချောင်းပါဝင်၍၊ ထိုကာဗွန် ချောင်းတို့၏ အစွန်းများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ထိလှန်ပါး မျက်နှာချင်းဆိုင်တည်ရှိကြသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး ဖြတ်သန်းသွားသောအခါ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးသည် ကာဗွန် ချောင်းတစ်ချောင်းမှ အခြားတစ်ချောင်းသို့ ခုန်ကူးသွား သည်။ ထိုအခါတွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကြောင့်၊ ကာဗွန်ငွေ့ တို့သည် ကာဗွန်ချောင်းများအကြားတွင် အပြာရောင်မီးခုံး

ကလေး ဖြစ်၍နေသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးဟုခေါ်သော ထိုမီးခုံးမှ တောက်ပသည့် အလင်းရောင် ဖြာထွက်လာ သည်။ လျှပ်စစ် အတ်မီးအိမ်များကို ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်၍ ဗောလတိုမိုးမြို့ လမ်းများ၌ ထွန်းခဲ့ကြလေသည်။ ထိုနောက်လမ်းများသာမက စက်ရုံများ၌လည်း ထွန်းလာ ခဲ့ကြသည်။ လျှပ်စစ်အတ်မီးသည် ပူပြင်း၍၊ အဖြူရောင် ထွက်သောအလင်းကို ပေးသည်။

သို့သော် လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးသည် အိမ်တွင်း၌ဓာတ်မီးလုံး အငယ်စားအနေဖြင့် သုံးစွဲရန် မသင့်လျော်ချေ။ အိမ်တွင်း သုံးအတွက် လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးလုံးများကို မိမိတို့ထွန်းလိုသော နေရာတွင်ထွန်းနိုင်အောင်ပြုလုပ်တီထွင်ဖို့လိုပေသည်။ ဤ အလိုကို ဖြည့်သောအားဖြင့်၊ ခရစ် ၁၈၈၀ ပြည့်နှစ်တွင် သောမတ်အက်ဒီဆင်ဟူသော သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးသည် အဖြူရောင်အလင်းထွက်သော လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးလုံးကို တီ ထွင်ဖန်တီးခဲ့လေသည်။(အက်ဒီဆင် တီ၊ အေ-ရှူ။) ထို မီးလုံးမျိုးကို အက်ဒီဆင်ဖန်တီးမီက လျှပ်စစ်အတ်မီးအိမ် များ၌ အခက်အခဲများ တွေ့ရသည်။ ထိုအခက်အခဲများမှာ ဒိုင်နမိုကို ထိုအချိန်ကကောင်းစွာ အသုံးမပြုနိုင်သေးသဖြင့်၊

ဓာတ်မီးထွန်းခြင်း

ကုန်ခန်းလွယ်သော ဗက်ထရီအိုး၏ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကိုသာ အမှီပြုရခြင်း၊ ကာဗွန်မီးစာမျှင်များသည် လေရှိဗဟာနေရာ၌ လောင်ကျွမ်းလွယ်ကြသဖြင့်၊ မကြာခဏလောင်ကျွမ်းတတ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ အက်ဒီဆင်သည် မီးမှာ အောက်ဆီဂျင်ရှိ၍သာ လောင်ကျွမ်းနိုင်သည်။ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့ မရှိလျှင် မလောင်ကျွမ်းနိုင်ဟူသောသဘောကို သိလာသဖြင့်၊ မီးလုံးဖန်သီး အတွင်း၌ မီးစာမျှင်ကို ထားပြီးနောက်၊ လေကို ကုန်အောင်စုတ်ထုတ်၍ အလုံပိတ်ထားလေသည်။ ထိုနည်းဖြင့် မီးအမျှင်အနီးပတ်ဝန်းကျင်၌ အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့မရှိသောကြောင့်၊ မီးစာသည် မလောင်ကျွမ်းတော့ဘဲ တောက်ပသည့် အလင်းရောင်ကိုသာ ပေးလေသည်။

ဓာတ်မီးလုံးအတွင်း၌ ပလာနယ်မထားဘဲ၊ အောက်ဆီဂျင် ဓာတ်ငွေ့မဟုတ်သည့် အခြားဓာတ်ငွေ့ထည့်သွင်းခြင်းကိုမူ၊ ၁၉၀၁ခုနှစ် စတင်တွေ့ရှိခဲ့လေသည်။ ဓာတ်မီးလုံးအတွင်းမှ ပြဒါးဓာတ်ငွေ့ကို ထည့်သွင်းထားသောအခါ၊ အနီရောင်မပါဘဲ၊ လှပသောအပြာရောင်အလင်းကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထိုပြဒါးဓာတ်ငွေ့ထည့်သွင်းထားသော ဓာတ်မီးအိမ်သည် အာထရာဗွိုင်းအိုလက်ရောင်ခြည် (ဝါ) ခရမ်းဘေးရောင်ခြည်များကိုလည်း ဖြစ်စေနိုင်သည်။

၁၉၀၇ ခုမတိုင်မီက ဓာတ်မီးလုံးများ၌ အက်ဒီဆင်အသုံးပြုသွားသည့်အတိုင်း ကာဗွန်မီးစာမျှင်များကိုသာ အသုံးပြုခဲ့ကြရာ၊ အဝါရောင်ဖျော့ဖျော့ရှိသော အလင်းကိုသာ ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ၁၉၀၇ခုနှစ် တန်စတင်ကို တွေ့ရှိသုံးစွဲမိသောအခါကျမှ၊ မီးအလင်းထွန်းရေးတွင် တိုးတက်မှုများစွာ ရှိလာခဲ့လေသည်။ တန်စတင်သည် ကာဗွန်မီးစာမျှင်ထက် ၃ဆမျှပို၍ အလင်းသတ္တိပြည့်စုံသောကြောင့်၊ ယခင်က ကာဗွန်မျှင်သည် ဖယောင်းတိုင်တစ်တိုင်အား အလင်းရောင်အတွက် လျှပ်စစ်အား ၃ ဝပ်မျှ သုံးစွဲရသော်လည်း၊ တန်စတင်မီးစာမျှင်သည် ဖယောင်းတိုင်တစ်တိုင်အား အလင်းရောင်အတွက် ၁ ဝပ်သာ အသုံးပြုရပေသည်။

ယခုခေတ် လျှပ်စစ်မီးလုံး ဖန်သီးလုပ်ပုံမှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ လေကုန်အောင် စုတ်ထုတ်ထားသော ဖန်သီးထဲတွင် တန်စတင် မီးစာမျှင်ကို ပန်းဆိုးဆွဲသကဲ့သို့ ဆွဲ၍ထားသည်။ ထိုမီးစာမျှင်မှာ ဖန်သီးအရင်းတွင်တည်ရှိသော ဖန်သားတွင်း၌ ဖန်ကိုအရည်ပျော်အောင် အပူတိုက်နည်းဖြင့် မြှုပ်နှံထားသော ကြေးနန်းကြီးနှင့် ဆက်သွယ်ထားသည်။ ကြေးနန်းကြီးနေရာတွင် ယခင်ကပလက်တီနမ်ကို အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း၊ လွန်စွာတန်ဖိုးကြီးသဖြင့်၊ ယခုအခါ ကြေးနီရည်စိမ် ဒန်သတ္တုရောကိုသာ အသုံးပြုကြသည်။ ထိုကြေးနန်းကြီးကို ဖင်ပိတ်အဖုံးနှင့်ဆက်သွယ်ထားခြင်းဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ဆက်သွယ်ယူနိုင်လေသည်။

သာမန် ပလာနယ်မီးလုံး၏ အလင်းသည် ဖြူဖွေးတောက်ပလွန်းသဖြင့်၊ မျက်စိကျိန်းစေနိုင်၍၊ နိုက်ထရိုဂျင်၊ အားဂွန်စသောဓာတ်ငွေ့အများကိုထည့်သွင်းခြင်းဖြင့်၊ မျက်စိအကျိန်းကို သက်သာစေနိုင်သည်။ မီးလုံးကို နို့ရည်အရောင်ရှိသော ဆေးနှင့် သုတ်လိမ်းထားလေ့ရှိကြသည်။ ပလာနယ်မီးလုံးထဲတွင် မီးစာမျှင်အား ထောက်ခံပေးသည့် ကွင်းများကို တန်စတင်နှင့်ပြုလုပ်၍၊ ဓာတ်ငွေ့ပါသောမီးလုံးများထဲ၌ ထိုကွင်းများကို မိုလစ်ဒီနမ်နှင့်ပြုလုပ်သည်။ မိုလစ်ဒီနမ်သည် တန်စတင်လောက်နီးနီး အရည်ပျော်ခဲပြီးလျှင် အသုံးပြုရာ၌ တန်စတင်ထက်ပင် ပို၍ကောင်းမွန်သည်။

ဓာတ်ငွေ့ပါသောမီးလုံးများတွင် နီယွန်မီး လုံးများသည် အခြားမီးလုံးများထက် ပို၍လှပသော အလင်းရောင်ကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်။ ၁၉၁၁ခုနှစ် နီယွန်ဓာတ်ငွေ့ပါဝင်သော မီးလုံးကို စတင်၍ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ နီယွန်ဓာတ်ငွေ့သည် လျှပ်စစ်ဓာတ်စီး ဝင်လာသောအခါ၊ တောက်ပသော လိမ်မော်ရောင် အလင်းကိုပေးသည်။ အစပထမ၌ နီယွန်ဓာတ်ငွေ့ကို အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း၊ နေောင်အခါ၌ အခြားဓာတ်ငွေ့ရောများကို အသုံးပြုကြသည်။ သို့ရာတွင် နီယွန်အမည်ဖြင့်သာ ဆက်၍ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ နီယွန်မီးလုံးများသည် ပြွန်ရည်များဖြစ်၍၊ အလိုရှိသလိုချိုးကောက်ထားခြင်းဖြင့်၊ စာလုံးပုံသို့မဟုတ် အလိုရှိရာ ပုံအမျိုးမျိုးကိုပြုလုပ်ယူနိုင်ပေသည်။ ထိုကြောင့် ကုန်တိုက်ကြီးများ၏ ဆိုင်းဘုတ်များတွင် ကြောငြာရန်အတွက် နီယွန်မီးလုံးများကိုအထူးသုံးစွဲလေ့ရှိကြသည်။ အချို့နီယွန်မီးလုံးများ၏ အရောင်မှာအနီရောင်ဖြစ်သည်။ ညအခါတွင်ထို အရောင်ကိုပိုမိုတောက်ပစွာမြင်ရသည်သာမက၊ နေ့အခါ၌လည်း ထူးခြားစွာသတိပြုမိနိုင်ပေသည်။ အခြားအရောင် အမျိုးမျိုးကိုလည်းနီယွန်မီးလုံးများမှ ရရှိနိုင်ပေပြီ။ ပုံစံအားဖြင့် တောက်ပသည့်အဝါရောင်ကိုလိုလျှင်၊ ပယင်းရောင်ရှိမီးလုံးထဲ၌ ဟီလီယမ်ဓာတ်ငွေ့ကို ထည့်ထားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အစိမ်းရောင်ကိုလိုလျှင်၊ အဝါရောင်ဖန်သီးထဲ၌ အပြာရောင်ပြဒါးငွေ့ကို ထည့်ထားခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း ကြိုက်ရာအရောင်ကို ရရှိနိုင်ပေသည်။ (နီယွန်-၅။)

မီးလုံးများလုပ်ရာတွင် အတော်ပင် တိုးတက်မှုရှိလာပြီဖြစ်သော်လည်း၊ မီးစာမျှင်၌အလင်းရောင်ဖြစ်စေရန် အပူကို အသုံးပြုရသောကြောင့်၊ မျက်စိကိုထိခိုက်စေတတ်သည်သာမကအပူအားကိုလည်း ဖြန်းတီးရာရောက်ပေသည်။ ဖလူးအိုရက်ဆင့်ဓာတ်မီးများကို ၁၉၃၈ခုနှစ်ကစတင်၍ တီထွင်နိုင်ခဲ့သည်။ ထိုမီးလုံးများထဲ၌ ပြဒါးငွေ့များကို ဖိအားအနည်းငယ်နှင့်ထည့်သွင်းထား၍၊ မီးလုံးအတွင်းသားကို ဓာတ်ဆေးတစ်မျိုးနှင့် သုတ်လိမ်းထားသည်။

လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးဖြတ်သန်းသောအခါ၊ ပြဒါးငွေ့မှဖြစ်ပေါ်လာသောမမြင်နိုင်သည့် အာထရာဗွိုင်းအိုလက်ရောင်ခြည်များသည် မီးလုံးအတွင်းသား၌ရှိသောဓာတ်ဆေးကို သွားရိုက်သည်တွင် ဓာတ်ဆေးသတ္တိဖြင့် မြင်နိုင်သောအလင်းရောင်ခြည်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြလေသည်။ ထိုရောင်ခြည်၏အရောင်သည် ဓာတ်ဆေးအမျိုးအစားကိုလိုက်၍ ကွဲပြားခြားနားသည်။

ဖလူးအိုရက်ဆင့် မီးလုံးများသည် ယခင်က မီးစာမျှင်ထည့်ထွန်းရသော မီးလုံးများထက်သာ၍ကောင်းမွန်ကြသည်။ ထိုမီးလုံးများ၌အပူအဖြစ်ဖြင့် စွမ်းအင်ကုန်ပျောက်သွားခြင်းမရှိသလောက်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အပူစွမ်းအင်အတွက် လျှပ်စစ်ဓာတ် မဆုံးရှုံးသောကြောင့်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အတိုင်းအဆချင်းတူတူ၌၊ ဖလူးအိုရက်ဆင့် မီးလုံးကသာမန်မီးလုံးများထက် ၃ ဆမျှပိုသော အလင်းရောင်ကို ပေးစွမ်းနိုင်ပေသည်။ ထိုပြင်သာဘာဝအလင်းရောင်နှင့် အတူဆုံးသော အလင်းရောင်ဖြစ်သဖြင့်၊ မျက်စိအား ဘေးဥပဒ်မဖြစ်စေနိုင်ပေ။ ဖလူးအိုရက်ဆင့်မီးကို ပထမဆုံးနယူးယော့မြို့၌ ၁၉၃၈ခုတွင် စတင်အသုံးပြုခဲ့ကြ၍၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ စက်ရုံများတွင်သုံးစွဲခဲ့ကြလေသည်။ ယခုအခါတွင် မျက်စိအာရုံ၌ အေးမြသက်သာသောအလင်းရောင်ကိုဖြစ်စေသောကြောင့်၊ အိမ်တိုင်းလိုလို၌ပင် ဖလူးအိုရက်ဆင့်မီးကို သုံးစွဲလျက်ရှိကြလေသည်။

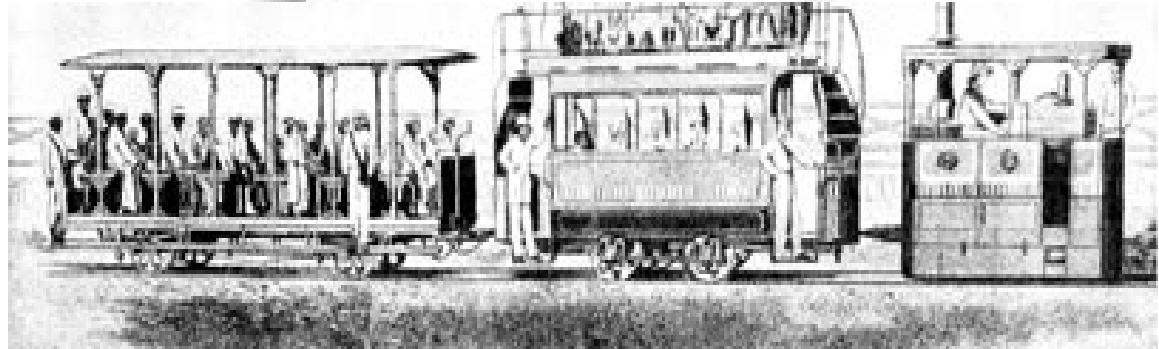
ယခုအခါ အသုံးပြုလျက်ရှိကြသော လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးလုံးများ၏အရွယ်များမှာ လက်နိပ်ဓာတ်မီးငယ်ထဲက မီးလုံးအရွယ်မှ ရုပ်ရှင်စတူဒီယိုရှိရုံ၌အသုံးပြုသောဝပ် ၃၀၀၀၀ အားမီးလုံးကြီးများအထိ အမျိုးမျိုးရှိကြလေသည်။ ထိုမီးလုံးများသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို ရေတံခွန်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရေနွေးငွေ့စက်အားဖြင့်လည်းကောင်း လည်သော ဒိုင်နမိုစသော လျှပ်စစ်ဓာတ် ဖြန့်ချိသည့်စက်များမှ ရရှိကြလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြန့်ချိရေးကို နိုင်ငံတော်

အစိုးရသည်ပြည်သူပိုင်လုပ်ငန်းပြုလုပ်၍ အမြို့မြို့၌ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ဖြန့်ချိလျက်ရှိလေသည်။

ဓာတ်မှန် ။ ။(အိပ်စရေးရောင်ခြည်-ရှူ)

ဓာတ် ရထား နှင့် ထရော်လီ ။ ။ဓာတ် ရထား နှင့် ထရော်လီတို့သည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့်ခုတ်မောင်းသော လူပို့ယာဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဓာတ်ရထားမပေါ်မီ ၁၈၃၂ ခုက လူပို့ယာဉ်အတွက် သံလမ်းပေါ်၌ပြေးသော မြင်းရထားများကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ နယူးယော့မြို့တွင် စတင်တီထွင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင်ကား ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ်လောက်ရောက်မှသာလျှင်၊ ထိုသံလမ်းပြေး မြင်းရထားများကို အသုံးပြုကြသည်။ သံလမ်းပြေးမြင်းရထား ပေါ်ပေါက်လာ ပြီးနောက်၊ မရှေးမနှောင်းပင်လျှင်၊ ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်စက်ဖြင့် ခုတ်မောင်းသော လူပို့ယာဉ်များ ပေါ်ပေါက်လာ ပြန်သည်။ ထိုလူပို့ ယာဉ်မျိုးကို ရန်ကုန်မြို့တွင် ၁၈၈၄ ခုနှစ်၌ စတင်အသုံး ပြုခဲ့ဘူးသည်။ ထိုခေတ်က ထိုယာဉ်မျိုးကို အရပ်သားအခေါ်အားဖြင့် 'ပဲရထား'ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့ခေါ်ရခြင်းအကြောင်းမှာ မည်သည့်ခရီးသို့သွားသွား၊ ဝေခိုးမဟူရထားခမှာ ပိုက်ဆံတပဲမျှသာ ပေးရသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ၁၈၃၅ ခုနှစ်တွင်လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် ခုတ်မောင်းသော ရထား (ဝါ) ဓာတ်ရထားကို အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ပန်းပဲသမား ထောမတ်ဒက်ဗင်ပို့က ပထမဦးဆုံး အောင်မြင်စွာ စမ်းသပ်ပြခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုဓာတ်ရထားနှင့်တကွ အခြားလက်ဦးပေါ် ဓာတ်ရထားများမှာ လျှပ်စစ်ဗက်ထရီအိုးများဖြင့် ခုတ်မောင်းရသဖြင့် စရိတ်အလွန်ကြီးလေး၏။ နောင် ဒိုင်နမိုပေါ်ပေါက်လာပြီး ခါမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဈေးပေါလာသည့်အတွက် ဓာတ်ရထားများကို အသုံးပြုများလာကြလေသည်။ ထိုကြောင့် ၁၈၈၀ပြည့်နှစ်တွင် ဂျာမနီ၌လည်းကောင်း၊ ၁၈၈၅

ရန်ကုန်မြို့တွင် ၁၈၈၄ ခုနှစ်၌ စတင်အသုံးပြုခဲ့သည့် ရေနွေးငွေ့အင်ဂျင်စက်ဖြင့် ခုတ်မောင်းသော သံလမ်းပြေး 'ပဲရထား'

ဓာတ်ရထားနှင့် ထရော်လီ

အင်္ဂလန်ပြည်တွင်အသုံးပြုခဲ့သော ဓာတ်ရထား

ခုတွင် အင်္ဂလန်၌လည်းကောင်း၊ ဓာတ်ရထားများပေါ်လာလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရန်ကုန်မြို့တော်တွင်မူ ပထမဆုံးဓာတ်ရထားလမ်းကို ၁၉၀၆ခု ဒီဇင်ဘာ ၁၅ ရက်နေ့၌ ဖွင့်လှစ်ခဲ့၍၊ ကြည့်မြင်တိုင် ဈေးကြီးလမ်းမှ သိမ်ကြီးဈေးသို့ စတင်ပြေးဆွဲခဲ့လေသည်။

ဓာတ်ရထားပြေးပုံသည် ဤ သို့ဖြစ်သည်။ မြေပြင်တွင် ဓာတ်ရထားပြေးရန် သံလမ်းရှိသည်။ သံလမ်း၏အထက်ကောင်းကင်တွင် ရထားလမ်းတစ်လျှောက်၌ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြိုးကိုဆွဲထားသည်။ ထို လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြိုးမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ရထားခေါင်မိုးပေါ်ရှိ လက်တံမှ တဆင့်သွင်းယူသည်။ လက်တံထိပ်တွင် ဘီးငယ်တပ်ဆင်ထား၍၊ ထိုဘီးငယ်သည် ဓာတ်ရထားသွားနေသည့်အခါတွင် ဓာတ်ကြိုးတလျှောက် အမြဲတမ်းတည်လျက် လိုက်ပါနေသဖြင့် ဓာတ်ရထားအဖို့ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို အဆက်မပြတ်ရရှိသည်။ ထိုလျှပ်စစ်ဓာတ်က ဓာတ်ရထားတွင်တပ်ဆင်ထားသောမိုတာကိုလည်စေခြင်း အားဖြင့် ဓာတ်ရထားကို ရွေ့ရှားသွားစေလေသည်။ သို့သော် အချို့မြို့ကြီးများတွင် ဓာတ်ကြိုးများကို ဓာတ်ရထားသံလမ်းအကြားတွင် မြှုပ်နှံ၍၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ဓာတ်ရထားအောက်ခြေမှတစ်ဆင့်သွင်းယူသည်လည်းရှိ၏။ သို့ရာတွင် ဤနည်းမှာ ကုန်

ကျစရိတ်ကြီးလေးလှသဖြင့်၊ ကောင်းကင်သွယ်ဓာတ်ကြိုးမှ တစ်ဆင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကိုယူသော စံနစ်သာလျှင် အသုံးများသည်။

ဓာတ်ရထား သံလမ်းကို အများအားဖြင့် အောက်၌ အင်္ဂါတစ်ခုခန့် ခင်းလေ့ရှိ ပြီးလျှင်၊ လမ်း၏အကျယ်မှာ ၄ ပေ ၈ လက်မ ခွဲရှိသည်။ မြို့တွင်း၌ သံလမ်းကို မြေတွင် မြှုပ်ထားလေ့ရှိ၍၊ မြို့ပြင်တွင် လူနှင့်ယာဉ် အသွားအလာ နည်းသည့်အတွက် မြေပေါ်၌ဖော်၍ ဖောက်လုပ်လေ့ရှိသည်။ လူနေထူထပ်သော မြို့ကြီးများတွင် ၂ ထပ် ဓာတ်ရထားကို အသုံးပြုကြသည်။ ဓာတ်ရထားများတွင် လောရီတ်၊ လက်ဘရီတ်များအပြင် လျှပ်စစ်သံလိုက် ဘရီတ်များလည်း တပ်ဆင်ပါရှိကြသည်။

ဓာတ်ရထားသည် တကြိမ်တည်းနှင့်ခရီးသည်မြောက် မြားစွာကို သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်သောယာဉ်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ခုတ်မောင်းသွားရာ၌ဆူညံခြင်း၊ ရထားအတက်အဆင်းပြုရာ၌ ခရီးသည်များအဖို့ လမ်းကူးခက်ခဲသဖြင့် အသက်ဘေးအတွက် စိုးရိမ်ရခြင်း၊ လမ်းခုလတ်၌ တစ်စုံတစ်ရာချွတ်ယွင်းလျက် ရပ်ဆိုင်းရသောအခါ၌၊ နောက်ဓာတ်ရထားက ရှောင်တိမ်းမသွားနိုင်ခြင်းစသည့် ချွတ်ယွင်းချက်များရှိသည်။ ထရော်လီများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ၊

ထိုချို့ယွင်းချက်များ ပြေပျောက်သွား၍၊ ခရီးသွားလာရေး ပိုမိုလျင်မြန် ကောင်းမွန်လာခဲ့သည်။

ထရော်လီတွင် ဓာတ်ရထားကဲ့သို့ပင် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ကိုကောင်းကင်သွယ်ဓာတ်ကြိုးမှရရှိသည်။ သို့ရာတွင် လမ်းတလျှောက် ၂ ကြိုးပြိုင်သွယ်၍ထားသည်။ ထရော်လီ ခေါင်မိုးတွင် လက်တံ ၂ ခု တပ်ဆင်ထားသဖြင့်၊ လက်တံ တဘက်မှရရှိသောလျှပ်စစ်ဓာတ်သည် အခြားလက်တံ တဘက်သို့ စီးဝင်သည်။ ထရော်လီတွင် သံလမ်းမရှိဘဲ သွားနိုင်သောလေထိုးဘီးများ တပ်ဆင်ပါရှိသည့်အတွက် စီးရာတွင်ညင်သာ၍၊ မော်တော်ကားကဲ့သို့ပင် ခရီးအသွား အလာများကို ရှောင်တိမ်းနိုင်သည့်အပြင်၊ လမ်းနံဘေး ဌိရပ်၍၊ ခရီးသည်များကို သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်သည်။ ထရော်လီများကို ဂျာမနီနိုင်ငံတွင်ပထမဆုံး အောင်မြင်စွာ စမ်းသပ်အသုံးပြုခဲ့ရာ၊ ဓာတ်ရထားထက်ပိုမိုကောင်းမွန် သဖြင့်နိုင်ငံအများတွင် တိုးချဲ့အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင် ၁၉၃၆ ခုမှစတင်၍၊ ဓာတ်ရထားကို တစ်စတစ်စ ဖျက်သိမ်းပြီးလျှင် ထရော်လီကိုအသုံးပြုခဲ့လေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ကြီးပြီးသည့်နောက်၌ကား၊ ထိုထရော်လီ ပြေးခြင်းစံနစ်ကို ပြန်လည်မသုံးစွဲတော့ချေ။

ဓာတ်ရည်စိမ်ခြင်း။ ။ ဓာတ်ရည်စိမ်ခြင်းသည် လျှပ်စစ် ဓာတ်ဖြင့်သတ္တုမှုန်များကို အခြားသတ္တုများပေါ်တွင် စွဲ ကပ်သွားအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ သတ္တုအိုင်ယွန်များ ပါရှိသောအရည်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို စီးသွားစေသော အခါ၊ ထိုအိုင်ယွန်များသည် ကက်သုတ်(ဓာတ်မတိုင်)တွင် စွဲကပ်ကြ၏။ အိုင်ယွန်ဆိုသည်မှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်ဝင်နေ သောသတ္တု၏အက်တမ်ကို ဆိုလိုသည်။ ဓာတ်ရည်စိမ် သောပစ္စည်းများပေါ်တွင် သတ္တုရည်၏ခိုင်ခံ့မှုသည် အ လွန်အရေးကြီးရကား ဓာတ်ရည်စိမ်ရာ၌ စွဲသည်ထက်စွဲ အောင် အလွန်ဂရုစိုက်ရသည်။ ဤသို့ စွဲအောင်ပြုလုပ် ပေးရန် တစ်ခုတည်းသောနည်းမှာ ဓာတ်ရည်မစိမ်မီ ဓာတ်ရည်စိမ်လိုသောပစ္စည်းကို စင်ကြယ်အောင်ဆေးကြော တိုက်ချွတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မျက်နှာပြင်တွင် ချေးသို့မဟုတ် အောက်ဆိုက်တို့ဖြင့် ဖုံးနေလျှင်၊ သဲမှုတ် စက်ဖြင့် မှုတ်ပေးရသည်။ သို့မဟုတ် ကြေးမျှင်ဘီးဖြင့် တိုက်ပေးရသည်။ အမဲဆီကဲ့သို့အညစ်အကြေးများကိုမူကား ပူနေသော အယ်လကာလီပျော်ဝင်ရည်ထဲ၌နှစ်၍ ဖယ်ရှား ပစ်ရသည်။ ဤသို့ ဆေးကြောတိုက်ချွတ်ပြီးသော ပစ္စည်း များကိုတစ်ဖန် သတ္တုရောင်ထွက်လာအောင် အက်ဆစ်ရည် တွင် နှစ်ပေးရသေးသည်။

ဓာတ်ရည်စိမ်ခြင်းကို အလွယ်တကူ နားလည်နိုင်အောင် နှစ်ကယ်ရည်တွင် ကြေးဇွန်းတချောင်းစိမ်ယူပုံကို ၃၃၁

ဟရုဏ်ပြလိုသည်။ ပထမဦးဆုံး ကြေးဇွန်းကို စင်ကြယ် အောင် တိုက်ချွတ်ဆေးကြော၍၊ နှစ်ကယ်ဓာတ် ဆားပျော် ဝင်ရည်တွင် နှစ်ပြီးလျှင်၊ ကက်သုတ်နှင့် ဆက်ပေးသည်။ ထိုနောက် နှစ်ကယ်တုံးငယ်တစ်တုံးကို ပျော်ဝင်ရည်တွင်နှစ် ၍ အန်နုတ်(ဓာတ်မတိုင်)တွင်ဆက်ပြီးလျှင်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ် ဖြတ်သန်းသွားစေသည်။ ပျော်ဝင်ရည်ထဲ၌ရှိသောနှစ်ကယ် အိုင်ယွန်တို့သည် ကက်သုတ်ပေါ်၌ရှိသောကြေးဇွန်း ပေါ်တွင် သွားရောက်စွဲကပ်ပြီးနောက်၊ တဘက်အန်နုတ် တွင်ရှိသော နှစ်ကယ်တုံးမှ နှစ်ကယ်သည် အရည်ထဲတွင် ပျော်ဝင်သွားသည်။ ဤသို့ ပျော်ဝင်သွားသည့် နှစ်ကယ် အတိုင်းအဆမှာ ကက်သုတ်တွင်လာရောက်စွဲကပ်လာသည့် နှစ်ကယ် အတိုင်းအဆနှင့်အညီအမျှဖြစ်သည်။ ဇွန်းပေါ် တွင်စွဲကပ်သည့် နှစ်ကယ်ရည်အမျိုးအစားမှာ ဇွန်းကိုပြု လုပ်ထားသည့်သတ္တုပေါ်၌လည်းကောင်း၊ အရည်၏ အ ပေါ့အပြင်းနှင့် အပူချိန်ပေါ်၌လည်းကောင်း၊ လျှပ်စစ် ဓာတ်ရည်စိမ်လိုသောပစ္စည်းကို အန်နုတ်များကြား၌ စက်ဖြင့်လှည့်၍ ထည့်သွင်းပေးသည်။ ဤသို့ ထည့်သွင်း ပေးခြင်းမှာ သတ္တုမှုန်ကို ညီညီညာညာ စွဲကပ်စေရန် ဖြစ်သည်။

ဓာတ်လှေကား။ ။ ရှေးခေတ်အခါက ခွန်အားနှင့် အပန်း တကြီးပြုလုပ်ရသော အလုပ်များကိုယခုခေတ်အခါ၌ စက် ကရိယာများဖြင့် လွယ်ကူစွာ လုပ်ကိုင်နိုင်ကြပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ အထက်သို့တက်လိုလျှင် အထက်သို့ ရွေ့သွားနေ သောလှေကားပေါ်၌ မတ်တတ်ရပ်၍ လိုက်သွားရုံနှင့် တက်နိုင်ပေပြီ။ ဆင်းသက်ရာ၌လည်း အောက်ဘက်သို့ ရွေ့သွားနေသောလှေကားပေါ်တွင် မတ်တတ်ရပ်၍ လိုက်သွားရုံနှင့် ဆင်းနိုင်ပေပြီ။

အနောက်နိုင်ငံများ၌ ခြေအောက်မီးရထားဘူတာ ရုံများနှင့် အဆောက်အအုံကြီးများတွင် လှေကားရှင်များကို အသုံးပြုကြသည်။ လှေကားရှင်များသည် လှေကားရိုးရိုး ကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော်လည်း၊ လှေကားထစ်များသည် တစ်နေရာတည်းတွင်ရပ်တည်မနေဘဲ၊ အထက်သို့ တဖြည်း ဖြည်း ရွေ့နေကြသည်။ ရွေ့နေစဉ် လှေကားထစ်များသည် ပြင်ညီတန်းနေကြ၍၊ လိုက်ပါလာသူများသည် လှမ်းတက် လှမ်းဆင်းသွားနိုင်ကြပေသည်။ လှေကားရှင်၏ လှေကား ထစ်တစ်ခုစီတွင် ဘီးနှစ်စုံစီတပ်ထားရာ၊ တစ်စုံသည် အ တက်အတွက်ဖြစ်၍၊ ကျန်တစ်စုံမှာ အဆင်းအတွက်ဖြစ် သည်။ ထိုဘီးကလေးများကို သံလမ်းကြောင်းများပေါ်၌ တင်ထားသည်။ လှေကားရွေ့နေနိုင်ခြင်းမှာ ထိုဘီးကလေး များ သံလမ်းပေါ်၌ လိမ့်သွားခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ လှေကားဘေးဘက်၌ တပ်ဆင်ထားသော ချိန်းကြိုးသည်

ဓာတ်လှေကား

ခရီးသွားလွယ်ကူရန်အကျိုးပြုသော ဓာတ်လှေကားတစ်ခု

လှေကားတဘက်တချက်ရှိ ခွေးသွားစိတ်ဘီးကြီးများကို ရစ်ပတ်၍လည်နေသည်။ လှေကားထစ်သည်အရင်း၌ တညီတည်းရှိ၍၊ တက်သွားသောအခါ၌ တစ်ထစ်ပြီးတစ်ထစ် မြင့်တက်သွားသည်။ အဖျား၌လည်းလှေကားထစ်သည် တညီတည်းရှိ၍၊ လိုက်ပါလာသူသည် လိုရာသို့လှမ်း လျှောက်သွားနိုင်သည်။ လှေကားတက်သူသည် လှေကား ထစ်ပေါ်၌ငြိမ်သက်စွာ မတ်တတ်ရပ်၍လိုက်လိုပါက လိုက် သွားနိုင်သည်။ အလျင်လိုကလည်း ရွေ့နေသည့်လှေကား ထစ်ပေါ်မှာပင် တစ်ထစ်ပြီးတစ်ထစ်လှမ်းတက်သွားနိုင် သည်။ လှေကားတစ်ခုလုံးသည် လျှပ်စစ်မိုတာကြောင့်ရွေ့ ရှားနေသည်။ မြင့်မားသောအဆောက်အအုံများ၌ လှေ ကားရှင်များအစား၊ ဓာတ်လှေကားများကို အသုံးပြုလေ့ရှိ ကြသည်။ ဓာတ်လှေကား၏အထက်ထိပ်၌ စက်သီးများ တပ်ဆင်ထားသည်။ လှေကားအိမ်ကို ခိုင်ခံ့တောင့်တင်း သောသံကြိုးကြီးများဖြင့်ဆွဲ၍၊ စက်သီးနှစ်ခု၌ နှစ်ထပ်ရစ် ပတ်ပြီးလျှင်၊ တဘက်အစက လှေကားအိမ်နှင့်အလေးချိန် တူညီသော မဲတင်းအလေးကိုဆွဲထားသည်။ စက်သီး၌ နှစ်ထပ်ရစ်ပတ်ခြင်းမှာ သံကြိုးများချော်မကျနိုင်အောင်

ဖြစ်သည်။ အလေးများလေလေ ကြီးသည်ပိုကျပ်လေ ဖြစ်သည်။ လှေကားအိမ်၏ အလေးချိန်ထက်ပိုသော ခရီး သည်နှင့် ဝန်စည်စလယ်များ၏ အလေးချိန်ကို လျှပ်စစ် မိုတာကဆွဲတင်သည်။ မဲတင်းအလေးရှိသဖြင့်၊ လှေကား ပြန်ကျရာ၌ မလျင်မြန်စေဘဲ၊ အရှိန်ကိုထိန်းထား နိုင်လေ သည်။ လှေကားမောင်းနှင်ရာ၌ မိုတာကို လှေကားအိမ်မှ ခလုတ်များဖြင့်မောင်းနှင်ပေးရသည်။ အရှိန်သတ်သော ခလုတ်လည်းရှိရာ၊ ရပ်လိုလျှင်ထိုခလုတ်ကို အသုံးပြုရ သည်။ ယခုခေတ် ဓာတ်လှေကားများတွင် ခလုတ်များကို တပ်ဆင်ထား၍၊ ခလုတ်ကိုနှိပ်လိုက်ကာမျှနှင့် လိုရာအထပ် သို့ဓာတ်လှေကားသည်တက်သွားနိုင်သည်။ ဓာတ်လှေကား ကို ခရီးသည်များကိုယ်တိုင်အသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ လှေကား အိမ်ကိုဖွင့်ထားလျှင်၊ ဓာတ်လှေကားကို မောင်းနှင်၍မရပေ။ ပိတ်ထားလျှင်လည်း အထပ်တစ်ခုခုသို့မရောက်မခြင်း ဖွင့်၍မရပေ။ လှေကားအိမ်ကို ကြီးခြောက်ချောင်းဖြင့် ဆွဲထား၍၊ ထိုကြိုးတို့မှာအလွန်ခိုင်ခံ့ကြသည်။ တစ်ကြိုး တည်းနှင့်ပင် လှေကားအိမ်ကို နိုင်နင်းစွာ ဆွဲထားနိုင်သည်။ အကယ်၍ ကြိုးများပြတ်သွားစေကာမူ၊ အရှိန် ပြင်းလျှင်

လှေကားသွားရာ သံလမ်းကြောင်းကို ဖမ်းညှပ်ထားနိုင်သည့် သံညှပ်ကြီးများ လှေကားအိမ်အောက်၌ရှိသည်။ စက်အား လှန်သွားလျှင် အလိုလိုရပ်တန့်စေနိုင်သည့် အော်တိုမက် တစ်ဘရိတ်များလည်း ပါရှိသည်။ ထိုအပြင် အောက်ခြေ၌ ကူရှင်အခံများကိုလည်း တပ်ဆင်ထားသေးသည်။ ထို ကြောင့် အသက်ဘေးအတွက်စိတ်ချရသည်။

လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် မောင်းနှင်သည့်ဓာတ်လှေကား အပြင်၊ ရေဖိအားနှင့်မောင်းနှင်သော လှေကားလည်း ရှိသေး ၏။ ထိုလှေကား၌ လှေကားခန်းကို အခေါင်းပေါက်ပြွန် ကြီးအထက်၌ထားရှိသည်။ ထိုအခေါင်းပေါက် ပြွန်သည်ခိုင် ခံ့သောသံပြွန်လုံးထဲတွင် တိတိကျကျဝင်နေ၍ ထိုသံပြွန် ကြီးသည် အဆောက်အအုံ အမြင့်နှင့်အညီ မြေအောက်သို့ နှစ်ဝင်နေရသည်။ အခေါင်းပေါက်ပြွန်၌ အပေါက်နှစ်ခုရှိ၍၊ ထိုအပေါက်တို့မှာ ရေဝင်ပေါက်နှင့်ရေထွက်ပေါက်များ ဖြစ်သည်။ ရေဝင်ပေါက်ကိုဖွင့်လိုက်လျှင်၊ စက်အားဖြင့် သွင်းပေးလိုက်သည့် ရေသည်ဝင်ရောက်လာပြီးနောက် ရေဖိ အားဖြင့် လှေကားအိမ်ကို အထက်သို့ မြှင့်တင်စေသည်။ လိုသော အမြင့်သို့ရောက်လျှင်၊ ရေသွင်းခြင်းကို ရပ်လိုက်၍၊ လှေကားအိမ်တက်ခြင်းကို ရပ်စဲစေနိုင်သည်။ ပြန်၍ဆင်း လိုလျှင် ရေထွက်ပေါက်ကို ဖွင့်ပေးရသည်။ ဤလှေကား မျိုး၌လည်း မဲတင်းအလေးကို တပ်ဆင်ထားသည်။

ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ။ ။၂၀ ရာစုနှစ်မှအစပြု၍ လျှပ်စစ် ဓာတ်ထုတ်လုပ်ငန်းသည် အလွန်တိုးတက်လာခဲ့ရာ၊ ယခုအ ခါ တာဗိုအော်လတာနေတာခေါ် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထုတ် စက်တစ်ခုတည်းမှရရှိသော လျှပ်စစ်ဓာတ်၏ပမာဏသည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၅၀ ခန့်ကအင်္ဂလန်ပြည် တစ်ပြည်လုံး ရှိ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများမှ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည့် လျှပ်စစ် ဓာတ်၏ ပမာဏထက်များပြားလေသည်။ လျှပ်စစ် ဓာတ်ကို အကျိုးရှိရှိနှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်သည့်စက်နှစ်မျိုးမှာ ရေအားဖြင့်လည်သောစက်နှင့် ရေနွေးငွေ့အားဖြင့် လည် သောစက်များဖြစ်ကြသည်။ ယခုအခါ ဓာတ်ငွေ့ဖြင့်လည် သောတာဗိုင်ရဟတ်စက်များဖြင့်လည်း လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ကိုထုတ်ယူရန် စမ်းသပ်လျက်ရှိကြပေပြီ။ မကြာမီအတွင်း အနုမြူစွမ်းအားကိုပင် အသုံးပြု၍ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ထုတ်လုပ် ယူနိုင်လိမ့်မည်ဟု မြှော်လင့်လျက်ရှိကြသည်။ (လျှပ်စစ်ဓာတ်၊ ရေအားသုံးလျှပ်စစ်စက်-ရှု။)

ခေတ်သစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံကို ဆောက်လုပ်ရန် ငါး နှစ်သို့မဟုတ် ငါးနှစ်ထက်ပို၍ ကြာ၏။ ကုန်ကျသည်မှာ လည်း ငွေပေါင်းသန်းနှင့်ချီ၍ ကုန်ကျလေသည်။ ထို စက်မျိုးသည် တစ်နေ့လျှင် ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၂၀၀၀ နှင့် ရေဂါလံ ၁၀ သန်းမှ ၁၂ သန်းအထိ အသုံးပြုသည်။

(ဂရစ်လျှပ်စစ် စံနှစ်-ရှု။) စက်ရုံသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို အသုံးပြုသည့် အရပ်ဒေသနှင့် နီးကပ်စွာရှိရသည်။ စက်ရုံ တည်နေရာသည် ဝန်အလေးများစွာကို ဆောင်ထားနိုင် ရန်အတွက် အောက်ခြေခိုင်ခံ့ရပေသည်။ (တာဗိုင်စက် တစ်ခုတည်းပင်လျှင်ဖွဲ့လှာအိုးများမပါဘဲ တန်ချိန် ၁၅၀၀ အထိလေးသည်။)

ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတွင် လုပ်ကိုင်သော အစီအစဉ်ကို ပုံဖြင့်ပြထားသည်။ စက်ရုံတွင် ကျောက်မီးသွေး ရောက် သည့်အချိန်မှစ၍၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်ထွက်သည့် အချိန်အထိ ဖြစ်ပျက်ပုံကိုလေ့လာနိုင်သည်။ စက်ရုံတွင် ရေနွေးငွေ့ ထုတ်ယူပုံကို ကြည့်ရှု ကြပါစို့။

စက်ရုံတွင် ကျောက်မီးသွေးကိုအလွန်များပြားစွာ အသုံး ပြုသောကြောင့်၊ ယင်းကို ရေလမ်း သို့မဟုတ် မီးရထား လမ်းဖြင့် ယူဆောင်လာရသည်။ ရေလမ်းဖြင့်ယူဆောင် လာသော ကျောက်မီးသွေးကို သင်္ဘောမှစက်မောင်းဖြင့် ချယူသည်။ မီးရထားဖြင့်ယူလာသော ကျောက်မီးသွေး ကိုမူ မီးရထားတွဲလိုက် သွန်၍ယူသည်။ (ယခုခေတ်တွင် ကျောက်မီးသွေးကို ကော်ပြားဖြင့် ကော်ချနေလျှင် အချိန် ဖြုန်းရာကျပေမည်။) ဤကျောက် မီးသွေးများသည် စက် ဖြင့်လည်၍ ဗွိုင်းလာရေနွေးအိုးခန်း သို့မဟုတ် ကျောက်မီး သွေးသိုလှောင်ခန်းသို့ရောက်ရှိသွားသည်။ ယခုခေတ် စက်ရုံ များတွင်ကျောက်မီးသွေးကို တန်ချိန် ၃၅၀၀၀အထိ သိုလှောင်ထားတတ်ကြသည်။ အချို့စက်ရုံ များတွင် အကယ်၍ ပြင်ပမှကျောက်မီးသွေးများ မရောက်ရှိခဲ့သော်၊ အကျပ်အတည်းနှင့် မတွေ့ရအောင် ကျောက်မီးသွေးအပို သိုလှောင်ထားသော အခန်းများရှိလေသည်။

ကျောက်မီးသွေးသည် ဗွိုင်းလာခန်းအပေါက်မှ ကျဆင်း သွား၍၊ အလိုအလျောက် မီးထိုးပေးသည့် မီးဖိုကြီးသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ယင်းမီးဖိုကြီးတို့အနက် အသုံးများ သည့်အမျိုးမှာ ကြိုးမီးဖိုကြီး မျိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဤမီး ဖိုတွင် သံကြိုးများသည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့်ဘီးများကို လှည့် ပတ်နေကြသည်။ သံကြိုးပေါ်တွင် သံတန်းများပါရှိလေရာ၊ ကျောက်မီးသွေးသည် ထိုသံတန်းများပေါ်၌ မီးစွဲလောင် ကာ၊ တဘက်အစွန်းမှလိုက်ပါသွားသည်။ အခြားတ ဘက်အစွန်းသို့ရောက်သောအခါ၊ မီးကျွမ်းသွားပြီးလျှင် ပြာမှုန်များဖြစ်၍ အောက်သို့ကျသွားသည်။ အချို့စက်ရုံများ တွင် မီးသွေးအမှုန်ကိုအသုံးပြုသည်။ အသုံးပြုပုံမှာ မီး သွေးကို ပထမဦးစွာအမှုန်ဖြစ်အောင်ကြိတ်၍၊ မီးလောင်ခန်း အတွင်းသို့ မှုတ်သွင်းပေးလိုက်သည်။ ထိုအခါ မီးသွေးမှုန် တို့သည် ဓာတ်ငွေ့ကဲ့သို့လောင်ကျွမ်းသွားကြသည်။ မီး သွေးမှုန်များကိုအသုံးပြုရာ၌ စရိတ်ကြီးလေးသည့်အပြင်၊ အလွန်သေးငယ်သောပြာမှုန်များ ခေါင်းတိုင်သို့မရောက်

အောင်သားဆီးရသည့် အခက်အခဲနှင့်တွေ့ကြုံကြရလေသည်။ သို့သော် မီးကိုအလိုရှိသကဲ့သို့ အုပ်ထိန်းထားနိုင်ခြင်းနှင့် ညံ့ဖျင်းသောကျောက်မီးသွေးကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် မီးသွေးမှုန့်ကိုလည်း သုံးကြရသည်။ ခေတ်စက်ရုံများတွင် မီးဖိုခါကြမ်းပြင်သည် သန့်ရှင်းလျက်ရှိသည့်အပြင်၊ မီးအကြောင်းကိုသိရှိရန် မီးဖိုကိုကြည့်ဖို့မလိုချေ။ မီးဖိုတွင် တပ်ဆင်ထားသည့်ကရိယာများကိုကြည့်၍၊ ဗွိုင်လာအိုး၏ဝန်၊ နေရာအနှံ့အပြားရှိ အပူချိန်၊ မီးခိုးတိုင်မှ ထွက်လာသည့် ဓာတ်ငွေ့များတွင် ပါရှိသော ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ရာခိုင်နှုန်း စသည်တို့ကိုသိရှိရသည်။ (ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ရာခိုင်နှုန်းသည် လေအနည်းအများကို သိရှိစေရသည်။) ဤအချက်သည် ဗွိုင်လာအိုးတွင် အလွန်အရေးကြီးသောအချက်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်ဗွိုင်လာအိုး၏ အစွမ်းအားသည်ယပ်ကြီးများဖြင့်လေကို မနည်းမများရအောင် မှန်မှန်သွင်းပေးနိုင်မှုအပေါ်တွင် တည်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ (ဗွိုင်လာအိုး-၅။)

ကျောက်မီးသွေးလောင်ကျွမ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဓာတ်ငွေ့များသည် ရေခဲအေးထုတ်လုပ်ရာတွင် အပူကိုတတ်နိုင်သလောက်ပေးလိုက်ရသဖြင့်၊ အတော်အတန် အေးသွားပြီးမှအီကော်နိုမိုင်ဇာသို့ရောက်ရှိသွားသည်။ အီကော်နိုမိုင်ဇာမှာ ပိုက်လုံးများဖြစ်၏။ ဗွိုင်လာအိုးတွင် သွင်းပေးရန်ရေသည် ထိုပိုက်လုံးများကို ဖြတ်သန်းသွားရသည်။ ထိုကြောင့် ထိုရေမှာဗွိုင်လာအိုးသို့မရောက်မီပူသွားသည်။ အီကော်နိုမိုင်ဇာမှ ဓာတ်ငွေ့သည် လေသွင်းပေးသောယပ်များဆီသို့ရောက်ပြီးသောအခါ၊ ထိုယပ်များမှတစ်ဆင့် ချော်မှုန့်ဖမ်းကရိယာသို့ ရောက်သွားသည်။ အကယ်၍ ချော်မှုန့်များကိုပထမဦးစွာဖယ်ရှားမပစ်ဘဲ၊ ခေါင်းတိုင်မှဓာတ်ငွေ့များကို မှုတ်လွှတ်လိုက်ပါမူ၊ အနီးအနားနေရာများတွင် ချော်မှုန့်များသည် နေ့စဉ်တန်နှင့်ချီ၍ ကျရောက်ပေလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့်ချော်တုန်းကြီးများကို ဆိုင်ကလုန်းခေါ်ကတော့ပုံအခန်းများတွင် ထုတ်ယူသည်။ ထုတ်ယူပုံမှာ ဓာတ်ငွေ့ကို ဆိုင်ကလုန်းအထဲ၌ အရှိန်ပြင်းစွာဖြင့် လှည့်ပတ်သွားစေသည်။ ချော်တုန်းများသည် ဓာတ်ငွေ့ထက်လေးသဖြင့်၊ ဓာတ်ငွေ့မှ ခွဲထွက်လာပြီးလျှင် ဆိုင်ကလုန်းအိမ်တွင်းရှိ အပေါက်များတွင်တင်ကျန်ခဲ့ကြသည်။ အလွန်ညက်သောအမှုန့်များကိုမူ အီလက်ထရိုစတတ်တစ် အနည်ထိုင်စက်များဖြင့်ဖမ်းယူပြန်သည်။ လေပူကို ပြွန်တန်းများတွင် ဖြတ်သန်းသွားစေသည်။ ထိုပြွန်တန်းများတွင် လျှပ်စစ်ဗို့အားအလွန်ကြီးသော ဓာတ်လိုက်ပစ္စည်းများပါရှိရာ၊ ချော်မှုန့်များသည် ထိုဓာတ်လိုက်ပစ္စည်းများ၌ ကပ်၍ကျန်ရစ်သည်။ ထိုချော်မှုန့်များကို ပုံးများတွင် စုရုံး၍ ဖယ်ရှားပစ်သည်။ ချော်မှုန့်များကိုစစ်ထုတ်ပြီးသောအခါ၊

ဓာတ်ငွေ့ကို ခေါင်းတိုင်များမှ ထုတ်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုခေါင်းတိုင်များသည်ပေ ၃၀၀ အထိပင် မြင့်မားတတ်ကြသည်။

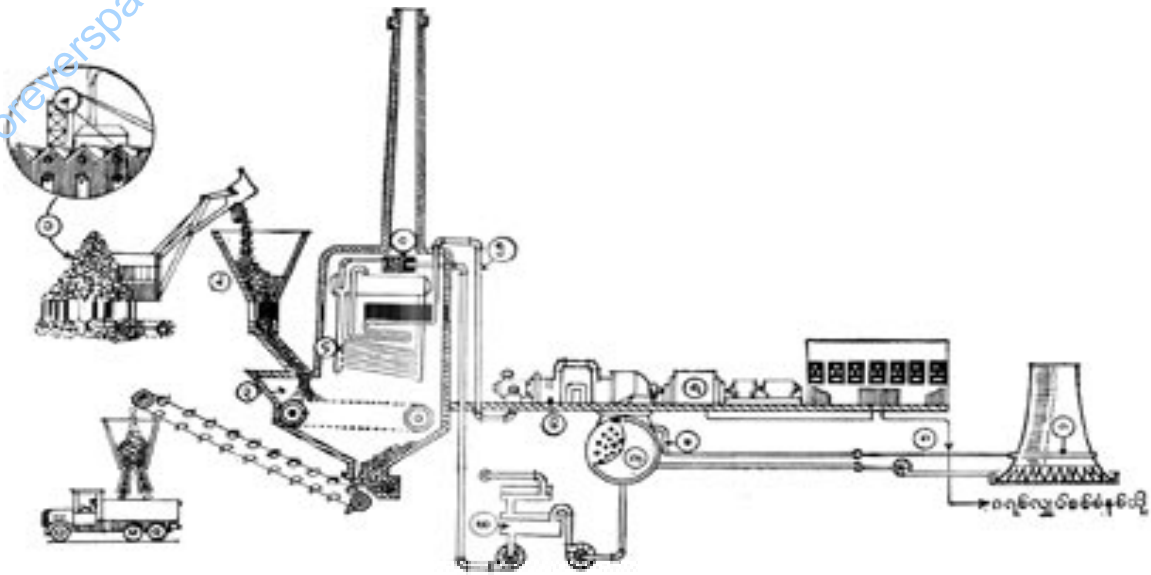
ကျွန်ုပ်တို့အိမ်တွင် တစ်နေ့လျှင်ပြာတစ်ပုံးခန့်ထွက်သည်ကိုပင် ရှင်းလင်းပစ်ရန်အနှောင့်အရှက်ဖြစ်ခဲ့သော်၊ တစ်နေ့လျှင် တန်ချိန်နှစ်ရာ သို့မဟုတ်သုံးရာခန့်ထွက်သော ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတွင် မည်မျှလောက်အနှောင့်အရှက် ဖြစ်မည်ကို ချင့်ချိန်ကြည့်နိုင်ပေသည်။ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများတွင် ပြာကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်ဖယ်ရှင်းပစ်သည်။ အလွန်အသုံးများသောနည်းတစ်နည်းတွင် ပြာကိုရေဖြင့်တွင်းထဲသို့မျှောချသည်။ ထိုတွင်းမှရေကိုထုတ်ယူပြီး နောက်တစ်ဖန်ပြာကို မျှောချရန်အသုံးပြုပြန်သည်။ တွင်းထဲမှပြာကိုမူ လော်ရီကားများဖြင့်သယ်၍ ဖယ်ရှားပစ်သည်။ အကယ်၍ပြာကို အသုံးတစ်မျိုးမျိုးအတွက် မရောင်းချနိုင်ခဲ့သော်၊ ထိုပြာကိုကျောက်တွင်းဟောင်းများတွင် ဖို့ပစ်လေ့ရှိသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျောက်မီးသွေးကို သယ်ယူလာသည်မှ ထိုမီးသွေးကို ချော်နှင့်ပြာအဖြစ် စွန့်ထုတ်ပစ်လိုက်သည့် အထိသိခဲ့ကြပြီ။ ယခုကျွန်ုပ်တို့သည် ရေမှရေခွေးငွေ့ဖြစ်လာပုံနှင့် ရေခွေးငွေ့ကို အသုံးချပုံအကြောင်းကိုစစ်ဆေးကြည့်ကြမည်။ ဗွိုင်လာသည် များသောအားဖြင့် ရေပြွန်များဖြစ်၍ အလွန်ကြီးမားသည်။ ယခုခေတ်သုံး ဗွိုင်လာသည် သာမန်အိမ်ထက်ပင်ကြီးသည်။ ထိုဗွိုင်လာများသည် တစ်နာရီလျှင် ရေပေါင်ချိန် ၂၅၀၀၀ ခန့်ကို အငွေ့ပျံစေနိုင်သည်။ ရေခွေးငွေ့၏ဖိအားသည် စတုရန်းတစ်လက်မလျှင်ပေါင် ၆၀၀ မှ ၂၀၀၀ အထိရှိသည်။ အပူကတားသော ရေခွေးငွေ့၏အပူချိန်သည် ဖာရင်ဟိုက်ဒီဂရီ ၁၀၀၀ နီးပါးမျှပင်ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တာဗိုင်တစ်ခုတွင် ဗွိုင်လာသုံးလုံး တွဲထားတတ်သည်။

ဗွိုင်လာမှရေခွေးငွေ့သည် ပထမဦးစွာ တာဗိုင်ဆီသို့ ရောက်သည်။ တာဗိုင်တွင်ရေခွေးငွေ့စွမ်းအင်ကို ဒလက်များက ထုတ်ယူလိုက်၍၊ ထိုစွမ်းအင်သည်ရှုပ်ခေါ် ဝင်ရိုးသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ တာဗိုင်အိမ်အတွင်း၌ ရေခွေးငွေ့သည်ပေအနည်းငယ်ခန့် သွားပြီးသောအခါ၊ အောက်ပါအတိုင်းပြောင်လဲသွားသည်။ ရေခွေးငွေ့သည် အလွန်ပြန့်ကျယ်သွား၍၊ ထိုရေခွေးငွေ့၏ အပူချိန်သည် ရေခွေးကရားမှထွက်သည့် ရေခွေးငွေ့အပူချိန်လောက် နိမ့်ကျသွားသည်။ ဖိအားသည်လည်း မူလကစတုရန်းတစ်လက်မလျှင် ပေါင်ရာပေါင်းများစွာ ရှိခဲ့ရာမှ၊ ယခုအခါ လေထု၏ဖိအားအောက်သို့ လျော့ကျနိမ့်ဆင်းသွားလေသည်။ အကယ်၍ တာဗိုင်တွင် ရေခွေးငွေ့ကို လေထု၏ဖိအားလောက် ပြန့်ကျယ်အောင်ပြုလုပ်ပြီးနောက်၊ မီးရထား

ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ

www.foreverspace.com.mm

ကျောက်မီးသွေးများ (၁) သိုလှောင်ခန်း (၂) မှတစ်ဆင့် ကြိုးမီးဖိုကြီး (၃) ထဲ၌လောင်သောအခါ၊ ရေဆူ၍ပွိုလ်လာ၌ ရေနွေးငွေ့ (၄) ဖြစ်လာသည်။ အပူလွန် ရေနွေးငွေ့တို့သည် တာဗိုင် (၆) ရှိ ဒလက်ကြီးများကို လည်စေလျက်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်စွမ်းအင်ကို ဂျင်နာရေတာ (၇) ၌ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ တာဗိုင်မှ ရေနွေးငွေ့တို့သည်၊ ပြင်ပမှ ရေအေး (ခ) ဖြတ်စီးနေသည့် ကွန်ဒင်ဆာ (က) သို့ စွန့်ထုတ်ခံရ၍၊ အအေးဓာတ်ကြောင့် အရည်ဖွဲ့ပြီးလျှင်၊ ပွိုလ်လာထဲသို့ ရေလှောင်ကန် (ဃ) မှတစ်ဆင့် ရေပြန်သွင်းခံရသည်။ ရေအေးဖြန် (ခ) ကို မြစ်မှဖြစ်စေ၊ အခြားရေအေးလှောင်ကန် (ဂ) မှဖြစ်စေ သွယ်ယူလေ့ရှိသည်။

စက်ခေါင်းမှာကဲ့သို့ ခေါင်းတိုင်မှထုလွှတ်လိုက်သော်၊ လိုလားချက်နှင့် မကိုက်ညီသောအခြင်း အရာများဖြစ်ပေါ်လာပေလိမ့်မည်။ ပထမအချက်မှာ တာဗိုင်သည် ရေနွေးငွေ့ကို လေထု၏ ဖိအားအောက်နိမ့်ကျသွားအောင် ပြန်ကျယ်စေသဖြင့်၊ တာဗိုင်၏စွမ်းအားသည် လျော့သွားဖွယ်ရာအကြောင်းရှိသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ပွိုလ်လာကို ရေနွေးပူဖြင့်မဟုတ်ဘဲ ရေအေးထည့်ပေးရသည့်အတွက်၊ အပူများစွာ ဆုံးရှုံးသွားပေမည်။ နောက်ဆုံးအချက်မှာ ပွိုလ်လာတွင် လိုသလောက်ရေကို ထည့်ပေးရန် ခဲယဉ်းသည့်အပြင်၊ ရေနွေးငွေ့ကိုထုတ်ပစ်ရာ၌လည်း အခက်အခဲနှင့် တွေ့ကြုံရပေမည်။ ထိုကြောင့် တာဗိုင်မှထွက်လာသော ရေနွေးငွေ့များကို တာဗိုင်အောက်နားတွင်ရှိသော ကွန်ဒင်ဆာထဲသို့ ထုတ်လွှတ်သည်။ ကွန်ဒင်ဆာမှာအခြားမဟုတ်၊ ပိုက်လုံးများပါရှိသော အခန်းတခန်းပင်ဖြစ်သည်။ ထိုပိုက်လုံးများအပြင်ဘက်တွင် ရေအေးဖြတ်စီးလျက်ရှိရာ၊ ပိုက်လုံးများအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသော ရေနွေးငွေ့သည် အရည်ဖွဲ့၍ ရေပူဖြစ်သွားသည်။ ဤရေပူကို အီကော်နော်မိုင်ဇာမှ တဆင့်ပွိုလ်လာသို့ ပို့ပေးသည်။

ရေနွေးငွေ့တွင်ပါရှိသည့် ငွေ့ပျံအောင်းပူသည် အခန်းတွင်း၌ ဖြတ်သန်းလျက်စီးနေသော ရေသို့ကူးစက်သွားသဖြင့်၊ အကယ်၍ ထိုရေမှအပူကိုလျင်မြန်စွာ ထုတ်မပစ်ဘဲ

ထားလျှင်ထိုရေသည်လည်း ဆူလာပေမည်။ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံသည် မြစ်ကမ်းပါ၌ ရှိလျှင်၊ ရေကို တစ်နာရီလျှင် ဂါလံပေါင်းသန်းနှင့်ချီ၍ စုတ်ယူအသုံးပြုပြီးလျှင်၊ ထိုရေကို မြစ်၏အောက်ပိုင်းတွင် ထုတ်လွှတ်လိုက်သည်။

အကယ်၍ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံသည် မြစ်ကမ်းပါးပေါ်၌မရှိခဲ့သော်၊ စက်တွင်လိုသည့်ရေကို မည်သည့်ရေပေးကုမ္ပဏီမှ လုံလောက်စွာမပေးနိုင်သဖြင့်၊ ရေကို အအေးခံပြီးလျှင် ထပ်တလဲလဲ အသုံးပြုကြရသည်။ ထိုသို့ အအေးခံရာတွင် မျှော်စင်ကဲ့သို့ အဆောက်အအုံကြီးများကို သုံးလေ့ရှိသည်။ မျှောင်စင်များကို သံခံအင်္ဂါတေဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားသည်။ မျှော်စင်၏အမြင့်သုံးပုံတစ်ပုံခန့်၌ သေးငယ်သောအပေါက်များပါရှိသည့် ပိုက်လုံးများစွာ တပ်ထားသည်။ ဤပိုက်လုံးများတွင် ကွန်ဒင်ဆာ၌ အသုံးပြုခဲ့သည့်ရေကို ပန်းသွင်းပေးသည်။ ထိုအခါပိုက်လုံးများမှ ရေပန်းထွက်လာ၍၊ အောက်ဘက်၌ရှိသောကန်ထဲသို့ ကျရောက်သည်။ ထိုသို့ကျရောက်စဉ်လမ်း၌ လေအေးနှင့် ထိတွေ့သဖြင့် အေးသွားသည်။ မျှော်စင်ကိုမီးခိုးတိုင်များကဲ့သို့မြင့်မားစွာဆောက်လုပ်ထားခြင်းမှာ ရေပူသည် လေကောင်းကောင်းရရှိ၍၊ အေးသွားစေရန်အတွက် ဖြစ်သည်။ ဤမျှော်စင်၏အောက်ခြေတွင် လေဝင်ရောက်နိုင်အောင် အပေါက်များဖောက်ထားသည်။

အအေးမှူးရာ၌ ရေကို ထပ်တလဲလဲအသုံးပြုလျက် ရှိသော်လည်း၊ ထိုသို့အသုံးပြုရာ၌ အငွေ့ပျံတက်ခြင်းဖြင့် ဗရအမြောက်အမြားဆုံးရှုံးသည်။ ထိုသို့ဆုံးရှုံးသွားသည့် ရေကို အစားထိုးပေးရသည်မှာ တစ်နာရီလျှင် ဂါလံ ၁၀၀၀၀ ခန့်ပင်ရှိသဖြင့်၊ မြစ်ရေကို သုံး၍အအေးခံသည် ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် မျှော်စင်၌ အအေးခံသည်ဖြစ်စေ၊ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံသည် ရေအမြောက်အမြားကို လိုပေသည်။ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံသည် လျှပ်စစ်ဓာတ် သုံးစွဲသည်မှာ တာပိုင်ရှပ်နှင့် အောလတာနေတာတို့ ဆက်ထားသည့် နေရာမှ အစပြုသည်။ ခေတ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံများတွင် အလည်မြန်သော စက်မျိုးကိုသာ အသုံးပြုသည်။ အသုံးများသောစက်နှစ်မျိုးမှာ တစ်မိနစ်လျှင် အပတ်ပေါင်း ၁၅၀၀၀၀၀ မျှလည်နိုင်သော ပိုစွန်းလေးစွန်းရှိစက်မျိုးနှင့် တစ်မိနစ်လျှင် အပတ်ပေါင်း ၃၀၀၀၀၀၀ မျှလည်နိုင်သော ပိုစွန်းနှစ်စွန်းရှိ စက်မျိုးဖြစ်သည်။ မက်ဂါဝပ် ၆၀ (ကီလိုဝပ် ၆၀၀၀၀) ရှိသောစက်မှာ အသုံးများသောစက်မျိုးဖြစ်သော်လည်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ မက်ဂါဝပ် ၁၀၀ ရှိသည့် စက်ကိုလည်း အသုံးပြုကြသည်။ အော်လတာနေတာများကို ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဖြင့် အအေးခံရန်အစီအစဉ်မှာ၊ မကြာသေးမီကမှအောင်မြင်ခဲ့သော တိုးတက်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ရစ်ပတ်ထားသည့် ဝိုင်ယာ၏ ခုခံအားသည် အပူအသင့်အတင့်ကိုဖြစ်ပေါ်စေသဖြင့်၊ ထိုအပူကိုဖယ်ရှားပစ်ရန် လိုပေသည်။ အော်လတာနေတာကို ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဓာတ်ငွေ့ပါသော အခန်းတွင် ပိတ်ထားသောအခါ၊ (ဟိုက်ဒရိုဂျင်တွင် အပူစွမ်းရည်သည် လေထက်ကြီးမားသောကြောင့်) အော်လတာနေတာသည် အေးလျက်နေသည့်ပြင်၊ အော်လတာနေတာမှ ထုတ်လုပ်ပေးသည့် ဗို့အားမှာ ၁၁၀၀၀ ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံဗို့အား ၃၃၀၀၀ ထုတ်လုပ်ပေးသည့် အော်လတာနေတာများကိုပင် ဆောက်လုပ်အသုံးပြုကြသည်။

လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို အော်လတာနေတာမှ စက်ရုံနှင့်တစ်ဆင့် တခြားဆောက်လုပ်ထားသော ဆွစ်ဂီယာသို့ ပို့ဆောင်ပေးသည်။ ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ၌ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို တသမတ်တည်း ပို့ဆောင်ပေးရန် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သဖြင့်၊ ခလုတ်များကို အကာအကွယ်များလုပ်၍ စီစဉ်ထားရသည်မှာ အလွန်တရာ ရှုပ်ထွေးပေသည်။

သင်၏အိမ်တွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြီးကို စံနှစ်တကျသွယ်ထားလျှင်၊ လျှပ်စစ်မီးဖို၊ သို့မဟုတ် မီးတိုင်၏ ချို့ယွင်းမှုကြောင့်ဖြစ်သော ရော့ဆာကစ်သည် ဝိုင်ယာကြီးများမှ တဆင့် အိမ်ကိုမီးမလောင်စေဘဲ၊ ဒဏ်ခံကြီးကိုသာလျှင် အရည်ပျော်စေသည်။ ထိုအခါတွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဆာကစ်သည် ပြတ်သွား၍၊ ကျန်ဆာကစ်များမှာ အကောင်းပကတိ ကျန်ရစ်သည်။ ဆာကစ်သည် လျှပ်စစ်ဓာတ် လှည့်ပတ်

သောလမ်းဖြစ်သည်။ ထိုလမ်းစပြတ်သွားလျှင်၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကြီး ပြတ်တတ်သည်။ ဤအခြင်းအရာကို ရော့ဆာကစ်ဟု အင်္ဂလိပ်လိုခေါ်သည်။

ဓာတ်အားပေးစက်ရုံတွင်လည်း ဤအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စီစဉ်ထားပုံမှာ အိမ်များမှာထက်ကြီးကျယ်သည်။ ဓာတ်အားပေး စက်ကရိယာများကို တည်ဆောက်ရာ၌ တတ်နိုင်သမျှ ဂရုတစိုက်ဆောက်လုပ်ပေးထားသော်လည်း၊ ထိုကရိယာများမှာ မပျက်ဘဲမနေကြချေ။ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်စေ စက်ပျက်သွားခဲ့သော်၊ ထိုပျက်စီးသွားရာကို ပြုပြင်ပေးရန် အစီအစဉ်အသင့်ရှိရပေမည်။ ပုံပမာအော်လတာနေတာတွင် လျှပ်စစ်ဓာတ်ပျက်စီး၍ ရော့ဆာကစ် ဖြစ်သွားသောအခါ၊ အသင့်ရှိသော အန္တရာယ်ထိန်းဂီယာသည် ဆိုင်ရာခလုတ်ကို ချက်ခြင်းပိတ်လိုက်၍၊ ထိုအော်လတာနေတာကို ဆာကစ်မှ ဖယ်ရှားပစ်လိုက်သည်။ ထိုပြင်အလိုအလျောက်မီးငြိမ်းသတ်သော စက်ကိုလည်း ဖွင့်ပေးလိုက်သည်။ အကယ်၍ ကြေးနန်းကြီးတွင် ချို့ယွင်းမှုပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်၊ အခြားအပိုင်းကို အနှောင့်အရှက်မပြုရအောင်၊ ချို့ယွင်းနေသော အပိုင်းက ခလုတ်များကို ပိတ်၍၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကို ဖြတ်တောက်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုနောက်အင်ဂျင်နီယာများဖြင့် ချို့ယွင်းနေသော အပိုင်းကို ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာအောင် ပြင်ဆင်ယူကြသည်။

ဆာကစ်ဖြတ်ခုတ်များသည် အမ်ပီယာထောင်ချီရှိသော လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးကိုဖြတ်တောက်နိုင်အောင် ကြီးမား၍ ခိုင်ခန့်ကြသည်။ အများအားဖြင့် ထိုခလုတ်များကို ဆီကန်တွင်စိမ်ထား၍၊ အုပ်ထိန်းသည့်အခန်းမှနေပြီးလျှင် လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို ပိတ်လိုက်ဖွင့်လိုက်ပြုလုပ်ပေးသည်။ ဤအခန်းတွင် ဆာကစ်ကြီးများမှလျှပ်စစ်ဓာတ်ကို ဖြတ်တောက် ပစ်နိုင်သည့်ကရိယာများ၊ ချို့ယွင်းချက် တစုံတရာရှိလျှင် ချို့ယွင်းချက်ကို သိနိုင်သည့်ကရိယာများ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်စီးပြတ်တောက်မသွားရအောင် အလိုအလျောက်ထိန်းပေးသည့်ကရိယာများ၊ ဂျင်နရေတာတစ်ခုစီ၌ရှိသော လျှပ်စစ်ဓာတ်ဝန်ကိုသိနိုင်သော ကရိယာများ ရှိကြသည်။ ဤနေရာမှနေ၍ အင်ဂျင်နီယာ များသည်လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို အရပ်ရပ်သို့ ဖြန့်ချိပေးလေသည်။

ဓမ္မစကြာသုတ္တန်။ ။ဓမ္မစကြာသုတ္တန်ဟူသည် မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူပြီးနောက်၊ ဦးဦးဖျားဖျား ဟောကြားတော်မူသော တရားဒေသနာတော် ဖြစ်ပေသည်။

ဤဓမ္မစကြာသုတ္တန်ကို ကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရား တစ်ပါးတည်းသာ ဦးဦးဖျားဖျားဟောကြားတော်မူခဲ့သည်မဟုတ်။

ဓမ္မစကြာသုတ္တန်

ဂင်္ဂါဝါဠု သံစုမကပွင့်တော်မူကြသော ဘုရားရှင်များသည်လည်း၊ ဤဓမ္မစကြာသုတ္တန်ကိုပင် ဦးဦးဖျားဖျားဟောကြားတော်မူခဲ့ကြသည်။ ထိုမျှသာမက၊ နောင်ပွင့်တော်မူမည့် ဘုရားရှင်များသည်လည်း၊ ဤဓမ္မစကြာသုတ္တန်ကိုပင် ဦးဦးဖျားဖျားဟောကြားတော်မူမည်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ဤဓမ္မစကြာသုတ္တန်ကို ဘုရားရှင်တိုင်း ဦးဦးဖျားဖျားဟောကြားလေ့ရှိသဖြင့်၊ ထူးခြားသော တရားဒေသနာတော်ဟု ဆိုသင့်လေသည်။ (ဓမ္မစက္ကကို တရားစကြာဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲသော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာများ၌ ဉာဏ်တော်နှစ်ပါးကို ဆိုလတ္တံ့သော စကားစဉ်အတိုင်း ကောက်ပြထားလေသည်။)

ဤဓမ္မစကြာသုတ္တန်ကိုပိဋကတ်ကျမ်းဂန်များ၌ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန်ဟု ခေါ်ဆိုထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ထိုစကား၌ ဓမ္မစက္က၏အရမှာအဋ္ဌကထာ၌ဉာဏ်တော်ကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်ကြောင်းပြဆိုထားသည်။ ထိုဉာဏ်တော် သည် (၁) ပဋိဝေဉာဏ် = ထိုးထွင်းသိဉာဏ် (၂) ဒေသနာဉာဏ် = ဟောပြောပြဉာဏ်ဟု နှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိလေသည်။

ထိုနှစ်မျိုးနှစ်စားသောဉာဏ်တို့တွင် ပဋိဝေဉာဏ်တော်သည် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ဒေသနာဉာဏ်တော်ကား ဗာရာဏသီ ပြည် တူသိပတနမိဂဒါဝန်တော၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ကိုယ်တော်တိုင် ပဋိဝေဉာဏ်တော်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူသော သစ္စာလေးပါးတရားမွန်တို့ကို သူတပါးတို့အား သိစေရန် ဒေသနာဉာဏ်ဖြင့် ဟောပြောပြသတော်မူရသည်။

ပဝတ္တနဆိုရာ၌ ဖြစ်စေခြင်းဟုဆိုလိုရာ၊ ဆိုခဲ့ပြီးသော ဉာဏ်တော်နှစ်ပါးကိုဖြစ်စေခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရလေသည်။ ထိုကြောင့် မြတ်စွာဘုရား၏ထိုဉာဏ်တော် နှစ်ပါးကိုဖြစ်စေသောသုတ္တန်တရားတော်သည် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန သုတ္တန်တရား တော်ဖြစ်ကြောင်း သိရလေသည်။

ဤဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန်၌ သစ္စာလေးပါးတရားမွန်တို့ကို မဟောကြားမီ၊ ရှေးဦးစွာ မလိုလားထိုက်သော အယူဝါဒတို့ကိုဟောပြတော်မူ၏။

ထိုအယူဝါဒများကား (၁)ကာမသုခလ္လိကာနယောဂ (၂) အတ္တကိလမထာနယောဂဟုနှစ်မျိုးရှိရာ၊ ကာမသုခလ္လိကာနယောဂဆိုသည်မှာ လောကာယတဝါဒကိုဆိုသည်။ ထိုဝါဒ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ မျက်မြင်လောက၌ စားကြ၊ သောက်ကြ၊ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာတို့ကို ခံစားပျော်ပါးကြရန်ပင်ဖြစ်သည်။ လောကနိဗ္ဗာန်နှင့် ပျော်ပိုက်ရေးဝါဒသာ ဖြစ်ပေသည်။ နောက်အတ္တကိလမထာနယောဂဝါဒကား၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ရရှိရေးအတွက်၊ မိမိကိုယ်ကို ဒုက္ခပေးရမည်ဟု ဆိုလိုရင်း ဝါဒပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုဝါဒနှစ်မျိုးစလုံးကို မြတ်စွာဘုရားသည် ချွင်းချက်မရှိပယ်တော်မူခဲ့လေသည်။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ရန်အရေးဖြင့်၊ လူ့လောကစီးပွား၊ လူ့လောကစည်းစိမ်များကိုစွန့်လွှတ်၍၊ ရဟန်းပြုသူမှန်က မည်သည့်ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ၌မျှကပ်ငြိနေရန်မသင့်လျော်ချေ။ ကာမဂုဏ်၌ကပ်ငြိတပ်မက်နေမှုသည် အတွင်းစိတ်သန္တာန်၏ ကြီးပွားမှုကို တားမြစ်ပိတ်ပင်စေသည်။ စင်စစ်အားဖြင့်၊ အာရုံမွန်ကို အောက်မေ့မှုသတိ၊ အပြားအားဖြင့်ကောင်းစွာ သိမှုဆင်ခြင်တုံပညာတို့ကိုလည်း၊ ပျက်ပြားချွတ်ယွင်းစေတတ်သည်။

ဘုရားအလိုတော်နှင့် ပင်ကိုယ်သဘာဝရင်း အရဆိုလျှင်၊ ထိုကာမဂုဏ်စည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားမက်မောတွယ်တာကပ်ငြိမှုသည် တစ်ခုသောအစွန်းလည်းဖြစ်၏။ မမြတ်သောအကျင့်လည်းဖြစ်သည့်ပြင်၊ တိုးတက်ခြင်း၏ အကြောင်းတရားလည်း မဟုတ်ချေ။

ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ၌ မက်မောမှုသည် အစွန်းတစ်ခုဖြစ်သကဲ့ သို့နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာရရှိရန်အရေးဖြင့်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကို သည်းထန်စွာ ဒုက္ခပေးမှုသည်လည်း၊ တစ်ခုသောအစွန်းပင်ဟုမြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည်။ ယင်းကိုဆင်းရဲဟူ၍လည်းကောင်း၊ အရိယာတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အကျိုးမဲ့ဟူ၍လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းကို ဟိန=အယုတ်တရားဟု ဟောတော်မမူချေ။ မှန်ပေသည်။ မိမိကိုယ်ကို ဒုက္ခပေးတတ်သော အတ္တကိလမထာနယောဂအကျင့်သည် စင်စစ်ပယ်စွန့်ရမည့် အစွန်းတစ်ခုမှန်သော်လည်း၊ ယင်းသို့ ဒုက္ခပေး၍၊ ပြင်းထန်သော အကျင့်များကို ကျင့်သုံးသူတို့သည် လူသာမန်တို့ မဟုတ်သည့်ပြင်၊ ထိုအကျင့်များလည်း လူသာမန်တို့ ကျင့်သုံးနိုင်သော အကျင့်များမဟုတ်ရကား ဟိန =အယုတ်တရားဟု ဟောတော်မမူချေ။

ဤမိမိကိုယ်ကိုဒုက္ခပေးတတ်သောအကျင့်ကို ကိုယ်ခန္ဓာအားနည်းလျှင် သတိပညာလည်း အားနည်းတတ်သည်ဖြစ်ရာ၊ အတွင်းစိတ်သန္တာန်၏တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းကို ပိတ်ဆီးတတ်သဖြင့် တစ်ခုသောအစွန်းဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ရဟန်းများ ပယ်စွန့်ရမည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

ယင်းသို့ ဤအစွန်းများကို ပယ်စွန့်ရမည်ဟုဟောတော်မူခြင်းသည် ရှင်တော်ဘုရား၏ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် သိတော်မူချက်များပင်ဖြစ်၍၊ ကိုယ်တွေ့များကို ဟောပြတော်မူခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ရှေးမဆွကမင်းစည်းစိမ် ခံစားတော်မူသောအခါ၊ ကာမသုခလ္လိကာနယောဂကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ခဲ့၍၊ ဒုက္ခရစရိယာကျင့် တော်မူသောအခါ၊ အတ္တကိလမထာနယောဂကျင့်စဉ်ကိုကျင့်ခဲ့သည်။ မှန်လှသည်။ အရမ်းမဲ့ယုံကြည်ဘို့ တစုံတရာဗုဒ္ဓဘာသာတရားတော်၌ မရှိချေ။ ဤသို့လျှင် ပယ်စွန့်ထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ မရ

ဓမ္မစကြာသုတ္တန်

ကြောင်းအစွန်းနှစ်ပါးကို ပယ်စွန့်ရမည်ဟု ဟောတော်မူပြီး လျှင်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် အထူးရှာဖွေ၍ရသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြောင်း ဉာဏ်မျက်စိကိုပြုပေးတတ်သော အကျင့်မြတ်တရားအလင်းရောင်ကိုလည်း ထွန်းလင်း ပြတော်မူလေသည်။

သို့ထွန်းလင်းပြတော်မူသော ထိုတရားအလင်းရောင် သည်လည်း၊ ရှည်လျားလှစွာသောကာလက ဖုံးကွယ် နေသော ရှေးဟောင်းကျင့်စဉ် လမ်းရိုးပင်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကျင့်စဉ်သည် ကိလေသာငြိမ်းရန်၊ စင်ကြယ်သော ဉာဏ်အမြင်ရရန်၊ အမှန်ကို ထိုးထွင်းသိရန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် တရားအလင်းရောင်ပင်ဖြစ်၍၊ ယင်း၏ အမည်မှာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါဟု တွင်လေသည်။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ဟူသည် အလယ်အလတ်ကျင့်စဉ်ဖြစ်၏။ ယင်းသည့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါအမျိုးအစား အရေအတွက်ကား

- (၁) သမ္မာဒိဋ္ဌ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော သိမြင်မှု
 - (၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော ကြံစည်မှု
 - (၃) သမ္မာဝါစာ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော ဝစီကံမှု
 - (၄) သမ္မာကမ္မန္တ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော ကာယကံမှု
 - (၅) သမ္မာအာဇီဝ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှု
 - (၆) သမ္မာဝါယာမ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော အားထုတ်မှု
 - (၇) သမ္မာသတိ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော အောက်မေ့မှု
 - (၈) သမ္မာသမာဒိ = ကောင်းမြတ်စင်ကြယ်သော တည်ကြည်မှု
- ဟု ရှစ်မျိုးရှစ်ပါးရှိလေရာ၊ ယင်းကိုပင် မဂ္ဂင် = မဂ်၏အစီအပိုင်းဟု ခေါ်လေသည်။

ဤရှစ်မျိုးသောလမ်းမှန်ကျင့်စဉ်များကို အရမ်းမဲ့ ဟောတော်မူသည်မဟုတ်။ ကိုယ်တော်တို့ထိုးထွင်း၍ သိပြီးမှဟောကြောင်းကို တထာဂတေနအဘိသမ္မုဒ္ဓါ ဟူသော စကားဖြင့်ထင်ရှားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ထိုးထွင်းသိသည်ဟူသော အဓိပ္ပါယ် ပါရှိသည့် ထို တထာဂတေနအဘိသမ္မုဒ္ဓါဟူသော စကားရပ်ဖြင့်၊ အချို့ဟိန္ဒူပညာရှိများ ယူဆပြောဆို နေသော ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသည် ဟိန္ဒူဘာသာမှ ခွဲထွက်သွားသော ဘာသာရပ် ဖြစ်သည်ဟူသောစကားမှာ အခြေအမြစ် မခိုင်လုံသော ယင်းတို့၏ အတ္တနော မတိမျှသာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိသင့် ပေသည်။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အလယ်အလတ်ကျင့်စဉ်ဟု အမည်ပေးထား သာဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဟူသည် ပူဇော်မှုယုံကြည်မှုသက် သက်မျိုးမဟုတ်ဘဲ၊ ကိုယ်တိုင်လုပ်ထုံးဖြင့်ကျင့်သုံးရသော နိဗ္ဗာန်လမ်းစဉ်မျိုး ဖြစ်ကြောင်းလည်း၊ ကောင်းစွာထင် ရှားလှ၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါကြောင့်ရအပ်သော အကျိုးတရားမှာ ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးသဖြင့်ရအပ်သော အလွန်စင် ကြယ်မွန်မြတ်သော ချမ်းသာအကျိုးတရားပင် ဖြစ်လေ သည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့အား ထိုနေ့က တရားအလင်းရောင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါကို ထွန်းပြဟောတော်မူခဲ့ သည် မှာ ယခုဘဝ၌သော်လည်းကောင်း၊ နောင်ဘဝတို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဘဝချမ်းသာ လောကစည်းစိမ်များ ကိုရစေနိုင်ရန် ထွန်းပြဟောကြားခဲ့သည်မဟုတ်ဘဲ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာကိုရရန်၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာသို့ ဆောင်ပို့နိုင်သော တစ်ခုတည်း၊ တစ်ကြောင်းတည်း၊ တစ်ရောင်တည်းသော ဓမ္မနည်းလမ်းစဉ်အဖြစ်ဖြင့်၊ ဟော ကြားခဲ့ကြောင်း သိသင့်ပေသည်။

ဤသုတ္တန်ဒေသနာ၏ အစပိုင်း၌ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ ၏အယူမှားကိုပယ်ဖျက်ပြီးလျှင်၊ တရားစစ်၏အခြေခံ သစ္စာလေးပါးကို အကျယ်ရှင်းလင်းဟောပြတော်မူ၏။ ထို သစ္စာလေးပါးမှာ ဆင်းရဲအမှန်ဟူသော ဒုက္ခသစ္စာ၊ ဆင်းရဲ ဖြစ်ကြောင်းအမှန်ဟူသော သမုဒယသစ္စာ၊ ဆင်းရဲ ချုပ်ငြိမ်းရာအမှန်ဟူသော နိရောဓသစ္စာ၊ ဆင်းရဲချုပ်ငြိမ်း ရာသို့ ရောက်ကြောင်းအမှန်ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာဟူသော ဤလေးပါးတည်း။ ဤသစ္စာလေးပါးတရားကိုပင် အရမ်းမဲ့ ယုံကြည်စရာအရာ မဟုတ်။ လက်တွေ့မျက် မှောက်ပြုရ မည့်တရားများဖြစ်ကြောင်းကို မှတ်သားရပေမည်။

ဤသစ္စာလေးပါးတရား၌ ဆင်းရဲကို အရင်းခံထား၍ ဟောကြားသော်လည်း၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရာကိုလည်း ဟောပြုလျက်ရှိ၏။ ဆင်းရဲကို မည်သူမျှအလိုမရှိ ချမ်း သာကိုသာ လိုချင်ကြ၏။ သို့ရာတွင် လူအမျိုးမျိုး၊ နတ်အ ထွေထွေရှိနေကြသဖြင့်၊ တစ်ဦးအား ချမ်းသာဖြစ်သော အရာသည် အခြားတစ်ဦးအား ချမ်းသာဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မုချဆိုနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်၍၊ မိမိလိုလားတိုင်းသော ချမ်းသာဟူသမျှ ပြည့်စုံနိုင်မည့် နိစ္စထာဝရဖြစ်သည့် ကောင်းကင်ဘုံမျိုး မရှိနိုင်။

ခံစားမှုဝေဒနာစွဲ၍ဖြစ်သောချမ်းသာမျိုးသည် တည်မြဲ သောချမ်းသာမျိုးမဟုတ်ချေ။ ခံစားမှုနှင့်စပ်သောချမ်းသာ မျိုး၏မမြဲပုံမှာ ကျွန်ုပ်တို့၏ကိုယ်တွေ့ပင်ဖြစ်၍၊ ထင်ရှား လှ၏။ ရှင်တော်ဘုရား၏တရားတော်အလို နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ဟူသည် ဒုက္ခအားလုံးအကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းမှုသန္တို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်သောအေးငြိမ်းမှုဟူသောချမ်းသာမြဲပင်ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယဖြန့်သော သမုဒယသစ္စာ၌ ဝေဖန်ပြသော ပေါရောဗ္ဗ ဝိကာဟူသော စကားအရ၊ တဖန်ဘဝသစ်ကို ပေးဘတ်၏ဟု အဓိပ္ပါယ်ကျရာ၊ သတ္တဝါတို့အား နောင်ဘဝ ရှိကြောင်း ဘုရားဝန်ခံတော်မူသည်။ ထိုစကားရပ်ဖြင့်နောက်ဘဝမရှိသူဟု ယူလေ့ရှိကြသူ ဥစ္ဆေဒဝါဒသမားတို့အားယင်းတို့၏အယူမှားကြောင်းကို ဖြေကြားရာ ရောက်သည်ကိုလည်း၊ အထူးသတိပြုသင့်ပေသည်။

ဤသုတ္တန်ဒေသနာ၏ အလယ်ပိုင်း၌ ရှေးကမကြားစဖူးသော တရားထူးတို့၌ ဉာဏ်အလင်း ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဟောတော်မူ၏။ ထို့အတူပင်ထိုသစ္စာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ် သုံးပါး ဖြစ်ပုံနှင့် တဆယ့်နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာတို့ကို အကျယ်ခွဲခြားပြတော်မူသည်။

- သစ္စာလေးပါးတို့တွင်
- ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိရမည်။
- သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ပစ်ရမည်။
- နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုရမည်။
- မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားများရမည်။

ဤသစ္စာလေးပါးနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အသိဉာဏ်မဖြစ်ပေါ်သေးသမျှ၊ သမ္မာဓမ္မာဓိဉာဏ်ကို ရရှိကြောင်းလောက၌ ပြောပြတော်မမူ။ သစ္စာလေးပါးကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိမြင်တော်မူသော အခါကျမှ၊ သမ္မာသမ္မောဒိဉာဏ်ကို ရရှိတော်မူကြောင်း ဟောပြောတော်မူ၏ဟု သုတ်အဆုံး၌ မိန့်တော်မူ၏။

ဤကား ငါ၏အဆုံးစွန်သောဘဝတည်း၊ နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိဟု အဆုံးသတ်ဘဝအဖြစ်ကို ထင်ရှားစွာ ပြတော်မူပြီးလျှင်၊ ဤတရားဦးဒေသနာတော်ကို ပြီးဆုံးစေတော်မူ၏။

ဒေသနာတော်၏အဆုံး၌ အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်သည် ရှေးဦးစွာနိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုကာ၊ သောတာပန် ဖြစ်လေသည်။ တရားအလင်းရောင်၏အကြည်ဓာတ်ကို ခံယူရန်လာရောက်ကြသော ထောင်သောင်းမကများပြား လှစွာသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ကောင်းချီးနုမော်သာခုခေါ်ဆိုကြလေကုန်သတည်း။ (ပဉ္စဝဂ္ဂိ ငါးဦး-ရှု။)

ဆရာဉာဏ်

ဓမ္မစေတီမင်း (မြန်မာ ၈၃၃-၈၅၄)။ ။ဓမ္မစေတီမင်းသည် ဘုရင်မရှင်စောပု၏ ရိုက်ရာကိုဆက်ခံ၍၊ ဟံသာဝတီပြည်ကို စိုးမိုးအုပ်ချုပ်သော မွန်ဘုရင်ဖြစ်သည်။ ဝါရီရုမင်းဆက်တွင် ဘုန်းတန်ခိုးအကြီးဆုံးသော ဘုရင်တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ငယ်စဉ်ကရဟန်းဝတ်နှင့် အင်းဝတွင်စာသင်ကြားခဲ့ရာ၊ ရဟန်းဘွဲ့အားဖြင့် ဓမ္မဓရဟုတွင်သည်။

အင်းဝ၌ မွန်ဘုရင်ရာဇာဓိရာဇ်၏ သမီးတော်ရှင်စောပုသည် အင်းဝပြည့်ရှင် မိုးညှင်းမင်းတရား၏ မိဖုရားအဖြစ် နေထိုင်ရသည်ကို မပျော်ပိုက်၍၊ ဓမ္မဓရနှင့်အခြား မွန်ရဟန်းတစ်ပါးဖြစ်သော ဓမ္မဉာဏတို့ထံ ဟံသာဝတီသို့ ပြန်လိုကြောင်း အကူအညီတောင်းခံလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၇၉၁ခုတွင် ဓမ္မဓရလည်း ဓမ္မဉာဏနှင့်အတူ မိဖုရားရှင်စောပုကို ခိုးယူ၍၊ ဟံသာဝတီသို့ လှေနှင့်စုန်ဆင်းပြေးလေသည်။

သက္ကရာဇ် ၈၁၄ခုတွင် ရှင်စောပုသည် ဗညားကျန်းတောအမည်နှင့် ဟံသာဝတီဘုရင်မဖြစ်လာသောအခါ၊ ကျေးဇူးရှိခဲ့ဘူးသောဓမ္မဓရရဟန်းအား လူဝတ်လဲစေ၍၊ မိမိ၏သမီးတော်နှင့် ထိမ်းမြားစေပြီးလျှင်၊ ဓမ္မစေတီဟူသော အမည်ကို ခံယူစေကာ၊ အိမ်ရှေ့အရာအပ်နှင်းလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၂၁ခု၌ ရှင်စောပုသည် သမက်တော် ဓမ္မစေတီအား ထီးနန်းအပ်၍၊ ဒဂုံသို့သွားရောက်နေထိုင်ယင်း၊ ထိုမြို့၌ပင် ၈၃၃ ခုတွင် အနိစ္စရောက်သည်။ ထိုအခါမှစ၍ ဓမ္မစေတီလည်း ဘုရင်မရှင်စောပု၏ အရိုက်အရာဖြစ်သော ဟံသာဝတီပြည်အလုံးကို ဆက်ခံအုပ်စိုးရလေသည်။ မင်းအဖြစ်သို့ရောက်သော အခါ၊ ရာမာဓိပတိဟူသောဘွဲ့ကို ခံယူ၏။

ဓမ္မစေတီမင်းသည် သာသနာပြု မင်းကောင်းတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ အထူးထူးသောကျမ်းဂန်တို့ကို တတ်မြောက်သည်။ ဘုရားပုထိုးများစွာတည်သည်။ ဝတ်ဖြူလဲ၍ သံဃာတော်တို့အား စာပေသင်ကြားပို့ချသည်။ တရားနှင့်အညီ မင်းပြုသည်။ ဓမ္မစေတီမင်းသည် သက္ကရာဇ် ၈၃၇ခု တပို့တွဲလတွင် ဟံသာဝတီအား မထေရ်မြတ်များကို တောင်းပန်၍၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့စေလွှတ်ကာ သိက္ခာသစ်တင်စေသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၈ခု ဒုတိယဝါဆိုလတွင် မထေရ်မြတ်များသည် ကလျာဏီမြစ်၌ မဟာဝိဟာရဝါသီဂိုဏ်းမြတ်၏ အဆက်အနွယ်ဖြစ်သော ရဟန်းသံဃာတော်များထံမှ ရဟန်းအဖြစ် ထပ်မံခံယူကြသည်။ မထေရ်မြတ်များသည် ထိုနှစ်နတ်တော်လဆန်း ၈ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဟံသာဝတီသို့ ပြန်လည်ဆိုက်ရောက်ကြသောအခါ၊ ကလျာဏီသိမ်တော်ကြီးကိုတည်ကြသည်။ ကလျာဏီသိမ်တော်ကြီးသည် ပဲခူးမြို့အနောက်မျက်နှာ မဇင်းချောင်းရပ်ကွက် ရွှေသာလျောင်းဘုရားသွားရာလမ်းတွင် ယခုထက်တိုင် အထင်အရှားရှိသည်။ သက္ကရာဇ်၁၃၁၆ခု၌ အဆိုပသိမ်တော်ကြီးကို ပြန်လည်မွမ်းမံပြင်ဆင်၍ သိမ်တော်ဖွင့်ပွဲကို စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာကျင်းပသည်။ ဓမ္မစေတီမင်းသည် ယင်းကလျာဏီသိမ်တော်ကြီးကို အကြောင်းပြု၍၊ သက္ကရာဇ် ၈၄၁ခု၌ ကျောက်စာရေးထိုးစိုက်ထူထားရာ၊ ကလျာဏီကျောက်စာဟုတွင်သည်။ (ကလျာဏီကျောက်စာ-ရှု။)

ထိုနောက် ဓမ္မစေတီမင်းသည် နိုင်ငံတော်အတွင်း
ငွေ၊ နန်းအရပ်များရှိ ရဟန်းတို့အား ယင်းကလျာဏီ
သိမ်တော်ကြီးတွင် သိက္ခာသစ်တင်၍ ရဟန်းအဖြစ် ထပ်မံ
ခံယူစေလေသည်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၄ ခုနှစ်၌ ဓမ္မစေတီ
မင်းသည် သားတော်ဗညားရံ လုပ်ကြံ၍ အနိစ္စရောက်
လေသည်။

ဤမင်း၏လက်ထက်၌ တိုင်းနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းသာယာ၍၊
စည်ပင်ပြောသည်။ ဝါရီရုဓမ္မသတ်ကို ရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ
မထေရ်မြတ်က မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုသည်။ ထိုပြင်
ဤမင်းလက်ထက်၌ သီဟိုဠ်မင်း၊ ကျည်းမင်းတို့နှင့် ရာဇ
သံအတူအပြန်စေလွှတ်သည်။ ယူနန်ပြည်နှင့်လည်း မီးမ
သေရေမနောက် ချစ်ကြည်စွာ ဆက်ဆံသည်။ ဤမင်း၏
တရားစီရင်ထုံးများကို ဓမ္မစေတီမင်းဖြစ်ထုံးဟု ခေါ်တွင်
လေသည်။ ထိုမင်း၏ ပညာရှိအမတ်တစ်ဦးသည်
သမိန်ဗရမ်းဖြစ်သည်။ (သမိန်ဗရမ်း-ရှု။)

ဓမ္မတာသုံးဆယ် ။ ။ ဓမ္မတာဆိုသည်မှာ ဖြစ်ရခြေ
သဘောတရား၊ ပြုလုပ်ရခြေသဘောတရားကိုဆိုသည်။
ဓမ္မတာသုံးဆယ်ကား ဘုရားရှင်တို့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သော
ဓမ္မတာဖြစ်၍၊ အလုံးစုံသောဘုရားရှင်တို့ ဖြစ်ရခြေပြု
လုပ်ရခြေ သဘောတရားဖြစ်သည်။

ပစ္စိမဝိကဖြစ်သော ဘုရားလောင်းတို့သည်

- (၁) မယ်တော်ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေတော်မူခြင်း
- (၂) ထက်ဝယ်ဖွဲ့ကာ ပြင်ပသို့ မျက်နှာပြု၍ နေတော်
မူခြင်း
- (၃) မယ်တော်ရပ်လျက်သာ ဖွားမြင်တော်မူခြင်း
- (၄) တောအရပ်၌သာ ဖွားမြင်တော်မူခြင်း
- (၅) မြောက်အရပ်သို့ ခုနစ်ဖဝါးလှမ်းလျက်၊ ခြင်္သေ့မင်း
ကဲ့သို့ရဲဝံ့စွာ သုံးခွန်းသောစကားကို ဆိုတော်မူခြင်း
- (၆) နိမိတ်ကြီးလေးပါးထင်၍ သားတစ်ယောက်မွေးဖွား
ပြီးမှသာ တောထွက်တော်မူခြင်း၊
- (၇) အရဟတ္တဖိုလ်၏ တံခွန်ဖြစ်သော ရဟန်းအဖြစ်ကို
ယူတော်မူခြင်း
- (၈) အယုတ်အားဖြင့် ခုနစ်ရက်ဒုက္ကရစရိယာကျင့်တော်
မူခြင်း
- (၉) ဘုရားဖြစ်အံ့သောနေ့၌ ဂဏာနိဆွမ်းကို
ဘုဦးပေးတော်မူခြင်း
- (၁၀) မြက်အခင်း၌နေ၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်း
- (၁၁) အာနာပါနဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း၍
မာရ်စစ်သည်ကို အောင်မြင်တော်မူခြင်း

- (၁၂) ဗောဓိပင်၌သာ ဝိဇ္ဇာသုံးပါးကို အစပြု၍၊
ဆအာသာဓာရဏစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ရတော်
မူခြင်း
- (၁၃) ဗောဓိပင်အနီး၌သာ ခုနစ်ရက် ခုနစ်လီ နေတော်
မူခြင်း
- (၁၄) တရားဟောရန် မဟာဗြဟ္မာတောင်းပန်ခြင်း
- (၁၅) ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာတရားကို
ဟောတော်မူခြင်း
- (၁၆) တပို့တွဲလပြည့်နေ့၌သာ အာဏာပါတိမောက်
ပြတော်မူခြင်း
- (၁၇) ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌သာ အမြဲ သီတင်းသုံးတော်
မူခြင်း
- (၁၈) သာဝတ္ထိပြည်၌သာ ယမိုက်ပြာဋိဟာကို ပြတော်
မူခြင်း
- (၁၉) တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌သာ အဘိဓမ္မာတရားကို
ဟောတော်မူခြင်း
- (၂၀) သင်္ကဿနဂိုရ်မြို့တံခါး၌သာ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ
ဆင်းသက်တော်မူခြင်း
- (၂၁) အမြဲမပြတ် ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော်မူခြင်း
- (၂၂) ညဉ့်ဦးယာမ် မိုးသောက်ယာမ်တို့၌ ကျွတ်ထိုက်သော
ဝေနေယျတို့ကို ကြည့်ရှုတော်မူခြင်း
- (၂၃) အကြောင်းရှိလျှင် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူခြင်း
- (၂၄) အတ္ထုပ္ပတ္တိရှိလျှင် ဇာတ်ဒေသနာကို ဟောတော်မူခြင်း
- (၂၅) ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ အစည်းအဝေး၌ ဗုဒ္ဓဝင်
ဒေသနာကို ဟောတော်မူခြင်း
- (၂၆) အာဂန္တုရဟန်းတို့နှင့် အစေ့အစပ် ပဋိသန္ဓာရ
ပြုတော်မူခြင်း
- (၂၇) ဝါကျွတ်ပြီးသောအခါ ပင့်ဖိတ်သောဒါယကာတို့အား
မပန်ကြားဘဲ ကြွတော်မူခြင်း
- (၂၈) နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ပုရောဟိတကိစ္စ၊ ပစ္စာဘတ္တကိစ္စ၊
ပထမယာမကိစ္စ၊ မဇ္ဈိမယာမကိစ္စ၊ ပစ္စိမယာမကိစ္စ၊
တို့ကိုပြု တော်မူခြင်း
- (၂၉) ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုအံ့သောနေ့၌ သားပြမ်းဆွမ်းကို ဘုဦးပေး
တော်မူခြင်း
- (၃၀) ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်းသော ဖလသမာပတ်ကို
ဝင်စား၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူခြင်း။
- (ဘုရား-ရှု။)

ဦးကြီးဖေ

ဓမ္မဒိန္နာထေရီ။ ။ ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည် ဂေါတမမြတ်စွာ
ဘုရားလက်ထောက်တွင် တရားဟောကြားရာ၌၊ တရား

ကျအောင် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာဟောကြားနိုင်စွမ်းရည်ကြောင့်၊ ဓမ္မကထိကအရာ၌ဧတဒဂ်ရသော ထေရီတစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ထိုထေရီသည် ပဒုမ္မတ္တရ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်ကစ၍ ပါရမီဆည်းပူးခဲ့ရာ၊ ဘဝများစွာကျင့်လည်ပြီးနောက်၊ ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တွင် ကိကီမင်း၏သမီးတော် သုဓမ္မာမင်းသမီး ဖြစ်လေသည်။ တဖန်ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သူဌေးကြီးတစ်ဦး၏ သမီးဓမ္မဒိန္နာဟူ၍ ဖြစ်လာသည်။ အရွယ်ရောက်သောအခါ၊ ပညာသင်ဘက်မိတ်ဆွေ ဝိသာခါသူဌေးနှင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက လက်ထပ်ပေးသည်။ ဝိသာခါသူဌေးကား သောတာပန်တည်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ဝိသာခါသူဌေးသည် အမြဲသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက်၍ တရားနာလေ့ရှိသော်လည်း၊ ဓမ္မဒိန္နာသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ တစ်ကြိမ်တခါမျှမလိုက်ပါဘဲနေခဲ့ သည်။ တစ်နေ့သ၌ ဝိသာခါသူဌေးသည် သောတာပန်စခန်းမှ အနာဂါမ်စခန်းသို့ဆိုက်ရောက်ပြီး၍၊ အိမ်သို့ပြန်သောအခါ၊ ဓမ္မဒိန္နာအား ရွှင်ပြကြည်ဖြူစွာ မဆက်ဆံဘဲနေလေ၏။ ဓမ္မဒိန္နာသည် လင်သူဌေး၏ အမှုအရာကို မေးသည့်အခါဝယ်၊ သူဌေးကမိမိသည် မြတ်စွာဘုရားထံတွင် တရားနာယင်း၊ အနာဂါမ်အဖြစ်ကို ရရှိပြီး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောပြ၏။ ထိုမျှမက မိမိကို မောင်ဖွားကဲ့သို့ အောက်မေ့၍ နောက်ထပ်အိမ်ထောင်ပြုလိုကလည်း ပြုလေဟု ခွင့်ပေးသည်။ ထိုအခါ ဓမ္မဒိန္နာသည် လွန်စွာပူဆွေးလျက်ငိုယိုပြီးနောက်၊ မိမိလင်ယောက်ျားကပင် သံယောဇဉ်ကို ဖယ်ခွါနိုင်လျှင်၊ မိမိကလည်း အဘယ်ကြောင့် မခွာနိုင်အံ့နည်းဟု မာန်တက်ကာ၊ ဘိက္ခုနီမပြုခွင့်တောင်း၍၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောင်းတော်သို့ သွားလေသည်။ ကျောင်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ လူဝတ်ကိုပယ်၍ ရဟန်းပြုရာ၊ လူအများ က ခြီးကျူးအံ့ဩကြရသည်။ များစွာသော အမျိုးသမီး တို့သည်လည်း အတုယူ၍ ရဟန်းပြုကြသည်။ ဓမ္မဒိန္နာသည် မကြာမီတောသို့ထွက်၍တရားအား ထုတ်သဖြင့်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးနှင့်တကွ ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ လူအများကမေးမြန်းသော တရားပုစ္ဆာများကိုလည်း ဖြေဆိုနိုင်၏။ ထိုနောက် ဓမ္မဒိန္နာသည် ဝိသာခါသူဌေးအား မဇ္ဈိမနိကာယ်လာ စုဋ္ဌဓေဒလ္လသုတ်ကို ဟောကြားသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဓမ္မဒိန္နာအား တရားဟောကြားရာတွင် တိကျပြတ်သား မှန်ကန်ခြင်း တို့ကြောင့် ဓမ္မကထိကဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးမြှင့်တော်မူလေသည်။

ဓမ္မပဒ ။ ။ဓမ္မပဒဆိုသည်မှာ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံအပါအဝင် ခုဒ္ဒနိကာယ်မှပါဠိတော်ပင်ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်

အခါအားလျော်စွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားတော်တို့မှ လိုရင်းအချက်အလက်များကို ဂါထာဖြင့် အကျဉ်းချုံး၍၊ သီကုံးဖော်ပြထားသော ဗုဒ္ဓပါဝစနတရားတော်ရင်းများ ဖြစ်သည်။

ဓမ္မပဒပါဠိတော်တွင်၊ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရားနှင့် လူ့လောကီကျင့်စဉ်တရားသင်ခန်းစာများကို ဥပမာဥပမေယျနှင့်ဖော်ပြထားသဖြင့်၊ ဓမ္မနီတိကျမ်းတစ်ဆူ ပင်ဖြစ်သည်။ ဂါထာပေါင်း ၄၂၃ ပုဒ် ပါရှိသည်။

ဓမ္မပဒပါဠိတော်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့ကြသည်များအနက်၊ မှတ်ချက်များပါသော သင်္ဂီဆရာတော်၏ကျမ်းသည် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဓမ္မပဒကို ဥရောပတိုက်ရှိ လူများသိသာအောင် ၁၈၅၅ ခုနှစ်တွင် လက်တင် ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုနောက်မှ အင်္ဂလိပ်၊ ဂျာမန်၊ ပြင်သစ်ဘာသာများသို့ ပြန်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ဓမ္မပဒပါဠိတော်ကို တူညီသောအကြောင်းရပ်နှင့် တူညီသောဥပမာစသည်တို့ကို အစုလိုက်ဖော်ပြထား၏။ ယင်းအစုတစ်ခုကို ဝဂ္ဂဟုခေါ်သည်။ ယင်းသို့ အစုလိုက်ဖော်ပြထားသော ဝဂ္ဂပေါင်း ၂၆ ခုရှိသည်။ ယင်းတို့သည်ကား (၁) ယမကဝဂ္ဂ၊ အစုံအစုံသော တရားအကြောင်း၊ (၂) အပ္ပမာဒဝဂ္ဂ၊ မမေ့မလျော့ခြင်းအကြောင်း၊ (၃) စိတ္တဝဂ္ဂ၊ စိတ်အကြောင်း၊ (၄) ပုပ္ဖဝဂ္ဂ၊ ပန်းအကြောင်း၊ (၅) ဗာလဝဂ္ဂ၊ လူမိုက်အကြောင်း၊ (၆) ပဏ္ဍိတဝဂ္ဂ၊ ပညာရှိအကြောင်း၊ (၇) အရဟန္တဝဂ္ဂ၊ ရဟန္တာအကြောင်း၊ (၈) သဟဿဝဂ္ဂ၊ တထောင်ဥပမာအကြောင်း၊ (၉) ပါပဝဂ္ဂ၊ မကောင်းမှုအကြောင်း၊ (၁၀) ဒဏ္ဍဝဂ္ဂ၊ အပြစ်ဒဏ်အကြောင်း၊ (၁၁) ဇရာဝဂ္ဂ၊ အိုမင်းခြင်းအကြောင်း၊ (၁၂) အတ္တဝဂ္ဂ၊ မိမိကိုယ်အကြောင်း၊ (၁၃) လောကဝဂ္ဂ၊ လောကအကြောင်း၊ (၁၄) ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂ မြတ်စွာဘုရားအကြောင်း၊ (၁၅) သုခဝဂ္ဂ၊ ချမ်းသာခြင်းအကြောင်း၊ (၁၆) ဝိယဝဂ္ဂ၊ ချစ်ခြင်းအကြောင်း၊ (၁၇) ကောဓဝဂ္ဂ၊ အမျက်အကြောင်း၊ (၁၈) မလဝဂ္ဂ၊ အညစ်အကြေးအကြောင်း၊ (၁၉) ဓမ္မဋ္ဌဝဂ္ဂ၊ တရား၌တည်ခြင်းအကြောင်း၊ (၂၀) မဂ္ဂဝဂ္ဂ၊ မဂ်လမ်းအကြောင်း၊ (၂၁) ပကိဏ္ဏကဝဂ္ဂ၊ အထွေထွေအကြောင်း၊ (၂၂) နိရယဝဂ္ဂ၊ ငရဲအကြောင်း၊ (၂၃) နာဂဝဂ္ဂ၊ ဆင်အကြောင်း၊ (၂၄) တဏှာဝဂ္ဂ၊ တပ်မက်ခြင်းအကြောင်း၊ (၂၅) ဘိက္ခုဝဂ္ဂ၊ ရဟန်းအကြောင်း၊ (၂၆) ဗြဟ္မဏဝဂ္ဂ၊ ဗြဟ္မဏအကြောင်းဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဓမ္မာရုံကြီး။ ။ဓမ္မရုံကြီးသည် ပုဂံရှိရှေးဟောင်းဂူဘုရားတစ်ဆူဖြစ်သည်။ ဦးကုလားမဟာရာဇဝင်တွင် ကောင်းမှုတော်ဓမ္မရုံဟုဖော်ပြထားသည်။ မဟာဏကြီးမားသည်ကို အစွဲပြု၍ ဓမ္မရုံကြီးဟု နောင်သောအခါ တွင်ဟန်တူသည်။

www.foreverspace.com.mm

ပုဂံဘုရားတို့တွင် ပမာဏအကြီးဆုံးဖြစ်သည့် ဓမ္မရုံကြီးပုဂံဘုရား

ယင်းပုဂံဘုရားကို သက္ကရာဇ် ၅၂၉ ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သောပုဂံမင်းနရသူ တည်ခဲ့လေသည်။ ဓမ္မရုံကြီး၏ပုံစံမှာ အာနန္ဒာဘုရားနှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ အာနန္ဒာဘုရား ပုံစံကိုပင် ယူ၍တည်ထားဟန်တူ၏။ သို့သော် အာနန္ဒာဘုရားကဲ့သို့ မသပ္ပာယ်ချေ။ နရသူမင်းကြီးသည် ဓမ္မရုံကြီးကိုတည်ရာ၌၊ စေတပ်သေချာစေရန်အလို့ငှာ အကွပ်အကဲပြင်းထန်၏။ အုတ်နှစ်ချပ်အကြား၌ အပ်တစ်ဖျား ဝင်သာရုံမျှ ဟနေလျှင်ပင် ပန်းရံသမားတို့အားသေဒဏ်ဖြင့် စီရင်သောဟူ၏။ မင်းအာဏာဖြင့် ဤသို့ကွပ်ညှပ်သောကြောင့် ယင်းဘုရား၏လက်ရာသည် အခြားသောပုဂံဘုရားများ၏ လက်ရာတို့ထက် ကောင်းမွန်သည်ကိုတွေ့ရ၏။ သို့ရာတွင် ရာဇဝင်အစောင် စောင်တို့က ကောင်းမှုတော် ဓမ္မရုံလုပ်သည်လည်း၊ ကြောက်ရွံ့ခြင်းပြင်းသောကြောင့်၊ စေတပ်သေချာလွန်း၍ မပြီးလေ ဟု မှတ်တမ်းတင်လေသည်။ ယင်းဘုရား၏ ပမာဏမှာ ပုဂံဘုရားတို့တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်၏။

ဓမ္မက္ခန္ဓာ ။ ။ ဓမ္မက္ခန္ဓာဟူသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားအဘို့အစုကို ဆိုသည်။

ထိုတရားအဘို့အစုဟု ဆိုအပ်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့သည် သင်္ချာ အရေအတွက်အားဖြင့် ရှစ်သောင်းလေးထောင်မျှ ရှိသည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြဆိုကြသည်။

မည်မျှလောက် တရားများကို သင်ကြားလေ့ကျက် ဆောင်ရွက်လေသနည်းဟု ဂေါပကပုဏ္ဏားကြီးသည် အရှင်အာနန္ဒာကို မေးလျှောက်သောကာလ၊ မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဓမ္မက္ခန္ဓာရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်၊ အရှင်သာရိပုတြာ စသော

ရဟန်းတို့ထံမှ ဓမ္မက္ခန္ဓာနှစ်ထောင်၊ ဤသို့ ဓမ္မက္ခန္ဓာ ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကို မိမိဆောင်ရွက်ထားကြောင်း အရှင်အာနန္ဒာက ပြန်လည်ဖြေဆိုတော် မူ၏။

ထိုဓမ္မက္ခန္ဓာများ၏ ရေတွက်နည်းကို ဤသို့သိအပ်၏
သုတ္တန်၌ ဂါထာမဲ့ သုတ်တို့ဝယ် အနုသန္ဓေတစ်ခုလျှင် ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုကျယူ၍ ဂါထာဗန္ဓတို့၌မူ အမေးတစ်ခုလျှင်ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခု၊ အဖြေတစ်ခုလျှင်လည်း ယင်းနည်းတူ ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုကျ တွက်ယူရသည်။

အဘိဓမ္မာ၌ တိတ်တစ်ခု၊ ဒုက်တစ်ခု၊ စိတ္တဝိဘာဂတစ်ခုတစ်ခုကိုအသီးအသီး ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုစီ ယူရသည်။ ဝိနည်း၌ ဝတ္ထု၊ မာတိကာ၊ ပဒဘာဇနီ၊ အန္တရာပတ္တိ၊ အာပတ္တိဝါရ၊ အနာပတ္တိဝါရ၊ တိကပရိစ္ဆေဒတိုင်း အသီးအသီး ဓမ္မက္ခန္ဓာတစ်ခုစီယူ၍ ရေတွက်ရသည်။

ဤသို့ ဓမ္မက္ခန္ဓာရေတွက်နည်းကို ဝိနည်းအဋ္ဌကထာကြီး စသည်တို့၌ ပြဆိုထားပေသည်။

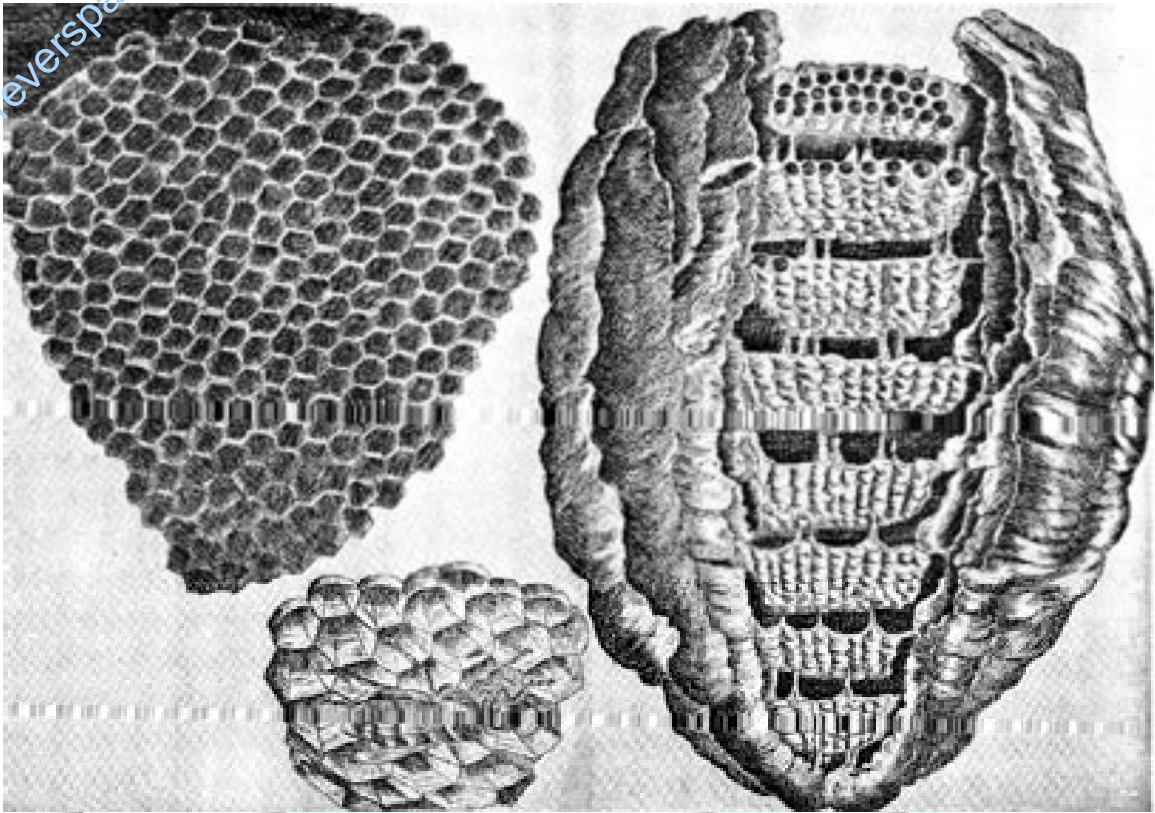
ပိဋကအားဖြင့် ဝိနည်း၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာမည်မျှ၊ သုတ္တန်၌ မည်မျှ၊ အဘိဓမ္မာ၌ မည်မျှရှိ၏ဟု ပါဠိအဋ္ဌကထာ ကျမ်းကြီး ကျမ်းခိုင် တို့၌ ပုံသေကားကျ ခွဲဝေပြထားသည်ကို မတွေ့ဘူးပေ။

သို့ရာတွင် ဝိနည်းပိဋက၌ ဓမ္မက္ခန္ဓာ နှစ်သောင်း တစ်ထောင်၊ သုတ္တန်ပိဋက၌ လေးသောင်း တစ်ထောင် အဘိဓမ္မာပိဋက၌ လေးသောင်း နှစ်ထောင်ရှိ၏ဟူ၍ ခန့်မှန်းခြေ သတ်မှတ်ပိုင်းခြားထားသော အာစရိယ ဝါဒကား ရှိလေသတည်း။

ဆရာဥာဏ်

နကျယ်ကောင်

www.foreverspace.com.mm

နကျယ်အိမ်အတွင်းပိုင်းကို ဤသို့မြင်ရသည်။

သောတာဝန်များစွာ သက်သာရာ ရလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် တစ်နေ့တခြား နကျယ်ကောင်ရေ များ ပြားလာသောအခါ၊ နကျယ်အိမ်ကြီးသည်လည်း တိုးပွားကြီး ကျယ်လာ လေသည်။

အလုပ်သမားနကျယ်ကောင်များသည် နံနက်အိပ်ရာ ထမှညာအိပ်ရာဝင်အထိ၊ မအားမလပ်အောင်အလုပ်များကြ န၏။ နကျယ်အိမ်၌ အစားအစာများပြားလာအောင် ဆောင် ရွက်ကြရ၏။ နွေဥတုကုန်ဆုံးလုနီးချိန်တွင် အလုပ်သမား နကျယ်များသည် ပထမအခန်းထက် အတန်ငယ်ကြီး သောအခန်းကလေးများကို အပူတပြင်းဆောက်လုပ် ကြ သည်။ ထိုအခန်းများ၌ နကျယ်ဘုရင်မကြီးသည် ဥအု၏။ အစားအစာအလွန်ပေါလာသည့်အခါတွင်၊ လုပ်သား န ကျယ်ကောင်များပင် ဥအုနိုင်စွမ်း ရှိလာတတ်ကြသည်။

နွေပြောင်း၍ဆောင်းအကူး တစ်စတစ်စအေးလာသော အခါ၊ လုပ်သားနကျယ်တို့သည် အလုပ်မလုပ်ဘဲ ပင်ပန်း နွမ်းနယ်လာကြတော့သည်။ စည်ကားလှုပ်ရှားလျက်ရှိ သောနကျယ်အုံကြီးလည်း ဆိတ်သုန်းခြင်းသို့ရောက် ရှိရ လေသည်။ ဤဘေးဆိုးကြီးကို ခံနိုင်ရည်ရှိသူမှာ၊ နကျယ် ဘုရင်မကြီးသာဖြစ်၏။ နကျယ်ဘုရင်မမှလွဲ၍ ကျန်နကျယ်

အားလုံး သေကြေပျက်စီးကြလေသည်။ နကျယ်ဘုရင်မ သည် ဆောင်းရာသီတစ်ရာသီလုံး အိပ်နေပြီးနောက်၊ နွေဦး ပေါက်လာသောအခါ၊ နကျယ်အုံသစ် တည်ဆောက်ရေးကို ပြန်လည်လုံးပန်းပြန်လေသည်။

နကျယ်တို့တွင် အဖော်မရှာဘဲ၊ ထီးတည်းနေသော နကျယ်များ ရှိကြသည်။ လုပ်သားနကျယ်နှင့် နကျယ် ဘုရင်မတို့မှာကားသီးသန့်မနေကြဘဲ၊ နကျယ်ထီး၊ နကျယ် မတို့နှင့်သာလျှင်နေကြ၏။ နကျယ်ထီး၊ နကျယ်မတို့ သည်လည်း သားငယ်သမီးငယ်များနှင့်အတူ အစားအစာ ရှာဖွေစုဆောင်းကာ နေထိုင်ကြလေသည်။ အချို့သော ထီးတည်းနေ နကျယ်တို့သည်ရွံ့စေးစသည်တို့ဖြင့် အသိုက် ကိုပြုလုပ်၍၊ ကျောက်ဆောင်ကြီးများအောက်၌ လုံခြုံစွာ ဆောက်လုပ်ထားတတ်ကြသည်။ အချို့အကောင်များ သည် တောင်နံရံနှင့်ပွရွှနေသောသဲမြေများထဲတွင် အသိုက် အအုံ ဆောက်လုပ်တတ် ကြသည်။ နကျယ်ကောင် အမျိုးပေါင်း ထောင်သောင်းမက များပြားစွာရှိရာ၊ အချို့ အကောင်များသည် ပျားတူလောက်ပင် ကြီးထွားကြသည်။ အချို့မှာမူ တစ်လက်မ၏ ငှပ်ငုံခန့်သာ ရှည်လျားကြ သည်။ ယင်းတို့၏အရောင်မှာ အညိုရောင်၊ ကြက်သွေး

ရောင်၊ အခါရောင်၊ အပြာရောင်စသည်ဖြင့် အရောင်မျိုးစုံရှိ၏။ ထိုအရောင်မျိုးစုံမှာ ဤအန္တရာယ်ပြုတတ်သောအဆိပ်ရှိပိုးကောင်ကို မစားမိစေရန် ငှက်သတ္တဝါများအား ‘သတိပေး’ သောအရောင်များပင်ဖြစ်သည်။

ထီးတည်းနေ နကျယ်တို့၏မိခင်သည် သားငယ်များ၏ အလိုကိုအလွန်လိုက်ရှာသည်။ သားငယ်များသည် အစားအသောက်တွင် များစွာလောဘကြီးကြ၏။ အရှင်လတ်လတ်သတ္တဝါတို့၏ အသားကိုစားရမှသာလျှင်၊ ကျေနပ်နှစ်သိမ့်ခြင်းရှိကြ၏။ ထိုကြောင့် မိခင်နကျယ်သည် နကျယ်ကလေးများကို လုံခြုံစွာမွေးမြူပြုစုရသည့် တာဝန်မျှသာမက နေ့ချင်းညချင်းကြီးထွားလာမည့် နကျယ်ကလေးများအတွက် လတ်ဆတ်သောအစာကို အရံသင့်ရှာဖွေသိုမှီးရသည့် တာဝန်ကိုပါ ထမ်းဆောင်ရလေသည်။

မိခင်နကျယ်သည် အသိုက်ပြုလုပ်လိုသောအခါ၊ မြေကြီးကို တွင်းဝတူး၍လည်းကောင်း၊ ရွှံ့ဖြင့်အိမ်ထဲရံတွင်ကပ်၍လည်းကောင်းပြုလုပ်၏။ ထိုနောက်ပျံထွက်သွားပြီးလျှင်၊ သူ့ကိုယ်နီးပါးမျှကြီးမားသော ပေါက်ဖတ်တစ်ကောင်ကို သယ်ဆောင်လာကာ၊ အသိုက်အတွင်း၌ထားခဲ့၏။ တဖန်ပေါက်ဖတ် ၄၅၂၀ကောင်ကို ဖမ်းယူပြီးလျှင် အသိုက်ထဲသို့ထည့်သိပ်ကာ၊ ထိုပေါက်ဖတ်ကောင်များအပေါ်၌ ဥတလုံးအုလေသည်။ ထိုနောက်အသိုက်ကို သေချာစွာ ဖုံးအုပ်ထားခဲ့၍၊ အလိုရှိရာသို့ ပျံထွက်သွားလေသည်။

ဤအခြင်းအရာတို့တွင် အံ့ဩဖွယ်အကောင်းဆုံးမှာ နကျယ်မကြီးသည် ထိုပေါက်ဖတ်ကောင်များကို မသေရုံ၊ အကြောသေရုံမျှသာ မိမိ၏အဆိပ်စွယ်ဖြင့်ထိုးနှံထားခြင်းဖြစ်၏။ ဥမှပေါက်သောနကျယ်ကောင်ငယ်ကလေးများသည် ထိုမသေမရှင် ပေါက်ဖတ်များကို အစာအဖြစ်စား၍ တစ်စတစ်စ ကြီးပြင်းလာကြသည်။ အချို့နကျယ်မျိုးသည် ပေါက်ဖတ်အစား၊ ယင်ကောင်၊ ပင့်ကူစသည်တို့ကို ကျွေးမွေးတတ်ကြသည်။ အချို့ကမူ ချေးပိုးထိုး၊ နံ့ကောင်၊ ပုရစ်၊ ပိုးဟပ်၊ ပိုးတုံးလုံးစသည်တို့ကို ကျွေးမွေးတတ်ကြသေးသည်။

နာမည်ကျော် ပြင်သစ်သဘာဝပညာရှင်ကြီး၊ ဇန်းအန်းနရီဖားဗရ ဆိုသူပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက ဥရောပတိုက်တွင် ချေးထိုးပိုးကို လိုက်လံသတ်စားသော နကျယ်မျိုးရှိကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့ဘူး၏။ (ဖားဗရ ဂျေ၊ အိပ်-ရှူ။) အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အနောက်တောင်ဘက်ပြည်နယ်များရှိ နကျယ်မျိုးသည် အဆိပ်ပြင်းထန်သော တာရန်တို ပင့်ကူခေါ် ကျားပင့်ကူမျိုးကိုပင် ဖမ်းယူသတ်ဖြတ်စားတတ်လေသည်။

‘လက်သမားနကျယ်’၊ ‘ပန်းရံသမားနကျယ်’ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုနိုင်သောနကျယ်များရှိသေး၏။ ယင်းတို့သည်

နကျယ်အိမ်တည်ဆောက်ရာ၌၊ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလောက်အောင်၊ အထူးကျွမ်းကျင် လိမ်မာကြသည်။ လက်သမားနကျယ်သည် တိုင်တိုင်တိုင်ဟောင်း၊ သစ်ပင်တို သစ်ပင်ဆွေးများထဲတွင် အပေါက်ဖောက်၍၊ ‘အိမ်’ ဆောက်တတ်သည်။ ပန်းရံနကျယ်သည် အသိုက်အုံကို ကျောက်ခဲကလေးများဖြင့်လည်းကောင်း၊ နေပူခံနိုင်သောကျောက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံပြတင်းဘောင်အကွဲအအက်ထဲတွင် ကျောက်မှုန့်ကလေးများနှင့် နကျယ်အိမ်ပြုလုပ်သည်ကို တွေ့ရ၏။

အနိမ့်တန်းစား သတ္တဝါကလေးများတွင် လက်နက်ကရိယာကို သုံးတတ်သောအမျိုးမှာ၊ တွင်းတူးနကျယ်ကောင်တစ်မျိုး တည်းသာဖြစ်လိမ့်မည်ဟုဆိုသည်။ ‘အယ်မိုဖီလာ’ခေါ် မျိုးစုတွင်ပါဝင်သည့် နကျယ်မျိုးသည် ခံတွင်း၌ ကျောက်စရစ်ခဲငယ်ကို ကိုက်ချီထား၍၊ ထိုခဲဖြင့် နကျယ်အိမ်ပေါ်ရှိ မြေကြီးကိုထုချ၏။ ထိုနောက် အောက်သို့ ကြေမွကျလာသော မြေကြီးကိုတဖန်ယူ၍၊ ပြန်လည်စုပုံထားတတ်လေသည်။

အချို့နကျယ်ကောင်များသည် သစ်သီးနှင့် သစ်သားတို့ကို အတော်ပင် ဖျက်စီးပစ်သည်မှာ မှန်၏။ သို့သော် နကျယ်တစ်မျိုးလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင် လူတို့အားစွာအကူအညီပေး၍၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သည်ဟု ဆိုရပေမည်။ အကူအညီပေးပုံမှာ၊ အန္တရာယ်ပြုတတ်သည့် အဆိပ်ရှိပိုးမွှားများ၏ ဘေးရန်မှ ကာကွယ်ပေးကြသည့် အပြင်၊ ပေါက်ဖတ်၊ ဖူကောင်စသည်တို့ကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းပေးကြလေသည်။

နဂါးရီကျွန်းစု ။ ။(နီကိုဗာကျွန်းစု-ရှူ။)

နဂါး။ ။နဂါးသည်ယခုခေတ်လူတို့ ဒိဋ္ဌမမြင်ဘူးသော်လည်း၊ ဘုရားဟောဇာတ်၊ ဒဏ္ဍာရီပုံပြင်တို့အရ ကောက်ယူရသော်၊ မြွေမျိုးဖြစ်၍၊ အမောက်အတက်များဖြင့်ခန့်ညားသောသတ္တဝါတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ အမောက်တွင်ရှိသော ပတ္တမြားကြောင့်၊ တန်ခိုးအလွန်ကြီးသည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ‘ပါဒေန နဂစ္ဆတိတိနာဂါ’ ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ၊ ခြေဖြင့်မသွားသောကြောင့်၊ နဂါးဟုခေါ်ဆိုကြသည်။ ထုံးဟောင်းပုံပြင်များတွင်ပါဝင်သော ထူးဆန်းသည့် သတ္တဝါများအနက် နဂါးထက်ပို၍ ရှေးကျသောသတ္တဝါ အလွန်နည်း၍ နဂါးလောက်ထင်ရှားသောသတ္တဝါမရှိချေ။

နဂါး၏ရုပ်ပုံသဏ္ဍာန်ကို တရုတ်နိုင်ငံဟန်မင်းများခေတ်က ထင်ရှားသောစာရေးဆရာကြီး ဝန်ဖူးက အောက်ပါအတိုင်းရေးသားထားလေသည်။ ‘နဂါး၏ခေါင်း၌ ဒရယ်၏ဦးချိုကဲ့သို့ချိုရှိသည်။ ဦးခေါင်းသည် ကုလားအုပ်ခေါင်းနှင့်

တူ၍၊ မျက်လုံးသည်နတ်မိစ္ဆာ မျက်လုံးနှင့်တူသည်။ လည်ပင်းမှာမူမြေနှင့်တူ၍၊ ဝမ်းပိုက်သည် ခုံးခွံနှင့်တူသည်။ အကြေးခွံသည် ငါးကြင်းအကြေးကဲ့သို့ ရှိနေ၍၊ လက်သည်းမှာမူ လင်းယုန်ငှက်၏ လက်သည်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဖဝါးသည် ကျားဖဝါးကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ နားရွက်မှာမူ၊ နွားနားရွက်နှင့်ဆင်သည်။’

မြန်မာစာပေ ကျမ်းဂန်များအရ၊ ယေဘုယျအားဖြင့် ရေနေ၊ မြေနေနှင့် တောင်နေနဂါးဟူ၍ သုံးပါးရှိသော်လည်း၊ အကျယ်အားဖြင့် နဂါးအမျိုး ၁၀၂၄ ပါးရှိလေသည်။ ကိုက်ခဲသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်သည် သစ်သားထင်းချောင်းကဲ့သို့ အဆစ်အမျက် မကွေးဆန့်နိုင်ဘဲ တံကျင်ကဲ့ သို့ ခိုင်ခန့်စွာဖြစ်သော ကဋ္ဌမုခနဂါး၊ ကိုက်ခဲသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်သည် မှည့်၍ပုပ်သော ပိန္နဲသီးကဲ့သို့ အရေယိုထွက်သော ပုတိမုခနဂါး၊ ကိုက်ခဲသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်သည် မီးလောင်သကဲ့သို့ ဖယိုဖရဲရှိသော အဂ္ဂိမုခနဂါး၊ ကိုက်ခဲသည်ရှိသော် ကိုယ်သည် မိုးကြိုးကျသကဲ့သို့ ကွဲပြတ်ပျက်စီးသော သတ္တမုခနဂါး၊ ယင်း ၄ ပါးမှ တစ်ဖန် ကိုက်ရုံဖြင့် အထက်ပါအချင်းအရာတို့ ဖြစ်စေသော ဒိဋ္ဌဝိသနဂါး၊ မြင်ရုံဖြင့် အထက်ပါအချင်းအရာ ဖြစ်စေသော ဒိဋ္ဌဝိသနဂါးမျိုး၊ နှာရှုံလေမှုတ်ရုံဖြင့် အထက်ပါ အချင်းအရာ ဖြစ်စေတတ်သော ဝိတဝိသနဂါးမျိုးဟူ၍ အဆိပ်နဂါးလေးပါးပြားသောကြောင့်၊ နဂါးအပြား ၁၆ ပါးဖြစ်၏။ ယင်း ၁၆ပါးတွင် တဖန်အဆိပ်လျင် မြန်စွာလာသော်လည်း အဆိပ်မပြင်းထန်သော အာဂတဝိသနအာဂတဝိသနဂါး၊ အဆိပ်ပြင်းသော်လည်း လျင်မြန်စွာမလာသော ယောရဝိသနအာဂတဝိသနဂါး၊ အဆိပ်လည်းပြင်း၍ လျင်မြန်စွာလည်းလာသော အာဂတဝိသယောရဝိသနဂါး၊ အဆိပ်လည်းမပြင်းထန် လျင်မြန်စွာလည်းမလာသော နအာဂတဝိသ နယောရဝိသနဂါးဟူ၍၊ လေးပါးစီ ပြားပြန်သောကြောင့်၊ ၆၄ ပါးဖြစ်သည်။ တဖန် ဥဉ်ဖြစ်သော အဏ္ဏဇနဂါး၊ ရေကြည်၌ဖြစ်သော ဇလာဗုဇနဂါး၊ အညှို့ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော သံသေဒဇနဂါး၊ ကိုယ်ထင်ဖြစ်သော ဩပပါတီကနဂါးဟူ၍၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ၄ ပါးစီပြားသော ကြောင့်၊ ၂၅၆ပါးပြားပြန်သည်။ ယင်းမှ တဖန် ရေနေနှင့်ကုန်းနေနဂါး ၂ ပါးပြားပြန်သဖြင့် ၅၁၂ ပါးဖြစ်သည်။ ယင်း ၅၁၂ ပါးတွင် ကာမဂုဏ်ခံစားသော ကာမရူပိနဂါးမျိုးနှင့် မခံစားသော အကာမရူပိနဂါးမျိုးတို့ ပြားပြန်ရာ၊ နဂါးမျိုးပေါင်း ၁၀၂၄ ပါးဖြစ်သည်။

နဂါးတို့သည်အိုင်ကြီးများ၊ သမုဒ္ဒရာကြီးများနှင့်တောင်ကြီးများအောက်တို့၌ကျက်စားတတ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ‘ဝေဘာရတောင်၏အောက်၌ မြေနေနဂါးတို့၏ ယူဇနာ၅၀ရှိသောနဂါးပြည်သည် နတ်ပြည်နှင့်တူ၍ မွေ

လျော်ဘွယ်ရှိသော မြေအပြင်နှင့်အရံဥယျာဉ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုနဂါးတို့၏ ပျော်ပါးရာ ဖြစ်သော ရေအိုင်သည် ကြည်သောရေ၊ အေးသောရေ၊ မြိန်မြတ်သောရေ၊ စင်ကြယ်သောရေရှိ၏။ မှော်သေးမှော်ညှို့မရှိ၊ ကောင်းမြတ်သောရေဆိပ်ရှိ၏။ မွေလျော်ဘွယ်ကိုဖြစ်စေ၏။ လှည်းဘီးဝန်းပမာဏရှိသော ပဒုမ္မာကြာတို့သည်ပွင့်ကုန်၏။ များစွာသော ငါးလိပ်တို့ရှိကုန်၏။ ထိုအိုင်မှထွက်ခဲ့သော တပေါဒါမြစ်သည် ၂ခုသော ငရဲကြီးတို့အကြားမှစီးခဲ့၍၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို လှည့်လည်၍စီး၏။ ဟုပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ စတုတ္ထပါရာဇိကတပေါဒါဝတ္ထုအဖွင့်၌ ဆိုသည်။ စတုကနိပါတ်ဒုဒ္ဒရဇာတ်၌ ဟိမဝန္တာတော၊ ဒုဒ္ဒရတောင်ခြေရင်း၌ မြေနေနဂါးတို့၏ပြည်ရှိကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဇိနလင်္ကာရဋီကာ၊လောကဒီပနီကျမ်း တို့၌မူမြင့်မိုရက်တောင်၏အောက်၌ သုံးခုသောအထွတ်တို့၏ အလယ်တွင် ပံသုပထဝီရှိ၏။ ပံသုပထဝီအထက်အပြင် ရတနာသဲစု၌ ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသော အသုရာပြည်သည်ရှိ၏။ သုံးခုသောအထွတ်မှပြင် ပံသုပထဝီထိပ်၌ ရတနာသဲစုဖြင့်ပြည့်၏။ ထိုသဲစု၌ နဂါးတို့သည် နေကုန်၏။ အသုရာတို့သည်လည်းကောင်း၊နဂါးတို့သည်လည်းကောင်း သွားလာသောကာလ၌ ထိုအသုရာနတ်နဂါးတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ရေ၌ခရီးလမ်းတို့သည်ထင်ကုန်၏။ ထိုရေသည် ယူဇနာရှစ်သောင်းလေးထောင်နက်၏ဟု လာသောကြောင့် မြင့်မိုရ်တောင်ခြေရင်း၌ နဂါးတို့သည် သီဒါရေထဲ၌ နေသည်ဟု သိသာသည်။ မြင့်မိုရ်တောင်၏ အာလိန်ငါးရပ်တွင်လည်းနဂါးတို့သည် ရေ၌အားကြီးသောကြောင့် ပထမအာလိန်၌အစောင့်အရှောက်ထားကြောင်းဆိုသည်။ ဓမ္မပဒကျမ်းတွင်လည်း အနဝတတ်အိုင်၌ ပဏ္ဍကနဂါးမင်းနေကြောင်း၊ မုစလိန္ဒအိုင်၌မုစလိန္ဒနဂါးနေကြောင်း၊ ဥရဝေလမြစ်၌ဥရဝေလနဂါးနေကြောင်း၊ ဂယာမြစ်၌ အဂ္ဂိဒုနဂါးနေကြောင်း၊ ဂင်္ဂါမြစ်၌ ဘုရားသခင်ကူးတော်မူသောအခါ နဂါးတို့ လှေဖန်ဆင်း၍ပို့ကြောင်း၊ နဂါးပြည်သို့ဘုရားသခင်ကိုပင့်၍သွားကြောင်း သဗ်မိတ္တာထေရီသည် ဗောဒိပင်ကိုဆောင်၍ သမုဒ္ဒရာကိုကူးသောအခါ နဂါးတို့ရေမှနေ၍ မိမိတို့ပြည်သို့ ပင့်၍သွားကြောင်း၊ ဧရာပထနဂါး ဂင်္ဂါမြစ်ထဲကပေါ်လာကြောင်း မဏိပဏ္ဍနဂါးရေထဲက ပေါ်လာကြောင်းတို့ကိုဆိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ နဂါးတို့ကို ရေနတ်မျိုးဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ပဏ္ဍရင်္ဂနဂါး၊ အရှင်ရာဟုလာ အလောင်း ပထဝီသန္ဓေရနဂါးမင်း တို့သည် သမုဒ္ဒရာ၌ နေသောရေနေနဂါးမျိုးဖြစ်သည်။

နဂါးတို့သည် ခပ်သိမ်းသောရန်စစ်ကို ငြိမ်းနိုင်သည်ဟု အယူရှိကြသည်။ ဘုရားဟော ဝိသတ်နိပါတ်စမ္မယျဇာတ်တွင် အင်္ဂမင်းနှင့် မဂဓမင်း ၂ ပါးစစ်ဖြစ်ကြသည်ကာလ

နားဟူ၍လည်း ဝေါ်တွင်ကြသည့် နဂါး

မဂဓမင်းဘက်မှ နဂါးမင်းစစ်ကူသောကြောင့် အင်္ဂမင်းရှုံးလျှင် မဂဓမင်းသည်နဂါးမင်းကျေးဇူးကိုထောက်၍ မဏ္ဍပ်ဆောက်ပြီးလျှင် နှစ်စဉ်မပြတ် အထူးသဖြင့်ပူဇော်ကြောင်းဖြင့်လာသည်။ ပရိတ်ကြီး အာဇာနည်ဗုဒ္ဓိယသုတ်၌ ဒေဝါနာဂါမဟိဒ္ဓိကာစသည်ဖြင့် နဂါးတို့ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးပုံကို ထည့်သွင်းဟောခဲ့သည့်အချက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂံရာဇဝင်တွင် ပျူမင်းထီးနန်းတက်သောကာလ မယ်တော်နဂါးမက ရန်သူတို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်သောနဂါးလုလင် ၁၈၀ ပေးနှင်းကြောင်း၊ နဂါးလုလင် ၁၈၀တို့သည် မင်းကြီးထွက်တော်မူသည့်အခါ၊ လှေကားတို့၌ အမြဲစောင့်ရှောက်ရကြောင်း စသည်အချက်တို့ကိုလည်းကောင်း ထောက်၍၊ နဂါးတို့၏ တန်ခိုးကြီးပုံကိုသိနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် နဂါးတို့၏ရန်ဘက်၊ နဂါးတို့အားနိုင်သူကားဂဠုန်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ပျူမင်းထီးအား စောင့်ရှောက်ကြသောနဂါးလုလင်တို့သည် ဂဠုန်ကြောက်သောအားဖြင့် ကျော့ကွင်း သဏ္ဍာန်ရှောင်ကွင်းထုံးစေ၍ ကြိမ်လုံးစွဲလျက်စောင့်ကြကြောင်းဆိုသည်။

လူတို့သည် မီးကိုအသုံးပြုရ၍၊ မီး၏ကျေးဇူးကို ခံစားရသောအခါ၊ မီးကိုကိုးကွယ်ကြသကဲ့သို့၊ မိမိတို့အားအကျိုးပြုသောတိရစ္ဆာန်များကို ရိုသေသမှုကိုးကွယ်ကြရာမှ၊ နဂါးကိုရိုခိုးသည့်အလေ့ပေါ်ပေါက်လာလေသည်။ တရုတ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် နဂါးကိုကိုးကွယ်သည့်အလေ့ယခုတိုင်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌လည်း သက္ကရာဇ် ၂၇၉ ခုပုဂံပြည် တောင်သူကြီးမင်းသည် မိမိယာခင်းအရပ်၌၊ ဥယျာဉ်ကြီးသာယာစွာပြုပြီးသော်၊ နဂါးရုပ်ကြီးစွာလုပ်၍ ထား၏။ ထိုကာလနဂါးတို့ကို မင်းနှင့်တကွမြတ်နိုးရိုသေပူဇော်ကိုးကွယ်ကြသည်ဖြစ်၍၊ နာဂသမာန်၊ နာဂဝဗုဒ္ဓ အစရှိသော ဘွဲ့မည်များကို ပေးတော်မူကြသည်ဟုယူသော်သင့်ရာ၏။

စစ်အောင်နိုင်သူတို့၏ဒိုင်း သို့မဟုတ်ခေါင်းဆောင်းတို့၌ နဂါးရုပ်ထွင်းထားသည်ကို တွေ့ကြရ၏။ နော်မန်လူမျိုးတို့မသိမ်းပိုက်မီက၊ အနောက်ဆက်ဆွန်နှင့် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏အလံ၌နဂါးရုပ်ပါလေသည်။ သတ္တမအိမ်ရှေ့စံဝေလမင်းသား၏ရိုးရာဒိုင်းပါတံဆိပ်တော်၌နဂါးရုပ်ပါလေသည်။

နဂါးသည် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဒုဂ္ဂတိအဟိတ်တို့တွင်စည်းစိမ်ရှိသဖြင့်၊ ဒါနအမှုကို ဆောင်ရွက်အားထုတ်နိုင်သောသတ္တဝါတွင်တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း၊ နဂါးတို့အားသရဏဂုံပဉ္စသီလပေးတော်မူဘူးကြောင်း အထောက်အထားရှိသည်။ ဘုရားသခင်၏ဖြစ်တော်ပေါင်း ၅၅၀အနက်၊ နဂါးဘဝတွင် သုံးကြိမ် ဖြစ်ခဲ့ဘူးလေသည်။ ဘုရားဖြစ်ခါနီး၊ အရင့်အမာဘဝတွင်ပင် ဘုရားဖြစ်ခါနီး၊ အရင့်အမာဘဝတွင်ပင် ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဘူရိဒတ်နဂါးမင်းဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်မှာ အထင်အရှားဖြစ်သည်။

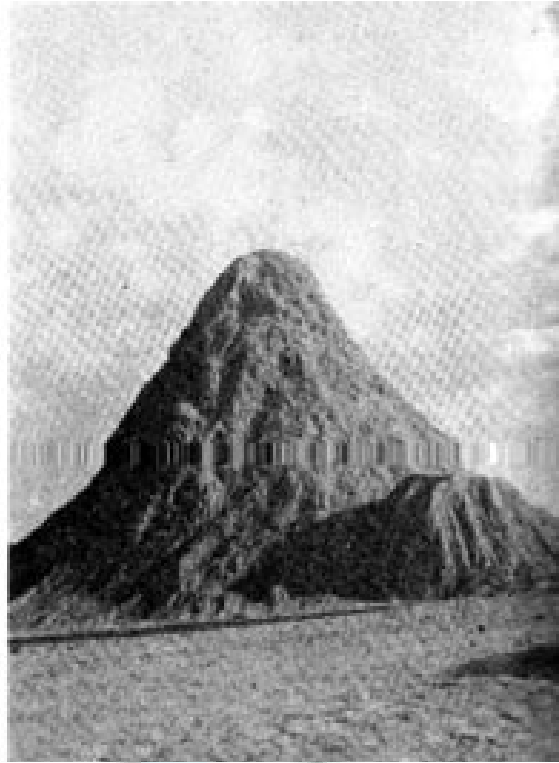
နဂါးဗွက်အိုင်။ ။နဂါးဗွက်အိုင်များကို ကမ္ဘာ့အနှံ့အပြား၌ တွေ့ကြရသည်။ ယင်းတို့ကို ရွှံ့မီးတောင် ဟူ၍လည်း ခေါ်တတ်ကြ၏။ များသောအားဖြင့် မြေအောက် ကျောက်လွှာများကြားရှိ၊ ရေနံ များမှဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဓာတ်ငွေ့တို့၏ဖိအားကြောင့် မြေပြင်ပေါ်သို့ ရွှံ့များတိုးတက်လာရာမှ ဖြစ်ပေါ်လာရသည့် ရွှံ့ဗွက်အိုင်ကြီးများပင်ဖြစ်သည်။ ကျောက်လွှာများကြား၌ ဓာတ်ငွေ့များခိုအောင်းနေရာ၊ တဖြည်းဖြည်း ဖိအားများလာပြီးလျှင်၊ ထွက်ပေါက်ရှာ၍မြေပြင်သို့ မှုတ်ထုတ်၏။ ထိုအခါဓာတ်ငွေ့များနှင့်အတူ ရွှံ့နှစ်၊ ရေနံနှင့်ရေများလည်း ပါလာတတ်ပေသည်။ ယင်းတို့၏တည်ဆောက်ပုံကိုကြည့်၍၊ နဂါးဗွက်အိုင်များကို ၂ မျိုး ၂ စားခွဲခြားနိုင်၏။ ပထမ နဂါးဗွက်အိုင်မျိုးမှာ မြေပြင်ပေါ်၌ အင်တုံကဲ့သို့ ခွက်ဝင်နေ၏။ ထိုချိုင့်ခွက်ထဲ၌ ရွှံ့နှစ်များပြည့်နေပြီးလျှင်၊ အောက်ဘက်မှ ဓာတ်ငွေ့များ မပြတ်ထွက်နေခြင်းကြောင့်၊ ဆူပွက်နေသကဲ့သို့တဗွက်ဗွက်နှင့်ဘောင်ဘင်များထနေ၏။ အချို့နဂါးဗွက်အိုင်များသည် မပြတ်ပွက်နေတတ်ပြီးလျှင်၊ အချို့မှာမူ ရံဖန်ရံခါသာ ပွက်တတ်၏။ ဓာတ် ငွေ့များနှင့်အတူ ရောပါလာကြသည့် ရေနံများကိုလည်း တွေ့ကြရ၏။

ဒုတိယနဂါးဗွက်အိုင်မျိုးမှာ တောင်ပိုက်ကဲ့သို့ ကတော့ပုံသဏ္ဍာန်မြေပေါ်သို့ထိုးထွက်နေတတ်၏။ ဤကဲ့သို့သော နဂါးဗွက်အိုင်များ၌ မြေအောက်မှဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြင်းထန်သည့် ဓာတ်ငွေ့ဖိအားသည် ရွှံ့များကိုအဖတ်လိုက်လေထဲသို့မှုတ်ထုတ်၏။ ယင်း ရွှံ့ဖတ်များသည် နံဘေးပတ်လည် ပြန်ကျလာပြီးသော်၊ မကြာမီအတောအတွင်း၌ပင် ကတော့ပုံသဏ္ဍာန်တောင်ပိုက်ကြီးဖြစ်လာ၏။ တောင်ပိုက်၏ အလည်တည့်တည့်၌ ထိပ်ဝအပေါက်ကြီးလည်းဖြစ်လာ၏။ ဤကဲ့သို့သော နဂါးဗွက်အိုင်များကို မြန်မာနိုင်ငံ မင်းဘူးခရိုင်၌ တွေ့ကြရ၏။ အချို့သည် ပေ ၄၀-၅၀ အထိပင်မြင့်၏။ သို့သော် ရွှံ့များမှာ ရွှံ့ပျော့များဖြစ်သဖြင့် မိုးရွာလျှင် ရေတိုက်စား၍ ပျောက်ပျက်သွားလေ့ရှိ၏။

ပေ ၄၀ ခန့်အမြင့်ရှိသည့် အချို့နဂါးဗွက်အိုင်များ၌၊ အောက်မှဓာတ်ငွေ့ဖိအားသည် ရွှံ့များကိုအထက်သို့ မှုတ်ထုတ်နိုင်လောက်အောင် အားမရှိတော့သဖြင့်၊ ရွှံ့ရည်များသည် ထိပ်ဝမှဘေးသို့ ယိုစီးကျလျက်ရှိနေတတ်လေသည်။ အချို့နဂါးဗွက်အိုင်များသည် ကာလအတော်ကြာ ငြိမ်နေပြီးမှတဖန်ပြန်၍ ရွှံ့များကိုမှုတ်ထုတ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့သေလိုက်၊ ရှင်လိုက်နှင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ ထပ်တလဲလဲဖြစ်နေတတ်သည်။

တောင်ပိုက်သဏ္ဍာန်ရှိသည့် နဂါးဗွက်အိုင်များမှထွက်လာသည့်ရွှံ့နှစ်များသည် စိမ်းပြာရောင်ရှိ၍၊ ရေနံနှင့်မီးတောက်သည် ဓာတ်ငွေ့များပါလာတတ်ပေသည်။

နဂါးဗွက်အိုင်

ကတော့ပုံသဏ္ဍာန် နဂါးဗွက်အိုင်၏ ထိပ် (ဝဲ)နှင့် အပြင်ပုံသဏ္ဍာန် (ယာ)

တပွက်ပွက် ဆူနေသည့် နဂါးဗွက်အိုင်

နဂိုးယားမြို့ကို မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရခိုင်ရိုးမ၏အရှေ့နှင့် အနောက်ဘက်ဒေသများ၌ အနွဲ့အပြားတွေ့ကြရ၏။ ရခိုင်ရိုးမအရှေ့ဘက်ပိုင်းကျသည့် မင်းဘူး၊ ပြည်နှင့်ဟင်္သာတခရိုင်များ၌လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ရိုးမအနောက်ဘက်ကြည့်ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ မာန်အောင်ကျွန်းနှင့်သံတွဲ၊ ကျောက်ဖြူခရိုင်များရှိ ကျွန်းများ၌လည်းကောင်း တွေ့ကြရသည်။ ရမ်းဗြဲကျွန်းနှင့် မာန်အောင်ကျွန်းများတွင် တွေ့ကြရသည့် နဂိုးယားမြို့အိုင်များသည် မင်းဘူးခရိုင်နဂိုးယားမြို့အိုင်များထက်ကြီးမား၏။ ယင်းနဂိုးယားမြို့အိုင်များမှထွက်သည့် ချော်ရည်များထဲ၌ ရေနံနှင့် ရိုးရိုး ဆားများအပြင်၊ ဆီဒီယမ် ဆာလဖိတ်နှင့် ကယ်လစီယမ်ဆာလဖိတ်သတ္တုများ ဆားများလည်းပါလာတတ်၏။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ နဂိုးယားမြို့အိုင်များ အနက် အချို့သော နဂိုးယားမြို့အိုင်များသည် ဆိတ်ငြိမ်စွာပင် ရွှံ့နှင့်ဓာတ်ငွေ့များ ထွက်နေသော်လည်း၊ အချို့မှာမူ ပြင်းထန်စွာပေါက်ကွဲတတ်၏။ ထိုသို့ပြင်းထန်စွာ ပေါက်ကွဲရာ၌၊ မိုးခြိမ်းသံကဲ့သို့အသံမြည်ဟီး၍၊ ကျောက်တုံးကြီးများတစ်ခုနှင့် တစ်ခုပွတ်တိုက်မိရာ၌မီးပွင့်လာပြီးသော်၊ ဓာတ်ငွေ့များကို မီးလောင်စေသဖြင့်၊ မီးခိုးမီးလျှံများ ထွက်လာတတ်၏။

ပင်လယ်ပြင်အောက်၌ပင်၊ နဂိုးယားမြို့အိုင်များကိုတွေ့ကြရသည်။ ဤကဲ့သို့သောနဂိုးယားမြို့အိုင်များကြောင့် ပင်လယ်တွင်း၌ ကျွန်းသစ်များပင်ပေါ်ထွန်းလာတတ်၏။ သို့သော်လှိုင်းများပုတ်ခတ်မှုကြောင့် ပျောက်ကွယ်သွားလေ့ရှိ၏။ ရခိုင်ရိုးမအနောက်ဘက် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အတွင်း၌ ရေအောက်နဂိုးယားမြို့အိုင်များရှိနေသဖြင့် ယင်းတို့မှထွက်လာသည့် ရွှံ့နှစ်များကြောင့်၊ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းတလျှောက်ရှိ ပင်လယ်သည်၊ ရေမနက်လှပေ။ ၁၉၀၆ခု ဒီဇင်ဘာ၅ ရက်နေ့က ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အတွင်း၌ ကျွန်းသစ်တကျွန်း ပေါ်ထွန်းခဲ့ဘူး၏။ ကက်စပီယမ် ပင်လယ်တွင်း၌လည်း နဂိုးယားမြို့အိုင်များကြောင့် ကျွန်းသစ်များပေါ်ထွန်းခဲ့ဘူးသည်ဟုဆိုပေသည်။

ထိုပြင် နဂိုးယားမြို့အိုင်များသည် မြေငလျင်နှင့် ရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသည်ဟုဆို၏။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ မြေငလျင်ကြောင့်မြေအောက်ရှိ ကျောက်လွှာများ ပြိုကျကုန်ပြီးလျှင်၊ အတွင်း၌ အောင်းနေသည့် ဓာတ်ငွေ့များထွက်ပေါက်ခြင်းကြောင့် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သို့မဟုတ်ကလည်း ဓာတ်ငွေ့များထွက်ပေါက်ရသည့် ကျောက်အက်ကြောင်းများကို ပိတ်ဆို့မှုဖြစ်စေပြီးသော်၊ ဓာတ်ငွေ့များ၏ ဖိအားကိုတိုးစေရာမှ ကျောက်လွှာများကို ပေါက်ကွဲစေသောကြောင့် ဟူ၍လည်းကောင်း ယူဆကြပေသည်။

မိုးတွင်းအခါ၌ နဂိုးယားမြို့အိုင်များ ပို၍လှုပ်ရှားတတ်

သည် ဟုဆို၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ မြေအောက်၌ အောင်းနေသည့် ရေများက ဓာတ်ငွေ့ဖိအားကို တိုးစေခြင်းကြောင့်ဟု ယူဆကြလေသည်။

နဂိုးယားမြို့ ။ ။နဂိုးယားမြို့သည် ယခုခေတ်ဂျပန်နိုင်ငံရှိ အကြီးဆုံးမြို့များတွင် စတုတ္ထလိုက်သောမြို့ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီက တတိယအကြီးဆုံးမြို့ ဟူ၍ပင် ဆိုကြသည်။ လူဦးရေအားဖြင့် ၁၀၃၀၆၃၅ ရှိသည်။ ထိုမြို့သည် ဂျပန်နိုင်ငံဟွန်းရှူးကျွန်းအိုဝါရီခရိုင်၏ မြို့တော်ဖြစ်၍၊ တိုကျိုမြို့နှင့် အိုးဆားကားမြို့နှစ်မြို့၏ အလယ်ဗဟို နီးနီးခန့်တွင် တည်ရှိသည်။ ထိုမြို့၌ အထည်အလိပ်၊ စက်ကရိယာနှင့် အခြားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ထွန်းကားသည်။ ထိုမြို့မှ ၁၂ မိုင်ဝေးကွာ ဆေးတိုးအရပ်တွင် ကြွေထည်နှင့်ယွန်းထည်လုပ်ငန်းတို့ထွန်းကားသည်။ မြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း တို့သည်မြို့အကျယ် အဝန်းနှင့်မလိုက်အောင် ပြည့်ကျပ်လျက်ရှိချေရကား၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ အမေရိကန်ပုံကြေးလေယာဉ်ပျံတို့သည် ထိုမြို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ဗုံးကြဲဖျက်ဆီးသဖြင့်မြို့၏ ၃ ပုံပုံသည် ပျက်စီးခဲ့လေသည်။ အထူးသဖြင့်ခရစ် ၁၆၁၀ ပြည့်နှစ်က အိုဝါရီနယ်စားကြီးတည်ဆောက်ခဲ့သောရဲတိုက်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ပျက်စီးခဲ့ရသည်။

နပိုလီယန်ဘုရင်များ။ ။ပြင်သစ်နိုင်ငံသမိုင်း၌ နပိုလီယန်မင်းဆက် သုံးဆက်ရှိသည်။ ထိုမင်းဆက်တို့လက်ထက်တွင် ပြင်သစ်အင်ပိုင်ယာသည် ဥရောပတလွှား၌ တန်ခိုးကြီးခဲ့သည်။ နပိုလီယန်မင်းဆက်ခေတ် အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော ခရစ် ၁၈၁၂ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်အင်ပိုင်ယာသည် စပိန်နိုင်ငံမှသည် ရုရှနိုင်ငံနယ်စပ်အထိ ကျယ်ဝန်း၍၊ မြောက်ဘက်၌ နော်ဝေးနိုင်ငံအထိလည်းကောင်း၊ တောင်ဘက်၌အီတလီနိုင်ငံအထိလည်းကောင်း၊ ကျယ်ပြန့်လေသည်။ ထိုခေတ်၌ ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့်၊ ရုရှနိုင်ငံသည်၊ ပြင်သစ်တို့၏လွှမ်းမိုးခြင်းကို ခံရတော့မလောက် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်ခဲ့၏။ သို့ရာတွင်နောက်ဆုံး၌ ဖရန်ကိုပရပ်ရှင်းစစ်ပွဲဟုခေါ်သော ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမန်လူမျိုးတို့၏ စစ်ပွဲတွင် နပိုလီယန် ဘုရင်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော လူဝီနပိုလီယန်သည် စစ်ရှုံး၍ ပြင်သစ်အင်ပိုင်ယာကြီး ပြိုကွဲပြီးလျှင်၊ ပြင်သစ်သမ္မတနိုင်ငံ ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

နပိုလီယန်၊ ပဌမ(ခရစ် ၁၇၆၉-၁၈၁၂)။ ။နပိုလီယန်မင်းဆက်ကို စတင်တည်ထောင်သူကား၊ ပြင်သစ်သမိုင်းတွင် နိုင်ငံပြုသူခမိန်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ စစ်သူကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း ဥဒါန်းတွင်သောပထမ နပိုလီယန်ဖြစ်သည်။

သူ၏အမည်ရင်းကား နပိုလီယန်ဗိုလ်ချုပ်ဖြစ်သည်။ နပိုလီယန်သည် ဇာတိအားဖြင့်ပြင်သစ်မဟုတ်ချေ။ ကော်စီးကား ကျွန်းသားဖြစ်သည်။ ၁၇၆၉ ခုဩဂုတ် ၁၅ ရက်နေ့တွင် ထိုကျွန်းရှိ အာယတ်ချိုမြို့တွင် အဖ ကာလိုဗာရီးယာဒေဗိုနာဗတ် အမိ လေတီးဆီယာရားမိုလီနိုတို့မှ မွေးဖွားသည်။ ကော်စီးကား ကျွန်းသူကျွန်းသားတို့ကို ပြင်သစ်တို့က နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသည်ဟူသော အစွဲကြောင့်၊ နပိုလီယန်သည် မူလကပြင်သစ်တို့ကိုမုန်းတီးခဲ့သည်။ ထိုကြောင့်အသက် ၁၆ နှစ်အရွယ်အထိ ပြင်သစ်စစ်အတတ်သင် ကျောင်း၌ ပညာသင်ကြား ခဲ့စဉ်ကပင်လျှင်၊ နပိုလီယန်၏ စိတ်ဓာတ်သည် သူ၏ပတ်ဝန်းကျင်လောက၌ထင်ရှားခဲ့လေသည်။ စစ်ကျောင်းမှထွက်သောအခါ၊ နပိုလီယန်သည် ပြင်သစ်စစ်တပ်၌ပင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်း လေသည်။

၁၇၉၈ခု ၌ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးကြီး ဖြစ်ပွားလေသည်။ မူလက နပိုလီယန်သည် တော်လှန်ရေးကိုပင် စိတ်မဝင်စားခဲ့ချေ။ တော်လှန်ရေးအစ၌ သူသည် ကော်စီးကားကျွန်းတွင် ခွင့်နှင့်နေခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုခွင့်နှင့်နေချိန်တွင် နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော ရူးဆိုး၏ ကျမ်းများကိုဖတ်ရှုခြင်းဖြင့်၊ တော်လှန်ရေးဘက်သို့ စိတ်ညွတ်လာခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် ဘုရင့်ဂိုဏ်းသားတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်လာလေ၏။(ရူးဆိုး ဂျေဂျေ၊ ပြင်သစ်တော်လှန်ရေး-ရှု။)

၁၇၉၃ ခု၌ နပိုလီယန်သည် ဘုရင့်ဂိုဏ်းသားများအုပ်စီးထားသော တူးလွန်မြို့ကို အမြောက်တပ်နှင့် ဝိုင်းရံပစ်ခွင်း၍၊ ရန်သူများကို ရှင်းလင်းတိုက်ခိုက်ပစ်လိုက်သဖြင့်၊ နာမည်ကြီး၍ လာလေသည်။ သို့ရာတွင် သူနှင့်မိတ်ဆွေဖြစ်ခဲ့သောတော်လှန်ရေးသမားများမှာ ထိုအချိန်၌ တန်ခိုးမိုက်နေပြီဖြစ်သဖြင့်၊ သူ၏ တိုးတက်ကြီးပွားရေးသည် အခွင့်အလမ်း မသာခဲ့ချေ။ ၁၇၉၅ ခုနှစ်၌မူ သူသည် ဂျက္ကဗင်းနိုင်ငံရေးသမားများနှင့် အဆက်အသွယ် ရှိသည်ဆို၍၊ ရာထူးမှပင်ချထားခြင်းခံရပြီးလျှင်၊ ပါရစ်မြို့၌ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ နေထိုင်ခဲ့လေသည်။

ထိုနှစ်၌ပင် သူ့ဇာတာစန်းလက် ပြန်တက်လာလေသည်။ အောက်တိုဘာတွင် ပါရစ်မြို့၌ ဘုရင့်ဂိုဏ်းသားများ ဆူပူထကြွခဲ့ရာ၊ အစိုးရက နပိုလီယန်၏အကူအညီဖြင့်နှိမ်နင်းပစ်မှ ဆူပူသူများငြိမ်သွားလေသည်။ ထိုနောက်၌ ကား၊ အစိုးရအဖွဲ့က နပိုလီယန်ကို အီတလီပြည်၌ဩစတြီးယန်းတို့နှင့်တိုက်ခိုက်နေသော ပြင်သစ်စစ်တပ်၏ ဗိုလ်ချုပ်အဖြစ်ခန့်လိုက်လေသည်။ သူသည် အီတလီတိုက်ပွဲများ၌ ဆက်ကာဆက်ကာအောင်ပွဲရ၍၊ များစွာထင်ရှားလာလေသည်။ ကွပ်ကဲသောပြင်သစ်စစ်တပ်သည် ရိက္ခာချို့တဲ့နေသော်လည်း၊ ၁၇၉၆ခု၌ ဆာဒင်းနီးယားစစ်တပ်များ

ကို အကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက်နပိုလီယန်သည် အရှေ့ဘက်သို့စစ်ဦးလှည့်၍၊ ဩစတြီးယန်းတို့ကိုတိုက်ခိုက်ပြန်လေသည်။ ရန်သူတို့က မီးကုန်ယမ်းကုန်ခင်တိုက်ခိုက်သော်လည်း၊ သူသည်ဩစတြီးယားပြည်ထဲသို့ ဒလကြမ်းချီတက်တိုက်ခိုက်သွားရာ၊ ဗီယင်းနာမြို့သို့ရောက်ရန် မိုင် ၈၀လောက်အလိုတွင်၊ ရန်သူတို့က စစ်ပြေငြိမ်းစာချုပ်အရ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ဗယ်လဂျီယမ်ကိုရခဲ့သည့်ပြင်၊ ရိုင်းမြစ်မှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက်နယ်နမိတ်ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံကို ဥရောပတိုက်၌တန်ခိုးအကြီးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်အောင် ဖန်တီးရာ၌ အကြီးဆုံးသောဆူးငြောင့် ခလုတ်မှာ အင်္ဂလန်ပြည်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအကြောင်းကို နပိုလီယန်ကောင်းစွာသိခဲ့၏။ သို့ဖြစ်၍၊ ၁၇၉၈ ခု၌နပိုလီယန်သည် အစိုးရကိုသူ့အကြံအတိုင်း လိုက်နာရန်တိုက်တွန်း၍၊ အီဂျစ် ပြည်သို့ ပြင်သစ်ရေတပ်နှင့် ချီတက်သွားလေသည်။ သူ့အကြံမှာ အင်္ဂလန်သည် အိန္ဒိယကိုသိမ်းယူအုပ်ချုပ်ထားသောကြောင့်၊ ရောင်းဝယ်ရေးဖွံ့ဖြိုးကာ ကြီးပွားချမ်းသာနေ၍၊ စစ်ဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိလေရာ၊ အိန္ဒိယသို့သွားသော ပင်လယ်လမ်းကို ပိတ်ဆို့ပြီးနောက်၊ အင်္ဂလန်၏အရှိန်ကိုထိုးရန်ပင်ဖြစ်လေသည်။ သူသည်ကိုင်ရိုမြို့အနီး၌အောင်ပွဲဆင်နွှဲခဲ့၏။ သို့သော် နိုင်းရေကြောင်းတိုက်ပွဲတွင် နယ်လဆင်ကြီးမှူးသော အင်္ဂလိပ်ရေတပ်နှင့်ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ရာ၌ မူကား၊ ပြင်သစ်ရေတပ်ပျက်စီး၍၊ နောက်ထပ်စစ်ကူများလည်းမရောက်လာနိုင်ခဲ့ချေ။ ထိုနောက်အီဂျစ်ပြည်၌ အခြေမလှသည့်ပြင်၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှလည်း စိတ်မသက်သာစရာသတင်းများကြားရသဖြင့်၊ နပိုလီယန်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ တိတ်တဆိတ်ပြန်သွားခဲ့လေသည်။ (နယ်လဆင်၊ ဟိုရေးရှီး-ရှု။)

ထိုစဉ်က ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ငါးဦးအစိုးရအဖွဲ့သည် အအုပ်အချုပ် ညံ့ဖျင်းလှသဖြင့်၊ နာမည်ပျက်လျက်ရှိ၏။ ထိုကြောင့် ၁၇၉၉ ခုနှစ်၌ နပိုလီယန်သည်ငါးဦးအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖြုတ်ချ၍ အစိုးရအဖွဲ့သစ်တစ်ခုကိုဖွဲ့စည်းလိုက်၏။ ထိုအဖွဲ့၌ ကွန်ဆာဇေါ် ဝန်ကြီး ၃ ဦးပါဝင်ရာ၊ နပိုလီယန်သည် ပထမရာသက်ပန် ဝန်ကြီးဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ သူသည် အချုပ်အချာအာဏာကို တစ်ဦးတည်း သိမ်းပိုက်ထားခဲ့ရာ၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၏ အာဏာရှင်သဖွယ် ဖြစ်လာတော့သည်။

ထိုနောက်နပိုလီယန်သည် ဩစတြီးယားကို ထပ်မံတိုက်ခိုက်ရာ ဩစတြီးယန်းတို့သည် မရင်းဂိုးတိုက်ပွဲ (၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်)၌အရေးရှုံးနိမ့်သွားလေသည်။ ၁၈၀၂ ခုနှစ်အမိယန်မြို့စာချုပ်အရ စစ်ပြေငြိမ်း၍၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် အခြားဥရောပနိုင်ငံများနှင့် စစ်အတိုက်အခိုက်ရပ်စဲခဲ့လေ

www.foreverspace.com.mm

နပိုလီယန်မင်းဆက်ကို စတင်တည်ထောင်သူ ပြင်သစ်ဧကရာဇ် ပထမ နပိုလီယန်

သည်။ သို့ရာတွင် ထိုငြိမ်းချမ်းရေးမှာ ယာယီမျှသာဖြစ်၏။ ၁၄ လမျှအတိုက်အခိုက်ရပ်စဲနေစဉ်အတွင်း၊ နပိုလီယန်သည် အီတလီပြည်၏ သမ္မတအဖြစ်ကိုခံယူခဲ့သည့်ပြင်၊ ဆွစ်ဇာလန်ပြည်တွင်းရေးတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ ပီးဒမန်၊ ပါးမားနှင့် အယ်လဗာကျွန်းများကိုလည်း သိမ်းယူခဲ့လေသည်။ ဤသို့ အခြားတိုင်းပြည်များကို သိမ်းပိုက်ဖန်များလတ်သော်၊ ဥရောပတိုက်၌ မကြာမီ စစ်မီးတောက်လေသည်။

သို့ရာတွင် ဥရောပနိုင်ငံများသည် နပိုလီယန်ကို ဝိုင်းဝန်း နှိမ်နင်းရန်မတတ်နိုင်ကြချေ။ သူသည် ဩစတြီးယား၊ ပရပ်ရှား၊ ရုရှားတို့နှင့် ဆက်ကာဆက်ကာတိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့ရာ မကြာမီဥရောပတိုက်ရှိတိုင်းပြည်အားလုံးပင်၊ သူ့ရှေ့မှောက်၌ ဒူးထောက်ရလေတော့သည်။ ၁၈၀၅ ခု၌ သူသည် သူ့ကို ဆက်လက်အာခံနေသေးသော အင်္ဂလန်ပြည်ကို တိုက်ခိုက်ရန် စီစဉ်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် နယ်လဆင်၏ လက်ချက်ကြောင့်၊ ပြင်သစ်နှင့်စပိန်ရေတပ်များ ထရာဖဲလဂါရေကြောင်းတိုက်ပွဲ၌ ပျက်စီးသွားသဖြင့်၊ အစီအစဉ် ပယ်ဖျက်လိုက်ရလေသည်။ (နယ်လဆင်၊ ဟိုရေးရှီး-ရှူး။ ထရာဖဲလဂါတိုက်ပွဲ-ရှူး။)

နပိုလီယန်သည် စစ်တိုက်ရာ၌သာမဟုတ်၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ရာ၌လည်းထက်မြက်သည်။ သူသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံတော်ဘဏ်ကိုတည်ထောင်၍၊ နိုင်ငံ၏လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်သည်။ ထိုပြင် နပိုလီယန်၏ ကိုဥပဒေဟုထင်ရှားသောတရားဥပဒေများကိုတီထွင်၍၊ ဗရင်ဂျီဂိုဏ်းကို ပြန်လည်အားပေးသည်။

၁၈၀၄ ခုနှစ်၌ သူသည်ပြည်သူ့ဆန္ဒဖြင့် သုံးဦးအစိုးရအဖွဲ့ကိုဖျက်သိမ်း၍ ပြင်သစ်ဧကရာဇ်ဘွဲ့ကို ခံယူလေသည်။ ၁၈၀၉ ခုနှစ်၌ ဩစတြီးယား ဧကရာဇ်ဘုရင်၏သမီးတော် မာရီလို့ဇာနှင့်လက်ထပ်လေသည်။ ထိုနောက် ၁၀ နှစ်တိုင်တိုင် နပိုလီယန်သည်ဧကရာဇ်အဖြစ်နှင့် ဥရောပတိုက်ဘုရင်များကို လက်ခုတ်တွင်းမှရေကဲ့သို့ သွန်လိုသွန် မှောက်လိုမှောက်လိုပင်ခဲ့လေသည်။ သာသနာစောင့် ရောမနိုင်ငံတော်ကို ဖျက်သိမ်း၍၊ အီတလီ၊ နေပယ်နှင့်စပိန်ပြည်များ၌ သူ့ဆွေမျိုးသားချင်းများကို ဘုရင်များအဖြစ်ခန့်ထား၏။ ထိုနောက် သူသည် ရုရှနိုင်ငံဇာဘုရင်အယ်လက်ဇန္ဒာနှင့်နှစ်ကိုယုံတစ်စိတ်ဖြစ်သွား၍၊ ဥရောပတိုက်ကို ခွဲဝေယူရန်နှစ်ဦးသဘောတူညီခဲ့ကြ၏။ သူသည် အယ်လက်ဇန္ဒာ၏အကူအညီဖြင့်၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကြောင့် အင်အားပြည့်လာရသော အင်္ဂလန်၏ မာန်စွယ်ကို ချိုးနှိမ်ရန်ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင်၊ ဥရောပတိုက်ရှိ လက်အောက်ခံနိုင်ငံများအား အင်္ဂလန်နှင့် ကုန်မသွယ်ရဟု တချက်လွှတ်အမိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်လေ၏။ ထိုအမိန့်အရ သူ့ဩဇာခံနိုင်ငံများသည် အင်္ဂလန်နှင့်ကုန်မသွယ်ရတော့ချေ။

သို့ရာတွင်သူ၏အမိန့်မှာ ခုတ်ရာတခြား ရှာတခြားဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ အင်္ဂလိပ်တို့သည် ရေတပ်အင်အားကောင်းသဖြင့်၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်နှင့် ဆက်လက်ကုန်သွယ်နေနိုင်၏။ ဥရောပတိုက်သို့ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှလာသော ကုန်စည်များကိုလည်း ပိတ်ပင်နိုင်၏။ ထိုကြောင့် ဥရောပနိုင်ငံများမှာ စီးပွားရေးထိခိုက်၍၊ စားရေးသောက်ရေး ကျပ်တည်းလာသဖြင့်၊ များစွာမကျေမနပ် ဖြစ်လာကြ၏။ အဖိနှိပ်ခံရသဖြင့် ငုပ်နေသောမျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်သည်လည်း မီးလောင်ရာလေပင့်သလိုဖြစ်သွား၍၊ ၁၈၀၈ ခုနှစ်၌ စပိန်ပြည်ကပြင်သစ်တို့ကိုစတင်တော်လှန်လေတော့သည်။ အင်္ဂလန်က စစ်တပ်များစေလွှတ်၍၊ စပိန်တို့နှင့်ပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ရာ၊ ပြင်သစ်စစ်တပ်များမှာ စပိန်နိုင်ငံမှတဖြည်းဖြည်း ဆုတ်ခွာသွားကြရလေသည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ နပိုလီယန်၏ ကံကြမ္မာမှာ ညှိုးမှိန်စပြုလာပြီဖြစ်၏။ သူသည် ဩစတြီးယန်းစစ်တပ်များကို ချေမှုန်းပြီးနောက်၊ သူ၏စီမံချက်ကိုမနာယူသော ရုရှအားဆုံးမရန် မော်စကိုမြို့သို့ချီတက်ခဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင်ရုရှတို့

သည် နပိုလီယန်ချီလာမည့် လမ်းတလျှောက်တွင်၊ မြေလှန်
စံနှုန်းကို သုံးကာ၊ အစာရေစာအဆောက်အအုံဟူသမျှကို
မီးတိုက်ဖျက်ဆီးပစ်ခဲ့ကြ၏။ သူတို့မြို့တော်ကိုလည်း မီး
တိုက်ဖျက်ဆီးပြီးမှ ဆုတ်ခွာသွားကြသဖြင့် ပြင်သစ်စစ်တပ်
များသည် ဆိုးရွားလှသော ရုရှဆောင်းရာသီဒဏ်၊ ငတ်မွတ်
ခြင်းဒဏ်ကိုကြာရှည် မခံနိုင်ဘဲ၊ ရုရှနိုင်ငံမှ ပြန်လည်ဆုတ်
ခွာလာခဲ့ကြရ၏။ လမ်းတွင် စစ်သားကောင်းများစွာ ဆုံး
ရှုံးခဲ့ရလေသည်။

ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက်၊ မကြာမီ နပိုလီ
ယန်သည် အင်အားအဆမတန်ကြီးမားသော ဩစတြီး
ယန်း၊ ရုရှ၊ ပရပ်ရှင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်များကို ရင်ဆိုင်
ရလေသည်။ ၁၈၁၃ ခုနှစ် လိုက်ပဆစ်တိုက်ပွဲ၌ စစ်ပန်း
နေပြီဖြစ်သော ပြင်သစ်တို့ အရေးရှုံးနိမ့်ကာ၊ ၁၈၁၄ ခုနှစ်
ဧပြီလ ၁၁ရက်နေ့၌ နပိုလီယန်သည် ထီးနန်းစွန့်လွှတ်
လိုက်ရပြီးနောက်၊ အယ်လဗာကျွန်း၌ အကျယ်ချုပ်ချထား
ခြင်း ခံရလေသည်။ သို့ရာတွင် ၁၈၁၅ ခုနှစ်၌ အယ်လဗာ
ကျွန်းမှ တိတ်တဆိတ်ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်လာ၍၊
ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ရောက်သွားပြီးလျှင်၊ စစ်သည်ရဲမက်တို့ကို
စုရုံးကာ၊ ရန်သူများကိုတိုက်ခိုက်ပြန်၏။ ၁၈၁၅ခု ၀ါတာ
လူးတိုက်ပွဲတွင် ဥရောပနိုင်ငံများအားလုံးက သူ့ကို ဝိုင်းဝန်း
တိုက်ခိုက်သဖြင့် မရှုမလှအရေး ရှုံးနိမ့်သွားလေသည်။

ဤအကြိမ်၌ကား သူ့ကိုအတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာ တောင်
ပိုင်းရှိ စိန်ဟယ်လီနာကျွန်းသို့ ပို့ထားရာ၊ ထိုကျွန်း၌ပင်
၁၈၂၁ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

နပိုလီယန်၊ ဒုတိယ(ခရစ် ၁၈၁၁-၁၈၃၂)။ ဒုတိယနပို
လီယန်ကား ပထမ နပိုလီယန်နှင့် ဩစတြီးယန်းမင်းသမီး
မာရီလွီဇာတို့မှ မွေးဖွားသောသားဖြစ်၏။ မူလက ဒုတိယ
နပိုလီယန်သည် ရိုက်စတတ်နယ်စား ဒျူဘွဲ့ရသူဖြစ်သည်။
ပထမနပိုလီယန် နန်းကျသောအခါ၊ ပထမနပိုလီယန်သည်
သူ၏သားရိုက်စတတ် နယ်စားကို ထီးနန်းလွှဲပေးသည်။
သို့ရာတွင် ပြင်သစ်ဆီနိပ်အဖွဲ့သည် ၁၈ ဆက်မြောက်လူဝီ
ဘုရင်ကိုနန်းတင်သည်။ ထိုကြောင့် ဒုတိယနပိုလီယန်သည်
မိခင်နှင့်အတူ မိခင်၏ ဌာနဖြစ်သော ဩစတြီးယား၌ နေ
ထိုင်ရသည်။ အသက် ၂၁နှစ်အရွယ်တွင် ကွယ်လွန်၍၊
ဗီယင်းနားမြို့၌သင်္ဂြိုဟ်သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင်
ဟစ်တလာသည် ဒုတိယနပိုလီယန်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို
ပဲရစ်မြို့တော်သို့ရွှေ့၍၊ ပထမနပိုလီယန်၏ သင်္ချိုင်းနှင့်
ယှဉ်၍ မြှုပ်နှံသင်္ဂြိုဟ်သည်။

နပိုလီယန်တတိယ(ခရစ် ၁၈၀၈-၁၈၇၃)တတိယနပိုလီ
ယန်သည် ဧကရာဇ်ပထမနပိုလီယန်၏ ညီဖြစ်သော

ဟော်လန်ဘုရင် လူဝီ၏သားဖြစ်သည် ၁၈၀၈ခုတွင်
ပါရစ်မြို့တော်ရှိ တျူလာနန်းတော်တွင်ဖွားမြင်သည်။ ပဌမ
နပိုလီယန်သည် တူတော်မင်းသားကလေးအား သားအ
ရင်းနှင့်မခြား ချစ်ခင်၏။ စိန်ဟယ်လီနာကျွန်းတွင် သူ့အား
အကျဉ်းချထားသောအခါ၊ လူဝီနပိုလီယန်မင်းသားသည်
၇ နှစ်မျှသာရှိသေးသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ဗုဗွန်မင်းဆက်
ပြန်လည်စိုးစံနေစဉ်၊ လူဝီနပိုလီယန်သည် အိုးအိမ်အတည်
တကျမရှိဘဲ၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဆပွိုင်း၊ ဂျာမနီနိုင်ငံတို့သို့
လှည့်လည်နေ ထိုင်ခဲ့ရလေသည်။ သို့ရာတွင် မယ်တော်
ဩတန်းမင်းသမီး၏ စီမံချက်ကြောင့်ဂျာမနီတွင်စာပေပင်
ကြားခဲ့၍၊ ပညာထူးချွန်ခဲ့သည်။ ပထမနပိုလီယန်နန်း
ကျသွားချိန်မှစ၍ ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် နပိုလီယန်အားကြည်
ညိုလေးစားအားထားသူ အတော်ပင်များပြားလာပြီးလျှင်၊
တစ်နေ့နေ့တွင် နပိုလီယန် ပြန်လာလိမ့်ဦးမည်ဟု စောင့်
မြှော်နေခဲ့ကြ၏။ ၁၈၂၁ ခုနှစ်၌ နပိုလီယန်ကွယ်လွန်
သောအခါ၊ သူတို့၏ မြှော်လင့်ချက်သည် အလဟဿ
ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။ သို့သော် နပိုလီယန်မင်းဆက်ကို
ပြန်လည် ထူထောင်လိုလှသော လူဝီနပိုလီယန် မင်းသား
သည် ပြင်သစ်လူထု၏ ဆန္ဒကို ကြားသိရသည်တွင်
အခွင့်ကောင်းယူကာ၊ အားထုတ်စပြုလေသည်။

၁၈၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဗုဗွန်မင်းဆက် ဒသမချားဘုရင်၏
ထီးမွေနန်းမွေကိုလူဝီဖိလစ်က ဆက်ခံလေသည်။ သို့ရာ
တွင် ပြင်သစ်လူထုသည် ဗုဗွန်ဆက်ဘုရင်များကို မုန်းတီး

ပြင်သစ်နိုင်ငံ နပိုလီယန်မင်းဆက် နောက်ဆုံးဘုရင် တတိယ နပိုလီယန်

လာကြ၍၊ နပိုလီယန်နှင့် မာရီလွီဇာ၏သား ရိုက်စတတ် မင်းသား (ဒုတိယ နပိုလီယန်ခေါ်သည်) ကိုနန်းတင်ရန် လိုလားလျက်ရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ၁၈၃၂ ခုနှစ် တွင် ရိုက်စတတ်မင်းသားကွယ်လွန်သည့်အခါ၊ လူဝီနပိုလီ ယန်သည် ပြင်သစ်ထီးနန်းကို ကြံစည်ရန် အခွင့်အလမ်း ပိုသာလာလေသည်။

လူဝီနပိုလီယန်သည် ၁၈၃၆ခုတွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၈၄၀ ပြည့်တွင်တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ပြင်သစ်ထီးနန်းကို ကြံစည်ခဲ့သော်လည်းမအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ဒုတိယအကြိမ် တွင် ပြင်သစ်အစိုးရက လက်ရဖမ်းမိသဖြင့်၊ ထောင်သွင်း အကျဉ်းချထားခြင်းကိုပင်ခံရလေသည်။ ၆ နှစ်မျှ အကျဉ်း ခံခဲ့ပြီးနောက်၊ ထောင်မှထွက်ပြေး လွတ်မြောက်သွား၍၊ အင်္ဂလန်ပြည်တွင် ခိုလှုံကာ၊ ပြင်သစ်ထီးနန်းကို ဆက်လက် ကြံစည်ခဲ့လေသည်။ ၁၈၄၈ ခုတွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ တော် လှန်မှုကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ လူဝီနပိုလီယန်သည် အခွင့်ကောင်းကြုံပြီဟု၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ပြန်လာခဲ့ရာ၊ လူဝီ ဖိလစ်ဘုရင်ကို နန်းချ၍၊ သမ္မတနိုင်ငံထူထောင်ကာ၊ ယာယီအစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီး ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ယာယီအစိုးရအဖွဲ့သည် လူဝီနပိုလီယန်ကို မယုံသည်နှင့် သူကအကူ အညီပေးပါမည်ဟုဆိုလာသည်ကိုပင် လက်မခံ ဘဲ၊ ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေး လိုက်သည်။

မကြာမီ ပြင်သစ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲများ ကျင်းပလေရာ၊လူဝီနပိုလီယန်သည် ပြည်နှင့်ဒဏ်ခံနေယင်း၊ အရွေးခံခဲ့လေသည်။ မဲဆန္ဒနယ် ၅ နယ်မှ အရွေးခံရပြီး နောက်၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ပြန်လာခွင့်ရသည်နှင့် ပြန်လာခဲ့ လေသည်။ ထိုနှစ် (၁၈၄၈ ခုနှစ်) ဒီဇင်ဘာလတွင် လူဝီ နပိုလီယန်သည် သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင် မြှောက် ခြင်းခံရလေသည်။

လူဝီနပိုလီယန်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံကို ဘုရင်အဖြစ် အုပ်စိုးရန် အကြံရှိသူဖြစ်၍၊ သမ္မတအဖြစ်နှင့်မရောင့်ရဲနိုင် ချေ။ ထိုကြောင့် သူ၏လက်ထက်တွင် ရှိသမျှသော အခွင့်အရေးအာဏာတို့ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စောမှုကိုရရှိရန်၊ ဆင်းရဲသား အလုပ်သမား လူထုကို အခွင့်အရေး များစွာ ပေးကာ၊ နောက်လိုက် အင်အားစုလေသည်။ သို့သော် တွင် ထောက်ခံမည့်သူ အလုံအလောက်ရှိပြီဟု ယူဆသည် နှင့်တပြိုင်နက်၊ ၁၈၅၂ ခုနှစ်၌ပြင်သစ်နိုင်ငံဧကရာဇ် တတိယနပိုလီယန်ဟူသောဘွဲ့ကို ခံယူလိုက်လေသည်။

အချုပ်အချာအာဏာကို လက်ဝယ်ရရှိပြီဖြစ်သဖြင့်၊ တ တိယနပိုလီယန်သည် ပြည်တွင်းဆက်သွယ်ရေးအတွက် မီး ရထားလမ်းများကိုတိုးချဲ့ဖောက်လုပ်ခြင်း၊ကုန်တင်သင်္ဘောများ တည်ဆောက်ခြင်း ငွေစုဘဏ်များ၊ ဆေးရုံများဖွင့်လှစ် ခြင်း၊ သင်္ဘောဆိပ်ကမ်းများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်

ပြုပြင်ခြင်း၊ တူးမြောင်းများဖောက်လုပ်ခြင်း စသည်ဖြင့်၊ နိုင်ငံတိုးတက်စည်ကားအောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။ထို သို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သူ၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ၊ တိုင်း သူပြည်သားတို့သည် သူ့အာဏာရှင်သဖွယ် အုပ်စိုးလျက်ရှိ သည်ကို အမှတ်မထင် နှစ်လိုလာစေရန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

တတိယနပိုလီယန်သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင် ထင်ရှားလာ သော်လည်း၊ စစ်ရေးစစ်ရာတွင်ကား ပထမနပိုလီယန်ကဲ့သို့ မကျွမ်းကျင်ပေ။ ထိုပြင်အုပ်ချုပ်ရေးတွင်လည်း၊ ၁၈၅၃ ခုနှစ်၌လက်ထပ်ခဲ့သော ယူဇေးနီးမိဖုရားက အမြဲထိန်းသိမ်း ပေးခဲ့ရ၏။ ထိုနောက် သူ၏အခြေကို စစ်အောင်ပွဲများဖြင့် ပို၍ခိုင်မာအောင်ပြုပြင်ရန် ရည်ရွယ်ပြီးလျှင်၊ သူသည် ကရိုင်းမီးယားစစ်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ထိုပြင် လည်း ဩစတြီးယားနိုင်ငံနှင့် စစ်မက်ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက် ခဲ့သည်။ ထိုစစ်ပွဲအပြီးတွင်၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် ရန်သူများ၍ လာခဲ့လေသည်။ တဖန်တုံလည်း၊မက္ကဆီကိုနိုင်ငံတွင် လက် အောက်ခံနိုင်ငံတစ်ခု ချဲ့ထွင်တည်ထောင်ရန်အကြံနှင့်ဩ စတြီးယန်းမင်းသားကြီး မက္ကဆီမိုလျကိုနန်းတင်ရန်ကြိုးပမ်း ခဲ့ရာတွင်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ဤသည်မှစ၍ သူ၏ နာမည်သည် အတော်ပင်ပျက် ခဲ့လေသည်။ သူ၏ရန်သူ များတွင် အင်အားအကောင်းဆုံးမှာ ဂျာမနီဖြစ်၏။ ဂျာ မနီနိုင်ငံသည် ဗစ်ဇမတ်မင်း သားခေါင်းဆောင်၍၊ စစ်အင် အားစုဆောင်းပြင်ဆင် ထားပြီးဖြစ်သဖြင့် ၁၈၇၀ ပြည့် တွင်ဖြစ်ပွားသော ပြင်သစ်ဂျာမန်စစ်ပွဲကြီးတွင် ပြင်သစ် တို့မရှုမလှ အရေးနိမ့်ရလေတော့သည်။ (ဗစ်ဇမတ် - ရှူ) တတိယ နပိုလီယန်သည်လည်း ဂျာမန်တို့က သုံးပန်း အဖြစ် ဖမ်းဆီးရမိသွားလေသည်။ မိဖုရားကြီးမှာမူ၊ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ထွက်ပြေးရ၏။ နပိုလီယန်အား ဂျာမန် တို့ကလွှတ်လိုက်သောအခါ၊ သူ၏မိဖုရားကြီးရှိရာ အင်္ဂလန် ပြည်သို့ သွားရောက်နေထိုင်လေသည်။

ထိုနောက် ၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်ပြည်ကင့်နယ် တွင် နတ်ရွာစံလေသည်။ သူ၏သားတော်မှာလည်း တောင် အာဖရိကတိုက်၊ ဇူးလူးစစ်ပွဲ၌ အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ရာတွင်၊ ကျဆုံးခဲ့သောကြောင့် နပိုလီယန်မင်း ဆက်သည် လုံးဝပြတ်သွားလေသည်။

နပန်းလုံးခြင်း။ ။ကစားနည်းအမျိုးမျိုးတွင် နပန်းလုံး ခြင်းသည် ကျန်းမာရေးကိုကောင်းစွာဖြစ်စေနိုင်သော ကစား နည်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ် ဂရိတို့သည် နပန်းလုံး ခြင်းကို အရေးပါအရာရောက်သော ကစားနည်းဟုယူဆ ကြ၏။ နပန်းလုံးခြင်းသည် ဘီစီ၃၀၀၀ခန့်ကပင် အီဂျစ် နှင့်ဗက်ဗီလုံးနီယားပြည်တို့တွင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ဤကစား နည်းသည် ဦးခေါင်းမှ ခြေဖျားတိုင်အောင်ရှိသမျှသော

နပန်းလုံးခြင်း

www.foreverspace.com.mm

နပန်းလုံးရာ၌ ကျင်လျင်မှုသည် ခွန်အားထက် အရေးကြီးသည်။

ကြွက်သားတို့ကို လှုပ်ရှားစေသဖြင့် အလွန်ပင်အညောင်းအညာ ပြေစေသည်။ နပန်းလုံးရာ၌ ခွန်အားကြီးခြင်း၊ ကိုယ်အလေးချိန်များခြင်းတို့သည် ပဓာနမဟုတ်။ ကျင်လျင်မှုသာလျှင် ပဓာနဖြစ်သည်။ မျက်စိရှင်ခြင်းနှင့် ဖျတ်လတ်ခြင်းတို့ကို အထူးလိုအပ်လှ၏။ တစ်ဘက်လူ၏ အတုပ်အနောင်အချုပ်အချယ်ကို ကျင်လျင်စွာရှောင်တိမ်းနိုင်သူသည် ထိုသူကို ချက်ကောင်းဖမ်း၍ပြန်အုပ်နိုင်သည်။ တစ်ဘက်လူသည် မိမိထက် မည်မျှပင်ခွန်အားကြီးစေကာမူ၊ မိမိ၏ ကျင်လျင်မှုဖြင့် သူ့ကို ပြန်လည်ချေပနိုင်သည်။

နပန်းလုံးခြင်းသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လည်မျိုကိုညှစ်ခြင်း၊ ခေါင်းနှင့်ဆောင့်ခြင်း၊ ကန်ကြောက်ခြင်းဖြင့် နာကျင်စေသည်။ ထိုကြောင့်နပန်းလုံးသူများသည် ခံနိုင်ရည်ရှိအောင် အင်အားမွေးမြူကြရ၏။ နပန်းလုံးခြင်း၌ နည်းအမျိုးမျိုးရှိသည်။ လန်ကရှိုင်ယာနည်းဟုခေါ်သော နပန်းလုံးနည်းမှာ နပန်းလုံးမည့်သူနှစ်ဦးသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်ရပ်၍၊ စလျှင်စခြင်း တစ်ရှိန်တည်း တွန်းလှဲနိုင်အောင်ဖမ်း၍သတ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုလန်ကရှိုင်ယာနည်းကို 'မိအောင်ဖမ်းနည်း' ဟုလည်းခေါ်သည်။ နပန်းလုံး၍လဲကျသွားသောအခါတွင် တစ်ဘက်သောသူသည် လဲသူအားမထနိုင်အောင်ပခုံးမှဖိထားရ၏။ ဤနပန်းလုံးနည်းမျိုးသည် နာမည်ကြီးသောနည်းဖြစ်၍လူကြိုက်များသည်။

ဂရိကိုရိုမန်နည်းခေါ် နပန်းလုံးနည်းတစ်မျိုးလည်းရှိသေး

၏။ ယင်းမှာ အထူးသဖြင့် မတ်တတ်ရပ်၍ သတ်ရသည်ကများသည်။ နပန်းလုံးသူများသည် ခါးထိအောင်သာဘက်၍နပန်းလုံးသတ်နိုင်သည်။ ခါးအောက်မည်သည့်နေရာကိုမျှ ကိုင်တွယ်ခွင့်မပြုချေ။ အကယ်၍ တစ်ယောက်က တစ်ဘက်လူ၏ ပခုံးနှစ်ဘက်ကို တစ်ပြိုင်တည်းကိုင်၍ မြေသို့ကျအောင်နှိမ်ချနိုင်လျှင်၊ ထိုသူကျသွားပြီဟု ယူဆနိုင်လေသည်။ ဤဂရိ ကိုရိုမန် နပန်းလုံးနည်းသည် အလွန်ရှေးကျ၍၊ ပြင်သစ်လူမျိုးများ အထူးသဖြင့် ကစားလေ့ရှိကြ၏။ ဂရိကိုရိုမန်ဟု အမည်ပေးထားသော်လည်း ဂရိနှင့်ရောမတွင် ကစားသောနည်းမဟုတ်ချေ။

အခြားကစားနည်းမျိုးများမှာ ကမ်ဗာလန်နည်းနှင့် ဝက်စမိုလန်နည်းခေါ် နပန်းလုံးနည်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုနပန်းလုံးနည်းမျိုးတွင် နပန်းစ၍မသတ်မီ ကိုယ်ကိုမြဲမြဲကိုင်ထားရ၏။ မတ်တတ်ရပ်၍လုံးခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ မြေဖဝါးနှင့်မြေကြီး ထိနေရသည်မှအပ၊ အခြားကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသည် မြေပြင်သို့ထိလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်၊ ထိုသို့မြေပြင်ကိုထိသည်အရှုံးပေးရသည်။ ဒက်ဗွန်နှင့်ကွန်းဝေါနည်းမှာ မြေပြင်ပေါ်၌လှဲ၍ နပန်းလုံးခြင်းကိုလုံးဝတားမြစ်ထား၏။ ပခုံးနှစ်ဘက်နှင့် တင်ပါးဖြစ်စေ၊ တင်ပါးနှစ်ဘက်နှင့်ပခုံးဖြစ်စေ၊ နှစ်ခုစလုံးမြေပြင်ပေါ်သို့ တပြိုင်တည်းကျရောက်သောအခါတွင် အနိုင်ရသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံတွင်မူ ဂျူးဂျစ်ဆူခေါ် နပန်းလုံးနည်း ခေတ်

စား၏။ (ဂျူးဂျစ်ဆူအတတ်-ရှု။) ထိုကစားနည်းသည် အလျော်ကစားခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ အသက်အန္တရာယ်ကို ကာ လွယ်ရန်အတွက် လေ့ကျင့်ခြင်းဖြစ်၏။ ဂျူးဂျစ်ဆူ နပန်း လုံးသူများသည်ကျင်လျင်မှု ရှိရသည့်ပြင်၊ လူကိုယ်ခန္ဓာ အစိတ်အပိုင်းကိုကောင်းစွာနာလည်းထားရမည်။ သို့မှ ချက်ကောင်း ကိုဖမ်းနိုင်၍ ရန်သူကိုအသေအလဲ ထိုး သတ်နိုင်သည်။ ဤနည်းသည် ရန်သူနှင့်ရင်ဆိုင် တွေ့သော အခါလက်နက်မကိုင်မဆောင် သွေးထွက် သံယိုမဖြစ်စေဘဲ နှင့် ရန်သူကိုခုခံနိုင်သည်။ ရန်သူကိုကာကွယ်သော ကစား နည်းတစ်မျိုးဟုယူဆကာ ဂျပန်တိုင်းလိုလိုပင် ထိုနပန်း လုံးနည်းကို လေ့ကျင့်ထားကြ၏။

နပန်းလုံးခြင်းကို အာရှတိုက်သားတို့သည် ပိုမို၍ ဝါသ နာပါကြသည်။ နပန်းလုံးခြင်းကို အချင်း ၁၂ ပေခန့်ကျယ် သောစည်းဝိုင်းတွင် ကြီးကာ၍လုံးကြသည်။ အချို့တိုင်း ပြည်များတွင်မူ မြေကြီးပေါ်၌ပင် လုံးလေ့ရှိ၏။ ရှေးခေတ် ကတည်းက နာမည်ထင်ရှားနေသော နပန်းလုံးခြင်းမှာ ယခုခေတ်ကာလတိုင်အောင် ပပျောက်တိမ်ကောသွားခြင်း မရှိဘဲ၊ တိုးတက်လျက်ရှိချေရကား၊ အိုလံပစ်ကစားပွဲ၌ ပင်လျှင် အရေးကြီးသောကစားနည်းအဖြစ်ဖြင့် အသိ အမှတ်ပြုကာ လက်ခံလေသည်။

နဖားကြီး ။ ။ နဖားကြီးသည် ပါဏဗေဒလိုအားဖြင့် 'ကော်ဗီဒီ' မျိုးရင်း မှတဆင့်ခွဲသော 'ကရစ်ဆီရီးနား' မျိုးစိတ်တွင် ပါဝင်သည့် ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ မြန်မာ နဖား ကြီးငှက်အပြင်၊ ချင်းတောင်နဖားကြီး၊ တနင်္သာရီ နဖား ကြီးစသော မျိုးတူငှက်များ ရှိသေးသည်။

နဖားကြီး၏ ကိုယ်ထည်အလျားမှာ ၁၈ လက်မခန့်ရှိ သည်။ အမြီးတစ်ခုတည်းကပင် ဇလက်မခန့်ရှိသည်။ ပျံ သန်းသောအခါ အတောင်အောက်ဘက်တွင် အဖြူကွက် ကြီးကို ထင်ရှားစွာမြင်ရပြီးလျှင် တောင်ပံရိုက်လိုက်၊ ထိုး ဆင်းလိုက်နှင့် ဆူညံစွာ အသံပြုလေ့ရှိသည်။ နဖားကြီး သည် နားဝင်ဆိုးအောင် စူးရှစွာ အော်တတ်သော်လည်း၊ တစ်ခါတစ်ရံ သာယာစွာ မြည်တွန်တတ်သေးသည်။

နဖားကြီးသည် များသောအားဖြင့် ပန်းရုံဆူးချိုများ တွင်ကျက်စားသော ငှက်ဖြစ်သည်။ အလွန်မြင့်သော သစ် ပင်ခေါင်းဖျား၊ ချုံဖုတ်များတွင်သာသွားလာနေထိုင်၍၊ မြေ ကြီးပေါ်သို့ဆင်းခဲသည်။ ထိုငှက်မျိုးကို ကျွန်းတောများနှင့် ကွင်းပြင်များတွင်လည်းကောင်း၊ ပန်းခြံများထဲတွင် လည်း ကောင်း တွေ့ရ၏။ အစုလိုက်အအုပ်လိုက် အသင်းဖွဲ့၍ ဖြစ်စေ၊ ဖိုမစုံညီ ယှဉ်တွဲလျက်ဖြစ်စေ၊ နေလေ့ရှိသည်။ သို့ရာတွင် မိုးဥတုအခါများ၌ အကောင်စေ့ကျော်ခန့် အအုပ်အသင်းဖွဲ့၍ သစ်ပင်တစ်ပင်မှတစ်ပင်သို့၊ တစ်ကောင်

နောက် တစ်ကောင်လိုက်ကာ၊ လူးလာပျံသန်းကြ၏။ နဖား ကြီး၏ အစာကား သစ်ဥသစ်ဖုများနှင့် ပိုးကောင် မွှားကောင်များပါဝင်သော အစာမျိုးစုံပင်ဖြစ်သည်။ နဖား ကြီးသည် ငှက်ပေါက်စများနှင့်ဥများကို အဖျက်ဆီးဆုံး သော ငှက်မျိုးဖြစ်သည်။

မတ်လနှင့် ဧပြီလအတွင်းတွင် နဖားကြီးငှက်ငယ်များ အဥအုလေ့ရှိသည်။ အုချိန်တွင် တစ်ခါတစ်ရံ မေလတိုင် အောင် နှောင်းတတ်သည်။ အသိုက်များကို သစ်ပင်ငယ် ထိပ်ခွဆုံတွင်လည်းကောင်း၊ ချုံဖုတ်ထဲတွင်လည်းကောင်း၊ ပြုလုပ်ထား၍ ရန်သူမမြင်အောင်သစ်ရွက်များဖြင့် ဖုံးကွယ် ထားတတ်သည်။ အသိုက်များကို ခွက်သဏ္ဍာန်ခပ်ချိုင့်ချိုင့် ပြုလုပ်၍၊ သစ်ကိုင်းခြောက်များ၊ သစ်မြစ်များ၊ ဆူးပါးသော သစ်ခက်များကို အောက်ခံထားကာ၊ ဘေးပတ်လည်တွင် မြက်များ၊ အမွှေးအမှင်များ၊ ကောက်ရိုးများဖြင့် ကာရံထား သည်။ တမြို့လျှင် ၂ ဥမှ ၅၅ အထိရှိ၍၊ အစိမ်းဖျော့ အရောင်တွင် ညိုမွဲမွဲအပြောက်များပါသောဥနှင့် အဖြူတွင် နီကြန့်ကြန့် အရောင်ရော၍ အနီဝိုင်းကလေးများပါသော ဥနှစ်မျိုးကို အုတတ်သည်။ အရွယ်မှာ ပျမ်းမျှအလျား ၁. ၁၇လက်မနှင့် မြက် ၀. ၈၇လက်မဖြစ်သည်။

နဖားကြီးငှက်ကို မြန်မာနိုင်ငံ၌တောင်မြေများ တောင် မြင့်မြင့်များတွင်တွေ့ရ၍၊ ရာသီဥတုကောင်းမွန်သော ဒေသ များတွင်ကား ပေ ၇၀၀၀ ခန့်မင့်သည့် နေရာများ၌ပင် တွေ့ရသည်။

တောင်နဖားကြီးငှက်သည် နဖားကြီးထက်ကိုယ်လုံး ကိုယ်ထည်အနည်းငယ်သေးသည်။ တောင်စခန်းများ ဖြစ်သော မိုးကုတ်ကျတ်ပြင်၊ မေမြို့နှင့် သံတောင်မြို့များ၌ တွေ့ရသည်။ မြေနိမ့်ဒေသတွင်တွေ့ရခဲ၍၊ တောင်ပေါ်ဒေသ ၌သာ ကျက်စားလေ့ရှိသည်။ အသိုက်နှင့်ဥများမှာ နဖား ကြီးငှက်၏ အသိုက်နှင့် ဥများအတိုင်းပင်ဖြစ်၍၊ သီသီ ငယ်သည်။ သားပေါက်ချိန်မှာ ဧပြီလမှ ဇွန်လအတွင်း ဖြစ်သည်။

နဖားကြူး ။ ။ နဖားကြူးကို အမြီးဝိုင်းငှက်ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ ထိုငှက်၏အမြီးသည် ၇လက်မ မှ ၈လက်မ ခန့်အထိရှည်၍၊ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ ၁၂လက်မခန့်ရှည်သည်။ လည်ချောင်းတွင် မည်းနက်နေ၍၊ အောက်ပိုင်းနှင့်အပေါ် ပိုင်းများသည် အနီရောင်ပေါက်နေသည်။ ပျံသန်းသည့် အခါ တောင်ပံရိုက်သံကိုကောင်းစွာကြားရသည်။

နဖားကြူးသည် ခြောက်သွေ့သောတောများကို နှစ် သက်၍ လယ်စောင်းယာစောင်းတွင်ပေါက်ရောက်နေ သော အပင်များ၌သာ ကျက်စားလိုသည်။

နဖားကြူးငှက်ငယ်များသည် ဧပြီလနှင့် မေလလောက်

တွင်ပေါက်ကြသည်။ အသိုက်အအုံများကို ဆူးချုံသစ် ပင်လယ်များတွင် သစ်ကိုင်းခြောက်များ၊ သစ်မြစ်များ၊ နွယ်များဖြင့် ခပ်ချိုင့်ချိုင့် ပြုလုပ် ထားတတ်သည်။ နဖား ကြားအသိုက်မှာ အခြားငှက်သိုက်များထက်ပို၍ သပ်ရပ် သည်။ ဥ၏အရွယ်မှာ ပျမ်းမျှအလျား ၀.၉၁လက်မ နှင့်မြက် ၀.၇၁ လက်မရှိသည်။ နဖားကြားသည် မြန်မာ နိုင်ငံအပူပိုင်းဒေသတွင် တွေ့ရသောငှက်မျိုးဖြစ်သည်။ မုံရွာ မှ မြစ်ကြီးနားတလျှောက်ထိဒေသတို့တွင် တွေ့ရတတ် သည်။ ယိုးဒယားနိုင်ငံနှင့် မလေးကျွန်းဆွယ် မြောက် ပိုင်းတို့၌လည်းတွေ့ရတတ်သည်။ ထိုငှက်သည် ‘ကော်ဗီဒီ’ မျိုးရင်းတွင်ပါဝင်၍ ပါဏဗေဒအမည်အားဖြင့် ‘ကရစ် ဆီရီးနား ကျူကူလာတာ’ ဟုခေါ်သည်။

နယူးဂင်းနီကျွန်း။ ။နယူးဂင်းနီကျွန်းသည် ကမ္ဘာ ပေါ်ရှိကျွန်းများအနက်၊ ဂရင်းလန်းကျွန်းမှအပအကြီး ဆုံးကျွန်းဖြစ်၏။ စတုရန်းမိုင် ၃၄၂၀၀၀ ခန့်ကျယ်ဝန်း သည်။ ထိုကျွန်း၏အတွင်းပိုင်းကျသောဒေသတို့တွင် လူ သားစား လူရိုင်းများ၊ ခေါင်းဖြတ်လူရိုင်းများ နေထိုင်ရာဖြစ် သဖြင့်၊ လူသူအရောက်နည်းပါးသည်။ ထိုကျွန်းသည် ဩစတြေးလီးယားကျွန်း၏ မြောက်ဘက်တွင်ရှိ၍၊ အီကွေ

တာ၏တောင်ဘက်ကျပြီးလျှင်၊ အလျားမိုင် ၁၅၀၀၊ အနံမိုင် ၄၅၀ ခန့်ရှိ၏။ အရှေ့ပိုင်းကို ဗြိတိသျှတို့ကပိုင်၍၊ ဩစတြေးလီးယားအစိုးရကအုပ်ချုပ်ပြီးလျှင်၊ အနောက်ပိုင်း ကိုဒပ်ချတို့ပိုင်သည်။ လူဦးရေ ၂၃၀၀၀၀၀မျှရှိသည့် အ နက်၊ တိုင်းရင်းသားမှာအများဆုံးဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ဥရောပတိုက် သားတရုတ်၊ပသျူးနှင့်အခြားလူမျိုးများ လည်း ၁သောင်း ခန့်ရှိ၏။ ကျွန်း၏အလယ်ပိုင်းတွင် မြင့်မားသောတောင် တန်းကြီးများရှိရာ၊ အချို့တောင်ထိပ်များသည် ဆီးနှင်းများ ဖုံးလျက်ရှိ၏။ မြစ်ချောင်းများစွာတို့သည် ဤတောင်တန်း ကြီးများမှစီးဆင်း၍၊ သစ်တောကြီးများ၊ ရွှံ့ထူထပ်သော ဒေသများကို ဖြတ်သန်းပြီးလျှင်၊ ပင်လယ်ထဲသို့စီးဝင် ၏။ မိုးများသဖြင့် အင်းအိုင်များလည်းပေါများလှရာ၊ အချို့ ဒေသများ၌ဆက်လှန်းပါးမျှရှိသည်။ ဖလှိုင်းမြစ်သည် ကွေ ကောက်လျက်၊ မိုင်ပေါင်း ၆၅၀ကျော်ခန့်ရှည်လျားစွာ စီးဆင်းလျက်ရှိ၏။ အချို့တောင်စဉ်တောင်တန်းများသည် ပင်လယ်အထိ ထိုးထွက်လျက်ရှိရာ၊ ထိုနေရာများရှိ ကမ်း ရိုးတန်းသည် ကျောက်ဆောင်ထူထပ်ပေါများပြီးလျှင်၊ အ ခြားနေရာများ၌မူ၊ နုံးမြေများသာဖြစ်လေသည်။ မိုးအခါတွင် လေပြင်းမုန်တိုင်းကျရောက်တတ်၏။ ပူ အိုက်စွတ်စိုသဖြင့် သစ်ပင်မျိုးစုံ ပေါက်ရောက်သည်။ တော

နယူးဂင်းနီကျွန်း တည်နေရာပြ မြေပုံ

ကြီးထဲ၌ ဖြတ်သန်းသွားလာရန် ခက်ခဲလှ၏။ ထိုကြောင့်ခရီးလမ်း ပန်းအဆက်အသွယ်သည် မြစ် ကြောင်းခရီးဖြင့်သာ ဆက်သွယ် နိုင်၏။ သစ်ပင်ကြီးများပေါ် တွင် ကျီးပေါင်းပင်၊ သစ်ခွပန်း ပင်၊ ကိုင်းပင်နွယ်ပင်ကြီးများ ဖြင့် ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိရာ တော လမ်းခရီးမပေါက်နိုင်ချေ။ ပိုးမွှား တိရစ္ဆာန်နှင့် အဆိပ်ရှိသတ္တဝါ များပေါများလှသည့်အပြင် ခြင် ကောင်များသည် ပျားအုံကဲ့သို့ ပိုင်းရုံကိုက်ခဲတတ်၏။ ရေထဲတွင် မြေခွ၊ ကျွတ်၊ မိကျောင်း၊ မြွေ၊ ကင်းစသော ဥပါဒ်ပေးတတ် သည့် သတ္တဝါတို့ပေါများ၏။ အလွန်လှပ၍ အရောင်မျိုးစုံသော လိပ်ပြာနှင့် ငှက်များလည်း ပေါများလေ၏။ ထိုကျွန်းရှိ ငှက် ကုလားအုပ်တစ်မျိုးမှာ အလွန် ကြီးမားသန်စွမ်း၍၊ ခွေးတစ် ကောင်ကို ခြေဖြင့်ခတ်ရုံမျှဖြင့် သေစေနိုင်၏။ လိပ်များလည်း အလွန်ပေါ၏။

နယူးဂီနီကျွန်းရှိ လူရိုင်း များသည် အာဖရိကတိုက်မှာ ကဲ့သို့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကွဲပြား သည်။ အချို့မှာ အရပ်အမောင် ထွားကြိုင်းသန်မာ၍၊ အချို့မှာ လူပုကလေးများသာ ဖြစ်၏။ အသားအရေမှာလည်း ကပ္ပလီနှင့်မခြားလှ ချေ။ အချို့မှာ တံငါမုဆိုးလုပ်လျက် အသက်မွေးမြူနေထိုင် ကြသော်လည်း၊ အချို့မှာလူသားစားလူရိုင်း၊ ခေါင်းဖြတ် လူရိုင်းဘဝမှမတက်သေးချေ။ ယင်းတို့တွင် အထင်အရှား ဆုံးမှာ ဗြိတိသျှတို့အုပ်စိုးသည့် တောင်ဘက်ပိုင်းရှိ ပါပူယန် များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသူတို့ကား သန်စွမ်းတောင့်တင်း၍ ကွေးကောက် ရှည်လျားသော သံပင်များရှိပြီးလျှင်၊ မျက် နှာသွယ်၍ နှာခေါင်းပိ၏။ ပါးရိုးမြင့်၍၊ နဖူးမောက်၏။ ပါပူယန်များသည် သစ်ပင်မြင့်ကြီးများပေါ်တွင် အိမ် များကိုလင့်စင်များသဖွယ် ဆောက်၍နေတတ်ကြ၏။ အိမ်ရှေ့၌ အမျိုးဘာသာအလိုက် ကခုန်ရန်၊ မြေရာကွက် လပ်များ ထားရှိ၏။ အိမ်အတွင်း၌မူ မိမိတို့ စွဲသုံးသည့် ဓား၊ လှံ၊ လေး၊ မြား၊ ဓားမြှောင်နှင့် လှေတက်များကို

နယူးဂီနီကျွန်းရှိ ပါပူယန်ကျေးရွာရှုခင်း

ဆွဲချိတ်ထားတတ်လေသည်။ ပင်လယ် ကမ်းခြေတဝိုက် တွင်၊ လူသားစားသည့် အလေ့အကျင့်များ ကွယ်ပျောက် သွားပြီ ဖြစ်သော်လည်း၊ အတွင်းကျသော နေရာများ၌မူ ကျန်ရှိသေး၏။ လူယဉ်များအိမ်တွင် အရပ်ကားများ ဆွဲချိတ်ထားသကဲ့သို့၊ လူရိုင်းများအိမ်တွင်၊ လူ၏ဦးခေါင်း ခွံများကို အလှအပချိတ်ထားလေ့ရှိရာ၊ ဤသည်တို့မှာ အိမ်ရှင်ကိုယ်တိုင် တိုက်ခိုက်အောင်မြင်ခဲ့သော ရန်သူများ၏ ဦးခေါင်းခွံများ ဖြစ်သည်။ ထိုကျွန်း၌ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေး နီစသောသတ္တုများ၊ ကျောက်မျက်ရုံများထွက်၏။ သို့သော် တောများအလွန် နက်နဲသဖြင့်ယူရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ နယူးဂင်းနီကျွန်းကို ခရစ် ၁၅၁၁ခုတွင် စတင်တွေ့ရှိ သူသည်ပေါ်တူဂီလူမျိုး ပင်လယ်ကူးခရီးသည်တစ်ဦးဖြစ် သည်ဟုအဆိုရှိ၏။ သို့သော် ထိုကျွန်းပေါ်သို့ ၁၅၄၅ခု၌ ဥရောပတိုက်သားထဲမှ ဦးစွာတက်ရောက်၍ ကြည့်ရှုခဲ့သူ

မှာ စပိန်လူမျိုးဖြစ်သည်။ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ်၌ ဒပ်ချလူမျိုးတို့၏ အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီသည် ထိုကျွန်းကို စိုးမိုးစပြုခဲ့သည်။ ၁၈၂၈ခုနှစ်ကား နယ်သာလန်အစိုးရသည် နယူးဂင်းနီကျွန်းအနောက်ပိုင်းကို သိမ်းပိုက်လေသည်။ အရှေ့ဘက်၌ကား ဗြိတိသျှတို့ နေထိုင်အုပ်စိုးကြ၍၊ ဒပ်ချနှင့် ဗြိတိသျှအစိုးရတို့သည် ၁၈၈၄ခုတွင် နယူးဂင်းနီကျွန်းကို နယ်ခြားသတ်မှတ်၍၊ နှစ်ဦးသဘောတူ ခွဲဝေယူကြ၏။ အရှေ့မြောက် ပိုင်းဒေသ၌ ဂျာမန်လူမျိုးတို့သည် နယ်သစ်တည်ထောင်ကြသည်။ ပါပူယန်လူမျိုးတို့နေထိုင်ရာ ပါပူယာဒေသကိုမူ ၁၉၀၆ခုတွင် ဗြိတိသျှတို့ သိမ်းပိုက်အုပ်စိုးသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီး၍၊ ၁၉၂၀ပြည့်နှစ်သို့ ရောက်သော်၊ နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အသင်းသည် ထိုပါပူယာဒေသကို ဩစတြေးလီးယားအစိုးရသို့ ပြောင်းလွှဲပေးအပ်ခဲ့လေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ ဂျပန်တို့သည် နယူးဂင်းနီကျွန်း၏အရှေ့မြောက်ပိုင်းကို တက်ရောက်သိမ်းပိုက်ခဲ့ဘူးသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးသောအခါ၊ ဒပ်ချအစိုးရသည် ၁၉၅၀ပြည့်နှစ်တွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံကို လွတ်လပ်ရေးပေးခဲ့သော်လည်း၊ ယင်းတို့ပိုင်ဆိုင်သော နယူးဂင်းနီနယ်ကိုမူ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံထံသို့ သွတ်သွင်း၍ မပေးခဲ့ချေ။ သို့သော် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံက ထိုဒပ်ချပိုင် နယူးဂင်းနီကျွန်းနယ်မြေကို စွဲကို ရှင်းလင်းပေးရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂသို့တိုင်ကြားအစီရင်ခံခဲ့သည်။ ထိုပြဿနာကို ယနေ့တိုင် ပြီးပြတ်အောင်မဖြေရှင်းနိုင်ကြသေးသဖြင့်၊ နယူးဂင်းနီကျွန်းအနောက်ပိုင်းကို ဒပ်ချတို့ ပိုင်မြဲပိုင်လျက်ရှိသည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ် ။ ။နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ မူရင်းပြည်နယ် ၁၃ နယ်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ၁၆၆၄ခုတွင် ဟဒ်ဆန်မြစ်နှင့် ဒဲလဝဲယားမြစ်နှစ်ခုတို့၏ အကြားရှိနယ်မြေကို ယော့မြို့စားဂျိမ်းကဆာဂျော့ကာတာရက်နှင့် လော့ဗာကလေတို့ကို ပေးခဲ့သည်။ ဆာဂျော့သည် သူ၏ဇာတိရပ်မြေဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်ရေလက်ကြားရှိ ဂျာစီကျွန်းကို အစွဲပြု၍၊ ထိုပြည်နယ်ကို နယူးဂျာစီဟု အမည်မှည့်ခဲ့လေသည်။ နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏ မြောက်ဘက်၌ နယူးယော့ပြည်နယ်တည်ရှိ၍၊ တောင်ဘက်၌ ဒဲလဝဲယား ပင်လယ်အော်တည်ရှိ၏။ အရှေ့ဘက်၌ ဟဒ်ဆန်မြစ်နှင့် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာတို့တည်ရှိပြီးလျှင်၊ အနောက်ဘက်၌မူကား ဒဲလဝဲယားပြည်နယ်နှင့် ပင်ဆီလဗေးနီးယားပြည်နယ်တို့ တည်ရှိလေသည်။ ဒဲလဝဲယားမြစ်သည် ဤပြည်နယ်၏ အနောက်ဘက်နယ်နိမိတ်ဖြစ်၏။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင် ၇၈၃၆ မိုင်ဖြစ်သည်။ နယူးဂျာစီပြည်နယ်ကို အပိုင်းကြီးငါးပိုင်းခွဲခြားနိုင်သည်။ အနောက်မြောက်ဘက် ဒဲလဝဲယားမြစ်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်လျက်တည်ရှိသည့်အပိုင်းသည် သစ်တောများထူထပ်စွာပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော ကစ်တာတင်နီတောင်တန်းဖြစ်သည်။ ယင်းသည် ပေပေါင်း ၁၈၀၀ အထိမြင့်လျက်၊ နွေရာသီတွင် လူအများ အပန်းဖြေသွားရောက်လည်ပတ်ရာဌာနဖြစ်လေသည်။ ယင်းသည့် တောင်တန်းများ၏ တောင်ဘက်တွင်ကျယ်ဝန်းသည့်

မျိုးအတ်မြို့သည် နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးသောမြို့ဖြစ်ရုံမျှမက အချက်အချာဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

နယူးဂျာစီပြည်နယ်ရှိ ကမ်မဒင်မြို့နှင့် ပင်ဆီလဗေးနီးယားပြည်နယ်ရှိ ဖီလဒဲဖီးယားမြို့တို့ကို ဆက်သွယ်ထားသော ၂ မိုင် ရှည်လျားသည့် ဒဲလဝဲယား မြစ်ကူး တန်တားကြီး

တောင်ကြားဒေသတည်ရှိ၏။ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် အကောင်းဆုံးဒေသ ဖြစ်သည်။ တတိယအပိုင်းမှာ တောင်ကုန်းဒေသဖြစ်၍၊ ယင်း၏ တောင်ဘက်တွင်ကားဖူး ပြောင်း၊ သစ်သီးနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ ထွက်သည့် ပိဒ်မွန် လွင်ပြင်တည်ရှိ၏။ တောင်ဘက်အဆုံးတွင်ကား ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ ထက်ဝက်ခန့်မျှ ကျယ်ဝန်းသည့် ကမ်းမြောင်လွင်ပြင်တည်ရှိလေသည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးသောမြစ်သည် ရယ်ရီတန်ပင်လယ် အော်အတွင်းသို့ စီးဝင်သည့် ရယ်ရီ တန်မြစ်ဖြစ်၏။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်ရှိ မြစ် များတွင် အရေးအပါဆုံးသောမြစ်များမှာ ဟက်ကင်ဆက် မြစ်နှင့်ပဆေးအစ်မြစ်တို့ဖြစ်လေသည်။ မြောက်ဘက်ရှိ သစ်တောများ ဖုံးလွှမ်းနေသည့်တောင်ကုန်းများအကြား တွင် ရေအိုင်ပေါင်းတစ်ရာခန့်ရှိရာ၊ ယင်းတို့အနက် ရေ အိုင်ကြီးများဖြစ်သည့် ဟိုပက်ကွန်း၊ ဂရင်းဂုနှင့်ဂရင်း ပွန်းတို့သည် အပန်းဖြေသွားရောက် လည်ပတ်ရာ စခန်းများဖြစ်လေသည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏ ရာသီဥတုသည်မပြင်းထန်လှ ပေ။ သို့သော်လည်း ပျမ်းမျှအပူချိန်သည် အနောက် မြောက်ပိုင်းရှိ တောင်ကုန်းများတွင်၊ ကမ်းမြောင်လွင်ပြင် မှာထက် ပိုမို နည်းပါး၏။ အက်ပလက်ချီယန်တောင်တန်း ဒေသနှင့် တောင်ကြားဒေသတွင် အနောက်ဘက်နှင့် မြောက်ဘက်ဆီမှမုန်တိုင်းများ မကြာခဏကျရောက်တတ် သည်။ အတ္တလန္တိတ်စိတီမြို့နှင့်တကွအခြားပင်လယ်ကမ်း

ခြေ စခန်းသာမြို့များသည် ပင်လယ်ပြင်မှ တိုက်ခတ် သောလေပြေလေညှင်းများကြောင့်၊ နွေရာသီတွင်အေး ၍ ဆောင်းရာသီတွင် နွေးသည်။ တစ်နယ်လုံးတွင် စိုက် ပျိုးလုပ်ကိုင်နိုင်အောင်အလုံအလောက် မိုးရွာသွန်း၏။ သို့သော် ပိုမိုမြင့်သောအပိုင်းတွင် မိုးသည် ပို၍ရွာ သွန်းလေသည်။

နယူးဂျာစီ ပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၀ ပြည့် နှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၄၈၃၅၂၉ ယောက်ဖြစ်၏။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် ဗဟိုကျသော အနေအထား ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကောင်းသော ကြောင့်လည်းကောင်း ယခုအခါ ကုန်ထုတ်လုပ်ရာပြည် နယ်အဖြစ်အလွန်ထင်ရှားလျက်ရှိသည်။ နယူးယော့ မြို့တော်အနီးရှိ မြို့ကြီးများမှ နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏ မြို့တော်ထရင်တန်မြို့အထိ မီးရထားလမ်းများတစ်လျှောက် တွင်လည်းကောင်း၊ ထရင်တန်မြို့တော်မှ တစ်ဖန် တောင် ဘက်သင်္ဘောကျင်းများတည်ရှိရာ ကမ်မဒင်မြို့အထိ ဒဲလ ဝဲယားမြစ်တစ်လျှောက်တွင်လည်းကောင်း၊ စက်ရုံကြီးများ အနှံ့အပြားတည်ရှိလေသည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ထွက် ကုန်များမှာ အထည်၊ အဝတ်၊ ဓာတုဗေဒပစ္စည်း၊ ရေနံ ထွက်ပစ္စည်း၊ ချေးချွတ်ပြီးကြေးနီ၊ စက်ကရိယာ၊ သားရေ ထည်နှင့်ကြက်ပေါင်စေးထည် စသည်တို့ဖြစ်၏။

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် အရေးပါသောလုပ်ငန်းကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးတွင်မြေဧက ၂၀၀၀၀၀ ကျော်စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သည်။ ထွက်ကုန်များမှာ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်၊ သစ်သီးနှင့်ဗယ်ရီသီးအလူးပြောင်းဖူး၊ ကြက် နှင့်ကြက်ဥ၊ နို့ထွက်ပစ္စည်း စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏မြို့တော်သည် လူဦးရေ ၁၂၈၀၀၉ ယောက်နေထိုင်သည့် ထရင်တန်မြို့ဖြစ်၏။ သို့သော် နျူး အတ်မြို့သည် နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးသောမြို့ ဖြစ်သည်။ လူဦးရေ ၄၃၈၇၇၆ယောက်နေထိုင်သည့်အပြင်၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အကြီးဆုံးသောလေဆိပ်များ၌အပါ အဝင် ဖြစ်သည့် လေဆိပ်တစ်ခုရှိလေသည်။ ထိုနျူးအတ်မြို့နှင့် တကွ၊ဟိုဗိုကင်မြို့၊ ဂျာစီစိတီမြို့နှင့်အယ်လစ်ဗက်မြို့တို့ သည် နယူးယော့မြို့ကြီး၏ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်များသဖွယ် ဖြစ်၏။ အရှေ့ဘက်ကမ်းခြေတောင်ပိုင်းရှိအတ္တလန္တိတ် စိတီမြို့မှာ တနှစ်ပတ်လုံးကစားပွဲများကျင်းပရာ ဌာနဖြစ်၍၊ နှစ်စဉ် လူပေါင်းမြောက်မြားစွာ လာရောက်သည်။

ပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူ့အခလွတ် ကျောင်းများမှာ ထူးခြားထင်ရှားသည်။ ထိုကျောင်းများသို့ အသက် အရွယ် ၅နှစ်မှ ၂၀အထိဖြစ်သော ကလေးသူငယ်များ တက်ရောက် သင်ကြားနိုင်၍၊ ၇ နှစ်မှ ၁၆နှစ်အကြားရှိ ကလေးသူငယ် များအဖို့သော်ကား မသင်မနေရပညာရေးစံနှစ်ဖြင့် သင်

နယူး ဂျာစီပြည်နယ်

ကြားရမလည်း။ နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင် တည်ရှိသော တက္ကသိုလ်ကျောင်းများမှာ ပရင့်စတန်တက္ကသိုလ်၊ ဗဟိုဂျာတက္ကသိုလ်၊ နျူးအတ်တက္ကသိုလ်နှင့် ဒရူးတက္ကသိုလ်တို့ဖြစ်သည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်၏ ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက်တွင် ပထမဆုံးအကြိမ် ရွက်လွှင့်သွားလာခဲ့သူ ဥရောပတိုက်သားမှာ ပြင်သစ်အစိုးရ အမှုထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သော အီတာလျံလူမျိုး ဂျီဗရီးဒေဗေးဆားနို ဆိုသူဖြစ်၏။ ထိုသူသည် ၁၅၂၄ခုနှစ် ဆန်ဒီဟွတ်အနီး ဒေသတစ်ခုသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၆၀၉ခုနှစ် ဒပ်ချအရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီတွင် အမှုထမ်းလျက်ရှိသော ဟန်နရီဟတ်ဆင်သည် ယခုနယူးယော့ဆိပ်ကမ်းတည်ရာသို့ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပြီးနောက် စူးစမ်းရှာဖွေရေးအဖွဲ့တစ်ခုကို နျူးအတ်ပင်လယ်အော်တစ်လျှောက်၌ လှည့်လည်ရှာဖွေရန်စေလွှတ်လိုက်၍၊ သူကိုယ်တိုင်ကမူ ဟတ်ဆင်နဲ့အတူတူတစ်လျှောက် ဆန်တက်သွားခဲ့၏။ လေးနှစ်ခန့်ကြာသောအခါ၊ ဒပ်ချတို့သည် ဗာဂျင်(ယခုဂျာစီစီတီမြို့)တွင် ပထမဆုံးအခြေစိုက်ကာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုနယူးဂျာစီပြည်နယ် တည်ရှိရာနယ်ပယ်သည် နယူးနယ်သာလန်ပြည်နယ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ နယူးနယ်သာလန်ဆိုသည်မှာ ယခု နယူးယော့မြို့တည်ရှိရာ ဒေသအနီးတွင် ဒပ်ချတို့ ရှေးဦးစွာအခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့သော နယ်ပယ်ဒေသကို ခေါ်ဝေါ်လေသည်။ ပြည်မကြီးနှင့် နယူးအမ်စတာဒမ်(နယူးယော့)မှ တောင်သူလယ်လုပ်များနှင့် ကုန်သည်များသည် ဗာဂျင်နှင့်ဟတ်ဆင်ကောင်တီများတွင် လာရောက်အခြေစိုက် နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုနောက်တွင် ဆွီဒင်ပြည်ရှင်ဂပ်စတားဗပ် အဒေါ့ဖတ်ဘုရင်သည် ထိုနယ်ပယ်ဒေသကို ဒပ်ချတို့လက်မှရယူရန်အတွက် ဆွီဒင်လူမျိုးနယ်သစ်ရှာ သူတို့ကိုစေလွှတ်ခဲ့ရာ၊ ယင်းတို့သည် ဒဲလဝဲယားမြစ်ဝှမ်းတစ်လျှောက်တွင် အခြေစိုက် နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။

များမကြာမီ အင်္ဂလိပ်နှင့်ဒပ်ချတို့ ကိုလိုနီနယ်သစ်များအရေးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်မက်အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ၊ ၁၆၆၄ ခုတွင်၊ ဂျာစီနယ်ပယ်များအပါအဝင် ကမ္ဘာသစ်ရှိ ဒပ်ချပိုင်နယ်များသည် အင်္ဂလိပ်တို့၏လက်တွင်းသို့ ကျရောက်သွားလေသည်။ ဂျာစီနယ်ပယ်များကို လော့ဂျန်ဗာကလေနှင့်ဆာဂျော့ကာတာရက်တို့အားပေးခဲ့၏။ အသင့်အတင့်လွတ်လပ်သောအုပ်ချုပ်ရေးမျိုးကို တည်ထောင်ထားရှိခဲ့သဖြင့်၊ နယူးအင်္ဂလန်မှ လူအမြောက်အမြား လာရောက် အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဆာဂျော့ကာတာရက်ကဂျာစီအရှေ့ပိုင်းကိုကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့၍၊ လော့ဗာကလေက ဂျာစီအနောက်ပိုင်းကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် လော့ဗာကလေသည် ဂျာစီအနောက်ပိုင်း

တွင် မိမိရရှိထားသောအကျိုးခံစားခွင့်တို့ကို သူတစ်ပါးအား ရောင်းစားလိုက်လေသည်။ ၁၇၀၂ ခုနှစ်တွင် ဂျာစီအနောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းတို့ကို ကရောင်းကိုလိုနီနယ်အဖြစ် ပူးပေါင်းလိုက်သည်။

အမေရိကန်လွတ်မြောက်ရေးစစ်ပွဲကြီးအတွင်းက နယူးဂျာစီပြည်နယ်တွင်သဘောကွဲလွဲမှုများရှိခဲ့၏။ အင်္ဂလန်ပြည်အပေါ်တွင် သစ္စာမြဲသူ ရှိသင့်သလောက်ရှိခဲ့သော်လည်း၊ အများအားဖြင့် တော်လှန်မှုကြီးကို သဘောကျခဲ့သဖြင့်၊ ၁၇၇၆ခု ဇူလိုင်၂ရက်နေ့တွင် လွတ်လပ်ရေး ကျေညာစာတမ်းတစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။ ထိုပြင် ပြည်နယ်တွင်းဝယ် တိုက်ပွဲပေါင်း တစ်ရာနီးပါးဖြစ်ပွားခဲ့၏။

စစ်ပွဲကြီးအပြီးတွင် အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြသည့်အခါ၊ နယူးဂျာစီပြည်နယ်က ပြည်နယ်ကလေးများ၏ အကျိုးကို ရှေ့ဆောင်ရွက်ပြုကာ ပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုကြောင့် ပြည်ထောင်စု၏ ဆီးနိတ်ခေါ်အထက်လွှတ်တော်သို့ ပြည်နယ်မရွေးကိုယ်စားလှယ်တော်ဦးရေ ညီတူညီမျှစေလွှတ်ခွင့်ရရှိခဲ့၏။ ၁၇၈၇ ခုနှစ်တွင် နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် အခြေခံဥပဒေကိုအတည်ပြုခဲ့ရာ၊ ထိုသို့အတည်ပြုခဲ့သော ပြည်နယ်များတွင် တတိယမြောက်ပြည်နယ်ဖြစ်လေသည်။

၁၉ ရာစုအစလောက်တွင် နယူးဂျာစီ ပြည်နယ်သည် အယ်လက်ဇန္ဒာဟယ်မီလတန် ခေါင်းဆောင်သော ပြည်ထောင်စုဂိုဏ်းသားနှင့် ပြည်နယ်များ၌ အာဏာအများဆုံးရှိရမည်ဟုဆိုသော အယ်ရွန်ဗားခေါင်းဆောင်သည့် ဂိုဏ်းသားတို့၏ နိုင်ငံရေးအချင်းများမှုတွင် အချက်အခြာဖြစ်ခဲ့၏။ ၁၈၁၂ ခုနှစ်စစ်ပွဲတွင် နယူးဂျာစီပြည်နယ်ကိုဖြတ်သန်း၍၊ စစ်သားများကို ကုန်းကြောင်း သယ်ဆောင်ခဲ့ရလေသည်။ ထိုကြောင့်ပင်လျှင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် မီးရထားလမ်း ဖောက်လုပ်ခွင့်အမိန့်ကို ပထမဆုံးအကြိမ်ထုတ်ပေးခဲ့၏။ အမေရိကန်ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်က နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် မြောက်ပိုင်းကို အားပေးခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားသည်ကို မလိုလားသည့် 'ကော့ပါးဟက်'ခေါ် အင်အားကောင်းသောအုပ်စုတစ်စုလည်း ထွန်းကားလာခဲ့သည်။

နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် ၁၈၇၀ပြည့်အတွင်းမှ အစပြု၍ အကြီးအကျယ်ကြီးပွားတိုးတက်လာခဲ့သည်။ မြို့ကြီးများသည် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင်ပင်လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ခဲ့၏။ ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်း အပြိုင်အဆိုင်အကြီးအကျယ် တိုးတက်လာခဲ့သည်။ ၁၉၀၀ပြည့်လောက်မှအစပြု၍၊ နယူးဂျာစီပြည်နယ်သည် ခေတ်သစ်တွင် နေရေးထိုင်ရေးအတွက်လိုအပ်သမျှ အားလုံးလိုလိုကိုဖြည့်စွက်ပေးနေသည့် နိုင်ငံ၏အလုပ်ရုံကြီး

တစ်ခုသဖွယ် ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။ ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းက ထောင်ပေါင်းများစွာသော အမေရိကန်စစ်သား များကိုဟိုဗင်မြို့မှတစ်ဆင့် နိုင်ငံခြားစစ်မြေပြင်များသို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။ ပြည်နယ်အတွင်း၌လည်း စစ်သားများ ကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခဲ့၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်း၌ စစ်သားများစုဆောင်းပေးရုံသာမက၊ စစ်သုံး ပစ္စည်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့၏။

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်။ ။နယူးဆောက်သဝေး ပြည်နယ်သည် သြစတြေးလီးယားတိုက်တွင် လူဦးရေအ များဆုံးပြည်နယ်ဖြစ်သည်။ ထိုပြည်နယ်ကို အခြားသော ပြည်နယ်တို့ထက် ဦးစွာတည်ထောင်သည်။ တည်ရာဌာန မှာအရှေ့တောင်ဘက်ကမ်းခြေ၊ ကွင်းစလန်ပြည်နယ်နှင့် ဝိတိုရိယပြည်နယ်တို့အကြားဖြစ်၏။ ပြည်နယ်၏ အကျယ် အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၃၀၉၄၃၃ မိုင်ရှိသည်။ ထိုပြည်နယ်တွင် ဂရိတ်ဒီဗိုက် ဒင်းတောင်တန်းကြီးနှင့် ကျောက်ဆောင်ပေါများသော ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းတို့ အ ကြား၌ မြေဩဇာကောင်းမွန်သည့် ကမ်းမြောင်ဒေသတည် ရှိသည်။ ထိုဂရိတ်ဒီဗိုက်ဒင်းတောင်တန်းကြီးသည် ကမ်းရိုးတန်းနှင့်ယှဉ်၍ တောင်မှမြောက်သို့ တန်းလျက် တည်ရှိလေသည်။ ထိုတောင်တန်းကြီးတွင် အမြင့်ဆုံးသော တောင်သည် ၇၃၂၈ပေမြင့်သောကောရှပ်စကိုတောင် ဖြစ် ၏။ ထိုတောင်တန်း၏အနောက်ဘက်တွင် ကုန်းပြင်မြင့်

တည်ရှိပြီးလျှင်၊ ထိုကုန်းပြင်မြင့်၏ အနောက်ဘက်တွင် မြက်ခင်းပြင်များတည်ရှိလေသည်။

မာရေးမြစ်သည် နယူးဆောက်သဝေး ပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးမြစ်ဖြစ်၏။ ထိုမြစ်သည် နယူးဆောက်သဝေး ပြည်နယ်နှင့် ဝိတိုရိယပြည်နယ်တို့ကို ပိုင်းခြားထားသည်။ ထိုမြစ်၏ မြစ်လက်တက်များသည် ပြည်နယ်ကို ဖြတ်သန်း ကာစီးဆင်းနေကြသော၊ ဒါလင်၊ ဗီလဗန်၊ မာရမ်ဗစ်ဂျီနှင့် လက်ခလန်တို့ဖြစ်၏။ ထိုပြင်အရှေ့ဘက်တောင်ခြေများမှ ကမ်းရိုးတန်းဘက်သို့ စီးဆင်းသော မြစ်ချောင်းများစွာ လည်း ရှိပေသေးသည်။

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်၏ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း သည် အလွန်ကျွေ့ကောက်၍၊ ကျောက်ဆောင်ထူထပ် သဖြင့်၊ သင်္ဘောဆိပ်ကောင်း များစွာရှိလေသည်။ ထိုအထဲ တွင် ပြည်နယ်၏မြို့တော်ဖြစ်သောဆစ်ဒနီမြို့နှင့် ပို့ဂျာက္က ဆန်တို့လည်း ပါဝင်၏။ ဆစ်ဒနီမြို့သည် သြစတြေး လီးယားတိုက်၏ အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည့်ပြင်၊ ကမ္ဘာ့ တောင်ပိုင်း၌ ဗြိတိသျှတို့၏အကြီးကျယ်ဆုံးသော ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေးဌာနလည်း ဖြစ်သည်။

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်သည် သမပိုင်းတွင် ကျ ရောက်သောပြည်နယ်ဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ရာသီဥတု ညီညွတ် မျှတသည်။ သို့သော် ခြောက်သွေ့ပူပြင်းသော အနောက် ဘက်ရှိလွင်ပြင်များနှင့် အပူအဓမ္မတသောကမ်းခြေ တလျှောက် အကြားတွင်မူ၊ ရာသီဥတုသည် အမျိုးမျိုးဖြစ်

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ် ဆစ်ဒနီမြို့တော်သည် သြစတြေးလီးယားတိုက်၏ အကြီးဆုံးမြို့လည်းဖြစ်သည်။

www.foreverspace.com.mm

ဆစ်ဒနီမြို့ လမ်းတစ်လမ်းရှုခင်း

သည်။ ထိုဒေသ၌ တနှစ်လုံးလိုလိုပင်မိုးရွာသွန်း၏။ သို့သော်ကမ်းခြေတလျှောက်တွင် မိုးရေချိန် ၆၄ လက်မရွာသွန်းရာမှအတွင်းဘက်ကျလေလေ တဖြည်းဖြည်းလျော့နည်းသွားလေလေဖြစ်ပြီးလျှင်၊ အနောက်ဘက်လွင်ပြင်များ၌ကား၊ ၁၀ လက်မခန့်သာ ရွာသွန်းတော့သည်။

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်သည် အဖိုးတန်တွင်းထွက် သတ္တုအမြောက်အမြားထွက်သည်။ ရွှေကို ထိုနယ်၌ ပထမဦးဆုံးတွေ့ရှိခဲ့ရ၍၊ ထိုနယ်မှအများဆုံးထွက်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယခုအခါ ငွေမှာ ရွှေကဲ့သို့ပင် အမြောက်အမြားထွက်နေလေသည်။ ဗရတ်ကင်းဟီးမြို့အနီးမှ သံနှင့်ခဲ အမြောက်အမြားထွက်၍၊ ထိုသတ္တုများသည် ဩစတြေးလီးယားတိုက်၌ ပထမဦးဆုံးတွေ့ရှိသောသတ္တုများဖြစ်ကြသည်။ နျူးကပ်ဆဲမြို့သည် ကျောက်မီးသွေး ထွက်ရာဒေသ၏ဗဟိုဌာနဖြစ်၏။ ထိုပြည်နယ်မှ ထွက်သော အခြားသတ္တုများမှာ သွပ်၊ ကြေး၊ နီ၊ သံ၊ သံဖြူ၊ ခဲ၊ ပလက်တီနမ်၊ မက်ဂနီဆီယမ်နှင့် ရွှေများဖြစ်၏။ ထိုပြည်နယ်မှ တစ်နှစ်လျှင် ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၁၂ သန်းခန့်ထွက်သည်။ ဩစတြေးလီးယား တစ်တိုက်လုံးမှ ထွက်သော တွင်းထွက်သတ္တုများ၏ ထက်ဝက်မှာ နယူးဆောက်သဝေး ပြည်နယ်မှ ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်၏ လေးပုံတစ်ပုံသည် သစ်တောကြီးများဖြင့်ဖုံးအုပ်လျက်ရှိ၍၊ ယင်းသစ်တောများမှ အဖိုးတန် သစ်များထွက်၏။

လူဦးရေမှာ ၁၉၅၄ ခုနှစ်ခန့်မှန်းခြေအရ ၃၄၂၅၂၉

ယောက်ဖြစ်သည်။ ဆစ်ဒနီမြို့တော်တွင် ထိုလူဦးရေ၏ ထက်ဝက်ကျော်နေထိုင်ကြ၏။ ထိုပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ကြသူများသည် ဗြိတိသျှလူမျိုးတို့၏အနွယ်များသာ များပြားသည်။ သို့သော်အခြား ဥရောပတိုက်သားအနွယ်များလည်းရှိကြသည်။ ထိုဒေသ၏ တိုင်းဦးသားလူမျိုးများကား ရာပေါင်းအနည်းငယ်ခန့်သာ ကျန်ရှိ၏။ သိုး၊ နွား၊ မြင်းမွေးခြင်းသည် ထိုဒေသ၏ ကြီးကျယ်သောလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ရပ်၏။ အနောက်ဘက်ရှိ မြက်ခင်းပြင်ကြီးများ၊ မြောက်ဘက်ရှိဗာရီးနားခရိုင်နှင့် တောင်ဘက်ရှိဒါလင်ကုန်းပြင် မြက်ခင်းကြီးများသည် စားကျက်ကောင်းကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုပြင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ စိုက်ပျိုးဧရိယာသည် ဧကပေါင်း ၇ သန်းမျှဖြစ်သည်။ ဂျုံကို အများဆုံးစိုက်ပျိုးသည်။ အခြား ကောက်ပဲသီးနှံများမှာ မြက်ခြောက်၊ ပြောင်း၊ ကျွဲနွားစာ၊ အုတ်ဂျုံ၊ အာလူးနှင့်ဆေးတို့ဖြစ်၏။ ကြံ၊ ငှက်ပျော စသောအပူပိုင်းပေါက် အပင်မျိုးကို မြောက်ပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးကြသည်။

ထိုပြည်နယ်၏အဓိကထွက်ကုန်များမှာ သိုးမွှေး၊ ထောပတ်၊ ဂျုံ၊ သစ်သီးများ၊ အမဲသား၊ သားရေစိမ်းနှင့် သားရေခြောက်များ၊ ခဲ၊ သံ၊ သံမဏိ၊ စက်ကရိယာ၊ ဘယဆေးများနှင့် အထည်အလိပ်များဖြစ်၏။ ဝင်ကုန်များမှာ ကုန်ချောများသာ ဖြစ်လေသည်။

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်၏ အုပ်ချုပ်ရေးအကြီး

ဆစ်ဒနီမြို့ရေချိုးဆိပ်

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်

www.foreverspace.com.mm

နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ် စားကျက်ကောင်းရာ ကုန်းပြင်မြင့်ပိုင်းဒေသ ရှုခင်း

အကဲသည် ဗြိတိသျှဘုရင်မင်းမြတ်ကခန့်ထားသော ဘုရင် ခံဖြစ်သည်။ သို့သော် အကယ်စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ဝန်ကြီးချုပ်ကသာ အုပ်ချုပ်ရေးကို စီမံခန့်ခွဲလေသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အားကူညီရန် ဝန်ကြီးဖွဲ့ရှိသည်။ ဥပဒေပြု လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပါဝင်သော ပြည်နယ်ပါလီမန်လည်းရှိ၏။ အထက်လွှတ်တော်တွင် အမတ်ပေါင်း ၆၀ ပါဝင်၍၊ အောက်လွှတ်တော်တွင် အမတ်ပေါင်း ၉၀ပါဝင်လေသည်။ အောက်လွှတ်တော်အမတ်များကို ပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်တင်မြှောက်၏။ အထက်လွှတ်တော်အမတ်များအနက် ၄ ပုံ ၁ ပုံကို ဥနစ်တစ်ကြိမ် အလှည့်ကျလွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံးက ရွေးကောက်တင်မြှောက်လေသည်။ အသက် ၁၅ နှစ်အောက် ကလေးသူငယ်တိုင်း ကျောင်းများတွင်တက်ရောက်ပညာ သင်ကြားရလေသည်။ အစိုးရကျောင်းပေါင်း ၃၀၀၀ ခန့်ရှိသည့်ပြင်၊ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းများလည်း ရှိသေးသည်။ ဆစ်ဒနီမြို့ရှိ အစိုးရတက္ကသိုလ်တွင် နှစ်စဉ်တက်ရောက်သင်ကြားသည့် ကျောင်းသားပေါင်းမှာ ၁၀၂၂၂ ယောက်ဖြစ်လေသည်။ ထိုပြင် အလွတ်ပညာသင်ကောလိပ်ကျောင်း ၅ ကျောင်းရှိ၍၊ အစိုးရဆရာ အတတ်သင် ကောလိပ် ကျောင်း ၂ ကျောင်းလည်းရှိ၏။

ဤဒေသတစ်ဝိုက်ကို ၁၇၇၀ ပြည့်တွင် ကက်ပတိန်ကွတ်က စတင်တွေ့ရှိခဲ့ပြီးလျှင် နယူးဆောက်သဝေးဟု အမည်မှည့်ခဲ့လေသည်။ (ကွတ် ကက်ပတိန်-ရှု။) ထိုစဉ်က နယူးဆောက်သဝေးနယ်မှာ သြစတြေးလီးယား

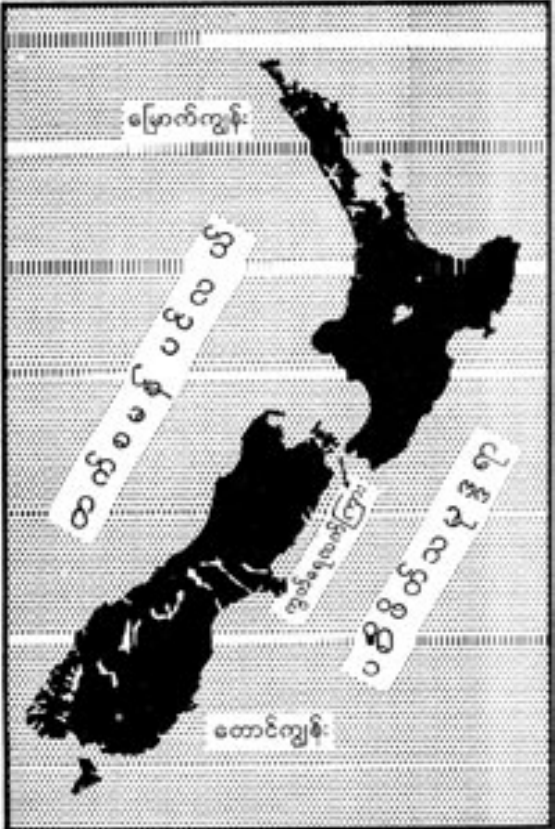
တိုက်အရှေ့ပိုင်းတစ်ခုလုံးကိုဆိုလို၍၊ ယခုကွင်းစလန်ပြည်နယ်၊ ဝိတိုရိယပြည်နယ်ဟုခေါ် နေကြသော ဒေသများနှင့် တောင်သြစတြေးလီးယားပြည်နယ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသပါဝင်လေသည်။ နောက်၁၈နှစ်ကြာသောအခါ၊ ယခု ဆစ်ဒနီမြို့တည်ရာနေရာအနီးရှိပို့ဂျာကွဆန်တွင် ပထမဆုံး အကျဉ်းသမားစခန်းတစ်ခုဖွင့်လှစ်၍၊ ထိုဒေသကို အကျဉ်းသမားများပို့ထားရာ တစ်ကျွန်းအဖြစ် အသုံးပြုခဲ့၏။ ၁၉ ရာစုအစလောက်တွင် အကျဉ်းသမား မဟုတ်သူလူလွတ်များလည်း အခြေစိုက်နေထိုင်ရန် စတင်ရောက်ရှိလာကြလေသည်။ ၁၈၅၁ ခုနှစ်တွင် ထိုပြည်နယ်၌ ရွှေများတွေ့ရှိခဲ့ရာ၊ လူဦးရေနှင့် စီးပွားရေးအခြေအနေ တိုးတက်လာလေသည်။ ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင် အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော်လည်း၊ ၁၈၅၆ ခုနှစ်ကျလောက်မှသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရရှိခဲ့လေသည်။ ၁၈၅၁ခုတွင် ဝိတိုရိယနယ်ကို နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်မှ ခွဲထုတ်ပြီးသော်၊ သီးခြားပြည်နယ်အဖြစ်တည်ထောင်ခဲ့၏။ ၁၈၅၉ခုတွင် တဖန်ကွင်းစလန်နယ်ကို ခွဲထုတ်ပြီးလျှင် သီးခြားပြည်နယ်အဖြစ် တည်ထောင်ပြန်လေသည်။ ၁၉၀၁ခုတွင် နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်သည်၊ သြစတြေးလီးယား ဓနသဟာယပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ ယခုအခါတွင် ကား နယူးဆောက်သဝေးပြည်နယ်သည် သြစတြေးလီးယားတိုက်တွင် စက်ကရိယာကြီးများ ထုတ်လုပ်ရာ၌ အရေးပါသော ဗဟိုဌာနတစ်ခုဖြစ်သည့်ပြင်၊ သိုးမွေး၊ ဂျုံနှင့် သတ္တုများအတွက်တွင် ရှေ့တန်းမှ လိုက်နေလေသည်။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ။ ။နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် ဩစတြေးလီးယားနိုင်ငံ၏ အရှေ့တောင်ဘက် မိုင် ၁၂၀၀ ကျော်အကွာ၊ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ တောင်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသည့် မြောက်ကျွန်းနှင့် တောင်ကျွန်းဟုခေါ်သောကျွန်းကြီးနှစ်ကျွန်းနှင့် ကျွန်းငယ်အမြောက်အများတို့ကို စုပေါင်းကာဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ထားသော၊ ဗြိတိသျှဓနသဟာယအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်။ အကျယ်အဝန်းမှာ ကျွန်းငယ်များပါ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၁၀၃၇၃၆ မိုင်ဖြစ်၏။ ကျွန်းများအလိုက် အကျယ်အဝန်းမှာ မြောက်ကျွန်းသည် စတုရန်းမိုင် ၄၄၂၈၁ မိုင်ကျယ်၏။ တောင်ကျွန်းသည် ၅၈၀၉၃ မိုင်ကျယ်၏။ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၆၇၀ ကျယ်၏။ ချက်တစ်ကျွန်းသည် ၃၇၂ မိုင်ကျယ်၏။ အခြားကျွန်းငယ်များမှာ စတုရန်းမိုင် ၃၂၀ ကျယ်၏။ မြောက်ကျွန်းနှင့်တောင်ကျွန်းတို့သည် ကွတ်ရေလက်ကြားကလေးတစ်ခုမျှသာ ခြားနေသော်လည်း၊ သွင်ပြင် နေထားခြင်းကား မတူညီကြချေ။ မြောက် ကျွန်းသည် တောင်ကျွန်းထက် သေးငယ်သော်လည်း၊ တောင်ကျွန်းထက် ပိုနွေးသည့်အပြင်၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရန် ပိုမိုသင့်လျော်သော မြေများရှိသည်။ ယင်း၏ မြောက်ဘက်ပိုင်းသည် အပူပိုင်းဆန်ဒေသဖြစ်၏။

ရေတံခွန်စိမ့်စိမ်းတို့ဖြင့် လှပတင့်တယ် ရှုချင့်စဖွယ်ဖြစ်သော နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၏ ရှုခင်းတစ်ရပ်

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ တည်နေရာပြမြေပုံ

အလယ်ပိုင်းကုန်းပြင်မြင့်၌ မီးတောင်များရှိ၍၊ ရိတိုဂျူးအား မြို့ အနီးအနားတဝိုက်တွင် ရေပူစမ်းများ၊ ရေပူပန်းများနှင့် နဂါးဗွတ်အိုင် များရှိ လေသည်။ မြောက် ကျွန်း၏ အတွင်းပိုင်းသည် တောင်ထူထပ်သည်။ ထိုကြောင့်ပင် မြို့ကြီးများသည် ပင်လယ်ကမ်းခြေတလျှောက်တွင်သာ တည်ထွန်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ တောင်ကျွန်း၏မြေမျက်နှာပြင်သည် မြောက်ကျွန်းထက် ပိုမိုမညီမညွတ် ရှိ၏။ ထိုကျွန်း၏ အနောက်တောင်ဘက်ကမ်းခြေတွင် လှပတင့်တယ် ရှုချင့်စဖွယ်ဖြစ်သော ဖီအော့များရှိသည်။ တောင်ပိုင်း အဲ့လပတောင်တန်းသည် နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးသောတောင် တန်းဖြစ်၍၊ တောင် ကျွန်း တောင်ဘက်ဖျားမှ မြောက်ဘက်ဖျားအထိ တစ်ကျွန်းလုံးကို ဖြတ်သန်းကာ တည်ရှိလေသည်။ ထိုတောင်တန်းတွင် အမြင့်ဆုံးသော တောင်ထွတ်မှာ ၁၂၃၄၉ ပေမြင့်သည့် ကွတ်တောင်ထွတ်ဖြစ်သည်။

မြောက်ကျွန်းနှင့် တောင်ကျွန်းနှစ်ကျွန်းစလုံးရှိ မြစ်များသည် နက်၍ရေစီးသန်၏။ ထင်ရှားသောမြစ်များမှာ ဝေါင်ဂါနူးအီး၊ ကလူးသာ၊ ပိုင်ရီးအား၊ တိုင်အာရီးနှင့် ပိုင်နူးအီးအိုမားတားတို့ ဖြစ်လေသည်။ တောင်ကျွန်းအရှေ့ပိုင်း ဆင်ခြေလျှောများတွင် အိုင်ငယ်ကလေးများ အနံ့အပြား ရှိ၏။ မြောက်ကျွန်းတွင်ကား တောင်ကျွန်းလောက် အိုင်များမပေါများလှပေ။ ထင်ရှားသော အိုင်များမှာ

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ

နယူးဇီလန်နိုင်ငံရှိ တီးအာနာအူးအိုင်

တောင်ပိုး၊ တေးအာနောင်၊ ဝါးကားတီးပူးနှင့်ဝါးနကား တို့ဖြစ်၏။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၏ဒေသတိုင်းမှာလိုလိုပင် ရာသီဥတု မှာ မကြမ်းတမ်းလှပေ။ ပင်လယ်မှလေပြေလေညှင်းများ တိုက်ခတ်သောကြောင့်၊ နွေရာသီတွင်အေး၍၊ ဆောင်း ရာသီတွင် အသင့်အတင့်နွေးသည်။ လွင်ပြင်များတွင် နှင်းများကျခဲသော်လည်း၊ တောင်တန်းများမှာကား တနှစ် ပတ်လုံး နှင်းများဖုံးအုပ်လျက်ရှိ၏။ တစ်နိုင်ငံလုံးအညီ အမျှ ယုံန့်စွာ မိုးရွာသွန်း၏။ သို့သော်လည်း အနောက်ဘက် ကမ်းခြေဒေသများမှာ တစ်နှစ်လုံးလိုလိုပင် မိုးကောင်း လျက်၊ အရှေ့ဘက်ကမ်းခြေရှိအချို့သောဒေသများတွင်မူ ၂၅လက်မမျှသာရွာသွန်းသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခင်က နယူး ဇီလန်နိုင်ငံထက်ဝက်ခန့်မှာ သစ်တောကြီးများဖြင့် ဖုံးလွှမ်း နေခဲ့ရာ၊ စားကျက်များပြုလုပ်ရန်အတွက် ခုတ်ထွင်ရှင်း လင်းပစ်ခဲ့သဖြင့်၊ ယခုအခါတွင် သစ်တောများမှာ တစ်နိုင် ငံလုံး ၏ ၅ ပုံ ၁ ပုံခန့်သာ ကျန်လေတော့သည်။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွင် ၁၈၆၁ခုနှစ်၌ စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ရွှေကို တူးဖော်ခဲ့၏။ ထိုပြင် ဘော်၊ ရေနံ၊ ကျောက်မီးသွေးနှင့် သံတို့ကိုလည်း တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၂၁၇၄၀၆၂ ယောက်ဖြစ်၏။ ယင်းတို့ အနက် ၁၃၇၁၅၁ ယောက်မှာ မာအိုရီလူမျိုးများနှင့် ယင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်များ ဖြစ်လေသည်။ မာအိုရီလူမျိုးများ

ကား၊ အင်္ဂလိပ်တို့ ရောက်မလာသေးမီကပင်၊ နယူးဇီလန် ကျွန်းများတွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသောတိုင်းဦးသားများဖြစ်သည်။ ယင်းတို့သည် ၁၃၅၀ပြည့်လောက်တွင် ပေါ်လီနီးရှင်း ကျွန်းစု အရှေ့ပိုင်းမှလာရောက် နေထိုင်သည်ဟုဆို၏။ အရပ်ရှည်၍ ကိုယ်လက်တုတ်ခိုင်ပြီးလျှင်၊ နှာခေါင်း ပြား သည်။ အသားမည်း၍ ဆံပင်နက်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ ရောက်လာစက၊ ယင်းတို့၏ယဉ်ကျေးမှုသည် နဝသေလ ခေတ် အခြေမျိုးတွင်သာ ရှိနေသေးသော်လည်း၊ သစ်သား နှင့် ကျောက်တုံးများကို ထွင်းထုရာတွင် အတော်ပင်ကျွမ်း ကျင်နေကြပြီဖြစ်သည့်အပြင်၊ အဝတ်အထည်များကိုပင် အကွက်ဖော်ကာ ရက်လုပ်တတ်နေကြပြီဖြစ်၏။ အများ အားဖြင့်မိန်းမများက လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုကိုလုပ်ကိုင်ကြ ၍၊ ယောက်ျားများ၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ စစ်တိုက်ခိုက် မှုပင် ဖြစ်သည်။ ၁၈၄၀ပြည့်လောက်တွင် မာအိုရီလူ မျိုးလူဦးရေမှာ ၄၀၀၀၀ ခန့်ရှိခဲ့သော်လည်း နောက် အနှစ်၅၀ခန့်ကြာသောအခါ၊ ၄၀၀၀၀ခန့်သာရှိတော့သည်။ ထိုအချိန်လောက်မှာပင် မာအိုရီလူငယ်ပါတီက မိမိ တို့လူမျိုး ထွန်းကားတိုးတက်ရေးကို စတင်ဆောင်ရွက်လာ ခဲ့၏။ မာအိုရီလူမျိုးများသည် ခေတ်သစ်စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းနည်းနိသျှည်းတို့ကို လက်ခံကျင့်သုံး လာခဲ့သဖြင့်၊ လူဦးရေမှာတဖြည်းဖြည်း ပြန်လည်တိုးတက် များပြားခဲ့၏။ ယခုအခါတွင် မာအိုရီလူမျိုးမှာ အခွင့်အရေးတူ ညီခံစားရသောနိုင်ငံသားများ ဖြစ်နေကြလေပြီ။ နယူး

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ

မာအိုရီအမျိုးသား

မာအိုရီအမျိုးသမီး

ဇီလန်ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ မာအိုရီလူမျိုးများ၏ ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးစေလွှတ်ခွင့်ရခဲ့ပြီဖြစ်သည့်အပြင်၊ အချို့မှာ ကက်ဗီနက်အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးရာထူးများကိုပင် ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြပြီဖြစ်၏။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံရှိ ဒေသများ၏ ၃ ပုံ ၂ ပုံခန့်တွင် တောင်သူလယ်သမားများ နေထိုင်လျက်ရှိကြ၏။ နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် မြေဩဇာကောင်းမွန်သည့်အပြင်၊ တိရစ္ဆာန်များကို ပြင်ပတွင်တစ်နှစ်ပတ်လုံးထားနိုင်သည့် ရာသီဥတုမျိုးလည်းရှိရကား၊ နွား၊ သိုး၊ ဝက်နှင့် မြင်းများကိုမွေးမြူကြ၏။ သို့သော် သိုးမွေးမြူခြင်းမှာ အဓိကလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ယခုမူ သိုးမွေးအတွက်သာမဟုတ်တော့ဘဲ၊ သားရေနှင့်အသားအတွက် မွေးမြူကြသည်။ နို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းမှာလည်း ထင်ရှားသောလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ အဓိကကောက်သီးကောက်နှံများမှာ ဂျုံ၊ မုယော၊ ဖူးပြောင်း၊ အာလူးနှင့် ကြက်သွန်တို့ဖြစ်၏။ သစ်သီးပင်များကိုလည်း အချို့သောဒေသများတွင် စိုက်ပျိုးလေသည်။ သိုးသားထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းများမှာ အဓိကစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ အခြားသော စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများသည်ကား ပြည်တွင်း လုံလောက်ရုံသာထုတ်လုပ်ပေးနိုင်လေသည်။ အဓိက ထွက်ကုန်များမှာ ထောပတ်၊ ဒိန်ခဲ၊ ရေခဲစိမ့်သိုးသား၊ သားရေစိမ်း၊ သိုးမွေးနှင့် သစ်သေ့သီးဖြစ်၏။ ဝင်ကုန်များမှာ ကုန်ချောအမျိုးမျိုးဖြစ်လေသည်။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွင် အသက်၇နှစ်နှင့် ၁၄နှစ်အကြားရှိ

ကလေးသူငယ်များအားလုံး မသင်မနေရအခမဲ့ တက်ရောက်သင်ကြားရသောပညာရေးစံနှစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းထားရှိ၏။ မာအိုရီလူမျိုးများပြားရာရပ်ကွက်များတွင် ယင်းတို့၏ ကလေးသူငယ် များအတွက်သီးခြားကျောင်းများ အခမဲ့ဖွင့်လှစ်ပေးသည်။ မြို့ကြီးများဖြစ်သော အော့ကလန်၊ ခရိုက်စချပ်၊ ဒန်နီဒင်နှင့် ဝယ်လတန်တို့တွင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီရှိ၍၊ ပါးမာစတန်၊ နေ့၅မြို့နှင့် လင်ကွန်းမြို့ တို့တွင်ကား စိုက်ပျိုးရေး ကောလိပ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီရှိလေသည်။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် လူမှုဖူလုံရေးအတွက် အက်ဥပဒေများ ပြုလုပ်ပေးရာတွင် ရှေ့ဆောင် ဖြစ်ခဲ့၏။ ပမာဆောင်ရသော် ၁၈၉၈ ခုနှစ်တွင် သက်ကြီးရွယ်ရင့် အငြိမ်းရိက္ခာစံနှစ်ကို စတင်အသုံးပြုခဲ့ရာ၊ ထိုစံနှစ်ကို အသုံးပြုခဲ့သော နိုင်ငံများတွင် နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် ပထမဦးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုပြင်သက်ကြီးရွယ်ရင့်များ၊ အလုပ်လက်မဲ့များနှင့် နာမကျန်း ဖြစ်နေသူများအတွက်အနည်းဆုံးဝင်ငွေကို ပြဋ္ဌာန်းသတ်မှတ်ပေးခဲ့ရုံမျှမက၊ အခမဲ့ဆေးဝါးကုသပေးရေးနှင့်အခြားသော လူမှုဖူလုံရေး အစီအမံများကိုလည်း စီစဉ်ထားရှိပေးလေသည်။ အလုပ်သမားများအတွက်လည်း အလုပ်သမားဥပဒေအများအပြား ပြဋ္ဌာန်းထားရှိပေး၏။

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၏ မြို့တော်သည်ဝယ်လ်တန်မြို့ဖြစ်၍၊ မြောက်ကျွန်းတောင်ဘက်စွန်း၊ ကွတ်ရေလက်ကြားပေါ်တွင်တည်ရှိသည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ခုတွင် ခန့်မှန်းခြေ

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ

၂၂၄၃၅၀ ယောက် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ လူဦးရေ ၃၈၁၆၂ ယောက်(၁၉၅၆)ရှိသော၊ မြောက်ကျွန်းရှိ သော့ကလန်မြို့သည် နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးသော မြို့ဖြစ်၍၊ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုအတွက် အဓိက ဆိပ်ကမ်း မြို့ကြီးလည်း ဖြစ်လေသည်။ တောင်ကျွန်းတွင်အကြီးဆုံး သောမြို့မှာလူဦးရေ ၁၉၃၃၆၇ ယောက်နေထိုင်လျက် ရှိသော ခရိုက်စချပ်မြို့ဖြစ်၏။ ယင်းသည် စက်မှုလက်မှု ထွန်းကားရာမြို့ဖြစ်သည့်အပြင်၊ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှု အတွက် ဗဟိုဌာနလည်းဖြစ်လေသည်။ အိုတားဂိုဆိပ်ကမ်း ပေါ်ရှိ ဒန်နီဒင်မြို့သည် အသွင်အပြင်ရာသီဥတုတို့တွင် စကော့တလန်ပြည်ရှိ အက်ဒင် ဗာရာမြို့နှင့် တူလေသည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ခန့်မှန်း ခြေ ၉၉၃၇၀ ယောက် ဖြစ်လေသည်။

ဒပ်ချလူမျိုး ပင်လယ်ရေကြောင်း ခရီးလှည့်သမား အေဗယ်ယန်းဆွန် တပ်စခန်းသည် ၁၆၄၂ ခုတွင် နယူး ဇီလန်ကျွန်းစုကိုဥရောပတိုက်သားများထဲမှ ပထမဦးဆုံး တွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ ယခုတွင်လျက်ရှိသော အမည်ကိုပေးခဲ့ သည်။ ထိုသို့တွေ့ရှိခဲ့သော်လည်း၊ဒပ်ချတို့သည်နယူးဇီလန် ကျွန်းစုတွင် အခြေစိုက်နေထိုင်ခြင်းမပြုခဲ့ပေ။ ၁၇၆၉ခုတွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ပင်လယ်ရေကြောင်းခရီးလှည့်သမား ကက် ပတ်နီကွတ်သည် နယူးဇီလန်ကျွန်းစုကို တစ်ဖန် တွေ့ ရှိခဲ့ပြန်ပြီးလျှင်၊ ကျွန်းများပေါ်သို့ တက်ရောက်ကြည့်ရှု

ကာ၊ ကမ်းခြေတစ်လျှောက် လှည့်လည် စူးစမ်းရှာဖွေ ခဲ့၏။ ထိုနောက်တွင်လည်း ကက်ပတ်နီကွတ်သည် နယူး ဇီလန်ကျွန်းသို့ ၃ကြိမ်တိုင်တိုင်ရောက်ရှိခဲ့သေးသည်။ သို့ သော် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် ထိုနယ်ပယ်သစ်ကို နိုင်ငံတော် အတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းလိုသည့်ဆန္ဒများစွာ မရှိခဲ့ချေ။ ဖော်တန်ပင်လယ်ကွေ့မှ ထွက်ပြေးလာသောအကျဉ်းသား များနှင့် ငါးဖမ်းသင်္ဘောများမှ ထွက်ပြေးလာသူ များ လောက်သာ ကျွန်းများပေါ်တွင်နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထိုပြင် စွန့်စားသူအချို့တို့သည် ဥပဒေမဲ့ရပ်ကွက်များ တည် ထောင်ကာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သို့ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ် ရာ ရမ်းကားမှုများပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း ဗြိတိသျှ အစိုးရသည် ထိုနယ်မြေကိုလက်ရသိမ်းယူရန် ငြင်းဆန်နေ ခဲ့လေသည်။

၁၈၁၄ ခုနှစ်တွင် သာသနာပြုအဖွဲ့များ ပဌမဆုံးအ ကြိမ်ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ သို့သော်လည်း ၁၈၃၂ ခုနှစ်အထိ ကျွန်းများပေါ်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ကိုယ်စားလှယ်တော် တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ခန့်ထားခြင်းမရှိခဲ့သေးပေ။

၁၈၃၉ခုတွင် နယူးဇီလန်ကျွန်းစုအတွက် ဗြိတိသျှအစိုး ရတို့က ဒုတိယဘုရင်ခံတစ်ဦးခန့်ထားစေလွှတ်ခဲ့ရာ၊ ယင်း ဆိုက်ရောက်ခဲ့ပြီးနောက် တစ်ပတ်ခန့်အကြာတွင်၊ နယူးဇီ လန်ကျွန်းတွင် နယ်သစ်စိုက်ထူရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းထား သောနယူးဇီလန်ကုမ္ပဏီက နယ်သစ်စိုက်သမားများနှင့်

နယူးဇီလန်နိုင်ငံ၏မြို့တော် ဝယ်လင်တန်မြို့ရှိ ပါလီမန်အဆောက်အအုံ

www.foreverspace.com.mm

နယူးဇီလန်နိုင်ငံတွင် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်၍၊ နိုင်ငံခြားကုန်သွယ်မှုအတွက် အဓိကဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးလည်းဖြစ်သော အော့ကလန်မြို့၏ ဆိပ်ကမ်း

တကမ္ဘာလွှတ်လိုက်သော သင်္ဘောငှစင်းအနက် ပထမဆုံး သင်္ဘောသည် ဝယ်လင်တန်သို့ ဆိုက်ရောက်လာခဲ့၏။ ထိုဘုရင်ခံသည် မာအိုရီအကြီးအကဲများနှင့် ပိုင်တန်ဂီ စာချုပ်တစ်ရပ်ချုပ်ဆိုခဲ့ ပြီးလျှင်၊ နယူးဇီလန်ကျွန်းစုကို ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီး၏ကိုယ်စားသိမ်းပိုက် လိုက်လေသည်။ ၁၈၄၁ခုနှစ်တွင် နယူးဇီလန်ကျွန်းစုကို နယူးဆောက်သမားပြည်နယ်မှ သီးခြားခွဲထုတ်လိုက်လေသည်။ ထိုနောက်တွင် နယ်သစ်စိုက်ထူရေးကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့၍၊ သိုးများအကြီးအကျယ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို စတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့လေသည်။

၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးရရှိခဲ့၏။ မာအိုရီလူမျိုးများသည် မိမိတို့၏ ဒေသများ ဆုံးရှုံးရသည်ကို မကျေမနပ်ဖြစ်ကာ၊ ၁၈၄၅ ခုနှစ်မှ ၁၈၄၈ ခုနှစ်အထိ တစ်ကြိမ်၊ ၁၈၆၁ ခုနှစ်မှ ၁၈၇၁ ခုနှစ်အထိ တစ်ကြိမ် ပုန်ကန်ထကြွခဲ့ကြသည်။ ပါလီမန်လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စားလှယ်များစေလွှတ်ခွင့် အပါအဝင်အခွင့်အရေးများ ပေးအပ်မှသာလျှင်၊ အေးချမ်းသွားခဲ့လေသည်။

နယူးဇီလန်ကျွန်းစုတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသောလူဦးရေမှာ တဖြည်းဖြည်းသာတိုးတက်လာခဲ့ရာ၊ ၁၈၆၁ ခုနှစ်၌အိုတားဂိုအလယ်ပိုင်း၊ တောင်ကျွန်းအနောက်ဘက်ကမ်းခြေနှင့် အော့ကလန်မြို့အနီး တင်းခရိုင်တို့တွင် ရွှေများ တွေ့ရှိခဲ့သဖြင့်၊ လူအမြောက်အမြား နယူးဇီလန်ကျွန်းစုသို့

ရောက်လာကြလေသည်။ ယင်းသို့ရောက်လာကြသူ အများအပြားပင်၊ နယူးဇီလန်ကျွန်းစု၌ အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။

ထိုနောက် ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ်လွန် နှစ်များတွင် ဆာဂျူးလယပ်ဗိုက်ဂယ်သည် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဝါဒဖြင့်၊ နယူးဇီလန်ကျွန်းစုများသို့ လူများလာရောက်နေထိုင်ရေးကို အားပေးကူညီ ခဲ့ပြန်ရာ၊ လူအမြောက်အမြားလာရောက်နေထိုင်ခဲ့ပြန်သည်။ သို့သော် ဆာဂျူးလယပ်ဗိုက်ဂယ်သည် ယင်း၏ဝါဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက်၊ အင်္ဂလန်ပြည်မှ ငွေများအများအစားချေးငှာခဲ့ရသည်။ ၁၈၇၉ ခုနှစ်တွင် ထိုသို့ချေးငှား၍မရတော့သဖြင့်၊ ထိုအချိန်မှစ၍ နိုင်ငံတွင်း ဝင်ရောက်နေထိုင်ခြင်းမှာ ယခင်ကလောက် မများလှတော့ပေ။

၁၈၇၉ ခုနှစ်နောက်နှစ်များသည် နယူးဇီလန်နိုင်ငံအဖို့ စီးပွားရေးတွင် အကျပ်အတည်းတွေ့ခဲ့ရသော နှစ်များဖြစ်လေသည်။ ၁၈၉၀ပြည့်တွင် လစ်ဗရယ်လဗာပါတီသည် နိုင်ငံရေးအာဏာရရှိခဲ့၏။ ယင်းသည့်ပါတီသည် ကျယ်ပြန့်သောစီမံကိန်းတစ်ရပ်ကိုရေးဆွဲကာ အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ရာ၊ အမျိုးသမီးများမဲဆန္ဒပေးခွင့်ရရှိခဲ့သည့်အပြင် အခြားသောပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းအများအပြားကိုလည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ထိုပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ ခြံကြီးများကို ပြန်လည်ဝယ်ယူခြင်း၊ ပါဏိဇပဋိပက္ခမှုများကို ခုံအဖွဲ့သို့

မတင်မနေ့ကတော့ အဆုံးအဖြတ်ခံယူစေခြင်း၊ စက်ရုံ ဥပဒေများပြုလုပ်ပေးခြင်း၊ သက်ကြီးရွယ်ရင့်အငြိမ်းစား နိဂ္ဂဟာစနစ် တီထွင်ပေးခြင်း စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။ ယင်း သို့သော်ပြင်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ ထို အချိန်အခါအဖို့ ခေတ်ရှေ့ပြေးလုပ်ငန်းများ ဖြစ်နေလေရာ၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး ကပင်နယူးဇီလန်နိုင်ငံကို အာရုံစူးစိုက်လာရပြီးလျှင် နယူး ဇီလန်အားလည်း လူမှုဖူလုံရေးဆိုင်ရာ စမ်းသပ်မှုများ ပြုလုပ်ရာ ဓာတ်ခွဲခန်းဟူ၍ပင် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းသို့ စမ်းသပ်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အချိန်ကာလသည် ၁၉၀၆ခုတွင် အပြီးသတ်ခဲ့သည်။ ဤတွင် နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် ဆက်လက်တိုးတက်ကြီးပွားခဲ့၏။ သာမန်အားဖြင့်၊ ထွက်ကုန်ဈေးနှုန်းများတိုးတက်လာခြင်း၊ ပြည်တွင်းကုန် ထုတ်လုပ်ငန်း အထူးသဖြင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းသည် တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်လာခြင်းကြောင့် ကြီးပွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုအတွင်း နိုင်ငံရေးအာဏာသည် တောင် သူလယ်သမားအငယ်စားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ လက်တွင်းသို့ရောက်သွားပြီးလျှင်၊ သီးခြားလေဗာပါတီကို လည်း တည်ထောင်ခဲ့၏။ ပါလီမန်တွင် လေဗာပါတီဝင် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေမှာလည်း တစ်စတစ်စတိုးတက်လာ ခဲ့၏။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေး ပါတီဟောင်းများသည် သာလျှင် တစ်လှည့်စီ အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်း နိုင်ခဲ့ရာ၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သောစီးပွားရေးကျပ်တည်း မှုကြောင့်၊ ညွန့်ပေါင်း အစိုးရအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းခဲ့ ရလေသည်။ လေဗာပါတီ လည်း တဖြည်းဖြည်း အင်အားကောင်းလာပြီးလျှင်၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကြီးတွင် အပြတ်အသတ် အနိုင်ရရှိ ခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန် အခါမှစ၍ လူမှုဖူလုံရေး ဥပဒေများကို တဖန် ပြန်လည်၍ စမ်းသပ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ ပြန်လေသည်။ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကျနေချိန်တွင် ဝါဏီဇူပဋိပက္ခမှုများကို ခုံရုံးသို့မတင်မနေ့ကတော့ အဆုံးအဖြတ် ခံယူစေခြင်း ကို ရပ်ဆိုင်းလာခဲ့ရာမှ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ အလုပ် လက်မဲ့ပြဿနာကို သက်သာရာရစေရန်အတွက် ဆောင် ရွက်ခဲ့၏။ နို့ထွက်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းထုတ်ကုန်များနှင့် အခြား ထွက်ကုန်များ၏ ဈေးနှုန်းများအတွက်လည်း အာမခံချက် များ ထားရှိပေးခဲ့သည်။ လူမှုရေးအာမခံခံနစ်၊ ကျန်းမာရေး အာမခံခံနစ်နှင့် အငြိမ်းရိက္ခာခံနစ်များကိုလည်း တီထွင် ပေးခဲ့ပြီးလျှင်၊ သီးသန့်ဘဏ်ကိုလည်း ပြည်သူပိုင်ပြုလုပ် ခဲ့လေသည်။ ထိုပြင် ဝင်ကုန်များကို ကန့်သတ်ရန်အတွက် အရေးယူဆောင်ရွက်ကာ၊ ပြည်တွင်းစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်း များကို အားပေးရန်စတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။

ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက နယူးဇီလန်နိုင်ငံသားများ သည် ဂလစ်ပိုလီကိုတိုက်ခိုက်ခဲ့သည့် အန်ဇက်တပ်မတွင်

ပါဝင်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ပြင်သစ်နှင့်ဗလဂျီယမ်စစ်မြေပြင်များ တွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲခဲ့လေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်းကလည်း ဗြိတိန်တိုက်ပွဲ၊ မြောက်အာဖရိက၊ ဂရိနိုင်ငံ၊ ကရိကျွန်းနှင့် အီတလီနိုင်ငံတွင် ရွတ်ရွတ် ချဲ့ချဲ့ပါဝင်အမှုထမ်းခဲ့လေသည်။ ထိုပြင် နယူးဇီလန်နိုင်ငံ က စားနပ်ရိက္ခာများနှင့် လက်နက်ပစ္စည်းများကို လည်း ထောက်ပံ့ခဲ့၏။

ယခုအခါ နယူးဇီလန်နိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှဓနသဟာယ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်လာ၏။ ဗြိတိသျှဘုရင်မင်းမြတ်က ခန့်ထားသောဘုရင်ခံချုပ်သည် ယင်း၏ကိုယ်စား လှယ် တော်အဖြစ် နယူးဇီလန် နိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ နယူးဇီလန်ပါလီမန်လွှတ်တော်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင်ဒီမိုက ရေစီစံနစ်အကျဆုံး ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တစ်ရပ်ဖြစ်ပေ၏။ ရွေးကောက်ပွဲများကို သုံးနှစ်တစ်ကြိမ် ကျင်းပ၍၊ ကျားမ မရွေးအရွယ်ရောက်သူတိုင်း မဲပေးနိုင်သည်။ အစိုးရအဖွဲ့ သည် အောက်လွှတ်တော်၏ထောက်ခံမှုကို ရရှိရမည် ဖြစ်၏။ အစိုးရအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်ဝန်ကြီးချုပ်သည်သာ လျှင်၊ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်ရေးကိုကြီးကိုင်ခြယ်လှယ်လေသည်။ ထိုသို့ အောက်လွှတ်တော်၏ ထောက်ခံမှုကို မရတော့သော အခါ၊ ဝန်ကြီးချုပ်သည် ရာထူးမှနှုတ်ထွက်ရ၏။ ထိုအခါ ဘုရင်ခံချုပ်သည် အတိုက်အခံခေါင်းဆောင်ကို ခေါ်ယူ လျက်၊ အစိုးရအဖွဲ့ဖွဲ့စည်းခိုင်းသည်။ အကယ်၍ အောက် လွှတ်တော်၏ ထောက်ခံမှုကိုမရသဖြင့်မဖွဲ့နိုင်ခဲ့သော်၊ လွှတ်တော်ကို ဖျက်သိမ်း၍ ရွေးကောက်ပွဲအသစ် ထပ်မံ ကျင်းပရန် အကြံပေးလေသည်။

နယူးဇီလန်ပါလီမန်တွင်ခင်ကအထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်ဟူ၍ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိခဲ့ရာအထက် လွှတ်တော်ကို ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ဖျက်သိမ်းခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် ယခုအခါ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဟူသော လွှတ်တော်တစ်ရပ်သာရှိ သည်။ ထိုလွှတ်တော်၌ မာအိုရီလူမျိုးစု ကိုယ်စားလှယ် ၄ ဦးအပါအဝင် ကိုယ်စားလှယ် အမတ်များဦးရေအားဖြင့် ၈၀ ရှိ၏။ လွှတ်တော်သက်တမ်းမှာ ၃ နှစ်ဖြစ်သည်။

ယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်။

နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ် သည် ကနေဒါနိုင်ငံရှိ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းနယ် တစ်နယ် ဖြစ်သည်။ စိန်လောရင်ပင်လယ်ကွေ့၏ အနောက်တောင် ဘက်တွင်ရှိ၍၊ အရှေ့တောင်ဘက်တွင် ရှစ်ဂနက်တိုးကျွန်း ဆက်သည့် နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်နှင့် နိဗာစကီးရှားပြည် နယ်တို့ကို ဆက်စပ်ထားသည်။ ယင်းသည့်ပြည်နယ် နှစ် နယ်အကြားတွင် ဖန်ဒီပင်လယ်အော်တည်ရှိ၏။ နယူးဗ ရန်းဇွစ်ပြည်နယ်၏ အနောက်ဘက်တွင်မူ အမေရိကန်ပြည်

နယူး ဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်

ဖရက်ဒရစ်တန်မြို့ရှိ နယူး ဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ် ဥပဒေပြုလွှတ်တော် အဆောက်အအုံ

ထောင်စုနိုင်ငံတွင်ပါဝင်သော မိန်းပြည်နယ်တည်ရှိ၍၊ မြောက်ဘက်တွင်ကား ကွီဗက်ပြည်နယ်တည်ရှိသည်။ နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်သည် စကော့တလန်ပြည်တမျှ ပမာဏရှိ၍၊ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၇၉၈၅ မိုင်ဖြစ်သည်။ မြောက်မှတောင်သို့ မိုင်ပေါင်း ၂၃၀ ခန့် ရှည်လျား၍၊ အရှေ့မှအနောက်သို့ မိုင်ပေါင်း ၁၉၀ ခန့် ကျယ်ဝန်းသည်။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းသည်မိုင်ပေါင်း ၇၅၀ခန့်ရှည်၏။

နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်သည် မြစ်ချောင်း အင်းအိုင် ပေါများသောလွင်ပြင်ဒေသဖြစ်သည်။ အက်ပလက်ချီယန် တောင်တန်းမှတောင်ရိုးတဆွယ်သည် ယင်းပြည်နယ်ကို အနောက်တောင်ဘက်မှ အရှေ့မြောက်ဘက်သို့ ဖြတ်သန်း တည်ရှိသည်။ ထိုတောင်ရိုး၏ ပျမ်းမျှအမြင့်မှာ ပေပေါင်း ၁၀၀၀မှ၁၅၀၀ အတွင်းရှိသည်။ ထိုတောင်ရိုးမှ အရှေ့ဘက် မှအနောက်ဘက်တို့သို့ မြစ်များဖြာ၍စီးဆင်းသည်။ ထို တောင်ရိုးရှိသည့်အတွက် နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်တွင် အရှေ့ဘက်ပိုင်းဒေသနှင့် အနောက်ဘက်ပိုင်းဒေသဟူ၍ သဘာဝအပိုင်းအခြားနှစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အနောက် ဘက်ပိုင်းဒေသတစ်ခုလုံးလိုလိုမှာပင် သစ်တောများ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိ၍၊ မြေပြင်သည်လည်း အက်ပလက်ချီယန် တောင်တန်းဆီသို့ မြင့်၍မြင့်၍လာသည်။ အရှေ့ဘက်ပိုင်း

ဒေသမှာမူ မြေဩဇာကောင်းမွန်သောမြေ နီလွင်ပြင်ဖြစ်၍၊ တောင်ကုန်းငယ်များ ကြီးကြားတည်ရှိသည်။ အရှေ့ဘက် နှင့်မြောက်ဘက်တို့တွင် မြေပြင်သည် စိန်လောရင့်ပင်လယ် ကွေ့ ကမ်းခြေဆီသို့နိမ့်ဆင်းသွား၏။ တောင်ဘက်ရှိ ဖန် ဒီပင်လယ်အော်ကမ်းခြေတလျှောက်၌မူ ကျောက်တောင် ရိုးတစ်ခုတည်ရှိလေသည်။ နယူးဗရန့်ဇွစ် နယ်ရှိမြစ်ချောင်း အားလုံးလိုလိုသည် အက်ပလီချီယန်တောင်မှမြစ်ဖျား ခံသည်။ ယင်းတို့အနက် အရှေ့ဘက် ပိုင်းဒေသရှိ စိန်ဂျွန်း မြစ်သည် နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်၏ အချက်အခြာ ရေ ကြောင်းလမ်းမကြီးပင် ဖြစ်သည်။ ထိုမြစ်၏အဝှမ်း ရီဗား ဆင်းဖောအမည်တွင်သာ ရေတံခွန်တစ်ခုသည် ဖန်ဒီ ပင်လယ်အော်မှ ဒီရေအတက်ပြင်းသောကြောင့်၊ ရေများ နောက်ပြန်စီးဆင်းလေသည်။ မီရာမီရီးမြစ်သည်လည်း အရှေ့ဘက်ပိုင်းဒေသတွင်အရေးပါသော မြစ်တစ်စင်း ဖြစ်သည်။ ရက်စတီဂျစ်မြစ်မှာ အနောက်ဘက်ပိုင်းဒေသတွင် အကြီးဆုံးသောမြစ်ဖြစ်သည်။ နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ် တွင်ရှိသော ရေအိုင်ကြီးများအနက် ဂရင်းအိုင်နှင့် စကစ် အိုင်တို့သည် အလှပအတင့်တယ်ဆုံးဖြစ်သည်။

နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်၏ ရာသီဥတုမှာ ပူလွန်း အေး လွန်းသည်။ နွေဥတုတွင်အမြင့်ဆုံးအပူချိန်မှာ ၉၅° ရှိ၍၊ ဆောင်းဥတု၌ အနိမ့်ဆုံးအပူချိန်မှာ ၂၅° ရှိသည်။

နယူး ဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်

ယင်းသည်ပြည်နယ်၏ မြောက်ပိုင်းတွင် နှင်းများသည်းစွာ ကျရောက်သည်။ နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးရှိ သစ် ဟောများတွင် အဖိုးတန်သစ်ပင်များ ပေါက်ရောက်သည်။ ကျောက်မီးသွေး၊ နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ ခနောက်စိမ်း၊ ခဲမသေ၊ ထုံးကျောက်၊ သဲကျောက်နှင့်ရေနံစသောအဖိုးတန်တွင်း ထွက်ဓာတ်သတ္တုများလည်း ယင်းနယ်တွင် ထွက်ရှိသည်။

နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ စိုက်ပျိုး ရေးဖြစ်သည်။ မြစ်ဝှမ်းဒေသများ၌ မြက်ခြောက်၊ မြေမြင့် ပိုင်း၌ ဂျုံ၊ မြင်းစားဂျုံစသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးသည်။ ဤပြည် နယ်ထွက်အာလူးများသည် အမျိုးကောင်းသဖြင့်ကျော် စောသည်။ သကြားမှန်လာနှင့် သစ်သေ့သီး၊ ဗယ်ရီသီး များမှစ၍ သစ်သီးမျိုးစုံကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ သိုး၊ နွားတို့ ကို တစ်နယ်လုံးတွင် မွေးမြူကြသည်။ သစ်လုပ်ငန်းသည် လည်း ထိုနယ်၏အချက်အခြာ လုပ်ငန်းကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများအနက် ကျောက်မီး သွေးတူးဖော်ရေးသည်သာလျှင် ထင်ရှားသောလုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတို့၌ နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်သည် ကမ်းရိုးတန်း နယ်များအနက် ထိပ်ဆုံးမှလိုက်သည်။ ငါးလုပ်ငန်းနှင့် သစ်တောထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် လည်းထင်ရှားသောပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်၏။ အဓိကထွက် ကုန်များမှာ ကောက်စပါး၊ သစ်ပျောဖတ်၊ ငါးသေတ္တာနှင့် အာလူးတို့ဖြစ်၍၊ ဝင်ကုန်အဖြစ် စက်ကရိယာများ၊ အဝတ်အထည်နှင့် အခြားကုန်ချော အမျိုးမျိုးတို့ကို တင်သွင်းသည်။ မြို့တော်မှာဖရက်ဒရစ်တန်မြို့ဖြစ်၍

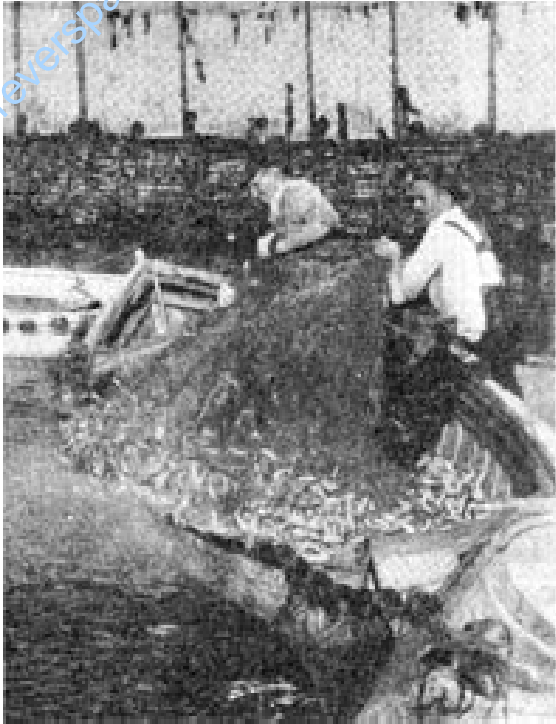
ဖရက်ဒရစ်တန်မြို့ရှိ ခရစ်ယာန်ဘုရားရှိခိုးကျောင်း

တောင်ဘက် ကမ်းခြေရှိ စိန်ဂျွန်းမြို့မှာ အရေးပါသော သင်္ဘောဆိပ်မြို့ဖြစ်၏။ ဆောင်းရာသီတွင် ကနေဒါနိုင်ငံ ရှိအခြားသင်္ဘောဆိပ်မြို့များသည် ရေခဲများပိတ်ဆို၍ အသုံးမပြုနိုင်သော်လည်း၊ စိန်ဂျွန်းသင်္ဘောဆိပ်မှာ ရေခဲ

စိန် ဂျွန်းမြို့ သင်္ဘောဆိပ်

နယူး ဗရန်းဇွစ် ပြည်နယ်

နယူး ဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ် ပင်လယ်ကမ်းခြေ၌ ဆာဒင်းငါးများကို ဝိုက်နှင့် သဲ့ယူနေစဉ်

ခြင်းမှ ကင်းလွတ်သောကြောင့် အထူးအားထားရပေသည်။ နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ခု သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၅၁၅၆၉၇ ယောက်ဖြစ်သည်။ ယင်းအနက် ဖရက်ဒရစ်တန်မြို့တော်၌လူဦးရေ ၁၆၀၁၈

ယောက်၊ စိန်ဂျွန်းမြို့၌ ၅၀၇၇၉ ယောက်နှင့်မွန်တန်မြို့၌ ၂၇၃၃၄ယောက် အသီးသီးရှိ၏။ ၁၉၅၅ခု ခန့်မှန်းခြေအရပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၅၃၅၀၀၀ယောက် ဖြစ်သည်။ နယူးဗရန်းဇွစ် ပြည်နယ်တွင် တိုင်းရင်းသား အင်ဒီးယန်းလူမျိုးအုပ်စုနှစ်စုကို တွေ့ရသည်။ ယင်းတို့သည် ယခုတိုင်အရေအတွက်အားဖြင့် ၂၀၀၀ ခန့်ရှိ၏။ ပြင်သစ်စကားပြောဆိုသော ကနေဒီယန်လူမျိုးများမှာ လူဦးရေ၏ ၃ ပုံ ၁ ပုံခန့်ရှိ၍၊ ကျန်လူဦးရေမှာ အင်္ဂလိပ်၊ အိုင်းရစ်နှင့် စကော့လူမျိုး အဆက်အနွယ်များ ဖြစ်သည်။

၁၅၃၄ခုတွင် နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်၏ မြောက်ဘက်ကမ်းရိုးတန်းကို ဇက်ကာတီယေးဆိုသူ စတင်တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ၁၆၀၄ခုတွင် တစ်ဖန် ဆယ်မြူယယ်ဒီရှမ်ပလိန်ခေါင်းဆောင်သော ပြင်သစ်နယ်သစ် ရှာဖွေအဖွဲ့တဖွဲ့သည် ဖန်ဒီပင်လယ်အော်တွင်းသို့ ရောက်ရှိလာကာ၊ စိန်ဂျွန်းမြစ်အတွင်း ဆန်တက်လှည့်လည်ရှာဖွေခဲ့ပြီးနောက်၊ စိန်ကရွားမြစ်အတွင်းရှိ ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက် အနစ်တစ်ရာအတွင်း နောင်အခါ နယူးဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်ဖြစ်လာမည့်ဒေသသို့ ပြင်သစ်လူမျိုးအများအပြားလာရောက်နေထိုင်ကာ၊ အမဲလိုက်ခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်၍၊ ကုန်သွယ်စခန်းများ တည်ထောင်ခဲ့၏။ ယင်းတို့၏ အဆက် အနွယ်များကို ယခုတိုင် ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းတို့တွင် တွေ့နိုင်ပေသေးသည်။ ၁၇၁၃ခုနှစ်တွင် ထိုစဉ်က အာကေးဒီးယားဟုတွင်ခဲ့သော နိုဗာစကိုးရှားနှင့် နယူးဗရန်းဇွစ်တို့သည် ဗြိတိသျှတို့လက်တွင်းသို့ ရောက်ရှိခဲ့၏။ သို့သော် ၁၇၆၃ ခုနှစ်ကျမှ

နယူး ဗရန်းဇွစ်ပြည်နယ်တွင် ဆယ်မန်ငါးများကို ဤသို့လွယ်ကူပေါများစွာ ဖမ်းယူနိုင်ပေသည်။

နယူး ဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ် အာလူးရွေး စက်ရုံတစ်ရုံတွင်

ပင်အင်္ဂလိပ်များသည် နယူးအင်္ဂလန်မှ နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်စိန်ဂျွန်းမြစ်ပေါ်ရှိ မော်လဂါဗီးဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်လာကြသည်။ ထိုနောက် အနှစ်၂၀ခန့်အကြာ ၁၇၈၃ ခုနှစ်တွင်ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ သစ္စာတော်ကို စောင့်သိ ရှိသော အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီနယ်သားများသည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိ မူလ ၁၃ နယ်မှ ခွဲထွက်၍၊ နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်ဒေသသို့ ပြောင်းရွှေ့ခိုဝင်လာကြသည်။ ယင်းတို့ကို အကြောင်းပြု၍ နောင်အခါ၌ နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်ကို 'သစ္စာရှိပြည်နယ်' ဟု ရံဖန်ရံခါတွင်ခေါ်လေ့ရှိသည်။ ဗရန့်ဇွစ်ဟူသောအမည်မှာလည်း အင်္ဂလန်ပြည်ကို စိုးစံ သော ဟန်နီဗာမင်းဆက် ဗရန့်ဇွစ်လျူးနီဗုမင်းမျိုး မင်းနွယ်တို့ကိုစွဲ၍ မှည့်ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ရှေးကမူနီဗာစကိုး ရှားပြည်နယ်၊ ပရင့်စအက်ဒဝပ်ကျွန်းနှင့် နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်တို့ကို စုပေါင်း၍ အာကေးဒီးယားဟုတွင်ခဲ့သည်။ ၁၇၈၄ခုတွင်မှ ယင်းနယ်ကို ပြည်နယ်နှစ်ခုခွဲ၍၊ နီဗာစကိုး ရှားနှင့် နယူးဗရန့်ဇွစ်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန် မှစ၍ နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်သည် တစ်စတစ်စကြီးပွား တိုးတက်လာခဲ့ရာ၊ ၁၈၂၅ ခုနှစ်တွင် မီးအကြီးအကျယ် လောင်၍ လူပေါင်း ၁၅၀၀၀ ခန့် အိုးအိမ်မဲ့ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ မိန်းပြည်နယ်နှင့်လည်း နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ရေးကိစ္စအတွက် မသင့်မတင့်ဖြစ်ခဲ့ရာ၊ ၁၈၄၂ ခုနှစ်တွင်မှ ကျေအေးပြီးပြတ်၏။ နယူးဗရန့်ဇွစ် ပြည်နယ်သည် ၁၈၆၇ ခုတွင်ကနေဒါနိုင်ငံ၏ မူရင်းပြည် နယ်တစ်ခုအဖြစ်သို့ရောက်ရှိခဲ့သည်။ သစ်လုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်း

လုပ်ငန်းနှင့်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများလည်း လျင် မြန်စွာတိုးတက်ကြီးပွားလာခဲ့၏။ ၁၈၇၀ပြည့်နှစ်တွင် ပြည်နယ်တွင်းသို့ မီးရထားလမ်းနှစ်သွယ် တိုးချဲ့ဖောက် လုပ်ခဲ့သည်။ စိန်ဂျွန်းမြို့သည်လည်း ကနေဒါနိုင်ငံ၏ ဆောင်းရာသီ အဓိကဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်လာ၏။

ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးများအတွင်း နယူးဗရန့်ဇွစ်ပြည်နယ်မှ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များသို့ လူ ပေါင်းထောင်သောင်းများစွာ ဖြည့်တင်းပေးခဲ့သည်။ သစ် ဖျောဖတ်နှင့်စက္ကူလုပ်ငန်းသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အပြီးတွင် များစွာကြီးပွားလာခဲ့လေသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်။ ။နယူးမက္ကဆီကို ပြည်နယ် သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်ပါဝင်သော ပြည်နယ် တစ်နယ်ဖြစ်၍၊ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ အနောက် တောင်ဘက်ပိုင်း၊ အလယ်ဗဟိုလောက်တွင်တည်ရှိသည်။ နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်၏မြောက်ဘက်တွင် ကော်လိုရာဒိုး ပြည်နယ်၊ အရှေ့ဘက်တွင်တက်ဆက်ပြည်နယ်နှင့် အိုက လာဟိုးမားပြည်နယ်၊ တောင်ဘက်တွင်တက်ဆက် ပြည် နယ်နှင့် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံအနောက်ဘက်တွင် အယ်ရီဇိုးနား ပြည်နယ်တို့ အသီးသီးတည်ရှိလေသည်။ နယူးမက္ကဆီကို ပြည်နယ်၏အကျယ်အဝန်းသည် စတုရန်းမိုင် ၁၂၁၆၆၆

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ် ပွက်ဗလို အင်းဒီးယန်းတို့၏ ကွင်း အက

နယူး မက္ကဆီကို ပြည်နယ်

မိုင်ဖြစ်၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် စတုတ္ထအကြီးဆုံး ပြည်နယ်ဖြစ်သည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်အတွင်းဝယ် ပျံပျူးခြောက်သွေ့သော လွင်ပြင်ကြီးများ၊ မြင့်မားသောတောင်ကုန်းများ၊ တင့်တယ်လှပသောကုန်းပြင်မြင့်များနှင့် တောင်တန်းကြီးများရှိ၏။ ကွန်တီနှင့်တယ်ဒီမိုက်တောင်တန်းသည် ပြည်နယ်အနောက်ဘက်ပိုင်းတွင် မြောက်မှတောင်သို့ ဖြတ်သန်းတည်ရှိလေသည်။ နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်၏ အရှေ့ဘက်ပိုင်းတွင်လွင်ပြင်ကြီးများရှိ၏။ ယင်းသည့်အပိုင်းတွင် နွားများနှင့် သိုးများမွေးမြူကြ၏။ ထိုအပိုင်းရှိ ပေးကပ်မြစ်ဝှမ်းတွင် အဝီစိတွင်းများမှလည်းကောင်း၊ ပေးကပ်မြစ်မှလည်းကောင်း၊ ရေသွင်း၍ စိုက်ပျိုးသဖြင့်၊ ပြည်နယ်တွင်း အကောင်းဆုံးသောသစ်သော့သီးခြံများလည်းရှိသည်။ ပြည်နယ်၏မြောက်ဘက်အလယ်ပိုင်းရှိ ရှေးကီးတောင်တန်းဒေသမှာ ပြည်နယ်အတွင်းအလှပဆုံးသောရှုမျှော်ခင်းများ ရှိရာအပိုင်းဖြစ်သည့်အပြင်၊ ပြည်နယ်အတွက်ပိုမိုအရေးပါသောအပိုင်းလည်းဖြစ်၏။ ဆောင်းရာသီ၌တောင်စောင်းများတွင်တင်နေသောနှင်းများသည် နွေကူးရာသီတွင်အရည်ပျော်၍၊ မြေဩဇာကောင်းသည့်မြေနိမ့်ပိုင်းများဆီသို့ စီးဆင်းသွားသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုအပိုင်းတွင် ကောက်သီး

ကောက်နှံ၊ သစ်သီးနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက် အများအပြား စိုက်ပျိုးနိုင်လေသည်။ ထိုအပိုင်းတွင်တည်ရှိသော ဆန်ဟွမ်းတောင်တန်းနှင့် ဆန်းဂရီးဒါခရစ္စတိုးတောင်တန်းတို့မှာ စပရထင်းရှူးပင်၊ ပိုင်းထင်ရှူးပင်နှင့် ဖားထင်းရှူးပင်များ ပေါက်ရောက်သော သစ်တောများဖြင့် ဖုံးအုပ်လျက်ရှိ၏။ နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ် အနောက်မြောက်ပိုင်းတွင် ကော်လိုရာဒိုး ကုန်းပြင်မြင့်တည်ရှိလေသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်တွင် အဓိကမြစ်ကြီးသည် ရီးအိုဂရန်ဒီမြစ် ဖြစ်သည်။ အခြားထင်ရှားသောမြစ်များမှာ ကနေဒီယန်မြစ်၊ ပေးကပ်မြစ်နှင့် ဆန်ဟွမ်းမြစ်တို့ဖြစ်လေသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်၏ရာသီဥတုသည် အပူအအေးမျှတ၍၊ ခြောက်သွေ့သည်။ ထိုကြောင့်အဆုတ်နှင့်သက်ဆိုင်သောရောဂါသည်များအတွက် အပန်းဖြေကျန်းမာရေးစခန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းတို့တွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံးတွင်ရက်ပေါင်း ၃၀ခန့်မျှသာ မိုးရွာသွန်းသည်။ သို့သော် မြောက်ပိုင်း တောင်တန်းများပေါ်တွင် မိုးသို့မဟုတ် နှင်းများ ၄ လခန့်မျှကျတတ်သည်။ ဇူလိုင်လနှင့် ဩဂုတ်လများတွင်မုန်တိုင်းများပြင်းထန်စွာ ကျတတ်၏။

နယူး မက္ကဆီကိုပြည်နယ်သားတို့ ရှေးက နေထိုင်ခဲ့ကြရာ ကျောက်ဂူများ

နယူး မက္ကဆီကို ပြည်နယ်

ဆန်တာဖေးမြို့တော် ရှေးဟောင်းစပိန် ဂူဘုရားရှိခိုးကျောင်း

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင်စတုတ္ထအကြီးဆုံး ပြည်နယ်ဖြစ်သော်လည်း၊ လူဦးရေနည်းပါးလှ၏။ ၁၉၅၀ ပြည့်ခန့်မှန်းချက်အရ လူဦးရေမှာ ၇၉၅၀၀၀ယောက်ဖြစ်လေသည်။ ယင်းတို့အနက် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံမှလာရောက်နေထိုင်ကြသူများမှ ဆင်းသက်ပေါက်ပွားလာသည့်စပိန်အမေရိကန်များမှာ ၃ ပုံ ၁ပုံခန့်ရှိ၏။ တိုင်းရင်းသား အင်ဒီးယန်းလူမျိုးများမှာ ၄၁၉၀၀ ခန့်ရှိ၍၊ ကပ္ပလီလူမျိုး ၈၄၀၀ ခန့်ရှိပြီးလျှင်၊ ကျန်လူဦးရေမှာအများအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်သို့မဟုတ် စကော့လူမျိုးများမှ ဆင်းသက်ပေါက်ပွားလာသူများဖြစ်၏။

လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးသည် အဓိကလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ ကောက်သီးကောက်နှံနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်အမျိုးမျိုးတို့ကို အခြောက်စိုက်ပျိုးနည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရေသွင်းစိုက်ပျိုးနည်းဖြင့်လည်းကောင်း စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ အဓိကထွက်ကုန်များမှာ ဝါဂွမ်း၊ မြက်ခြောက်၊ ဂျုံ၊ မြေပဲ၊ ပြောင်း၊ လူး၊ ဆန်၊ ပဲ၊ သကြားမုန်လာ၊ ပြောင်း၊ သစ်သော့သီး၊ သပွက်သီးနှင့် မုန်လာဥဝါ၊ ငရုတ်၊ ပဲတောင့်၊ ဂေါ်ဖီထုပ်၊ ကစွန်းဥစသောဟင်းသီးဟင်းရွက်များဖြစ်၏။ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ခြောက်သွေ့လွန်းသောဒေသများတွင် နွားများနှင့်သိုးများကို အကြီးအကျယ် မွေးမြူကြသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်မှထွက်သည့် ထင်ရှားသော ဓာတ်သတ္တုတို့ကား ကြေးနီ၊ သွပ်၊ ခဲ၊ ဘော်၊ ရွှေ၊ မိုလစ်ဒီနမ်၊ မန်ဂန်၊ ပိုတက်၊ ဖလူအိုစပါး၊ ဂျစ်ပဆမ်၊

ကျောက်မီးသွေး၊ ဆား၊ လချေး၊ ယူရေးနီးယမ်း၊ ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့် သဘာဝဓာတ်ဆီစသည်တို့ဖြစ်၏။ အနုမြူဓာတ်အားကော်မရှင်က နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်တွင် ယူရေးနီးယမ်းဓာတ်သတ္တုသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ခန့်မှန်းခြေ၏ ၆၈ ရာခိုင်နှုန်းမျှ ထွက်မည်ဟုခန့်မှန်းလေသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်တွင် မူလတန်းပညာသင်ကြားခြင်းမှာ ၇ နှစ်မှ ၁၆ နှစ်အရွယ်အထိ ကလေးသူငယ်များအတွက် မသင်မနေရ ဖြစ်ပြီးလျှင်၊ ၅ နှစ်အရွယ်မှ အသက် ၂၀ အရွယ်အထိ ကလေးသူငယ်များသည် အခမဲ့သင်ကြားနိုင်လေသည်။ ထိုပြင် အထက်တန်းပညာရပ်များသင်ကြားရန်အတွက် နယူးမက္ကဆီကိုတက္ကသိုလ်၊ နယူးမက္ကဆီကို စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စက်မှုအတတ်သင်ကောလိပ်၊ နယူးမက္ကဆီကို ဟိုင်းလင်းတက္ကသိုလ် စသည့်တက္ကသိုလ်ကျောင်းများလည်း ရှိသည်။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်၏ မြို့တော်မှာ ၁၉၅၀ ပြည့်တွင်လူဦးရေ ၂၇၉၉၈ယောက်ခန့်ရှိသော ဆန်တာဖေးမြို့ဖြစ်၏။ ပြည်နယ်အတွင်းအကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သော အဲဗျူကားကီးမြို့တွင် နိုင်ငံတော်တက္ကသိုလ်ကျောင်းရှိသည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၅ခုတွင် ခန့်မှန်းခြေ ၉၆၈၅၅ ယောက်ဖြစ်၏။ ဆန်တာဖေး၏အနောက်မြောက်ဘက် လော့အယ်လာမိုစသဲကန္တာရတွင် အနုမြူသုတေသနဗဟိုဌာနတစ်ခုတည်ရှိခဲ့၍၊ အဲလဗျူကားကီးမြို့၏ အရှေ့တောင်ဘက် ၁၂၅မိုင်အကွာရှိ အယ်လမိုဂေါဒိုလေယာဉ်စခန်းတွင် ၁၉၄၅

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ် ခြောက်သွေ့သောဒေသပိုင်း ရှုခင်း

နယူး မက္ကဆီကို ပြည်နယ်

ခုနုလိုင် ၁၆ရက်နေ့၌ ပထမဆုံးအကြိမ် အနုမြူဗုံးကို စမ်းသပ်ဖောက်ခွဲကြည့်ခဲ့၏။

နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်သည် ယခင်က ကျောက်ဆောင် ဂူနေလူများနှင့်ပွက်ဗလို အင်ဒီးယန်းလူမျိုးများ နေထိုင် ရာဖြစ်ခဲ့၏။ ပွက်ဗလိုအင်ဒီးယန်းများမှာ ယခုအမေရိ ကန်ပြည်ထောင်စုဟုတွင်နေသော နယ်မြေဒေသကြီး အတွင်း၌ အယဉ်ကျေးဆုံးသော အင်ဒီးယန်းလူမျိုးများ ဖြစ်လေသည်။

ကာဗေးသားသေဗားကားဆိုသူသည် နယူးမက္ကဆီကို ဟုတွင်နေသောဒေသသို့ ပထမဆုံးအကြိမ်ရောက်ရှိ ခဲ့ဟန် တူ၏။ ၁၅၂၈ခုတွင် ဖလော်ရီဒါသို့နယ်လှည့်ရှာဖွေရန် စေလွှတ်ခြင်းခံရသော ကာဗေးသားသေဗားကားနှင့်စ ပိန်လူမျိုးတစ်စုသည် အင်ဒီးယန်းတို့၏ တိုက်ခိုက်ခြင်းကိုခံရ သဖြင့်၊ ယင်းနှင့်အဖော် ၃ ဦးတို့သာလျှင် ထွက်ပြေး လွတ်မြောက်ကာ၊ ၁၅၃၆ ခုနှစ်တွင် မက္ကဆီကိုစီတီမြို့ တော်သို့ ပြန်လည်ရောက် ရှိခဲ့သည်။ မက္ကဆီကိုစီတီတွင် မြောက်ဘက်ရှိပွက်ဗလိုအင်ဒီးယန်းများ ကြွယ်ဝချမ်းသာ ပုံကို မစားရဝခမန်း ပြောပြခဲ့ရာ၊ စပိန်လူမျိုး မက္ကဆီကို ဘုရင်ခံချုပ်က နယ်သစ်ရှာဖွေရန် လူတစ်စုကို စေလွှတ် လေသည်။ ထိုသူတို့သည် နယူးမက္ကဆီကို ပြည်၌ ရွှေတွင်း များရှိသည်ဟု သတင်းလွှင့်ခဲ့လေသည်။

၁၅၈၁ ခုတွင် ပွက်ဗလိုအင်ဒီးယန်းများကို ခရစ်ယန် သာသနာပြုရန်အတွက် ဖရန်စစ္စကန်ဂိုဏ်းဝင် သာသနာပြု ၃ ဦးနှင့် စစ်သားအနည်းငယ်တို့သည် ရီးအိုစရန်ဒီမြစ်ကို ဆန်တက်လာခဲ့ကြ၏။ သာသနာပြုဘုန်းကြီးများမှာ အင် ဒီယန်းများ၏ သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုခံခဲ့ရသော်လည်း၊ စစ်သား များသည် မက္ကဆီကိုပြည်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသွားသည်။ ယင်းတို့ကို နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်အကြောင်း ပြောပြ ကြပြန်သဖြင့်၊ တစ်ဖန် စိတ်ဝင်စားလာကြပြန်ကာ၊ စပိန်ဘု ရင်မင်းမြတ်ကလည်း နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်ကို ယင်း၏ ပိုင်နက်အတွင်း သွတ်သွင်းရန်အမိန့်ပေးခဲ့လေသည်။

၁၅၉၈ ခုတွင် ဟွမ်သေအိုညားတေးဆိုသူသည် ထို နယ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လှည့်လည်ရှာဖွေခဲ့ပြန်သည်။ ယင်း သည် ပွက်ဗလိုအင်ဒီးယန်းများကို အောင်မြင်ခဲ့ပြီးနောက် ချာမာမြစ်ပေါ်တွင် ပထမဆုံးနယ်သစ်စိုက်ခဲ့၏။ သူ့ကိုယ် သူလည်း နယူးမက္ကဆီကို၏ ဘုရင်ခံအဖြစ်ကျေညာခဲ့၏။ ၁၆၀၉-၁၁ ခု ဆောင်းရာသီတွင် ဘုရင်ခံပါရယ်လတာ သည် ဆန်တာဖေးမြို့ကို နယူးမက္ကဆီကို၏ မြို့တော်အဖြစ် တည်ထောင်ခဲ့သည်။

နယ်သစ်သို့ စစ်သားများနှင့်အတူ သာသနာပြုများ လိုက်ပါလာကြသည်။ ယင်းတို့သည် ပွက်ဗလိုအင်ဒီးယန်း များအား ခရစ်ယန်အယူဝါဒကို ဟောပြောလျက်၊ ရီးအို

ဂရန် ဒီမြစ်ဝှမ်းတစ်လျှောက်တွင် သာသနာပြုစခန်းများ တည်ထောင်ခဲ့လေသည်။ သို့သော် အပက်ချို၊ နက်ဗဟိုနှင့် ဥတီအင်ဒီးယန်းများသည် လူဖြူများ ရောက်လာသည်ကို မကျေနပ်သဖြင့်၊ စပိန်တို့အား မကြာခဏ တိုက်ခိုက်နေခဲ့ သောကြောင့်၊ နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်သည် နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်မျှ စပိန် နိုင်ငံတော်ကြီး၏ ရှေ့ပြေးကင်းစခန်း အနေမျိုးသာ ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ လူဖြူလူဦးရေမှာလည်း ၄၀၀၀၀ လောက်ရှိခဲ့၏။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံက ၁၈၂၁ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်ရေးကျေညာသောအခါ၊ နယူးမက္ကဆီကိုသည် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၏ ပြည်နယ်တစ်ခု ဖြစ်လာလေသည်။

နယ်ခြားနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အခြင်းများမှုတို့ကြောင့် ၁၈၄၆ ခုနှစ်တွင်မက္ကဆီကို စစ်ပွဲကြီးဖြစ်ပွားခဲ့သောအခါ၊ အမေရိကန်တပ်များသည်လားဗေးဂတ်နှင့် ဆန်တာဖေးတို့ကို အေးချမ်းစွာသိမ်းပိုက်လိုက်၏။ စစ်ပွဲအပြီးတွင် အမေရိ ကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသည် နယူးမက္ကဆီကို အပါအဝင် နယ်ပယ်အတော်များများကို ရရှိခဲ့လေသည်။

၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် သီးခြားနယ်ပယ်အဖြစ်ဖွဲ့စည်းခဲ့ စဉ်က၊ ယခုအယ်ရီဇိုးနားနှင့် ကော့လိုရားဒိုးပြည်နယ်များ တွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည့် နယ်မြေအတော်များများပါဝင် ခဲ့၏။ ပြည်တွင်းစစ်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့စဉ်က ထိုနယ်တို့ကို ၁၈၆၁ ခုနှစ်တွင် သူပုန်တို့သည် ခေတ္တမျှသိမ်းပိုက်ထားခဲ့သေး၏။ နယူးမက္ကဆီကို ပြည်နယ်တွင် မီးရထားလမ်းများ ဖောက် လုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ၁၈၆၀ ပြည့်နှစ်လွန်နှစ်များအတွင်း သိုးနွားမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အကြီးအကျယ်ထွန်းကား တိုးတက်ခဲ့လေသည်။

၁၈၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် သီးခြားနယ်ပယ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းခဲ့ ပြီးနောက်၌ နယူးမက္ကဆီကိုသည် ပြည်နယ်ဖြစ်လာရန် ကြိုးစားခဲ့ရာ၊ ၁၉၁၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၆ ရက်နေ့ တွင်မှ ၄၇ခု မြောက်ပြည်နယ်အဖြစ် ပြည်ထောင်စုအတွင်း ပါဝင်ခွင့်ရခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့် နယူးမက္ကဆီကို ပြည်နယ်ကို ၁၉၁၂ခုတွင် ရေးဆွဲသောဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေအရ အုပ်ချုပ်သည်။

ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးများအတွင်း က နယူးမက္ကဆီကိုပြည်နယ်သည် ယင်း၏နွားခြံကြီးများ နှင့် သိုးခြံကြီးများအားဖြင့် အမေရိကန်တပ်များအတွက် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အဝတ်အထည်များ ဖြည့်တင်းပေးခဲ့၏။ ယင်းမှထွက်သည့် ဓာတ်သတ္တု များကိုလည်း သင်္ဘောများ၊ လေယာဉ်ယုံများ၊ တင့်ကားများနှင့် ယမ်းဘီလူးများပြုလုပ် ရာတွင် အသုံးပြုခဲ့၏။ ပြည်နယ်အတွင်း ပြည်ထောင်စု အနုမြူ တိုးတက်လုပ်ဆောင်ရေးဌာနများနှင့် လေယာဉ် စခန်းများ တည်ထောင်ခဲ့သောကြောင့်လည်း၊ ပြည်နယ်၏ စီးပွားရေးအခြေ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့၏။ သဘာဝ

ဓာတ်ငွေ့၊ သဘာဝဓာတ်ဆီနှင့် ယူရေးနီးယမ်းများတိုးတက် ထုတ်လုပ်ခဲ့သဖြင့်လည်း၊ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်လွန်နှစ်များ လွှင့်အလုပ်အကိုင်နှင့် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ ပိုမို ပေါ်ပေါက်ခဲ့လေသည်။

နယူးယော့ပြည်နယ်။ ။နယူးယော့ပြည်နယ်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ အစည်ပင်ဆုံးသောကူးသန်း ရောင်းဝယ်ရေး ဗဟိုသော့ချက် ပြည်နယ် တစ်နယ်ဖြစ်၍၊ အတ္တလန္တိတ် ကမ်းခြေအလယ်ပိုင်းတွင်တည်ရှိသည်။ နယူး ယော့ပြည်နယ်၏မြောက်ဘက်တွင် အွန်တေးရီးယိုးအိုင်နှင့် ကနေဒါပြည်နယ်များ၊အရှေ့ဘက်တွင် ဗားမောင့်ပြည်နယ်၊ မက်စချူး ဆက်ပြည်နယ်နှင့် ကွန်နက်တိကတ်ပြည်နယ်၊ တောင်ဘက်တွင် အတ္တလန္တိတ်သုမဒ္ဒရာ၊ နယူးဂျာစီပြည် နယ်နှင့် ပင်ဆီလဗေးနီးယားပြည်နယ်၊ အနောက်ဘက်တွင် နိုင်အဂ္ဂရာရေတံခွန်နှင့် အီရီအိုင်တို့က အသီးအသီးနယ် နိမိတ်သတ်မှတ်ထားလေသည်။

နယူးယော့ပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၄၉၅၇၆ မိုင်ရှိ၏။ ပုံသဏ္ဍာန်မှာ တြိဂံကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ အရှေ့အနောက်သို့ ၃၂၆.၄၆ မိုင်ကျယ်ပြီးလျှင်၊ မြောက်မှ တောင်သို့မိုင် ၃၀၀ ရှည်သည်။ နယ်အတွင်း၌ မှီတင်း

နေထိုင်သောလူဦးရေမှာ ၁၉၅၅ ခုနှစ်ခန့်မှန်းခြေအရ ၁၅၄၃၃၀၀၀ ယောက်ရှိသည်။ နယူးယော့ပြည်နယ်သည် သေးငယ်သော ပြည်နယ်ကလေးပင် ဖြစ်လင့်ကစား၊ လူဦး ရေအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးအားဖြင့်လည်းကောင်း ပထမတန်းပြည်နယ်တနယ်ဖြစ်ရကား၊ ယင်းကို နိုင်ငံတော် ပြည်နယ်ဟူ၍ပင် ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

နယူးယော့ပြည်နယ်သည် တောတောင်မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်များ ထူထပ်လှ၏။ ပြည်နယ်၏ မြေမျက်နှာပြင် မှာ တောင်တန်းကြီးနှစ်သွယ်အားဖြင့် ကွဲပြားလျက်ရှိ၏။ တောင်တန်း တစ်သွယ်မှာ အရှေ့မြောက်ဘက်၌ ရှိပြီးလျှင်၊ အဒီရွန်ဒက် တောင်များဟုတွင်၏။ ထိုတောင်များတွင် မောင့်မာစီသည် အမြင့်ဆုံးဖြစ်၍၊ ၅၃၄၄ ပေ မြင့်၏။ တောင်ဘက်ခပ်ကျကျ ဟဒ်ဆန်မြစ်၏ အနောက်ဘက်တွင် ကား၊ ကက်စကီးတောင်များရှိ၍၊ ယင်းတို့သည် မမြင့်မား လှချေ။ နယူးယော့ပြည်နယ်၏ ကမ်းခြေဒေသများသည် မြေဩဇာထက်သန်၍၊ ရာသီဥတုညီမျှသောကြောင့်၊ ကောက်ပဲသီးနှံစိုက်ပျိုးရန် သင့်တော်ပေသည်။ အတ္တလန္တိတ်ကမ်းခြေတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သောလောင်းကျွန်း၊ မန်ဟက်တန်ကျွန်းနှင့် စတေတင်ကျွန်းများသည် နယူး ယော့ ပြည်နယ်တွင်းပါဝင်သည်။ ထင်ရှား၍ များစွာအသုံး

နယူးယော့ပြည်နယ်၏ အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်သည့် နယူးယော့မြို့

www.foreverspace.com.mm

နယူးယော့ပြည်နယ်ရှိ နာမည်ကျော် ဂျော့ဝါရှင်တန် ကြီးတန်တားကြီး

ဝင်သောမြစ်နှစ်သွယ်မှာ ဟဒ်ဆန်မြစ်နှင့်မိုဟော့မြစ် တို့ ဖြစ်၏။ မိုဟော့မြစ်သည် ဟဒ်ဆန်မြစ်၏ မြစ်လက်တက် ဖြစ်၍ နယူးယော့ပြည်နယ် အလယ်ပိုင်းကို ဖြတ်သန်းစီး ဆင်းကာ၊ ပြည်နယ်နှင့်လူမျိုး တိုးတက်ရေးတွင် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင် ထမ်းဆောင် နေလေသည်။ နယူးယော့ ပြည်နယ်မှ မြစ်များသည် ကျောက်တောင်များကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်း လာကြရသဖြင့်၊ အရှိန်ကြီးမားသောရေတံခွန်ကြီးများ ဖြစ်ထွန်းပေါ် ပေါက်စေ၏။ ထင်ရှားသောရေတံခွန်မှာ နိုင်အဂ္ဂရာရေတံခွန်ဖြစ်၏။(နိုင်အဂ္ဂရာရေတံခွန်-၅။) ထိုကဲ့သို့ သောရေတံခွန်များမှ ရေအားဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ် အားထုတ်ယူကာ၊ ပြည်နယ်တွင်း စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်း များတွင် အသုံးပြုလေသည်။

နယူးယော့ပြည်နယ်၏ ရာသီဥတုမှာ တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာတူညီမှုမရှိချေ။ နွေရာသီ၌ပူ၍၊ ဆောင်းရာသီ တွင် အလွန်အေးတတ်၏။ သို့ရာတွင်ပင်လယ်ပြင်နှင့်နီး ကပ်နေသောလောင်းကျွန်းနှင့် နယူးယော့မြို့များမှာ မူပင်လယ်လေကြောင့် အပူအအေးမျှတလေသည်။ တစ်နှစ် လုံးအတွက် မိုးရေချိန် လက်မမှာ ၄၀ နှင့် ၅၀အကြားတွင် ရှိ၏။

နယူးယော့ပြည်နယ်၏ သဘာဝထွက်ကုန်များမှာ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့၊ ရေနံ၊ ဂျစ်ပဆမ်ကျောက်၊ ကျောက်ဖြူ၊ ထုံးကျောက်၊ ဂဒ်ကျောက်စသည်တို့ဖြစ်၏။ ဂျစ်ပဆမ်ကိုမူ အများဆုံးတွေ့ရှိပေသည်။ နယူးယော့ပြည်နယ်တွင် လယ် ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းနှင့်သိုးနွား၊ ဘဲကြက်မွေးမြူရေး

လုပ်ငန်းများကို တဖြည်းဖြည်းတိုးတက်အောင် လုပ်ကိုင် လျက်ရှိသည်။ ထွက်ကုန်များမှာ နို့လုပ်ငန်းထွက်ပစ္စည်း များ၊ မြက်ခြောက်၊ ကြက် ဘဲနှင့်ဥများ၊ နွား၊ အာလူး၊ သိုးနှင့် သိုးမွေး၊ မြင်းစားဂျုံ၊ ပြောင်းဖူး၊ ဂျုံ၊ မုယောစပါး၊ ရိုင်းဂျုံ၊ သစ်သီးစသည်တို့ဖြစ်၏။ နယူးယော့ပြည် နယ်သည် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ အထူးတိုးတက် ထွန်းကားသော ပြည်နယ် ဖြစ်သည့်အလျောက်၊ စက်မှု လက်မှုလုပ်ငန်းထွက်ကုန်များမှာ အထည်အလိပ်မှစ၍ လေယာဉ်ပျံအထိ အမျိုးမျိုးအမည်များပြားလှပေသည်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ထွက်ကုန်သုံးပုံတပုံသည် လည်းကောင်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ ဝင်ကုန်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံသည်လည်းကောင်း၊ နယူးယော့ပြည်နယ်၏ မြို့ ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်သော နယူးယော့မြို့ဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်ဝင် ရလေသည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးဆုံးသည်မှစ၍၊ ကမ္ဘာ့ ဘဏ္ဍာရေး အချက်အခြာနေရာမှာ နယူးယော့ပြည်နယ်ရှိ နယူးယော့မြို့မှ ဝေါလမ်းပင်ဖြစ်လေသည်။ နယူးယော့ ပြည်နယ်ရှိအခြားမြို့ကြီးများဖြစ်သောရော့ချက်စတာ၊ ဗတ် ဖလို၊ ဆိုင်ရာကျူနှင့် အယ်လဗနီတို့သည်လည်း ထင်ရှား သော ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဗဟိုဌာနများဖြစ်သည်။

နယူးယော့မြို့သည် နယူးယော့ပြည်နယ်တွင်သာမက၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အကြီး ဆုံးသော မြို့များ၌လည်း ပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် နယူးယော့မြို့သည် နယူးယော့ပြည်နယ်၏ မြို့တော်မဟုတ်ပေ။ နယူးယော့ပြည်နယ်မြို့တော်မှာ အယ်လဗနီမြို့ဖြစ်၏။

နယူးယော့ပြည်နယ်တွင် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ထွန်းကားသဖြင့်၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှ လူမျိုးပေါင်းစုံတို့သည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလိုငှာ လာရောက်နေထိုင်ကြ၏။ လူမျိုးပေါင်း စုံနီးနီးမျှ မှီတင်းနေထိုင်သော ပြည်နယ်ဖြစ် လေသည်။ သို့ရာတွင် နယူးယော့ပြည်နယ်သို့ ပထမဦးဆုံး လာရောက်နေထိုင်သော လူမျိုးကား ဒပ်ချလူမျိုးဖြစ်၏။

နယူးယော့ပြည်နယ်ရှိ ဟဒ်ဆန်မြစ်နှင့် မိုဟော့မြစ် တို့သည်ပင်လယ်နှင့် အိုင်ကြီးများအကြားတွင် အဓိက ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းကြီးများဖြစ်လေသည်။ ၁၈၂၅ခု နှစ်တွင် ဖောက်လုပ်ခဲ့သော အီရီတူးမြောင်းသည် နယူး ယော့ပြည်နယ်သာမက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကူး သန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုအတွက် များ စွာအရေးပါအရာရောက်ခဲ့ပေသည်။ ယင်းသို့သော ရေ လမ်းအဆက်အသွယ်များအပြင်၊ ကုန်းလမ်းအဆက်အ သွယ်များနှင့် လေကြောင်းအဆက်အသွယ်များ ထူးခြား ကောင်းမွန်မှုတို့ကြောင့်၊ နယူးယော့ပြည်နယ်သည် အမေ ရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ထိပ်တန်းပြည်နယ်တစ်နယ် ဖြစ် နေလေသည်။

နယူးယော့ပြည်နယ်သည် မသင်မနေရ ပညာရေးစံနှစ်ကို ၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် စတင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့၏။ ပညာရေး တိုးတက် လောင်းမွန်ရန်လည်း ပစ္စည်းဥစ္စာကုံလုံကြွယ်ဝသူတို့က ရန် ပုံငွေများဖွင့်ကာ အားပေးလျက်ရှိ၏။ နယူးယော့ပြည် နယ်၌ ဆရာဖြစ်သင်ကောလိပ်ကျောင်းပေါင်း ၁၁ ကျောင်း၊ အခြားတက္ကသိုလ်နှင့် ကောလိပ်ကျောင်းပေါင်း ၅၂ ကျောင်းနှင့် သက်မွေးဝမ်းကျောင်း အတတ်သင်ဌာနကြီး ၁၉ ဌာန ရှိလေသည်။

၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဖွဲ့စည်းအုပ် ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရ နယူးယော့ပြည်နယ်ကို အုပ်ချုပ် သည်။ ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်တွင် အဖွဲ့ဝင် ၅၈ ဦးပါဝင်သော အထက်လွှတ်တော်နှင့် အဖွဲ့ဝင် ၁၅၀ ပါဝင်သော အောက်လွှတ်တော်ဟူ၍ လွှတ်တော်နှစ်ရပ် ရှိသည်။ ထိုလွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံး၏ သက်တမ်းမှာ ၂နှစ် ဖြစ်၏။ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအကြီးအကဲများဖြစ်သော ဘုရင်ခံနှင့်လက်ထောက်ဘုရင်ခံတို့ကို လေးနှစ်တစ်ကြိမ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအ တွက်ပြည်နယ်ကို ကောင်တီနယ်၆၂နယ်ခွဲခြားထားသည်။ ပြည်နယ်မှ ပြည်ထောင်စုအထက် လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စား လှယ်တော် ၂ ယောက်နှင့် အောက်လွှတ်တော်သို့ ကိုယ်စား လှယ်တော် ၄၃ ယောက်အသီးသီး စေလွှတ်ခွင့်ရသည်။ ယခုနယူးယော့ပြည်နယ်တည်ရှိရာဒေသသို့ ဥရောပတိုက် သားများမရောက်မီက၊ ထိုဒေသတွင် အယ်လဂျစ်ကင် အင်ဒီးယန်းများနှင့် အီရိုကျိုးအင်ဒီးယန်းများနေထိုင်ခဲ့ ကြသည်။ ထိုဒေသသို့ ပထမဦးဆုံး ရောက်ရှိလာခဲ့သော ဥရောပတိုက်သားမှာ ဣတာလျံလူမျိုး ရေကြောင်းခရီး သည် ဂျီဗနီးဒါဗဲရာဇန်နီဖြစ်၍ ယင်းသည် ၁၅၂၄ခုတွင် ရောက်ရှိခဲ့၏။ ၁၆၀၉ခုတွင် ဒပ်ချကုမ္ပဏီတစ်ခု၏ ဝန် ထမ်းဖြစ်သူ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးဟင်နရီဟင်ဆန်သည် ဟင်ဆန် မြစ်တလျှောက် လှည့်လည်စုံစမ်းရှာဖွေခဲ့သည်။ ထိုအချိန် လောက်မှာပင် ရှမ်းပလိန်သည် ကနေဒါမှဝင်ရောက်လာခဲ့ လေသည်။(ရှမ်းပလိန်-ရှု။)

ဒပ်ချတို့သည် ၁၆၂၄ ခုတွင် ယခုအယ်လဗနီတည်ရာ ဒေသ၌ ဖိုဩရိန်းအမည်ရှိ ကုန်သွယ်စခန်းတစ်ခုကို တည် ထောင်ခဲ့ပြီးလျှင်၊ ၁၆၂၅ခုတွင် မန်ဟက်တန်ကျွန်းပေါ်၌ အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ မန်ဟက်တန်ကျွန်းရှိ ယင်းတို့ ၏စခန်းကို နယူးအမ္မစတာဒမ်ဟုခေါ်တွင်စေခဲ့၏။ ၁၆၆၄ ခုနှစ်တွင် နောင်အခါ ဒုတိယဂျိမ်းဘုရင်ဖြစ်လာသူ ယော့ မြို့စားက အင်္ဂလိပ်ရေတပ်တပ်ကို စေလွှတ်ကာ၊ နယူး အမ္မစတာဒမ်မြို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူစေခဲ့သည်။ ထိုသို့ သိမ်းယူပြီးနောက်တွင် ယော့မြို့စားအားဂုဏ်ပြုသောအနေ ဖြင့် နယူးအမ္မစတာဒမ်မြို့ကို နယူးယော့မြို့ဟု ပြောင်းလဲ

မှည့်ခေါ်၏။ ၁၆၈၉ခုမှ ၁၇၆၀ပြည့် အထိဖြစ်သောနှစ် များအတွင်း အင်္ဂလိပ်တို့သည် နယူးယော့နယ်ပယ်ဒေသ တဝိုက်တွင် ပြင်သစ်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အင်ဒီးယန်းတို့ နှင့်လည်းကောင်း၊ စစ်အပွဲပွဲဆင်နွှဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ရသည်။ ၁၇၆၃ခုရောက်မှသာလျှင် နယ်ပယ်ဒေသတစ်ခုလုံးသည် အင်္ဂလိပ်တို့လက်တွင်းသို့ကျရောက်ခဲ့လေသည်။ အမေရိ ကန်လွတ်လပ်ရေးစစ်ပွဲဖြစ်ပွားသည့်အခါ နယူးယော့ပြည် နယ်သည် ၁၇၇၇ခုတွင် လွတ်လပ်ရေးကျေညာခဲ့၍၊ ပြည် နယ်သည်လည်း စစ်မြေပြင်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ၁၇၈၈ခု ဇူ လိုင် ၂၆ရက်နေ့တွင် နယူးယော့ပြည်နယ်သည် ပြည် ထောင်စုအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ရာ၊ ပြည် ထောင်စု၏ မူလ ၁၃ပြည်နယ်တွင် အပါအဝင်ဖြစ်လာ ခဲ့၏။ နယူးယော့မြို့သည် ၁၇၈၅ခုမှ ၁၇၉၀ပြည့်အထိ ပြည်ထောင်စုမြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထိုနောက်တွင် နယူးယော့ပြည်နယ်သည် တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်ကြီးပွားလာခဲ့သည်။ ပြည်တွင်း စစ်ပွဲအပြီးတွင် နယူးယော့ပြည်နယ် အနံ့အပြားတွင် စက်မှုလက်မှုဗဟို ဌာနများထွန်းကားပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ နယူးယော့မြို့သည် ပြည်ထောင်စု၏ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အချက် အခြာဌာနဖြစ်လာခဲ့၏။ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ တိုး တက်ထွန်းကားလာသည်နှင့်အမျှ၊ လူမှုရေးပြဿနာများ တိုးတက် များပြားလာရကား၊ သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ရသည်။ ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌လည်း ကောင်း၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း၌ လည်းကောင်း နယူးယော့ပြည်နယ်သည် ပြည်ထောင်စုကို လူအားပစ္စည်း အားတို့ဖြင့် ထောက်ပံ့ကူညီခဲ့လေသည်။

နယူးယော့မြို့ ။ ။ နယူးယော့မြို့သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် အကြီးဆုံးမြို့ဖြစ်၍၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဒုတိယအကြီးဆုံးမြို့လည်းဖြစ်သည်။ နယူးယော့မြို့ကို နယူး ယော့ပြည်နယ်၏အရှေ့တောင်ဘက်စွန်းရှိ ဟင်ဆန် မြစ်ဝမှ စတေတင်ကျွန်း၊ မန်ဟက်တန်ကျွန်းနှင့်လောင်းကျွန်း သုံး ကျွန်းအပေါ်ဝယ် တည်ဆောက်ထားသည်။ ထိုကျွန်းများကို လည်း မြစ်များ၊ ပင်လယ်အော်များက ပိုင်းခြားထားပြန်ရာ၊ နယူးယော့မြို့သည်ကမ္ဘာပေါ်တွင် သင်္ဘောဆိပ်ကမ်း အ ကောင်းဆုံးမြို့ဖြစ်၏။ သင်္ဘောဆိပ်သည် ဟင်ဆန်မြစ်ဝ၌ အချက်ကျစွာတည်ရှိခြင်းကြောင့်လည်း၊ ကမ္ဘာပေါ်တွင်ထိပ် တန်းကျသောမြို့ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်လာရသည်။ နယူးယော့ မြို့တွင်၊ မန်ဟက်တန်၊ ဗရွန်၊ ကွင်း၊ ဗရွတ်ကလင်နှင့် ရစ်ချမန်ဟူသောရပ်ကွက်ကြီး ငါးခုပါဝင်သည်။ နယူးယော့ မြို့၏အကျယ်အဝန်းမှာ ၃၂၂.၈၃ စတုရန်းမိုင် ဖြစ်သည်။ နယူးယော့မြို့၏ လူဦးရေမှာ ၇၈၉၁၉၅၇ ယောက်ဖြစ်၍၊

နယူးယော့မြို့

လူမျိုးခေါင်းစုံရောနှောနေထိုင်သည်။ ရပ်ကွက်ကြီး ငါးကွက်အနက်၊ မန်ဟက်တန်ကျွန်းပေါ်တွင်တည်ရှိသော မန်ဟက်တန်ရပ်ကွက်ကား၊ အစည်ကားဆုံးသောရပ်ကွက် ဖြစ်လေသည်။ အလျား ၁၂မိုင်ခွဲမျှရှည်လျား၍၊ အနံအား ဖြင့် ၂ မိုင်ခွဲမျှသာကျယ်ဝန်းသော ဤမန်ဟက်တန် ကျွန်း ကလေးပေါ်တွင်၊ လူဦးရေ ၂သန်းနီးပါးမျှ နေထိုင်ကြ၏။ ထိုကြောင့်ပင်လျှင်၊ နယူးယော့မြို့ မန်ဟက်တန် ရပ်ကွက် ကြီး၌ မိုးထိတိုက်ကြီးများ စွင့်စွင့်ကားကားပေါ်ထွက် နေရ ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ မန်ဟက်တန်ကျွန်းသည် နယူးယော့မြို့ တော်၌အရေးပါအရာရောက်၍၊ စီးပွားရေးအချက် အခြာဒေသဖြစ်ရကား၊ အနီးအနားရှိ စတေတင်ကျွန်း၊ လောင်းကျွန်းနှင့် အမေရိကန်ပြည်မရှိ ဂျာစီမြို့များမှ နေ့စဉ် မပြတ်ဆက်သွယ်နေရလေသည်။ ယင်းသို့ ဆက်သွယ်ရာ၌ များပြားလှသောလူဦးရေနှင့် အညီအညွတ်ဖြစ်စေရန်၊ ကူးတို့သင်္ဘော များထားရှိရုံသာမက၊ မြစ်ဖြတ် တံတား ကြီးများ၊ မြစ်အောက်ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းကားလမ်း ကြီးများကိုပါ တည်ဆောက် ဖောက်လုပ်ထားရ၏။

မန်ဟက်တန်ကျွန်း အနောက်ဘက်တွင် ဟဒ်ဆန်မြစ်ရှိ ၏။ ထိုမြစ်ကိုဖြတ်ကာ၊ ဂျော့ဝါရှင်တန်ကြီးတံတား၊ လင်ကွန်းဥမင်လိုဏ်ခေါင်း၊ ဟော်လန်ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း များဖောက်လုပ်ထား၏။ ထိုကြောင့် အမေရိကန်ပြည်မ ပေါ်ရှိဂျာစီမြို့နှင့်အဆက်အသွယ်လွယ်ကူသည်။

မန်ဟက်တန်ကျွန်း အရှေ့ဘက်တွင် အိမ်မြစ်ရှိ၏။ ထိုမြစ် ကိုဖြတ်ကာ၊ ဗရွတ်ကလင်တံတား၊ ကွင်းစဗရာတံတားနှင့် ဗရွတ်ကလင်ဗက်တရီ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်း၊ ကွင်းစမစ်ဒတွန်း ဥမင် လိုဏ်ခေါင်းတို့ကို ဖောက်လုပ်ဆက်သွယ်ထား၏။ ထိုကြောင့် အိမ်မြစ်၏ အရှေ့ဘက်ကမ်းရှိ ဗရွတ်ကလင် ရပ်ကွက်၊ ကွင်းစရပ်ကွက်၊ ဗရွန်ရပ်ကွက်တို့နှင့် ဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်သည်။

မန်ဟက်တန်ကျွန်း၏တောင်ဘက်၊ နယူးယော့ ပင်လယ်အော်အလယ်ပိုင်းလောက်ရှိ ဗက်ဒလိုကျွန်းပေါ် တွင် လွတ်လပ်ရေးကျောက်ရုပ်ကြီးကို တည်ထား၏။ နယူးယော့မြို့သို့ဝင်ရောက်လာကြသော ခရီးသည်တို့သည် ထိုကျောက်ရုပ်ကြီးကို အဝေးမှပင် လှမ်း၍မြင်နိုင်ပေသည်။ လွတ်လပ်ရေးကျောက်ရုပ်ကြီးကို ညဉ့်အခါတွင် ဘေးပတ် လည်မှရောင်စုံဆလိုက်မီးများ ထိုးပေးထားရာ၊ များစွာလှပ တင့်တယ်လှပေသည်။

နယူးယော့မြို့သို့ လာရောက်နေထိုင်ကြသောနိုင်ငံခြား သားလူဦးရေမှာ မနည်းလှချေ။ အချို့မှာ လူမျိုးအလိုက် ရပ်ကွက်များခွဲခြားနေထိုင်ကြလေရာ၊ နေထိုင်သည့်လူမျိုး စုအလိုက် ရပ်ကွက်များကို အမည်မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ထိုကြောင့် နယူးယော့မြို့တွင်၊ တရုတ်ရပ်ကွက်၊ ဣတာလျံ ရပ်ကွက် စသည့်ရပ်ကွက်များနှင့် အခြားပြင်သစ်၊ ဂျာမန်၊ ရုရှစသည့် လူမျိုးများ၏ သီးခြားရပ်ကွက်များလည်း

နယူးယော့မြို့ရှိ ကမ္ဘာပေါ်တွင်အမြင့်ဆုံး ‘အင်ပိုင်ယာနိုင်ငံတော် အဆောက်အအုံ’ပေါ်မှနေ၍ မြောက်ဖက်သို့မြော်ကြည့်လိုက်သည်ရှိသော်

နယူးယော့မြို့

ရှိသည်။ န်ဂရိုးလူမျိုးများသည် ဟာလမ်ရပ်ကွက်၌ အနေများ၍ ယဟူဒီလူမျိုးများကား၊ လိုဝါအိဆိုက် (ဝါ) အရှေ့ဒေသကပိုင်းရပ်ကွက်၌ စုဝေးနေထိုင်ကြသည်။

နေရာဒေသသည် ကျဉ်းမြောင်း၍ မှီတင်းနေထိုင်သောလူဦးရေမှာများပြားလှကား၊ နယူးယော့မြို့ရှိ အဆောက်အအုံများကို အထပ်များဆင့်ကာဆင့်ကာ ဆောက်လုပ်ကြရ၏။ ထိုကြောင့် နယူးယော့မြို့တွင် ကမ္ဘာပေါ်၌ အမြင့်မားဆုံးသော တိုက်တာကြီးများရှိလေသည်။ ယင်းတိုက်တာကြီးများထဲတွင် 'အင်ပါယာနိုင်ငံတော် အဆောက်အအုံ' ကား၊ အမြင့်ဆုံးနှင့်အကြီးမားဆုံးဖြစ်ပေသည်။ ယင်းအဆောက်အအုံမှာ မန်ဟက်တန်ကျွန်းပေါ်၌ တည်ရှိ၍ အထပ်ပေါင်း ၁၀၂ ထပ်ရှိပြီးလျှင်၊ ပေပေါင်း ၁၂၅၀ မြင့်၏။ နောက်ဆုံး စိုက်ထူလိုက်သော ရုပ်မြင်သံကြားစက်မျှော်စင်နှင့်ပါဆိုလျှင် ၁၄၇၂ပေမြင့်လာသည်။ နယူးယော့မြို့မန်ဟက်တန်ရပ်ကွက်တွင် ပေ ၅၀၀ ကျော်မြင့်သော မိုးထိတိုက်ကြီးပေါင်း ၃၀ကျော်မျှရှိသည်။

နယူးယော့မြို့တွင် ဂုဏ်ယူဖွယ်ရာအဆောက်အအုံကြီးများအနက် အထင်ရှားဆုံးမှာ နယူးယော့ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်နှင့် အနုပညာပြတိုက်ကြီးတို့ဖြစ်၏။ နယူးယော့ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်တွင် စာအုပ်ပေါင်း ၅၀၀၀၀၀ ရှိ၍၊ တနှစ်လျှင် လူပေါင်း ၄၀၀၀၀၀ ကျော်မျှ ငှားရမ်း ကြည့်ရှုကြလေသည်။

မန်ဟက်တန်ကျွန်းပေါ်ရှိလမ်းများအနက်၊ ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍လူသိများသောလမ်းမှာ ဝေါလမ်းပင်ဖြစ်၏။ လွန်စွာကျဉ်းမြောင်း၍ အလျားမိုင်ဝက်မျှပင်မရှိသော်လည်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကြီး တစ်ခုလုံးနှင့် ကမ္ဘာ့ငွေရေးကြေးရေးကိစ္စအဝဝကို ထိုလမ်းကျဉ်းကလေးကပင် ကြီးကိုင်ထားသည်။ အခြားနာမည်ကျော်လမ်းဖြစ်သော ဗရော့ဒဝေးလမ်းမကြီးကား၊ နယူးယော့အား တောင်မှမြောက်သို့ ဖြတ်သန်းဖောက်လုပ်ထားသောလမ်းရှည်ကြီးဖြစ်၍၊ နာမည်ကျော်ဟိုတယ်ကြီးများ၊ ဇာတ်ရုံကြီးများ၊ ဆိုင်ကြီးဆိုင်ငယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက် စည်ကားလှပေသည်။ ထိုလမ်းမကြီး၏ အောက်ပိုင်းတွင် ထရင်နီတီဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ စိန်ပေါ့ဘုရားရှိခိုးကျောင်း အစရှိသည့် နာမည်ကျော် အဆောက်အအုံကြီးများရှိသည်။ နယူးယော့မြို့တွင် အလှပဆုံးလမ်းမကြီးမှာ ပဉ္စမရိပ်သာလမ်းမကြီးဖြစ်၏။ ထိုလမ်းတစ်လျှောက်တွင်ဈေးဆိုင်တန်းများ၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းများ၊ ကလပ်များ၊ ဟိုတယ်များနှင့် မင်းစိုးရာဇာသူဌေးသူကြွယ်များနေထိုင်ရာ အဖိုးတန်အိမ်ဂေဟာများရှိ၍၊ များစွာစည်ကားသည်။

နိုင်ငံငယ်တစ်ခုခန့်မျှ လူဦးရေများပြား၍၊ တိုက်တာအိမ်ခြေတို့ဖြင့်ပြုတ်သိပ်နေသောမြို့တော်ကြီး၌၊ မြို့တော်သူ

မြို့တော်သားတို့အဖို့ အသက်ရှူပေါက်ရကြစေခြင်းငှာ၊ မြို့တော်အတွင်း၌ ပန်းခြံဥယျာဉ်များ၊ အပန်းဖြေရိပ်သာများကို ပြုလုပ်ပေးထားသည်။ ကလေးသူငယ်များလွတ်လပ်စွာ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားနိုင်ကြစေရန်၊ ရာပေါင်းများစွာသော ကစားကွင်းများကိုလည်း ပြုပြင်ပေးထား၏။ မန်ဟက်တန်ကျွန်း၏အလယ်ဗဟိုတွင်ရှိသော ဗဟိုပန်းခြံကား၊ ဧကပေါင်း ၈၄၀ခန့်ကျယ်ဝန်း၍၊ နေ့စဉ် လူ ၁၀၀၀၀၀ ခန့် လာရောက်လည်ပတ် ကြည့်ရှုကြလေသည်။ နယူးယော့မြို့၏ အခြားလည်ပတ် ကြည့်ရှုဖွယ်ရာ ဒေသများကား၊

နယူးယော့မြို့ပတ်ရိပ်သာ လမ်းတစ်လျှောက် တွေ့မြင်ရသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အဆောက်အအုံများ

ဗက်ထရီပန်းခြံ၊ ဗရွတ်ကလင် ကလေးသူငယ်များပြတိုက်၊ ကော်နီကျွန်း၊ ဂရင်းနစ်ရွာနှင့် ဖို့တော့တင်စသည်တို့ ဖြစ်ပေသည်။

နယူးယော့မြို့တွင် အခမဲ့ပညာသင်ကျောင်းပေါင်း ၇၆၃ကျောင်းမျှရှိ၍၊ အထက်တန်းကျောင်းပေါင်း ၇၅ ကျောင်းမျှရှိလေသည်။ တက္ကသိုလ်နှင့်ကောလိပ် ကျောင်းပေါင်း ၁၇ခုရှိ၍၊ ယင်းတို့အထဲတွင် အကျော်ကြားဆုံးနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမြောက်ပိုင်းတွင် ရှေးအကျဆုံးကိုလမ္ဗီယာ တက္ကသိုလ်လည်း ပါဝင်လေသည်။

နယူးယော့မြို့တော်တွင် မြို့တော်ဝန်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာအကြီးအမှူးဖြစ်၍၊ အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် တာဝန်အရှိ

ဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပေသည်။ မြို့တော်ဝန်အား ၄ နှစ်တစ်ကြိမ်ကျ ရွေးကောက်တင်မြောက်ရ၏။ ယင်းမြို့တော်ဝန်အောက်တွင် ရပ်ကွက်ကြီးများမှ ရွေးကောက်တင်မြောက်ကြသော ဥက္ကဋ္ဌများရှိလေသည်။ ထို့ပြင် စီမံခန့်ခွဲရေးဘုတ်အဖွဲ့နှင့် မြို့တော်ကောင်စီဟူ၍ ရှိသေး၏။ စီမံခန့်ခွဲရေးဘုတ်အဖွဲ့သည်မြို့တော်၏ ဘဏ္ဍာရေးကိစ္စအဝဝကိုကျန်အောင်စီမံရ၍၊ မြို့တော်ကောင်စီမှာ မူဥပဒေပြုရေးကိစ္စတို့ကိုဆောင်ရွက်ရလေသည်။ ယင်းဘုတ်အဖွဲ့နှင့် ကောင်စီတို့ကိုလည်း ၄နှစ်တစ်ကြိမ်ကျပင် ရွေးကောက် တင်မြောက်လေသည်။

ဒပ်ချပ်အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ဟင်နရီဟင်ဆန်သည် ယခုဟင်ဆန်မြစ်ဟုအမည်ရ သော မြစ်နှင့် မန်ဟက်တန်ကျွန်းတို့ကို တွေ့ရှိခဲ့ပြီးနောက်၊ ဒပ်ချပ်လူမျိုးများသည် ၁၆၅၅ ခုနှစ်တွင် မန်ဟက်တန်ကျွန်းပေါ်၌ အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ မန်ဟက်တန်ကျွန်းရှိ ယင်းတို့၏စခန်းကို နယူးအမ္မစတာဒမ်ဟု ခေါ်တွင်စေခဲ့သည်။ ၁၆၆၄ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်တို့က နယူးအမ္မစတာဒမ်ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့၍၊ နယူးယော့ဟုအမည်သစ်ပေးခဲ့၏။ အမေရိကန်လွတ်လပ်ရေးစစ်ပွဲကြီးအတွင်းက နယူးယော့မြို့သည် များစွာအရေးပါ အရာရောက်ခဲ့၏။ ၁၇၈၉ ခုနှစ်၌ နယူးယော့မြို့တွင် ဝါရှင်တန်သည်အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ပထမဦးဆုံးသမ္မတအဖြစ် ကျမ်းသစ္စာ ကျိန်ဆိုခဲ့လေသည်။ ၁၇၈၉-၉၀ ပြည်နှစ်တွင် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့၏။ နယူးယော့မြို့သည် ယခုအခါ ကမ္ဘာပေါ်တွင်အကြီးဆုံးမြို့တစ်မြို့ဖြစ်သော်လည်း၊ အမေရိကန်လွတ်လပ်ရေးစစ်ပွဲကြီးမတိုင်မီကမူ၊ ဗော့စတွန်မြို့နှင့် ဖီလဒဲဖီးယားမြို့တို့လောက် ကုန်စည် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၌ ကြီးကျယ်ထင်ရှားခြင်း မရှိသေးချေ။ ၁၇၃၈ ခုနှစ်လောက်သို့ ရောက်လာမှသာလျှင် တရုန်တည်းတိုးတက်လာခဲ့လေသည်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် ဂျွန်၊ ဒီ၊ ရော့ကီးဖဲလားအငယ်က ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂသို့ မန်ဟက်တန်ကျွန်း အရှောက်ကမ်းရှိ မြေဧက ၈၀ကို လှူဒါန်းခဲ့၏။ ယင်းနေရာတွင် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဆောက်အအုံကြီး ဆောက်လုပ်ခဲ့ရာ၊ ယခုအခါ နယူးယော့မြို့သည် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂကြီး၏ အမြဲတမ်းရုံးစိုက်ရာ ဒေသဖြစ်လာသည်။

နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ် ။ နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ်သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၏ မူရင်း ၁၃ ပြည်နယ်တွင်အပါအဝင်ဖြစ်၍ မြောက်ဘက်အကျဆုံး၌ ရှိသောပြည်နယ်ဖြစ်သည်။ မူလကထိုပြည်နယ်ကို အင်္ဂလန်ပြည်ဟမ္မရှိုင်ယာနယ်သား ဂျွန်မေဆန်ဆိုသူပိုင်သည်။

ပိုင်ရှင်၏ ဇာတိဌာနေဖြစ်သောဟမ္မရှိုင်ယာကို အစွဲပြု၍ နယူးဟမ္မရှိုင်ယာဟု အမည်မှည့်ခေါ်ခဲ့လေသည်။ နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ်၏မြောက်ဘက်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံ၌ပါ ဝင်သောကွီဗက်ပြည်နယ်တည်ရှိ၍၊ တောင်ဘက်တွင် မက်စချူးဆက် ပြည်နယ်တည်ရှိ၏။ အရှေ့ဘက်တွင်ကား မိန်းပြည်နယ်နှင့် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာတို့တည်ရှိ၍၊ အနောက်ဘက်တွင်မူ ဗားမောင့်ပြည်နယ်တည်ရှိလေသည်။

နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းမှာ စတုရန်းမိုင် ၉၃၀၄မိုင်ရှိ၏။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးလိုလိုပင် တောင်ကုန်းထူထပ်သည်။ ဂျွန်တောင်တန်းရှိပေပေါင်း ၆၂၈၈ပေမြင့်သောဝါရှင်တန်တောင်ထွတ်သည် ထိုပြည်နယ်တွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်၏။ နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် ထင်ရှားအရေးပါသောမြစ်များမှာ ကွန်နက်တိကတ်မြစ်၊ မယ်ရီမက်မြစ်၊ ပစ္စကတ္တာကွမ်မြစ်၊ အင်ဒရော့ကော့ကင်မြစ်နှင့် ဆော့ကိုမြစ်များဖြစ်၍ ယင်းတို့မှရေအားရရှိသည်။ ကွန်နက်တိကတ်မြစ်ပေါ်ရှိနာမည်ကျော် ‘၁၅မိုင်ရေတံခွန်’၏ အောက်ဘက်တွင်တည်ရှိသောရေအားသုံးလျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရှိကြီးသည် မြောက်အမေရိကတိုက်ရှိလျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရှိကြီးများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် ရေအိုင်ပေါင်း ၁၃၀၀ ခန့်ရှိသည့်အနက် ဝင်နီပီးဆော့ကီးအိုင်သည် အကြီးဆုံးဖြစ်၏။ ယင်းသည့် ရေအိုင်များကို ဝန်းရံလျက် သစ်တောများ ပေါက်ရောက်လေရာ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ ၈၀ ရာခိုင်

နယူးဟမ္မရှိုင်ယာပြည်နယ် ဝါရှင်တန်တောင်ထွတ် ကမ်းပါးယံတွင် ပျော်မွေ့စွာတက်နေကြသူ အမျိုးသမီး ၂ ဦး

နယူး ဟမ္ဗရှိုင်ယာ ပြည်နယ်

www.foreverspace.com.mm

နယူး ဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ် ဗသမြို့ရှိ ပေါင်းမိုးတန်တား

နှုန်းခန့်သည် သစ်တောကြီးများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းနေလေသည်။ ထိုသစ်တောကြီးများတွင် ထင်းရှူးဖြူပင်၊ စပရထင်းရှူးပင်၊ ဘုဇပတ်ပင်၊ သင်းဝင်ပင်၊ မေပယ်ပင်၊ ဝကသစ်ချပင်နှင့် အဲလင်းပင်များ ပေါက်ရောက်သည်။

နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် ဆောင်းရာသီတာရှည် ရှိခြင်းများထူထပ်စွာကျရောက်တတ်သဖြင့်၊ ဆောင်းရာ သီကစားကွင်းများစွာရှိ၏။ မြောက်ဘက်တောင်ကုန်း များတွင် နှင်းများသည် ၇ ပေ၊ ၈ ပေခန့် အထိထူထပ်စွာ ကျရောက်တတ်သည်။ ထိုပြင်မြောက်ဘက်ပိုင်းသည် ပင် လယ်ကမ်းခြေအနီးအနားရှိဒေသများထက် အအေးဓာတ် လွန်ကဲ၏။ ထိုမျှမကသေး၊ နွေရာသီတွင်လည်း ထိုဒေသ များ၌ ညဉ့်အချိန်မီးဖိုထားရလေသည်။ နယူးဟမ္ဗရှိုင် ယာပြည်နယ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် မိုး အလုံအလောက်ရွာသွန်း၏။ သို့သော်စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင် ရသည့်အချိန်မှာ တိုတောင်းလှသည်။

နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် သဘာဝပင်ရင်းအခြေ အမြစ်များပေါများ၏။ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း၏ သဘာဝ အနေအထားကြောင့် ပို့စမတ်မြို့သည် အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒ ရာမြောက်ပိုင်းတွင် အကောင်းဆုံးသောဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ် သည်။ မြစ်ချောင်းများကလည်း စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အ ထောက်အပံ့ပြု၏။ ရေတံခွန်များမှ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား

ထုတ်လုပ်ရန်အတွက် ရေအားကိုရရှိလေသည်။ ထို ပြင်လည်း နှမ်းဖတ်ကျောက်၊ လချေး၊ သင်ပုန်းကျောက်၊ ဖဲလစပါးနှင့် ကန့်ကူဆံစသည်တို့လည်းထွက်သည်။ သစ် တောများမှာ သစ်နှင့်သစ်ပျော့ဖတ်များ ရရှိ၏။

နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၀ ပြည့်တွင် ခန့်မှန်းခြေ ၅၃၃၂၃၂ ယောက်ဖြစ်သည်။ နယူး ဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ် တောင်ကုန်းဒေသများသည် မြေဩဇာညံ့ဖျင်း၍ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရန်မဖြစ်သော ကြောင့်၊ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ လေးပုံတပုံသာသာမျှသာ စိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်လေသည်။ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရာ ဒေသများ မှာလည်း ပင်လယ်ကမ်းခြေတလျှောက်တွင်တည်ရှိ၏။ ဖူး ပြောင်း၊ အာလူး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ သစ်သော့သီး နှင့်ဗယ်ရီသီးများထွက်သည်။ နို့လုပ်ငန်းခြံကြီးများသည် အရှေ့ဘက်ရှိ မြို့ကြီးများကို နွားနို့နှင့်ထောပတ်ဖြည့်စွမ်း ပေး၏။ ကြက်ငှက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည်လည်း အရေးပါသော လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် အဓိကစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းမှာ ချည်ထည်ရက်လုပ်ငန်းဖြစ်၍၊ ဖိနပ်လုပ်ငန်း သည် ဒုတိယအရေးပါသော စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဖြစ် သည်။ အခြားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများမှာ စက္ကူနှင့် သစ် ပျော့ဖတ်လုပ်ငန်း၊ သိုးမွေးထည်လုပ်ငန်း၊ အထည်စက်

နယူး ဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာ ပြည်နယ်

လုပ်ငန်း သေတ္တာလုပ်ငန်းစသည်တို့ဖြစ်လေသည်။ စက်မှု လက်မှု လုပ်ငန်းများမှာ အများအားဖြင့် ပြည်နယ်၏ တောင်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းများတွင်တည်ရှိလေသည်။

နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာပြည်နယ်၏ မီးရထားလမ်းများသည် မိုင်ပေါင်း ၁၂၀၀ ခန့်ရှိ၍၊ လမ်းများမှာမိုင်ပေါင်း ၃၄၀၀ ခန့်ရှိ၏။ ထိုပြင် လေဆိပ် ၂၅ ခုရှိ၍ ပြည်တွင်းပြည်ပ လေကြောင်းအဆက်အသွယ်များရှိလေသည်။

ကွန်ကောမြို့သည် နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်၍ လူဦးရေ ၂၇၉၈၈ယောက်ရှိသည်။ သို့သော် ပြည်နယ်တွင် အကြီးဆုံးသောမြို့ကား လူဦးရေ ၈၂၇၃၂ ယောက်ဖြစ်သော မန်ချက်စတာမြို့ဖြစ်၏။ အခြားမြို့ကြီးများမှာ ပို့စမတ်၊ နက်ဂျူးအားနှင့် ဘာလင်မြို့များ ဖြစ်လေသည်။ ကွန်ကောမြို့ရှိ စိန်ပေါကျောင်းသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံရှိ နာမည်အကျော်ဆုံးသော ယောက်ျားကလေးကျောင်းများတွင် အပါအဝင်ဖြစ်၏။ ဒါရမ်မြို့ရှိ နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာတက္ကသိုလ်နှင့် ဟန်နီဗာမြို့ရှိ ဒါ့တမတ်ကောလိပ်တို့သည်လည်း အထိုက်အလျောက် ထင်ရှားလေသည်။

၁၆၂၂ခုတွင် မယ်ရီမက်မြစ်နှင့် ကင်နီဗက်မြစ်တို့ အကြားရှိနယ်မြေကို အင်္ဂလန်ပြည်ရှင် ပထမဂျိမ်းဘုရင်က ဆာဖာဒီနန် ဂျေ့ဂျက်နှင့်ဂျွန်မေဆန်တို့အားပေးခဲ့၏။ ထိုနယ်မြေသည် ကမ်းခြေမှအတွင်းဘက်သို့ မိုင်ပေါင်း ၆၀ ရှည်လျား၍၊ မူလက 'မိန်းပြည်နယ်' ဟုတွင်သည်။ နောက်ရနစ်ခန့် ကြာသောအခါ မယ်ရီမြစ်နှင့် ပစ္စကတ္တာကွ

မြစ်တို့အကြားရှိနယ်မြေကို ဂျွန်မေဆန်တစ်ဦးတည်သို့ ပေးခဲ့ပြန်လေသည်။ ယခုပို့စမတ်မြို့တည်ရှိရာနယ်မြေအနီးတွင် ၁၆၂၃ခု၌ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများ ပထမဦးဆုံး အခြေစိုက်ကာနေထိုင်ခဲ့၍ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဒိုဗာတွင်လည်း အခြေစိုက်နေထိုင်ခဲ့၏။ ၁၆၃၉ခုတွင် မက်စချူးဆက်ပြည်နယ်က ထိုပြည်နယ်သို့ပေးအပ်ခဲ့သော ဘုရင့်ချာတာစာချုပ်တွင် နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာနှင့်မိန်းနယ်တို့လည်း ပါဝင်သည်ဟုဆိုကာ၊ ထိုနှစ်မှစ၍ နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင် ယာနယ်ကိုပါ သွတ်သွင်း အုပ်ချုပ်ခဲ့၏။ ၁၆၇၉ခုတွင် နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာပြည်နယ်သည် သီးခြားဘုရင့်ချာတာစာချုပ် တစ်ရပ်ရရှိခဲ့သော်လည်း၊ ၁၆၈၆ ခုမှ ၁၆၉၈ခုအထိနယူးအင်္ဂလန် ဒိုမီနီယန် တွင်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၆၉၉ ခုမှ ၁၇၄၁ ခုအထိ မက်စချူးဆက်နှင့်အတူ ဘုရင်ခံတစ်ဦးတည်း၏လက်အောက်တွင် ရှိနေခဲ့၏။ ၁၇၄၁ခုတွင် သီးခြားပြည်နယ်ဖြစ်ဖြစ်လာသည်။ သို့သော်လည်း ရက်အင်ဒီးယန်းများ၏ တိုက်ခိုက်မှုများကြောင့် တိုးတက်သင့်သလောက် မတိုးတက်ဘဲ ရှိခဲ့ရလေသည်။

အမေရိကန်လွတ်မြောက်ရေး စစ်ပွဲဖြစ်ပွားစ၊ ၁၇၇၆ခုတွင်၊ နယူးဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာပြည်နယ်သည် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ရေးဆွဲကာ ပထမဦးဆုံး လွတ်လပ်သောအစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့၏။ ၁၇၈၈ ခုနှစ်တွင် ပြည်ထောင်စုဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေကို လက်ခံအတည် ပြုခဲ့သည်။

၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်ရောက်လျှင်၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း

နယူး ဟမ္မဂ္ဂိုင်ယာပြည်နယ် ပိုက်တောင်တန်းခြေ ဆောင်းရာသီရှုခင်း

အကြီးအကျယ်တိုးတက်ထွန်းကားစပြုလာသည်။ လူအများ တို့သည် လယ်ယာခြံမြေများကိုစွန့်ခွာလျက် စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများထွန်းကားရာဌာနများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြ၏။ ပြည်တွင်းစစ်ပွဲအပြီးတွင် စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းမှာ ပြည်နယ်တွင်း အရေးပါဆုံးသောလုပ်ငန်းဖြစ်လာလေသည်။ နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်သည် ပြည်တွင်းစစ်ပွဲကြီးအတွင်း ပြည်ထောင်စုဘက်မှ ပါဝင်တိုက်ခိုက်ရန်အတွက် လူပေါင်း ၃၉၀၀၀ ခန့် ဖြည့်စွမ်းပေးခဲ့၏။

နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာပြည်နယ်တွင် ၁၉ ရာစုနှစ် နောက်ပိုင်းအထိ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ကြီးပွား တိုးတက်ခဲ့သဖြင့် မြို့ကြီးပြကြီးများထွန်းကားလာသည်။ ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်ကျော်လွန်လာသည့်အခါ လျှပ်စစ်အင်ဂျင်နီယာအတတ်ထွန်းကားလာ၍ နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာ၏ကြွယ်ဝလှသည့် ရေအားပင်ရင်းအခြေ အမြစ်များကိုကောင်းစွာ အသုံးပြုနိုင်ပြန်ပြီးလျှင် စက်ရုံများ ပိုမိုများပြားလာသည်။ ပဌမကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံ၏ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတွင် အင်အားဖြည့်တင်းပေးရန်အတွက် လူပေါင်း ၂၀၀၀၀ ကျော်စေလွှတ်ခဲ့၏။ စစ်အသုံး အဆောင်ပစ္စည်းများကိုလည်း အမြောက်အမြား လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့၏။ ပို့စမတ်ရို ရေတပ်သင်္ဘောကျင်းတွင်လည်း စစ်သင်္ဘောနှင့် ရေငုပ်သင်္ဘောအများအပြား တည်ဆောက်ပေးခဲ့လေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းကလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ကူညီခဲ့၏။ နယူးဟမ္ဗရှိုင်ယာမှ ထောင်

ပေါင်းများစွာ ချုပ်လုပ်ပေးခဲ့သော ဖိနပ်များနှင့် စစ်ဝတ်စုံညီများကို မဟာမိတ်တပ်သားများ ဝတ်ဆင်အသုံးပြုခဲ့ရလေသည်။

နယူးအော်လီယန်းမြို့ ။ နယူးအော်လီယန်းမြို့သည် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအပါအဝင်၊ လူဝီဇီယနားပြည်နယ်၏ မြို့ကြီးတစ်မြို့ဖြစ်၍၊ မစ်စစ်စပီမြစ်၏ လက်ဝဲဘက်ကမ်းတွင် ထိုမြစ်ဝမှ ၁၀၇မိုင်အကွာ၌ တည်ရှိသည်။ သင်္ဘောများ ဝင်ထွက်သွားလာရန် လွယ်ကူသည့် သင်္ဘောဆိပ်မြို့ဖြစ်သောကြောင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရာ ဗဟိုဌာနတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ နယူးအော်လီယန်းမြို့သည် စတုရန်းမိုင် ၃၆၃၂ မိုင်ကျယ်ဝန်း၍၊ မြို့ဟောင်းပိုင်းနှင့် မြို့သစ်ပိုင်းဟူ၍ ၂ ပိုင်းသီးခြားတည်ရှိ၏။ မြို့ဟောင်းပိုင်းတွင် အထူးသဖြင့် 'ကရီအို ခေါ် အမေရိကန်ပြည်ပေါက် ပြင်သစ်နှင့် စပိန် လူမျိုးတို့၏ အနွယ်များ နေထိုင်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် ယခုထက်တိုင် သူတို့၏ မိရိုးဖလာ ဘာသာစကားများကို ပြောဆိုကြ၍၊ မိရိုးဖလာဓလေ့ထုံးစံများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကုသထိုင်ကြ၏။ မြို့သစ်ပိုင်းမှာမူ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမြောက်ပိုင်းရှိ ခေတ်ဆန်သောမြို့ကြီးများနှင့် မည်သို့မျှမခြားနားလှပေ။ ခေတ်မှီအဆောက်အအုံများရှိ၍၊ အရောင်းအဝယ်ပြုရာ ဗဟိုဌာနဖြစ်လေသည်။

နယူးအော်လီယန်းမြို့တွင် လူဦးရေ ၅၇၀၄၄၅ ယောက်

နယူးအော်လီယန်းမြို့၌ ကျင်းပသည့် ရောမကက်သလစ်တို့၏ မားဒီဂရားခေါ် ကာနီဗယ်ပွဲတော်သည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် အခမ်းနား အကြီးကျယ်ဆုံးဖြစ်သည်။

နယူးအော်လီယန်မြို့ရှိ ရှေးဟောင်းဂေဟာ

ခန့်နေထိုင်လျက်ရှိ၍၊ ထိုလူဦးရေ၏ လေးပုံတပုံကျော် ကျော်သည် ကပ္ပလီများဖြစ်ကြ၏။ ထိုသူတို့၏ ပညာရေး အတွက် သီးသန့်ကျောင်းများ၊ တက္ကသိုလ်များရှိလေ သည်။ နယူးအော်လီယန်မြို့သည် လှပဆန်းကျယ်သော ဘုရားရှိခိုးကျောင်းကြီးများကြောင့်၊ ကမ္ဘာကျော်သည်။ ထိုဘုရားရှိခိုး ကျောင်းကြီးများအနက်၊ အထင်ရှားဆုံးမှာ စိန်လူဝီကသီးဒရယ်ဖြစ်၏။ ထိုမြို့တွင် တူလိန်းတက္ကသိုလ်၊ လူဝီဇီယန္နား ပြည်နယ်တက္ကသိုလ်တွင် အဝင်အပါဖြစ်သော လူဝီဇီယန္နားဆေးကျောင်း၊ ဆိုဖီယူးကမ်းအမျိုးသမီး ကောလိပ်ကျောင်း၊ လွိုင်ယိုးလားတက္ကသိုလ်၊ ဒစ်လတ် တက္ကသိုလ်နှင့်ဇေးဗီးယားတက္ကသိုလ်အစရှိသည့် အထက် တန်းပညာရပ်များ သင်ကြားရာဌာနကြီးများ ရှိလေသည်။

နယူးအော်လီယန်မြို့၏ မျက်နှာပြင်သည် မစ်စစ်စပီမြစ် ရေအတက်ဆုံးအမှတ်အောက် နိမ့်နေသောကြောင့်၊ မြစ်ရိုး တစ်လျှောက် ရေကာတာကြီးများကို ဆောက်လုပ်ထားရ လေသည်။ နယူးအော်လီယန်မြို့သည် အမေရိကတိုက် တွင် ဝါဂွမ်း အကြီးအကျယ်အရောင်းအဝယ်ပြုရာ ဌာနဖြစ် ၍၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတောင်ပိုင်းရှိ စက်မှုလက်မှု ထွန်းကားရာ အကြီးဆုံးသောမြို့များတွင်လည်း အပါအဝင် ဖြစ်လေသည်။ ထင်ရှားသောစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများမှာ စပါးကြိတ်ခြင်း၊ ရေနံချက်ခြင်းနှင့်ကာဖီမှုန့်ကြိတ်ခြင်းတို့ ဖြစ်၏။ ယင်း၏ထွက်ကုန်များတွင် အဝတ်အထည်၊ အိမ် ထောင်ပရိဘောဂ၊ သုတ်ဆေးများ၊ သကြားနှင့်ချည်ထည် တို့ပါဝင်သည်။

နယူးအော်လီယန်မြို့ ယခုတည်ရှိရာဒေသသို့၊ ၁၇၁၇ခု ခန့်တွင်၊ ရှေးဦးစွာ ပြင်သစ်လူမျိုးများလာရောက် အခြေ စိုက်နေထိုင်ကြ၏။ ယင်းတို့သည် ထိုစဉ်က ပြင်သစ်နိုင်ငံ ကို ရင်ခွင်ပိုက်အုပ်စိုးနေသူအော်လီယန်မြို့စားကြီးကို အစွဲပြု၍၊ ထိုဒေသကို နယူးအော်လီယန်မြို့ဟု မှည့်ခေါ် ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်၊ နောင်အခါ ထိုဒေသကို စွန့်လွှတ် လိုက်ပြီးလျှင်၊ ၁၇၂၂ခုတွင် ပြန်လည်အခြေစိုက်နေထိုင် ခဲ့သည်။ ထိုမှစ၍နယူးအော်လီယန်မြို့သည် ပြင်သစ်ပိုင် လူဝီဇီယန္နားနယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်လာခဲ့၏။ ၁၇၆၃ ခုနှစ် တွင် ထိုမြို့သည် စပိန်လူမျိုးများလက်တွင်းသို့ သက်ဆင်း ခဲ့၍၊ ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ပြင်သစ်တို့ ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး၌ ၁၈၀၃ခုတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် ပြင်သစ်တို့ထံမှထိုမြို့ကို လူဝီဇီယန္နားနယ်ကျွန်အပိုင်းများ နှင့်အတူ ဝယ်ယူခဲ့ရာတွင်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အဝင်အပါ မြို့ကြီးတမြို့ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

နယုန်လ။ ။မြန်မာတစ်ဆယ့်နှစ်လတွင် နယုန်လသည် တတိယလဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်ထိုးကျောက်စာတို့တွင် နယုန်ကိုနိယုန်ဟုရေးသည်။ နံမျှန်ဟူသောအရေးအ သားကိုမူ အင်းဝခေတ်ထိုးကျောက်စာအချို့တွင် သာတွေ့ ရသည်။ နယုန်လအကြောင်းကို ဝေါဟာရ လိနတ္ထဒီပနီ ကျမ်းတွင် ‘နရယုဂသဒ္ဒါပျက်၍၊ နယုန်ဖြစ်သည်ယူရန်ရှိ ၏။ နရယုဂအနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ၊ မိန်းမယောက်ျားအစုံကို ဆိုလိုသည်’ဟူ၍ ဖော်ပြထားလေသည်။ နယုန်လ၏ ရာသီရုပ်မှာ ယောက်ျား မိန်းမရုပ်များဖြစ်သည်။ ထိုပြင် လည်း နယုန်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မိုးရွာချိန်၊ မိုးကျ ချိန်ခေါ် မိုးရွာချိန်လ၊ မိုးကျချိန်လဟူ၍အကြောင်းယုတ္တိဖြင့် ကြိုဆကြသည်လည်းရှိ၏။ နယုန်လကို ဗေဒအခေါ်အား ဖြင့် မေထုန်ရာသီဟုခေါ်သည်။ ထိုရာသီတွင် ဇေဋ္ဌနက္ခတ် နှင့်လမင်းသည် ယှဉ်ပြိုင်ကာမွန်းတည့်၏။ မိဂသီ နက္ခတ်နှင့် နေမင်းလည်း ယှဉ်ပြိုင်လေသည်။ ဤကိုရည် ၍ ဆယ့်နှစ်ရာသီဘွဲ့လူးတား နယုန်လဘွဲ့တွင်

‘အာကာပြင်က၊ ကြယ်ဇေဋ္ဌနှင့်၊ တောက်ပရောင်စို၊
ဂြိုဟ်တနလံလာ၊ ကြွသောခါလျှင်၊ တရာအသ၊ ရံဝန်းခ
၍၊ ထွန်းပရွင်လန်း၊ ဥဒေါင်းနန်းလည်း၊ မြန်းရွှေစက်ချို၊
မိဂသီနှင့်၊ တူညီတကွ၊ မွန်းတည့်ကလည်း၊ ဧဘဝါးမိုး
သားထစ်ကြူး၊ ကျေးငှက်မြူးသော်၊ ပွင့်ဖူးရိုးသွယ်၊ စမ္မာယ်
မုလေး၊ သင်းပျံမွှေး၍’ ဟူ၍ ရေးစပ်ထားလေသည်။

နယုန်လ၏ရာသီပန်းကား စပယ်မြတ်လေးပန်းဖြစ်၏။ နယုန်လတွင် ရှေးမြန်မာမင်းများရှိစဉ်အခါက စာတော်ပြန် ပွဲများကျင်းပပြုလုပ်လေ့ရှိ၏။ ဤသည်တို့ကိုရည်၍၊ ဖိုးသူတော်ဦးမင်းက

‘ရွှေစာတော်ပြန်မေးလို့၊ မြတ်လေးတဲ့စမ္မယ်။ မေထုန်ဆို ရာသီကူး၊ ပွင့်ဖူးဝတ်မှုနဲ့၊ သင်းယုံတော့တယ်။ ကောင်းကင် လယ်၊ ထက်ဝယ်ဘုံက။ ဇေဋ္ဌခေါ်ရွှေကြယ်မင်း၊ လင်းတဲ့ ချိန်ပ။’ ဟူ၍ရေးစပ်ခဲ့၏။ ဦးအောင်ကြီးကမူ အင်းဝမြို့ဘွဲ့ ဆယ့်နှစ်ရာသီလူးတား နယုန်လဘွဲ့၌

‘သာစွလေ။ ။ညောင်ရေသဘင်၊ ပွဲစဲလျှင်ကား၊ ကောင်းကင်မိုးလ၊ ကြယ်ဇေဋ္ဌနှင့်၊ ပြည့်ဝစင်ကြယ်၊ စံပယ် မြတ်လေး၊ ပင်တိုင်းမွှေး၍၊ တွေးတွေးမောင်းနီ၊ ညွှန်ချင်း စီ၍၊ ရာသီမေထုန်၊ လနယုန်မူ၊ မြူးခုန်ပျော်ရွှင်၊ မိုမ်းလှင် လည်း၊ ရွာချင်မြို့မို့၊ ရေငန်းပြလျက်၊ သီလသမ္မာ၊ မြတ် သံဃာတို့၊ သဒ္ဓါရစ်စုံ၊ သုံးပုံပိဋကတ် ရုပ်ဓာတ်ပြညွှန်း၊ အခန်းခန်းကို ရွှေနန်း တော်တောင်၊ မြတ်မရ်အောင်ဝယ်၊ မြားမြောင်စုဝေး၊ ဇာမေးသဘင်၊ မွမ်းမွမ်းဖြင့်သည်၊ လူရှင် ရပ်ထက်ဝန်းတည့်လေ။ ။ ပွင့်လင်းစည်သည်၊ ရွှေပြည် ရွှေဝန်းတည့်လေ။’ ဟူ၍ စပ်ခဲ့ပေသည်။

မြင်းတာရာထွန်းပသည့် နယုန်လရာသီတွင်၊ နံနက်စက် နာရီ ၅ နာရီ မိနစ် ၂၀ခန့်တွင်နေထွက်၍၊ ညနေ စက်နာရီ ၆ နာရီ မိနစ် ၄၀ ခန့်တွင်နေဝင်လေသည်။ မြန်မာနာရီ အားဖြင့် နေ့ ၃၄နာရီရှိ၍ ညဉ့်၂၆နာရီရှိ၏။ ဤကို ရည်၍ဦးယာက

‘တသိန်းငါးသောင်း၊စက်ပေါင်းအကုန်၊မေထုန်ရာသီ၊ တိမ်နီတိမ်ပန်းဆန်းစလေ။မေ’ဟူ၍၊ သည်ရာသီတွင်၊ နာရီနှစ်ဖြာ၊ နေ့မှာသုံးဆယ်၊ စွန်းကယ်စတု၊ ညဉ့်ဘို့ရှု သော်၊ တွက်စုနှစ်ဆယ်၊ ခြောက်ဝယ်စွန်းကာ’ ဟူ၍စပ်ဆို ထားသည်။

နယုန်လတွင် တနင်္ဂနွေနှင့်တနင်္လာနေ့များမှာ ပြဿဒါး ရက်များဖြစ်ကြ၍၊ အင်္ဂါနေ့နှင့်ကြာသပတေးနေ့များမှာ ရက်ရာဇာနေ့များဖြစ်သည်။ နယုန်လမှာ ရက်မစုံကွယ် သောလဖြစ်သောကြောင့် ရက်ပေါင်း ၂၉ ရက်သာရှိ၏။

နရပတိ။ ။နရပတိဟူသည်မှာ မြန်မာဘုရင်အချို့တို့ ခံ ယူလေ့ရှိသောဘွဲ့နာမံဖြစ်သည်။ နရပတိဟူသောဘွဲ့မှာပါဠိ စကားဖြစ်၍၊ လူတို့၏အရင်သခင်ဟုအဓိပ္ပါယ်ရသည်။

မြန်မာ့သမိုင်းတွင် ထင်ရှားသောနရပတိဘွဲ့ခံမင်းများမှာ အင်းဝထူပါရုံဒါယကာနရပတိကြီး (၈၀၄-၈၃၀)။ အင်း ဝရွှေနန်းကြော့ရှင်နရပတိ (၈၆၃-၈၈၈)။ ပြည်ဘုရင် နရပတိ (၈၉၄-၉၀၀)။ မိုးမြိန်နရပတိ (၉၀၇-၉၁၃) ဟူ၍ လေးပါးရှိသည်။

အင်းဝထူပါရုံဒါယကာနရပတိမင်းကြီးသည် မိုးညှင်းမင်း တရား၏သားတော်အငယ်ဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်လက် ထက်တွင် ပြည်မြို့ကိုစားရသည်။ ယင်းနရပတိကြီးလက် ထက်တွင်မိုးကောင်းကိုရ၍၊ စော်ဘွားသိုင်ဘွားကို ဆက်

သခြင်းခံရသည်။ သုံးဆယ်စော်ဘွား၊ အုန်းဘောင်စော်ဘွား နှင့် ရမည်းသင်းစားတို့ခိုဝင်လာကြသည်။ ထိုနောက် ရ မည်းသင်းမှ မင်းငယ်ကျော်ထင် ခြားနားပုန်ကန်ပြန်သည်။ မင်းငယ်ကျော်ထင်ကား မင်းရဲကျော်စွာ၏ သားတော် ဖြစ်သည်။ ၈၀၆ခုတွင် တရုတ်တို့နှင့်စစ်ဖြစ်ရာအနိုင်ရ သည်။ တဖန် ၈၀၇ခုတွင် တရုတ်တို့စစ်ချီလာပြန်ရာ စေ့စပ်ပြေငြိမ်းသည်။ ၈၀၉ခုတွင် စစ်ကိုင်းထူပါရုံ စေတီ တော်ကြီးကိုဌာပနာ တော်မူသည်။ ထိုဘုရား ထီးတင်ပွဲသို့ သီဟိုဠ်၊ ဟံသာဝတီ၊ ယိုးဒယား၊ လင်းဇင်း၊ တရုတ် စသောနိုင်ငံတို့မှ ပရိသတ်အမြောက်အမြားလာရောက်ကြ သည်။ ၈၁၆ခုတွင် ရခိုင်ဘုရင်အလီခန်နှင့် ဘိုးခေါင်နွယ် ဝန်းတောတွင် တွေ့ဆုံ၍ မဟာမိတ်ပြုကြသည်။ နိုင်ငံအ ပိုင်းအခြားကိုလည်း မှတ်သားကြသည်။ သံတွဲမြို့ ကျွန်းခံလာသည်။ ၈၁၇ ခုတွင်သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ မြတ်စွာဘုရား ၏ စွယ်တော်ဓာတ်ကိုလှူဒါန်းရန် ရွှေသပိတ်ငွေသပိတ် စသော လှူဘွယ်ဝတ္ထုတို့ကို အပို့စေလွှတ်တော်မူသည်။ စွယ်တော်ကိုဖူးမြော်ရန် ရောက်လာကြသော သံဃာတော် တို့အားဆွမ်းကပ်လှူရန် စရိတ်အတွက် သီဟိုဠ်တွင် လယ် မြေဝယ်၍၊ မြေခွန်မြေခကိုလှူတော်မူသည်။ သားတော်အိမ် ရှေ့မင်း၏ သားတော်သတိုးကျော်က ဓားနှင့်ခုတ်သဖြင့်၊ ယင်းဒဏ်ရာနှင့်ပင် သက္ကရာဇ် ၈၃၀ ပြည့်နှစ်တွင် နတ်ရွာစံတော်မူသည်။

ရွှေနန်းကြော့ရှင်နရပတိကား အင်းဝဒုတိယမင်းခေါင် ၏ သားတော်အငယ်ဖြစ်သည်။ ၈၇၁ခုတွင် အလွန်ကျစ် လျစ်လှပသောရွှေနန်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်၍စံသော ကောင့်ရွှေနန်းကြော့ရှင်နရပတိဟုတွင်သည်။ ဤမင်း လက်ထက်မြောက်ဘက်မြေဒူးနယ်ကိုမိုးညှင်း ရှမ်းတို့ အ ကြိမ်ကြိမ်တိုက်ခိုက်လာသည်။ တောင်ဘက်မှလည်း ပြည်ဘုရင်သတိုးမင်းစောနှင့်တောင်ငူဘုရင် မင်းကြီးညိုတို့ ကတိုက်ခိုက်ရန်တက်လာကြရာ၊ နရပတိသည်အုန်းဘောင် စော်ဘွားနှင့် ပူးပေါင်းနှိမ်နင်းရ၏။ စလေပုံတောင်အရပ် တွင်စစ်နိုင်သဖြင့်၊ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရသည် ပုံတောင်နိုင် မော်ကွန်းကိုဖွဲ့ဆိုရေးသားခဲ့သည်။ ၈၈၆ ခုနှစ်မိုးညှင်းစလုံ ချီတက် တိုက် ခိုက် လာသည် တွင် ဆုတ် ခွာရသည်။ စလုံလည်း အင်းဝတွင် ပြည်ဘုရင်သတိုးမင်းစောကို နန်း တင်ခဲ့၍၊ ဆင်ကောင်း မြင်းကောင်းတို့ကို သိမ်းယူလျက်ပြန် လေသည်။ စလုံပြန်လျှင်၊ သတိုးမင်းစောလည်း အင်းဝတွင် ရှိသောအကြီးအကဲတို့ကိုယူ၍၊ ပြည်မြို့သို့ပြန်သည်။ ဤ တွင် ရွှေနန်းကြော့ရှင်နရပတိ အင်းဝသို့ပြန်၍၊ အင်အား အသစ်ထူထောင်နေသည့်အတွင်း၊ သက္ကရာဇ် ၈၈၈ခုတွင် မိုးညှင်းစလုံနှင့်သား သိုဟန်ဘွားတို့ ကြီးစွာသောအလုံး အရင်းနှင့်ချီလာပြန်သည်။ အင်းဝကို ဝန်းရံသည်တွင် မြို့

ပေါက်၍၊ နရပတိမင်း ဆင်နှင့်ထွက်ရာ၊ အမြောက်ကျည် ဆန်သင့်သဖြင့်၊ ဆင်ဦး၌ပင် ကံတော်ကုန်လေသည်။ ပြည်ဘုရင်နရပတိသည် မင်းငယ်တစ်ပါးသာဖြစ် သည်။ သက္ကရာဇ်၈၉၄ခုတွင် ခမည်းတော်ပြည်ဘုရင် ထွေးကို မိုးညှင်းစလုံတို့ဖမ်းယူသွားရာတွင်ထီးနန်းဆက် ခံရသည်။ ပြည်ဘုရင်ထွေးကို မိုးညှင်းစလုံသည် ဒီပဲရင်း အရပ်မှလွှတ်လိုက်၍ ပြန်လာရာ၊ ပြည်တွင်နန်းတက်နှင့် သောသားတော်နရပတိက မြို့တံခါးကိုပိတ်ထား၍ မဝင် ရသည်နှင့်၊ နဝင်းချောင်းတဘက်တွင် နေရသည်။ ၁၀၀၀ခန့် ကြာသော်မကျန်းမာ၍၊ ဘုရင်ထွေးသည်ကွယ်လွန်လေ သည်။ သက္ကရာဇ် ၉၀၀ပြည့်တွင် အင်းဝဘုရင် သိုဟန် ဘွား၊ ဟံသာဝတီ ဘုရင်သုရှင်တကာရွတ်ပိတို့နှင့် ပူးပေါင်း ၍ မင်းတရားရွှေထီးကို စစ်ပြိုင်ရာအရေးနိမ့်သည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် နရပတိမင်းနတ်ရွာစံသဖြင့် ညီတော် ရှင်သရက်သည် မင်းခေါင်အမည်ခံ၍ မင်းပြုသည်။

မိုးမြဲနရပတိသည် သက္ကရာဇ် ၉၀၇ခု၌၊ ခမည်းတော် အုန်းဘောင်ခုံမိုင်းကွယ်လွန်ပြီးနောက်၊ အင်းဝတွင်နန်းတက် သည်။ ရှမ်းမင်းဖြစ်သော်လည်း၊ ရှမ်းအမျိုးသားတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံထက် မြန်မာတို့၏ထုံးစံဓလေ့တို့ကို ပိုမိုနှစ် သက်သည်။ ထိုမင်းလက်ထက် စစ်ကိုင်းစည်သူကျော်ထင် နှင့်မပြတ်စစ်ထိုးရသည်။ သက္ကရာဇ် ၉၁၃ခု၌ အရေးမလှ သဖြင့်၊ ပြည်မြို့ ဟံသာဝတီဆင်ဖြူများရှင်မင်းတရား ရှိ ရာသို့ အလုံးအရင်းနှင့်တကွခိုင်ရာတွင် နန်းကျလေသည်။

နရပတိစည်သူမင်း(မြန်မာ၅၃၆-၅၇၃)။ ။နရပတိစည် သူမင်း သည် ပုဂံမင်းဆက်တွင် ထင်ရှားသောမင်း တစ်ပါးဖြစ်၏။ သက္ကရာဇ် ၅၃၆ ခုနှစ်တွင် နောင်တော်မင်း ယဉ်နရသိင်္ခကို လုပ်ကြံ၍ နန်းတက်သောမင်းတည်း။ ကုလားကျမင်းနရသူ၏ သားတော်အငယ်ဖြစ်သည်။

လုပ်ကြံခြင်းအကြောင်းကား ဤသို့ဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည် မှ ပျောလူမျိုးတို့လာရောက်ဆက်သသည့် ဝေဠုဝတီ သတို့သမီးငယ်ကို မင်းယဉ်နရသိင်္ခ မနှစ်သက်လေသော ကြောင့် နားကျယ်နှင့်ဝမ်းပျက်လိလိဟု မိန့်တော်မူ၍၊ အိမ် ရှေ့ ညီတော်နရပတိစည်သူကို ပေးတော်မူ၏။ နရပတိ စည်သူက ဝေဠုဝတီကိုသိမ်းပိုက်သောအခါ၊ နရပတိစည်သူ ၏ မယ်တော်သည်ဝေဠုဝတီ၏နားရွက်ကို တန်ရုံဖြတ်၍ ပြုပြင်ပေး၏။ ထိုကြောင့် ဝေဠုဝတီ၏ အဆင်းပြင်လျှာ သည်လှပတင့်တယ်လာ၏။ ဤသည်ကို နောင်တော်မင်း ယဉ်နရသိင်္ခမြင်သောအခါ၊ ဝေဠုဝတီ၌တပ်မက်သော စိတ်ဖြင့်ဥပါယ်တံမျှင်ကြံ၍ ငဆောင်ချမ်းအရပ်၌ စစ်ထ နေသည်။ သွား၍နှိမ်လေဟု ညီတော်ကို စေတော်မူ၏။ ညီတော်မရှိသည့်နောက်တွင် နရသိင်္ခသည် ဝေဠုဝတီအား

သိမ်းပိုက်လေ၏။ နရပတိစည်သူလည်း ထိုသတင်းကို ကြားလျှင် နောင်တော်ကိုလုပ်ကြံ၍ နန်းတက်လေ၏။

နရပတိစည်သူမင်းကြီးသည် နိုင်ငံတော်ကို စံနစ်တကျ အုပ်ချုပ်နိုင်စွမ်းရှိသူဖြစ်၏။ နိုင်ငံတော်အတွင်း၌ ကောက်ခံ ရရှိသော အခွန်အတုတ်များကို စာရင်းအင်းသေချာစွာ ရေးမှတ်၍သွင်းစေ၏။ အမှုထမ်းတို့အား လစာရိက္ခာများ ကိုနေရာတကျ စီစဉ်ပေးကမ်းထောက်ပံ့တော်မူ၏။ နောင် တော်အားအလွယ်တကူ လုပ်ကြံနိုင်သည်ကို အကြောင်း ပြု၍၊ အတွင်းကိုယ်ရံ တော်အပြင်ကိုယ်ရံတော်ဟူ၍ အသီး အသီး သင်းဖွဲ့တော်မူပြီးသော်၊ နန်းတော်ပတ်လည်တွင် အထပ်ထပ်စောင့်နေစေ၏။

ထိုပြင် မင်းတရားကြီးသည် နိုင်ငံတော် စည်ပင်ရေးကို ရှေးရှု၍၊ တိုင်းခန်းလှည့်လည် ကာ၊ ကန်ချောင်း ဆည် မြောင်းများစွာ ပြုစုတော် မူ၏။ ကျောက်ဆည်ခရိုင်နှင့် ရွှေဘိုခရိုင်တို့တွင် မင်းတရားကြီး၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ ဖြစ်သောဆည်ကြီးတူးမြောင်းကြီးတို့သည် ယနေ့တိုင် ထင် ရားတည်ရှိသည်။

နရပတိစည်သူမင်း၏ ကုသိုလ်တော် ကောင်းမှုတော် များအနက်၊ ပုဂံနေပြည်တော်ရှိ စူဠာမဏိစေတီ၊ ကန်တော့ ပလ္လင်ဘုရားနှင့် သမထီးအရပ်ရှိ ဓမ္မရာဇိကဘုရားတို့မှာ အလွန်ထင်ရှားသည်။ ထိုပြင် လှေတော်သင်္ကန်းဦး စကားရွက်ကို ဘုရားကိုးဆူပြု၍၊ မြို့ကိုးမြို့တွင် တည်ထား ကိုးကွယ်စေသည်။ နေပြည်တော်ဝန်းကျင်၌ သီတင်းသုံး နေသောပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာကျမ်းတတ်ရဟန်း မြတ်တို့ အားလည်း ပစ္စည်းလေးပါးထောက်ပံ့တော်မူ၍၊ ဘုရား သခင်၏ ပရိယတ္တိသာသနာကိုတိုးပွားစေ၏။

နရပတိစည်သူမင်းကြီးကား မင်းကျင့်တရားနှင့် အညီကျင့်တော်မူ၍၊ ပညာရှိတို့ လျှောက်သောစကား ကိုလည်းယူတော်မူ၏။ သို့သော်သတိလက်လွတ် ပြုမူချက် များလည်း အနည်းအကျဉ်းရှိခဲ့၏။ နောင်တော်ကို လုပ် ကြံ၍ နန်းတက်စအခါ၌၊ နောင်တော်၏ အထိန်းတော်သား အနန္တသူရယကိုလည်း ဖမ်းယူသတ်စေခဲ့၏။ ထိုအမှုအ တွက် လက်လွန်ပြီးမှ နောင်တော်ဖြစ်တော်မူရ၏။ (အနန္တ သူရိယ-ရှု။) နောင်တော်ကိုလုပ်ကြံပေးသော အောင်စွာ ငယ်အား၊ မရိုးတော်တစ်ပါးပါးနှင့်လက်ဆက်ပေးမည်ဟု ကတိပြုထားပြီးဖြစ်သည်ကို၊ မရိုးတော်များ လာရောက် တောင်းပန်သဖြင့်၊ စကားပြင်၍ဆိုရာတွင် အောင်စွာငယ် မထိမဲ့ပြင်ပြုလေသောကြောင့်၊ ကွပ်မျက်စေသည်မှာလည်း၊ မင်းကြီးအမှားတစ်ရပ်ဖြစ်လေသည်။ ယောက်ဖတော် သုဘရာဇ်၏ဇနီးအား တပ်မက်မိသဖြင့် သိမ်းပိုက်တော်မူ ခြင်းသည်လည်း၊ ကာမဂုဏ် လိုက်စားမိမှားခြင်းဖြစ်၏။

မင်းကြီးသည် ချီးမြှောက်သင့်သူအား ချီးမြှောက်

တော်မူ၏။ တခါသော်ရွှေကြက်ယက်ဘုရားနှစ်ဆူကို ထီးတင်သော်မူမည်ဟု ရွှေဖောင်နှင့်ဆန်တော်မူရာတွင်၊ မိကျောင်းတကောင်သည် ဖောင်ကိုချုပ်ကိုင်ထားလေ၏။ ရန်မငွေ့ဟူသော သူရဲကောင်းသည် ရေဝယ်ငုပ်၍ သန်လျက်နှင့်ထိုးသတ်ရာ၊ မိကျောင်းသေလေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ပင် ကျားကိုတစ်ယောက်ချင်းသတ်စေ၏။ ဆင်ကိုတစ်ယောက်ချင်း သတ်စေ၏။ မင်းကြီးလည်း ရန်အောင်ဖန်များသောသူဖြစ်၍ ရန်မန်ငွေ့ကို အနန္တသူရိယဟူသောဘွဲ့ကိုပေးတော်မူ၏။ အခါတပါး၌ မင်းကြီးလက်တွင် ခုနာရှိ၍ ဆေးဝါးထည့်သော်လည်း အနာမည့် ပြင်းပြစွာကိုက်ခဲ၍ ရှိတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဥယျာဉ်သည်သမီးဖြစ်သော မိဖုရားငယ်တစ်ယောက်သည် မင်းကြီးလက်ကို မိမိခံတွင်း၌ ငုံ့ထားမှ အနာသက် သာရာရ၏။ ငုံ့ဖန်များ၍ ခံတွင်းတွင် ပြည်ပေါက်လေသော်၊ ထွေးပစ်လျှင် မင်းကြီးနိုးလာအံ့ဟူ၍ မထွေးဘဲ ပြည်ကိုမျိုချလေသည်။ မင်းကြီးသည် အကြောင်းကိုသိလတ်၍ လိုရာဆုတောင်းခွင့်ပြု၏။ မိဖုရားငယ်လည်းသားတော်ဇေယျသိင်္ခအား အိမ်ရှေ့လွှဲတော်မူပါဟုတောင်းခံသော်၊ ကျေးဇူးကို ထောက်၍ ချီးမြှောက်ရန် ရှိသည့် အတိုင်းပေးတော်မူ၏။

နရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက်တွင် သံဃာတော်များဂိုဏ်းကွဲကြကုန်၏။ တခါသော် မင်းကြီး၏ဆရာတော် ဥတ္တရာဇီဝထေရ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဘုရားဖူးကြွရာတွင် ပုသိမ်ကျေးလက်မှ ဆပဋ္ဌရွာသားသာမဏေတစ်ပါးအားလည်းခေါ်ဆောင်သွား၏။ ထိုသာမဏေအား သီဟိုဠ်တွင်ပင် ပဋ္ဌင်းခံပေးတော်မူသည်။ ဆပဋ္ဌထေရ်လည်း ဆရာဥတ္တရာဇီဝနှင့် ပြန်လိုက်မလာသေးဘဲ၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို လေ့လာ၍နေရစ်၏။ ထိုနောက်တွင်ဆပဋ္ဌထေရ်သည် အခြားမထေရ်လေးပါးကိုဆောင်၍ ပုဂံပြည်သို့ပြန်လာရာ၊ ဆရာအသျှင်ဥတ္တရာဇီဝထေရ် ပျံလွန်တော်မူပြီဖြစ်၍၊ ပုဂံသားရဟန်းတို့နှင့် မရောဘဲ၊ သီးခြား၍ သံဃာကံဆောင်ကုန်ကြ၏။ ထိုအခါ ပုဂံတွင်ရှိနှင့်ပြီးသောရှင်အရဟံအနွယ် သံဃာတို့အားပုရိမသံဃာ၊ သီဟိုဠ်ထေရ် အနွယ်တို့အား ပစ္ဆိမသံဃာဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထိုနောက်တွင် ပစ္ဆိမသံဃာများအနက် မထေရ် ၃ပါးတို့တွင်လည်း အချင်းချင်း မညီညွတ်ကြသည်ဖြစ်၍ သုံးဂိုဏ်းကွဲကြပြန်၏။

ဤသို့ သံဃာများဂိုဏ်းကွဲသော်လည်း၊ ပရိယတ္တိစာပေကျမ်းဂန်များကား ထွန်းကားလျက်ပင်ရှိ၏။ နရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက်တွင် ဒလမြို့မှ ရဟန်းမည် ရှင်သာရိပုတ္တရာ တံဆိပ်မည်ဓမ္မဝိလာသပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်သည် မနုရင်းဓမ္မသတ်ကိုမှီ၍ ဓမ္မသတ်ကျမ်းတစ်စောင်ပြုစု၏။ ဓမ္မဝိလာသဓမ္မသတ်ဟုတွင်သည်။ ရှေးကကျောက်စာများကို ပါဠိနှင့်မွန်စာများနှင့်သာ ရေးထိုးလေ့ရှိရာမှ ယခုသော်

မြန်မာစာပေနှင့်ပင်အများအပြား ရေးထိုးလာကြ၏။ မြန်မာအက္ခရာအမြောက်အမြားပေါ်၏။ မြန်မာစကားအသုံးအနှုန်းလည်း ကျယ်ပြန့်တိုးပွားလာ၏။ ပါဠိစကားများကိုပင် မြန်မာအနက်ပြန်၍သုံးခဲ့၏။ အရေးအသား သီကုံးနှုန်းဖွဲ့မှုလည်း တိုးတက်လာ၏။ အသတ်ခံရဆဲဆဲ အနန္တသူရိယအမတ်စီကုံးခဲ့သော ‘သူတည်းတစ်ယောက်၊ ကောင်းဘို့ရောက်မူ’ အစချီလင်္ကာမှာနရပတိစည်သူမင်းကြီးလက်ထက် မြန်မာစာပေ အဆင့်အတန်းကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြလေသည်။ (အနန္တသူရိယ-ရှု။)

ဤကဲ့သို့ သာသနာတော်၏ စီးပွား၊ နိုင်ငံ၏စီးပွား၊ ကိုယ်တော်တိုင်နှင့်တကွ သားစဉ်မြေးဆက်တို့၏ စီးပွားကိုပါ ဆောင်တော်မူသော နရပတိစည်သူမင်းတရားကြီးသည် သက်တော် ခုနစ်ဆယ့်လေးနှစ်တွင် နာတော်မူရာ၊ သားတော်များအားမင်းကျင့်တရားနှင့် ရာဇပရိယာယ်အသွယ်သွယ်တို့ကို ညွှန်ပြဆုံးမတော်မူပြီးနောက်၊ သက္ကရာဇ် ၅၇၃ခုတွင် နတ်ရွာစံတော်မူလေသတည်း။

နရသီဟပတေ့မင်း(မြန်မာ ၆၁၇-၆၄၈) ။ နရသီဟပတေ့မင်းသည် တရုတ်တို့၏ဘေးရန်ကြောင့် ပုဂံပြည်မှ ထွက်ပြေးရသောမင်းဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသည် ဥဇနာမင်း၏သားတော်အငယ်ဖြစ်သည်။ ခမည်းတော်လက်ထက် မင်းခွေးချေးဟု ခေါ်စမှတ်ပြုသည်။

သက္ကရာဇ် ၆၁၇ခုတွင် ခမည်းတော်ဥဇနာမင်း နတ်ရွာစံသော်အမတ်ကြီး ရာဇသေကြီ၏ကူညီချက်ဖြင့် မင်းဖြစ်ရသည်။ မင်းဖြစ်ပြီးသော် ရာဇသေကြီကိုအမျက်ရှိ၍ ဒလသို့ ပို့သည်။ ထိုအခါတွင် မစ္စဂီရီနှင့် မုတ္တမတို့ကပုန်ကန်သောင်းကျန်းသဖြင့် မိဖုရားစောလျှောက်တင်ချက်အရ ရာဇသေကြီကိုပြန်၍ခေါ်ကာ မြို့စားရွာစားပေးအပ်ပြန်သည်။ (စော၊ မိဖုရား-ရှု။) ရာဇသေကြီသွားရောက်တိုက်ခိုက်၍ မုတ္တမကိုရသည်။

ထိုမင်းလက်ထက်တွင် တရုတ်မင်းက လက်ဆောင်ဆက်သပါဟု သံစေလွှတ်သည်။ တရုတ်သံတို့ မခြေမငံပြု၍ သတ်သည်တွင် တရုတ်တို့နှင့် စစ်ဖြစ်ရလေသည်။

သက္ကရာဇ် ၆၄၆ခုတွင် အရေးမသာသဖြင့် ပုသိမ်မြို့အထိ ဆုတ်ခွာသည်။ မွန်ပြည်တွင် ၅ လမျှစံနေပြီးနောက်၊ တရုတ်တပ်များ ဆုတ်ခွာပြီကြားသည်နှင့် ပုဂံသို့ ဆန်တက်ရာ၊ လမ်းခုလတ်ပြည်မြို့တွင် သားတော်ငယ် ပြည်မင်း သီဟသူက အဆိပ်ဆေးခတ်၍ ပွဲတော်ဆက်ကာ အတင်းအကျပ် ပွဲတော်တည်စေသဖြင့် နတ်ရွာစံသည်။

တရုတ်စစ်ကို ရှောင်သောကြောင့် တရုတ်ပြေးမင်းဟု တွင်သည်။ ထိုမင်းသည် ဟင်းခွက် ၃၀၀ မျှပွဲတော်တည်ကြောင်းနှင့် ကျောက်စာတွင် ရေးထိုးထားသည်။

နဝဒေး ။ ။ နဝဒေးဟူသည်မှာ ပြည်ဘုရင်က စစ်ကိုင်း ထောင်သင်းမှူးကို ပေးအပ်သောဘွဲ့အမည်တည်း။ ထိုဘွဲ့ အမိပ္ပါယ်ကား အပြစ်ဆိုဘွယ်ရာ မရှိသော ပညာရှိစာဆို ဟူ၏။ ထိုကြောင့် နဝဒေးဟူသောဘွဲ့သည် စာဆိုတော်တို့ အတွက်ထူးခြားသော ဘွဲ့ဖြစ်သည်ဟု ယူဆအပ်၏။ ထို ဘွဲ့ကို နှောင်းအခါ၌ ဘိုးတော် မင်းတရားသည် ဝက်မစွတ် မြို့စားကြီးကိုလည်း ပေးဘူးသည်။ ဤနည်းနှင့် ဘုရင် မင်းမြတ် အစဉ်အဆက်တို့သည် ချီးမြှင့်အပ်သော စာဆို တော်တို့ကို နဝဒေးဟူသောဘွဲ့ကို ပေးအပ်သော အလေ့ဖြစ် ထွန်းလာရာ၊ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင် နဝဒေးဘွဲ့ရ စာဆို တော်များ ငါးဦးခန့်မျှရှိခဲ့သည်။ ထိုငါးဦးအနက် ပြည်နဝ ဒေးကိုနဝဒေးကြီးဟုအမှတ်သညာပြုကြ၍၊ ဝက်မစွတ်မြို့ စား နဝဒေးကို ဒုတိယနဝဒေးဟုအမှတ်သညာပြုကြသည်။ ကျန်နဝဒေးတို့ အကြောင်းသည် သမိုင်းအမှတ်အသား အထင်အရှားအပြည့်အစုံ မရှိချေ။

နဝဒေးကြီး ။ ။ ‘စစ်ကိုင်းထောင်သင်း၊ စလင်းလကျာ၊ ပြည်မှာ နဝဒေး၊’ ဟုတွင်သော တောင်ငူခေတ်စာဆိုကျော် နဝဒေးကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၈၉၄ခု ပြည်မြို့တွင်မင်းပြုသော ဘုရင်နရပတိ၏ယောက်ဖ မင်းအစော၏ အထိန်းတော် သားဖြစ်၏။ မင်းဘစောကို ပွတ်လယ်ရွာ၌ ပြည်ဘုရင် နရပတိက ကွပ်မျက်၍၊ နှမတော်ကို စည်သူကျော်ထင်သို့ ပေးလိုက်ရာဘုရင်နှမတော်နှင့်အတူ စလင်းမြို့တွင်လိုက်နေ လေသည်။ ထိုစဉ်က မင်းလကျာဘွဲ့ကိုရသည်။ ထိုနောက် စလင်းမြို့ပျက်၍ သက္ကရာဇ်၉၀၇ခုတွင် စစ်ကိုင်းမြို့သို့ ရောက်သောအခါ၊ မင်းလကျာသည် ထောင်သင်းကိုကြီး မှူးရသဖြင့်ထောင်သင်းမှူးဟုတွင်ပြန်၏။ သက္ကရာဇ် ၉၁၃ ခုတွင် စစ်ကိုင်းစည်သူကျော်ထင်သည် နရပတိ အမည်ဖြင့် အင်းဝရွှေနန်းကိုစိုးစံ၍ ၃နှစ်ကြာသော်၊ ဟံသာဝ တီဆင်ဖြူများရှင်က လုပ်ကြံသဖြင့် အင်းဝပျက် လျှင်၊ ပြည်ဘုရင်သတိုးဓမ္မရာဇာက ဆင်ဖြူများရှင်ထံ ထောင်သင်းမှူးကိုတောင်းယူသောကြောင့် ထောင်သင်း မှူးသည် ပြည်မြို့သို့ ရောက်ရလေသည်။ ပြည်တွင် ထောင် သင်းမှူးသည် နဝဒေးဘွဲ့ကိုရသည်။

နဝဒေးသည် ကဗျာလင်္ကာအဖွဲ့အနွဲ့များကို ငယ်စဉ်က ပင် လိုက်စားဆည်းပူးခဲ့၏။ များသောအားဖြင့် ရတုများ ကို ရေးသားခဲ့၍ ရတုနဝဒေးကြီးဟုတောင်ငူခေတ်၌ ထင် ရှားလေသည်။ နှောင်းအခါတွင် တောင်ငူခေတ် ရတု ဆရာများပင်လျှင် နဝဒေး၏နည်းကိုခံယူကြရလေသည်။ နဝဒေးကြီးကားရတုပေါင်း ၃၀၀ ကျော်ခန့် ရေးသားခဲ့၏။

နဝဒေးကြီးသည် စာဆိုတော်သာမက စစ်သားလည်း ဖြစ်သဖြင့် စစ်သားစာဆိုတော်ဟု ခေါ်ထိုက်၍၊ စစ်ချီရတု၊

ဘုရားတိုင်ရတုများစွာကို ရေးသားခဲ့၏။ ဘုရားတိုင်ရတု များ၌ မိမိဖွဲ့လိုသော ဘုရား၏သမိုင်းချုပ်တို့ကို ရတုစာကိုယ်တွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့နွဲ့သည်မှာ နဝဒေး၏ထူးခြား သော အဖွဲ့အနွဲ့ဖြစ်၏။ ပုံစံပြရမည်ဆိုသော်

‘ယုက်လျှံ မှောင်လည်း၊ ချမ်းကြည်သား၊ မြရည်စ တေ၊ ပတ်ရွေရုံဝန်း၊ မြင့်မိုရ်ထွန်းသို့၊ အောင်ကျွန်းသန် လျှက်၊ မင်းဝံချက်၌၊ ရှေးဆက်မြင့်ရှည်၊ မင်းဖျားတည် သည်၊ နတ်ပြည်မလွန်း၊ ရွှေဝန်းဝယ်၊ ရိုက်မွန်းအာဏာ၊ မင်းကြီးစွာဟု၊ သစ္စာလေးဆင့်၊ ပွင့်အံ့အမှန်၊ ထွတ်ဘုန်း ဝန်လျှင်၊ ငါးမာရ်ပယ်ချွေ၊ ရှင်တော်မွေကို၊ စံရွှေသီဂီ၊ ကိုးဖြာမျက်စုံ၊ ယုက်ရုံရစ်လည်၊ တင်ကြောင်းတည်သည်၊ ခြောက်မည့်ရောင်စုံ ရွှေစည်းခုံ၊’ ဟူ၍ ဘုရားသမိုင်းအချုပ် ဖွဲ့နွဲ့ပုံကို ထောက်ရှုရာသည်။ စစ်ချီရတုများတွင်ကား စစ် ရပ်စစ်ခြေများမပါဘဲ၊ အိမ်သူသက်ထားကိုသာ လွမ်းဆွတ် ကြောင်း ဖွဲ့နွဲ့ထားလေသည်။ နဝဒေးကားရတုများကို ‘ရတုချဖွယ်၊ အသွယ်သွယ်၊ ခြောက်ဆယ်ကရိယာ’ အတိုင်း အမျိုးမျိုးထွင်၍ စပ်ခဲ့သူဖြစ်၏။

မိမိကိုယ်တိုင်ကပင် နန်းတွင်းသားဖြစ်၍၊ သိမ်မွေ့နူး ညံ့သောသဘောနှင့်ပြည့်ဝလေရကား၊ ပြည်ဖွဲ့နန်းဖွဲ့ မင်္ဂလာ အခမ်းအနားဖွဲ့များစပ်ဆိုရာ၌၊ အခြားဆရာတို့ထက် သာ လွန်ကောင်းမွန်အောင် ဖွဲ့ဆိုနိုင်သည်။ ဘုရားတိုင်ရတုများ ကိုကောင်းမွန်စွာ ဖွဲ့ဆိုနိုင်ခြင်းကား၊ မိမိအရှင်သခင်နှင့်အတူ စလင်း၊ စစ်ကိုင်း၊ ပင်းယ၊ အင်းဝ စသောဌာနရပ်ရွာများသို့ အရောက်အပေါက်များသဖြင့်ဒေသန္တရဗဟုသတု ပြည့်ဝ ကုံလုံသည့်ပြင်၊ ကိုယ်တိုင်ကလည်းဘုရားတရားတွင် ကြည်ညို ဟန်တူ၍၊ ဘုရားစေတီများကို ဖူးမြင်ရာ၌ သေ ချာနဲ့စပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟူ၍ယူဆသင့်၏။ ထို ကြောင့် ဘုရားဖွဲ့များမှာပိုမိုကောင်းမွန်၏။ မိုးဖွဲ့ရတုများတွင် ကား ဖွဲ့နွဲ့စပ်ဆိုပုံသည်ရိုး၏။ ဥဒါဟရဏ်အားဖြင့်

‘ချစ်တင့်နိုးလွန်း၊ ဘုန်းချင်း ညွှန်၍၊ နတ်ဟန်ရပ်ရည်၊ မြတ်မူနည်ကို၊ မည်သည်ဖြစ်အင်၊ ဆံ့မျှင်မခြား၊ သစ်သစ် ပွား၍၊ သည်များဝန်လိုက်၊ လွမ်းစဉ်ကြိုက်ဝယ်၊ တိမ်တိုက် ထက်ဆိုင်၊ ကြူးကာအိုင်လျက်၊ သံပြိုင်သံပြီ၊ လူလျှင်သီသို့၊ မိုးချီသန်လျှက်၊ ဆင်းသက်ဘနန်း၊ လှည့်ဝန်းအာကာ၊ ရင့်သန်ဝါနှင့်၊ ဗျာပါစိမ့်မည် ဆင်ဘိသည်။’ ဟူ၍ အရိုးခံ အတိုင်းဖွဲ့နွဲ့သည်ကို ထောက်ရှုရာသည်။

အထက်ဖော်ပြရာပါ ရတုများကိုသာမက ‘မင်းတရား မယ် တော်ချင်း’ နှင့် ‘ယိုးဒယားမိဖုရားချင်း’ တို့ကိုလည်း ရေးစပ်ခဲ့ရာ၊ ဤချင်းများ၌ နဝဒေးကြီးသည် မင်းစဉ်မင်း ဆက်ပေါက်ဖွားလာပုံကို ရှေးချင်းဆရာများထက် သေချာ ကျနအောင် စေ့စေ့စပ်စပ်ဖွဲ့ဆိုခဲ့၏။ မနော်ပျို့ဟောင်း တစောင်နှင့် ရာဇဗျူဟာပျို့တို့ကိုလည်း ရေးသားခဲ့သေး၏။

ဤသို့ စာပေအမြဲတေများကို တိုင်းပြည်အား အမွေပေးခဲ့ပြီးနောက် အသက် ၉၀ ကျော်မှ အနိစ္စရောက်လေသည်။

နဝဒေး(ဝက်မစွတ်မြို့စား)။ ။ ဝက်မစွတ်မြို့စား ဒုတိယ နဝဒေးသည် စစ်ကိုင်းမြို့နယ် မြောက်လက်ဆားတောင် ငါးရွာအပါအဝင် ရွာဝေးရွာသူကြီးရိုးဖြစ်၏။ ငယ်မည်မှာ ဦးနုတွင်၍ သူကြီးဘွဲ့ ဗလနန္ဒသူဖြစ်၏။ သက္ကရာဇ် ၁၁၁၇ ခုနှစ်တွင်ဖွားမြင်သည်။ ဘိုးတော်မင်းတရား၏ သားတော်ပုခန်းမင်းသား၏ ကျွန်တော်ရင်းဖြစ်သည်။ ၁၁၅၈ ခုနှစ်တွင် မိတ္ထီလာကန်တော်သို့ဆည်ဖို့ရန် ဘိုးတော်ဘုရား ထွက်ကြွတော်မူသောအခါ၊ ‘ရှုလော့စဉ်ရှည်’ ချီမိတ္ထီလာ ကန်တော်မော်ကွန်းကို ဆက်သွင်းသဖြင့် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ချီးမွမ်းထောမနာပြုခြင်းခံရ၏။ သားတော် သမီးတော်တို့၏ လက်ထပ်ရတုများ၊ နားထွင်းသျှောင်ထုံးရတုများ၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ရတုများကိုအမြဲလိုလိုပင် ဆက်သွင်းလေရာ၊ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီး လွန်စွာနှစ်ခြိုက်တော်မူသဖြင့် နဝဒေးဘွဲ့ကို သနားတော်မူသည်။ ထိုနောက် ဗြိတိန်သံတော်ဆင့်အရာဖြင့် စွဲမြဲထမ်းရွက်ရပြန်၏။ မကြာမီပင် ဝက်မစွတ်မြို့ကို အပိုင်စားအသနားတော်မြတ်ခံရလေသည်။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်မဟာစည်သူ ကွယ်လွန်ခါနီး၌၊ ဘိုးတော်မင်းတရားကြီးက ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ မည်သူအား ဆရာတင်ကိုးကွယ်ရပါအံ့နည်းဟု မိန့်သည်တွင်၊ တွင်းသင်းမင်းကြီးကိုယ်တိုင်က ‘ဆားတောင်ဆားလည်း ဝန်ပါဘိခြင်း’ ဟု မြွက်ကြားသွားလေသည်။ ဤသို့ တွင်းသင်းတိုက်ဝန်၏ နှုတ်ဖျားမှ၊ မိမိ၏နေရာကို ဆက်ခံထိုက်ကြောင်း အတိအလင်းကျေညာသွားရာ၊ ဝက်မစွတ်မြို့စားမှာ တော်ရုံစာဆိုမဟုတ်ကြောင်းထင်ရှားလေသည်။ နဝဒေးသည် တွင်းသင်းမင်းကြီး၏ နေရာကို အသနားတော်မြတ်ခံရသည့်ပြင်၊ မဟာသိင်္ခံယာစည်သူ၊ မဟာသီရိစည်သူဟူသောဘွဲ့နှစ်ထပ်ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပေးသနားခြင်း ခံရလေသည်။ အိုမင်းမစွမ်း ရှိသောအခါ၊ တွင်းသင်းမင်းကြီးကဲ့သို့ပင် ပတ္တမြားကျောက်စီတောင်ငူသနားတော် မြတ်ခံရ၍၊ တံခါးနီအရောက် ပေါင်းယဉ်စီး၍ဝင်ခွင့်ရရှိလေသည်။

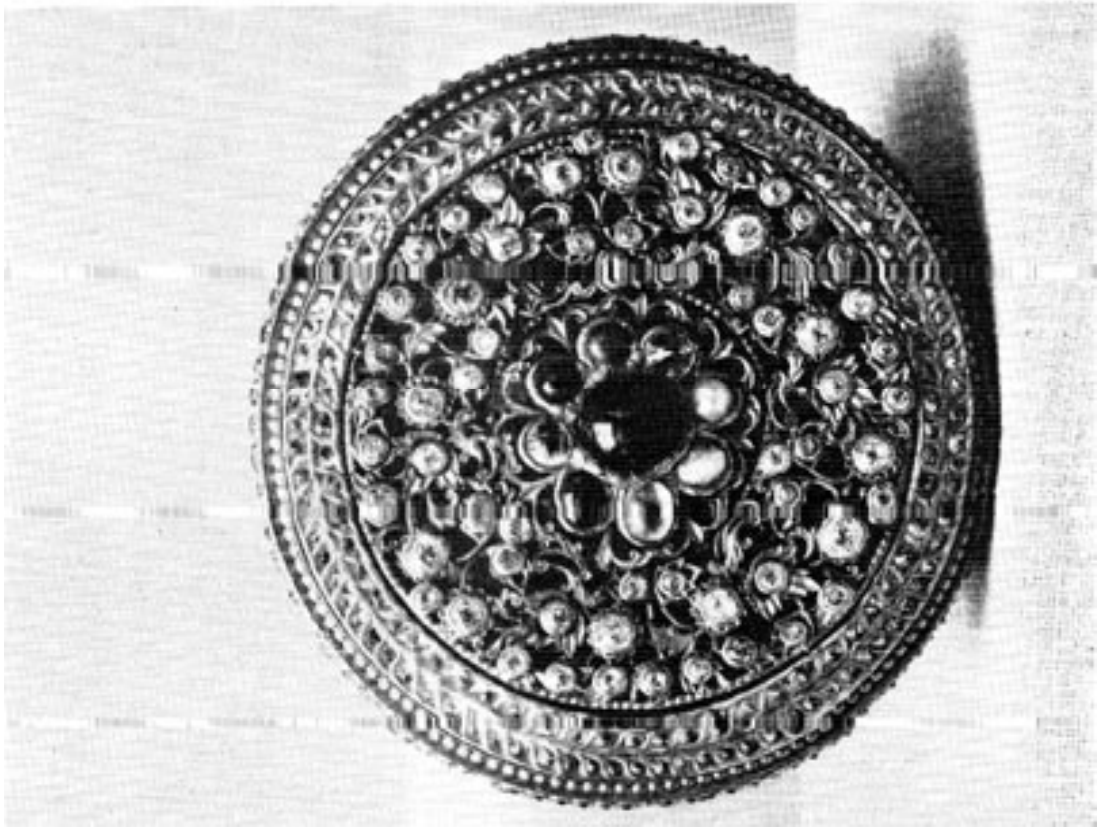
ဝက်မစွတ်မြို့စား နဝဒေးသည်မော်ကွန်းပေါင်းမြောက် မြားစွာ စပ်ဆိုခဲ့သောကြောင့် မော်ကွန်းနဝဒေးကြီးဟု ပို၍ ကျော်စောသေး၏။ အာသံနိုင်မော်ကွန်း၊ တရုတ်သံရောက် မော်ကွန်း၊ ဝိလာသိနီမော်ကွန်းစသောမော်ကွန်းပေါင်း ၂၀ ခန့်ရေးသားခဲ့၏။ ဝိလာသိနီ မော်ကွန်းသည် နဝဒေး၏ အကောင်းဆုံးလက်ရာဖြစ်၍၊ ပထမတန်းစားမော်ကွန်းအဆင့်အတန်းတွင် ထားသင့်သည်။ နဝဒေးရေးသော မော်ကွန်းအစောင်စောင်ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့်လောကီရေးတွင် အဘယ်မျှ ကျွမ်းကျင်ကြောင်း သိသာနိုင်လေသည်။

ဝက်မစွတ်မြို့စား ဒုတိယ နဝဒေး (ရွှေနန်းလက်သုံးပုံ ပုရပိုက်မှ)

သာဓကပြရလျှင် နက္ခတ်ဗေဒင်အကြောင်း၊ လူ့လောက သဘာဝကြီး၏ ဆန်းကြယ်ပုံအကြောင်း၊ မင်းမှုရေးရာ အခမ်းအနားအကြောင်းတို့ကို ဗာဝရီမော်ကွန်း၊ လောကဝိဒူ မော်ကွန်း၊ တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်း စသည်တို့တွင် စပ်ဆိုဖော်ပြထားသည်။ ထိုပြင် ဆင်ဖြူရှင်မယ်ဇချင်းကို လည်းရေးသား၏။ မင်းနဝဒေးသည် စာပေအရေးအသား၌ ထင်ရှားကောင်းမွန်လှသောကြောင့်ဘုရင်မင်းမြတ်၏ အမိန့်တော်များကို စီစဉ်ရေးသားပြန်ကြားရသော အတွင်းသံတော်ဆင့်ကြီးရာထူးကို အပ်နှင်းခြင်းခံရလေသည်။ ဗဟုသုတနှင့်ပြည့်စုံ၍ စကားပရိယာယ် လွန်စွာကြွယ်ဝသူဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ အဘက်ဘက်၌ နှံ့စပ်သေချာတတ်သိ လိမ္မာလှသောကြောင့်နောက်ဆုံး၌ မင်းကြီးဥတ္တမသီရိဘွဲ့ကို အပ်နှင်းချီးမြှင့်ခြင်းခံရသည်တိုင်အောင် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့သည့် စာဆိုကျော်ဝက်မစွတ်နဝဒေးကြီးကား၊ ရွှေဘိုမင်း လက်ထက် ၁၂၀၂ခု ပြာသိုလဆန်း ၂ ရက်နေ့ အသက် ၈၅ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်လေသည်။

နဝရတ်။ ။နဝရတ်ဟူသည်မှာ နဝရတနဟူသောပါဠိမှလာ၍ ရတနာကိုးပါးဟုအနက်ရသည်။ ထိုကိုးပါး ရတနာတို့ကား ပုလဲ၊ သန္တာ၊ နီလာ၊ စိန်၊ ကြောင်၊ မြ၊ ဥဿဖယား၊ ပတ္တမြားနှင့်ဂေါ်မိတ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းသည့် ရတနာကိုးပါးစလုံးသည် ကျောက်မျက်မျိုးတွင် အဝင်အပါရတနာ

အပုံးနဝရတ်ကိုးပါးဖြယ် မန္တလေးနန်းတော်မှ ကွမ်းအစစ်

များဖြစ်သည်။ ယင်းတို့အနက် စိန်၊ ပတ္တမြား၊ မြန်
နီလာကိုသည် အဖိုးအတန်ဆုံးဖြစ်ကြသည်။

ပုလဲနှင့်သန္တာသည် တွင်းထွက်ကျောက်မျက်များမဟုတ်
ဘဲ၊ ပုလဲကို ကမာသို့မဟုတ် မုတ်ကောင်၏ကိုယ်တွင်းမှရ
၍ သန္တာကို သန္တာကောင်များရှိသောသန္တာကျောက်တန်း
များမှ ရသည်။ (ပုလဲ၊ သန္တာ-ရှု။) နီလာနှင့် ပတ္တမြား
ကား ကျောက်မျက်အမာမျိုးတစ်မျိုးတည်းပင်ဖြစ်၍
အသွေးအရောင်၌သာ ခြားနားခြင်းရှိကြသည်။ ပတ္တမြား
သည်သွေးကဲ့သို့နီသောအရောင်ရှိ၍၊ နီလာသည် တောက်ပ
သော အပြာရောင်ရှိသည်။ စိန်ကို ကျောက်မျက်တို့၏
ဘုရင်ဟုပင်ခေါ်သည်။ ကျောက်မျက်အမျိုးပေါင်း ၁၂၀
ခန့်ရှိသည့်အနက် စိန်သည် အမာဆုံးသော ကျောက်မျက်
ဖြစ်သည်။ ကြောင်ကို ကြောင်မျက်ရွဲဟုလည်း ခေါ်ကြ
သည်။ မြတွင်ကြည်လင် စိမ်းမြသောအရောင်ရှိသည်။
သို့သော် စိန်၊ နီလာနှင့် ဥဿဖယားတို့လောက် မမာချေ။
ဂေါ်မိတ်သည် ကျောက်သလင်းနှင့်ရော၍ တွေ့ရတတ်
သောကျောက်မျိုးဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ရတနာကိုးပါးစီခြယ်အပ်သော လက်စွပ်ကို
နဝရတ်လက်စွပ်ဟုခေါ်သည်။ ကဝိလက္ခဏာ သတ်ပုံကျမ်း
တွင် 'မျက်စုံလည်းသတ်၊ နဝရတ်၊ စီခတ်အမွမ်းတင်'ဟု
တွေ့ရသည်။ လူတို့သည် နဝရတ်လက်စွပ်ကိုကျက်သရေ
မင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟု ယုံကြည်၍၊ ဆင်ယင်လေ့
ရှိသည်။

ရေးပဝေဏီကပင် ကျောက်မျက်များ၌ ထူးခြားသော
တန်ခိုးများရှိသည်ဟုလူတို့အယူရှိခဲ့ကြသည်။ နဝရတ်
တွင် အပါအဝင် ကျောက်မျက်ရတနာ တစ်ပါးတစ်ပါး၏
တန်ခိုးအာနိသင်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်ဟု ယူဆ
ကြသည်။

'ပတ္တမြား ဘုန်းတောက်၊ မြကျောက်ဈေး၊ စိန်စွမ်း
ဂုဏ်ရောင်၊ ကြောင်ကား သိဒ္ဓိ၊ မဏိနီလာ၊ မေတ္တာကဲချုပ်၊
ဂေါ်မုတ် ခွန်အား၊ ဥဿဖယား ကျန်းမာ၊ သန္တာကြီးကဲ၊
ပုလဲကျက်သရေ၊ ကိုးဂုဏ်ဝေသည်၊ ကိုးထွေနဝရတ်
စွမ်းရည်တည်း။'

နာဂတောင်တန်းခရိုင်။ ။ နာဂတောင်တန်း ခရိုင်သည်
မြန်မာနိုင်ငံအနက်မြောက်ပိုင်းတွင်၊ တောင်နှင့်မြောက်တန်း
လျက်တည်ရှိသည်။ ယင်းခရိုင်သည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိ
ယနိုင်ငံတို့၏ နယ်စပ်ဒေသဖြစ်သည်။ နာဂတောင်တန်း
ခရိုင်၌ (က) နာဂတောင်တန်း၊ (ခ) ဇင်္ဂလိန်ခန္တီး စော်
ဘွားနယ်နှင့်လီဆိုင်နယ် (ဂ) ဆုမ္မရာနယ် (ဃ) သောက်
ထွတ်စော်ဘွားနယ် (င) ဟုမ္မလင်းတိုင်းခွဲတို့ ပါဝင်သည်။
၈၄၇၉ စတုရန်းမိုင်ခန့်ကျယ်ဝန်း၍၊ ၁၉၅၆ခု သန်းခေါင်

စာရင်းအရ၊ လူဦးရေ ၁၇၃၅၈၁ ယောက်ခန့်ရှိ
သည့်အနက်၊ အများစုမှာ နာဂလူမျိုးများဖြစ်၏။

နာဂတောင်တန်းသည် ပတ်ကျိုင်းတောင်တန်းနှင့်
ချင်းတွင်းမြစ်အကြား၌ တည်ရှိ၏။ အနောက်ဘက်နှင့်
မြောက်ဘက်တို့တွင် ပတ်ကျိုင်းတောင်တန်း၊ အရှေ့ဘက်
တွင် ချင်းတွင်းမြစ်နှင့် တောင်ဘက်တွင် နန်းတလိပ်ချောင်း
တို့က ဝန်းရံလျက်တည်ရှိ၏။ နာဂတောင်တန်းတွင် ထင်
ရှားသော ချောင်းကြီး ၃ သွယ်ရှိ၏။ နမ်းခေါချောင်းသည်
နာဂတောင်တန်း၏ အလယ်ဗဟိုခန့်တွင် အနောက်မှ
အရှေ့သို့ ဖြတ်သန်းစီးဆင်း၏။ နမ်းဖွတ်ချောင်းမှာမူ
မြောက်မှတောင်သို့ စီးဆင်းလေသည်။ နမ်းချာရင်ချောင်း
သည် အနောက်မှတောင်သို့ စီးဆင်း၍၊ ဇင်္ဂလိန် ခန္တီးမြို့
၏ အထက် ၉ မိုင်အကွာတွင် နမ်းဖွတ်ချောင်းနှင့်
ပေါင်းဆုံမိလေသည်။

နာဂတောင်တန်းတွင် ရာသီဥတုပြင်းထန်လှ၏။ မိုးများ
ရွာအစဉ်အေး၏။ ဆီးနှင်းမြူခိုး၊ တောင်ခိုးများ အမြဲမှိုင်း
ဝေ၍နေ လေသည်။ ဆောင်းနှင့်မိုးဥတု နှစ်မျိုးသာလျှင်
ထင်ရှားပေသည်။ တပေါင်းတန်းကစ၍ မိုးရွာ၏။ နေ
တရက်ပူလျှင် မိုးနှစ်ရက်ရွာ၍သုံးရက်ခန့်အေး၏။ နှင်းမှုန်
များအမြဲမှိုင်းရီနေတတ်သည်။ မိုးပေါက်ကြီးများရွာ
သွန်းပြီးနောက်၊ မိုးစဲသွားလျှင်၊ နှင်းမှုန် တဖွဖွဆက်ကျ
ကာ၊ လေအေးတိုက်ရာ၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီခိုက်အောင် အေး
လေသည်။ ပြာသိုတပို့တွဲလများ၌ ဆောင်းဒဏ်သည်
ပြင်းထန်လာ၍ ရေခဲလေသည်။

တောင်ကုန်းဒေသဖြစ်သည့်အလျောက်၊ သစ်ပင်ကြီး
များကိုခတ်ထွင်၍၊ တောင်ယာစိုက်ပျိုးကြသည်။ နာဂ
တောင်တန်း၏ အရှေ့မြောက်ဘက်ပိုင်းတွင်မူ၊ ပြောင်းတစ်
မျိုးတည်းကိုသာ စိုက်ပျိုး၍ကျွန်ဒေသများတွင်မူ ယာစပါး
ကိုစိုက်ပျိုးလေသည်။ သို့သော် နမ်းချာရင်ချောင်းနှင့် ချင်း
တွင်းမြစ်အကြားတွင်သာ စပါးအလုံအလောက် စိုက်ပျိုး
ရရှိလေသည်။ ကျန်ဒေသများမှာမူ အနည်းအကျဉ်းမျှသာ
ထွက်သဖြင့်၊ နာဂတောင်တန်းတစ်ခုလုံး မှစုစုပေါင်း ထွက်
ရှိသောစပါးသည် လူအားလုံးအတွက် မလောက်ငှချေ။
ဘိန်းပင်ကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြသည်။ ထိုအပြင် အခြားဟင်း
သီးဟင်းရွက်ဖြစ်သော ပူး၊ ဖရုံ၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ပိန်းဥ၊
ဆပ်ပြောင်း၊ ငရုတ်၊ ဂျင်းနှင့်မှန်ညင်းတို့ကိုလည်း စိုက်ပျိုး
သေး၏။ နာဂလူမျိုးတို့သည် တောင်ယာမှရသောပြောင်းဖူး
ဖက်နှင့် တောမှရသောပျားရည်နှင့်မျှစ်တို့ကို ခန္တီးမြို့သို့
သွားရောက်ရောင်းချလေ့ရှိ၏။ အပြန်တွင် ဆားကိုဝယ်၍
ပြန်ကြ၏။ ကျွဲနွားရှားပါးသည့်အလျောက်၊ စိုက်ပျိုးရေး
တွင် အခက်အခဲတွေ့ရလေသည်။ လမ်းပန်း အဆက်အ
သွယ်ကလည်းခက်ခဲလှသည့်အပြင်၊ လူသွားလမ်းများသည်

www.forever-space.com.mm

နာဂတောင်တန်းခရိုင်ရှိ ရှုခင်းသာယာလှသည့် နာဂဟတ္ထိ စံပြရွာ

တစ်ကြိမ်သွားပြီးလျှင် မြက်ပင်များ ဖုံးလွှမ်းသွား တတ်ခြင်းကြောင့်၊ လမ်းစပျောက်သွားတတ်လေ သည်။

နာဂတောင်တန်းတွင် ရေရှားပါးခြင်းမှာ၊ အခက်အခဲ တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်တော့သည်။ ရေတံခွန်ကြီးများ ရှိသော် လည်း၊ မိုးတွင်းအခါ၌၊ ရေတံခွန်မှ ရေလုံးကြီးများ လိမ့် ဆင်းလာသောအခါ၊ ရွာလုံးကျွတ် မြောပါသွားလေ့ရှိ သဖြင့်၊ ရေတံခွန်အနီးတွင် ရွာတည်၍မနေဝံ့ကြချေ။ ရေတံခွန်ကြီးများနှင့်ဝေးရာ၊ တောင်ထိပ်များတွင် နေ ကြပြီးလျှင်၊ ရေကို ဝါးဘိုးကျည်တောက်များနှင့် သွားရောက် သယ်ယူလေ့ရှိကြသည်။ ချင်းလူမျိုးတို့ ကဲ့သို့ပင်၊ ပလိုင်ထဲ ၌ ဝါးကျည်တောက်များကို ထည့် ၍၊ ပလိုင်ကို နဖူးမှသိုင်း ၍၊ ကြောပေါ်တွင် ပိုးထားလေ့ ရှိ၏။

အေးချမ်းသောရာသီဥတုအတွက် စောင်အလုံအလောက် မရှိသဖြင့်၊ မီးလှုံ၍သာနေကြရ၏။ မီးလှုံရန်ထင်းကို နေ့စဉ် တစ်တောင်ဆင်းတစ်တောင်တက်သယ်ယူကြရလေ သည်။ အဖိုးတန်သစ်ပင်များရှိသော်လည်း ထင်းအဖြစ် သစ်ပင်များကို ခုတ်လှဲပစ်သည့်အပြင်၊ တောင်ယာ စိုက်ပျိုး ရေးအတွက်လည်းတောရှင်းပစ်သဖြင့်၊ သစ်တောများပြုန်း တီး ပျက်စီးရလေသည်။ ထိုကြောင့် နာဂတောင်တန်း၌ ထင်းအလွန်ရှားသည်။

ဇာင်္ဂလိန်ခန္တီးစော်ဘွားနယ်နှင့် လီဆိုင်နယ်တို့သည် ချင်း

တွင်းမြစ်နှင့် မြစ်ကြီးနားခရိုင်အကြား၌ တည်ရှိ၏။ တောင် ဘက်သို့ ဟုမ္မလင်းနယ်အထိကျယ်ပြန့်လေသည်။ ချင်း တွင်းမြစ်ပေါ်တွင်တည်ရှိသည့်အတွက် မြန်မာပြည်မကြီး မှာကဲ့သို့ပင်၊ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နိုင်၏။ မုယင်းနှင့်ကောက် ကြီးစပါးတို့ကို စိုက်ပျိုးလေသည်။ သို့သော် မြေဩဇာ ကောင်းမွန်ရေးကို ဂရုမထားသည့်အပြင်၊ အလုပ်အကိုင် ပေါ့လျော့မှုတို့ကြောင့်၊ စပါးအညံ့များသာ ထွက်သည်။ ထွက်ရှိသမျှစပါးသည် နယ်သူနယ်သားများအတွက် စားသုံးရန် မလုံလောက်ချေ။ တောမှရသော မျောက်ဥ၊ သစ်ဥစသည်တို့နှင့်ရောဘက်၍၊ စားကြရ၏။ မုန်ညင်း၊ ချဉ်ပေါင်၊ ပဲ၊ ဗူး၊ ဖရုံစသောဟင်းသီးဟင်းရွက် အနည်း ငယ်ကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြ၏။ လီဆိုင်နယ်တွင် ကချင်များ နေထိုင်ကြ၏။ ထိုနယ်တွင် ဘိန်းပင်အမြောက်အမြား စိုက်ပျိုးလေသည်။

ဇင်္ဂလိန်ခန္တီးနယ်တွင်နေသူများမှာ ရှမ်းဟုဆိုသော်လည်း ရှမ်းစစ်စစ် မဟုတ်ချေ။ နာဂနှင့်မြန်မာ သွေးနှောနေသော ရှမ်းများသာ ဖြစ်ပေသည်။ ခမ်းမတီးတွင် နာဂရွာအနည်း ငယ်ရှိလေသည်။ စစ်မဖြစ်မီက ဇင်္ဂလိန်ခန္တီးတစ်နယ်လုံး တွင် ရွာပေါင်း ၁၈ရွာနှင့်လူဦးရေ ၁၈၀၀ ခန့်ရှိ၏။ ၁၉၅၆ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၂၅၇၄ ယောက် နေထိုင်လျက် ရှိလေသည်။

ဆုမွရာနယ်သည် မဏိပူရနယ်စပ်မှ နန်းတလိပ်ချောင်း အထိကျယ်ပြန့်၏။ တောင်ဘက်တွင် ဟုမ္မလင်းခရိုင်ခွဲ

မြန်မာတိုင်းရင်းသား နာဂလူမျိုးများ

တွင် ပါဝင်သည့် တမန်သည်ရွာသည် နယ်ခြားဖြစ်သည်။ ဆုမွရာနယ်တွင် စပါးများစွာ ဖြစ်၏။ တောင်စောင်းတွင် ငွေကားထစ်များသဖွယ်ပြုလုပ်လည်းကောင်း၊ တောများကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း၍လည်းကောင်း စိုက်ပျိုးလေ့ရှိ၏။ တစ်နယ်လုံးအတွက် စားသောက်ရန် လုံလောက်ရုံမျှမက ပိုလျှံသည်တို့ကို ဟုမ္မလင်းခရိုင်ခွဲသို့လည်း သွားရောက် ရောင်းချရသေး၏။ ပြောင်းနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို လည်းစိုက်ပျိုး၏။ ပျားရည်နှင့် ပျားဖယောင်းတို့လည်း ထွက်သည်။ ဖျာကိုလည်းရက်လုပ်ရောင်းချကြ၏။

ဆုမွရာနယ်တွင် နာဂလူမျိုးများအပြင်၊ ခေါ်ဆိုခေါ် ကုကီချင်းလူမျိုးများလည်းနေထိုင်ကြသည်။ နာဂရွာပေါင်း ၁၈ရွာခန့်ရှိ၍၊ ခေါင်ဆိုရွာပေါင်း ၄၅ရွာရှိပေသည်။ ၁၉၅၆ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေမှာ ၉၅၂၀ ဖြစ်သည်။

အထက်ချင်းတွင်းခရိုင်နှင့် ဆုမွရာနယ်အကြား၌ တည်ရှိသော သောင်ထွတ်စော်ဘွားနယ်တွင်မူ မြေပြန့် များရှိသည့်အလျောက်၊ စိုက်ပျိုးရေးတွင် အထူးကောင်း မွန်၍ အဆင်ပြေလေသည်။ တစ်နယ်လုံးအတွက်လုံ လောက်သည်ထက် ပိုမိုထွက်ရှိသဖြင့်၊ ယင်းတို့ကို အထက် ချင်းတွင်းခရိုင်နှင့် မုံရွာမြို့များသို့ တင်ပို့ရောင်းချရ လေသည်။ အာလူးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်မျိုးစုံတို့လည်း အမြောက်အမြားပင် ထွက် ရှိ၏။ တစ်နယ်လုံးတွင် သစ်တောများ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသဖြင့်၊ တောသစ်အရောင်း အဝယ်အတော်ထွန်းကားသည်။ သစ်တောကြီးပိုင်းများ လည်း အနံ့အပြားရှိလေသည်။

သောင်ထွတ်နယ်တွင် နေထိုင်သူများကား ရှမ်းလူမျိုး များဖြစ်၏။ ထင်ရှားသောရွာကြီးများမှာ သောင်ထွတ်၊ တုန်းဟဲနှင့်ကက်သာရွာတို့ဖြစ်သည်။ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၆ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၈၆၃၅ ဖြစ်၏။

ဟုမ္မလင်းတိုင်းခွဲသည် တောင်ထူထပ်သောဒေသဖြစ်ပေ သည်။ (ဟုမ္မလင်း-ရွာ) မြစ်ကမ်းချောင်းနံဘေးများ ၌ ရှမ်းများနေထိုင်ကြသည်။ ချင်းလူမျိုး အချို့ကား တောင်ထူထပ်သောဒေသများ၌ နေထိုင်ကြ၏။ ၁၉၅၆ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ဟုမ္မလင်းတိုင်းခွဲတွင် လူဦး ရေ ၅၅၂၀၀ ရှိလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်နောက်တွင် အဆိုပါ ငါးနယ်ပါဝင်စေလျက် နာဂတောင်တန်းခရိုင်ကို ဖွဲ့စည်း ကာ၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင်ထည့်သွင်းလိုက်ပြီးလျှင်၊ ခရိုင်ရုံး စိုက်ရာမြို့အဖြစ် ဇင်္ဂလိန်ခန္တီးမြို့ကို သတ်မှတ်ထားရှိ၏။ လဟယ်တိုင်းခွဲနှင့်ရန်စီတိုင်းခွဲတို့တွင် တောင်တန်းဝန် ထောက် တစ်ယောက်ကျစီခန့်ထား၏။ ခန္တီးစော်ဘွားနယ် တွင်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး တစ်ယောက်ထားရှိရာ၊ နာဂတောင် တန်းခရိုင်၊ မြို့မဝန်ထောက်ကြီးကအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအဖြစ်

ဆောင်ရွက်ရ၏။ ဟုမ္မလင်းနယ်တွင်သောင်ထွတ်နှင့် ဆုမွရာကို ပူးပေါင်းထည့်သွင်းထား၏။ ဟုမ္မလင်းနယ် ပိုင်ဝန်ထောက်သည် သောင်ထွတ်စော်ဘွားနယ်အုပ်ချုပ် ရေးမှူးလည်းဖြစ်၏။ ဆုမွရာနယ်တောင်တန်းဝန် ထောက်လည်းဖြစ်လေသည်။

နာဂလူမျိုး။ ။နာဂလူမျိုးသည် မြန်မာနိုင်ငံ အနောက် မြောက်ဘက်၊ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံနယ်စပ်ရှိ၊ နာဂ တောင်တန်းတွင် နေထိုင်ကြသူများဖြစ်သည်။ သီးခြား နေထိုင်သော အုပ်စုလေးများကိုလိုက်၍၊ နာဂအမျိုးစု ပေါင်းများစွာကွဲပြား လျက်ရှိသည်။ လူမျိုးအားဖြင့် တစ်မျိုးတည်း ဖြစ်သော်လည်း၊ ယင်းတို့နေထိုင်ရာဒေသ၏ ပထဝီဝင်အနေအထားကိုလိုက်၍၊ စကားနှင့် ဓလေ့ထုံးစံ များ အနည်းငယ်စီခြားနားကွဲလွဲနေပေသည်။

ထင်ရှားသော နာဂအမျိုးစုများမှာ မြန်မာနိုင်ငံဘက်ရှိ နာဂတောင်တန်းတွင်နေထိုင်ကြသော နောက်ကော် နာဂ၊ ထန်ဂန်နာဂ၊ ဟေမြဲနာဂ၊ ရန်ပန်နာဂ၊ တန်ခူးနာဂ၊ ပါရာ နာဂ၊ ခေါင်ဆိုနာဂ၊ ရာရာနာဂ၊ ရာစာနာဂနှင့်မက်ဝဲ ယားနာဂများ ဖြစ်ကြသည်။ အာသံနယ်ဘက်ရှိ နာဂ တောင်တန်းတွင်မူ၊ အန်ဂါမီနာဂ၊ ကွန်ယက်နာဂ၊ အေအို နာဂ၊ ကာလယိုကန်ဂျူနာဂ၊ လိုတာနာဂ၊ ဆန်တန်နာဂ၊ ဆီမာနာဂစသည်တို့ထင်ရှား၏။ နောက်ကော်နှင့် ထန်ဂန် နာဂတို့သည် နမ်းချာရင်ချောင်းနှင့် ချင်းတွင်းမြစ်ပေါ်ရှိ ဟိန်ဆမ်နှင့် ကောင်းဟိန်ရွာများအနီး၊ တောင်ခြေတစ်ပိုက် တွင် နေထိုင်၍၊ အေးချမ်းဘော်ရွှေသောစိတ်ထားရှိ၏။ နန်းဖွတ်ခါချောင်းအနီးတွင် ဟေမြဲနာဂ၊ ရန်ပန်နာဂ၊ ရာရာ နှင့်ရာစာနာဂများ ရွာတည်၍နေထိုင်ကြသည်။ ဟေမြဲနာ ဂတို့သည် လူ့ခေါင်းကိုဖြတ်၍ ယဇ်နတ်ပူဇော်လေ့ရှိသည်။ ရန်ပန်နာဂတို့ကို နာဂတောင်တန်း၏ အရှေ့မြောက်အ စွန်းဆုံး၌လည်းတွေ့ရသည်။ ယင်းတို့သည် ဝမ်းပိုက်တွင် ကြိမ် ခွေများစွပ်ထားလေ့ရှိ၏။ ဘိန်းကိုစွဲနေကြသဖြင့် တိုက်ရေးခိုက်ရေးတွင် သုံးမရနိုင်တော့ချေ။ ယင်းတို့သည် ရှေးက ကချင်အကြီးအကဲနှစ်ဦး၏ လက်အောက်၌ နှစ် ပေါင်းများစွာ နေခဲ့ရဘူးသည်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ကျေး ကျွန်စံနစ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်သည်တွင်မှ လွတ်မြောက်ခဲ့ ခြင်းဖြစ်၏။ တန်ခူးနာဂ၊ ပါရာနာဂနှင့်ခေါင်ဆိုနာဂတို့ မှာမူ ဆုမွရာနယ်တွင်နေထိုင်ကြသည်။ တန်ခူးနာဂများမှာ ထိုဒေသတွင် လူဦးရေ အများဆုံးဖြစ်၍၊ ရွာ ၁၈ ရွာမျှပင် ရှိသည်။ လီဆိုင်အနီးတွင် ပါရာနာဂရွာ ၃ ရွာ ခန့်ရှိသည်။ လီဆိုင်နှင့် ၁၀ မိုင်အကွာ၌ ယီဒုန်၊ ဒင်ဝရင်းနှင့်ချီရာနာဂ ရွာများရှိသည်။ ဟူးကောင်းတောင်ကြားဒေသနှင့် စန်ပန် ဗွမ်တောင် အရှေ့ဘက် တောင်စောင်းများ၌လည်း နာဂ

နာဂလူမျိုး

လူမျိုးအချို့ကို တွေ့ရသည်။ စာရာမေထိတောင်တဝိုက် တွင် မက်ဝဲ ယားနာဂလူမျိုးများ ရွာတည်၍နေထိုင်၏။ ယင်းတို့အနက်မက်ဝဲယားရွာ ၁ရွာ၊ ထန်ရွာ ၂ရွာ၊ ထန်မုန်ရွာ ၁ ရွာတို့မှာအကြီးဆုံးပင်ဖြစ်၏။ နာဂတောင်တန်း အလယ်ခန့် အာသံနယ်နှင့် နီးကပ်သောအပိုင်းတွင် ပုန် ညိုနာဂ၊ ဇော်လာနာဂ၊ ဇော်ပ လော်နာဂနှင့် ဝီလမ် နာဂများနေထိုင်ကြသည်။ ယင်းတို့သည် အတိုက်အခိုက် ဝါသနာထုံသူများဖြစ်၍၊ အခြားလူမျိုးစုများကပင် ကြောက်ရွံ့ကြရသည်။ ၁၉၂၆ ခုနှစ်တွင် ပုန်ညိုနာဂများ သည် ဟီကွမ်ရွာမှနေ၍၊ ဗြိတိသျှအစိုးရတပ်တစ်တပ်ကို ၅ ရက်ကြာမျှ ခုခံတိုက်ခိုက်သည်။ ယင်းတို့ အရေးနိမ့်ခဲ့ သော်လည်း၊ ပုန်ညိုနောက်ကွန်းဆိုသူ ဦးစီး၍၊ ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန်အစိုးရကို ထပ်မံပုန်ကန်ကြပြန်သည်။ ဇော်လောနောက်ကွန်း ရွာမှ နာဂများသည်လည်း ၁၉၃၈၊ ၁၉၃၉ခုနှစ်များ၌ ရွာအချို့ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်၍ လူ ၁၈၀ကို ခေါင်းဖြတ်သွား၏။ ၁၉၄၁ခုနှစ်လည်း ဇော်လောနှင့် ဇော်ပလောနာဂများသည် လူပေါင်း ၁၅၀ကို ခေါင်းဖြတ် ခဲ့ပြန်သည်။ ဝီလမ်နာဂများသည် အိမ်ခြေငါးရာခန့်ရှိသော ပန်းရှာရွာ၌နေထိုင်သည်။ အခြားရွာများကို ဝင်တိုက်၍၊ ဖမ်းဆီးမိသူများကို ကျွန်အဖြစ်ရောင်း၏။ အာသံနယ်ရှိ တောင်ကုန်းများတွင် အန်ဂါမီနာဂများ ရွာဖွဲ့၍နေကြသည်။ ရွာတည်ပုံမှာ တောင်ကုန်းပေါ်၌ အဆင့်ဆင့် တစ်အိမ်နှင့် တစ်အိမ် တပြည်းတည်းမရှိဘဲ၊ မြင့်၍မြင့်၍တည်ရှိသည်။ ရွာကို လည်ပတ်လိုလျှင်၊ လှေခါးထစ်တက်ရသကဲ့သို့ အ ဆင်ဆင့် တက်သွားရသည်။ အိမ်များပေါ်တွင် ကျွဲနွား တိရစ္ဆာန်ပုံများ၊ ယောကျ်ားမိန်းမတို့၏ ပုံများကို ပန်းပု ထွင်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ သစ်သား အော်လံများ တပ်ထားသောအိမ်ဆိုလျှင် အလှူပွဲကြီးများကို ပေးခဲ့ ကြောင်းကို သိသာနိုင်သည်။ ရပ်ရွာလူကြီးများသည် အစိုးရ အမှုထမ်း ဝတ်သောဝတ်ရုံနီများ ခြုံထားသည်။ ကိုယ် ပေါ်တွင် ရိုးရာအလိုက်၊ ခါး၌ ကြိမ်ခွေနှင့် အနက်ရောင် ပိတ်စငယ်တစ်ခုကို အရှက်လုံရုံမျှ ဝတ်ဆင်ထားခြင်းမျှသာ ရှိ၏။ မိန်းမများမှာ အပြာရောင်အင်္ကျီဝတ်သည်။ မွန်ဂို လူမျိုးနှင့် ဆင်ဆင်တူ၍၊ မျက်နှာဝိုင်းသည်။ မိန်းကလေး များသည် အပျိုဆိုလျှင်၊ ဆံပင်အရှည်မထား၊ ကတုံးနီးပါး ခန့် ရိတ်ထား၏။ အိမ်ထောင်ပြုမှသာလျှင် ဆံပင်အရှည် ခံရ၏။ ယောကျ်ားများ သည်ခြေထောက်နှင့်ခါးတွင် ကြိမ်ကွင်းများ ဆင်ယင်သည်။ နားပေါက်၌ချည်မျှင်စများ သွင်းထားသည်။ ပုတီးကုံးများ၊ ခရုခွံများကို ကျားရော မပါ တပ်မက်စွာဆင်ယင်ကြသည်။ ခိုနိမာနာဂများသည် အန်ဂါမီနာဂများအတွက် အဝတ်အစားအသုံး အဆောင် လက်နက်တန်ဆာများလုပ်၍ ရောင်းသည်။ တစ်ခါ

ကမူ ထိုနာဂများသည် စစ်ရေးတွင်ဗိုလ်ဆွဲခဲ့ကြ၏။ ထို ရွာမှ၅ မိုင်ပတ်လည်ရှိရွာများမှခိုနိမာရွာသို့ အခွန်ဆက် ရသည်။ ကွန်ယက်နာဂလူမျိုးများမှာ ရွာအများအပြား ပင်နေထိုင်ကြရာ ဝက်ချင်းရွာရှိ ကွန်ယက်နာဂများ မှာမူ အင်အားအကြီးဆုံးဖြစ်၍၊ အခြားကွန်ယက်ရွာ ၁၄ ရွာက အခွန်ဆက်ကြေးပေးနေရလေသည်။ ထိုရွာကြီး မှ ကွန်ယက်များသည် အရပ်အမောင်း ကာယဗလအချိုး ကျပြေပြစ်သည်။ ဆံပင်ကို အတိုထားသည်။ နားပေါက်၌ ပန်းပွင့်များ ပန်လှေရှိသည်။ ဝါချည် ဖြင့်အဝတ်ရက်၍ နံငယ်ပိုင်းမျှဝတ်ကြသည်။ ဖျာရက်၍ မြေပြန့်နှင့်ကုန် ကူးသန်းရောင်းဝယ်သည်။ မြေပြန့်နှင့် အဆက် အသွယ်မရှိ သော အခြားကွန်ယက်များမှာမူ အဝတ်အစားဟူ၍ လုံးဝ မဝတ်ချေ။ ခါးတွင်ကြိမ်ခွေမျှသာ ပတ်ထားသည်။ ရှိအခွန်ရွာရှိ ကွန်ယက်များသည် ဝက်ချင်းရွာမှကွန်ယက် များနှင့်မတူချေ။ ယောကျ်ားများသည် မျက်နှာတွင်း ပါးရဲထိုးသည်။ ဆံရှည်ခြင်းကို ဂုဏ်ယူသည်။ ဆံပင်ကို နောက်တွဲထိုးလေ့ရှိသည်။ မိန်းမများမှာ လက်တဝါးခန့် အဝတ်စငယ်ကိုသာ ဝတ်ကြသည်။ အိုတင်ရွာမှ ကွန်ယက် များမှာမူ ၁၅ နှစ်မှ ၁၆ နှစ် အရွယ်ထိဘာမျှမဝတ်ဘဲ၊ ထိုအရွယ်မှကျော်လွန်သော် လက်တစ်ဝါးခန့်သာဝတ်၍ အရွယ်ရောက်ကြောင်းကိုဖော်ပြသည်။ မိန်းကလေးများကို မိဘရင်များက လက်မထပ်စေလိုသေးကြောင်းကို ခဲနား ဆွဲဝတ်ထားပါက သိသာနိုင်သည်။ လက်ထပ်ရန်သဘော တူပါက ကြေးနားဆွဲဆင်ပေးသည်။ အိမ်ထောင်ပြုရာ၌ အမျိုးစုတူချင်း လက်မထပ်ရချေ။ တစ်ဗလနှင့်ကန်ချင်ရွာ တို့မှ ကွန်ယက်များမှာမူအမေရိကန်တို့၏ သာသနာပြုလုပ် ငန်းကြောင့် ယခုအခါ ဗက်ပတစ် ခရစ်ယန်သာသနာဂိုဏ်း ဝင်များ ဖြစ်နေကြလေပြီ။ ကွန်ယက်ဒေသ၏တောင်ဘက် ရှိ အေအိုနာဂများအနက် ချန်တိုဂေါ၊ လုန်မီစာ၊ မွန်ဆန် ယင်မတီ စသည့်ရွာများရှိအေအိုနာဂများသည်လည်း ဗက်ပတစ်ခရစ်ယန်ဂိုဏ်းဝင်ဖြစ်လာကြပြီးလျှင်၊ သမရိုးကျ ဝတ်စားဆင်ယင် နေထိုင်ပြုမူပုံကိုပင် စွန့်ပစ်နေကြ သည်ကို တွေ့ရသည်။ ကလယိုကန်ဂျူနာဂများမှာမူ နေ့ ကလက်ရွာ၊ ယင်ပန်ရွာတို့တွင်နေထိုင်ကြ၏။ ပတ်ကျိုင် တောင်အနောက်ဘက်တောင်စောင်းများ၌လည်း နေထိုင် ကြသည်ဟု သိရသည်။ ယင်းတို့၏ ရုပ်ရည်မှာ မွန်ဂိုလူ မျိုးနှင့်ပို၍တူသည်။ ဦးခေါင်းလုံးသည်။ အလွန်ဆိုးသွမ်း၍ အတိုက်အခိုက်ဝါသနာကြူးသည်။ ကျွန်ကုန်ကူး၍ စီးပွားရှာကြသည်။ နေ့ကလက်ဒေသတဝိုက်၌ မဲနယ် ပင်များပေါက်ရောက်သဖြင့်၊ အဝတ်များကို အပြာရောင် ဆိုး၍ ဝတ်ကြသည်။ ချန်းနာဂများသည် ကလယိုကန် ဂျူတို့နှင့် ရန်ဘက်ဖြစ်၍၊ အမြဲလိုလိုပင်တိုက်ခိုက်နေ

www.foreverspace.com.mm

တိုင်းရင်းသားဝတ်စုံ ဆင်ယင်ထားသည့် နာဂလူလင်ပျိုများ

ကြသည်။ ချန်တန်ရွာ၊ ယင်ပန်ရွာတို့၌ နေထိုင်ကြ၏။ ယင်စွန်ဂါရွာမှ နာဂများသည် ချန်းနာဂနှင့် ဆင်ဆင်တူ၏။ နာဂတောင်တန်းရှိ ဟဲလီ ဖုန်တောင်၌ ဆီမာနာဂ၊ ဆန်တန်နာဂ၊ ရန်ဂမာနာဂ၊ ဟိုလုန်ဂါ နာဂများနေထိုင်ကြသည်။ ဆီမာနာဂတို့သည် တိုက်ခိုက်ရေးလိုလားသူများဖြစ်ကြသည်။ ဆန်တန်နာဂများမှာမူ ဆီမာနာဂတို့တိုက်ထုတ်သဖြင့်၊ ဆန်တန်ရွာ၌လာရောက်အခြေစိုက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဒေသ၌ အေအိုနာဂတို့နှင့် ဝတ်စားခလေ့ဆင်တူသော နာဂများလည်းရှိသည်။ ဟိုလုန်နာဂများမှာ ခြားနာဂများထက် အလုပ်အကိုင် ခဲယဉ်းပြိုင်စွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြရသည်။

နာဂတစ်မျိုးလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင်၊ ရုပ်ရည်မှာ မြန်မာနှင့် အလွန်တူ၏။ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် တောင့်တင်း၍၊ အရပ်မြင့်၏။ မိန်းမများသည် လည်း ယောက်ျားများကဲ့သို့ပင် ကာယဗလအချိုးကျပြေပြစ် သည့် ယောက်ျားများကဲ့သို့ပင် သန်မာထွားကြိုင်းသည်။ နာဂတို့၏ အလုပ်အကိုင်မှာ မိုးအခါတွင်တောင်ယာစိုက်ပျိုး၏။ တောင်ယာရိတ်သိမ်းပြီးသည့်အချိန်တွင် အိမ်မိုးရန် အိမ်ပြင်ရန်အတွက် သစ်ဝါးခုတ်ရ၏။ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းမှာ ရေနွင့်ထင်းသယ်ယူရခြင်းဖြစ်သည်။ နာဂတို့၏အိမ်မှာ တဲတန်းရှည်မြေစိုက်အမိုးကုပ်ကုပ်နှင့်ဒိုးယိုဝံခါးပေါက် ဖောက်ထားသည်။ အိမ်အမိုးကိုထန်းလက်၊ အုန်းလက်စသည်ကဲ့သို့သော အလက်များနှင့်မိုးသည်။ အချို့ဒေသများ၌ ကျောက်ပြားနှင့် အိမ်အမိုးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ တဲ၏အလည်တစ်နေရာတွင်မြေကြီးများကို ဘောင်ခေတ်၍ထည့်ထားပြီးလျှင် မီးဖို

၃-၄ ဖိုမျှ ပြုလုပ်၍ မီးအမြဲထည့်ထား၏။ အိပ်ရာအတွက် ခုတင်သဖွယ် အိပ်စင်မြင့်မြင့်လုပ်၍၊ အောက်မှမီးဖိုထားသည်။ အိပ်စင်တစ်ခုလျှင် မီးဖိုတစ်ခုရှိမြဲဖြစ်၏။ များသောအားဖြင့် တဲများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မျက်နှာချင်းဆိုင် ဆောက်လေ့ရှိသည်။

ရွာများမှာ ရေတံခွန်များ၊ မြစ်ချောင်းများနှင့် ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် တည်ရှိလေ့ရှိ၏။ ရွာတိုင်းတွင် အတိုင်ပင်ခံဇရပ်ဟု ဆိုနိုင်သော ယောက်ျားဆောင်များနှင့် ချစ်ဂေဟာများထားရှိလေသည်။ အတိုင်ပင်ခံဇရပ်များမှာ အမျိုးသားအုပ်စုအလိုက် သီးခြားဆောက်လေ့ရှိသည်။ တစ်ဆောင်နှင့်တစ်ဆောင် ဂုဏ်ပြိုင်လေ့ရှိ၏။ ထိုဇရပ်များတွင် ယောက်ျားများစုဝေး၍၊ ရပ်မှုရွာမှုကိစ္စအရပ်ရပ်ကို နံနက်တိုင်းဆွေးနွေးလေ့ရှိကြသည်။ ထိုနောက်မှလယ်ကွင်းသို့ ဆင်းကြသည်။ ဇရပ်တွင် ကုလားတက်သဖွယ် သစ်သားကိုထွင်း၍ လုပ်ထားသောစည်ကြီးများရှိ၏။ အဝအကျယ်မှာ ၁၂ လက်မမှ ၁၈လက်မခန့်အထိရှိ၍၊ ကျည်ပွေသဖွယ် တုတ်တံနှင့် ထုနှက်ရသည်။ ရန်သူလာလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဝမ်းသာသောအထိမ်းအမှတ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ စည်ကိုထုနှက်ကြသည်။ အရှိန်ယူ၍ထွင်းလုပ်ရသည်ဖြစ်၍၊ ရွာမီးလောင်ရာတွင်၊ ယင်းစည်ကို မီးထဲမပါစေရန် မီးလွတ်မည့် နေရာ၌ ထားလေ့ရှိသည်။ ဇရပ်နှင့်မနီးမဝေး သစ်ပင်ပေါ်တွင် လင့်စင်တစ်ခုထားရှိ၍၊ ကင်းစောင့်ချထားလေ့ရှိသည်။ ရွာပတ်လည်၌လည်း ကင်းတဲများထားသည်။ ရန်သူလာမည်ဟု သတင်းရထားလျှင်၊ ကင်းစောင့် ချထားလေ့ရှိ၏။ ချစ်ဂေဟာများမှာမူ လူနှစ် ယောက်နေသာရုံ အခန်းငယ်

လေးမျိုးပွဲထားသည်။ တဲအလယ်ရှိ မီးဖိုမှအလင်း ရောင်သာရှိ၍၊ အခြားအလင်းရောင်မရှိ၊ မှောင်မဲလျက်ရှိ၏။ ညနေစောင်းသည်နှင့်တပြိုင်နက်၊ နာဂသမီးရိုးစားများအလျှို အလျှိုနှင့် လာရောက်၍၊ ချစ်တင်းနှောကြသည်။ အချို့ တဲများမှာ မြေအောက်တွင် တွင်းတူး၍ ဆောက်ထားသည်။ အချို့မှာ ရွာနှင့်မလှမ်းမကမ်းရှိ၊ စပါးကျိုများသို့ သွား ရောက်၍ ချိန်းတွေ့ကြသည်။

နာဂတို့သည် စပါးစပျိုးသောအခါတွင် ရွာတည်ထောင် သူအကြီးအကဲ၏အဆက်အနွယ်တစ်ဦးက ဦးဆောင်၍၊ ဆုတောင်းပြီးမှ စပါးစေ့များကိုကြို၏။ ထိုနောက်မှ ရွာ သူရွာသားများကပျိုးကြိုရ၏။ စပါးစိုက်သည့်လယ်မှာပင် ပိန်းဥပင်များကို ရောနှောစိုက်ပျိုးသည်။ ပိန်းဥမှာနာဂတို့၏ မူလသမရိုးကျအစာ ဖြစ်သော်လည်း၊ ပိန်းဥကိုစိုက်ခြင်း သည် ယောကျ်ားများအဘို့ ဂုဏ်ငယ်သည်ဟုယူဆကြသ ဖြင့်၊ မိန်းမများကပင်စိုက်ရသည်။ တူးရသည်။ သယ်သူရ သည်။ စပါးပင်များပေါက်လာသော် ပေါင်းသင်ရ နတ်ရ သည်မှာလည်း၊ နာဂတို့အတွက် ဒုက္ခတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ စပါးအတွက် ကောင်းရန်နှင့် ပျိုးအောင်ရန် ပေါင်းမြက်များ ကို မပြတ်နုတ်ပေးရသည်။ အချို့လယ်များ၌ လူငှား၍ပင် နုတ်ရသည်။ အချို့လယ်၌မူ မိန်းကလေးများနှင့် ယောကျ်ား လေးများပူးပေါင်း၍၊ မိမိတို့လယ်များကို တစ်လှည့်စီ ပေါင်းနုတ်ကြသည်။ ပေါင်းနုတ်ချိန်ပြီးမြောက်သော်၊ လယ် တဲများ၌အကျွေးအမွေး လှိုင်နေတော့၏။ မိမိလယ်ကို ကူညီပေးသောသူအား၊ မိန်းကလေးဖြစ်စေကာမူ၊ ဆန် အရက်ကိုသတိလစ်လုမတတ်ဖြစ်အောင် အဝတိုက်၍ ကျေးဇူးဆပ်ကြလေသည်။ ရွာတဲ၌လည်း အထူးဧည့်ခံ ကျွေးမွေးပွဲများလုပ်သည်။ လပြည့်နေ့ ကျရောက်သည့်အခါ ၌လည်း ပျော်ပွဲများကျင်းပသည်။ စပါးရိတ်သိမ်းချိန် ၌လည်း ထိုနည်းတူပင် ကျင်းပကြသည်။ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပနေစဉ်အတွင်း မည်သူ့ကိုမျှ ရွာထဲသို့ အဝင်မခံ၊ ရွာလုံးကျွတ်လည်း အလုပ်မလုပ်ဘဲ သောက်စားကခုန် ကြလေ့ရှိသည်။

ထိုပွဲများအပြင်၊ အလှူပေးပွဲဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းမှာတစ်ဦးချင်းက ပြုလုပ်သောပွဲဖြစ်သည်။ နာဂတစ်ဦး တစ်ယောက်သည် လူဂုဏ်တန်ကြေးရည်တက် ဖြစ်လာလို ပါက ဤကဲ့သို့အလှူပေးရသည်။ ရှေးဦးစွာကျောက်တုံး ဆွဲပွဲကို ကျင်းပရ၏။ အလှူရက်မတိုင်မီ အလှူရှင်သည် ကျောက်တုံး ၂တုံးကို ကြိုတင်ရှာဖွေထားရ၏။ အလှူနေ့ တွင် နံနက်မိုးလင်းသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ နာဂယောကျ်ား များသည် အိမ်ရှေ့သို့ထွက်၍အစွမ်းကုန် ဖီးလိမ်းပြင်ဆင် ကြသည်။ ယောကျ်ားများမှာ ပိုမိုသက်ဆိုင်သော နေ့ဖြစ်သဖြင့်၊ မိန်းမများမှာ သင့်ရုံသာပြင်ဆင်၏။ ပြီးလျှင်

အလှူရှင်အိမ်သို့ အစုလိုက်သွားကြသည်။ ရှေးဦးစွာ နွား ၂ ကောင်ကိုသတ်၍၊ အမဲဖျက်ပြီးလျှင်၊ ဝေငှပေးသည်။ အလှူရှင်မှာ ပေါင် ၁ ချောင်းကိုရသည်။ ၁၄ ရက်လုံး လုံးထိုပေါင်သားကိုသာစားရမည်ဖြစ်၏။ ထိုနောက် ရွာမှ နတ်ဝင်သည်ကိုပင့်ခေါ်၍၊ ငှက်ပျောရွက် ခွက်နှင့် ထည့် ထားသော ဆန်အရက်ကိုတိုက်သည်။ နတ်ဝင်သည်က 'သင့်ကောက်စပါးများ၊ ပေါများစေသောဝံ၊ အရက်များ လည်း မကုန်ခန်းနိုင်အောင်ပေါများစေသောဝံ၊ ဘေးအပေါင်း မှ လည်းကင်းလွတ် ချမ်းသာစေသောဝံ' ဟု ဆုမွန်ကောင်း တောင်း၏။ ထိုနောက် ကျွဲနွားများကို ထပ်၍သတ်ဖြတ် ဝေငှပြန်သည်။ နေအတော်မြင့်လျှင် အလှူရှင်မောင်နှံစုံ ခေါင်းဆောင်၍ ယောကျ်ား ၃၀-၄၀ ခန့်သည်တောင် ရိုးပေါ်ရှိ တောအုပ်သို့ဝင်ကြသည်။ တောထဲ၌ကြိုတင် ရှာဖွေထားသော ကျောက်တုံးနှစ်တုံးကို ကြိမ်ကြိုးခွေများနှင့် ရစ်ပတ်ချိနှောင်လျက်၊ သစ်သားစွပ်ဖားပေါ်သို့တင်၍ ဆွဲယူ ကြသည်။ လမ်းပန်းမပြေပြစ်သည့် နေရာများ၌ ညာသံပေး ၍၊ ဟီးတိုက်ဆွဲကြသည်။ နေအတော်စောင်းမှပင် လယ် ကွင်းများဆီသို့ သွားသောလမ်းအနီးသို့ ရောက်လာကြ၏။ ထိုနေရာတစ်ဝိုက်တွင် အခြားအလှူရှင်များပစ်ချထားသော ကျောက်တုံးကြီးများရှိသည်။ အလှူရှင်သည်ကြိုတင် တူး ဖောက်ထားသော တွင်း ၂တွင်းထဲသို့ သယ်ယူလာသော ကျောက်တုံးနှစ်တုံးကို ပစ်ချစေသည်။ ထိုနောက် အလှူရှင် က ကျောက်တုံးကြီးပေါ်သို့၊ သူ၏ဇနီးက ကျောက်တုံးငယ် ပေါ်သို့အသီးသီး အရက်အနည်းငယ်စီလောင်းချ၏။ ထို့ပြင် ယဇ်ပူဇော်သောနွား၏သွေးဖြင့် မျက်နှာကို သုတ် လိမ်းကြပြီးနောက် 'ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆန်ရေစပါး စားသုံး မကုန်အောင် ပေါများပါစေသောဝံ' ဟုနှစ်ဦးလုံး ဆု တောင်းကြသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကျောက်တုံးဆွဲ အခမ်းအနား ပြီးလတ်သော်၊ ပျော်ရွှင်စွာအသံဟစ်ကြားတော့၏။ လူအုပ် ကြီးလည်း လုံ့များစားမတိုများကို လေထဲတွင်ပစ်လွှင့် ကစား၍၊ ကခုန်သီဆိုလျက်၊ ရွာသို့ပြန်လာလေသည်။ ထိုည၌တွင် ညဉ့်လုံးပေါက် သောက်စားပျော်ပါးကြ၏။ ရက်များမကြာမီ အလှူရှင်၏အိမ်မြင့်မို၌ သစ်သားအော် လံသဖွယ် အချွန်နှစ်ခုကို တပ်ဆင်လိုက်သည်။ ထိုအရာ ကိုကြည့်ခြင်းဖြင့်အိမ်ရှင်သည် အလှူပွဲကြီးပေးခဲ့ကြောင်း ကို သိသာနိုင်၏။ ထိုအရာနှင့် ကျောက်တုံးများသည် အလှူရှင်အား လူဂုဏ်တန်ကြေးရည်တက်ဖြစ်ကြောင်း ကိုဖော်ပြကြ၏။ ပို၍ဂုဏ်တက်လိုပါက ဤနည်းနှင့်နှင့် အလှူပေး၍၊ ကျောက်တုံးများကို ၂ တုံးမှ ၈ တုံးဝဝတုံး အထိဆက်၍စိုက်ထူနိုင်၏။ သို့သော် အကုန်အကျများ လွန်းသဖြင့်၊ ဆုံးခန်းတိုင်ပြုလုပ်နိုင် သူရှား၏။ အလှူရှင် သေလွန်သောအခါ၊ သူ၏ဝိညာဉ် တစ်တံတဒေသသည်

နာဂအမျိုးသမီးတို့သည် အားလပ်ချိန်တွင် ယက်ကန်းရက်ကြသည်။

ကျောက်တုံး၌နေသည်ဟုယူဆကြ၏။ အချို့နာဂရွာများ၌ ကျောက်တုံးအစား၊ ကျောက်ပြားများကို စက်ဝိုင်းသဏ္ဍာန်ဝိုင်း၍ စီထား၏။

နာဂလူမျိုးများသည် သင်းချိုင်းဂူများကို ရွာထဲ၌လည်းကောင်း၊ ရွာလမ်းနံဘေး၌လည်းကောင်းတည်ထားကြသည်။ ဂူပေါ်တွင်တင်ထားသော ကျောက်တုံးကြီးများကိုကြည့်ရှုပါက၊ ထိုသူအသက်ရှင်စဉ်က ခေါင်းဖြတ်ခဲ့သမျှကို သိရှိနိုင်၍ ကျောက်တုံးငယ်များမှာမူ သူ၏ချစ်သူများကိုဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်၏။ အချို့ရွာများ၌ကျောက်တုံးငယ် ၆၀ခန့်ပင်တွေ့ရ၏။

နာဂလူမျိုးများ ကိုင်ဆောင် သော လက်နက်မှာ လှံ၊ တုတ်ရှည်ထိပ်တွင် ဓားမတို့ သဖွယ်တပ်ထားသောအရာနှင့် လေးမြားတို့ဖြစ်၏။ လှံတံ၌ ဆိတ်မွှေးများကို အရောင်စုံဆေးဆိုး၍တပ်ထား၏။ လှံသွားတွင် အဆိပ်လူးလေ့ရှိ၏။ ပေ ၃၅ မှ ၄၀ အတွင်း လက်မှန်းတည့်အောင်ပစ်နိုင်၏။ မြားတံများ၌လည်း အဆိပ်လူးလေ့ရှိ၏။ နာဂတို့သုံးသော အဆိပ်မှာ သစ်ပင် များမှရသော အဆိပ်နှင့် မြွေအဆိပ်များကို ရောနှောထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၂၇ခုခန့်က ဗြိတိသျှတို့သည် ထိုအဆိပ်ကို ဓာတ်ခွဲကြည့်စေခဲ့ရာ၊ အဆိပ်ပေါင်းစုံပါဝင်ကြောင်းသိခဲ့ရသည်။ မြားဆိပ်သင့်လျှင်၊ ချက်ချင်းပင် ထိုအဆိပ်သင့် သောနေရာကိုလှီးထုတ်မှသာ၊ အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်နိုင်ဘွယ် ရာရှိသည်ဟုဆို၏။ ကူကီစပ် နာဂများနှင့် အခြားနာဂများသည် ဝါးဘိုးငြောင့်များကိုမြေတွင်စိုက်၍၊ ရန်သူကိုအနှောက်အယှက်ပြုကြသည်။

ကျောက်ခဲများ၊ ကျောက်တုံးများကိုလည်း၊ တောင်ကုန်းထိပ်တွင် စုပုံ၍ ကြိမ်ကြီးနှင့်တွဲချထားသည်။ ကြီးကိုဖြတ်လိုက်လျှင်၊ ကျောက်တုံးများသည် အောက်ရှိလူသွားလမ်းပေါ်သို့ ကျလာအောင် လုပ်ထားခြင်းဖြစ်၏။ နာဂရွာတစ်ရွာသို့သွားလိုပါက၊ လမ်းတွင်ဆူးများနှင့် လှံတစ်ချောင်း ချထားသည်ကိုတွေ့လျှင် ထိုရွာသည်လူစိမ်းများကို လာခွင့်ပြုမည်မဟုတ်ကြောင်းဖော်ပြခြင်းဖြစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ရွာအကြီးအကဲအား မိတ်ဆက်ဆောင် ပေးပို့ပါက ထိုလက်ဆောင်နှင့်အတူ ဆူးငြောင့်တစ်ခုကို ပြန်ပို့လာလျှင်၊ မိတ်ဆက်ခြင်းကိုလက်မခံကြောင်းသိရ၏။ အကယ်၍လှံတစ်ချောင်းဖြစ်စေ၊ တုံးနေသောဆူးတစ်ခုကိုဖြစ်စေ၊ ပြန်ပေးပါက မိတ်ဆက်ခြင်းကိုလက်ခံကြောင်းသိရ၏။ လက်နက်ချသောအခါ ဆူးအချွန်တုံး ၁ ခု၊ တိုက်ပွဲဆောင်းခမောက်၊ ကျွဲသားရေ နွားသားရေနှင့်လုပ်သော ဒိုင်းနှင့်လှံ ၁ ချောင်းကိုပေးလေ့ရှိ၏။

နာဂတို့စစ်တိုက်နည်းမှာ ညဉ့်ဘက်တွင် ရွာ ၁ ရွာကိုဝိုင်းထားပြီး နံနက်လင်းသည်နှင့် ရုတ်တရက် ဝင်တိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ အုပ်စုတစ်စုကရွာထဲသို့ဝင်၍၊ မြင်မြင်သမျှကို ခေါင်းဖြတ်တိုက်ခိုက်၏။ အခြားအုပ်စုက ရွာနှင့်မလှမ်းမကမ်းရှိ စပါးကျီးများကို မီးတင်ရှို့၏။ ရုတ်ရုတ်သံသံဖြစ်နေဆဲတွင် ရွာထဲသို့ဝင်တိုက်သောသူများ ထွက်ပြေးလေတော့၏။ အကယ်၍ ရွာပတ်လည် ဆူးများချထားပါက၊ ရွာအပြင်ချောင်းနံဘေး တောခြံများ၌ ပုန်းအောင်းနေပြီးလျှင်၊

နံနက်လင်းသောအခါ၊ ရေခဲလှသော မိန်းမများကို ဆီး၍ တိုက်ခိုက်ခေါင်းဖြတ်ယူလေသည်။ အချို့လွတ်ထွက်သွား ယာယုများရွာကိုပြန်၍၊ သတင်းပို့လျှင်၊ တပ်ခေါက်၍ပြန် လေတော့သည်။ ခေါင်းဖြတ်ခြင်းမှာ ဤသို့ခေါင်းဖြတ် ခြင်းအားဖြင့်၊ မှော်အတတ်ကိုရရှိနိုင်သည်ဟုယူဆကြသော ကြောင့်ဖြစ်၏။ အချို့ခေါင်းအရနည်းလျှင်၊ ခေါင်းတလုံး တည်းကိုပင် ဝေခြမ်းယူကြရ၏။ ခေါင်းများများဖြတ်နိုင်သူ သည် လူရည်ချွန် ဖြစ်တော့၏။ ထိုသူ၏ အိမ်ပေါက်ဝ၌ ခေါင်းများကို ကြိမ်ကြိုးနှင့်ချိလျက်၊ ဆွဲချိပ်ထားသည်ကို တွေ့နိုင်၏။

နာစစ်ဆပ်ပင် ။ ။ ‘အမာရစ်လစ်’ မျိုးရင်းတွင် ပါဝင် သောပန်းမျိုးစုကြီးကို နာစစ်ဆပ်ဟူ၍ခေါ်သည်။ နာစစ် ဆပ်ဟူသောအမည်မှာ ဂရိထုံးဟောင်းပုံ ပြင်တွင်ပါရှိသော နာစစ်ဆပ်အမည်ရှိ လူလင်ပျိုကိုအစွဲပြု၍ခေါ်သော အမည်ဖြစ်၏။ နာစစ်ဆပ်ပင်သည် အာရှတိုက်နှင့် ဥရောပ တိုက်တို့တွင် ပေါက်ရောက်သည်။ နာစစ်ဆပ် ပန်းမှာ ရွှေဝါရောင်၊ အဖြူရောင်စသည်ဖြင့် အရောင်အမျိုးမျိုးရှိ သည်။ အချို့ပန်းများသည် ရနံ့အလွန်သင်း၍၊ အချို့ပန်းများ မှာ ရနံ့အလျင်းမရှိကြချေ။ ဒက်ဖိုဒီးပန်းသည် နာစစ်ဆပ် ပန်းမျိုးတွင် ပါဝင်သည်။

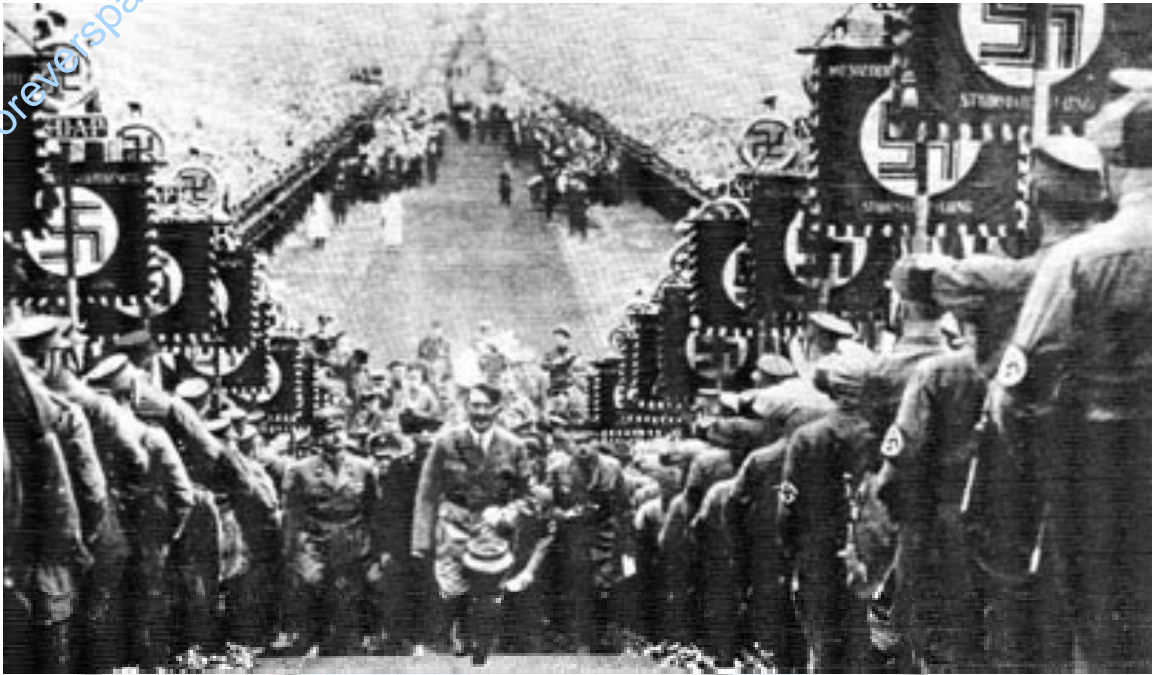
နာစစ်ဆပ်မျိုးအားလုံး၌ သေးသွယ်ရှည်လျားသော

အရွက်များရှိကြသည်။ မျိုးယူရာ၌ပန်းဥကိုယူရ၏။ ပန်း ဥများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခုသုံးပေခန့်ခြား၍စိုက်ရသည်။ ပန်း ဥများပေါ်တွင် အတော်အသင့်ကောင်းမွန်သော မြေဆီ လွှာကို လေးလက်မခန့် ဖုံးထားရသည်။ ထိုမြေဆီလွှာ များမှာ ရေစီးလွယ်ကူရပေမည်။ ရနံ့အလွန်သင်းသော နာစစ်ဆပ်ပန်းဖြူမျိုးကို ကျောက်ခဲကလေးများ ထည့်ထား သောခွက်တွင် ရေလောင်း၍ စိုက်ပျိုးတတ်ကြ၏။ အမြစ် ကောင်းကောင်းထွက်သည့်တိုင်အောင် အေးသောနေရာ တွင်ထားပြီးနောက်၊ နေရောင်လာသောပြတင်းပေါက်၌ ချ ထားရသည်။ နာစစ်ဆပ်ပန်းအမျိုးမျိုးကိုဖန်မိုးဖန်ကာ အိမ်များတွင်လည်း အများအပြား စိုက်ပျိုးတတ် ကြသည်။ နာစစ်ဆပ်ပန်းများကို ပြင်ပ၌စိုက်ပျိုးလျှင်၊ တစ်နှစ် ထက် တစ်နှစ် များပြားလာကြသည်။ အရိုင်းလိုက်ပေါက်နေ သော ဤနာစစ်ဆပ်ပန်းများသည်လည်း တစ်မျိုးကြည့်၍ ကောင်းပေသည်။

နာဇီ ။ ။ နာဇီဟူသော ဝေါဟာရသည် ဂျာမန်စကား အတိုကောက် နတ်ဆီကို မြန်မာလိုအသံလှယ်၍ ခေါ်ဝေါ် သော အမည်ဖြစ်သည်။ နတ်ဆီမှာ ဂျာမန်ဘာသာဖြင့် အသံထွက်အမှန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ မြန်မာတို့က အင်္ဂလိပ် ဘာသာမှတစ်ဆင့် ယူလိုက်သောအခါ၊ နာဇီဟူသောစကား သည် အများသုံးစကားဖြစ်လာသည်။ နတ်ဆီမှာ

နာစစ်ဆပ်ပန်းသည် မျိုးတူ ဒက်ဖိုဒီးပန်းကဲ့သို့ပင် ဆောင်းရာသီဒဏ်ကို ကောင်းစွာခံနိုင်သော ပန်းမျိုးဖြစ်သည်။

နာဇီပါတီကို တည်ထောင်သူ ဟစ်တလာသည် အမျိုးသားရေးဝါဒဖြင့် ဤသို့လှုံ့ဆော်စည်းရုံးခဲ့သည်။

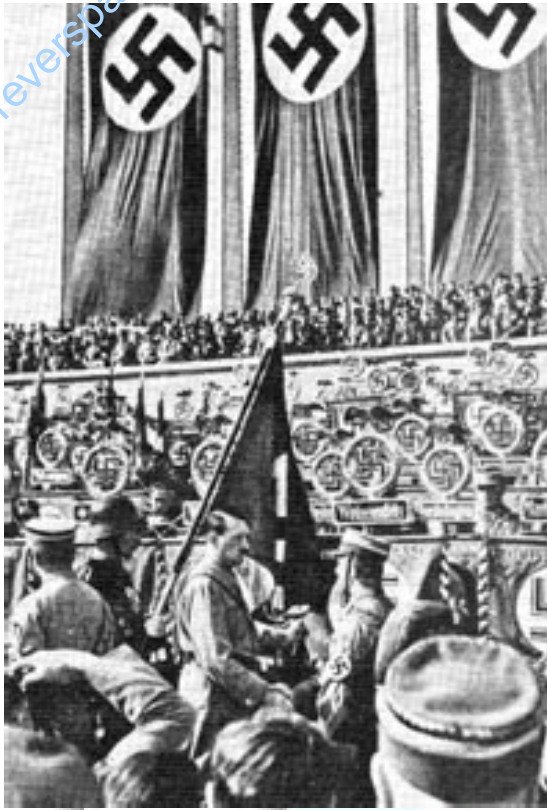
‘ဂျာမန်လူမျိုး နေရှင်နယ်ဆိုရှယ်လစ် အလုပ်သမားပါတီ’ ဟူသော ဂျာမန်စကား အတိုကောက်ဖြစ်သည်။

အဲဒေါ့ဟစ်တလာသည် ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် နာဇီပါတီကို တည်ထောင်သည်။(ဟစ်တလာအဲဒေါ့-ရှူ။) နာဇီပါတီကို အမျိုးသားဆိုရှယ်လစ်ပါတီဟုသမုတ်ခဲ့သော်လည်း၊ ပါတီ၏လမ်းစဉ်မှာ ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်မဟုတ်ချေ။ ၁၉၂၀ပြည့် ဖေဖော်ဝါရီ ၂၄ရက်နေ့တွင်ထုတ် ပြန်သောပါတီကျေညာ စာတမ်းအရ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း ကြီးများ၌ အလုပ်သမားတို့က အမြတ်ခွဲဝေခံစားခွင့်ရရှိရေး၊ သက်ကြီးအလုပ်သမားတို့၏ အခြေအနေတိုးတက်ရေး၊ အခြေအနေကောင်းသော လူလတ်တန်းစားဖန်တီးရေး၊ မြေယာပြုပြင်ရေး၊ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး စသည့်အချက် များပါဝင်သော်လည်း၊ ကားလမတ်ချမှတ်ခဲ့သော ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ချေမှုန်းတိုက်ဖျက်ရန် ရည်သန်ပေသည်။ (မတ်ကားလ။ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ-ရှူ။)ထိုပြင် နာဇီပါတီ၏ရည်မှန်းချက်တစ်ရပ်မှာ ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ စစ်အင်အားကို ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးစေ၍၊ ကမ္ဘာကို ဂျာမန်လူမျိုးတို့ကသာ လျှင် လွှမ်းမိုးရန်ဖြစ်သည်။ အတိုက်အခံပါတီဟူ၍ မရှိစေရဘဲ၊ နိုင်ငံရေးအာဏာကိုပါတီခေါင်းဆောင်တို့၏လက်၌သာထားရှိပြီးလျှင်၊ တစ်နိုင်ငံလုံးကိုအာဏာစက်ဖြင့်သာ အုပ်ချုပ်သောစံနစ်ကို နာဇီပါတီကအားပေးအားမြှောက်ပြုလေသည်။ ထိုပြင် အလွန်အယူသည်းသော

မျိုးချစ်ဝါဒကိုလက်ခံ၍၊ မြောက်ပိုင်းဥရောပလူမျိုးများ ဖြစ်သော အာရိယန်လူမျိုးတို့သည်သာလျှင်အခြားသော လူမျိုးတို့ထက် သာလွန်သည်၊ မြင့်မြတ်သည်ဟူ၍ အယူရှိသည်။ နာဇီဝါဒသည် စင်စစ်အားဖြင့် ၁၉၃၀ပြည့်နှစ်တိုက်၌ ထွန်းကားလာသောဖက်ဆစ်ဝါဒ၏ အဆွယ်အပွားဖြစ်လေသည်။ (ဖက်ဆစ်ဝါဒ-ရှူ။)

၁၉၂၀ပြည့်နှစ် ပါတီကျေညာစာတမ်းအရ ဂျာမန်လူမျိုးတို့ကို တဘက်သတ်ချုပ်ချယ်သည်ဟုဆိုသော ဗာဆေးစာချုပ်ကို နာဇီတို့က ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးကြသည်။ ထိုပြင် ယဟူဒီလူမျိုးတို့၏ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင် ချုပ်ချယ်ရုံမျှမကသေး၊ ဂျာမနီနိုင်ငံသားအဖြစ်ကိုပင် မပေးအပ်သင့်ဟု ယူဆသဖြင့် ကမ္ဘာကျော်သိပ္ပံပညာရှင်အိုင်စတိုင်းသည် ဂျာမနီနိုင်ငံမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ရသည်။ (အိုင်စတိုင်းအဲလဗတ်-ရှူ။)ပြင်းထန်သောဂျာမန်အမျိုးသားရေးဝါဒသည် ဂျာမန်လူမျိုးတို့ကသဘောကျနှစ်သက်လေရာ၊ နာဇီဝါဒသည် တဖြည်းဖြည်းနှင့်ထွန်းကားလာလေသည်။ စက်မှုလက်မှုလုပ်လုပ်ငန်းရှင်များကလည်း၊ ဆိုရှယ်လစ်နှင့်ကွန်မြူနစ်ဝါဒတို့ကို တိုက်ဖျက်ခြင်း၌ သဘောကြိုက်ညီကြလေရာ၊ နာဇီပါတီကိုအားပေးကြသည်။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို အလုပ်ရှင်တို့ကခုခံတိုက်ဖျက်နိုင်ရန် ရည်သန်၍လည်း၊ နာဇီပါတီကိုထောက်ခံကြသည်။ ထိုကြောင့် ၁၉၃၂ခုတွင် ဂျာမန်ရိုက်စတတ်ခေါ်ပါလီမန်၌ နာဇီ

www.foreverspace.com.mm

နာဇီအလံကို ဟစ်တလာ အမွမ်းတင်နေစဉ်

ပါတီ ဝင်ပေါင်း ၁၉၆ ဦးတို့သည်အမတ်ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုဦးရေသည်စင်စစ်အားဖြင့် လူနည်းစုမျှသာဖြစ်သည်။ သို့သော် လူများစုထဲတွင် သဘော ကွဲလွဲမှုများရှိသဖြင့်၊ ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဇန္နဝါရီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် နာဇီပါတီခေါင်းဆောင် ဟစ်တလာသည် ချန်ဆလားခေါ် ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်လာလေသည်။ ၁၉၃၃ခု မတ် ၂၃ရက်နေ့တွင် ဂျာမန်ပါလီမန်၌ အာဏာရှင်အစိုးရဖွဲ့စည်းသည့် ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်လေသည်။ ၁၉၃၄ခု ဇွန် ၃၀ရက်နေ့တွင် နာဇီတို့သည် ယင်းတို့၏အတိုက်အခံများကိုဖယ် ရှားသုတ်သင်ခဲ့လေသည်။ ၁၉၃၉ ခုတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကိုမကျေညာမီ၊ နာဇီပါတီသည် အစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြားရေးပေါ်လစီပါဒကိုလည်းကောင်း၊ ပညာရေးနှင့် ဘာသာရေးကိုလည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လွှမ်းမိုးလာခဲ့ရာ၊ ဟစ်တလာ၏အာဏာရှင်စံနစ် တည်မြဲစေရန်အလို့ငှာ သိန်းသန်းမကသော ဂျပန်လူမျိုးတို့သည် လက်နက်ဖြင့် နှိပ်ကွက်ခြင်းကိုခံခဲ့ရလေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးဆုံးမှသာလျှင်၊ နာဇီပါတီကို မဟာမိတ်တို့က လုံးဝဖျက်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။

နာတာလူးပွဲတော် ။ ။(ခရစ္စမတ်-ရှူ ။)

နာတဲပြည်နယ်။ ။နာတဲပြည်နယ်သည် တောင်အာဖရိကပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွင် ပါဝင်သော အငယ်ဆုံးပြည်နယ်ဖြစ်၍၊ အာဖရိကတိုက်၏ အရှေ့တောင်ဘက်အစွန်းတွင် တည်ရှိသည်။ ယင်း၏အနောက် တောင်ဘက်နှင့်အနောက်ဘက်တို့တွင် ကိပ်ပြည်နယ်နှင့် ဗားဆူးတိုလန်နယ်တို့တည်ရှိ၍၊ အနောက်မြောက်ဘက်တွင် သြရိန်း ဖရီးစတိတ်တည်ရှိ၏။ မြောက်ဘက်တွင် ထရန်စဖားပြည်နယ်နှင့် ပေါ်တူဂီပိုင် မိုဇမ်ဗစ်နယ်တို့တည်ရှိကာ၊ အရှေ့ဘက်တွင် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ တည်ရှိလေသည်။

နာတဲပြည်နယ်၏ အကျယ်အဝန်းသည် ဧကမီတာ ၁၀၀၀၀၀ အထိရှိပြီး နေရာဒီဂရီ ၂၀၀၀၀၀ ဝန်းကျင်ရှိသည်။ ထိုပြည်နယ်၏ ရာသီဥတုနှင့်သဘာဝသွင်ပြင်နေထိုင်မှုတို့သည်တစ်နေရာနှင့်တစ်နေရာ များစွာကွဲပြားခြားနားလေသည်။ ကမ်းခြေတလျှောက်၌တည်ရှိသော မြေနှိမ့်ရပ်ဝန်းသည် မိုင် ၂၀၀၀ ကျယ်ပြန့်၏။ ထိုနေရာတွင်ရာသီဥတုမှာ ပူနွေး၍ စွတ်စိုထိုင်းထိုင်းသည်။ ထိုရပ်ဝန်း၏အတွင်းဘက်တွင် ပေ ၂၀၀၀ မှ ၄၀၀၀ အထိမြင့်သော မစ်ဒလန်ခေါ် ကုန်းတွင်းရပ်ဝန်းဒေသတည်ရှိရာ၊ ထိုဒေသမှာ ရာသီဥတု ပိုမိုမျှတသည်။ ထိုဒေသမှလွန်သော် ကုန်းမြင့်များသည် မြင့်မားလှသည့် ရက်ကင်စဗတ် တောင်တန်းအထိ တည်ရှိလေသည်။ တောင်ကုန်းဒေသတွင် သမပိုင်းရာသီဥတုမျိုးရှိ၍၊ ညဉ့်အခါတွင် နှင်းပေါက်ခဲများ ကျတတ်လေသည်။

နာတဲပြည်နယ်၏ အကြီးဆုံးသောမြစ်သည် တူဂေလမြစ်ဖြစ်၏။ မြစ်များသည်ကျောက်ထူထပ်၍ရေစီးသန်သောကြောင့်၊ ကူးသန်းသွားလာရန်အတွက် အသုံးမဝင်လှချေ။

နာတဲပြည်နယ်၏ လူဦးရေမှာ ၁၉၅၁ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၂၄၁၅၃၁၈ ယောက်ခန့်ဖြစ်လေသည်။ ဗန်တူလူမျိုး လူဦးရေမှာ လူဖြူလူဦးရေ၏ ၉ဆခန့်ရှိ၏။ ဗန်တူလူမျိုးနှင့် ဥရောပတိုက်သားများအပြင်၊ ပြည်နယ်အတွင်း ယခင်ကလာရောက် နေထိုင်ခဲ့သော အိန္ဒိယလူမျိုးများမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာသူများလည်း နေထိုင်လျက်ရှိ၏။

နာတဲပြည်နယ်သည် မြေဩဇာအလွန်မကောင်းလှသော်လည်း၊ ပင်လယ်ကမ်းခြေ တလျှောက်ရှိ ပူနွေးသောဒေသများတွင် အပူပိုင်းဒေသ သစ်သီးပင် အမျိုးမျိုးအစားစား အမြောက်အမြား စိုက်ပျိုးနိုင်၏။ ထိုဒေသများတွင် လက်ဘက်၊ ကာဖီ၊ ကြံနှင့် ဝါဂွမ်းတို့ကို စိုက်ပျိုးသည်။ ကျောက်မီးသွေးမှာ နာတဲပြည်နယ်မှ ထွက်သောဓာတ်သတ္တုများတွင် အရေးအပါဆုံးဖြစ်၍၊ သံကိုလည်း ကျောက်မီးသွေးတွင်း များနှင့် မလှမ်းမကမ်းတွင် အမြောက်အမြားတူးဖော်

www.foreverspace.com.mm

ဗိုးဝါးတို့တည်ထောင်ခဲ့သည့် နာတဲပြည်နယ် ပိတာမာရစ်ဗေတ်မြို့တော်

ရရှိ၏။ ရွှေကိုလည်း တူးဖော်ရရှိပြီးလျှင်၊ အွမ်ဇင်ကုလု မြစ်ဝတွင် စကျင်ကျောက်ကျင်းများရှိလေသည်။

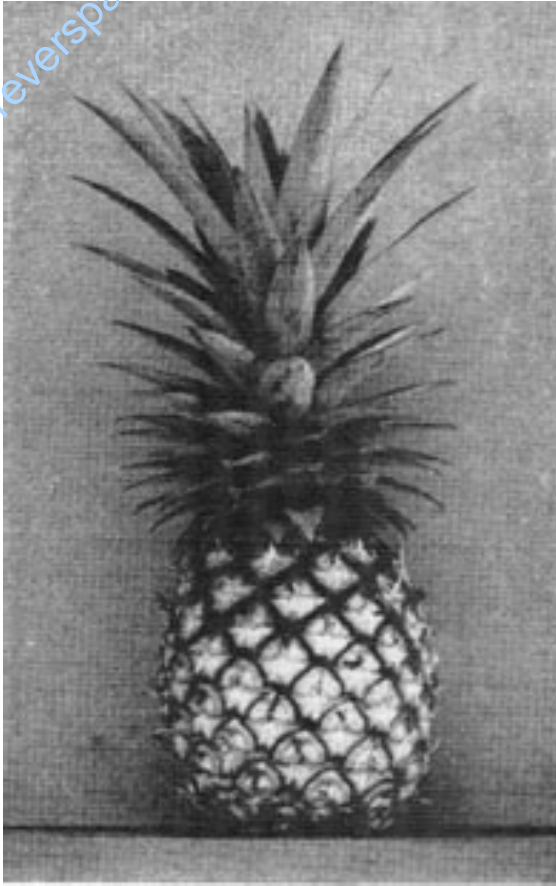
လူဦးရေ ၃၃၉၀၀၀ခန့် နေထိုင်လျက်ရှိသည့် ဒါဗန်မြို့ သည်အကြီးဆုံးသော ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်၍၊ အကြီးဆုံးသော ကုန်သွယ်မှု ဗဟိုဌာနနှင့် မီးရထားလမ်းဆုံလည်းဖြစ် သည်။ ထိုမြို့တွင်အကောင်းဆုံးသော သင်္ဘောကျင်းများ နှင့်ရေချိုးဆိပ်ကမ်းများရှိလေသည်။ ပိတာမာရစ်ဗေတ် မြို့သည် နာတဲပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်သည်။ နာတဲပြည် နယ်သည် သြရိန်းနယ်၊ ထရန်းစဗားနယ်တို့နှင့် မီးရထား လမ်း အဆက်အသွယ်ရှိသည်။

ပေါ်တူဂီလူမျိုး ကမ္ဘာလှည့်ရေကြောင်းခရီးသည်ကြီး ဗတ်ရှကူးသဂါမသည်ယခုနာ တဲပြည်နယ်ခေါ်တွင်နေသော ဒေသကို ၁၄၉၇ ခုနှစ်ခရစ္စမတ်ပွဲတော်နေ့တွင် ရှေးဦးစွာ တွေ့ရှိခဲ့၍၊ တဲရားနာတဲလစ်ဟုအမည်ပေးခဲ့သည်။ ထို အမည်မှဆင်းသက်၍ ယခုနာတဲဟု ခေါ်ဝေါ်နေကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ၁၇၆၃ ခုနှစ်ပါရစ်စာချုပ်အရ နာတဲနယ်ကို ဂရိတ်ဗြိတိန်နိုင်ငံကရရှိခဲ့၏။ သို့သော် ၁၈ ရာစုနှစ်လွန်မှ သာလျှင် ဗြိတိသျှကုန်သည်အချို့ နာတဲနယ်တွင် လာ ရောက်အခြေစိုက် နေထိုင်နိုင်ခဲ့ကြ၏။ ၁၈၃၇ ခုနှစ်တွင် ဗိုးဝါးတို့သည် ဒရက်ကင်စဗတ်တောင်တန်းကို ဖြတ်ကျော် လျက်၊ နာတဲနယ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်အခြေစိုက်၍၊ ဇူး လူးများက တော်လှန်သည်ကို နှိမ်နင်းပြီးလျှင်၊ ပိတာမာရစ် ဗေတ်မြို့ကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ ထို့ပြင် ယင်းတို့နေထိုင်ရာ

နယ်ပယ်ဒေသကို သမ္မတနိုင်ငံအဖြစ်ကျေညာခဲ့၏။ သို့ သော် ဗြိတိသျှတို့က အသိအမှတ်မပြုခဲ့ပေ။ ဗိုးဝါးတို့နှင့် ဗြိတိသျှတို့လည်း စစ်ပြိုင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ရပြီးနောက် ၁၈၄၄ ခုရောက်သော်၊ နာတဲနယ်သည် ဗြိတိသျှပိုင်ကိုလိုနီနယ် ဖြစ်လာ၍၊ ဝတ်ဒဟုပ်အငူပြည်နယ်နှင့် ပူးပေါင်းလိုက်လေ သည်။ သို့သော် ၁၈၅၆ ခုနှစ်တွင် သီးခြား ကိုလိုနီနယ်ဖြစ် လာပြန်သည်။ ၁၈၉၃ ခုနှစ်တွင်နာတဲနယ်ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးရရှိခဲ့၍၊ ဗိုးဝါးစစ်ပွဲ(၁၉၀၀-၁၉၀၂)အပြီး တွင်ထရန်းစဗားပြည်နယ်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော ဇူးလူးနယ်ကို ရရှိခဲ့လေသည်။ ၁၉၁၀ ခုတွင် နာတဲနယ် သည် အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော တောင်အာဖရိကပြည် ထောင်စုတွင် ပြည်နယ်တစ်နယ်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ ဒတ်ချလူမျိုး နိုင်ငံသားများကိုလည်း အခွင့်အရေး အပြည့် အစုံ ပေးအပ်ခဲ့လေသည်။

နာနတ်သီး ။ ။ နာနတ်သီးကို သစ်သီးဟု အမည်တပ် ၍ခေါ်သော်ငြားလည်း၊ စင်စစ်အားဖြင့် သစ်သီးမဟုတ်ချေ။ အသားထူပွနေသော နာနတ်ပွင့်၏ အညှာတံကြီးဖြစ် လေသည်။ နာနတ်သီး၏အခွံ၌ စီရီကပ်လျက်နေသည့် မျက်ကွင်းဟုခေါ်သော အရာကလေးများမှာ နာနတ်ပွင့် များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအပွင့်တို့သည် မအောင်မမြင်ရှိ သဖြင့်၊ အသီးမသီးနိုင်ကြချေ။ ထိုကြောင့် နာနတ်ပင်မှ မျိုးဆက်ပွားယူရန် အစေ့များ မရနိုင်။

နာနတ်သီး

အသီးမဟုတ်ဘဲ အပွင့်၏ ညှာတံကြီးသာဖြစ်သည့် နာနတ်သီး

စပိန်လူမျိုးများ၊ တောင်အမေရိကတိုက် ဗရာဇီးနယ်သို့ ရောက်စအခါက၊ နာနတ်ပင်များကို တွေ့ရှိကြသော်လည်း၊ ထိုအပင်၏ အသီးကို စားရကောင်းသည်ဟူ၍ မထင်မမှတ်၊ အရည်ရွမ်း၍ အရသာနှင့်ပြည့်စုံသည့်အသီးဟူ၍လည်း မသိရှိခဲ့ကြချေ။ သို့ရာတွင် နာနတ်ပင်ကို တဖြည်းဖြည်း ပြုပြင်၍စိုက်ပျိုးလေရာ၊ လွန်ခဲ့သည့်အနှစ်ငါးဆယ်အတွင်း နာနတ်ပင် စိုက်ပျိုးသည့်လုပ်ငန်းသည် သိသိသာသာ တိုးတက်၍လာပေသည်။ ထိုနှစ်များအတွင်း၌ သစ်သီးများကို စည်သွတ်သည့်လုပ်ငန်းထွန်းကား၍လာသဖြင့်၊ အနောက် အိန္ဒိယကျွန်းစု၊ အဖိုးကျွန်းစု၊ ကနေဒါကျွန်းစုနှင့်ဟာပိုင်း ယန်းကျွန်းစုများတွင် နာနတ်ပင်စိုက်ပျိုးသည့်လုပ်ငန်းမှာ များစွာတိုးတက်လာလေသည်။ အပူပိုင်းနှင့်အပူပိုင်းမကျ တကျ တိုင်းနိုင်ငံများမှလည်း နာနတ်သီးထွက်သည်။ သို့ ရာတွင်၊ ဟာပိုင်းယန်းကျွန်းစုသည်ကမ္ဘာပေါ်တွင် နာနတ် ပင် အကြီးအကျယ်စိုက်သောဒေသဖြစ်လေသည်။ ထိုကျွန်း စုတွင် နာနတ်ခင်းများအနီးအပါး၌ သစ်သီးများကို စည် သွတ်သည့် စက်ရုံများ ဆောက်လုပ်၍ ထားသည်။ ထို

ကြောင့် သမပိုင်းတွင် နေထိုင်သူတို့သည် စည်သွတ်ထား သော နာနတ်သီးများကိုဝယ်ယူစားသုံးကြရသည်။ ဖိလစ် ပိုင်ကျွန်းစုတွင် နာနတ်ပင်များကို အနွံအပြား စိုက်ပျိုး လျက်ရှိကြသော်လည်း၊ အသီးရလိုမှုအတွက်မဟုတ်ဘဲ ထို အပင်၏အရွက်များမှရရှိသော လျှော်အတွက်သာ စိုက်ပျိုး ကြသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ယင်းသို့ လျှော်အတွက်စိုက်ပျိုးကြ သဖြင့်၊ အရွက်ရှည်များထွက်ရန် နာနတ်ပင်များကို တစ်ပင် နှင့်တစ်ပင် အလွန်နီးနီးကပ်ကပ်စိုက်ပျိုးထားတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ နာနတ်ပင်များ ကျပ်တည်းလွန်းသဖြင့်၊ အပင်များ တွင် အသီးကင်းလျက်ရှိနေတတ်သည်သာများ၏။ ဖိလစ် ပိုင်ကျွန်းစု ကျွန်းသားတို့သည် နာနတ်လျှော်မှရသော ချည်နုဖြင့် ခိုင်ခံ့ချောမွတ်သော အထည်များကို ရက်လုပ် ကြသည်။

နာနတ်ပင်သည် ငှက်ပျောကဲ့သို့ တစ်ခါသာလျှင်အသီး သီး၏။ သို့ရာတွင် အပင်ရင်းတွင် သားတက်များ ထွက်နေ သဖြင့်၊ ထိုသားတက်များကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုး၍၊ မျိုးပွား ယူရလေသည်။ အသီးတိုင်း၏ ထိပ်တွင်အရွက်စုများ ပါစမြဲဖြစ်ရာ၊ ထိုအပိုင်းကိုဖြတ်၍လည်း ပြန်လည်စိုက်ပျိုး နိုင်သည်။ နာနတ်ခင်းများသက်တမ်းမှာ ၈ နှစ်မှ၁၀နှစ်အ ထိရှိလေသည်။ ထိုသက်တမ်းကုန်ဆုံးသည့်အခါ၊ စိုက်ပျိုး ခင်းများကို ထွန်ယက်ပြုပြင်၍ မြေဩဇာဖြည့်စွက် ပြီးလျှင်၊ အပင်သစ်များဖြင့် ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထားလေ့ရှိ ကြသည်။

နာနတ်ရွက်စောင်းများ၌ ဆူးတက်များရှိသဖြင့်၊အသီး များကို ဆွတ်ခူးသည့်လုပ်ငန်းမှာ လွယ်ကူသည်ဟုမဆိုနိုင် ချေ။ အထက်သို့ ထိုးထောင်နေသည့်အရွက်များ၏ ဗဟို ချက်မှ အသီးများထွက်လာသည်။ ထိုကြောင့် နာနတ်သီး ကို ဆွတ်ခူးသည့်အခါ၊ အလယ်တွင်ရှိသောအသီးကို ကာ ကွယ်ထားသောစူးရှသည့်အရွက်များကို ဖယ်ရှားပြီးမှ အသီးညှာကို ဖြတ်ယူနိုင်သည်။ နာနတ်ပင်များကို အ ကြီးအကျယ်စိုက်ပျိုးကြသော တိုင်းနိုင်ငံများတွင် နာနတ် သီးဆွတ်ခူးသူတို့သည် ဖိနပ်၊ လက်အိတ်စသည့်ထူထဲသော ဝတ်စားတန်ဆာများကို ဝတ်ဆင်၍ အသီးများကို စုသိမ်း ကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအောက်ပိုင်းတွင် ပိန္နဲခြံနှင့် သရက်ခြံများ အတွင်း၌အပင်ကြီးများအောက်ဝယ် နာနတ်ပင်များ တောကလေးတမျှ ပေါက်ရောက်လျက်ရှိလေသည်။ များ မကြာမီက 'ကယူး'ခေါ် ပလောပီနံ အရွက်ချော၊ ဆူးမရှိ နာနတ်မျိုးကိုတနင်္သာရီတိုင်း၊ ပဲခူးတိုင်းနှင့် ဧရာဝတီတိုင်း များ၌ စံနစ်တကျစိုက်ပျိုးလျက်ရှိကြသည်။ တောင်ငူ ခရိုင်နှင့် ရမည်းသင်းခရိုင်ရှိ အချို့အပိုင်းများ၌လည်း၊ ထို နာနတ်မျိုးကို စိုက်ပျိုးကြသည်။ဤနာနတ်မျိုးမှာ၊ ရှိရင်း စွဲမျိုးများထက် အလုံးပိုထွား၍၊ အရသာပိုပြည့်လေသည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ သစ်သီးများကိုစည်သွတ်သည့် လုပ်ငန်း မတွင်ကျယ်သေးသဖြင့်၊ နာနတ်သီးမှည့်များကို အသီးမှည့်အတိုင်းဖြစ်စေ၊ ယိုထိုး၍ဖြစ်စေအများအားဖြင့် စားသုံးကြသည်။ နိုင်ငံခြားမှ စည်သွတ်ထားသော နာနတ်သီးများကိုလည်း မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ တင်ပို့ ရောင်းချလျက်ရှိသည်။

နာနတ်ပင်၏ ရုက္ခဗေဒအမည်မှာ ‘အနာနတ်ဆတ်ဗတ်’ ဖြစ်သည်။

နာမဝိသေသန ။ ။အမည်တပ်၍ ခေါ်ဝေါ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ အကြောင်းအရာ၊ ပစ္စည်း၊ သက်ရှိသက်မဲ့အလုံးစုံသော နာမ်ပုဒ်တို့ကိုအထူးပြုသောပုဒ်၊ ထင်ရှားအောင်ဖော်ပြသော ပုဒ်တို့ကို နာမဝိသေသန ဟုခေါ်သည်။ ဝိသေသနသည် ထူးခြားသောချဲ့ထွင်စေသော၊ အထူးပြုသောဟူ၍ အနက်ရသည်။

နာမဝိသေသနအမျိုးမျိုး၊ အစားစား ခွဲခြားထားသည်။ (က) ကြိယာနာမဝိသေသန၊ (ခ) နာမ်နာမဝိသေသန (ဂ) မျိုးပြုအရေအတွက် နာမဝိသေသန၊ (ဃ) အညွှန်း နာမဝိသေသန၊ (င) ပမာဏပြနာမဝိသေသန (စ) မေးခွန်းနာမဝိသေသနတို့ ဖြစ်ကြသည်။

(က) ကြိယာကို နာမဝိသေသနအဖြစ်သုံးနိုင်၍၊ ကြိယာနာမဝိသေသနဟုခေါ်သည်။ ကြိယာ နာမဝိသေသနနှစ်မျိုးရှိသည်။

(၁) ဂုဏ်ရည်ပြနာမဝိသေသန။ ‘လှပသော ပန်းကိုပန်သည်။’ ဟုဆိုရာ၌၊ ‘လှပသော’သည် ‘လှပ သည်’ ဟူသောဂုဏ်ရည်ပြ ကြိယာမှ ဆင်းသက်လာ၍၊ ‘ပန်း’ ကိုထူးခြားစေသောကြောင့်၊ ဂုဏ်ရည်ပြနာမဝိသေသနဟုခေါ်သည်။

(၂) အသုံးပြု နာမဝိသေသန။ ‘လက်ဆေးပန်ကန် ပေးပါ’ ဟုဆိုရာ၌၊ ‘လက်ဆေးပန်ကန်’သည် လက်ဆေးရာ၌ အသုံးချရသည့်ပန်းကန်ကို ဆိုလိုသည်။ ‘လက်ဆေး’ ဟူသော ကြိယာနာမဝိသေသနသည် အသုံးပြုပုံကိုပြ၍၊ ‘ပန်းကန်’ဟူသော နာမ်ပုဒ်ကို အထူးပြုလေသည်။

(ခ) နာမ် နာမဝိသေသန။ နာမဝိသေသနအဖြစ် နာမ်ကိုလည်းအသုံးပြုနိုင်၍၊ ယင်းကို နာမ်နာမဝိသေသနဟုခေါ်သည်။ သုံးနည်း လေးမျိုးရှိသည်။

(၁) နာမ်နှစ်ခုပေါင်းရာ၊ ရှေ့နာမ်သည် နောက်နာမ်ကိုထူးခြားစေသည်။

ပြယုဂ်

ပိုက်ဆံအိတ်’ ဟုဆိုလျှင်၊ ပိုက်ဆံထည့်သော အိတ်ကို ဆိုလိုကြောင်း သိရသည်။

(၂) နာမ်နှစ်ခုပေါင်းရာ၊ နောက်နာမ်သည် ရှေ့နာမ်ကို ထူးခြားစေသည်။

ပြယုဂ်

‘ငှက် ကုလားအုပ်’ ဟုဆိုရာ၌ ကုလားအုပ်နှင့် တူသောငှက်ကိုဆိုကြောင်း နားလည်ကြသည်။

(၃) ရှေ့ကနာမ်ပုဒ်သည် နောက်ကနာမ်ကို နာမဝိသေသနကဲ့သို့ ထူးခြားစေသည်။

ပြယုဂ်

‘ဝန်ကြီးချုပ်၏ဇနီး’ ဆိုရာ၌၊ ‘ဝန်ကြီးချုပ်၏’ ဟူသော နာမ် ပုဒ်သည် ‘ဇနီး’ ဟူသော နာမ်ကို ထူးခြားစေသည်။

(၄) ကြိယာနာမ်ကို နာမဝိသေသနအဖြစ် သုံးနိုင်သည်။

ပြယုဂ်

‘အအေးခန်း’ ဆိုရာ၌ ‘အအေး’ သည် နာမ်သတ္တိထင်ရှားသော ကြိယာနာမ်ဖြစ်၍၊ ပကတိနာမ်ကဲ့သို့ပင် ‘(အ)ခန်း’ ဟူသော နာမ်ကိုရှေ့ကနေ၍ ထူးခြားစေသည်။ အအေးဓာတ် လွှတ်ထား သောအခန်းကို ဆိုလိုသည်။

‘ခြင်း’၊ ‘ဘွယ်’၊ ‘ရာ’၊ ‘ရန်’၊ ‘စရာ’ စသည်တို့သော ကြိယာနာမ်တို့သည်လည်း နောက်နာမ်တို့ကို ထူးခြားစေသော နာမဝိသေသနများ ဖြစ်လာကြသည်။

ပြယုဂ်

‘လာရောက်ခြင်း’ ကိစ္စကို ပြောကြားစေလိုပါက ‘ပြုဘွယ် ကိစ္စဟူသမျှကို ပြီးဆုံးစေသည်။’

‘မင်္ဂလာမဏ္ဍပ် ဆောက်ရန် သစ်ဝါးကြိမ်တို့ကို အသည်သားတို့က ရင်းဖျားမမှားစေရ။’

‘သမီးတော် နှစ်သက်ရာ သူကို ထီးနန်းနှင်းလေ။’

‘နေစရာ ပျဉ်ငယ်ကို အရှင်အဿဇိအား ခင်း၏။’

(ဂ) မျိုးပြုအရေအတွက် နာမဝိသေသန။

(၁) ပုဂ္ဂိုလ် အရာဝတ္ထုတို့၏ အရေအတွက်ကို ပြလိုလျှင်၊ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး၊ ငါး၊ ခြောက်၊ ခုနစ်၊ ရှစ်၊ ကိုး၊ ဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆယ်ဆတိုးကိန်းမဟုတ်သော အထက်အရေအတွက် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆိုင်ရာ နာမ်နောက်ကတွဲပြီးလျှင်၊ ယင်းနာမ်အမျိုးအစား၊ အသုံးအစွဲ၊ ပုံသဏ္ဍာန်အစရှိသည်တို့ကိုဖော်ပြသော စကားလုံးကို အရေအတွက်နောက်ကတွဲရသည်။ ယင်းသို့တွဲသော စကားလုံးမျိုးကို မျိုးပြုဟုခေါ်၏။

သို့ဖြစ်၍ ‘ငှက်သုံးကောင်နားနေသည်’ ဟုရာ၌ ‘သုံး’ သည် အရေအတွက် ‘ကောင်’ သည် မျိုးပြုဖြစ်

သည်။ ယင်းစကား၌သုံးကောင်သည် ငှက်နာမ်ပုဒ်ကို ထူးခြားစေသော နာမဝိသေသနဖြစ်၏။ မျိုးပြုနာမဝိသေသနများ များပြားလှသည်။ ဆိုင်ရာနာမ်ပုဒ်နှင့် သင့်လျော်အောင် သုံးရသည်။

ပြယုဂ်

မင်းတစ်ပါး၊ ပန်းတစ်ပွင့်၊ ဆွဲကြီးတစ်ကုံး၊ ကိတ်မုံရှစ်လုံး၊ မော်တော်ကားတစ်စီး၊ ခံတံကိုးချောင်း၊ မြစ်ကြီးငါးစင်း။

(၂) ၂၀၊ ၃၀၊ ၄၀၊ အစရှိသည့် ဆယ်ဆတိုးကိန်းများကို နာမ်ရှေ့က 'သော' နှင့်ဖြစ်စေ၊ နာမ်နောက်က တိုက်ရိုက် ဖြစ်စေတွဲနိုင်သည်။

ပြယုဂ်

'တစ်သိန်းရှစ်သောင်းသောအသပြာတို့ကို စွန့်ကြဲလျက်၊ 'ဆင်အစီးသုံးဆယ်ကျော်တို့ ခြံရံထားသည်။

(၃) နာမ်မပါဘဲ အရေအတွက်နှင့် မျိုးပြုတို့ကိုသုံးနည်း။

ပြယုဂ်

'ခုနစ်ယောက်စေ့အောင် ရှာပေလော့၊' ဟုဆိုရာ၌ 'ခုနစ်ယောက်'သည် ဖော်ပြပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတို့ကို ဆိုလိုသည်။

(၄) နှစ်ခါထပ် နာမ်အကြားတွင် အရေအတွက်ကို သုံးနည်းလည်းရှိသေးသည်။

ပြယုဂ်

'မြို့တစ်မြို့ကို အပိုင်စားပေးသည်။' 'မြင်းရှစ်တပ်'သည် 'မြင်းတပ်ရှစ်တပ်'ကို ဆိုလိုသည်။

(၅) အလေးချိန် အတိုင်းအထွာကို ပြခြင်း။

ပြယုဂ်

'နွားနို့ လေးပိဿာ ရနိုင်မည်လား' 'အချင်းယူဇန ခြောက်ဆယ်ရှိသော' 'ခဲတစ်ပစ်'၊ 'ဝါးတစ်ရိုက်'၊ 'မျက်စိတမိုတ်' စသည်တို့၌

(၁)နာမ်၊ (၂)အရေအတွက်၊ (၃)ယင်းနာမ်နှင့်ဆိုင်သော ကြိယာဟူသော အစီအစဉ်ကိုလိုက်သည်။

(၆) အချိန်ကာလကို ပြခြင်း၊ အချိန်ကာလကိုပြသော နာမ်ရှေ့က အရေအတွက်ကို တိုက်ရိုက်ထားရသည်။

ပြယုဂ်

'ဆယ်နှစ်ဆယ်မိုး စိုးမိုးခဲ့သောကာလအတွင်း' 'သုံးနာရီခန့်ကြာပါပြီ'

(ဃ) အညွန့်နာမဝိသေသန။ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မည်သည့်အရာဝတ္ထုကို ဆိုလိုသည်ဟုညွန့်ပြသည့် နာမဝိသေသနကို အညွန့်နာမဝိသေသနဟုခေါ်သည်။ အညွန့်နာမဝိသေသန တို့ကား၊ ထို၊ ဤ၊ ထိုထို၊ ဤဤ၊ ထိုမျှလောက်သော၊ အကြင်မျှလောက်သော၊ ယင်း၊ အခြား၊ တစ်စုံတစ်ယောက် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ နာမ်၏ရှေ့တွင် ထား၍ သုံးသည်။

ပြယုဂ်

'အကြင်မိန်းမတို့၌ အပြစ် ၆ ပါးရှိသည်။' 'ထိုအရပ်သည် မနေအပ်။'

(င) ပမာဏ နာမဝိသေသန။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရာဝတ္ထုတို့ ၏အနည်းအများပမာဏကိုပြသော နာမဝိသေသနတို့လည်း ရှိသေးသည်။

ပြယုဂ်

'အနည်းငယ်သော ချောင်းတို့သာလျှင် မခန်းခြောက်ပေ။' 'လူများစွာ သေကြေပျက်ပြုန်းရသည်။'

ပမာဏ နာမဝိသေသနတို့သည် (သော)ပစ္စည်းတွဲလျှင်၊ နာမ်၏ရှေ့ကနေသည်။ (သော) ပစ္စည်းမပါလျှင်၊ နာမ်၏ နောက်ကနေ၍၊ နာမ်ကိုထူးခြားစေလေသည်။

(စ) မေးခွန်းနာမဝိသေသန။ မေးခွန်းနာမဝိသေသနများ လည်း ရှိသေးသည်။

ပြယုဂ်

'ဘုန်းကြီး ဘယ်နှစ်ပါး ကြွမည်နည်း။' 'အဘယ်ကျမ်းကို ဆိုလိုပါသနည်း။'

'မည်သည့်အရပ်သို့ လှည့်လည်မည်နည်း။' 'အဘယ်မျှလောက်သော အခြင်းအရာတို့ ဖြင့်ပြည့်စုံစေရပါမည်နည်း။'

နာရဒဇာတ်တော်ကြီး။

။နာရဒဇာတ်တော်ကြီးသည် ဇာတ်ကြီးဆယ်ဖွဲ့တွင် ရှစ်ခု မြောက်ဇာတ်တော်ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အနီး နွယ်ချိုတောတွင်၊ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်၊ ဥရုဝေလတောတွင်း၌၊ ဥရုဝေလကဿပ၊ နဒီကဿပ၊ ဂယာကဿပတည်းဟူသော ရသေ့ညီနောင်သုံးယောက်နှင့်တကွ တပည့်များအား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူမှ ချွတ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ နာရဒဇာတ်တော်ကြီးကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုဇာတ် တော်ကြီးကားအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်၏။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဝိဒေဟရာဇ်တိုင်းမိမိလာ

နာရဒဇာတ်တော်ကြီး

ပြည်၌၊ အင်္ဂုတိအမည်ရှိသောမင်းသည်မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည်မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၏။ တရားကိုလည်းစောင့်၏။ ထိုမင်းတွင်အလွန်အဆင်းလှသော ရုဇာအမည်ရှိ သမီးတော်တစ်ပါးတည်းသာရှိ၏။ ထိုသမီးတော်အားအလှူပေးစီမံသောငှာ ဥစ္စာတစ်ထောင်ကို လခွဲတစ်ကြိမ်ပေးတော်မူသည်။ ထိုမင်း၏ အမတ်ကြီး ၃ ပါးမှာ ဝိဇယ၊ သုနာမ၊ အလာတတို့ဖြစ်ကြ၏။ တစ်ခုသော တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ ကြတ္တိကာနက္ခတ်သဘင်အခါတွင်၊ မင်းကြီးသည် နန်းပြသာဒ်ထက်မှ ဖြူစင်စွာထွန်းတောက်သော လပြည့်ဝန်းကိုမြင်၍၊ အထူးစိတ်ကြည်နူးမိ၏။ ထိုည၌မျိုးတွင် အဘယ်ကဲ့သို့မွေးလျော်ရသော်ကောင်းအံ့နည်းဟုအကြံဖြစ်၍၊ အမတ်တို့အား နှစ်သက်ရာကိုတင်လျှောက်စေသည်။ ထိုအခါစစ်သူကြီးဖြစ်သော အလာတအမတ်က စစ်ပြုရန်လျှောက်၏။ သုနာမအမတ်က ကာမဂုဏ်တို့၌ မွေ့လျော်ရန်လျှောက်၏။ ဝိဇယအမတ်က အကြားအမြင်နှင့်ပြည့်စုံသောရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံ ဆည်းကပ်လျက်၊ ယုံမှားခြင်းတို့ကို ပယ်ဖျောက်ရန်လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း ဝိဇယအမတ်စကားကို နှစ်သက်သဖြင့်၊ အလာတအမတ် ညွှန်ကြားရာ မိဂဒါဝုန်တောရီ ကဿပတက္ကတွန်းတို့ထံသို့ ဗိုလ်ပါများနှင့်သွားရောက် လေသည်။ ရောက်လျှင်မင်းကြီးက မိဖမ္မာ၊ သားမယား၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ မျိုးမတ်ဗိုလ်ပါ၊ ပြည်ရွာအပေါ်တွင် ကျင့်ရမည့်တရားနှင့်၊ နတ်ရွာရောက်ကြောင်း ငရဲလွတ်ကြောင်း တရားတို့ကို မေးမြန်း၏။ ကဿပတက္ကတွန်းကား အမေးနှင့်လျော်သောအဖြေကို မသိနားမလည်၍ မဖြေချေ။ ကောင်းကျိုးမကောင်းကျိုး၊ တမလွန်လောက၊ မိဖမ္မာ၊ ဆရာဟူ၍မရှိ။ အလှူပေးခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ။ မီး၊ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ၊ အသက် ဤခုနစ်ပါးသည် မြဲကုန်သည်။ သတ္တဝါတို့သည် ၈၄ ကမ္ဘာစေ့မှ စင်ကြယ်မည်။ ထိုအတွင်း ကောင်းမှုပြုသော်လည်း မစင်ကြယ်နိုင်၊ မကောင်းမှုပြုသော်လည်း ထိုခဏကို မလွန်နိုင်ကုန်ဟု ဟောကြားလေသည်။

အလာတအမတ်ကလည်း မိမိရေးဘဝက မကောင်းမှုပြုခဲ့သော်လည်း၊ ယခုအခါ ကောင်းကျိုးကိုသာ ခံစားရပုံကို ပြောပြလျက်၊ ထိုစကားကို ထောက်ခံ၏။ ကဿပ တက္ကတွန်းထံတွင် ဆည်းကပ်နေသော မမိလာပြည်သားဗီဇက သူဆင်းရဲကလည်း၊ မိမိသည် အတိတ်ဘဝက သူဌေးအဖြစ်ဖြင့်အလှူကောင်းမှုပြုပါသော်လည်း၊ ယခုဘဝတွင် သူဆင်းရဲဖြစ်လာကြောင်းကို တင်ပြသောအားဖြင့်၊ အလာတအမတ်၏စကားကို ထောက်ခံလေသည်။ ထိုအခါမှစ၍ မင်းကြီးသည် ပြည်ထဲရေးကို အမတ်တို့အား လှူပြီးသော်၊ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ကို သာခံစား၏။ အလှူစရပ်

တို့ကိုလည်း ဖျက်စေ၏။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီး အယူမှားသည်ကို တစ်ပြည်လုံးအုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ပြောဆိုကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ရုဇာမင်းသမီး ကြားလတ်သော်၊ ခမည်းတော်၏ အယူမှားကို ပယ်ရှားအံ့ဟု အခွင့်ကို စောင့်လင့်၏။ ရုဇာမင်းသမီးကား ရှေ့ဘဝနှင့်နောက်ဘဝတို့ ကိုသိမြင်နိုင်သောသူတည်း။ အချိန်ကျရောက်သော် မင်းကြီးထံသို့ဝင်၍၊ အလှူပြုရန် ရမြဲရိက္ခာကို တောင်းလေသည်။ ထိုအခါ မင်းကြီးကအလှူကို မယုံကြည်တော့၍၊ အပြစ်ပြကာတားမြစ်၏။ သမီးတော်က ခမည်းတော် အယူမှားနေပုံ၊ တက္ကတွန်းတို့ အပြောနှင့် အကျင့် မညီပုံများ၊ မိမိ၏အတိတ်နှင့် အနာဂတ်ဘဝအကြောင်းများကို ရှင်းလင်းပြောပြလေသည်။ သို့သော် မင်းကြီးကား မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ချေ။ ထိုအခါ မင်းသမီးက နတ်ဗြဟ္မာများအား ကူညီရန် သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြု၏။ ထိုသို့ပြုလတ်သော် နာရဒဗြဟ္မာကြီးသည် မင်းကြီးကို ချွတ်အံ့ဟု ရဟန်းအသွင်ဖြင့်ရောက်လာ၏။

မင်းကြီးလည်း ဗြဟ္မာကြီးအားတန်ခိုးရှိခြင်း၏အကြောင်းရင်းကိုမေး၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုသာအကြောင်းရင်းဖြစ်သည်ဟု ဗြဟ္မာကြီးကဖြေသည်။ မင်းကြီးက သိလို၍ မေးသမျှသောပြဿနာတိုင်းကိုလည်း၊ မင်းကြီးစိတ်ကျေနပ်အောင် ဥပမာသာမကများစွာဖြင့်ဖြေ၏။ ထိုနောက် ငရဲအကြောင်း၊ ရှေးမင်းမြတ်တို့ကျင့်စဉ်အကြောင်းစသည်တို့ကို ဟောကြားလေသည်။ ဤသို့ အယူမှား ကိုပယ်ရှားစေရန် ဟောကြားပြီးနောက်၊ မင်းကြီးအားသီလ၌တည်စေ၏။ ရုဇာမင်းသမီးကိုလည်း များစွာသောအကြောင်းတို့ဖြင့်ချီးမွမ်း၏။ မင်း၊ မိဖုရား၊ မောင်းမမိသံတို့ကိုလည်း အဆုံးအမကိုပေး၏။ ထိုနောက်ပရိသတ်တို့ မြင်စဉ်ပင်လျှင်၊ နာရဒဗြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာပြည်သို့ ပြန်သွားလေသည်။

ဇာတ်ပေါင်းသော် အလာတအမတ်သည် ဒေဝဒတ်၊ သုနာမအမတ်သည် ဘဒ္ဒဇိ၊ ဝိဇယအမတ်သည် သျှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ဗီဇကသူဆင်းရဲသည် သျှင်မဟာမောဂ္ဂလန်၊ ကဿပတက္ကတွန်းသည် လိစ္ဆဝီမင်းသား သုနက္ခတ္တ၊ အင်္ဂုတိမင်းကြီးသည် ဥရုဝေလကဿပ၊ ရုဇာမင်းသမီးသည် သျှင်အာနန္ဒာ၊ နာရဒဗြဟ္မာကြီးကား မြတ်စွာဘုရားအသီးအသီး ဖြစ်လာကြသည်ဟု ဟောကြားတော်မူသည်။

နာရဒဇာတ်တော်ကို ၁၁၄၄ ခုတွင်၊ မင်းပူးလေသာကျောင်းနေအရှင်ဦးဩဘာသသည် စန္ဒကုမာရဇာတ်တော်နှင့် တစ်နှစ်တည်း ရှေးဦးစွာမြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရေးသားခဲ့သည်။ စာအရေးအသားနှစ်ပုဒ်ကပင် ရေးသားသော စာဖြစ်လင့်ကစား၊ အရှင်ဦးဩဘာသ၏ စကားပြေအရေး

အသားသည် မြန်မာဆန်ဆန်ဖြင့် မြန်မာ့စိတ်ကြိုက် ဖြစ်စေသည်။ နာရဒဇာတ်တော်ကြီးတွင် ဟောကြားတော် မူသောတရားအနှစ်ကား၊ ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတည်းဟူသောလမ်း၌ ကိုယ်တည်းဟူသော ရထားသည် ပြေးလတ်သည်ရှိသော်၊ ပညာတည်းဟူသော လှံကန်ဖြင့်မစောင်းမတိမ်းရ အောင်ပြု၍၊ ထိုကိုယ်တည်း ဟူသောရထား၌ မိမိစိတ်သည်ပင်လျှင် ရထားထိန်း ဖြစ် စေအပ်၏ဟူလေသည်။ ထိုတရား၏အနှစ်ကို ပြေပြစ်ကျစ် လျစ်သောမြန်မာစကားပြေဖြင့်၊ အရှင်ဦးဩဘာသသည် မြန်မာတို့နားလည်လွယ်အောင်၊ ရေးသားစီရင်နိုင်သည်။

နာရီ ။ ။နေသည်ကမ္ဘာဦးမှစ၍ အချိန်ကာလကို ပိုင်းခြားပြခြင်းကြောင့်၊ လူတို့၏ပထမဦးဆုံးနာရီဖြစ်သည် ဟု ဥပစာစကားဖြင့် ဆိုနိုင်ပေသည်။ ရှေးအခါကနေကို ကြည့်၍ အချိန်ကိုမှန်းဆယူ ကြလေသည်။ နေထွက်ချိန် နှင့် နေဝင်ချိန်တို့ကို အလွယ်တကူမှတ်သားနိုင်ခဲ့သော် လည်း နေမွန်းတည့်ချိန်ကို မှန်းဆရန်မှာ အတန်ငယ်ခက်ခဲ သည်။ နေထွက်ချိန်နှင့်နေမွန်းတည့်ချိန်ကြား၊ နေမွန်း တည့်ချိန်နှင့် နေဝင်ချိန်ကြားအချိန်တို့ကို မှတ်သားရန် မှာမူ သာ၍ပင် ခက်ခဲလေသည်။

ထိုနောက်နေ့အခါ၌ နေထိုးသောအရပ်သည် အရှည် အတိုပြောင်းသည့်အပြင်၊ နေရာလည်း ရွေ့တတ်ကြောင်းကို လူတို့ သိလာကြသည်။ နေကိုမကြည့်ဘဲ အရိပ်ကိုကြည့် ခြင်းအားဖြင့်၊ အချိန်ကို ပို၍မှန်ကန်စွာပြောနိုင်သည်ကို လည်း သိရှိလာကြသည်။ ဤအချက်ကို သိရှိကြရာမှ နေနာရီထွင်ရန် လမ်းစကိုရရှိလာကြလေသည်။

အချို့ကျေးလက်တောရွာများတွင် တွေ့မြင်နိုင်သေးသည့် နေနာရီ

ပဌမဦးဆုံးနေနာရီသည် မြေ၌စိုက်ထားသော တိုင်တစ် ချောင်းပင်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်ဟု မှန်းဆရပေသည်။ ထိုနေနာရီ ကို အသုံးပြုပုံမှာ၊ တစ်နေ့လုံးတိုင်ပတ်လည်၌ ဖြစ် ပေါ်သော အရိပ်များကို ကျောက်ခဲများချ၍မှတ်သားသည်။ ထိုအမှတ်အသားများကို ကြည့်၍၊ နေ့အချိန်များကို ပြောနိုင်ကြလေသည်။ နေနာရီသည် မည်သည့်အခါကစ၍ ပေါ်ပေါက် လာသည်ကိုအတိ အကျမပြောနိုင်ကြချေ။ သို့ရာတွင် ဘီစီ ၇၀၀လောက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တန်ရာ ၏ဟု အဆိုရှိသည်။

နေနာရီသည် နေကိုအကြောင်း ပြုနေသဖြင့်၊ နေမရှိ သောညဉ့်အခါနှင့်၊ နေကိုမမြင်ရသည့် မိုးအုံ့နေသောအခါ များတွင်၊ အချိန်ကို သိနိုင်ကြတော့မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုအပြင် အစဉ်လှုပ်ရှား၍နေသော ရေပြင်ပေါ်၌လည်း၊ နေနာရီကို အသုံးပြုနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုပြင်နေသည် နှစ်ရက်ဆက်၍ တစ်ချိန်တည်း၌ထွက်ပြီးလျှင်၊ တစ်ချိန် တည်းတွင်လည်း မဝင်သောကြောင့်၊ တစ်နေ့တွင် ကျောက်ခဲတစ်ခုသို့ အရိပ်ရောက်ချိန်သည် ၉ နာရီဖြစ် ခဲ့လျှင်၊ နောက်တစ်နေ့၌ ၉ နာရီနောက်သော်လည်း ကျလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ၉ နာရီထက် စော၍သော်လည်း ကျလိမ့်မည်။ ထိုကဲ့သို့သော ခြားနားချက်များသည် နေ့မှလသို့ ကူးသွားသောအခါတွင် မှတ်သားထားသော စာရင်းနှင့် များစွာကွာခြား၍နေပေမည်။

ထိုအဖြစ်ကို ဘီစီ ၃၀၀ပြည့်နှစ်လောက်တွင် ဗက်ဗီလုံးမြို့ မှ ဗရော့ဆပ်ဆိုသည့် ဘာသာရေးဆရာတစ်ဦးက သိရှိ ခဲ့လေသည်။ ထိုသူသည် အခေါင်းရှိသော လုံးခြမ်းတစ်ခုကို ခွက်ပုံ သဏ္ဍာန်ပြုလုပ်ထားပြီးလျှင်၊ ထိုခွက်ပေါ်တွင် အရိပ်ဖြစ်ပေါ်စေရန် အလုံးကလေးတလုံးထား၏။ အလုံး ၏အရိပ်သည် ကောက်လျက်ရှိသော ခွက်၏မျက်နှာပြင်ကို ဖြတ်၍၊ တစ်နေ့လျှင် တစ်ခါကျရောက်သည်။ ထိုသို့ဖြတ် ၍ သွားသောလမ်းကြောင်းကို ၁၂ စိတ်စိတ်ပြီးလျှင်၊ ခွက် ၏ မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် မျဉ်းကောက်များကို ဆွဲထားသည်။ ထိုကဲ့သို့စီစဉ်ထားသည့်အတွက် တစ်နေ့တွင် တူညီသော အစိတ်ပေါင်း ၁၂ စိတ်ပိုင်းခြားထားနိုင်သည်။ ဤနည်းဖြင့် အချိန်နာရီကို သိနိုင်လေသည်။

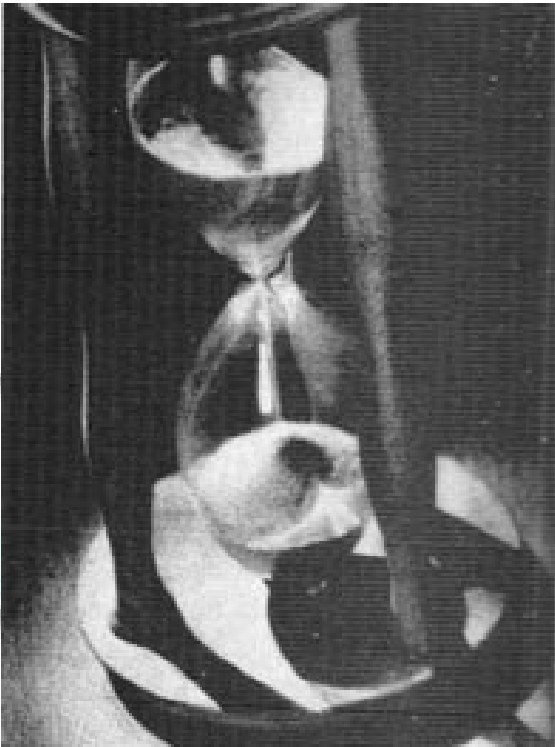
ထိုသို့သိနိုင်သော်လည်း အခက်အခဲကိုတွေ့ကြရပြန်၏။ တစ်နှစ်လုံးရှိ နေ့တာများမှာ မတူညီကချေ။ ဆောင်းအခါ တွင် နေသည် ကောင်းကင်၌ ၁၀ နာရီမျှသာနေ၍၊ နွေ အခါတွင်ကား ၁၄ နာရီမျှနေ၏။ နေ၏အရိပ်သည် အချိန် အနည်းငယ်အတွင်းတွင် အစိတ်ပေါင်း ၁၂စိတ်ကိုဖြတ်ရ သဖြင့်၊ လျင်မြန်စွာသွားရမည်မှာ ထင်ရှား၏။ ထိုသို့သွား သောအခါတွင်၊ ထို အချိန်အခါရှိအချိန်နာရီသည် တို တောင်းမည်ဖြစ်၏။ နွေအခါ၌ နေသည်ပို၍တာရှည်စွာ

သွားသောအခါတွင်၊ ထိုနာရီ အချိန်သည် ကြာရှည်မည် ဖြစ်၏။ ထိုကြောင့် တစ်နေ့တစ်နေ့လျှင် နေ၏အလင်း သို့ နာရီရှိသော်လည်း၊ နွေအခါတွင် နေ့တာသည်ဆောင်း အခါ နေ့တာထက် ရှည်မည်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခက်အခဲ မှာ ဗရော့ဆပ်၏ လုံးခြမ်းတွင် တွေ့ရသောအခက်အ ခဲပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအခက်အခဲရှိသော်လည်း၊ ဗရော့ဆပ်၏ နေနာရီကို ရာစုနှစ်ပေါင်းများစွာပင် ဂရိနှင့် ရောမ နိုင်ငံတို့ တွင်အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။

တစ်ခါတစ်ရံထိုနေနာရီမျိုးကိုငယ်ငယ်ပြုလုပ်လေ့ရှိ ကြ၍တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်ဝင်းတစ်ခုလုံး ပြည့်လောက်အောင် ကြီးကြီးပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မှောင်သောဂူ အတွင်းတွင် နေ၏အလင်းကို ထိပ်အပေါက်တစ်ခုမှယူ၍၊ ထိုနေနာရီမျိုးကို ပြုလုပ်လေ့ရှိ၏။ ခွက်နေသော ထိုနေနာ ရီကို အတော်ပင် ခဲယဉ်းစွာကြည့်ရသဖြင့်၊ နာရီခွက်ငယ် လျှင် အချိန်နာရီကိုကြည့်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းမည်။ ထိုကြောင့် ခွက်သောနေနာရီအစား၊ မျက်နှာပြင်ပြန့်သော နေနာရီ မျိုးကို တစ်ဖန်ကြံစည်ကြပြန်၏။ အလယ်ခေတ်တစ် လျှောက်လုံးတွင် နေနာရီကို အမျိုးမျိုးကြံစည်အား ထုတ်ရုံ သာမက၊ အသေးစိတ်စီမံခဲ့ကြလေသည်။ ထိုနောက် တွင်နေနာရီများ ကိုအချိန်ကြည့်ရန်အတွက် အသုံးမပြု ကြတော့ဘဲ၊ ဥယျာဉ်များအတွင်း၌ အလှအပအဖြစ်နှင့် သာလျှင် ထားကြလေသည်။

ညဉ့်အခါမိုးအုံ့သောအခါနှင့်၊ ရေပြင်ပေါ်သွားလာ သောအခါ၌၊ အချိန်ကိုသိနိုင်ရန် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြံစည်လေသည်။ ထိုသို့ ကြံစည်ခဲ့ကြသည့်နည်းမျိုး များတွင် ရေနာရီသည်ထင်ရှားခဲ့၏။ ပထမဦးစွာရေနာရီ သည် သာမန်မြေအိုးတစ်ခုမျှသာဖြစ်၍၊ ဖင်ဘက်တွင် အပေါက်ငယ်ကလေး တပေါက်ရှိ၏။ ထိုအိုးတွင် အပြည့် ထည့်ထားလိုက်သော အခါတွင်၊ အပေါက်ငယ်ကလေးမှ ရေသည် တစက်စီဖြည်းညှင်း စွာကျနေ၏။ ရေကုန်သည် အထိ မည်မျှကြာသည်ကို သိနိုင်၏။ ပထမဦးဆုံး ကျသည့် ရေစက်မှ နောက်ဆုံး ကျသည့်ရေစက်အထိ အချိန်သည် အစဉ်သဖြင့် တူသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရေနာရီကို မြေအိုး ဖြင့်ပြုလုပ်လျှင်၊ အချိန်တစ်ချိန်တွင် ရေမည်မျှထွက်သွား ကြောင်းနှင့်၊ အချိန်မည်မျှကြာပြီဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင် ရန်ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ထိုခဲယဉ်းမှုကိုပျောက်စေရန် မြေ အစားဖန်ဖြင့် ပြုလုပ်သောအိုးကို အသုံးပြုလာကြသည်။

ထိုသို့ဖန်ဖြင့်ပြုလုပ်ရာ၌ အခက်အခဲကိုတွေ့ရပြန်၏။ ထို အခက်အခဲမှာအခြားမဟုတ်၊ ဖန်အိုးတွင်ရေပြည့်နေသော အခါ၌၊ ရေသည်လျင်မြန်စွာကျပြီးလျှင်၊ ရေနည်း သွား၍ ကုန်ခါနီးသောအခါတွင်၊ ရေအကျနေသွားခြင်းပင်ဖြစ် ၏။ ထိုကြောင့်အိုးအတွင်း၌ ရေအပြည့်အစဉ်ထည့်

ယခုခေတ် တိမ်ကောလျက်ရှိပြီဖြစ်သော သဲနာရီ

ထားရန်နှင့် အောက်ဘက်တွင်ထားသည့် အိုးအတွင်းသို့ ကျဆင်းသောရေကို တိုင်းတာရန်စီစဉ်ကြရတော့၏။ ထို ကဲ့သို့ပြုလုပ်ကြသော်လည်း၊ ရေနာရီဖြင့်အချိန်မှန်ကို မသိနိုင်ကြချေ။ ထိုပြင် ရေစက်ကျသော အပေါက်သည် လည်း ဆိုးသွားတတ်သောကြောင့်၊ ရေစက်များ မကျနိုင် သဖြင့်၊ အချိန်မှန် ဖြစ်ရတတ်သည်။

ရေနာရီကိုပြုလုပ်ရာတွင် လှပစွာပြုလုပ်လေ့ရှိကြ၏။ အချို့ရေနာရီများသည်လှပရုံမျှမက၊ အဖိုးလည်းများစွာ ထိုက်တန်၏။ ဘုရင်များအဖို့လက်ဆောင်ပဏ္ဏာအဖြစ် ဖြင့် ပေးထိုက်လောက်အောင်ပင် ကောင်းမွန်လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရေနာရီကို ကောင်းစွာကြံစည်ပြုလုပ်ထား လေ့ရှိကြသည်။ ဘီစီ ၁၄၀ပြည့်လောက်တွင် အယ်လက် ဇန္ဒြီးယားမြို့မှ တီဆစ်ဗီယပ် ဆိုသူသည် ရေနာရီပြုလုပ် ရာတွင် ခွေးသွားစိတ်ကဲ့သို့ အထစ်ကလေးများထားပြီး လျှင်၊ ထိုအစိတ်ကလေးမှတစ်ဆင့် လက်တံဖြင့် အချိန်ကို ပြခဲ့၏။ ရှေးခေတ် နာရီတို့အတွက် ထိုရေနာရီသည် ယခုခေတ်နာရီနှင့်အတူဆုံးဖြစ်သည်။ သို့သော် ရေနာရီ သည် အချိန်အတိအကျ မပြနိုင်ချေ။

ရေနာရီအတွင်းရှိရေသည် ဆောင်းဥတုတွင် ခဲ၍သွား တတ်သည်။ သဲနာရီတွင် ဤသို့မဖြစ်ချေ။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် သဲနာရီတွင် ရေကိုအသုံးမပြုဘဲ၊ သဲကို

သာအသုံးပြုသောကြောင့်ဖြစ်၏။ ထိုသဲနာရီတွင် နူးညံ့
သောသဲမှုန့်များသည် သေးငယ်သောအပေါက်မှ မှန်မှန်ကျ
ကြ၏။ သဲနာရီကိုပြုလုပ်ရာတွင် ဖန်ပြွန်တုတ်တုတ်
တစ်ခုကို ခါးပိုင်းတွင်အပေါက်ငယ်ကလေး ကျန်သည့်
တိုင်အောင် ညှစ်၍ထားသည်။ အပေါ်ပိုင်းပြွန်ရှိ သဲများ
အပေါက်ငယ်မှကျ၍ အောက်ပိုင်းပြွန်သို့ ရောက်သော
အခါတွင် ဖန်ပြွန်ကို အထက်အောက် လှန်၍ပေးသည်။
အပေါ်ပိုင်းပြွန်မှသဲကုန်သောအခါသည် တစ်နာရီပင်ဖြစ်
၏။ ဖန်ပြွန်တိုင်းတွင် သဲကျဆင်းသည်မှာ တစ်နာရီမ
ကြာချေ။ တစ်ခါတစ်ရံ အပေါ်ပိုင်းပြွန်အတွင်းရှိ သဲများ
ကုန်သောအခါ၊ နာရီဝက်မျှသာကြာ၏။ သဲနာရီ ပြုလုပ်ရာ
တွင် ဖန်ပြွန်၏အကြီးအသေးပေါ်တွင် အကြောင်းပြု၍
အချိန်ကြာသဖြင့် သဲနာရီကိုတစ်မိနစ်မှအစ နာရီပိုင်းအထိ
ကြာအောင် ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။

သဲနာရီသည် မည်သည့်အချိန်အခါကစ၍ပေါ်လာသည်
ကို အမှန်မပြောနိုင်ကြချေ။ သို့သော် ဘီစီ၃၀၀ပြည့်နှစ်
လောက်ကရေးဆွဲထားသောရောမမြို့ရှိ သဲနာရီပုံတစ်
ပုံရှိလေသည်။ သဲနာရီကို ခေတ်နာရီများပေါ်လာသည့်
တိုင်အောင် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ တရားဟောသူများသည်
တရားဟောချက်များကို သဲနာရီဖြင့် အချိန်မှတ်လေ့ရှိခဲ့
ကြ၏။ ယနေ့တိုင်ပင်လျှင် အင်္ဂလန်ပြည် အောက်လွတ်
တော်တွင် သဲနာရီကိုအသုံးပြုလျက်ရှိသေး၏။ ထိုသဲ
နာရီတွင် ၂ မိနစ်ကြာမျှသာလျှင်သဲကျဆင်း၏။ မဲပေးရန်
ရှိသောအခါတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသည် သဲနာရီမှသဲကို
ကျဆင်းစေပြီးလျှင် ခေါင်းလောင်းကိုတီးစေ၏။ ခေါင်း
လောင်းတီးခြင်းသည် လွှတ်တော်အမတ်များအား သဲနာရီ
အတွင်း ရှိသဲများမကုန်မီ နှစ်မိနစ်အတွင်းမဲပေးရမည့်အ
ကြောင်း၊ သတိပေးခြင်းပင်ဖြစ်ပေသည်။

အချိန်ကိုသိစေနိုင်သော အခြားနည်းလမ်းများလည်း
ရှိသေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံလူတို့သည် မီးထွန်းထားသည့်
ဖယောင်းတိုင်တစ်တိုင်ဖြင့် အချိန်ကိုမှတ်လေ့ရှိ၏။ ဖ
ယောင်းတိုင် မီးလောင်ရာတွင် လေကိုကာကွယ်ပေးနိုင်
လျှင်၊ ဖယောင်းတိုင်သည် အချိန်မှန်မှန်မီးလောင်သည်ကို
တွေ့ရပေမည်။ ဖယောင်းတိုင်မီးလောင် တစ်နာရီကြာ
တိုင်း၊ အလားတူဖယောင်းတိုင်မျိုး၌ အစိတ်အပိုင်းများ
ပြုလုပ် ကာမှတ်သားရ၏။ ဤသို့ ကောင်းမွန် သေသပ်စွာ
မှတ်သားထားလျှင်၊ ဖယောင်းတိုင်သည် အံ့ဩလောက်
အောင်ပင် အချိန်မှန်မှန်လောင်တတ်သည်။ သို့သော်
ချို့ယွင်းချက်များကားရှိ၏။ ထိုဖယောင်းတိုင် နာရီအား
ဖြင့်၊ မည်သည့်အချိန် ကျရောက်ကြောင်းကို မသိနိုင်ချေ။
ပုံပမာ ၆ နာရီသော်လည်းကောင်း၊ ၁၂ နာရီသော်လည်း
ကောင်းရှိပြီဟူ၍သိနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ဖယောင်းတိုင်

ထွန်းလိုက်သည့် အချိန်မှစ၍ မည်မျှကြာပြီဖြစ်ကြောင်း
လောက်ကိုသာလျှင် သိနိုင်ပေမည်။

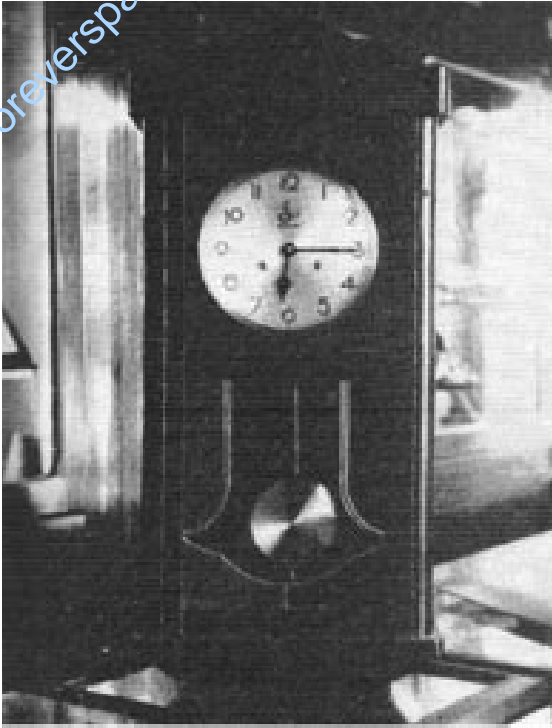
နေ နာရီ၊ ရေ နာရီ၊ သဲ နာရီ၊ ဖယောင်းတိုင် နာရီ
တို့တွင် ချို့ယွင်းချက်များ အသီးအသီးရှိသဖြင့်၊ လူတို့သည်
ထိုကရိယာများထက်ကောင်းမွန်သော ကရိယာရှိရန် လိုအပ်
ကြောင်းကိုသိလာကြလေသည်။ ထိုအချိန်သည်အလယ်
ခေတ်ကုန်ဆုံးချိန်လောက်ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထိုအချိန်
တွင်ခရစ်ယန်ဘုရား ဝတ်ပြုကျောင်းကြီးများ၌ ဘုရားဝတ်
ပြုရန်နိုးဆော်သည့် ခေါင်းလောင်းတီးစက်များရှိနေပြီ
ဖြစ်သည်။ အစပထမ၌ ထိုခေါင်းလောင်း တီးစက်သည်
နာရီကြီးမဟုတ်သေးချေ။ အချိန်ကို ညွှန်ပြသည့် လက်တံ
များမရှိသည့်ပြင် နာရီခိုင်ခွန်လည်း မရှိသေးချေ။ ထိုပြင်
အချိန်ရောက်သောအခါ၊ တီးခေါက်ခြင်းလည်းမရှိသေး
ချေ။ ခေါင်းလောင်းတီးခြင်းမျှသာ ရှိသေး၏။ သို့ရာတွင်
ထိုခေါင်းလောင်းတီးစက်သည် နာရီကြီးများ၏ အရင်းခံ
ပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုခေါင်းလောင်းတီးစက်တွင် လေးလံသော အလေး
ချိန်များ တပ်ဆင်ထားသည်။ ထိုအလေးချိန်များက ဘီး
အချို့ကိုလည်စေ၍၊ ထိုဘီးများတစ်နေရာသို့ ရောက်သော
အခါတွင် ခေါင်းလောင်းကို မြည်စေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ
ထိုအချိန်၌ လူရပ်တစ်ခု စက်အတွင်းမှထွက်လာစေ
ပြီးလျှင်၊ တူဖြင့်မောင်းကိုထုစေသည်။ ထိုလူရပ်ကို 'နာရီမှူး
ဂျက်'ဟု ခေါ်ကြလေသည်။ နာရီကြီးများကို မည်သူက
စ၍ပြုလုပ်သည့်အကြောင်းနှင့် မည်သည့်အချိန်ကစ၍
ပေါ်လာသည့်အကြောင်းကိုကား အမှန်မပြောနိုင်ချေ။
သို့ရာတွင် ခရစ်၁၃၀၀ပြည့်လောက်မှစ၍၊ ယခု ခေတ်နာရီ
ကြီးများကို တွေ့မြင်ကြရသည်ဟုဆိုလေသည်။

၁၃၇၉ ခုနှစ်လောက်တွင် ယခုခေတ်နာရီများ၏ ဖခင်
ကြီးဟုခေါ်ထိုက်သောနာရီကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာ၏။
ထိုနာရီကြီးသည် ပြင်သစ်ဘုရင်မင်းမြတ်က အန်းရီဒါဗစ်
ဆိုသူအား ပါရစ်မြို့တော်ရှိနန်းတော်တွင်ထားရန် တီထွင်စေ
သောနာရီကြီးဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်လုပ်သောနာရီ
ကြီးသည်ယခုတိုင်ပင်ရှိသေးသည်။ ထိုနာရီကြီးကို
အလေးချိန်ပေါင် ၅၀၀လေးသော အလေးတစ်ခုက
သွားစေ၏။ လက်တံမှာတစ်ခုသာလျှင်ရှိ၏။ သို့ရာတွင်ထို
နာရီကြီး၏အခြေခံသဘောကို ယခုခေတ်တွင်ရှိသောနာရီ
ကြီးများက အတုခိုးကြရလေသည်။ ထိုနာရီကြီးနောက်
နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့် နာရီများတွင် အပြောင်းအလဲ တစ်
တရာမျှမကြုံစည်နိုင်ခဲ့ကြချေ။ ထိုနောက်မှ နာရီချိန်သီး၏
အကြောင်းရင်းကို စုံစမ်းနိုင်သူပေါ်ပေါက်လာ လေသည်။

၁၅၈၁ခုတွင် အီတာလျံလူမျိုးလူငယ်တစ်ဦးသည် ဆေး
အတတ်ပညာကိုသင်အံ့ဆဲဆဲတွင် ပီဆာမြို့ဘုရားဝတ်ပြု

နာရီ

ယခုခေတ်တိုင် လူသုံးများလျက်ပင်ရှိသည့် တိုင်ကပ်နာရီ

ကျောင်းကြီးတွင် လေတိုက်ခတ်သဖြင့် လွှဲလျက်ရှိသောမီးအိမ်များကိုစိတ်ဝင်စားစွာကြည့်ရှုမိ၏။ မီးအိမ်တို့သည် အစပထမ၌ အနည်းငယ်မျှသာလွှဲပြီးလျှင်၊ လေတိုက်ခတ်သောအခါ ပို၍လွှဲသည်ကို ထိုလူငယ်ဂရုစိုက်မိဟန်ရှိ၏။ ထိုလူငယ်ကား အခြားမဟုတ်ပေ။ နောင်အခါ၌ကမ္ဘာကျော်သိပ္ပံကဝိကြီးဂယ်လီလေအိုဖြစ်မည့် သူငယ်ပင်တည်း။(ဂယ်လီလေအို-ရှူ)

ဂယ်လီလေအိုဂရုစိုက်၍သိခဲ့သည်မှာ မီးအိမ်သည် မည်မျှပင် ဝေးကွာစွာလွှဲသော်လည်း၊ ပြန်၍လွှဲသောအချိန်မှာ ပထမလွှဲသောအချိန်နှင့် အစဉ်တူခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အနည်းငယ်သာလွှဲသောအခါတွင် အချိန်ပို၍ကြာပြီးလျှင်၊ အလွဲများသောအခါတွင် မြန်သည်ကို သတိပြုမိခဲ့၏။ ထိုတွေ့ရှိချက်သည် သိပ္ပံဘက်ဆိုင်ရာတွင် အရေးကြီးသောတွေ့ရှိချက်ဖြစ်၏။ ချိန်သီးသည် ထိုအချက်ကိုအရင်းခံ၍ပေါ်လာ၏။ ဂယ်လီလေအိုသည်ချိန်သီးကိုနာရီတွင်ချက်ခြင်း ထည့်မသုံးချေ။ ဆရာ ဝန်များကိုသာလျှင် သွေးတိုးခြင်းကို ချိန်သီးဖြင့်ရေတွက်နိုင်ကြောင်းကို ပြောခဲ့၏။ ဂယ်လီလေအို၏တွေ့ရှိချက်ကို အကြောင်းခံကာ ၁၆၅၅ခု၌ ဒပ်ချသိပ္ပံကဝိ ဝိုင်းဂင်ဆိုသူသည် ချိန်သီးပါသောနာရီကြီးကို ပထမဦးဆုံး ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ထိုနာရီကြီးဖြင့် ကြယ်များရွေ့ရှားထားသော အချိန်ကို မှတ်သားခဲ့လေသည်။

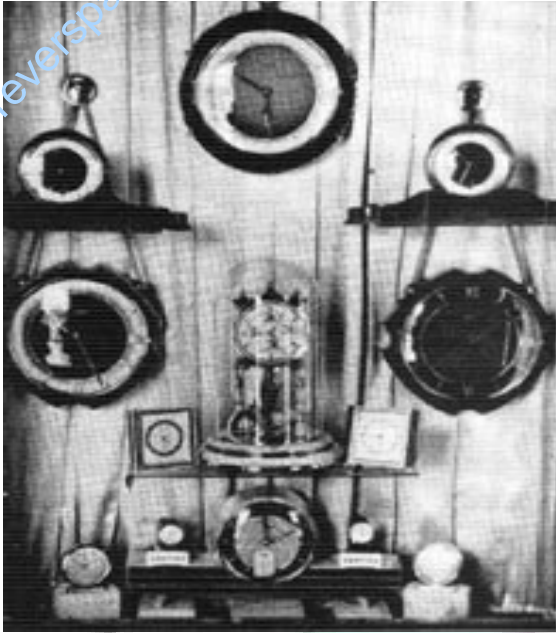
ယခုအခါကမ္ဘာတွင် မည်သည့်ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်သည့် အချိန်ကိုမဆို တိကျမှန်ကန်စွာသိနိုင်သောနာရီကြီးများ ပေါ်ပေါက်လျက်ရှိလေပြီ။ နာရီကြီးငယ်များ ပေါ်ပေါက်၍လာသော်လည်း၊ နာရီကြီးတလုံး မည်ကဲ့သို့ အလုပ်လုပ်ပုံကိုကား၊ ယခုတိုင်မသိသူ အများအပြားပင်ရှိပေမည်။ နာရီကို ပြုလုပ်စီမံထားပုံမှာ အလွန်ပင်ရှုပ်ထွေးလှ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်လည်း၊ အခြေခံသဘောမှာ အတူတူပင်ဖြစ်၏။ နာရီတွင် ဘီးများကိုလည်စေမည့်အားလို၏။ ထိုအားကို အောက်သို့ဆွဲချသည့် အလေးချိန်တစ်ခုကပေး၏။ ဘီးများကို မြန်မြန်လည်းမလည်စေရန်၊ နှေးနှေးလည်းမလည်စေရန် ပြုလုပ်ဘို့လို၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် အစဉ်အချိန်မှန်ဘီးများလည်နေစေရပေမည်။ ထိုကိစ္စကို ချိန်သီးကပြုလုပ်ပေး၏။ ထိုနောက် ခွေးသွားစိတ်များအမျိုးမျိုးရှိသည့် ဘီးများရှိရန်လို၏။ ထိုဘီးများသည် ချိန်သီးလွှဲသည့်အခါတွင်အလုပ်ကို အတူတူလုပ်ကြသော်လည်း၊ လည်ပုံချင်းမှာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု တူကြမည် မဟုတ်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နာရီလက်တံသည် နှေးနှေးလှည့်ရမည်ဖြစ်၍၊ မိနစ်လက်တံသည် နာရီလက်တံထက် ပို၍မြန်မြန်လှည့်မည်ဖြစ်ပြီးလျှင် စက္ကန့်လက်တံသည် မိနစ်လက်တံထက်ပို၍ မြန်မြန်လှည့်မည်ဖြစ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

အဆိုပါလက်တံတို့သည် ၁ခုထက်၁ခုအကြိမ် ပေါင်း၆၀ စီပို၍မြန်ကြသည်။ အလေးချိန်က ဘီးကြီးတစ်ခုကိုဆွဲ၍လည်စေ၏။ လည်စေရာ၌ နှေးနှေးသာလျှင်လည်နိုင်အောင် ခွေးသွားစိတ်များကို ပြုပြင်၍ထားရ၏။ ဘီးများ၌ လိုသလို ခွေးသွားစိတ်များစိတ်၍ထားခြင်းဖြင့်၊ အရွယ်အမျိုးမျိုးရှိသောဘီးများကို အမြန်အမျိုးမျိုးဖြင့် လည်စေနိုင်၏။ ဘီးများလည်စေရန် အချိန်မှန်မှန်လွှဲသောချိန်သီးက ပြုလုပ်ပေးသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမှာ ချိန်သီး၏ထိပ်တွင် ငါးကြင်းမြီးခွတစ်ခုရှိသောကြောင့် ဖြစ်၏။ (ချိန်သီး-ရှူ။)

ငါးကြင်းမြီးခွက ဘီးရှိခွေးသွားစိတ်များကို တစ်ခုပြီးတစ်ခုချိတ်ချည်၊ လွှတ်ချည်ပြုခြင်းဖြင့်၊ ဘီးကြီးကို ထိန်းထားသည်။ ချိန်သီးလွှဲတိုင်း ခွေးသွားစိတ်တစ်ခုကို လွှတ်၍ပေး၏။ ထိုသို့လွှတ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ခွေးသွားစိတ်တွင်း၌ ငါးကြင်းမြီးခွရှိနေ၏။ ချိန်သီးပြန်၍လွှဲသောအခါ၊ ဘီးကို ရှေ့သို့တထစ်ရွေ့စေ၏။ ချိန်သီးလွှဲရာတွင် အချိန်မှန်မှန်လွှဲသဖြင့်၊ ခွေးသွားစိတ်လွှတ်ရာတွင်လည်း၊ အချိန်မှန်မှန်ပင်လွှတ်၏။ အခြားဘီးများသည် ခွေးသွားစိတ်များဖြင့် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်၍နေကြသောကြောင့်၊ ဘီးတိုင်းပင် အချိန်မှန်မှန်လည်နိုင်သည်။

နာရီကြီး၏ချိန်သီးရပ်၍မသွားခြင်းမှာ၊ ငါးကြင်းမြီးခွကတွန်း၍ပေးသောကြောင့်ဖြစ်၏။ နာရီကြီးသည် မြန်လွန်း

နာရီ

စားပွဲတင်နာရီများကို အချိန်ပြရန်အပြင် မြင်ပန်းလှအောင်လည်း ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုး တီထွင်ရောင်းချလျက်ရှိသည်။

လျှင်၊ ချိန်သီးကို ပို၍ရှည်စေခြင်းဖြင့်၊ နှေးလွန်းလျှင် ချိန်သီးကို တိုစေခြင်းဖြင့် ပြုပြင်၍ပေးနိုင်လေသည်။ ချိန်သီးကို ပို၍ရှည်စေနိုင်ရန်နှင့် ပို၍တိုစေနိုင်ရန် ဝက်အူဖြင့် ပြုလုပ်ပေးရသည်။ ချိန်သီးတို့လျှင် လွှဲချိန်မြန်၏။ ချိန် သီးရှည်လျှင် လွှဲချိန်နှေး၏။ ဤအချက်တို့ကား နာရီ ကြီး၏ အခြေခံ အကြောင်းချက် ဖြစ်လေသည်။

ရှေးနာရီကြီးများတွင် အလေးချိန်နှင့် ချိန်သီးတံများကို တွေ့မြင်နိုင်ပြီးလျှင်၊ ယင်းတို့အလုပ်လုပ်ပုံကိုလည်းကြည့် ရှု လေ့လာနိုင်ပေသည်။ ဤသို့ဖြင့် တဖြည်းဖြည်း စုံစမ်း ရှာဖွေလာခဲ့ကြရာ၊ နောင်အခါအချိန်ကိုသာမက၊ အခြား ခက်ခဲနက်နဲ၍ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသည့် ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်နိုင်သော နာရီကြီးများကို ထွင်လာနိုင်ကြ လေသည်။

ပြင်သစ်နိုင်ငံ စထရပ်ဇူးမြို့တွင် ၁၃၅၂ခုက တည် ဆောက်သောနာရီကြီးသည် အချိန်နာရီကိုသာလျှင် သိရှိစေနိုင်သည်မဟုတ်၊ ရက်သတ္တပတ်အတွင်းရှိ နေ့များ ကိုလည်း သိရှိစေနိုင်၏။ ထိုမျှမက လများကိုလည်း သိရှိစေနိုင်သေးသည်။ ထိုနာရီကြီးသည် နေ၊ လနှင့် ဂြိုဟ်များ၏ တည်နေရာများကိုလည်း သိရှိစေနိုင်သည့် အပြင် နေ၊ လတို့ကြတ်မည့်အချိန်ကိုလည်း တင်ကြို၍သိရှိ စေနိုင်လေသည်။ လန်ဒန်မြို့က 'ဗစ်ဗင်' နာရီကြီးသည် အချင်း ၂၃ ပေခန့်ရှိ၍၊ ချိန်သီး၏အလေးချိန်မှာပေါင် ၄၅၀ နီးပါးမျှ ရှိသည်။

ထိုနာရီကြီးထက် ၂ဆကျော်ကျော်မျှကြီးသော 'ကော်လ ဂိတ်' နာရီကြီးသည် နယူးယော့မြို့၌ ရှိ၏။ ထိုနာရီကြီး၏ မိနစ်လက်တံသည် ၃၇ ပေမကရှည်လေသည်။ နာရီ ကြီးများတွင် ချိန်သီးများရှိကြသော်လည်း၊ နာရီငယ်များ တွင်ကား ချိန်သီးများမရှိကြချေ။ ချိန်သီးများမရှိဘဲနှင့် နာရီကလေးများ သွားကြသည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ပင်ဖြစ်သော် လည်း၊ နာရီကြီး၏အကြောင်းကို သိပြီးသောအခါတွင် ကား၊ နာရီကလေးများ၏ အကြောင်းကိုသိရန်မှာ မခဲ ယဉ်းတော့ပေ။ နာရီကြီးငယ်တွင် ဘီးများကို လည်စေ သည့်အားရှိဖို့လို၏။ ထိုဘီးများ၏ အမြန်ကိုလည်း တိ ကျမှန်ကန်အောင်ပြုလုပ်ပေးရန် လို၏။ နာရီကြီးများတွင် အားအတွက် အလေးချိန်ရှိ၏။ နာရီငယ်များတွင် အလေး ချိန်အစား၊ သံပတ်ထည့်၍ပေးနိုင်၏။ သံပတ်၏ တွန်းကန် အားဖြင့်ဘီးများကို လည်စေနိုင်၏။ အချိန်ကို တိကျမှန် ကန်အောင်ထိန်းဖို့အတွက် နာရီကြီးများတွင် နာရီချိန်သီး ရှိ၏။ နာရီငယ်များတွင်ကား ချိန်သီးအစား၊ ဆံချည်တပ် ဘီးတစ်ခု ထည့်ပေးနိုင်၏။ သံပတ်နှင့် ဆံချည်တပ်ဘီးများ ကို နာရီကလေးများနောက်ပိတ်ကိုဖွင့်၍ ကြည့်လျှင်တွေ့နိုင် ၏။ ထိုပစ္စည်းနှစ်ခုသည် နာရီကြီး၏ချိန်သီးပေါ်ပြီး နောက် မကြာမီပေါ်လာနိုင်သဖြင့်၊ သေးငယ်သော နာရီ များကို ပြုလုပ်လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ရှေးခေတ်ကနာရီငယ်များကိုပြုလုပ်ရာတွင် ပရာဟမြို့မှ ဂျက်ကော့ဇက်ဆိုသူနှင့် ဆွစ်ဇာလန်မှဂရူးအီး ဆိုသူတို့သည် ကျော်ကြားခဲ့၏။ ၁၅၅၀ပြည့်နှစ်လောက်တွင် ဆဌမအက် ဒွပ်ဘုရင်သည် နာရီငယ်တလုံးကိုရရှိ၍၊ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်များ အနက်၊ ပထမဆုံး နာရီငယ်ပိုင်ဆိုင်သော ဘုရင်ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလေသည်။

၁၇၀၄ခုတွင် နစ်ကလတ်ဖတ်ချိုဆိုသူသည် နာရီငယ်၏ ဆုံလည်များကို မာသည့်ကျောက်မျက်များပေါ်တွင် လည် စေလျှင်၊ ပွတ်အားခံနိုင်မည့်အကြောင်းကိုသိရှိလေသည်။ ထိုနောက်တွင် နာရီငယ်များ၌ဆုံလည်အောက်ခံကို ပတ္တ မြား၊ သို့မဟုတ် နီလာကျောက်တုံးကလေးများဖြင့် ပြုလုပ် ခဲ့ကြ၏။ သာမန်အရွယ်ရှိ နာရီတွင် ကျောက် မျက်တုံး ကလေးပေါင်း ၂၁လုံးရှိ၏။ ယခုအခါ အချို့နာရီ များကို ညဉ့်ကြည့်၍ရအောင်၊ မျက်နှာတွင် ရေဒီယမ်ဆေးဖြင့် မှတ် သားထားကြ၏။ အချို့နာရီစက်ကလေးများမှာ အလွန် သေးငယ်၍ သိမ်မွေ့သောကြောင့် လက်ကောက်ထဲတွင် ပင် မြှုပ်ထား၍ရ၏။ အချို့လက်ပတ်နာရီများသည် လက်ကို လှုပ်လိုက်ရုံနှင့် အလိုအလျောက် သံပတ်ပေး ပြီးဖြစ်သည်။ နာရီအိမ်ကို ဖွင့်လိုက်လျှင်သံပတ်ပေးပြီး ဖြစ်သော နာရီကလေးမျိုးများလည်း ယခုအခါ ပေါ်ပေါက် လျက်ရှိပေပြီ။

www.foreverspace.com.mm

ရန်ကုန်မြို့အတွင်းဝန်များရုံးရှိ လျှပ်စစ်နာရီကြီး

၂၀ရာစုနှစ်သို့ရောက်လာသောအခါ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့်သွားရသော လျှပ်စစ်နာရီများကို တီထွင်လာကြ၏။ ယင်းနာရီများ၌နာရီကိုသံပတ်ဖြင့် မလည်စေဘဲ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားဖြင့် လည်စေ၏။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို ဗက်ထရီမှ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရုံမှရရှိစေ၏။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားသည် လျှပ်စစ်မိုတာကိုလည်ပတ်စေ၍၊ နာရီကိုသွားစေသည်။ အချို့လျှပ်စစ်နာရီများ၌ အချိန်ကို တိကျမှန်ကန်စေရန်၊ ဗဟိုဌာနတစ်နေရာမှ အလိုအလျောက်ထိန်းပေးနိုင်၏။ ဤကဲ့သို့သော နာရီများကို အလုပ်ရုံများ၌ သုံးလေ့ရှိ၏။

သလင်းကျောက်ခရစ္စတယ်များထဲမှ ထုတ်လွှတ်ပေးသော ပိုင်အီဇီလျှပ်စစ်ဓာတ်အားကို သုံး၍လည်း၊ လျှပ်စစ်နာရီများပြုလုပ်ကြ၏။(ပိုင်အီဇီလျှပ်စစ်-ရှူ။) ယင်းကဲ့သို့သော လျှပ်စစ်နာရီများမှာ အထူးပင်တိကျကောင်းမွန်လှသဖြင့်၊ နှစ်ပေါင်း ၃၀၀၀ ကြာအချိန်၌ပင်၊ အချိန်သည် တစ်စက္ကန့်ထက်ပို၍လွဲလိမ့်မည်မဟုတ်ဟု အဆိုရှိသည်။

နားရွက်။ ။မြည်း၊ ခွေး၊ မြင်းတို့သည် လူထက်ပို၍ အသံကိုကြားနိုင်သည်။ ထိုသို့ကြားနိုင်ခြင်းကြောင့် တစ်ရပ်မှာ နားကိုလှုပ်ရှားနိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ အသံတစ်ခုခုကို ကြားသောအခါ၊ ခွေးဖြစ်စေ၊ မြင်းဖြစ်စေ နားစွင့်တတ်သည်ကို သတိပြုမိကြပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့နား

စွင့်ခြင်းမှာ အသံလှိုင်းကို ဖမ်းယူနိုင်စေရန်ပင်ဖြစ်သည်။ လူတို့မှာကား ထိုတိရစ္ဆာန်များကဲ့သို့ နားကို မလှုပ်နိုင်ကြသဖြင့်၊ ခေါင်းတစ်ခုလုံးကို လှည့်ပေးကြရသည်။

နားကို အပြင်နား၊ အလယ်နား၊ အတွင်းနားဟူ၍ သုံးပိုင်းပိုင်းခြားထားသည်။ ကတော့ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော အပြင်နားကို ကျွန်ုပ်တို့မြင်နိုင်ကြသည်။ ထိုကတော့ပုံအပိုင်းတွင် ကျဉ်း၍ရှည်သောပြွန်တစ်ခုရှိသည်။ ထိုပြွန်သည် ဦးခေါင်းရိုးနှင့် ဆက်နေ၏။ စကားပြောလိုက်သောအခါ၊ အပြင်မှ အသံလှိုင်းသည် ထိုပြွန်ထဲသို့ ဝင်လာသည်။

အသံသည် နားကတော့ကို ဖြတ်ပြီးသော် နားစည်ကို သွား၍ရိုက်၏။ အလယ်နားကို နားစည်ဟုခေါ်သည်။ နားစည်၏အပြင်ဘက်တွင် အမြွေးပါးဖုံးထား၏။ နားစည်၏ အတွင်းဘက်၌ ကြက်ဥပုံသဏ္ဍာန်အပေါက်နှင့် အပိုင်းပုံသဏ္ဍာန် အပေါက်ကလေးနှစ်ပေါက်ရှိသည်။

တစ်ဖက်ကနားစည်မြွေး၏အလယ်ပိုင်းကို အခြားတစ်ဖက်က ကြက်ဥပုံသဏ္ဍာန်အပေါက်နှင့် အရိုးငယ်ကလေး သုံးခုအားဖြင့် တွယ်ထား၏။ ထိုအရိုးကလေးသုံးခုသည် ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တူ၊ ပေ၊ နင်းကွင်းတို့နှင့်တူ၏။ ထိုကြောင့် အရိုးကလေးတို့ကို တူ၊ ပေ၊ နင်းကွင်းဟူ၍ပင် မှတ်သားရာသည်။ တူ၌လက်ကိုင်နှစ်ခုရှိသည်။ အတိုဆုံးလက်ကိုင်သည် နားစည်မြွေးနှင့်ဆက်နေ၍၊ တူခေါင်းသည် ပေကိုရိုက်ဟန်ပြုသကဲ့သို့ရှိသည်။ တစ်ဖန်ပေသည် နင်း

ကွင်းနှင့်သက်နေပြီးလျှင်၊ ထိုနင်းကွင်းသည် ကြက်ဥပုံ သဏ္ဍာန်အပေါက်နှင့် ဆက်လျက်ရှိသည်။

တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် စကားပြောသော အခါ၊ အသံလှိုင်းများသည် နားစည်မြွေးပေါ်တွင် ရိုက် ခတ်ပြီးလျှင်၊ နားစည်မြွေးကို လှုပ်ရှားစေသည်။ နားစည် မြွေးလှုပ်သောအခါ၊ တူ၏လက်ကိုင်သည်လည်း အလား တူလှုပ်လာသည်။ ထိုအခါ တူသည် ပေကိုရိုက်သဖြင့်၊ ပေက နင်းကွင်းကို လှုပ်ရှားစေသည်။ နင်းကွင်းလှုပ် သောအခါတွင် ကြက်ဥပုံသဏ္ဍာန်အပေါက်၏အဖုံး သည်လည်း တုန်ခါ၍လာသည်။ အပြင်နားကတော့ကို ဖြတ်၍လာသော အသံလှိုင်းများသည် ထိုအရိုးငယ်သုံး ခု၏အကူအညီဖြင့်၊ အဆင့်ဆင့် အတွင်းနားသို့ရောက်လာ ကြသည်။(အသံ-ရှု။)

အသံလှိုင်းများသည် အပြင်နားနှင့် အလယ်နားတို့ကို ဖြတ်၍လာကြရသဖြင့်၊ အားနည်း၍ အသံတိုးသွားမည်ဟု ထင်ရ၏။ သို့သော် ထိုသို့မဖြစ်ဘဲ၊ ကနဦးထက်ပင်ပို၍ အားများလာကြသည်။ အသံလှိုင်းများအားကောင်းလာ ခြင်းမှာ အရိုးကလေးသုံးခု၏ ကူညီမှုကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။

နားစည်တွင် ကြွက်သားငယ်နှစ်ခုရှိသည်။ ကြွက်သား တစ်ခုသည် နားစည်မြွေးနှင့် ပူးနေ၍၊ အခြားတစ်ခုသည် နင်းကွင်းနှင့်ပူးနေသည်။ ကြွက်သားကလေးများ ကျုံ့သွား သောအခါ၊ နားစည်မြွေးနှင့်ကြက်ဥပုံသဏ္ဍာန် အပေါက်ရှိ အဖုံးတို့ တင်း၍လာသည်။ ထိုကြောင့် အသံလှိုင်းများသည် လည်း ပို၍အားကောင်းလာကြသည်။ ထိုကြွက်သား ကလေးတို့ကြောင့်ပင် အလွန်တိုးသောအသံများကို၊ ဝေးသောနေရာများမှလာ သောအသံများကို ကြားနိုင်ကြ ခြင်းဖြစ်သည်။

အလယ်နားနှင့်လည်ချောင်းသည် ပြန်တစ်ခုဖြင့် ဆက် နေသည်။ ထိုပြန်ကို 'ယူစတေးကီးအင်ပြန်'ဟု ခေါ်သည်။ ထိုပြန်၏လည်ချောင်းအဆုံးနေရာတွင် အပိတ်ကလေး တစ်ခုရှိသည်။ ထိုအပိတ်ကလေးသည် အစာကို မျိုလိုက် သောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ သမ်းဝေသောအခါ၌ဖြစ်စေ ပွင့်လာ သည်။ အစာကို မျိုလိုက်သောအခါ လေသည် လည် ချောင်းတွင်းသို့ ဝင်သွား၏။ ထိုလေအချို့သည် ယူစတေး ကီးအင်ပြန်မှတစ်ဆင့် နားအလယ်ပိုင်းသို့ ရောက်သွား သည်။ ထိုလေသည်နားစည်မြွေး၏ အပြင်ဘက်ရှိ လေ ဖိအားနှင့်အတွင်းဘက်ရှိ လေဖိအားကိုတူညီစေရန် ညှိ ပေးသည်။ နားစည်မြွေး၏ ပြင်ဘက်နှင့် အတွင်းဘက်၌ လေဖိအားသည် အစဉ်တူညီနေသောကြောင့် နားစည် မြွေးသည် မခွက်နိုင်၊ မကွဲနိုင်ဘဲရှိသည်။

တစ်ခါတစ်ရံဥပမာများ၊ သတ္တုတွင်းများ၌ လေဖိအား သည် သာမန်လေဖိအားထက်များတတ်သည်။ ထို

သတ္တုတွင်းထဲရှိလူ၏နား၌ အပြင်လေဖိအားသည် အတွင်း လေဖိအားထက် များနေသည်။ ထိုအခါ ယူစတေးကီးအင် ပြန်အတွင်းတွင် လေပို၍လိုကြောင်းကို နားဝဠံခံစားရ သောဝေဒနာဖြင့် ချက်ချင်းသိနိုင်၏။ ယူစတေးကီးအင် ပြန်တွင် လေပိုရနိုင်ရန် တစ်ခုခုကို မကြာခဏမျှပေးရ သည်။ အားပါးတရ သမ်းပေးခြင်းဖြင့်လည်းလေပိုကို ရရှိနိုင်ပေသည်။

နားအနီး၌ သေနတ်ပစ်ဖောက်၍ နားစည်ပေါက် ကွဲပြီးလျှင် နားမကြားရသူများ ရှိလေသည်။ ထိုကြောင့် သေနတ်ပစ်ဖောက်သောအခါ၊ ခေါင်းနောက်ဘက်၌တပ်၍ မပစ်ဖောက်ရန် သတိမူအပ်ပေသည်။ သေနတ်ပစ်သော အခါ၊ ပစ်သူသည် ပါးစပ်ကိုဖွင့်ထားလေ့ရှိ၏။ ပါးစပ်ဖွင့် ထားခြင်းမှာပြန်အတွင်းသို့ လေများများဝင်စေ၍ နားစည် မကွဲအောင် ကာကွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အလွန်အေးသော ရာသီတွင် တစ်ခါတစ်ရံ အချို့လူများသည် ခေတ္တမျှ နားမ ကြားဘဲနေတတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ ယူစတေး ကီးအင်ပြန်သည် ချေးများဖြင့်ပိတ်ဆို့နေ၍ လေဖြတ် မသွားနိုင်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါနားစည် မြွေးသည်ကောင်းမွန်စွာ မတုန်ခါနိုင်တော့ချေ။ ယူစတေး ကီးအင်ပြန်အတွင်းသို့ လေမှုတ်သွင်းပေး၍ ပိတ်ဆို့နေ သောချေးများကို ထုတ်ပစ်လိုက်သောအခါမှ နားပြန် ကြားရသည်။

အတွင်းနားသည် အလွန်သိမ်မွေ့သည်။ ထိုအတွင်း နားကို နှစ်ပိုင်းပိုင်းထား၍၊ နှစ်ပိုင်းစလုံးပင် ဦးခေါင်းရိုး နှင့် ဆက်နေကြသည်။ ထိုနှစ်ပိုင်းအနက် တစ်ပိုင်းသာ လျှင် နားကြားသောအပိုင်းဖြစ်၍ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ခရပုံသဏ္ဍာန်ရှိသည်။ ထိုအပိုင်းကို 'ကော့ခလီယာ'ဟုခေါ် သည်။ ထိုအပိုင်းတွင် လေမရှိဘဲအရည်ရှိ၏။ ကြက်ဥ ပုံသဏ္ဍာန်အပေါက်၏ အပြင်မျက်နှာပြင်သည် တုန်ခါလာ သောအခါ၊ အတွင်းနားရှိအရည်သည်လည်း တုန်ခါ၍ လာသည်။ ထိုအရည်၏လှိုင်းများသည် ကော့ခလီယာ ပြန်အစွန်းတိုင်အောင် ရိုက်ခတ်သွားသည်။ ထိုနောက် အခြားဘက်မှ ပြန်ဆင်း၍၊ အပိုင်းပုံသဏ္ဍာန်အပေါက်သို့ ရောက်လာသည်။ နား၌ အသံကြားရပုံမှာ ဤသို့တည်း။ အသံလှိုင်းသည် ကော့ခလီယာပြန်တွင်းသို့ ဝင်လာစဉ်၊ ထိုပြန်လိမ်အလယ်ပိုင်းရှိ ရေအိတ်ကိုတိုက်ခတ်သည်။ ထို အခါ ရေ၌လှိုင်းထသွားသည်။ ရေအိတ်အောက်ခြေတွင် မွှေးညှင်းစွန်းဆဲများ စီတန်းလျက်ရှိ၏။ ထိုမွှေးညှင်းစွန်း ဆဲများသည် သိမ်မွေ့သောနာဗ်ကြောများမှတစ်ဆင့် ဦး နောက်နှင့်ဆက်နေ၏။ ရေလှိုင်းတို့သည် မွှေးညှင်းစွန်း ဆဲများကို ရိုက်ခတ်သောအခါ၊ မွှေးညှင်း စွန်းဆဲများလည်း တုန်ခါကြသည်။

ထိုတုန်ခါမှသည် နာမ်ကြောများမှတစ်ဆင့် ဦးနှောက်သို့ ရောက်သွားသည်။ ထိုအခါ အသံကို ကြားရလေသည်။

နိကာယ်ငါးပါး။ ။နိကာယ်ဟူသည် နိကာယဟူသော ပါဠိမှလာသော စကားဖြစ်၏။ နိကာယသဒ္ဒါသည် အပေါင်းအစုဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ ပါဠိတော်များကို သဘောတူရာ ပေါင်းစုထားသည်ကို နိကာယ်ဟုခေါ်သည်။ ထိုနိကာယ်သည် ငါးပါးရှိလေသည်။ ထိုငါးပါးကား

- ၁။ ဒီဃနိကာယ်
- ၂။ မဇ္ဈိမနိကာယ်
- ၃။ သံယုတ္တနိကာယ်
- ၄။ အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်
- ၅။ ခုဒ္ဒကနိကာယ်ဟူသတည်း။

ထိုငါးပါးတို့တွင်
၁။ ရှည်လျားသော သုတ်တို့ကို ပေါင်းစုထားသော နိကာယ်ကို ဒီဃနိကာယ်ဟုခေါ်၏။ ထိုဒီဃနိကာယ်၌ ဗြဟ္မဇာလသုတ်စသောသုတ်ပေါင်း ၃၄ ခုရှိ၏။ ဝဂ်အားဖြင့် သီလက္ခန္ဓဝဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ပါထိကဝဂ်ဟုသုံးမျိုးရှိ၏။

၂။ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော သုတ်တို့ကို ပေါင်းစုထားသောနိကာယ်ကို မဇ္ဈိမနိကာယ်ဟုခေါ်၏။ ထိုမဇ္ဈိမနိကာယ်၌ မူလပရိယာယသုတ် စသောသုတ်ပေါင်း ၁၅၂ ခုရှိ၏။ ပထမပဏ္ဏာသက၊ ဒုတိယပဏ္ဏာသက၊ တတိယပဏ္ဏာသကဟု အပိုင်းသုံးခု ရှိ၏။ ပဏ္ဏာသကတစ်ခု တစ်ခု၌ သုတ်ပေါင်း ငါးဆယ်စီရှိ၏။ သို့ရာတွင် တတိယပဏ္ဏာသက၌ကား ငါးဆယ်နှစ်သုတ်ရှိ၏။ ပဏ္ဏာသကတစ်ခုခု၌ ဝဂ်ငါးခုစီရှိ၏။

၃။ အကြောင်းအရာအားဖြင့် စပ်ယှက်နေသော သုတ်တို့ကိုပေါင်းထားသောနိကာယ်ကို သံယုတ္တနိကာယ်ဟုခေါ်သည်။ ထိုသံယုတ္တနိကာယ်၌ ဩဃတရဏသုတ်စသောသုတ်ပေါင်း ခုနစ်ထောင့်ခုနစ်ရာ ခြောက်ဆယ်နှစ်သုတ်ရှိ၏။ ကျမ်းအားဖြင့် သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သဠာယ တနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မဟာဝဂ္ဂ သံယုတ်ဟူ၍ ငါးကျမ်းရှိလေသည်။

၄။ အကြောင်းတစ်ခုကိုသာ ဟောသောသုတ်တို့ကို ပေါင်းစုထားသော အစုကိုဧကကနိပါတ်ဟူ၍၊ အကြောင်းနှစ်ခုကိုသာ ဟောသောသုတ်တို့ကို ပေါင်းစုထားသောအစုကို ဒုကနိပါတ်ဟူ၍ခေါ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း အင်္ဂါတစ်ခုတစ်ခုတိုး၍ ဟောသောသုတ်တို့ကို ပေါင်းစု ထားသောနိကာယ်ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ဟုခေါ်၏။ ထိုအင်္ဂုတ္တရနိကာယ်၌ စိတ္တပရိယာဒါနသုတ်စသောသုတ်ပေါင်း ကိုးထောင့်ငါးရာခုနစ်သုတ်ရှိ၏။ ကျမ်းအားဖြင့် ဧကကင်္ဂုတ္တရမှစ၍ ဧကာဒသကင်္ဂုတ္တရအထိ ၁၁ကျမ်းရှိလေသည်။

၅။ ဤနိကာယ်လေးရပ်မှကြွင်းသော ဝိနည်းပိဋက၊ အဘိဓမ္မာပိဋကနှင့် ကြွင်းကျန်သည့် အထွေထွေအားလုံးသော ဘုရားစကားတော်များသည် ခုဒ္ဒကနိကာယ်အဝင်အပါဖြစ်၏။ ဝိနည်းငါးကျမ်း၊ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်းမှတစ်ပါး ခုဒ္ဒကနိကာယ် အဝင်ကျမ်းတို့သည် ခုဒ္ဒကပါဌ၊ ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါန၊ ဣတိဝုတ္တက၊ သုတ္တနိပါတ၊ ဝိမာနဝတ္ထု၊ ပေတဝတ္ထု၊ ထေရဂါထာ၊ ဇာတက၊ နိဒ္ဒေသ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ၊ အပဒါန၊ ဗုဒ္ဓဝံသ၊ စရိယာပိဋကဟူ၍ ဆယ့်ငါးခု ရှိလေသည်။

နိကာယ်ယူနည်း တစ်မျိုးမှာကား၊ ဝိနည်းပိဋကနှင့် အဘိဓမ္မာပိဋကတို့ကို ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ထည့်သွင်း၍ မရေတွက်ဘဲ သီးခြားခွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာဉာဏ်

နိဂဏ္ဌနာတပုတ္တ(မဟာဝီရ)။ ။နိဂဏ္ဌဟူသည် ‘ငါတို့မှာ ကိလေသာအဖုအဆစ်(ဂဏ္ဌ)မရှိ(နိ) ဟုဆိုလေ့ရှိသော တိတ္ထိတို့၏ နာမည်ဖြစ်လေသည်။ နာတပုတ္တကား ထိုတိတ္ထိဂိုဏ်းကြီး၏ ဆရာဖြစ်လေသည်။ ဤနာတပုတ္တဆရာကြီးသည် ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်းမျိုးဝယ် နာတအနွယ်၌ ဖြစ်၏။ ဝေသာလီပြည်အနီး နာတိကနယ်ကို အစိုးရသော သိဒ္ဓတ္ထမည်သောမင်းသည် ခမည်းတော်ဖြစ်၍၊ တိသာလာ မိဖုရားသည် မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့၏။

မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူချိန်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ထင်ရှားသောတိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးရှိခဲ့ရာ၊ နာတပုတ္တသည် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုဆရာကြီးသည် မဟာဝီရ၊ ဝဒ္ဓမာန၊ ဇိနဟူသောအမည်တို့ဖြင့် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့၏။ မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူမီအနှစ် ၂၅၀ လောက်က စ၍၊ ပသုနာထမည်သော ဂျိန်းဆရာကြီး၏ လက်ထက်မှစ၍ လိစ္ဆဝိတိုင်းပြည်၌ ဂျိန်းအယူဝါဒပြန့်နှံ့လျက်ရှိခဲ့ရာ၊ နာတပုတ္တဆရာကြီး ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက်၊ ထိုဂျိန်းအယူဝါဒသည် ပို၍ထွန်းကားလာခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ ထွန်းကားလာရာ၌ ထိုဆရာကြီး၏ ထင်ရှားသောမင်းမျိုး၌ဖြစ်ခဲ့ခြင်းသည် လွန်ကဲသော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆထိုက်ပေသည်။ ထိုဆရာကြီး၏ အယူဝါဒသည် စတုယာမ သံဝရ (ဝါ) လေးမျိုးသော စောင့်စည်းခြင်းဖြင့် စောင့်စည်းခြင်းမျိုး ဖြစ်ကြောင်း ဒီဃနိကာယ် သာမညဖလသုတ်၌လာရှိ၏။ နိဂဏ္ဌအယူဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝေဖန်တော်မူချက်များသည် မဇ္ဈိမနိကာယ် ဒေဝဒဟသုတ်တော်၌လာရှိ၏။

နာတပုတ္တဆရာကြီးကို ကိုးကွယ်သောသူတို့တွင် ဥပါလိသူကြွယ်သည် ထင်ရှားသောဒါယကာတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့၏။ သူသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်ဝါဒချင်း ပြိုင်ဆိုင်ရန်သွားခဲ့ရာတွင်

မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့၏။ ဥပါလိသုက္ကယ်ကဲ့သို့သောဒါယကာတစ်ဦး ဗုဒ္ဓအယူဝါဒီ ဖြစ်ကြောင်းကြားသိရသည့်အခါ နာတပုတ္တဆရာကြီးသည် မယုံကြည်နိုင်ဘဲရှိခဲ့၏။ ထိုကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် ဥပါလိသုက္ကယ်အိမ်သို့သွား၍ 'အသင်သည် မည်သူ၏တပည့် သာဝကနည်း'ဟု မေးမြန်း၏။ ဥပါလိသုက္ကယ်က မည်သူ့ တပည့် သာဝကဖြစ်ကြောင်း နာလော့ဟုဆို၍ 'ဓီရသဝိဂတမောဟသ' စသော ဆယ်ဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို ရွတ်ဆိုပြလေ၏။

နာတပုတ္တဆရာကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားထက် အသက်အားဖြင့် ကြီးရင့်၏။ ထိုဆရာကြီးသည် ပါဝါပြည်၌ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်၊ ထိုပါဝါပြည်၌ပင် ကွယ်လွန်လေ၏။ ဥပါလိသုက္ကယ် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒသို့ ပြောင်းလွှဲသွားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော စိတ်၏ထိခိုက်မှုသည် နာတပုတ္တဆရာကြီး ကွယ်လွန်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်ဟု မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုထား၏။

နာတပုတ္တဆရာကြီး ကွယ်လွန်သောအခါ၊ တပည့်သာဝကတို့သည် နိဂဏ္ဌအယူဝါဒနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားခဲ့ကြ၏။ ဤအကြောင်းကို ကြားသိရသော အရှင်သာရိပုတြာမထေရ်မြတ်သည် ဘုရားတော်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤကဲ့သို့ငြင်းခုံမှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် မြတ်စွာဘုရား၏ ခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ ဘုရားစကားတော်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ဒီဃနိကာယ်လာ သီရိတိသုတ္တန်ကိုဟောကြားတော်မူ၏။

နာတပုတ္တဆရာကြီးကြောင့် ထွန်းကားလာသော ဂျိန်းသာသနာမှတစ်ပါး အခြားတိတ္ထိဆရာကြီးငါးဦးတို့၏ သာသနာများသည် တစ်စတစ်စမှေးမှိန်ပျောက်ပျက်၍သွားခဲ့ကြသည်။ ဂျိန်းအယူဝါဒကို အယူသည်းလွန်းသည်ဟု ပညာရှိများက မနှစ်သက်ကြသော်လည်း၊ ထိုအယူဝါဒတို့ကား ယနေ့တိုင်အောင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ အမြောက်အမြား ရှိကြလေသည်။

၁၉၃၁ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဂျိန်းအယူဝါဒီများ၏ လူဦးရေသည် ၁၂၅၂၁၀၅ ယောက် ရှိသည်။ ယခုခေတ်၌ ခန့်မှန်းခြေအားဖြင့် လူပေါင်းတစ်သန်းခွဲသည် ဂျိန်းအယူဝါဒကို ယူကြသည်ဟုဆိုသည်။ ထိုအယူဝါဒကို ယူသူများမှာ များသောအားဖြင့် ကုန်သည်များဖြစ်ကြသည်။ ထိုကြောင့် ကုန်သည်များပေါများသည့် ဂူဂျရတ်နယ်၊ မာလဗာကမ်းခြေဒေသ၊ ရာဇပုတ္တနနယ်စသည်တို့တွင် ဂျိန်းအယူဝါဒီတို့ကို အများအပြားတွေ့နိုင်သည်။ ဂျိန်းအယူဝါဒအရပါဏာတည်း ဟူသောသတ္တဝါတိုင်း၌ ဇီဝဟူသောအသက်ရှိသောကြောင့် ဂျိန်းအယူဝါဒီတို့သည် ပါဏာကိုသတ်ဖြတ်ခြင်းတည်းဟူသော ပါဏာတိပါတကံကို အထူးလုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ရသည်။

ဂျိန်းသူတော်စင်တို့သည် မိမိတို့၏ပါးစပ်မှ ထွက်သက်ဝင်သက်လေကြောင့် သတ္တဝါတို့မပျက်စီးရလေအောင်၊ တရားကျင့်သည့်အခါပါးစပ်ကိုအဝတ်ဖြင့်ပိတ်၍ ကျင့်လေ့ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ ဂျိန်းဝါဒ၌ အဟိံသတရားသည် အရေးကြီးသော မူလတရားဖြစ်၏။ အဟိံသကား သူတပါးကို သတ်ဖြတ်ညှင်းဆဲခြင်း မပြုရသည့်တရားဖြစ်သည်။

နိဒါန်း။ ။နိဒါန်းဟူသည် နိဒါနဟူသောပါဠိမှ ဆင်းသက်လာသော ပါဠိပျက်စကားဖြစ်၏။ အကြောင်းရင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ မည်သို့မည်ပုံဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု မူလအခြေအမြစ်နှင့်တကွဖော်ပြသော စကားမျိုးကိုနိဒါန်းဟု ဆိုသည်။

အရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဇောသစသော ကျမ်းပြုဆရာကြီးတို့သည် ပိဋကတ်တော်များကို ဖွင့်ဆိုရေးသားသည့်အခါ အခြေအမြစ် ခိုင်လုံကြောင်းကိုပြဆိုလိုသဖြင့် ကျမ်း၏အစ၌ နိဒါန်းကို ရေးသားလေ့ရှိကြကုန်၏။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုသော် ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ထိုနိဒါန်းကို ဒူရေနိဒါန်း၊ အဝဇူရေနိဒါန်း၊ သန္တိကေနိဒါန်းဟူ၍ သုံးမျိုးခွဲခြားလျက်ပြဆိုလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရလေသည်။ ထိုသုံးမျိုးတို့တွင် (၁) အလောင်းတော်မြတ်သည် ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဆုတောင်းပတ္တနာပြုသောအချိန်မှ တုသိတာနတ်ပြည်၌ သေတကေတုနတ်သားဖြစ်သည့်အချိန်အတွင်း ဖြစ်ပျက်သောအကြောင်းအရာတို့ကို ဖော်ပြသောစကားအစဉ်သည် ဒူရေနိဒါန်းမည်၏။ အဝေအကြောင်းဟု ဆိုလိုသည်။

(၂) တုသိတာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်သည့် အချိန်မှ ဗောဓိပင်ရင်း၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရရှိသည့်အချိန်အတွင်း ဖြစ်ပျက်သောအကြောင်းအရာတို့ကိုဖော်ပြသော စကားအစဉ်သည် အဝဇူရေနိဒါန်းမည်၏။ မဝေလွန်းသော အကြောင်းဟု ဆိုလိုသည်။

(၃)မဟာဗောဓိပင်ရင်းမှစ၍ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုဖြစ်ပေါ်လာသည့်အချိန်အတွင်း ဖြစ်ပျက်သောအကြောင်းအရာတို့ကို ဖော်ပြသော စကားအစဉ်သည်သန္တိကေနိဒါန်းမည်၏။ အနီးဖြစ်သောအကြောင်းဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌ ဧဝံမေသုတံစသောစကားရပ်များကို သုတ္တန်နိဒါန်း၊ ထိုထိုဆေးကျမ်းတို့၌ ရောဂါဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဖော်ပြသောစကားရပ်တို့ကို ရောဂန်နိဒါန်းစသည်ဖြင့် နိဒါန်းအမျိုးမျိုးရှိကြောင်းများကို လည်းသိသင့်လှပေသည်။

နိဗ္ဗန် ။ ။(ဂျပန်နိုင်ငံရှူ။)

www.foreverspace.com.mm